SACROSANCTUM
CONCILIUM TRIDENTINUM,

ADDITIS DECLARATIONIBUS CARDINALIUM
Concilii Interpretum, ex ultima recognitione

JOANNIS GALLEMART,

Et Citationibus

JOANNIS SOTEALLI

Theologi,
ET

HORATII LUCII, J. C.

Nec non Remissionibus

D. AUGUSTINI BARBOSÆ,

QUIBUS RECENS ACCESSERUNT UTILISSIMÆ ADDITIONES

BALTHASARIS ANDREÆ,

J. C. Cæsar-Augustani,

CUM DECISIONIBUS VARIIS ROTÆ ROMANÆ eodem spectantibus, e Bibliotheca

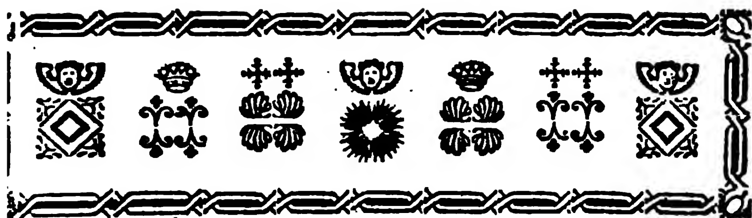
D. PROSPERI FARINACII, J. C.

EDITIO REFORMATA, ET SUPRA OMNES SUPERIORES Gallicas, & Belgicas locupletata, non modo sexcentis circiter Declarationibus; sed etiam innumeris fere Remissionibus, permultis item Pontificum ad varia Concilii Capita insertis Constitutionibus, ac nominatim Clementis VIII. Pauli V. & Urbani VIII.

CUM INDICE LIBRORUM PROHIBITORUM EX PRÆSCRIPTO CONCILII.

Cum Permissu Superiorum.

AUGUSTÆ VINDELICORUM.
SUMTIBUS MATTHÆI RIEGER P. M. FILIORUM.
MDCCLXXXI.

BENEVOLO LECTORI

DE

Interioribus hujus Operis Editionibus, deque hac nostra nunc prodeunte.

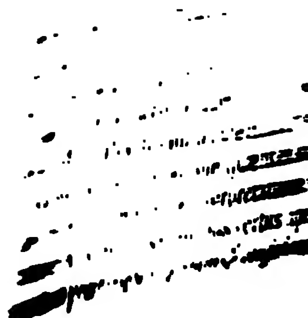
ADMONITIO SEU PRÆFATIO.

QUONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, ſacra Oecumenici Tridentini Concilii decreta liceret exponere, privataque auctoritate interpretari; ſed ſi cui dubium aliquod appareret, Sedem Apoſtolicam accederet; quæ per Illuſtriſſimos Cardinales, in eam rem Delegatos, id reſolveret atque enodaret: Declarationes ejusmodi Cardinalium, difficultatum Concilii Interpretum rogari, obſervari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuſcriptæ, ut rara cimelia paucorum manibus ferebantur, donec in Germania, Galliis, Hiſpaniis, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum cenſura, Regum etiam Principumque privilegiis donatæ, publici juris factæ, in oculos manusque paſſim omnium devenerunt. Putaverunt Typographi bene ſe atque ex publica re facturos, ſi lucernam accenſam ponerent non ſub modio, ſed ſuper candelabro, ut luceat omnibus, qui in domo ſunt: omnibus, inquam, qui in Eccleſia Chriſti verſantur, quibus Concilii latæ leges ſunt, ſi qua parte obſcurius aliquid dictum fuerit, illuſtratæ appareant, quæque ad unius forte poſtulationem elucidata ſunt, omnibus, quos eædem ſpinæ difficultatum tribulique dubitationum pungerent, plana fierent. Sic Philoſophi aſſerunt; bonum omne natura ſui eſſe diffuſivum. Porro nullibi hactenus emendatius, quam Duaci De-

que liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii Commen- *& interpretationes suas edere.* Omnis enim juris in- ꝛtatio non eſt prohibita, ſed illa tantum, quæ ſit, prout ıique libet, id eſt, ex capite, reſolvunt Chaſſan. *ad Con- 'ines Burgund. Rub.* 2. §. 2. *in princ. num.* 13. Late Perez *œmio ad Leges Ordin. q.* 2. De jure ergo communi non li- ıterpretari leges, niſi Imperatori, *l. fin. C. de legibus*, & n licet eas declarare ſecundum verum ſenſum & juri ınum ex Bart. *in l. Omnes populi q.* 6. *verſ. Tertio loco, n.* *de Juſtit.* Valaſc, *conſult.* 41. *n.* 7. Sic etiam Leges Re- ꞁuſitanorum non poſſunt interpretari *ex ordin. lib.* 1. *tit.* ;. quam tamen intelligendam eſſe de interpretatione ho- ; capitoſa, non vero de interpretatione juris, reſolvit Va- *l. conſult.* 41. *n.* 7. Quamobrem ſic eſſe accipiendam præ- n Pii IV. Bullam ex præcitatis juribus non eſt, qui dubi- ræcipue cum illius verba clare inſinuent, illo tantum ca- ːum habere, quo aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum ſit, ıarique declaratione egeat, quia tunc nullum poſſe, pro- .iberet, in Decreta Concilii Commentarios & interpre- nes ſuas edere, libenter fatemur: ad alios vero eventus prædictum magni dubii, & peculiaris interpretationis n hujusmodi diſpoſitionem, cum ſit pœnalis, juxta vul- ; juris regulas, non eſſe trahendam, aperte colligitur, ſi- ec trahi ad interpretationes, quæ incidenter a Doctori- ıis in tractatibus, vel in ſcholis docendo fiunt, reſolvit P. r. Regin. *in praxi fori Pœnit. lib.* 20. *num.* 55. *in fine.* Non ınt igitur reprehendendæ hæ non noſtræ, ſed Doctorum ſiones, quas ex illorum libris collectas ſingulis ipſiusmet ilii Decretis & locis fideliter diſtribuendas curavimus, nec reprehenduntur Joannis Sotealli, & Horatii Lucii ad inem ſacri Concilii annotationes & concordantiæ, quia illæ nudam continent locorum ſacræ Scripturæ & ſan- m Patrum oſtenſionem, ita hæ nudas habent Doctorum ationes, in quibus nec ullum quidem verbum ex noſtro e adducimus, nullam eorum opinionem approbatione ttimus, vel reprobatione confutamus, imo indicis officio ntes, Doctorum loca oſtendimus, ubi varia Concilii Tri- ni decreta incidenter tractantur. Illuſtriſſimorum etiam

 Cardi-

Cardinalium inter has Remissiones aliquas inseruimus decisiones, quas, rejectis aliis quampluribus, a Doctoribus de illarum tenore attestantibus receptiores judicavimus, ideoque nullam adducimus, quæ suum non habeat auctorem, ut hic transscriptæ illam habeant vim & auctoritatem, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba transscribentes, ad ipsarum pedes citamus. (Pro quarum Decisionum vi, & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. *Quæst. Reg. Tom.* 1. *quæst.* 11. *art.* 2. Pat. Martin. Delrio *Disquisit. Magic. lib.* 6. *c.* 1. *sect.* 3. *in fine*: Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verbo auctoritas, in fine, & p.* 2. *verbo Absolutio, in fine.*) Hactenus ille. Qui deinde protestatur, se libellum submittere correctioni sanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ, si quid minus conveniens dictum fuerit, paratum mutare, & pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis usi sumus, Latinis, ad designandas concordantias textus Concilii cum Scripturis Sacris, & Jure Canonico, ab ipso Joan, Soteallo olim citatas: Numeralibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis, ad Remissiones Barbosæ. Quæ autem ultra prædictas novissime addidit Balthasar Andreas U. J. D. ac in florentissima Cæsar-Augustanorum Academia olim decreti Gratiani publicus Interpres, nunc autem in supremis Regni Aragonum tribunalibus causarum Patronus, hoc signo, * vel illo † notavimus; eo quod ejus assidui, ac indefessi labores, & boni honestique mores, hac nostra tempestate non minus, quam sidera fulgeant. Vale Lector, & fave.

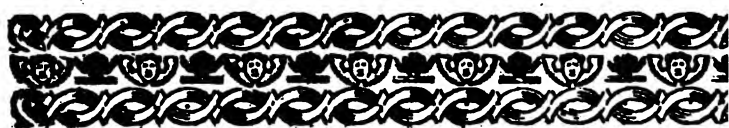
MO-

MONITIUNCULA

De hac poſtrema Editione.

Non eſt, quod a nobis vino vendibili hæderam apponi putes, *LECTOR*. Itaque breviter duntaxat moneo, Opus hoc jam ante ſatis commendatum, nunc tot recens factis acceſſionibus ita locupletatum fuiſſe, ut fere Opus novum videri poſſit. Declarationes quadraginta ſupra quingentas, ac etiam paulo plures, partim de novo addidimus, partim in ſua loca digeſſimus: ita ut cum prius extra locum ſuum vagarentur, vixque poſſent Lectori uſui eſſe, nunc ſubjectæ ſint Concilii capitibus, ad quæ pertinent, ſintque habituræ uſum ſuum nullo lectoris labore. Plurimas Pontificum extravagantes, quarum ipſum Concilium meminit, vel quas, qui Concilium ſubſecuti ſunt Pontifices, declarandis aut roborandis Concilii decretis edidere, ſuis item locis appoſuimus, ac nominatim quas nuperi Pontifices fel. record. Paulus V. & Greg. XV. de B. Virginis Conceptione, annis ſuperioribus promulgarunt. Itemque quam idem Gregorius Pontifex de Regularibus confecit, addita Sacræ Rituum Congregationis declaratione, quæ non ita vulgata videbatur, ac ipſa conſtitutio, ad quam pertinet. Denique totum Opus ſerio emaculavimus, & nitidiſſime cudi curavimus. Tu Lector labore noſtro fruere, & Vale.

DESCRIPTIO

TRIDENTINÆ CIVITATI

Tridentina Civitas in finibus Venetiæ Provinciæ i
montes, in planitie posita est; muris vallata lapid
quam ex Septentrione alluit Athesis fluvius, amb
milliaris Itali. In ea vias latas & lapidibus structas,
mus vero ita honorificas cernas, ut novam, non vete
Civitatem præ se ferat. Templa satis pulchra conspic
sed in omnibus iis parum structuræ. Arcem habet cor
cuam, ut domum auream dicas potius, & quam possin
Imperatores & Reges percommode inhabitare, a Bern
Clesio Tridentino Præside auctam, & illustratam non mu
ante hac annos. Influit placide in urbem per muros
Oriente aquæ rivus, super quo ædificia cericea, & molæ
mentariæ multæ sunt, unde item plurimi rivuli deducu
per medias vias, in usum & publicam commoditatem.
per Athesim, ad portam, quæ dicitur S. Laurentii, pon
habet magnificum, sed ligneum: centum & quadrag
passuum longitudinis. Montes circum se habet nivibus
tinue oblitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, &

præaltos, ut dicas, cœlum ſumma montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera vero ducit Veronam, planitiem admodum parvam, ſed ridentem, & arboribus, & vitibus mirum in modum conſitam, quam Atheſis circuit, & lambit undequaque. Promiſcua habitantibus lingua, ſcilicet Teutonica & Itala, ſed Itali omnes etiam, cum placet, Teutonice loquuntur. Tridentum Germanorum ſentina, Italorum vero refugium eſt, cum quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti, ſed plurimum vini perſuave habent, album & ſubrubeum. Per æſtatem cœlum temperatum eſt; diebus autem Canicularibus Sol apprime fervens. Hyberno vero tempore propter nivium & glacierum ingentes horrores vix hujusmodi regio habitari poteſt: neque ſatis ſunt hominibus hypocauſta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna ſunt, ut non ſinant aquas deſcendere in terram, ſed ſtatim venientes convertant in nives. Et quod datur miraculo, ut putei ipſius Civitatis per id tempus aquis omnino careant. Boves & vaccas pro mulis, aſellis & equis onerariis habent, cum eorum plauſtris tam ad res convehendas facilibus, ut ad montium cacumina ſic properent, ac ſi eſſent in planitie, a viarumque publicarum curatoribus ita juga aptata ſunt, ut usque ad culmen acceſſibile quorumcunque montium ab eisdem iri poſſit. Nunc demum Civitas iſta & opulenta, & clara effecta eſt propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, & nunc viget maxime. Nam hic convenere quinque primum Cardinales præſidentes, & Legati Concilii pro ſanctiſſimo D. N. Pio IV. Pont. Opt. Max. Duo ſimiliter Cardinales, Lotharingus & Madrutius; Patriarchæ tres, Archiepiſcopi XXXIII. Epiſcopi CCXXXV. Abbates VII. Ordinum Generales VII. cum Theologis CXLVI. & ultra ſæcularibus & regularibus, Ferdinandique Cæſaris, Regis Galliæ, Hiſpaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Bohemiæ, Poloniæ, Venetiarum, ſeptem Cantonum Helvetiorum, Bavariæ, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Eccleſiaſticorum Oratores.

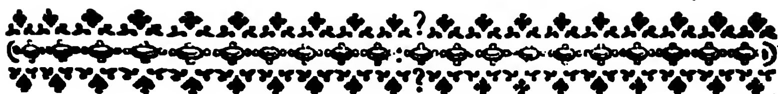
CENSURA

EX COMMISSIONE REGII SENATUS CASTELLÆ.

JUSSU Regii Senatus, qua potui dexteritate, perlegi librum, cui titulus est: Decisiones & declarationes Illustrissimorum Cardinalium sacri Concilii Interpretum, quæ in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ habentur, *editum a doctissimo Patre Magistro, F. PETRO VINCENTIO de MARCILLA, Cæsar-Augustano, Ordinis S. Benedicti, ejusdemque Magistro Generali, & in Alma Universitate Compostellana sacræ Theologiæ primario Prælectore, ac etiam Juris Pontificii Candidato. Qui liber non tantum immunis est a quavis erroris, seu falsitatis nota, concorsque propriis Archetypis, a quibus est extractus: verum etiam ejus auctor ita prudenter se gerit in omnimoda observantia & humili obedientia decreti Pii Papæ IV. prohibentis quodvis interpretationis genus propria auctoritate emittendum super decreta Concilii Tridentini, ut neque in jota uno ipsum in ea re defecisse sentiam. Quo fit, ut satis tute, ac summa cum legentium, præsertim Juri communi incumbentium, utilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque a Regio Senatu licentiam obtinere jure optimo mereatur. In Conventu nostro Victoriano, Madriti, die nono mensis Junii, Anno Domini 1609.*

F. FRANCISCUS de TAMATO.

APPRO

APPROBATIO.

Decisiones istas Sacræ Congregationis, jam antea in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ impressas, & postea R. P. M. *VINCENTII de MARCILLA*, Ordinis nostri Magistri generalis, & in Academia Compostellana primarii quondam in Theologiæ studio Professoris studio, una cum Concilio Sacrosancto editas, nunc iterata eximii D. M. N. *Joannis Gallemart*, Catechistæ Regii, secunda emendatione cum Concilii decretis conjunctas, cum Archetypis suis, unde desumptæ sunt, accurate convenire invenio. Et in iis edendis exacte observatum est Pii IV. P. M. decretum de non edendo privata auctoritate in Sacrum Concilium quocunque interpretationis genere. Nihil enim hic præter Illustriss. Cardinalium Declarationes suis quasque capitulis subjunctas, summa tamen diligentia a mendis perpurgatas, Concilii decretis additum est. Opus absque dubio maximæ utilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctissimique Concilii sententia in summa debet esse veneratione.

Fr. Leander de S. MARTINO Benedictinus Congregationis Hispanicæ, S. Theologiæ Magister, & in Alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Professor Regius.

APPROBATIO ORDINARII COLONIENSIS.

Omnibus, quibus genuina doctissimi sanctissimique Concilii Tridentini doctrina & sententia in summa debet esse veneratione, utilissimum erit & necessarium, si hoc volumen, quod tot Cardinalium Declarationibus & Remissionibus, tot Theologorum & Jurisconsultorum notis illustratum, & nunc Additionibus noviter accessis Reformationem concernentibus auctum, post varias editiones majoribus nunc denuo characteribus in legentium

gentium commodum imprimatur; utpote quod non tantum a falsitatis nota est immune, verum & a mente Concilii Tridentini, ejusque decretis in nullo recessisse videatur. Quo fit, ut tute ac summa cum utentium utilitate præfatum opus in publicum prodire & reimprimi mereatur. Datum Coloniæ 1. Martii, 1727.

JO. GEORG. MOLITORIS. SS. Theol. Doctor. Proton. Apost. Perillustris S. Gereonis Canonicus, Sereniss. Principis Electoris Coloniensis Consiliarius Ecclesiasticus, ac Librorum Censor ordinarius mpp.

APPROBATIO
ORDINARIATUS AUGUSTANI.

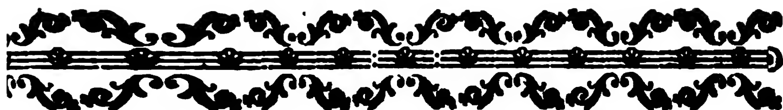
Cum præsens Volumen præter sacri Concilii Tridentini decreta utilissimas Cardinalium hujus Concilii Interpretum declarationes, & doctissimorum Virorum adnotationes contineat, omnino post varias Editiones in legentium utilitatem, & usum denuo imprimi meretur.

Augustæ Vindelicorum die 3. Decembris Anno 1780.

JOAN. HERZ, SS. Theol. Licent. Eminentissimi ac Serenissimi Archiep. Trevir. & Episcopi Augustani Consiliarius Ecclesiast. & Provicar. General. in Spiritual. Consistorii Assessor, nec non Canonicus ad S. Gertrudem.

JOS. ANT. STEINER, SS. Theol. Doctor, Eminentissimi ac Serenissimi Elect. Archi - Episcopi Trevir. & Episcopi Augustani Consiliarius Ecclesiast. Major Poenitentiarius, Consistorii Assessor, Visitator Generalis, & Librorum Censor.

INDEX

INDEX SESSIONUM, DECRETORUM, ET CAPITUM.

IV. *De-*

SESSIO VII.

SESSIO VIII.

SESSIO IX.

SESSIO X.

SESSIO XI.

Doctri-

Cano-

† † CAPI-

CAPITULA
CONCILII TRIDENTINI JUXTA SERIEM ALPHABETI.

L. Lega

F I N I S.

ORDO LEGENDI DECRETA

Reformationis,

PER CONCILIUM TRIDENTINUM FAC'

Distinctus per Titulos & Capita.

		Seff.	Cap. Re
	De Fide.		
Tit. 1.	*De facienda professione fidei.*		
Cap. 1.	Cogit temporum calamitas.	25.	2.
	§. Provisi etiam, usque, Neminem.	24.	12. paulo init.
Cap. 2.	*De impressione, expositione, & legitimo usu sacræ Scripturæ.*		
	Insuper	4.	Post decretum de Canonicis.
Tit. 2.	*De sacrorum Canonum observatione.*		
Cap. un.			
	Sicuti publice expedit.	25.	18.
Tit. 3.	*De Conciliis Provincialibus & diœcesanis.*		
Cap. un.			
	Provincialia concilia.	24.	2.
Tit. 4.	*De his, quæ ad universi cleri reformationem spectant.*		
Cap. un.			
	Nihil est.	22.	1.
	Quia vero.	14.	6.
	Quam turpe.	25.	14.
	Ut paternæ.	ejus.	15.
	Optandum.	ejus.	1.
	Admonet, usque, illis vero.	ejus.	8.
	Quicunque de cætero.	7.	4.
	Cum Ecclesiasticus.	24.	7.
Tit. 5.	*De Episcopali functione.*		
Cap. 1.	*Qui, quales, & quomodo ad Episcopatum assumendi, & intra quod tempus consecrandi.*		
	Ad Cathedralium.	7.	1.
	Quicunque.	22.	2.
	Si in quibuslibet.	24.	1.
	Ad majores.	7.	9.
	Ecclesiis.	23.	2.

Ca

		Seſſ.	Cap.	Reform.
ap. 2.	*De reſidentia & honeſtate Epiſcoporum.*			
	Eadem ſacroſancta.	6.	1.	
	Cum præcepto, usque, Eadem omnino.	23.	1.	
	Non poteſt.	25.	17.	
ap. 3.	*De beneficiorum pluralitate Epiſcopis prohibita.*			
	Nemo.	7.	2.	
	Cum Eccleſiaſticus, usque, Hæcque.	24.	17.	
	Quoniam pleræque, usque, In parochial.	ejuſ.	13.	
	Adhæc in poſterum, usque, In iis.	ejuſ.	eod.	
Cap. 4.	*De officio Epiſcopi in prædicando.*			
	Quia vero.	5.	2.	in princ.
	Prædicationis.	24.	4.	
Cap. 5.	*De officio Epiſcopi in ordinando.*			
	Epiſcopi.	23.	3.	
	Quoniam.	21.	1.	
	Ordinationes.	23.	8.	
	Epiſcopus quoscunque.	14.	3.	
	Epiſcopus familiarem.	23.	9.	
	Nulli Epiſcopo.	6.	5.	
	Et quoniam.	14.	2.	
	Abbatibus, usque, Ne ipſi.	23.	10.	
	Facultates de promovendo a q.	7.	11.	
	Nec ipſi, usque, Pœnam quoque.	23.	10.	paulo poſt init.
Cap. 6.	*De officio, jure, & authoritate Epiſc. in viſitando.*			
	Patriarchæ.	24.	3.	
	Beneficia.	7.	7.	
	Capitula.	6.	4.	
	Quæcunque in diœceſi.	21.	8.	
	Locorum Ordinarii.	7.	8.	
	Quæ alias.	24.	9.	
	Eccleſiarum Prælati.	6.	3.	
	Epiſcopi ut aptius.	24.	10.	
	Omnes Eccleſiarum Prælati.	14.	4.	
Cap. 7.	*De officio, jurisdictione, authoritate Epiſcopi in judiciis civil. & crimin. tam in foro conſcientiæ, quam contentioſo.*			
	Eadem ſancta, usque, Cum igitur.	13.	1.	
	Cum proprie.	14.	procem.	
	Cauſæ omnes, usque, Legati quoque.	24.	20.	
	In exemptorum.	7.	14.	
	Inſuper cum nonnulli.	14.	5.	

		Seſſ.	Cap.	Refo
	Quoniam privilegia.	24.	11.	
	Omnes Eccleſiarum Prælati.	14.	4.	
	Præterea quia nonnulli.	ejuſ.	8.	
	Legati quoque usque, Præterea, ſi quis.	14.	20.	in me
	Cum igitur rei criminum.	13.	1.	in me
	A ſententia.	ejuſ.	2.	
	Legati & Nuntii.	22.	7.	
	Reus ab Epiſcopo.	13.	3.	
	Præterea ſi quis.	24.	20.	poſt r
	Cum vero tam.	13.	4.	
	Et quoniam.	ejuſ.	5.	
	Liceat.	24.	6.	
	Apoſtolus monet.	ejuſ.	8.	
	Quam excommunicationis.	25.	3.	
	Quoniam ob malitioſam.	ejuſ.	10.	
	Diſpenſationes.	22.	5.	
	In commutationibus ultim. voluntatum.	ejuſ.	6.	
	Epiſcopi.	ejuſ.	8.	
	Adminiſtratores.	ejuſ.	9.	
	Cum ex Notariorum imperitia.	ejuſ.	10.	
Cap. 8.	*Cauſæ in Epiſcopos, apud quos, & a quibus tractandæ, & ſuſcipiendæ.*			
	Quoniam vero.	13.	6.	
	Teſtes.	ejuſ.	7.	
	Cauſæ Epiſcoporum.	ejuſ.	8.	
	Cardinales.	24.	5.	
Tit. 6.	*De jurisdictione, ac poteſtate Capituli ſede vacante.*			
Cap. un.				
	Capitulum ſede vacante.	24.	16.	
	Non liceat.	7.	10.	
	Pœnam quoque.	23.	10.	ſub fi
Tit. 7.	*De Parochis.*			
Cap. 1.	*Qui & quales creandi Parochi.*			
	Inferiora beneficia.	7.	3.	
	Expedit maxime.	24.	18.	
	Præſentati.	7.	13.	
	Decernit ſancta Synodus.	24.	19.	
	Proviſi etiam, usque, Neminem etiam.	ejuſ.	12.	paulo init.
Cap. 2.	*De reſidentia Parochorum.*			
	Epiſcopus inferiores.	6.	2.	
	Eadem omnino.	23.	1.	ſub fi
	In iis quoque civitatibus, ac locis.	24.	13.	poſt ı
Cap. 3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*			

		Seff.	Cap.	Reform.
	Quicunque de cætero.	7.	4.	
	Ordinarii locorum.	ejuf.	5.	
	Cum Ecclefiafticus.	24.	17.	
	Epifcopi etiam.	21.	4.	
p. 4.	*De unione beneficiorum, five curatorum, vel non curatorum cum curatis, five non curatorum inter fe.*			
	Ut etiam Ecclefiarum.	21.	5.	
	In Parochialibus, usque, In iis.	24.	13.	in med.
	Et quia jure optimo.	14.	9.	
	In unionibus.	24.	13.	in med.
	Uniones perpetuæ.	7.	6.	
p. 5.	*De officio Parochorum in prædicando & Sacramenta adminiftrando.*			
	Archipresbyteri, usque, Quæftores.	5.	2.	paulo poft
	Prædicationis, usque, Iidem.	24.	4.	(init.
	Ut fidelis populus.	24.	7.	
	Quia illiterati.	21.	6.	
p. 6.	*De Parochialibus Ecclefiis, earumque proventibus fervandis.*			
	Statuit fancta Synodus.	25.	16.	
	Decernit fancta Synodus.	ejuf.	13.	
	Cum illud.	21.	7.	
t. 8.	*De Canonicis.*			
p. 1.	*Qui & quales ad dignitates & Canonicatus Ecclefiarum tam Cathedralium, quam Collegiatarum vocari, & admitti debeant.*			
	Cum dignitates, usque, Præterea obtinentibus.	24.	12.	
	Ratio poftulat.	25.	5.	
p. 2.	*De refidentia Canonicorum.*			
	Præterea obtinentibus, usque, Omnes vero.	24.	12.	in med.
	Cum beneficia.	21.	3.	
	Epifcopi.	22.	3.	
p. 3.	*De officio & moribus Canonicorum.*			
	Quicunque.	ejuf.	4.	
	Omnes vero.	24.	12.	fub fin.
p. 4.	*De modo augendi præbendas æquo tenuiores.*			
	In Ecclefiis.	ejuf.	15.	
p. 5.	*Canonicorum mali mores, quod Epifcopi authoritate corrigi poffin & debeant.*			
	In pluribus.	24.	14.	
	Capitula.	6.	4.	
	Statuit fancta Synodus.	25.	6.	
. 9.	*De vita Religioforum.*			

		Seff.	Cap.	Refo
Cap. 1.	*Qui, quales, quomodo ad beneficia regularia debeant promoveri*			
	Regularia.	14.	10.	
	In. electione.	25.	6.	de re
	Abbatiffa.	ejuf.	7.	
	Cum pleraque.	ejuf.	21.	
Cap. 2.	*De revocanda vita religioforum ad monafticam difciplinam.*			
	Quoniam.	ejuf.	1.	
	In quacunque.	ejuf.	15.	
	Nulla quoque.	ejuf.	16.	
	Libertati.	ejuf.	17.	
	Anathemati	ejuf.	18.	
	Quicunque.	ejuf.	19.	
	Quia vero Regulares.	14.	11.	
	Prohibet.	25.	4.	
	Bonifacii.	ejuf.	5.	
	Nemini.	ejuf.	2.	
	Concedit.	ejuf.	3.	
	Regularis.	ejuf.	14.	
	Cenfuræ.	ejuf.	12.	
	Controverfias.	ejuf.	13.	
	Monafteria Sanctimonialium.	ejuf.	9.	
	Attendant.	ejuf.	10.	
	In Monafteriis.	ejuf.	11.	
	Abbates.	ejuf.	20.	
	Monafteria omnia.	ejuf.	8.	
	Hæc omnia.	ejuf.	22.	
Tit. 10. Cap. un.	*De fideli adminiftratione hofpitalium.*			
	Curent Ordinarii.	7.	15.	
	Illis vero.	25.	8.	paulo initiu
Tit. 11. Cap. un.	*De Quæftoribus Eleemofynariis.*			
	Quæftores vero.	5.	2.	in fin.
	Cum multa.	21.	9.	
Tit. 12. Cap. un.	*De jure patronatus.*			
	Nemo.	14.	12.	
	Non liceat.	ejuf.	13.	
	Sicut legitima.	25.	9.	
Tit. 13.	*De tollendis quibusdam, quæ omnium Ecclefiarum debitam adminiftrationem evertunt aut dedecent.*			

Cap

[redacted]

		Seff. Cap. Reform.
p. 1.	*De tollendis regressibus & coadjutoriis.*	
	Cum in beneficiis.	25. 7.
p. 2.	*De tollendis locationibus bonorum Ecclesiæ, quæ fiunt repræsentata pecunia.*	
	Magnam Ecclesiis.	ejuſ. 11.
t. 14.	*De his, qui ſunt initiandi ſacris.*	
p. 1.	*De tonſurandis, & ad minores promovendis.*	
	Prima tonſura.	23. 4.
	Minores.	ejuſ. 11.
	Ad minores, usque, Hi vero.	ejuſ. 5. in princ.
	Nullus prima.	ejuſ. 6.
ıp. 2.	*De promovendis ad majores Ordines.*	
	Hi vero qui ad ſingulos.	ejuſ. 5. poſt. init.
	Nullus in poſterum.	ejuſ. 12.
	Subdiaconi.	ejuſ. 13.
	Qui pie.	ejuſ. 14.
	Cum non deceat.	21. 2.
	Cum etiam qui.	14. 7.
	Cum honeſtius.	ejuſ, 1.
	Cum nullus.	23. 16.
	Ut Sanctorum.	ejuſ. 17.
	Quamvis presbyteri.	ejuſ. 15.
	Facultates de non promovendo.	7. 12.
p. 3.	*De examine ordinandorum, & tempore ac loco ordinandi.*	
	Sancta Synodus.	23. 7.
	Ordinationes, usque, Unusquisque.	ejuſ. 8.
. 4.	*A quo ſit quisque ordinandus.*	
	Unusquisque autem.	23. 8. in med.
	Non liceat.	7. 10.
	Pœnam quoque.	23. 10. ſub fin.
. 15.	*De celebratione Miſſarum.*	
. 1.	*De his, quæ in ea ſint obſervanda, & quæ vitanda.*	
	Quanta cura.	22. Proxime poſt Canon.
. 2.	*De moderando numero Miſſarum, certo caſu.*	
	Contingit ſæpe.	25. 4.
. 16.	*De clericis inſtituendis in Theologia, & diſciplinis eo ducentibus, eorumque Seminariis erigendis.*	

		Seff. Cap. Reform.
Cap, un.	Eadem Sacrofancta, usque, quia vero.	5. 1. & init. 2. juxta plerasque impreffiones.
	Cum adolefcentium.	23. 18.
Tit. 17.	*De Matrimonii reformatione, de reftrictione quorundam ejus impedimentorum, de raptoribus, vagis & concubinariis, de libertate matrimonialis contractus, de temporibus folemniter matrimonium celebrandi.*	
	Capita decem, ordine continuo.	24. Proxime poft Canones.
Tit. 18.	*De his, qui bona Ecclefiæ fubtrahunt, aut fibi fumunt.*	
Cap. un.		
	Si quem clericorum.	22. 11.
	Non funt ferendi.	25. 12.
Tit. 19.	*De fublatis duellis.*	
Cap. un,		
	Deteftabilis.	ejuf. 19.
Tit. 20.	*De officio Chriftianorum Principum & poteftatum in tuenda immunitate Ecclefiarum.*	
Cap. un.		
	Cupiens.	ejuf. 20.
Tit. 21.	*De officio eorundem in recipiendo & obfervando, ac obfervari procurando decreta generalis Concil. Trident.*	
Cap. un.		
	Tanta fuit.	ejuf. fub finem.

FINIS.

CANO-

NONES ET DECRETA
;ACROSANCTI OECUMENICI
& Generalis Concilii Trident. juxta ordinèm
Titulorum Decret. per A. Barbosam.

LIBER I.

umma Trinitate, & Fide Catholica.

gruunt huic tit. decreta essìon. 3. de Symb. Fidei, & eff. 4. de Canonicis scriptu- , ac de editione, & usu sa- rum librorum. Et Seff. 5. de cato originali. Et Seff. 6. de if. Ac Seff. 25. de Purgatorio. Tanta in Decreto de Indul- t. Seff. 25.

:ogit. 2. Seff. 25. de Reform.

:um dignitates, 12. §. Provisi, [. 24. de Reform.

De Constitutionibus.

ruit huic tit. Cap. Sicuti publi- 18. Seff. 25. de Reform.

De Rescriptis.

ruunt huic tit. cap. Quoniam eff. 14. de Reform.

Dispensationes 5. & cap. In nmutationibus 6. Seff. 22. de orm.

Quoniam ob malitiosam 10. [. 25. de Reform.

De electione.

ruunt huic tit. cap. ad Cathe- lium 1. Seff. 7. de Reform.

Quicunque post hac 2. Seff. de Reform.

ii in quibuslibet, Seff. 24. de orm.

:um dignitates 12. Seff. 24. Reform.

Cap. Inferiora 3. Seff. 7. de Reformatione.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatissa 7. Seff. 25. de Regularib.

Cap. Expedit. Seff. 24.

De supplenda neglig. Prælat.

Congruunt huic tit. cap. Eadem. 1. §. In Monasteriis. Et cap. 2. §. Si quæ vero, Seff. 5. de Reform.

Cap. Causæ omnes 20. §. Legati. Seff. 24. de Reform.

Cap. Capitulum Sede vacante 16. vers. Etsi Ecclesia, Seff. 24. de Reform.

Cap. Monasteria 8. vers. quod si in his, Seff. 25. de Regularib.

Cap. Hæc omnia 22. vers. Et quia, & cap. Regulares 14. Seff. 25. de Regularib.

Cap. Quicunque, Seff. 21.

De temporibus ordinat. & qualitate ordinand.

Congruunt huic tit. cap. Ad majores 9. cap. Non liceat 10. c. Facultates de promovendo 11. c. Facultates de non promovendo 12. Seff. 7. de Reform.

Cap. Et quoniam 5. Seff. 13. de Reformatione.

Cap. Ordinationes, Seff. 23.

Cap. Cum non liceat, Seff. 23.

Cap. Abbatibus, Seff. 23.

Cap. Cum non deceat 2. Seff. 21. de Reform.

De

De scrutinio in ordine faciendo.

Congruunt huic tit. c. Sancta Synodus 7. & cap. Cum nullus 16. Sess. 23. de Reform,

De ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

Congruunt huic tit. cap. Quicunque post hac 2. Sess. 22. de Reform.
Cap. Nullus in posterum 12. Sess. 13. de Reform,
Cap. Expedit 18. Sess. 24. de Ref.
Cap. Cum pleraque 21. Sess. 25. de Regul.
Cap. Nullus prima, Sess. 23.
Tota Sess. 23. de Reform. agit de Sacram. Ordinis.

De sacra Unctione.

Congruunt huic tit. Canon. 1, 2. & 3. de Confirmatione Sess. 7.
Cap. Visum est cum tribus seqq. Sess. 14. de Sacram. Extremæ Unctionis.

De Filiis Presbyterorum.

Congruit huic tit. c. Ut paternæ 15. Sess. 25. de Reform.

De Clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. c. Quanta, §, Deinde, Sess. 22. de Observandis & evitandis in celebratione Missæ.
Cap. Cum nullus 16. vers. Nullus præterea, Sess. 23. de Reform.

De officio & potestate Judicis delegati.

Cap. Insuper, Sess. 14. & magna pars Cap. Proxime annotatorum sub officio Ordinarii, utpote cui Concilium plurima tanquam Sedis Apostolicæ delegato committit.

De officio Ordinarii.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem vers. Et ne sub specie, &c. Quia vero. 2, [...] de Ref.
Cap. Ecclesiarum Prælati. [...] Capitula 4. Sess. 6. de Re[...]
Cap. Ordinarii locorum [...] Uniones 6. c. Beneficia 7. [...] de Reform.
Cap. Eadem 1. in princ. Sess. [...] Refor.
Cap. Episcopus quoscunque [...] cap. Omnes Ecclesiarum [...] 14. de Reform.
Cap. Quicunque in Diœcesi 8. [...] Episcopi etiam 4. cap. Q[...] literati 6. Sess. 21. de Refo[...]
Cap. Episcopi etiam 3. c. A[...] stratores 9. c. Cum ex no[...] rum 10. Sess. 22. de Refor[...]
Cap. Ut fidelis 7. cap. Apost[...] c. Episcopi ut aptius 10. Se[...] de Reform,
Cap. Monasteria Sanctimoni[...] 9. cap. In Monasteriis 11. [...] 25. de Regularib.
Cap. Prædicat. Sess. 24.

De majoritate & obedient[...]

Congruunt huic tit. cap. S[...] sancta Synodus 6. vers. Epi[...] c. Non potest 17.
Cap. Postremo 21. Sess. 25. d[...] form. cap. Controvers. Se[...] de Regularib.

De Pactis.

Congruit huic tit. c. nulla qu[...] renunciatio Sess. 25. de Re[...]

LIBER II.

De foro competenti.

Congruunt huic tit. cap. Quo[...] 6. Causæ Episcoporum 8. [...] 13. de Reform.
Cap. Causæ criminales. 5. c. C[...] omnes 20. Sess. 24. de Refo[...]
Cap. Nullus prima tonsura 6. [...] 23. de Refor.

Non liceat, §. & sic, Seff. 7.
ræterea, §. quia, Seff. 14.

De Feriis.

uunt huic tit. cap. Ab adven-
o. Seff. 24. de Reform.
andat. post med. verf. Omnis
& Sanctorum celebrationes,
. 25. de Invocation. venera-
. & reliquiis Sanctorum.
enfuræ 12. Seff. 25. de Regul.
nfuper hortatur, Seff. 25. In
eto de Indul.

De Testibus.

uit huic tit. c. Testes Seff. 13.
eform.

De Appellationibus.

uunt huic tit. c. Eadem 1.
e finem, verf. In causis, cap.
ntentia 2. c. Reus 3. Seff. 13.
eform.
Legati 7. Seff. 22. de Refor-
ione.
piscopi ut aptius 10. §. Nec
s, cap. Expedit 18. verf. Nec
lictorum, cap. Causæ omnes,
24. de Ref.
Quam turpe 14. verf. Nec,
25. de Reform.

LIBER III.

ita & Honestate Cleri-corum.

uunt huic tit.
acrosancta uni, verf. Epi-
s, Seff. 2.
um proprie proœm. cap. Quia
6. Seff. 14. de Reform.
ihil eft. Seff. 22. de Reform.
um dignitates 12. Seff. 24.
eform.
ptandum 1. Seff. 25. de Re-

De Cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit. cap. Quam turpe 14. Seff. 25. de Reform.

De Clericis conjugatis.

Congruunt huic tit. cap. Nullus prima 6. §. In clericis vero, c. Ut Sanctorum 17. in fine Seff. 23. de Reform.

De Clericis non residentibus.

Congruunt huic tit. cap. Eadem sacrosancta 1. c. Inferiores 2. Seff. 6. de Reform.

Cap. Inferiora 3. Seff. 7. de Reform.

Cap. Cum beneficia 3. Seff. 21. de Reform.

Cap. Episcopi etiam 8. Seff. 22. de Reform.

Cap. Præcepto 1. Seff. 23. de Reformat.

Cap. Cum dignitates 12. §. Præterea, & §. Distributiones Seff. 14. de Reformat.

De Præb. & dignitatib.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2. c. Inferiora 3. c. Quicunque 4. c. Ordinarii 5. Seff. 7. de Reform.

Cap. Et quia jure 9. cap. Regularia 10. Seff. 14. de Reform.

Cap. In Ecclesiis 13. c. Cum Ecclesiasticus 17. Seff. 24. de Reformatione.

Cap. Ratio postulat 5. c. Statuit 16. Seff. 25. de Reform.

Et quoad decreta de Unione loquentia, cap. Uniones 6. Seff. 7. de Reform.

Cap. Et quia 9, Seff. 14. de Reform.

Cap. Ut etiam 5. Seff. 21. de Reform.

Cap. Quoniam pleræque Seff. 24. de Reform.

Cap. Sicuti 18. verf. Insuper Seff. 25. de Reform.

De

De Clerico ægrotante.

Congruit huic tit. cap. Cum in beneficiis 7. verſ. In coadjutoriis Seſſ. 24. de Reform.

De Inſtitutionibus.

Congruunt huic tit. cap. Præſentati 13. Seſſ. 7. de Reform.
Cap. Concedit. 3. verſ. In prædictis Seſſ. 25. de Regul.

De Conceſſione Præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis.

Congruunt huic tit. c. Cum in beneficiis 7. Seſſ. 25. de Reform.
Cap. Decernit S. Synodus 19. Seſſ. 24. de Reform.

Ne ſede vacante aliquid innovetur.

Congruunt huic tit. c. Non liceat 10. Seſſ. 7. de Reform.
Cap. Abbatibus 10. verſ. Pœnam, Seſſ. 23. de Reform.
Cap. Capitulum Sede vacante 16. Seſſ. 24. de Reform.

De his, quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu Capituli.

Congruit huic tit. c. Statuit 6. Seſſ. 25. de Reform.

Ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Congruit huic tit. c. Quoniam pleræque 13. verſ. Ad hoc in poſterum Seſſ. 24. de Reform.

De rebus Eccleſiæ alienandis vel non.

Congruunt huic tit. c. Magnam, 11. Seſſ. 25. de Reformat.
Cap. Si quem Clericorum 10. Seſſ. 22. de Reform.

De Sepulturis.

Congruunt huic tit. c. Deteſt 19. in med. Seſſ. 25. de Refo
Cap. Decernit, Seſſ. 25.

De Parochis & alienis P rochianis.

Congruunt huic tit. c. Epi etiam 4. Seſſ. 21. de Reforn
Cap. Quanta 1. §. Moneant, Se de obſervandis & evitand celebratione Miſſæ.
Cap. Quoniam pleræque 13. In Parochialibus, & verſ. I quoque.
Cap. Prædicationis 4. verſ. Mo que Seſſ. 24. de Ref.

Decimis.

Congruit huic tit. c. non ſun rendi 12. Seſſ. 25. de Reforr

De Regularibus & tranſi bus ad Religionem.

Tota Seſſ. 25. de Regularib.
Congruunt huic tit. cap. 14. vero Regulares 11. Seſſ. 1 Reform.
Cap. Quoniam cum ſeqq. Se de Regul.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic tit. cap. Abl 7. c. MonaſteriaSanctimoni 9. c. Attendat 10. c. In qu que 15. c. Libertati, Seſſ. Regul.

De ſtatu Monachorum

Congruunt huic tit. cap. Nen c. Monaſteria omnia 8. cu Seſſ. 25. de Regul.

De Religioſis domibu

Congruunt huic tit. cap. Cure Seſſ. 7. de Reform.
Cap. Admonet 8. Seſſ. 25. de

De Jure patronatus.

Congruunt huic tit. cap.

etiam 12. cap. non liceat 13. Seff. 14. de Reform.

Cap. Si quem Clericorum, 11. verf. quod fi, Seff. 22. de Reform.

Cap. Patriarchæ 9. verf. Patroni c. Expedit vel porro, verf. Si vero, Seff. 24. de Reform.

Cap. Sicuti 9. Seff. 25. de Reform.

De Cenfibus, Exactionibus, &c.

Congruit huic tit. c. Patriarchæ, verf. Interimque, Seff. 24. de Reform.

De Celebratione Miffarum.

Congruunt huic tit. Seff. 13. 21. & 22.

Cap. Sacrofancta, verf. Epifcopos, Seff. 2.

Cap. Quanta, Seff. 22. de obfervandis & evitandis in celebratione Miffæ.

Cap. Qui pie 14. verf. Curet, Seff. 23. de Reform.

Cap. Cum dignitates 12. verf. Omnes vero, Seff. 24. de Reform.

Cap. Contingit fæpe 4. Seff. 25. de Reform.

De Baptifmo.

Congruit huic tit. Seff. 7.

De reliquiis & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit. cap. Mandat fancta Synodus, Seff. 25. in fine.

De obfervatione jejuniorum.

Congruit huic tit. c. Infuper hortatur in decreto de Indulgentiis. Seff. 25.

De Ecclefiis ædificandis vel feparandis.

Congruunt huic tit. c. Cum illud quoque 7. c. Epifcopi etiam, Seff. 21. de Reform.

Cap. Concedit 3. in fin. Seff. 25. de Reform.

De Immunitate Ecclefiarum.

Congruunt huic tit. c. Quanta 22. verf. ab Ecclefiis Seff. 22. de obfervandis & evitandis in celebratione Miffæ.

Cap. Cupiens 20. Seff. 25. de Ref.

LIBER IV.

De fponfalibus & Matrimoniis.

Congruunt huic tit. Seff. 24. de Sacram. Matrimonii.

Cap. Juftitia publicæ honeftatis 3. c. Multi funt, qui vagantur, cap. Ita plerumque, Seff. 24. de Reformat. Matrim.

De clandeftina Defponfat.

Congruit huic tit. cap. 1. Seff. 24. de Reform.

De Cognatione fpirituali.

Congruit huic tit. c. Docet experientia 2. Seff. 24. de Reform. Matrim.

De Confanguinitate & Affinitate.

Congruunt huic tit. cap. Si quis intra gradus 5. cap. Præterea 4. Seff. 24. de Reform. Matr.

De Matrimonio contra interdictum Ecclefiæ.

Congruit huic tit. c. 1. verf. Qui aliter Seff. 24. de Reform. Matr.

LIBER V.

De Simonia.

Congruunt huic tit. cap. Quoniam ab Ecclefiaftico Seff. 21. de Reform.

Cap. In pluribus Ecclefiis, 14. c. Expedit 18. verf. Caveantque, Seff. 24. de Reform.

Ne Prælati vices fuas, &c.

Congruit huic tit. c. Magnam, verf. Non liceat, Seff. 25. de Reform.

De Magiftris.

Congruunt huic tit. cap. Eadem Sacrofancta 1. Seff. 5. de Reform.

Cap. Prædicationis 4. verf. Iidem etiam, Seff. 24. de Reform.

Cap.

Cap. Cum adolescentium aetas 18. Sess. 23. de Reform.

De Homicidio.

Congruit huic tit. c. Cum etiam, qui per industriam 7. Sess. 14. de Reform.

De Pugnantibus in duello.

Congruit huic tit. c. Detestabilis, Sess. 25. de Reform.

De Adulteriis.

Congruit huic tit. c. Grave peccatum 18. Sess. 24. de Reform. Matrim. Ubi etiam de Concubinis

De Raptoribus.

Congruit huic tit. cap. Decernit sancta Synodus 6. Sess. 24. de Reform. Matrim.

De Clerico Venatore.

Congruit huic tit. cap. Cum dignitates 12. vers. Vestitu, Sess. 24. de Reform.

De Clerico per saltum promoto.

Congruit huic tit. c. Qui pie 14. in fine Sess. 23. de Reform.

De eo, qui furtive Ordines suscipit.

Congruit huic tit. c. Ordinationes 8. vers. Quod si quis, Sess. 23. de Reform.

De Privilegiis.

Congruunt huic tit. c. Ecclesiarum Praelati 3. Sess. 6. de Reform.

Cap. In exemptorum causis 14. Sess. 7. de Reform.

Cap. Insuper 5. c. Praeterea qu Sess. 14. de Reform.

Cap. Quoniam privilegia 11. 24. de Reform.

De Poenis.

Congruit huic tit. c. Cum vero gravia 4. Sess. 13. de Refor

De Poenitentiis, & Rem sionibus.

Congruunt huic tit. de sancti Poenitentiae Sacr. Sess. 14.

Cap. Quia vero Sess. 5. in fin

Cap. Cum multa 9. Sess. 2 Reform.

Cap. Quamvis presbyteri 15. 23. de Reform.

Cap. Apostolus monet 8. c. L Episcopis 6. Sess. 24. de Ref

Cap. Cum Catholica in decret Purgatorio, & cap. Cum stas in decreto de Indulge Sess. 25.

De sententia Excommun cationis.

Congruit huic tit. c. Si quem ricorum 11. Sess. 22. de Re

Cap. Ita plerumque, Sess. 2 Reform.

Cap. Quamvis excommunica gladius, Sess. de Reform,

Cap. Censurae 12. c. Anathem Sess. 20. de Regul.

De Verborum significa

Congruunt huic tit. c. Cupie Sess. 25. de Reform. & cap. ta, vers. Quod si in his ead prope finem.

F I N I S.

Bl

ULLA INDICTIONIS
SACRI OECUMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI SUB PAULO III. PONT. MAX.

ULUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

nitio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes jam tum, in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Chri: Reipublicæ malis, quibus illa jam dudum vexata, opemodum oppressa est: sed ipsi etiam ut homines Hebr. 5.
ndati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares nostras esse sentiebamus: nam cum pace opus esse in-eremus ad liberandam & conservandam a plurimis imntibus periculis Rempublicam omnia invenimus odiis enlionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus er se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa um unum ovile, & unum Pastorem Dominici esse gre- Joan. 10.
d integritatem Christianæ religionis, & ad cœlestium um spem in nobis confirmandam, necessarium ducere-schismatis dissidiis, & hæresibus erat Christiani nodivulsa jam pene & lacerata unitas. Cum tutam atanitam ab infidelium armis atque insidiis Remp. opta-, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei vit ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, aria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, ique Austriam, & Illyricum terra marique bellum: cum s & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiescenostrorumque inter se odia & dissensiones suam bene dæ rei occaosinem duceret. Igitur, ut dicebamus, in hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tanexcitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & nandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris deremus, primum conjecimus in Domino cogitatus no Psalm. 54.
ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate &

 robore,

robore, mentem consilio sapientiaque instrueret, deinde ai
mo repetentes majores nostros sapientia admirabili & sanć
tate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis i
medium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Cc
cilia, & Episcoporum generales conventus adhibuisse; i
quoque animum ad generale habendum Concilium adje
mus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis v
debatur utilis inprimis & opportuna ad hanc rem esse co
sensio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inv
nissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum E
scoporum aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conventu
in civitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domi
sicut literis & monumentis nostris testatum est, millesimo qui
gentesimo trigesimo septimo, pontificatus nostri tertio, ad
Kalend. Jun inchoandum; spem prope certam habentes, fc
ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati; ipse sic
Matth. 28. promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate
misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pe
cula spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper i
sidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum cont
omnem spem & expectationem nostram denegata fuit nol
Mantuana civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab ins
tutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostraqu
ac hujus sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate lib
tateque prorsus alienas; quas in aliis nostris literis expres
mus. Quapropter alium invenire locum, aliamque delige
civitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occu
reret idonea & apta; ad sequentes Kalend. Novemb. prorog
re Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus & pe
petuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, a
quot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vastavit, diripuit, pr
das hominum abegit. Nos in maximo timore, & pericu
omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio j
vandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus cons
lere & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habe
dum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: qu
rum cum essent incertæ variæque sententiæ, tempusque di
tius, quam erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo i
que, ut arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, urbe
copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtut
auctoritate, potentia, cum aditum patentem, tum stationem o
nibus liberam, atque tutam inprimis in se habentem. Sed, cu
jam tempus longius progressum esset, novæque urbis electi
nem omnibus significari conveniret; jamque Kalendæ Noven
appetentes facultatem hujus divulgationis excluderen
hyemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione temp
Concilii differre in proximum sequens ver, Majique futu
Kalendas compulsi fuimus. Quare firmiter constituta atq
decre

ı, cum & nos ipſos, & cætera omnia ad eum bene agen-
)eo juvante, celebrandumque conventum pararemus,
um reputantes intereſſe cum celebrationis concilii,tum
ſæ Chriſtianæ Reipubl. Chrſtianos principes pace inter
ncordia conſentire; chariſſimos in chriſto filios noſtros
m Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, &
ıniſſimum Regem Franciſcum,duo præcipua Chriſtiani
s firmamenta atque ſubſidia, orare atque obſecare in-
s, ut ad colloquium inter ſe & nobiſcum unà conveni-
ıorum quidem apudutrumque literis,Nuntiis,& à latere
miſſis, ex venerabilium fratrum noſtrorum numero
s, ſæpiſſime egeramus ut ex ſimultate & diſſidiis am-
ınum fœdus & piam amicitiam vellent convenire, la-
ıſque ſuccurrereChriſtianis rebus,quarum ſervandarum
ſet illis poteſtas à Deo præcipue tributa, ſi non age-
& ad commune Chrſtianorum bonumſua conſilia non
ent, acris & ſevera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda
Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Nicæam ſe
ere, quo nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ
enter contrarium,Dei & pacis conciliandæ cauſa ſuſce-
; neque prætermiſimus interea, cum tempus Concilii
utum,Kalendæ, videlicet Majæ,appropinquarent, tres
ıſummæ virtutis ac auctoritatis a latere noſtro, de nu-
ᐧorundem fratrum noſtrorum S.R.E.Cardinalium, Vin-
n mittere, qui initium concilii facerent, Prælatosque
e venientes exciperent, & ea, quæ judicarent eſſe
ıgerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio
:verſi, omnia accuratius dirigere poſſemus. Interim
ı illud ſanctum opus, maximeque neceſſarium, tracta-
ı videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem
nimi ſtudio, omni pietate ac diligentia. Teſtis eſt nobis
cujus freti clementia noſmet ipſos itineris & vitæ pe-
expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet
equidem, in quo nos arguat aut prætermiſſæ, aut non
e ad pacificandum occaſionis. Principes ipſi teſtes;
ım ſæpe tamque vehementer Nuntiis, literis, Legatis,
s, hortatu, precibuſque omnibus obſecraveramus, ut
ıtes deponerent, ut in ſocietatem coirent, utChriſtianæ
ıl. in maximum & propinquum jam adductæ diſcrimen,
ınibus ſtudiis & ſubſidiis opitularentur. Jam vero te-
æ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi no-
ɔres,graveſque ſollicitudines, quas ob hanc rem & cau-
ırimas jam ſuſcepimus,nec tamen ad optatum exitum
conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. Ita enim viſum
o Deo eſt: quem tamen non deſperamus, aliquando
noſtra benignius reſpecturum, ipſi quidem, quantum in
uit, nihil quod eſſet noſtro paſtorali officio debitum, in
miſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras

 in

in aliquam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias omnipotenti agimus, qui ad
Act. 5. exemplum & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Aposto-
Ephes. 2. los haberi dignos, qui pro nomine JESU, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos principes vera & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium: & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset; & Prælatos, quos secum habuissent, itinere atque impendiis fessos atque exhaustos recreari & refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, literas interim a legatis nostris, qui vincentiæ erant, accepimus transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuntio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ literæ Genuæ anno Incarnationis Domini M.D.XXXVIII. IV. Kal, Julii factæ publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps, Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebratione præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reipublicæ futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis injecta principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum principum inter se benevola amicaque congressio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus & urgeremus; nec solum duobus antedictis principibus, verum etiam charissimo in Christo filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique a nobis per literas suosque Oratores

con-

contenderent, ut alias rurſus temporis prorogationes faceremus; præcipue autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar, promiſiſſe ſe demonſtrans iis, qui a Catholica unitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante ſuam in Germaniam profectionem apte non poſſet fieri: Nos, eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrections feſtum alios prælatos vincentiam conveniſſe, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam ſæpe fruſtra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus: itaque fecimus, & de ſuſpenſione hujuſmodi literas ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Junii, M. D. XXXIX. dedimus, ſicut ex illis perſpicue poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, paciſque aliqua concluſio expectatur, quæ & dignitatem poſtea, frequentiamque Concilio & Chriſtianæ Reipublicæ præſentiorem ſalutem erat allatura; Chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt Hungaris, Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos movente, Belgis ad defectionem a Cæſare ex parte quadam incitatis; cujus defectionis comprimendæ cauſa perGalliam amiciſſime, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſime, magno benevolæ inter eos voluntatis indicio tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum & civitatum, tractandæ ejus, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cæpit. Sed cum, ſpe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordiæ ad majores potius diſcordias concitandas aptus eſſe videretur: inducti fuimus ad priſtinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos noſtros S. R. E. Cardinales, ipſi Cæſari obtulimus; quod etiam poſtremo, & præcipue in Ratisbonenſi conventu egimus; cum illic dilectus filius noſter Gaſpar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & ſumma doctrina & integritate, Legatum noſtrum ageret, nam cum id, quod ne accideret, antea veriti eramus, ejus conventus ſententia peteretur a nobis, ut ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur & deciderentur; id que nobis ut concederemus, neque Chriſtiana & Catholica veritas neque noſtra & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandavimus. Neque vero in alia unquam ſententia & voluntate fuimus quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur, ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano & Chriſtianæ religionis integritatem poſſe recuperari; verumtamen

id cum bona gratia & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus; dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus! aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejus ruere, Hungariam Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mæroreque afflictis nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipuplicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusque cum universæ Chrstianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere: aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate deflleximus; itaque Tridentum civitatem eligimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proxime venturas Kalendas Novembris haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hispania, cæterisque provinciis remotioribus non difficulter Episcopi & Prælati convenire possent Dies autem Concilii ea a nobis expectata est, quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri hujus Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quominus autem annuum tempus præfineremus mutando Concilii looo, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reipublicæ, quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus, sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum ejus Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrum S. R. E. Cardinalium consilio & assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amovemus, sacrum œcumenicum & generale Concilium in civitate Tridentina, loco

Psal. 61.

nmodo & libero, omnibusque nationibus opportuno, ndas proximas Novembris anni præsentis ab Incar- Domini M. D. XLII. incipiendum, prosequendum; m Domino adjuvante ad ipsius gloriam atque laudem, tiani totius populi salutem absolvendum, perficien- indicimus, annuntiamus, convocamus, statuimus, cernimus; omnes, omnibus ex locis tam venerabiles nostros patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & di- lios Abbates, quam alios quoscunque, quibus jure aut io in Conciliis generalibus residendi, & sententias in ndi permissa potestas est, requirentes, hortantes, ad- es ac nihilominus eis vi jurisjurandi, quod nobis & ctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, sub pœnis jure aut consuetudine in celebrationibus orum adversus non accedentes ferri & proponi solitis, tes, arcteque præcipientes, ut ipsimet, nisi forte justo itur impedimento, de quo tamen fidem facere com- ır, aut certe per suos legitimos procuratores & nun- cro huic Concilio omniuo adesse & interesse debeant. utem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissi- iec non cæteros Reges Duces, Principes, quorum ia, si alias unquam, hoc quidem tempore maxime mæ Christi fidei, & Chistianorum omnium futura est s, rogantes atque obsecrantes per viscera misericor- & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus fidei veri- eligio & intus & extra graviter jam oppugnatur, ut ı volunt Christianam esse Rempublicam, si se Domino os & obligatos pro maximis illius erga se benificiis in- ıt, ne deserant ipsius Dei causam & negotium; ipsi- sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum tque virtus communi utilitati salutique suæ, ac cæte- k temporali & æternæ plurimum est profutura. Sin ı, quod nollemus, accedere ipsi non poterunt, at gra- em viros Legatos cum auctoritate mittant, qui perso- incipis sui quisque & cum prudentia, cum dignitate in Concilio referre. Inprimis vero, ut id curent quod illimum est, ut ex suis cujusque regnis ac provinciis ıi, & Prælati sine tergiversatione & mora ad Concilium cantur, quod maxime quidem a Prælatis Principibus- rmaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, eorum præcipue causa, ipsisque cupientibus Concilium n sit, & in ea civitate indictum, quæ ab eis est deside- n graventur, ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare re; quo melius atque commodius, quæ ad integrita- veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorm mo- eductionem, emendationemque malorum, quæ ad norum inter se tam Principum, quam populorum unitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellen-

repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria; Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quam primum & quam optime possint. Atque ut nostræ hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, neve quis illarum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus fortitan pateat accessus, volumus & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi floræ solito loco affigantur; ubi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant: cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes & quoscunque; quos antedictæ nostræ literæ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die literarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicujus Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annuntiationis, convocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & observationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M. D. XLII. XI. Kal. Jun. anno VII.

Blosius.

Hier. Dand.

SACRO-

SACROSANCTI OECUMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO PRIMA

SUB PAULO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. Mensis Decembris
Anno Domini 1545.

Decretum α β γ δ ε ζ de inchoando Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem Fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri & populi Christiani, ad depressionem & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt?* PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI, & subsequantur aliæ festivitates labentis & incipientis anni, placetne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Januar. Anno Domini 1546. *Responderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α *An Concilium generale absque auctoritate summi Pontificis celebrari possit?* Negat Bobadil. in usu politic lib. 2. c. 18. n. 194. ubi etiam resolvit, *quod licet principes sæculares non possint illud convocare, possunt tamen per suos judices ad illius agere observantiam.*

β *An summus Pontifex possit dispensare super Concilium?* Affirmant, *si de eo faciant expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam generalem,* Cott. in memorab. verbo clausula non obstante, Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag. 580. cum seq. C. ne filius pro patre & in praxi benefic. tit. de dispensat. super defectum natal. n. 24. Gutier. pract. l. 3. q. 17 n. 231. Aloys. Ricci in collect. dec. p. 4. collect. 1367. *prope finem.* P. Henriq. in sum. lib. 13. c. 57. §. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo absolutio, vers. dico 5. ibi, sed ad hoc respondetur p. 5 Flores Vari l. 1. q. 10. n. 50. Steph. Gratian. discept. forens. c. 39. an. 35. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 1. q. 8. art. 10. & tom. 3. q. 36. art. 2. & q 39. art. 4. P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 14. col. 574. P Valeri Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 5. n. 2. *& quod constitutio Conciliaris tacite continent clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clausulas generales,* resolvunt Caputaque pag. 1. decis. 288. Verald. dec. 176. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. coll. 849.

γ *An Episcopus contra Concilium dispenset expresse, vel tacite?* Negant gloss. in cap. cum dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff. in tract. Nominat. q. 5. num. 30. Gutier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. n. 24. & Canon. lib. 1. c. 6. n. 10. P. Henriq. d. c. 57. §. 1. lit. C. Steph. Gratian. d. c. 397 n. 33. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 51. c. 27. n. 202. in princ.

δ *An possit dispensare ex magna causa necessitatis, vel utilitatis?* Affirmant Tiraquel. de pœnis tempor. in præfat. n. 31. Lambert. de jure patronat. pag 1. l. 2. a. 19. q. 7. princip. num. 2. Cott. in memorab. verbo Episcopus. Rebuff in praxi tit. de dispensat. ad plura benef. a n. 30. Spin. in speculo testam. gl. 15. princ. à n 8. Humad. in l. 5. gl. 12. in fine, vers. limitetur. tit. 5. part. 1. P. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 40. à n. 2. Cened. Pract. Canon. quæst. lib. 1. q. 30. à n. 5. Mich. Graff. Tom. 1. commun. opin. l. 1. tit. 2. n. 67. ubi resolvunt, *Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel utilitatis, quando Concilium, vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec imponendo aliquam pœnam.*

ε *An omnia decreta Concilii contineant decretum irritans?* Affirmat Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 15. n. 37.

ζ *An literæ & constitutiones contra Trident. reducendæ sint ad jus commune?* Affirmative proprio motu definivit Gregor. XIII. prout testatur P. Henriq. p. 1. sum. lib. 6. §. 6. in gloss. lit. R.

* Concilia generalia approbata quæ fuerint, pulchre recenset P. Lud. Torres in suo singulari Tract. de fide, disp. 18. dub. 5. fol. mihi 242.

SESSIO

SESSIO II.

Celebrata Die 7. menſis Januarii, 1546.

Decretum de modo vivendi, & aliis in Concilio ſervandis.

crosſancta Tridentina Synodus *a* in Spiritu ſancto *β* le-
ritime congregata, in ea præſidentibus eisdem tribus A-
olicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum B. Jacobo Apoſtolo *a Jac. 1.*
od omne datum optimum, & omne donum perfectum
rſum eſt, deſcendens a patre luminum, qui iis, qui po-
int à ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non im-
oerat eis: & ſimul ſciens, quod *b* initium ſapientiæ eſt *b Prov. 1.*
or Domini: ſtatuit & decrevit *γ* omnes & ſingulos *Pſal. 110.*
iſti fideles, in civitate Tridentina congregatos exhor-
los eſſe prout exhortatur, ut ſe a malis & peccatis ha-
us commiſſis emendare, ac de cætero *c* in timore Do- *c Prov. 1.*
i ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationi- *& 9.*
inſtare, ſæpius confiteri, Euchariſtiæ Sacramentum ſu-
e, Eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica,
ntum quisque poterit, adimplere, nec non quotidie pro
e Principum Chriſtianorum, & unitate Eccleſiæ priva-
orare velint; Epiſcopos vero, & quoscunque alios, in
line Sacerdotali conſtitutos, œcumenicum Concilium
a civitate concelebrantes, ut aſſidue in Dei laudibus in-
ıbere, hoſtias, laudes & preces offerre, ſacrificium Miſ-
quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem con-
it, & a mortuis reſurrexit, ac *d* Spiritum ſanctum in diſ- *d Act. 2.*
ulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spi-
us ſanctus *e* per Apoſtolum præcipit, & obſecrationes, *e 1. Tim. 2.*
tiones, poſtulationes, gratiarum actiones pro ſanctiſſi-
o Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, &
teris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus
minibus: ut quietam & tranquillam vitam agamus, pace
amur, & fidei incrementum videamus. Præterea hor-
tur, ut jejunent ſaltem ſingulis ſextis Feriis in memoriam
ſſionis Domini, & eleëmoſynas Pauperibus erogent; in
ccleſia autem Cathedrali ſingulis quintis Feriis celebretur
liſſa de Spiritu ſancto, cum Litaniis, & aliis orationibus

ad hoc institutis: in aliis vero Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniæ & orationes, *a* tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; sed ore & animo celebranti assistatur. Et quoniam *b* oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos; hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa *c* servet sobrietatem, moderationemque ciborum: deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut *d* in ipsorum Episcoporum mensis divinarum Scripturarum lectio admisceatur; familiares vero suos unusquisque instruat, & erudiat; ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in vestitu & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cum hujus sacrosancti Concilii præcipua cura, sollicitudo, & intentio sit, ut propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, JEsu Christo, *e* qui vera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur; ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum literarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit: quo maturius & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri JEsu Christi.

a Infr. in Sess. 22. in decreto de observandis, in celeb. Miss.
b 1. Tim. 3.
c Tit. 2. 1. Tim. 5. c. fin. 2. q. 7. cum sim. Conc. Tol. 3. cap. 7. Concil. Rhemens. c. 17. Euseb. in 4. decret. & infr. Sess. 25. c. 1. de reform.
d Euseb. 1. epist. 3.
e Joan. 1. c. cum. ex injuncto. de haeret.

In sententiis vero dicendis, juxta *f* Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisve aut obstinatis disceptationibus contendere; sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti judicii acies perturbato animo inflectatur.

☞ Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco *g* non sedere, * & sententiam

f Concil. Tolet. 1. c. 1. Concil. Constant. Sess. 1. in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.
g Idem in concl. repetitur. Episcopis forma praescripta est 1. Arac. c. 24.

ſententiam, etiam ſub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus intereſſe, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præjudicium generetur, nullique novum jus acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seſſio ad diem Jovis, quartam menſis Februarii proxime venturi.

REMISSIONES.

α *In Spiritu ſancto legitime congregata.*) *Quod Spiritus S. Concilio generali legitime immediate aſſiſtat*, reſolvunt Jacobatius de Concil. lib. 10. a. 1. n. 205 Arag. in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 10. p. 88.

β Utrum *generalia Concilia legitime congregata in fidei, & in morum definitione errare poſſint?* Negant Campec. de Concil. cap. 35. Canus in locis Theol. lib. 5. c. 4. Concl. 9. Albertin. de agnoſc. aſſer. q. 5. n. 7. & q. 21. n. 16. & q. 30. n. 24. Jacob. lib. 6. de Concil. art. 2 n. 155. & lib. 5. art. 11. n. 14. Cordub. in quæſt. lib. 4. q. 1. concl. 9. Caſtr. adverſus hæreſes lib. 1. c. 6. & de juſta hæret. punitione lib. 1. c. 5. Arag. in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 10. pag. 82. col. 2. verſ. Sed eſt dubium, & verſ. 2. concluſio. Veg. lib. 9. in Concil. Trident. c. 39 P. Azor. inſtitut. Moral. p. 2. lib. 5. c. 4. col. 539. ubi reſolvit, Papam in his, quæ ſunt fidei, errare non poſſe.

γ *Omnes & ſingulos Chriſti fideles in civitate Tridentina congregatos*) *An omnes fideles intereſſe debeant Concilio generali?* Vide Jacob. de Conc. lib. 1. a. 2. Turrecrem. l. 3. ſum. cap. 12. cum ſeq. Guerrer. in Theſauro Chriſtianæ Religionis c. 52. q. 7. *qui reſolvunt ad vocem deciſivam ſolùm Epiſcopos aliosque ſuperiores Prælatos convocari, cæteros tamen Eccleſiaſticos, & ſæculares intereſſe poſſe abſque deciſivo ſuffragio: generale enim Concilium dici Synodum Epiſcoporum probat.* cap. Romana Eccleſia 15. diſt. c. ſatis evidenter 96. diſt.

δ *Inſuper ipſa ſacra Synodus. &c.*) *Quis ordo in ſedendo, & ſubſcribendo, & in aliis actibus generalis Concilii ſervandus ſit?* Vide c. fin. 17 diſt. c. placuit, el. 1. diſt. 18. cap. Epiſcoporum 74. diſt. Petr. a Monte de poteſt. Pontif. tit. ordo aſſiſtentium, in Concil. a n. 1. & in Monarch. Concil. q. 5. Jacob. de Concil. lib. 1. art. 2. pag. 20. cum ſeqq. Roch. de Jure patr. verbo Honorificum, q. 42. Chaſſan. in Catal. gloriæ mundi, p. 4. conſid. 23. Guer. d. c. 52. q. 6.

ε *Debito in loco non ſedere*) Ant. Gramma deciſ. 1. num. 2. Joan. Aloyſius Riccius deciſ. 552. num. 6.

SESSIO III.

Celebrata die 4. Menſis Februarii, 1546.

Decretum de Symbolo fidei.

IN a nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta œcumenica,

nica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum *a* Apostolo *β* non esse sibi colluctationem adversus carnem & sanguinem, sed adversus spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes, & singulos imprimis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia virtutis ejus, in omnibus sumentes *b* scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, ut hæc pia ejus sollicitudo principium, & progressum suum per DEI gratiam habeat, ante omnia statuit & decernit, præmittendam esse confessionem fidei: *c γ* Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consuevere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt & fideles confirmarunt.

a Ephes. 6.

b c. qui resistit. 11. q. 3.

c Conc. Nic. Consr. Roman sub. Jul. 2. Conc. Hippon in princ. Conc. Constant. 6 Act. 19. cum sim. c. 1. dist 15. c. baptizandos cum seq. de cons. dist. 4. c. 1. de summ. T init.

δ Quare Symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum & unicum, contra quod portæ *d* Inferi nunquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. Quod quidem ejusmodi est.

d Matt 16. ap. in novo 21. dist c. Salvator. 1. q 3.

ε Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum JEsum Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine: Deum verum de Deo vero: genitum non factum; consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, & homo

homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die, secundum Scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: & exspecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi, Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant; cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eo majoris apud omnes existimationis & honoris videri posse, quo majori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit & decrevit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Jovis, quæ subsequitur Dominicam Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

REMISSIONES.

α *In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis.*) Concord. Apostolus ad Coloss. illi, *Quodcunque facitis in verbo & opere, in nomine Domini Jesu Christi facite.* Vide Lusitanum Joan. Vallens. Peixotium in addit. ad reper. Signarol. de Homedæ, ad Rub. Cod. Qui admitti num. 1. cum sequ. Mozzi de contract tit. quomodo contractus deficiat, nu. 27. novissime Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crim. Regul. tit. 4. in princ. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. n. 1. & 14. latè Steph. Grar. decis. 1. per totam.

β *Non esse sibi colluctationem.*) Concordat Apost. ad Ephes. c. 6. &c. qui resistit. 11. q. 1.

γ *Patrum exempla - &c.*) Concordant Conc. Nicæn. Conc. Rom. sub Julio I. Conc. Constant. 6. act. 17. c. 1. 19. dist. c. baptizandos, de consecr. dist. 4. c. 1. d. sum. Trin.

δ *Quare symbolum fidei.*) Symbolum dicitur à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus, quia unusquisque Apostolorum suum morsellum, id

id est, partem suam apposuit, gl. in Rub. de summa, Trin. Vel dicitur secundum Dionysium à syn, quod est con, & bolyn, quod est sententia, vel convenientia, quia de omnium Apostolorum convenientia stabilitum fuit, Greg. Lopez. l. 1. verbo bocados, tit. 3. p. 1.

s De fidei symbolo vide D. August. serm. 115. & 119. D. Ambr. serm. 38 de Jejun. Quadrag. D. Hieron. epist. 51. ad Pammachium. Turrecr. l. 1. sua sum. c. 19. Bannez in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 9. Repert. Inquis. verbo Ecclesia, Ruffin. de symbolo fidei. P. Azor. institut. moral. p. 1. l. 8. c. 5. P. Ledesma in sum. p. 1. tract. de doctr. Christiana in princ.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. mensis Aprilis 1546.

Decretum de Canonicis Scripturis.

SAcrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur: quod promissum ante per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster JEsus Christus, Dei Filius, proprio ore primum promulgavit; deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinae, *a* omni creaturae praedicari jussit: perspiciensque hanc veritatem, & disciplinam contineri *s* in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quae ipsius Christi ore ab Apostolis acceptae aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditae, ad nos usque pervenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta omnes libros tam veteris, quàm novi testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor, nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel oretenus a Christo, vel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conservatas pari pietatis affectu, ac reverentia suscipit, & veneratur. Sacrorum vero librorum *b* indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt vero infra scripti, *γ* Testamenti veteris, quinque Moysis, id est, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: Josue,

a Marc. ult.

b In Can. Apost. c. 84. Innoc. 1. epist. 5. c. 7. Gelas. in Conc. 70. Episc. Con-

nias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Macha- menos.
m, primus & secundus. Testamenti novi, quatuor
elia secundum Matthæum, Marcum, Lucam, &
em: Actus Apostolorum a Luca Evangelista con-
: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli; ad Roma-
duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Phi-
ses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ
imotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad He-
: Petri Apostoli duæ, Joannis Apostoli tres. Ja-
Apostoli una, Judæ Apostoli una, & Apocalypsis
is Apostoli. Si, quis autem libros ipsos integros,
n omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catho-
gi consueverunt, & in veteri vulgata Latina editio-
bentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; &
iones prædictas sciens & prudens contempserit; ana-
ı sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, &
sa Synodus, post jactum fidei confessionis funda-
um, sit progressura, & quibus potissimum testi-
is ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & in-
ındis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione & usu sacrorum Librorum.

ıper eadem sacrosancta Synodus considerans non pa-
m utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex

cationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præſumat.

a Cap. hæreſis, &c. Adam. in fin. 24. q. 3. & infra Seſſ. 19. c. 1.

Præterea ad *a* coërcenda petulantia ingenia decernit, ut nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens, contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, * cujus eſt judicare, de vero ſenſu & interpretatione Scripturarum ſanctarum, aut etiam *b* contra unanimem conſenſum Patrum, ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat; etiamſi hujuſmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a jure ſtatutis, puniantur. Sed & impreſſoribus modum in hac parte, ut par eſt, imponere volens, qui jam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia Superiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones, quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito prælo, & quod gravius eſt, ſine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impreſſos libros hujuſmodi temere venales habent; decernit, & ſtatuit, ut poſthac S. Scriptura, potiſſimum vero hæc ipſa vetus & vulgata editio, quam emendatiſſime imprimatur: nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis & pecuniæ, *c* in canone Concilii noviſſimi Lateranenſis appoſita λ 2. Et ſi regulares fuerint, ultra examinationem & probationem hujuſmodi licentiam quoque a ſuis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, 3. vel evulgant, μ niſi ante examinati probatique fuerint, eisdem pœnis ſubjaceant, quibus Impreſſores. Et qui eos habuerint, vel legerint, niſi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipſa vero hujuſmodi librorum probatio in ſcriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſſi

b Sic Synodus in Trul. c. 19. quam putant Conſtant. 6. c. exiit circa fin. de verb. ſign. in 6. lib. 5.

c Seſſio 10. de impreſſione librorum ſub Leone X. vide infra.

authenticæ

authentice appareat: idque totum, hoc est, & probatio & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc temeritatem † illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba & sententiæ S. Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, divinationes, impias & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famosos, mandat & præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc & similia audeat usurpare, ut omnes hujus generis homines temeratores & violatores verbi Dei, juris & arbitrii pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse Feria Quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

Leonis X. in Concilio Lateranensi.

SESSIO X.

NOs, ne id, quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio; ut negotium impressionis librorum hujusmodi eo prosperetur facilius, quo deinceps indago solertior diligentius & cautius adhibeatur: statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcunque Scripturam, tam in Urbe nostra, quam aliis quibusvis civitatibus & diœcesibus imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi prius in Urbe per Vicarium

Vicarium noſtrum & ſacri Palatii Magiſtrum: in aliis vero civitatibus & diœceſibus per Epiſcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ, libri ſeu ſcripturæ hujusmodi imprimendæ, ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis civitatis, ſive diœceſis, in quibus librorum impreſſio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria ſubſcriptionem ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem ſecus præſumpſerit, ultra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ principis Apoſtolorum de Urbe ſine ſpe remiſſionis ſolutionem, ac anni continui exercitii impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat; ac demum ingraveſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpective per omnia juris remedia caſtigetur; quod alii ejus exemplo ſimilia minime attentare præſumant.

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus ſuis partibus.*) Etiam dicendum eſt, quod ne vel periodus vel una clauſula, vel dictio, aut ſyllaba, jotave unum repugnet in veteri vulgatæ Latinæ editione. Quoad oppoſitiones autem contextus Græci aut Hebraici cum Latina vulgata editione. Cong. remiſit ad tertiam regulam Indicis ſub Pio IV. editam.

Carthuſiani obligati ſunt uti veteri ac vulgata editione ſacræ Scripturæ ſecundum uſum S. R. E.

2. *Et ſi regulares fuerint, ultra examinationem.*) Congregatio Concilii cenſuit idem in concionibus obſervandum, etiamſi concionatores ab Ordinario fuiſſent approbati.

3. *Vel evulgant.*) Etiam lectiones, annotationes, diſputationes, conciones & alia ſimilia necnon tractatus pertinentes, tum ad devotionem tum ad quietationem conſcientiarum ſtimulatorum fratrum & alia hujusmodi, quæ ſibi invicem communicant fratres.

REMISSIONES.

α *Omni creaturæ prædicari juſſit.*) Concil. illud Matth. ult. *Euntes ergo docete omnes gentes*, & illud Marci 16. *Euntes in mundum univerſum prædicate omni creaturæ.*

β *In libris ſcriptis & ſine ſcripto traditionibus.*) Vide P. Joan. Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 8. c. 4. q. 1. ubi q. 2. vocat *traditionem divinam illam, quæ in Scripturis non continetur expreſſe, ſed adhibito communi Patrum & Eccleſiæ ſenſu certa & neceſſaria conſecutione ex ſacris literis colligitur.* Et q. 3. *quærit, quænam ſint traditionum genera.*

γ *Teſtamenti veteris, &c.*) Vide P. Joan. Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 8. c. 1. q. 4.

δ *Duo*

γ *Duo Machabaeorum.*) Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Euseum Caesar. col. mihi, 446.

ε *Si quis autem libros, &c.* Vide P. Joan. Azor. instit. moral. p. 2.). 5. c. 8 col. 556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, quae circumferuntur. &c.*) Vide P. ,an. Azor. institutionum moralium p. 1. lib. 8. c. 3. q. 2. ubi q. 3. :solvit quod *approbatione vulgata & Latina editionis non damnantur exem-'aria Hebraica, vel Graeca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, ,a quidem retinent suam fidem & auctoritatem, ubi incorrupta & integra arint.*

η *Ad coercenda petulantia ingenia.*) Concordat textus in cap. haeresis, : in c. Adam in fine 24. q. 3.

θ *Contra eum sensum quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia.*) In 'oncilio Milevitano c. 2. decreverunt Patres, *non aliter intelligenda esse rba S. Scripturae, nisi quemadmodum Ecclesia Cathol. semper intellexit.* Vid. eb. Medices in summa omnium haeresum p. 1. q. 2. Martin. de Ayal. e trad. Eccles. assert. 5. Melch. Can. de locis Theolog. l. 12. c. 7. otdub. lib. 4. quaest. Theolog. q. 1. proposit. 6. ℣. tertium signum erm fidei. Cenet. ad Decretal. collect. 8. n. 5. cum seqq. P. Azor. initut. moral. p. 1. l. 8. cap. 2. quaest. 2. vers. respondeo, ubi q. 3. *interpretari liceat Scripturam Sacram, non quidem contra unanimem consensum Patrum, sed praeter illum dumtaxat,* & quaest. 5. quaerit, *quot sensus ossit habere unus Scripturae locus, & respondet posse habere duos, unum litteram, alterum mysticum.*

* Quibus accedit Ildefonsus de Azevado in lib. 27. tit. 7. lib. 1. no recop. num. 1. & 2. in addit. pag. 2.

ι *Sed & impressoribus, &c.* In Concilio novissimo Lateranensi Sessione ecima de impressione librorum, constitutum est, quod *nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, eque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere: nisi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario sub poena anathematis & pecuniae.* Vide '. Valer Reginald. in praxi fori poenit. lib. 19. c. 13. sect. 4. n. 256. 'astr. lib. 1. de potest. legis poenal. cap. 8. vers. Est etiam quaedam ,z. Covar. lib. 4. var. cap. 17. n. 1. vers. At hisce calamitosis temoribus. Fasc. de visitat. lib. 2. c. 31. num. 9. Felician. de censur. tit. e excommunicat. c. 24. vers. Qui librum, p. 96. Andr. Gambar. de fficio potestat. Legati de latere, lib. 2. num. 430. Cenet. ad Decretal. ollect. 8. num. 7. P. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 8. c. 17. q. 1. ubi |. 2. idem resolvit de quacunque scriptura.

κ *Sine nomine Auctoris,*) An sufficiat, si nomen certi collegii, conentus, vel universitas apponatur? Affirmat P. Joannes Azor. institut. ioral. p. 1. lib. 8. c. 17. q. 3.

λ *Etsi regulares*) Vide Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 1. q. 8. art. 6.

μ *Nisi ante examinati, &c.*) An comprehendat privatas orationes, oonciones, annotationes, & observationes de rebus sacris? Vide P. Azor. l. c. 17. q. 4.

ν *Post hac temeritatem, &c.*) An nefas sit Scripturarum sacrarum verba d profanam & vanam interpretationem convertere? Affirmat P. Joannes Azor. d. lib. 8. c. 2. q. 4. † Videndus etiam Salzedo ad Bern. Diaz. in prax. Canon. c. 100. lit. A.

SESSIO

SESSIO V.

Celebrata die 17. mensis Junii 1546.

Decretum a * *de Peccato Originali.*

a Heb. 11. b. UT fides nostra Catholica, *a* sine qua impossibile est placere Deo: purgatis erroribus, in sua sinceritate integra & illibata permaneat, & ne populus Christianus
b Ephes. 4. *b* omni vento doctrinæ circumferatur; cum *c* Serpens
c Genes. 3. ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia DEI his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejusque remedio non solum nova; sed vetera etiam dissidia excitaverit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia & ipsius Ecclesiæ judicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

d Coloss. 1. epist. 1. c. 4. 1. Si *d* β quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mor-
e Genes. 3. tem, quam antea illi comminatus *e* fuerat Deus: & cum
f Hebr. 2. Concil. Arausican. 2. c. 1. morte captivitatem sub ejus potestate, *f* qui mortis deinde habuit imperium hoc est, diaboli, totumque Adam, per illam prævaricationis offensam, secundum corpus & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

g Rom. 3. 1. Cor. 15. Concil. Arausican. 2. c. 2. 2. Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, & *g* non ejus propagini asserit nocuisse, & acceptam a Deo sanctitatem, & justitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: cum
a Rom. 5. contradicat Apostolo dicenti: Per *a* unum hominem peccatum

intravit in mundum, & per peccatum mors, & c. placuit.
omnes homines mors pertransiit, in quo omnes pec- 6. regenerante, & c.
nt. quaeris in fin.
Si quis y hoc Adae peccatum, quod origine unum conf. dist. 4.
: propagatione, non imitatione transfusum omni-
nest unicuique proprium, vel per humanae naturae
vel per aliud remedium asserit tolli; quam per
m unius mediatoris Domini nostri JEsu Christi, b b 1. Ti. 2.
s Deo reconciliavit in sanguine suo, factus no- Coloss. 1.
stitia, sanctificatio, & redemptio: aut negat ipsum c. multipl. de poenit.
JEsu meritum per Baptismi Sacramentum in for- dist. 1.
clesiae rite collatum tam adultis quam parvulis ap- c 1. Cor. 1.
; anathema sit; quia non d est aliud nomen sub coelo d Act. 4.
hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.
lla e vox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata e Joan. 1. c.
. Et illa, f Quicunque baptizati estis, Christum nemo de consil. dist.
is. 4.
Si ✝ quis parvulos recentes ab uteris matrum bapti- f Galat. 3.
negat, etiam si fuerint à baptizatis parentibus
ut dicit g in remissionem quidem peccatorum eos g Conc. Milevit. c. 2.
ri; sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, Conc. Afri.
regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vitam c. 77. & c.
n consequendam, unde fit consequens, ut in eis placuit. de consecrat.
Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, dist. 4.
sa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter
endum est id, quod dixit Apostolus: h Per unum h Rom. 5.
em peccatum intravit in mundum, & per pecca- c. placuit, c. quaeris
ors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in in fin. & c.
nnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia regenerante, de cons.
ca ubique diffusa semper intellexit; propter hanc dist. 4.
egulam fidei ex traditione Apostolorum etiam par-
qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc commit-
tuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraci-
tizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod
ione contraxerunt. i Nisi enim quis renatus i Joan. 3. c.
ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in filius, & c.
Dei. non dubito de consl. dist. 4. c. debitum cum seq. de bapt.

5. Si

5. Si quis per JESU Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut ✠ etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet: sed illud *a* dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia *b* nihil est damnationis iis, qui vere *c* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui *d* non secundum carnem ambulant; sed *e* veterem hominem exuentes, & *f* novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, *g* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad *h* agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi JEsu gratiam repugnantibus non valet: quinimo, qui *i* legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando *k* Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod vere & proprie in renatis peccatum sit; *l* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit. 1. Declarat ✠ tamen hæc ipsa sancta Synodus, † non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed observandas esse *m* constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas 2. innovat.

a Ex c. 13. l. 1. contra 2. Ep. Pela.
b Rom. 8.
c Rom. 6. &c. propriè, de consf. dist. 4.
d Rom. 8. 2.
e Coloss. 3.
f Eph. 4. c. quo modo renovari de pœnit. dist. 2.
g Rom. 8. Galat. 3.
h Ex c. ult. lib. 1. de pec. mer. & rem.
i Tim. 1.
k Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3.
l Respicit c. 23. lib. 1. contra 2. ep. Pelag. & alios locos ejusd.
m In extravag. comm. l. 3. de. rel. & ven. Sanct. c. 2. Grave nimis, vide paulo post.

SIXTI IV. CONSTITUTIO PRIOR de festo Conceptionis immaculatæ Virginis l. 3. Extravagantium communium, tit. de Reliquiis & veneratione Sanctorum.

CUm præcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum, Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, devota considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana

revolvimus, quod ipsa, utpote via misericordiæ, gratiæ, & pietatis amica, humani generis conso- pro salute fidelium, qui delictorum onere gra- sedula oratrix & pervigil, ad regem, quem ge- itercedit: dignum, quin potius debitum reputa- iniversos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cu- ridentia ejusdem Virginis humilitatem, ab æterno ns, pro conciliandа suo auctori humana natura, rimi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Uni- iabitaculum S. Spiritus præparatione constituit, ex nem nostræ mortalitatis pro redemptione populi meret, & immaculata Virgo nihilominus post par- naneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira con- e gratias & laudes referant, & institutas propterea esia Dei Missas & alia divina officia dicant, & illis it, indulgentiis & peccatorum remissionibus invi- it exinde fiant, ejusdem Virginis meritis & inter- :, divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur considera- nducti ejusdem omnipotentis Dei, ac beatorum : Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, aucto- Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione ius & ordinamus, quod omnes & singuli Christi utriusque sexus, qui Missam & Officium Concep- ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam & ilem ordinationem dilecti Filii Magistri Leonardii ogarolis, Clerici Veronensis, Notarii nostri, & esuper a nobis emanavit, Missæ & Officii hujus- institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejus- Virginis Mariæ, & per Octavas ejus devote celebra- & dixerint, aut illius Horis Canonicis interfuerint, s id fecerint, eandem prorsus indulgentiam & pec- im remissionem consequantur, quam juxta felicis lationis Urbani IV. in Concilio Viennensi approba- c Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum cessorum nostrorum constitutiones consequuntur qui Missas & Horas Cononicas in festo Corporis & inis Domini nostri JEsu Christi a primis Vesperis, illius Octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ constitutio-

 nem,

nem, celebrant, dicunt, aut Missæ Officio & Horis hujusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus & molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis, eo gravius provocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti: cum facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publice prædicando diffusius & damnabilius imprimuntur errores. Sane cum sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ conceptione publice Festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publice per diversas civitates & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter: sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & majora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia hujusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos,

qui

ar, tenore præsentium reprobamus, & damna-
motu, scientia, & auctoritate prædictis statui-
ordinamus, quod prædicatores verbi Dei, &
e alii, cujuscunque status, gradus aut ordinis
ionis fuerint, qui de cætero ausu temerario præ-
it in eorum sermonibus ad populum, seu alias
libet affirmare, hujusmodi sic per nos improba-
nnatas assertiones veras esse, aut dictos libros
legere, tenere, vel habere, postquam de præ-
cientiam habuerint, excommunicationis senten-
so incurrant, a qua ab alio quam a Rom. Pontif.
mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium
Item motu, scientia & auctoritate similibus,
ne ac censuræ subjicientes eos, qui ausi fuerint
contrariam opinionem tenentes; videlicet glo-
Virginem Mariam cum originali peccato fuisse
n, hæresis crimen vel peccatum incurrere mor-
a nondum sit a Rom. Ecclesia & Apostolica Sede
non obstantibus constitutionibus & ordinatio-
postolicis contrariis quibuscunque, quibus com-
vel divisim a Sede Apostolica indultum existat,
rdici, suspendi, vel excommunicari non possint
s Apostolicas, non facientes plenam ac expref-

rea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus expediens fuerit, deferre; etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earundem literarum tranſumpto, manu publici Notarii confecto, & authentico alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munito, ubique ſtetur, prout ſtaretur eisdem originalibus literis, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reprobationis, damnationis, ſtatuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum: Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septembr. Pontificatus noſtri Anno 13.

DECLARATIONES.

1. *Declarat tamen hæc, &c.*) Nemo cujuscunque ordinis, gradus vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel ubicunque promiſcua virorum & mulierum multitudo convenire ſolet, de controverſia Conceptionis immaculatæ Dominæ noſtræ ex alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram ſententiam aſſerendo, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione cujusvis pietatis aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpenſionis pœnam a divinis absque nova declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocunque præterea gradu ſive dignitate fungatur, illis omnibus ſit ipſo jure privatus; & ad ea vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto ſit obnoxius: ſuper quibus niſi a Rom. Pontifice pro tempore exiſtente diſpenſari, ſive abſolvi non poſſit, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus fuerit, a proprio Prælato pro delicti menſura infligendis ſubjiciatur. Ita Pius V. extravagant. incipiente, *Super.* Quamdiu tamen per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppoſitaque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſive generalium, ſive provincialium Capitulorum (ubi alias interſunt, qui rem capere poſſint, nec ſcandali ulla ſubeſt occaſio) de illa quæſtione differere, & argumentis utramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare; dummodo tamen neutra velut erronea præjudicetur, ſerventurque illa omnia, quæ a Sixto IV. Prædeceſſore noſtro monſtrata ſunt.

Idem Pius pœnas a Sixto IV. contra aliter facientes ſtatutas, ibidem innovat. Conſtitutio Sixti extat in extravagant. communibus, de Rel. & ven. Sanct. c. *Grave nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipſo facto excommunicationem incurrunt, cujus abſolutio (ſolo mortis articulo excepto) ipſi Pontifici Romano eſt reſervata.

2. *Innovat, &c.*) Et ſuper hujus opinionis altercatione nullæ ſunt literæ Apoſtolicæ promulgandæ, cum ſufficiant illæ Sixti IV.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Manu præl. 8. a princip. P. Azori. instit. moral. p. 1. l. 3. c. 31. & 32. de Justitia originali, & lib. 4. cap. 25. de peccato originali, Jac. de Craffis 2. p. suæ summæ casuum consc. l. 1. c. 4. n. 9.

β *Si quis non confitetur.*) Vide P. Joannem Azori. dict. lib. 4. cap. 25. quæst. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*) Vide P. Azori. dict. lib. 4. cap. 26. prope finem, pag. 328. P. Vasquez in Tom. 2. Disput. 151. n. 18. & 19.

δ *Si quis parvulos recentes, &c.*) Concilium Milevitanum dicit *anathema iis, qui recentes natos parvulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. constit. cap. 15. in fine P. Ægid. de Coninch. de sacram. & censur. Tom. 1. quæst. 68. num. 55. P. Valent. Disp. 4. quæst. 3. punct. 3. essent. 3. Patrem Valerium Reginald. in praxi for. pœn. lib. 27. num. 66.

ε *An possint baptizari infantes infidelium invitis parentibus?*) Vide Gabriel Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom 2. Disp. 155. P. Ægid. dict. Tom. 1. Disp. 68. Art. 10. P. Soar, dict. Disp. 25. Sect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decis. 151.

ζ *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?*) Vide Patrem Soar. Tom 3. Disp. 25. Sect. 6. P. Vasquez dict. Disp. 155. cap. 7. P. Ægid. dict. Disp. 68. num. 87.

η *Si quis per JEsu Christi, &c.*) Vid. Covar. in cap. alma, pag. 1. §. 10. num. 11. P. Ægid. dict. Tom. 1. quæst. 69. Art. 6. num. 1. P. Valer. Reginald. dict. lib. 27. n. 61.

θ *Aut etiam asserit tolli.*) Vide Card. Bellarm. lib. 1. de baptism. cap. 18. P. Ægid. dict. Tom. 1. quæst. 69. Art. 1. a num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.*) Vide P. Henriq. in sum. part. 1. lib. 2. cap 16. §. 2. & §. 7. P. Ægid. de quæst. 69. Art. 3. n. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, &c.*) Quod Beata Virgo fuerit immunis a peccato originali, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 57. Spin. in speculo testam. gloss. 3. princip. num. 17. Cavall. communium contra commun. 1. part. quæst. 346. num. 11. P. Martin. Delrio disquis. magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. Sect. 9. pag. 266. cum seqq. P. Paul. Comitolus respons. moral. lib. 6. quæst. 40. P. Azor. instit. moral. pag. 1. lib. 4. cap. 34. col. 252. & pag. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, Tom. 1. lib. 2. cap. 8. n. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. D. Thom. Tom. 2. Disp 116. & novissime D. P. Ægid. de Præsentatione, de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et novissime in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & universalis inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, *ut in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & in aliis actibus publicis asserere, quod B. Virgo, fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, cum prius ipse Sanctissimus sedare motus quosdam super eo negotio exortos visus esset.* Constitutione sequenti Paulus Papa V. ✝ Quibus accedunt Alvar. Pizenno in Discursib. de conceptione Tract. 1. de immaculata concept. Virginis Mariæ, & doctissimus Pater Ferdinand. Salazar. in suo defensorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, ubi copiose adducit post. Didac. Lainez. Alfons. Salmeron. Petr. Canis. Franc. Suarez, Gabriel Vasquez. Benedict. Pereiram Martin. Delrio, Joannes de Salas, Enric. Enriquez Joseph. de Acosta. Petr. Sanchez. Didac. Granado & alios gravissimos Patres religionis Societatis JEsu, qui assumptum hoc lato sermone fuerunt prosecuti, & idipsum affirmant P. Basil. Ponce de Leon. in suis quodli-

B 3 bet.

bet. P. Hier. Rom de Republ. lib. 6. cap. 39. P. Thomas Argentin. in 3. sententiar. dist. 3. quæst. 1. Art. 1. Petr. Lombard. in 3. sententiar. dist. 3. Albert. Magnus de laudib. B. Mariæ cap. 166. & in Scholiis ad cap. 1. Divi Lucæ, Abulens. Paradox. 1. cap. 21. Melchior Cano de locis Theologic. lib 7. cap. 1 Illustrissimus præsul Covar. in cap. Alma mater de sentent. excomm. lib 6. in 2. part. §. 10. num. 2. ubi ad id etiam refert, Ambros. Catharin. Petr. Galatin. Scotum & alios Martin. Azpilcuete. Navarr. variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud. 8. de peccato originali num. 9. & in cap. 1. quis autem de pœnit. distinct. 7. num. 74. Et in Aragonia habemus for. unic. sub. tit. Forus conceptionis B. Mariæ Virginis, editum anno 1461 per Serenissimum Regem nostrum D. Joannem II. & idipsum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Joan. I. insigni privilegio ac constitutione speciali anno 1451. fuisse stabilitum, constat ex latè adductis per P. Joan. Baptist. de Lezana Ordin. Carmelitarum in sua Apolog. pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione, cap. 22. fol. 96. ac dicti nostri fori unici meminit etiam Balthasar Porrenno in suo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione, cap. 12. fol. 34. apud quem plura Concilia, variaque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium, ac diversorum Doctorum auctoritates idipsum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Ibaud. a Bardaxi in explicatione dicti fori unici num. 1. fol. 297. Anton. de Butrio in cap. fine de feriis num. 11. in fine, ac ibi etiam Panorm. num. 3. & Didac. Matut. in suo lib prosapiæ Christi cap. 2 §. 4. 5. & 6. & in cap. 4. §. 1. quorum opinionem & sententiam tanquam receptiorem, probabiliorem & pietati ac devotioni fidelium congruentiorem, hodie jam ab omnibus ferè Ecclesiasticis & sæcularibus, Prælatis & subditis, ac cæteris omnibus cujuscunque gradus, dignitatis & sexus existentibus adeo receptam invenimus, ut eam veritatis scopum attingere dicendum videretur, præsertim cum omnes insignes Academiæ non solum illam receperint, sed & publico & solemni juramento ejus definitionem hilari fronte susceperint, ut de Coloniensi & Moguntina testatur Laurent. Suri. de rebus memorabil. anno 1501. & de antiquissima ac famigerata Parisiensium Academia scriptum reliquerunt Canisi. lib. 1. Deiparæ cap. 7. Jacob. Jordonius Tom. 2. Chronol. in anno 11. Papæ Urbani VI. Cevallos dict. quæst 346. num. 18. & Balthasar Portenno, quo loco nuper citavimus, in cap. 28 insuper affirmans, tam in Universitate Salamantina, Toletana & Complutensi, quam in nostra florentissima Cæsar. Augustanorum Academia, & in Ilerdensi, Tarraconensi, Barquinonensi, Hispalensi, Valentina & cæteris omnibus nostræ Hispaniæ. a speciali Decreto stabilitum fuisse, ut nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui prius sub juramento non promiserit, nunquam se veritatem hanc oppugnaturum, & de Parisiensi, Complutensi, & Valentina id etiam affirmat P. Joan. Baptista Lesane in citato cap. 22. fol. 98. qui non solum variis Pontificum & gravissimorum Doctorum auctoritatibus ab eo congestis cap. 13. & sequentibus, verum etiam urgentissimis rationibus, & cap. 35. in medium propositis, hanc piam & verissimam assertionem ingeniose confirmat, quam & nos triginta ab hinc annis adversus gloss. verb Nativitas in cap. 1. de consecratione distinct. 3. verb. miraculo, in cap. 2. de consecratione distinct. 4. dum hæc jura publice in nostra Academia doceremus, libenti animo secuti fuimus, variis rationibus ac fundamento illam comprobantes. Et postmodum anno 1518. cum hujus nobilissimæ civitatis Cæsar augustæ Supremum Consulatum exerceremus, una cum aliis ejusdem civitatis moderatoribus, copiosaque nobilium ac civium & equitum multitudine, in Angelico Sacello serenissimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar*, communiter à nostratibus nuncupato ejusdem piæ assertionis defensionem solemni Juramento firmavimus.

PAULUS

igendis & in unitate Spiritus continendis sunt
, conservationi sedulo invigilare cupientes, ea
Prædecessoribus nostris Roman. Pontif. ad scanda-
semina tollenda salubriter constituta sunt, cum
ntiqui insidiis, qui ab initio dissidia serere cœ-
inime observari, aut variis modis eludi digno-
, ut inviolata serventur opportunis remediis,
n cum Domino possumus, providemus. Olim
n per felicis record. Sixtum Papam IV. Præde-
n nostrum accepto, quod nonnulli diversorum
m Prædicatores in suis sermonibus ad populum
per diversas Civitates & Terras affirmare non
unt, & quodidie prædicare non cessabant, omnes
ui tenebant, aut asserebant, gloriosam & imma-
Dei genitricem absque originalis peccati macula
onceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreti-
eademque immaculatæ conceptionis officium ce-
s, audientesque sermones illorum, qui eam
ussmodi macula conceptam esse affirmabant, gra-
ccare; sed & prædictis prædicationibus non con-
onfectos super eisdem suis assertionibus libros in
n ediderant, ex quorum assertionibus & prædi-
us non levia scandala in mentibus fidelium exorta

nalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut hujusmodi officium conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpote falsas, & erroneas & a veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobavit & damnavit, ac statuit & ordinavit, quod prædicatores verbi Dei, & quicunque alii cujuscunque status, gradus, aut ordinis, & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare hujusmodi sic per eum improbatas, & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, excommunicationis sententiam eo ipso incurrent, a qua ab alio quam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere: similique pœnæ & censuris subjecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem, tenentes videlicet, gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cum nondum id esset a Rom. Ecclesia, & Apostolica Sede decisum. Hanc vero Sixti prædecessoris Constitutionem Oecumenica Trident. Synodus postea innovavit. Ac deinde similis record. Pius Papa V. etiam prædecessor noster statuit, ordinavit & mandavit, quatenus nemo cujuscunque ordinis, vel dignitatis, existeret, in popularibus concionibus, vel ubicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo convenire solet, de hujus controversiæ alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, asserendo propriam sententiam & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipsa quæstione cujusvis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumeret, qui contra faceret, suspensionis pœnam a divinis absque nova declaratione ipso facto incurreret, si modo esset in Sacris constitutus, & quocunque præterea gradu, sive dignitate, vel administratione fungeretur, illis omnibus foret ipso

jure

jure privatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto obnoxius foret, super quibus nisi a Rom. Pontifice pro tempore existente dispensari, sive absolvi non posset, & nihilominus aliis pœnis, si opus foret, a proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subjectus esset, prout subjecit. Cæterum quamdiu per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset oppositaque sententia damnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ disputationibus, sive generalium aut provincialium Capitulorum, vel ubi alias interessent, qui rem capere possent, nec scandali ulla subesset occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis utramlibet partem vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, servarenturque illa omnia, quæ a dicto Sixto prædecessore statuta sunt, quorum singula etiam quantum ad alias pœnas duxit innovanda, & innovavit, prout in Sixti, & Pii Prædecessorum literis desuper confectis plenius continetur. Verum licet hæc provide statuta sint, nihilominus sicut accepimus, nonnulli in diversis Christiani orbis partibus interminatis quæstionibus nimis intenti, dissensionum hujusmodi, jam pridem Ecclesiæ disciplinæ vigore recisa germina coalescere procurant, indeque contentiones & rixæ non sine Dei offensa & scandalo plurimorum exortæ sunt, & graviores indies ne exoriantur, periculum est, nisi a Nobis opportune provideatur. Quamobrem motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia ac matura deliberatione nostris Constitutionum Sixti & Pii prædecessorum hujusmodi veteriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, easdem constitutiones Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quascunque etiam absolutionis reservationem innovamus & inviolabiliter ab omnibus, etiam regularibus, cujuscunque ordinis & instituti, & aliis quibuscunque tam Ecclesiasticis quam sæcularibus personis cujusvis status, gradus, ordinis & conditionis, aut digni-

tatis tam Ecclesiasticæ quam sæcularis, etiam specialis, specifica, & individua earum esset necessario facienda mentio, observari præcipimus & mandamus, donec a Romana Apostolica Sede hujusmodi controversia fuerit diffinita. Ac præterea si quis quovis modo contravenerit, præter supradictarum constitutionum pœnas respective ipso facto incurrendas etiam concionandi, publice legendi, seu docendi, & interpretandi facultate ac voce activa & passiva in quibuscunque electionibus eo ipso absque alia declaratione privatus existat; nec non ad concionandum & publice legendum, docendum, & interpretandum perpetuæ inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, a quibus nonnisi a Nobis ipsis, vel successoribus nostris Rom. Pontif. pariter absolvi, seu super iis dispensari possit, & nihilominus aliis pœnis nostro, & eorundem Rom. Pontif. successorum nostrorum arbitrio infligendis, subjiciatur; prout eum subjicimus per præsentes. Et contra hujusmodi transgressores, etiam regulares, cujusvis ordinis & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas & sæculares personas cujuscunque status, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quam sæcularis, ut præfertur, tam Episcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarii locorum, quam hæreticæ pravitatis ubique locorum deputati Inquisitores procedant, & inquirant, atque in eos severe animadvertant. Nos enim iis, & eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi & inquirendi ac pœnis coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iisdem auctoritate & tenore tribuimus & impertimur, eosque, ut præfertur, procedere, inquirere, & punire præcipimus & mandamus. Non obstantibus omnibus iis & singulis, quæ tam Sixtus, quam Pius prædecessores prædicti in literis suis hujusmodi voluerunt non obstare. Quibus omnibus & singulis eorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & exprefse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et ne præmissorum igno-

ignorantia a quoquam prætendi possit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præsentes literæ, seu illarum exemplar ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent & afficiant, perinde ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent, quodque præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die VI. Julii 1616. Pontificatus nostri Anno duodecimo. S. COBELLUCIUS.

Anno a Nativitate Domini nostri JESU Christi 1616. Indictione decima quinta, die vero nona mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & Domini nostri D. Pauli divina providentia Papæ V. anno duodecimo retroscriptæ Literæ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campæ Floræ per me Augustinum Bracherium Cursorem.

Silverius Pontirolus Mag. Curs.

FERIA QUINTA DIE XXXI. AUGUSTI, Anno a Nativitate Domini nostri JESU Christi 1617. *generali congregatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & universalis Inquisitionis habita in palatio Apost. in monte Quirinali, coram S. D. N. D. Paulo divina providentia Papa V.*

SAnctissimus Dominus noster post longam & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum, & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem generalium Inquisitorum, re accurate ac diligenter perpensa provide considerans, quod quamvis in constitutione felicis record. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ, pro submovendis inter Christi fideles scandalis, rixis & contentionibus edita, à S. Tridentina Synodo innovata, & deinde in alia constitutione sanctissimi Pii V. super eadem re, quas similiter Sanctitas

sua

sua innovavit, cum quibusdam provisionibus & adjectionibus pœnarum pro efficaciori earum observatione relinquatur unicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi utramque partem, quod scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano cum magna Dei offensa scandala, jurgia, & dissensiones; propterea volens hujusmodi scandalis ex debito sui muneris providere, decrevit, & præcepit, ac præsentis decreti virtute mandat, & præcipit, omnibus & singulis cujusvis ordinis, & instituti Regularibus, & aliis quibuscunque, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus personis cujusvis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ: quam sæcularis; etiamsi specialis, specifica, & individua earum esset necessario mentio facienda, ut in posterum, donec articulus hujusmodi a Sede Apostolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contra facientes autem eadem Sanctitas sua voluit, & declaravit, subjacere debere, & subjici censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus suorum prædecessorum, & sub ipso facto incurrendis. Per hujusmodi tamen provisionem Sanctitas sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam reliquens in eisdem statu & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad supra disposita. Ulterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quod negativam opinionem, videlicet, quod non fuerit concepta in peccato originali, in prædictis publicis actionibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent.

Insuper

voluit, & expresse mandavit, ut extra hos casus
s publicorum actuum, in reliquis omnibus su-
constitutiones firmæ & illæsæ remaneant, &
bserventur, perinde ac si præsens decretum non
:t. Et ita decrevit, & mandavit ubique invio-
observari, non obstantibus in hac parte supra-
onstitutionibus, & aliis omnibus in contrarium
us. Volens & decernens pro observatione, &
ne præsentis Decreti, & omnium in eo contento-
aod contra hujusmodi transgressores etiam Regu-
jusvis ordinis, & instituti, etiam quomodolibet
s, & alias quascunque Ecclesiasticas & sæculares
:, cujuscunque status, conditionis, gradus, or-
ut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam sæcularis,
scopi, & Prælati superiores aliique Ordinarii lo-
quam hæreticæ pravitatis ubique locorum depu-
iisitores procedant, & in eos severe animadver-
ibuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem
ritatem contra eosdem transgressores procedendi,
s coercendi, ac puniendi. Voluit demum, ne
orum ignorantia a quoquam prætendi possit, quod
decretum, seu illius exemplar ad valvas Basilicæ
s Apostolorum de Urbe & in acie Campi Floræ
nnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si unicui-
sonaliter intimata fuissent. Quodque præsentium
ptis etiam impressis manu Notarii publici sub-
& sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica
tæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ
bus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pittinis sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis Notarius.

a Nativitate Domini nostri JESU Christi 1617. in-
. XV. die vero 12. mensis Septembris, Pontificatus
em sanctissimi in Christo Patris, & S. D. N. D. Pauli
na Providentia Papæ V. anno 13. præsens Decretum
cum & publicatum fuit ad valvas Principis Apostolo-
, & in acie Campi Floræ, per me Franciscum de Cle-
, sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Silverius Pontirolus Mag. Curs.

Quia

Quia post hæc omnia Sanctissimus D. N. Gregorius XV. felic. record. alia quoque in hoc negotio magis peculiaria sanxit, visum est ea hic referre.

FERIA III. DIE XXIV. MAJI, ANNO a NATIvitate Domini nostri JESU Christi 1622. in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico, in monte Quirinali coram S. D. N. D. Greg. divina providentia Papa XV. ac Illustrissimis & Reverendissimis DD. Cardd. adversus hæreticam pravitatem Inquisitoribus Generalibus a Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D. N. auditis votis Illustrissimorum & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum Decretum alias editum a fel. rec. Paulo V. ejus Prædecessore tenoris sequentis, videlicet.

Sanctissimus Dominus noster post longam & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum re accurate, ac diligenter perpensa, proindè considerans, quod quamvis in constitutione fel. rec. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pro submovendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, a Sancta Tridentina Synodo innovata, & deinde in alia Constitutione san. mem. Pii V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innovavit cum quibusdam provisionibus, & adjectionibus pœnarum pro efficaciori earum observatione, relinquatur unicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi utramque partem, quod scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano, cum magna

Dei

specifica & individua earum esset necessario men-
nda, ut in posterum, donec articulus hujusmodi
ı Sede Apostolica fuerit diffinitus, vel per Sancti-
ssam & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordina-
ion audeant in publicis Concionibus, Lectioni-
onclusionibus, & aliis quibuscunque actibus pu-
sserere, quod eadem Beatissima Virgo fuerit con-
um peccato originali. Contrafacientes autem
Sanctitas sua voluit, & declaravit subjacere de-
t subjecit censuris, & pœnis contentis in supra-
Constitutionibus suorum prædecessorum, & sub
to incurrendis. Per hujusmodi tamen provisio-
nctitas sua non intendit reprobare alteram opi-
, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam
ns in eisdem statu & terminis, in quibus de
reperitur, præterquam quoad supra dispofita.
sub eisdem censuris, & pænis mandans, quod
m opinionem, videlicet: quod non fuerit con-
um peccato originali, in prædictis publicis acti-
rentes, aliam opinionem non impugnent, nec
quo modo agant seu tractent. Insuper voluit, &
mandavit, ut extra hos casus expressos publi-
actuum, in reliquis omnibus supradictæ Consti-

ſtiano, quæ pari ratione oriri poſſunt, & ut accepit, in aliquibus regionibus jam ortæ ſunt ex ſermonibus privatis occaſione aſſertionis affirmativæ, extendit, & ampliavit etiam ad privata colloquia, & ſcripta, mandans, & præcipiens omnibus, & ſingulis ſupradictis, ne de cætero, donec articulus hujusmodi a Sede Apoſtolica diffinitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in ſermonibus, & ſcriptis privatis audeant aſſerere, quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmativa aliquo modo agere, ſeu tractare, exceptis tamen, quibus a S. Sede Apoſtolica fuerit ſuper hoc ſpecialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas ſua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei ullum prorſus præjudicium inferre, eam relinquens in eisdem ſtatu & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in ſupradicto fel. recordationis Pauli V. & hoc ſuo Decreto diſpoſita. Eademque Sanctitas ſua voluit, & expreſſe mandavit, ut in reliquis omnibus, ubi hujusmodi Decretis non adverſantur Conſtitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pii V. ac Pauli V. ejus prædeceſſorum ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis firmæ & illibatæ remaneant, ac exacte obſerventur, perinde ac ſi hujusmodi Decretum non emanaſſet. Et inſuper eadem Sanctitas ſua, cum ſancta Romana Eccleſia de Beatiſſimæ Virginis Conceptione Feſtum ſolemniter, & Officium celebret, omnibus & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quam cujusvis Ordinis, & inſtituti Regularibus mandat, ac præcipit, ut in Sacroſancto Miſſæ Sacrificio, ac divino officio celebrandis; tam publice quam privatim, non alio, quam Conceptionis nomine uti debeant. Contravenientes autem Sanctitas ſua voluit, & declaravit, ſubjacere debere & ſubjecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus, ac præfato Decreto ſuorum Prædeceſſorum ipſo facto incurrendis, & ita decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter obſervari, non obſtantibus in hac parte Conſtitutionibus ſupra ſcriptis, Decreto præfato Pauli

li Quinti, consuetudinibus etiam immemorabilibus; non omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti ierunt non obstare, ac aliis quibuscunque in contraria facientibus. ' Volens & decernens pro observatione; executione præsentis Decreti, & omnium in eo contentum, quod contra hujusmodi transgressores, etiam Reares cujusvis Ordinis, & instituti; etiam quomodolibet mptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & Sæculares sonas cujuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam Sæcularis, tam Epipi & Prælati Superiores, aliique Ordinarii locorum, um hæreticæ pravitatis, ubique locorum deputati Insitores procedant, & in eos severe animadvertant, trinseis; & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis rcendi, & puniendi. Voluit demum, ne præmissorum orantia a quodam prætendi possit, quod præsens Decren seu illius exemplar ad valvas Basilicæ Principis Apolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita lent, & afficiant, perinde, ac si unicuique personaliter imata fuissent; quodque præsentium transumptis etiam pressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicu- personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis; lem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiretur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Andreas de Pittinis Sanctæ Romanæ, & universalis Inquisitionis Notarius.

Anno a Nativitate Domini nostri JEsu Christi, millesio sexcentesimo vigesimo secundo. Indict. V. Die vero unda mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Pas, & D. N. D. Gregorii, divina providentia Papæ XV. nno ejus secundo supradictum Decretum fixum, & puicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum Urbe, & in acie Campi Cloræ, ut moris est, per me antimartem Latinum S. D. N. Papæ Curs.

Octavius Spada Mag. Curs.

Decretum de a † Reformatione.

CAPUT I.

Habentes stipendium pro lectione sacræ Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se, vel per alios, & qua via procurandum stipendium si hucusque non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum & probatorum a Conciliorum Constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adjiciens; ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat, statuit, & decrevit, quod 1. β in illis Ecclesiis, quibus præbendæ, aut præstimonium seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium, γ pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, eos qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem & interpretationem 2. per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, 3. & aliis locorum Ordinariis, 4. δ eligendum, etiam per subtractionem, 5. cogant, & compellant. 6. De cætero vero præbenda, præstimonium, aut stipendium hujusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per seipsos id munus explere possint, 7. conferantur: 8. & aliter facta provisio nulla sit, & invalida. 9. ε In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus si civitas insignis, vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, 10. ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium, hujusmodi deputatum reperitur, 11. præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, 12. primo vacatura, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo 13. constituta & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda

a Vide Consil. Later. sub Innoc. 3. cap. 12. Cap. quia & cap. fin. de mag. & infra Sess. 23. de refor. c. 18. Infra Sess. 24. c. 15. de reform.

nime prætermittantur. ζ Ecclesiæ vero, quarum
proventus tenues fuerint & ubi tam exigua est Cleri,
puli multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commo-
beri non possit, 17. saltem *a* magistrum habeant, *a* Concil.
Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Cle- Constanti-
aliosque scholares pauperes, 18. Grammaticam nop. 6. c. 5.
doceat, * ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ stu- cum alleg. a
annuente Deo, transire possint, 19. ideoque illi me in tract.
tro Grammatices, vel alicujus simplicis beneficii de privil.
us, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo Schol. priv.
terit, assignentur, dum tamen beneficium ipsum 88. c. 1 &c.
debito non fraudetur obsequio; vel ex Capitulari, quia de
piscopali mensa condigna aliqua merces persolva- mag. Concil.
vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Later. sub
iæ, & diœcesi accommodam, ne pia hæc, utilis Alex. 3. c.
fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur. 18. & sub
nasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri Innoc. 3.
, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re c. 11. &
bates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in infr. Sess.
t sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis re- 13. c. 18. de
s 20. compellant. In conventibus vero aliorum reform.
arium, in quibus studia commode vigere possunt, Clem. ne in
Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a agro, de stat. mon. c. 2. de mag.

& ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et 22. ne sub specie pietatis impietas disseminetur: statuit eadem sancta Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus & scientia 23. examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur, 24. *9 * 25. docentes vero ipsam sacram Scripturam, 26. dum publice in scholis docuerint, & 27. * scholares, † a qui in ipsis scholis student, 28. λμ privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, , & beneficiorum suorum, in absentia a jure communi concessis, plene gaudeant, & 29. fruantur.

a c. fin. de mag. alleg. in meo tract. de priv. sch. priv. 98.

REMISSIONES.

1. *In illis Ecclesiis, &c.*) Ubi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo, quod detur a Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea servanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium ejus conductioni Ordinarius una cum Capitulo præfinire debet.

14. Martii 1558. Congregatio Concilii censuit, si stipendium pro lectore, sacræ Theologiæ jam ante Concilium fuit, ut proponitur in Cathedrali, deputatum, non esse necesse ex Decr. Concil. erigere præbendam Theologalem.

2. *Per seipsos, &c.*) Si Theologus hujusmodi habens præbendam legitime obtineret Parochialem, teneretur in ea residere amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantum deservientibus dari solent: in officio autem, arbitrio Ordinarii, alium deputare debet, assignato ei competenti salario.

Rhemensis 24. Maji 1591. Congregatio Concilii censuit, quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius Canonicatus, sed eos omnes tradendos Superiori alicujus ordinis, qui curet, ut aliquis Theologus ex suis Regularibus publice in Cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur Decreto Conc. cap. 1. Sess. 5. eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus, & quod reliquum fuerit, in usum Monasterii convertat.

Quando Clericus sæcularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem hujus Canonicatus suspendendam esse, donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, si fieri possit: interim vero nullum esse ab Episcopo fructuum ipsius Canonicatus custodem aut curatorem deputandum; sed eos omnes Superiori alicujus Monasterii tradendos, qui curet, ut aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publice sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hic mandatur, eique

a hoc Decreto, (cum de substituto eligendo agitur, soli Episcopo electio. & adjuvat exemplum Pœnitentiarii; licet conceptum aliis

gant & Compellant, &c.) Si lectores isti collatoribus inferioribus bjecti, ut muneri suo satisfaciant, per Episcopum sunt compellendi. Episcopus potest supplere negligentiam superiorum non compellen- d eligendum eos, qui stipendium pro hujusmodi lectione obtineant, cclesia esset exempta, qui quidem Episcopus id exequi volens, mo- terminum præfigat, & eo lapso, suppleat cogendo, vel eligendo.

e catero, &c. quæ per seipsos, &c.) Canonicatum & magistralem idam obtinens cum parochiali, si in ea (ut tenetur) resideat, fructus catus & præbendæ percipere potest, ita tamen, ut quotidianas di- ones amittat, atque alia præterea, quæ absentes justa de causa per- non possunt. In præbenda autem Magistrali idoneum virum sibi sub- qui ex veteri instituto annexum suæ præbendæ munus obeat sacræ ræ interpretandæ. Idem supra §. per seipsos, & Sess. 23. c. 1. de eum qui.

nstituantur, &c.) A quo autem hæc collatio fieri debeat, Conci- on expressit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de jure at. Idem infra §. Constituta.

aliter provisio facta, nulla sit & invalida.) Eandem facultatem ha- Ordinarii in Ecclesiis collegiatis in eisdem terminis Concilii, quando es Ordinarii illarum Ecclesiarum fuerint negligentes, præsertim discursu Scholasticæ necesse sit explicare locos sacræ Scripturæ.

est satisfactum huic Decreto, si stipendium jam constitutum pro Sacræ paginæ non sufficiens, augeatur, vel per accessionem alicujus ii simplicis, vel per contributionem, &c. quando in illa Ecclesia præbenda ... pro hac lectione ... juxta formam dicti decreti

Ordinarii: potest tamen ipse lector vacare a lectione tribus mensibus, scil. Jul. Augusti & Septembris.

11. Januarii 1594. Congregatio Concilii censuit tempus, horam & materiam sacræ Scripturæ super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarii.

17. *Saltem Magistrum.*) Congregatio censuit, casu quo deficit magister Grammaticæ in Urbe, fieri non posse, ut curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cum congrua mercede in parochiali, etiamsi talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet.

18. *Grammaticam gratis doceat.*) Ubi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat. Si presbyter ad Parochialem Ecclesiam a civitate duo milliaria non distantem deputetur, qui tamen suæ parochiali diebus festis inservit, a residentia non excusatur.

19. *Illi Magistro Grammatices.*) In collatione Cathedræ legatur Grammatica & præsupposito, quod dictæ Cathedræ sint annexæ duo præstimonia quorum fructus siat pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20. *Compellant.*) Etiam Carthusiani strictioris Clausuræ comprehendantur sub hoc Decreto.

21. *Dignioribus Magistris.*) Isti lectores sacræ Scripturæ in conventibus Regularium non sunt examinandi & approbandi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, ut infra: cum Concilium videatur id committere Capitulis generalibus, vel provincialibus. Sed si in Ecclesia publice populo sacra Scriptura legenda esset, tunc servandum esset, quod in Prædicatore statuitur infra cap. 2. de munere præd.

22. *Ne sub specie pietatis.*) Ordinarius non potest examinare seu approbare de vita, moribus & scientia eos, qui sacram Scripturam interpretaturi sunt in conventibus Regularium: & multo minus eos, qui tali munere fungi volunt in claustro Monachorum, prout jam dictum est.

23. *Examinatus & approbatus.*) Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagistri, qui privatim in domibus particularibus prima principia grammaticæ docent, vel aliarum similium artium, qui etiam tenentur, ut supradicti, facere professionem fidei juxta Bullam Pii IV. Kal. Novembris emanatam.

24. *Se coram Episcopis præsentare.*) Poterit Ordinarius, si sibi videbitur, etiam ab eo exigere professionem fidei.

25. *Docentes sacram Scripturam.*) Congregatio censuit, docentes jus Canonicum in publica Universitate gaudere privilegiis de percipiendis in absentia fructibus suarum præbendarum, etiamsi præbendæ, quas obtinent, sitæ essent in cathedrali ejusdem civitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipient tamen distributiones illas quotidianas, quæ solent accrescere solis præsentibus: quod si omnes reditus Capituli hujusmodi distribu-

distributionibus consent, reputabuntur pro præbendis, & tales Doctores Juris debebunt percipere distributiones, dimissa una ex tribus partibus, quæ inservientibus accrescit.

26. *Dum publice in scholis docuerint.*) Idem judicandum de docentibus in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis quoad privilegia, quando legunt sacram Scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiet omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

27. *Et scholares.*) Non idem in scholaribus, qui in Ecclesiis audiunt.

Scholares ergo audientes in Ecclesiis Cathedralibus, non gaudent iisdem privilegiis, quibus studentes in publicis Academiis, nec percipiunt distributiones quotidianas.

28. *Privilegiis omnibus de perceptione fructuum.*) Lectores non excusantur a residentia in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum privilegiorum. Non possunt etiam obtinere aliud beneficium incompatibile, nec beneficium curatum vel requirens residentiam, & legendo deservire per substitutum. Et contra contumaciam in non residendo, Episcopus debet procedere juxta decretum Concilii Sess. 24. cap. 13. & tempore, quo (cessante legitima causa, & justo impedimento) non resederit, debet alium substituere sumptibus illius, qui lectioni sacræ Scripturæ loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesiæ non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiam requirens & legendo deservire per substitutum, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incompatibile, ut servatur multis in locis. Nec concedenda est eis licentia vacandi a lectione, ut alibi munere prædicationis fungantur. Supra §. Privilegiis.

29. *Et fruantur.*) Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, scilicet, quod quamvis a servitio chori absentes essent, possint percipere fructus suorum Canonicatuum exceptis quotidianis distributionibus, tamen ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro & inservientes: ut declaravit S. D. N. Gregorius, & supra declaravimus: sed non gaudent isti lectores sacræ Scripturæ in Ecclesia illis privilegiis, quibus gaudent docentes in Scholis pub. Idem supra verb. Non debeatur.

Lectores hi non sunt censendi præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in manu. cap. 27. num. 107. Medices in summa peccatorum p 2. c. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optime Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verbo præbenda Theologalis. pag. mihi 299. P. Valer. Regin. in Praxi fori pœnit. lib. 20. num. 31. † Vide etiam Nav. in conf. unic. lib.

 5. de

g. de magistris. Vinc. Grilenzon. conf. 9. & conf. 51. per totum. Aloy. Riccium in prax. ver. resol. c. 175.

β *In illis Ecclesiis, &c.*) Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Ubi viget consuetudo, quod detur a Capitulo stipendium proprio Theologo, ea servanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium ejus conductionis Ordinarius una cum capitulo præfinire debet. De hac responsione testatur Zerol. dict. verbo præbenda Theologalis, vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacræ Scripturæ.*) Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicujus ordinis, qui curet, ut aliquis Theologus ex suis regularibus publice in cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil. cap. 1. Sess. 5. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod reliquum fuerit, in usum monasterii convertat, & in Concil. Provinciali Beneventano cap. de præbendis Theolog. idem servari resolvit Zerol. dict. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad quintum.

δ *Eligendum.*) Sacra Card. congregatio ita censuit. A quo autem collatio præbendæ Theologalis fieri debeat. Concilium non expressit, quare pertinebit ad eum, ad quem ante de jure spectabat. De hac responsione testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 9. §. 2. n. 83.

ε *In Ecclesiis.*) Concordat text. in cap. Quia, & in cap. finali, de magistris.

ζ *Ecclesia vero, quarum annui proventus, &c.* Zerol. in praxi episcopali p. 1. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad 3.

* *Grammaticam gratis doceat.* Vide Tiraquell. de nobilitate cap. 29. num. 42. Horat. Luti. de priv. schol. priv. 88. & 89.

† *De vita, moribus & scientia examinatus, &c.*) Vide Rotam noviss. decis. 551. recollectis a Farinacio.

η *Docentes vero ipsam sacram Scripturam.*) An idem sit, si doceant Jus canonicum? Affirmat Nicol. Grac. de benef. p. 3. c. 2. n. 64.

θ Utrum docentes in scholis Theologiam, vel jus canonicum, dum publice in die docuerint, & studentes in eis excusentur a residentia, & fructus suorum beneficiorum in absentia percipiant? Vide scribentes in cap. fin. de magist. Navar. in man. cap. 25. n. 120. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. n. 25. & in tract. de privileg. Schol. priv. 29. & 31. Horat. Luti eod. tract. priv. 99. & 100. Ludov. Lopez. in instructor. conscientiæ Tom. 1. cap. 149. vers. sed quotuplex. Vival. in candelebr. aureo in appendice cap. 5. n. 13. & 14. & verbo, residentia n. 8. Hojed. de incompatibil. benef. cap. 17. n. 28. Fr. Emman. in sum. Tom. 1. cap. 33. n. 2.

Tom. 2. cap. 36. n. 2. & in addit. ad Bullam Cruciatæ cap. 2. ad 4. m num. 27. Gonzal. ad reg. 8. cancell. 7. §. 7. procem. n. 180. Garci. dict. p. 3. cap. 2. num. 54. cum multis seqq. Maynar. decis. 1. Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 446. * Grilinzon. cons. 10. Quid si sponte, & voluntarie legant sine stipendio, & ca- Vide Grac. dec. 2. n. 60. ubi resolvit hoc non sufficere: secus z cum licentia universitatis, seu claustri, sive collegii Doctorum.

publice in scholis docuerint.) Sacra Cardinalium congregatio sic Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, qui quamvis a chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonica- exceptis quotidianis distributionibus: sed ex gratia diebus, quibus habendi sunt sicut præsentes in choro, & inservientes non modo horis, ut si mane legant pro horis matutinis & Missa solemni, sed ro tota die, referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. procem. num. col. Garci. dict. cap. 2. num. 118.

olares.) An debeant esse in studio generali seu celebri Universitate? ne Rebuff. de privil. 31. num. 8. Horat. Luti ad finem dicti tract. ui gaudent privil. scholast. num. 23. ad finem. Perez. l. 1. tit. 10. ordin. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de clericis num. 7. vers. es lib. 3. var. quæst. 24. num. 19. Zerol. in praxi episc. verb. stu- ,4. † Vide etiam Camil. Borel. cons. 16. per totum.

acra Cardinalium Congregatio ita censuit: Scholares in Ecclesiis ca- bus non gaudent eisdem privilegiis, sicut studentes in studiis publi- Academiis? interim tamen hujusmodi studentes in Academiis non unt distributiones quotidianas, refert Nicol. Garci d. c. n. 117.

n scholastici otiosi, qui non student, & scholas non frequentant, t privilegiis scholasticorum, & absentes causa studii fructus suorum orum percipiant? Negant Tiraquel. in tract. cessante causa p. 1. n. ascard. de probat. concl. 1290. num. 9. cum seqq. Fr. Emman. Regular. tom. 1. q. 9. art. 10. Prosper. de Augustino in addit. ad 1. Quarant. in summa bullarii, verbo residentia. vers. limita. 3.

beneficiorum suorum.) Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. ntibus parochiales Ecclesias post Concil. Trident. studendi licentia, absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur, referunt nzal. Prosper. de Augustino ubi proxime vers. item limita. & Nicol. l. c. 2. n. 81. Faria. decis. 29. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. ct. 563. in med. & constitutum est in Concil. Provinc. Brachar. 4. cap. 9.

CAPUT II.

e Verbi Dei Concionatoribus, & Quæstoribus eleemosynariis.

a vero * Christianæ Reipublicæ *a* non minus ne- *a Infr. Sess.* essaria est *β* prædicatio Evangelii, quam lectio, & *24. c. de ref.* a hoc

a 11. Tolet. c. 8. a hoc est, præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decrevit eadem sancta Synodus, 1. omnes Episcopos, Archi-Episcopos, Primates & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum JEsu Christi Evangelium. Si vero contigerit, Episcopos & alios prædictos legitimo detineri impedimento; juxta formam b generalis Concilii † 2. viros idoneos assumere 3. teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subjaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias quocunque modo obtinent, 4. per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, c diebus saltem Dominicis & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut pœnam æternam evadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id vero si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet: etiamsi Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, ut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: d Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

b Conc. Lat. sub Innoc. 3. c. 10. cap. inter cætera de off. jud. ord.

c Concil. constant. 6. c. 8. c. exiit. §. habetur etiam, de verb. sig. Conc. Lat. ult. Sess. 11.

d Hier. thr. 4.

Si quæ vero parochiales Ecclesiæ reperiantur subjectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus: si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur;

ion possint, cum qua licentia personaliter se coram
opis præsentare, & ab eis benedictionem petere te-
:ur, 6. antequam prædicare incipiant, 9 7. In Eccle-
ero, quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiam
um Superiorum *b* etiam Episcopi licentiam habere te- *b* c. excommunicamus §. quia vero de hæret. infr. Sess. 24. c. 4. de refor.
:ur; sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum
modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gra-
piscopi 8. concedant.
Si vero, * quod absit, prædicator errores, aut scandala
ninaverit in populum, etiamsi in monasterio sui, vel
us Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem in-
:at: Quod si hæreses prædicaverit; contra eum, se-
um juris dispositionem, aut loci consuetudinem 9.
:dat; etiamsi prædicator ipse generali, vel speciali pri-
io exemptum se esse prætenderet; quo casu Episcopus
ritate Apostolica, * & tanquam Sedis Apostolicæ de-
us procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædi-
vel ex falsis informationibus, vel alias calumniose
ur, justamve de eis conquerendi occasionem habeat.
Caveant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum,
cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, &
ientiam religionum suarum vivunt, vel presbytero-
sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque do-

cap. 12. c. cum ex eo de pœnit. & remiss. Clem. abusionibus eo tit. inf. Sess. 21. de refor. c. 9. c. ut officium §. compescendi, de hær. in 6.

stant, nullo modo, nec per se; nec per alium prædicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscunque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Jovis, Feria 5. post festum B. Jacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem 13. *mensis Jan.* 1548.

DECLARATIONES.

1. *Omnes Episcopos.*) Episcopus, vel debet per se ipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere, qui id munus exequatur.

2. *Viros idoneos assumere teneantur.*) Se ipsis solis absque consensu Capituli ut infra notatur Sess. 24. c. 4.

Stante Decreto Concilii hoc. c. & c. 4. Sess. 24. deputatio prædicatoris in Cathedrali Ecclesia pertinet ad solum Episcopum: ita quod Canonici & Capitulum non possint se intromittere in hujusmodi deputatione, nec inconsulto, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatoribus, ab ipso Episcopo approbatis approbare, deputare seu admittere. Congregatio enim censuit ad solum Episcopum pertinere in sua Cathedrali, nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua competeret Capitulo vel de consilio Capituli.

3. *Teneantur.*) Dum dubium est, quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem non obstantibus quibuscunque consuetudinibus & immunitatibus, vide c. 4. Sess. 24. de Ref. Si communitas alicujus loci solet ex immemorabili consuetudine de mercede prædicatoris providere, ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

4. *Per se vel alios idoneos, &c.*) Ordinarius debet ipse eligere Prædicatores, nisi in contrarium sit Consuetudo ab immemorabili tempore citra, & si curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

Nullius 3. Julii 1549.

Congregatio Concilii censuit cogendos esse curatos ad subeunda per seipsos & non per substitutos ea munia, ad quæ tenentur, tolerandos autem, ut per substitutum suppleant in illis tantum casibus, quibus expressis verbis Canonum, Decretorumve Concilii permissum est eis, ut per vicarios, adjutores, vel substitutos possint officio suo fungi.

5. *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*) Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed

sed tantum a suis superioribus, de vita, moribus & scientia examinari & approbari debent; ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam non obtinuerint.

6. *Antequam prædicare incipiant.*) Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, juxta hoc decretum, non est ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & sine rationabili causa suspendere a prædicatione.

7. *In Ecclesiis vero.*) Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesiis regularium (etiamsi esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere exterum in eorum Ecclesia ad prædicandum, ut servetur consuetudo: sed si prædicatores ejusdem ordinis haberi possunt, cæteris paribus sunt præferendi.

8. *Concedant.*) Et quando exprimitur (*de licentia sui Superioris*) in Ecclesia sæculari semper intelligitur Episcopus. nisi esset Ecclesia nullius diœcesis, nec obstat, si iste superior esset exemptus.

9. *Procedat.*) Congregatio Concilii censuit, per confirmationem privilegiorum Regularium, a Sancta Sede Apostolica non derogatum huic decreto Concilii, nisi in ipsis privilegiis appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilii.

REMISSIONES.

α Vide late P. Valer. Reginal. in praxi fori pœn. lib. 18. num. 118. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz. de statu Relig. lib. 1. cap. 7. dub. 2. * Ricc. in prax. var. resol. c. 190.

β *Prædicatio Evangelii.*) Concordat Concil. Toletan. 11. cap. 2. Concil. Carthag. 4. cap. 20. c. Episcopus nullam 88. dist. Repert. Inquis. verbo prædicatio. Quarant. in summa bullarii, verbo Prædicator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus*) Declaratum fuisse per Clem. 8. non concedi prædicationem Episcopo extra suam diœcesim, cum possit prohiberi ab Ordinario, cujus est diœcesis, testantur praxis Archiepisc. Neapol. cap. 58. & Stephan. Gratian. discept. forensium cap. 393. a num. 6. ubi num. 11. resolvit, quod privilegium Episcoporum, ut per universum mundum possint prædicare, juxta illud Matth. 9. & Marci ult. in cap in nov. 21. dist. intelligitur, nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas prædicandi sit intelligenda in proprio populo, non alieno, Fusc. de visit. lib. 2. cap. 20. num. 23. in fin.

δ *Juxta formam generalis Concilii.*) Scil. Later. c. 10. sub Innoc. III. Et refertur in c. inter cætera de offic. jud. ord. † Ric. in prax. var. c. 290.

ε *Si legitime fuerint impediti.*) Concordat Concil. Constant. 6. cap. 8. c. exiit, §. habetur etiam de verb. signif. Concil. Lateran. ult. Sess. 11. P. Valer. Reginald. dict. lib. 18. num. 119.

ζ *Regulares vero, &c.*) Vide late Fr. Emman. quæst. Reg. Tom. 3. q. 32. art. 1. cum seqq. P. Valer. Reginal. in praxi lib. 18. num. 123. * Hugolin. de offic. & potest. Episc. p. 1. c. de guber. Regular. §. 2. n. 2.

η *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit,

censuit, Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes non teneantur ab Episcopo licentiam obtinere; sed tantum a suis superioribus de moribus, & scientia examinari & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam minime obtinuerint, refert Fr. Emman. dict. quæst. 32. art. 5. resolvit P. Valer. Reginald dict. lib. 18. n. 123. † Ricc. in prax. var. cap. 290.

ϑ *In Ecclesiis vero, quæ suorum ordinum non sunt, &c.*) Greg. VIII. concessit Societati Jesu, quod hujus sacræ religionis confessarii, ac prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & a suis superioribus ad hujusmodi munera deputati: quandocunque sive mari, sive terra iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare, & quorumcunque Christi fidelium confessiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarii existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta, refert Fr. Emman. dict. quæst. 32. art. 6. ubi in fine dicit illo privilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium, & alios, qui cum ipsis communicant in privilegiis concessis & concedendis.

ι *Si vero.*) Vide Fr. Emman. q. Reg. Tom. 2. q. 32. art. 8. * Hugol. dict. n. 20. §. 2. num. 3.

κ *Et tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat.*) Vide Fr. Emman. q. Reg. Tom. 1. q. 8. art. 7.

λ *Caveant præterea Episcopi.*) Vide Fr. Emman. q. Reg. Tom. 3. q. 32. art. 9.

μ *Quæstores vero Eleëmosynarii.*) Vide Cened. ad Clem. & Extravag. collect. 9. Fr. Emman. dict. q. 32. art. 11.

ν Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam. lib. 5. tit. 103. ne quæstores alicujus Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regiæ literæ ostendantur: si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quæsitas quæstori redemptionis captivorum tradendas præcepit, ut per Cardos. in praxi judicum & advocat. verbo eleëmosyna n. 2. practicatum fuisse refert Cabed. p. 1. dec. 193. Similis apud Hispanos exstat l. 1. & 2. tit. 8. l. 1. ord. ubi Perez. nunc l. 1. tit. 9. l. 1. & lib. 37. tit. 6. l. 3. novæ recopil. ubi Azeved. vide Avend. de exequendis mand. l. 3. c. 30. & apud Gallos idem regii Senatus decretis dispositum asserit Renat. Chopin. de sacra Politia, l. 3. tit. 5. a n. 23.

ξ *Cujuscunque conditionis existant.*) An comprehendat Mendicantes religiosus pro suorum conventuum sustentatione eleëmosynas quæstuantes? Negant Nav. l. 3. consil. tit. de Regular. consil. 79. num. 3. latissime Fr. Emman. q. Reg. Tom. 2. quæst. 57. art. 5.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. mensis Januarii 1547.

Decretum de Justificatione.

PROEMIUM.

Cum hoc tempore, non sine multarum animarum jactura, & grandi Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam

quædam diſſeminata ſit de juſtificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiæ tranquillitatem & animarum ſalutem, ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præſentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli divina Providentia Papæ III. Reverend. Dominis Dom. Joan. Maria Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus veram ſanamque doctrinam ipſius juſtificationis, quam ſol juſtitiæ Chriſtus JEſus, *a* fidei noſtræ auctor, & conſummator docuit, Apoſtoli tradiderunt, & Catholica Eccleſia, Spiritu S. ſuggerente, perpetuo retinuit: diſtrictius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præſenti decreto ſtatuitur, ac declaratur.

a Hebr. 12. 2.

CAPUT I.

De naturæ & legis ad juſtificandos homines imbecillitate.

Primum declarat ſancta Synodus, ad juſtificationis doctrinam probe & ſincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoſcat, & fateatur; quod *b* cum omnes homines in prævaricatione *a* Adæ innocentiam perdidiſſent, *c* facti immundi, & ut Apoſtolus inquit, *d* natura filii iræ quemadmodum in decreto de peccato originali expoſuit, usque adeo ſervi erant peccati, & ſub *e* poteſtate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per vim naturæ, ſed ne Judæi quidem per ipſam etiam literam legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent; tametſi in eis liberum arbitrium minime extinctum eſſet, *f* viribus licet attenuatum & inclinatum.

b Cœleſt. I. Ep. 1. c. 4. 1. Cor. 15. Rom. 5.
c Iſa. 64.
d Epheſ. 2.
e ſup. Seſſ. 5. in princ.
e Rom. 6. & 3. Hebr. 2.
f Conc. 2. Arauſ. c. 18.

REMISSIONES.

a Adæ innocentiam perdidiſſent.) Concordat Cœleſt. Papa I. Epiſt. 1. c. 4. & illud ad Rom. 5. verſ. 12. *In omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccaverunt;* & illud 1. ad Cor. 15. verſ. 22. *In Adamo omnes moriuntur,* & illud Iſa. 64. verſ. 6. *facti ſumus, &c.*

CAPUT II.

De dispensatione, & mysterio adventus Christi.

a 2. Cor. 1. 3. Quo factum est, ut cœlestis Pater, *a* pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum JEsum, Filium suum, & ante legem, & legis tempore multis *b* sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo *c* temporis, ad homines miserit, ut & Judæos qui sub lege erant, redimeret: & *d* gentes, quæ non sectabantur justitiam, justitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent; hunc *e* proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris non *f* solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

b Gen. 49. cum sim.
c Galat. 4.
d Rom. 9.
e Rom. 3. & 5. Col. 2. 1. Tim. 1. & 2. Tim. 1. e. multiplex de pœn. distinct. 1.
f 1. Joan. 2.

CAPUT III.

Qui per Christum justificantur.

a Verum etsi ille pro omnibus mortuus *g* est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii duntaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Nam sicut revera homines *h* nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur injusti; cum ea propagatione per ipsum, dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquam justificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis ejus, gratia, qua justi fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos *i* semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum Filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

g 2. Cor. 5.
h Allusio ad verba August. Epist. 89. omnes qui renascuntur in justificationem &c. quæ alibi crebro inculpat. inf. can. 1.
i Col. 1.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in gen. l. 2. c. 2. q. 9. art. 3. vers. tertio.

CAPUT IV.

Insinuatur descriptio justificationis impii, & modus ejus in statu gratiæ.

a Quibus verbis justificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur *k* filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum

k Gal. 4. Tit. 3.

filiorum Dei per secundum Adam JEsum Christum, salvatorem nostrum, quæ quidem translatio post Evangelium promulgatum, *β* sine lavacro regenerationis, *γ* aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est: *a* Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.

a Joan. 1. c. filius & non dubito, de consecrat. dist. 4.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 2. q. 9. art. 3 in fin. P. Ægid. de Conink de Sacram. & censuris tom. 1. q. 68. a n. 23. Gabriel. Vasquez. in 3. part. D. Thom. tom. 2. disp. 151. n. 18. & disp. 158. n. 27.

β Sine lavacro.) Vide Sot. in 4. dist. 5. q. 1. art. 2. col. 5. D. Thom. p. 3. q. 68. art. 2. Veg. in Concil. Trid. lib. 9. c. 4. fol. 220.

γ Aut ejus voto.) Vide P. Ægid. dict. tom. 1. q. 62. num. 66.

CAPUT V.

De necessitate præparationis ad justificationem in adultis, & unde sit.

α *DEclarat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis a Dei per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse: hoc est, ab ejus vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; ut, qui per peccata a Deo aversi erant, per ejus excitantem atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ libere assentiendo & cooperando, disponantur; *b* ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe *c* qui illam & abjicere potest, neque tamen sine gratia Dei movere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit. Unde in Sacris literis; cum dicitur: *d β* Convertimini ad me, & ego convertar ad vos; libertatis nostræ admonemur; cum respondemus: *γ e* Converte nos Domine ad te, & convertemur; Dei nos gratia præveniri confitemur.

b Isa. can. 3.
c Prosp. l. 2. de voc. gentium c. 28. & 29.
d Zach. 1.
e Joël 2. c. convertimini de pœn. distinct. 1. Thren. 5. e Hier. in fin. orationis, & c. 81.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. dist. q. 2. art. 6. c. 10. Nav. in man. c. 2. n. 39. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 5. c. 3. vers. Quæst. 2. P. Ægid. de Sacramentis, & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. n. 34. * Vide etiam Barth. Medinam super D. Thom. l. 2. q. 112. art. 2. & q. 113. art. 3.

β Convertimini ad me.) Concordat text. in c. convertimini de pœn. dist. 1. & illud Zach. 1. v. 3. *Convertimini ad me ait Dominus exercituum, & convertar ad vos*; & illud Joël 2. v. 12. *Convertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Converte nos Domine ad te.*) Concordat ad illud Jer. 31. v. 18. *Converte me, & convertar*; & illud ejusdem Jerem. in orat. v. 21. *Converte nos Domine ad te, & convertemur.*

CAPUT VI.

Modus Præparationis.

a* Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia & adjuti, *a* fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinitus revelata & promissa sunt; atque illud imprimis a Deo justificari impium per gratiam ejus, per *b* redemptionem, quæ est in Christo JEsu, & dum peccatores se esse intelligentes, a divinæ justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes, Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt. β † Ac propterea moventur *c* adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam γ ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, & servare divina mandata. De hac dispositione scriptum est: *d* Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, *e* Confide fili: remittuntur tibi peccata tua. Et, *f* Timor Domini expellit peccatum. Et, *g* , Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum, in nomine JEsu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum: & accipietis donum Spiritus Sancti. Et *h* ζ euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, docentes eos servare, quæcunque mandavi vobis. Denique *i* Præparate corda vestra Domino.

a Rom. 10.
b Rom. 5.
c Infr. c. 14. & Seff. 14. c. 4. de contritione.
d Hebr. 11.
e Marc. 2. & Matt. 9.
f Eccl. 1.
g Act. 2. 6. c. agunt. & c. proprie de confec. dist. 4.
h Matth. ult. Luc. 24. c. 1. c. si qua, & c. proprie, de confec. dist. 4.
i 1. Reg. 7. 2.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. l. 5 c. 3. vers. 9. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. quæst. dub. 6. n. 56.

* Vide etiam novissime tradita per P. Lud. Torres in suo singulari tract. de fide. disp. 41. dub. 5. & 7.

β *Ac propterea.*) Vide Nav. in man. c. 1. n. 38. † Medin. ubi supr. dict. art. 2. col. 2. & q. 113 art. 4.

γ *Ante baptismum.*) Vide Nav. in cap. ult. de pœn. dist. 7. n. 10. P.

Henriq.

Henriq. in sum. lib 1. n. 5. P. Soar. disp. 7. sect. 4. §. occurrebat. P. Ægid. quæst. 62. art. 1. dub. 2. n. 31. cum seqq.

δ *Unde in ipsa Justificatione, &c.*) Vide Gabriel. Vasques. in 3. p. D. Thomæ tom. 2. q. 19. disp. 158. n. 50.

ε *Et pœnitentiam agite.*) Concordat. text. in cap. agunt, & cap. propriè de consecr. dist. 4. & illud Actor. 2. v. 38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*) Concordat illud Matth. ult. v. 19. & illud Marc. ult. v. 15. & c. 1. c. si qua, cap. propriis de consecr. dist. 4.

CAPUT VII.

Quid sit justificatio impii, & quæ ejus causæ.

a HAnc dispositionem seu præparationem justificatio
ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio,
sed & sanctificatio & renovatio interioris hominis
per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. Unde
homo ex injusto fit justus, & ex inimico amicus, ut sit *a* a Tit. 3.
hæres secundum spem vitæ æternæ. Hujus justificationis
causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita
æterna; efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito *b* b 1. Cor. 6.
ablùit & *c* sanctificat, signans & ungens *d* Spiritu promis- c Tit. 3.
sionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ; merito- d Ephes. 1.
ria autem, dilectissimus Unigenitus suus, Dominus no-
ster JEsus Christus: qui cum *e* essemus inimici, propter e Eph. 2. 5.
nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima pas- Rom. 5.
sione in ligno crucis nobis *f* justificationem meruit, & f Eph. 2. 2.
pro nobis Deo Patri satisfecit: instrumentalis item, Sacra- Rom. 4.
mentum Baptismi; quod *g* est Sacramentum fidei, sine g c. nihil
qua nulli unquam contigit justificatio: demum unica for- est, de con-
malis causa est justitia Dei, non qua ipse justus est; sed secr. dist. 4.
qua nos justos facit: qua videlicet ab eo donati, renova-
mur spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur; sed
vere justi nominamur, & sumus, justitiam in nobis reci-
pientes, unusquisque suam secundum mensuram, quam
h Spiritus S. partitur singulis prout vult, & secundum pro- h 1. Cor. 12.
priam cujusque dispositionem & cooperationem. β Quam- Eph. 4.
quam enim nemo possit esse justus, nisi cui merita passionis
Domini nostri JEsu *i* Christi communicantur: id tamen in i Phil. 3.
hac impii justificatione fit, dum ejusdem sanctissimæ pas-
sionis merito per Spiritum S, charitas *k* Dei diffunditur in k Rom. 5.

cordibus eorum, qui justificantur, atque ipsis inhæret, γ unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per JEsum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem: *a* nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas; neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit: qua ratione verissime dicitur, *b* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et, in *c* Christo JEsu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem: quam sine spe & charitate fides præstare non potest. Unde & statim verbum Christi audiunt: *d* Si vis in vitam ingredi, serva mandata. Itaque veram & Christianam justitiam accipientes, eam *e* ceu primam stolam, pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum JEsum illis donatam: candidam & immaculatam jubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri JEsu Christi, & habeant vitam æternam.

a Inf. c. 10.

b Jac. 2. in fin.

c Gal. 5. & 6. c. circumcisio de pœnit. distinct. 2.

d Matth. 19.

e Luc. 15. c. quomodo renovari de pœn. dist. 2.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in man. c. 11. n. 13. ad fin. P. Ægid. de Conink de Sacramentis & censuris, tom. 1. quæst. 62. art. 4. dub. unic. n. 128. & q. 69. n. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. n. 17. & dub. 10. n. 84. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz. de statu Relig. lib. 2. c. 2. dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quanquam enim nemo possit esse justus, &c.*) Vide Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 231. n. 37.

γ *Unde in ipsa, &c.*) Vide P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 3. q. 3.

CAPUT VIII.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis justificari.

Cum vero Apostolus *f* dicit, justificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; ut scilicet per fidem ideo justificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, * fundamentum, & radix omnis justificationis; *g* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire:

f Rom. 3.

g Hebr. 11. inf. Can. 9.

gratis

gratis autem justificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur; si *a* enim gratia est, jam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia jam non est gratia.

a Rom. 11. Eph. 2. Tit. 3.

REMISSIONES.

* *Quia fides est humanæ salutis initium.*) Vide P. Molinam in concord. q. 14. art. 13. disp. 44. §. deinde Concilium. P. Vasques 1. 2. dist. 210. c. 7. n. 52. & P. Lud. Torres de fide disp. 41. dub. 5. 6. & 7.

CAPUT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

Quamvis autem necessarium sit credere, neque remitti neque remissa unquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam *b* & certitudinem remissionis peccatorum suorum jactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est, cum apud hæreticos & schismaticos possit esse, imo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui vere justificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere, se esse justificatos, neminemque a peccatis absolvi ac justificari, nisi eum, *c* qui certo credat se absolutum & justificatum esse, atque hac sola fide absolutionem, & justificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare & timere potest; cum nullus scire valeat certitudine fidei, * cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

Tit. 3. *b* Infr. Can. 12. & 13. *c* Infr. Can. 14.

REMISSIONES.

* *Cum nullus scire valeat certitudine fidei.*) Vide Jacobum Menoch. consil. 82. n. 58. 69. & 70.

CAPUT X.

De acceptæ justificationis incremento.

a Psal. 83. e. infra Can. 14. 2 Cor. 4. in fin. Colos. 3.
b Rom. 6.
c Apoc. ult.
d Eccl. 18. c.
e Jac. 2. d.

Sic ergo justificati, & amici Dei ac domestici facti *a* euntes de virtute in virtutem, renovantur, ut Apostolus inquit, de die in diem; hoc est, mortificando membra carnis suæ, & *b* exhibendo ea arma justitiæ in sanctificationem, per observationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ *a* in ipsa justitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus crescunt, atque magis justificantur, sicut scriptum est: *c* Qui justus est, justificetur adhuc. Et iterum: *d* Ne verearis usque ad mortem justificari. Et rursus: *e* Videtis, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc vero justitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis Domine fidei, spei & charitatis augmentum.

REMISSIONES.

a In ipsa justitia.) Vide Sayr. in clavi regia, lib. 3. c. 4. & P. Azor. Inst. moral. p. 1. lib. 4. c. 34. col. 352.

CAPUT XI.

De observatione Mandatorum, deque illius necessitate & possibilitate.

f Ex Aug. c. 43. lib de nat. & gratia.
g 1. Joan. 5. infr. can. 18.
h Arausf. 2. c. 25.
i Vide Hieron. in epist. ad Ctesiphon. 1. Joan. 5.
k Matth. 11.
Joann. 11.
l Joan. 14. Conc. Afric. c. 81. 82. & 83.
m Conc. Milevit. c. 7. 8. & 9.
n Matth. 6. Luc. 11. c. unic. 25. dist. c. adhuc &c. de quotidianis de pœn. dis. 3.
o Rom. 6.
p Tit. 2.

Nemo autem, quamvis justificatus, liberum se esse ab observatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a Patribus sub anathemate prohibita voce uti, Dei præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia. Nam *f* Deus *g* impossibilia non *h* jubet, sed *i* jubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adjuvat, ut possis. *k* Cujus mandata gravia non sunt, cujus *l* jugum suave est, & onus leve. Qui enim sunt Filii Dei, Christum diligunt: qui *m* autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus. Quod utique cum divino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumvis sancti & justi in levia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi, *n* nam *o* justorum illa vox est humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra: quo fit, ut justi ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via justitiæ sentire debeant, quo liberati jam a peccato; *p* servi

autem

ı facti Deo *a* sobrie, juste, & pie viventes proficere *a* Inf. can.
ıt per Christum JEsum: per quem *b* accessum habue- 10.
ın gratiam istam. *c* Deus namque *d* sua gratia semel *b* Rom. 5.
catos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque *c* Aug. lib.
sibi in sola fide blandire debet, putans fide sola se hæ- de nat. &
ı esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, grat. c. 26.
si Christo non *e* compatiatur, ut & conglorificetur. & Prosp.
& Christus ipse, ut inquit Apostolus *f* cum esset filius Sent. 7. ad
didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & con- c. Gallorum.
ıatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa & respon.
s æternæ. Propterea Apostolus ipse monet justifica- ad 7. objec.
:ens: Nescitis, quod ii, qui *g* in stadio currunt, om- Vincent.
ıidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite, *d* Rom. 1.
nprehendatis. *h* Ego igitur sic curro, non quasi in in- *e* Philip. 2.
n; sic pugno, non quasi aërem verberans; sed ca- *f* Hebr. 5.
corpus meum, & in servitutem redigo; ne forte, *g* 1. Cor. 9.
liis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. Item Prin- *h* 1. Cor. 9.
Apostolorum Petrus: *i* Satagite, ut per bona opera *i* 2. Petr. 1.
n vestram vocationem & electionem faciatis. Hæc
facientes, non peccabitis aliquando. *k* Unde con- *k* Infr. Can.
:os orthodoxæ religionis doctrinæ adversari, qui di- 25.
justum in omni bono opere saltem venialiter pecca-
ıt quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: at-
iam eos, qui statuunt in omnibus operibus justos pec-
sine illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese
rendum in stadio cohortando: cum hoc, ut imprimis
icetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam:
scriptum sit: inclinavi cor meum ad faciendas justi- *l* Infr. Can.
nes tuas propter retributionem, & de Moyse dicat 31. Psal. 118.
ostolus, quod respiciebat in remuneratione. *m* Hebr. 11.

CAPUT XII.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cavendam esse.

:mo quoque, quamdiu in hac mortalitate vivitur, de Infr. Can.
arcano divinæ prædestinationis mysterio usque adeo 15. & 16.
nere debet, ut certo statuat se omnino esse in nume- corripiantur, in fin.
destinatorum; *n* quasi verum esset, quod justificatus 24. q. 3.
aut *n* Ezech. 18. Galat. 3.

aut amplius peccare non possit, aut si peccaverit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. Nam nisi ex speciali revelatione, scire non potest, quos Deus sibi elegerit.

REMISSIONES.

a Vide text. in c. corripiantur, in fin. 24. quæst. 3. & Menoch. consil. 82. ex n. 57. & 63.

CAPUT XIII.

De perseverantiæ munere.

a Similiter de perseverantiæ munere, de quo scriptum est: *a* Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit, quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, *b* qui stat, statuere; ut perseveranter stet, & eum, qui cadit, restituere; nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut *c* cœpit opus bonum, ita perficiet operans velle & perficere. Veruntamen qui se *d* existimant stare, videant ne cadant; & cum *e* timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus & oblationibus, in jejuniis & castitate. Formidare enim debent scientes *f* quod in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent dicenti: *g* Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus: si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

a Matth. 10. & 24. c. suggestum. 7. q. 1. &c. non revertebantur, de pœn. dist. 2. infr. Can. 16. & 22. Ezech. 33. *b* Rom. 14. Philip. 1. 1. Cor. 1. *c* Philip. 1. & 2. *d* 1. Cor. 10. *e* Philip. 1. *f* 1. Petr. 1. 2. *g* Rom. 8.

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Coninch. de Sacr. & cens. tom. 2. disp. 2. n. 154.

CAPUT XIV.

De lapsis, & eorum reparatione.

a Qui vero ab accepta *h* justificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Hic enim justificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti *i* Patres apte

h Infr. Can. 23. & 29. *i* Hier. tom. 1. in Epist. ad Demet. quæ incipit, inter omnes forsan. ex Tertull. l. de pœn. c. secunda post naufragium, de pœn. dist. 1.

apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus JESUS Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: *a* Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Unde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali, eaque contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, *b* aut cor contritum & humiliatum; verum etiam eorundem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam & sacerdotalem absolutionem; itemque satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia, non quidem pro pœna æternæ, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto, una cum culpa remittitur, *β* sed pro pœna temporali, quæ, ut Sacræ literæ docent, non tota semper, ut in *c* Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam *d* acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristaverunt, & *e* templum *f* Dei violare non sunt veriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: *g* Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus; *h* pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a Joan. 20. Matth. 16. c. ut constitueretur, 50. dist. c. ut evidenter 1. q. 1. cum sim. infr. Sess. 14. de pœn. c. 2. 8. & 4.
b Psal. 50. c. sacrificium. de pœnit. dist. 1.
c Ita Flor. Conc. in decretis Eugenii.
d Eph. 4. 8.
e 1. Cor. 3.
f Ap. 2. c. quia sanctitas 50. dist. & c. miror. de pœn. dist. 1.
g 2. Cor. 5.
h Marc. 3. & 4. Luc. 2.

REMISSIONES.

α Vide Seyr. de Sacram. in genere. l. 2. c. 2. q. 8. a. 3. v. Quo supposito.
β *Sed pro pœna temporali &c.* Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. I. fol. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. n. 23.

CAPUT XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

ADversus etiam hominum quorumdam callida ingenia, qui *i* per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamvis non amitttatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti, divinæ legis doctrinam defendendo: *k* quæ a regno Dei non solum infideles excludit, sed *l* & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, mascu-

i Infr. Can. 27. Rom. 16.
k 1. Tim. 3.
l 1. Cor. 6.

masculorum concubitores, fures, avaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lethalia committunt peccata, a quibus cum divinæ gratiæ adjumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

CAPUT XVI.

De fructu justificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

HAc igitur ratione justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: *a* Abundate in omni opere bono, scientes quod labor vester non est inanis in Domino, *b* non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et nolite *c* amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, * & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filiis Dei per Christum JEsum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona *d* justitiæ, quam post suum certamen & cursum repositam sibi esse ajebat Apostolus, a justo judice sibi reddendam; non solum autem sibi, sed omnibus, qui diligunt adventum ejus. Cum enim ille ipse Christus JEsus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos justificatos jugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur; & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis justificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, divinæ legi pro hujus vitæ statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore; si tamen in gratia decesserint, consequendam, vere promeruisse censeantur: cum Christus Salvator noster dicat: *e* Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neque propria nostra justitia, tanquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur aut repudiatur

a 1. Cor. 15.
b Hebr. 6. c. non est tam injustus de poen. dist. 2.
c Hebr. 10. in fin. infra c. 26.
d 1. Tim. 4.
e Joan. 4.

gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut
us homo in se ipso vel confidat, *c* vel glorietur, & *c* 1. Cor. 1.
Domino; cujus tanta est erga omnes homines bo- in fin. 2. Cor. 10. in
d eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. fin. Gal. 6.
in multis offendimus omnes; unusquisque sicut Hier. 9.
diam & bonitatem, ita severitatem & judicium *d* Ex Epist. Cælest. I.
os habere debet, neque seipsum aliquis, *f* etiamsi cap. 2.
conscius fuerit, judicare: quoniam omnis ho- *e* Jacobi 3.
ita non humano judicio examinanda & judicanda *f* 1. Cor. 4.
ei: *g* qui illuminabit abscondita tenebrarum; & *g* Ibidem.
bit consilia cordium: & tunc laus erit unicuique
mi, ut scriptum est, *h* reddet unicuique secun- *h* Matth. 16.
ra sua. Rom. 2.

hanc Catholicam de justificatione doctrinam,
si quisque fideliter firmiterque receperit, justi-
n poterit: placuit sanctæ Synodo, hos Canones
re, ut omnes sciant, non solum quid tenere
sed etiam quid vitare & fugere debeant.

REMISSIONES.

Vasq. in 3. p. D. Th. tom. 2. q. 152. n. 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 2. dub. 20. cum seqq. & disp. 4. n. 14. *... nantibus usque in finem.*) Vide Menoch. in cons. 82. n. 5.

... JUSTIFICATIONE.

CANON II.

Si quis dixerit; ad hoc solum divinam gratiam per Christum JEsum dari, ut facilius homo *b* juste vivere, ac vitam æternam promereri póssit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen & difficulter possit; anathema sit.

b Conc. Milevit. c. 5. Codic. Afr. c. 80. & c. ult. de conf. dist. 5.

CANON III.

a Si quis dixerit, sine præveniente *c* Spiritus sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur; anathema sit.

c Concil. Arausic. 2. c. 6. sup. c. 5. Rom. 5.

REMISSIONES.

a Vide Veg. de justific. q. 9. & 11. Castr. adversus hæreses, verb. gratia. Nav. in man. c. 27. num. 290. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. num. 34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam justificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed velute inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se habere; anathema sit.

CANON V.

* Si quis liberum hominis *d* arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a satana invectum in Ecclesiam; anathema sit.

d Vide Aug. l. 1. contra 2. Epist. Pelag. c. 2.

REMISSIONES.

* Vide Augustinum lib. 1. contra 2. Epist. Pelag. c. 2.

CANON VI.

a * Si quis dixerit, *a* non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissive solum, sed etiam proprie & per se adeo, ut sit proprium ejus opus, non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli, anathema sit.

a Vide Aug. l. 2. contra 2. Epist. Pelag. & D. Prosper. Sent. 14. ad c. Gallorum & resp. ad 10. object. Vincent. Joan. 1. Conc. Arausic. 2. circa fin.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 15. quæst. 1. art. 1. colum. 3. * Augustinus lib. 2. cont. 2. Epist. Pelag. c. 3.

CANON

CANON VII.

a Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justifica-
nem fiunt, quacunque ratione facta sint, vere esse
ccata, vel odium Dei mereri, aut quanto vehemen-
us quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum
avius peccare; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in comment. de Jubilæo, & indul. fol. 37. P. Azori. Inst.
ral. p. 1. lib. 2. cap. 25. col. 826.

CANON VIII.

a Si quis dixerit, *b* gehennæ metum, per quem ad *b* Psalm. 17.
isericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel Luc. 12. & Marc. 9.
peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores in fin.
jores facere; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P. Azori d. cap. 25. col. 826.

CANON IX.

a Si quis dixerit, *c* sola fide impium justificari, ita ut *c* Sup. c. 1. & 2.
telligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gra-
um consequendam cooperetur, & nulla ex parte ne-
sse esse, eum suæ voluntatis motu præparari atque di-
oni; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P. Gabriel. Vasquez in 3. Thom. tom. 2. disp. 134. num. 36.

CANON X.

Si quis dixerit, homines *d* sine Christi justitia, per *d* Sup. c. 7.
am nobis meruit, justificari, aut per eam ipsam for- Gal. 2. & 5.
aliter justos esse, anathema sit. Ephes. 1. & 4.

CANON XI.

a Si quis dixerit, homines justificari vel sola imputa-
one justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione,
clusa gratia & charitate, quæ in cordibus *e* eorum per *e* Rom. 5.
piritum Sanctum diffundatur, atque illis inhæreat;
ut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantum favo-
em Dei, anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. col. 3. Navar. in Man. prælud. 1.
m. 7. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. art. 3. vers. Quoad.

CANON XII.

Si quis dixerit, *f* fidem justificantem nihil aliud esse *f* Sup. c. 9.
quam

quam fiduciam divinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum; vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur; anathema sit.

CANON XIII.

a Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Navarr. in tract. de oration. cap. 22. num. 41.

CANON XIV.

a Sup. c. 9. a Si quis dixerit a hominem a peccatis absolvi ac justificari ex eo; quod se absolvi ac justificari certo credat, aut neminem vere esse justificatum, nisi qui credat se esse justificatum, & hac sola fide absolutionem & justificationem perfici; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Castr. advers. hæres. lib. 7. verb. Gratia hæres. 3. Menoch. consil. 82. ex num. 58.

CANON XV.

b August. c. 13. lib. de corrept. & gratia sup. c. 12. a Si quis dixerit, b hominem renatum, & justificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero β prædestinatorum; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Castr. supr. lib. 12. v. prædestinatio. Menoch. dict. consil. 82. ex num. 57. Augustinum c. 13. lib. de corrept. & gratia sup. c. 12.

β *Prædestinatorum.*) Vide Navar. in c. novit de Judic. notab. 2. num. 5.

CANON XVI.

c Aug. lib. de bono persev. c. 12. & 13. Galat. 3. [illegible] 18. Si quis c magnum illud usque in finem perseverantiæ donum se certo habiturum, absoluta & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc a ex speciali revelatione didicerit; anathema sit.

REMISSIONES.

a *Ex speciali.*) Vide Navar. in man. c. 1. num. 30. & c. 11. num. 7. & in tract. de Orat. Miscel. 39. num. 150. ad finem. Vide Augustinum lib de dono persever. c. 13. sup. c. 12. & 13. & in d. c. novit notab. 2. num. 5.

CANON XVII.

d Concilium Arausic. 2. c. 25. Si quis justificationis gratiam nonnisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit, reliquos vero omnes, qui vocantur vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote d divina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

CANON

CANON XVIII.

a Si quis dixerit, *a* Dei præcepta homini etiam justificato, & sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia; anathema sit. *a Sup. c. 11. 1. Joan. 5.*

REMISSIONES.

a Vide Castr. adversus hæreses verbo præceptum, Navar. in Man. cap. 11. ad fin. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 19. num. 154.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera, aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

a Si quis hominem justificatum, & *b* quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi vero Evangelium sit nuda & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione observationis mandatorum; anathema sit. *b Similis error erat Begardorum a Concilio Viennensi damnatorum sup. cap. 11.*

REMISSIONES.

a Vide Sayr. in Clavi regia lib. 3. cap. 4. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 34. col. 352. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. cap. 17. num. 176.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum JEsum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

a Si quis dixerit, *c* justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse, anathema sit. *c Sup. c. 13.*

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Sacram. & censuris tom. 1. quæst. 62. art. 2. num. 105. & quæst. 73. num. 47. 50.

CANON XXIII.

a Si quis hominem semel justificatum dixerit, *d* amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur & peccat, nunquam vere fuisse justificatum, aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. *d Supr. c. 14.*

REMISSIONES.

a Vide D. Thom. p. 3. quæst. 84. art. 16. & in 4. dist. 4. quæst. 1. Sayr. in clavi regia, lib. 6. cap. 3. n. 9

CANON XXIV.

a Sup. c. 10. Si quis dixerit, *a* justitiam acceptam non conservari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus solummodo & signa esse justificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

b Sup. c. 11. in fine. a Si quis in quolibet bono opere justum *b* saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in cap. 14. quæst. 1. num. 20.

CANON XXVI.

c Sup. c. 16. Si quis dixerit, *c* justos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & sperare æternam retributionem a Deo per ejus misericordiam, & JEsu Christi meritum, si bene agendo, & divina mandata custodiendo
d Matth. 24. usque *d* in finem perseveraverint, anathema sit.

CANON XXVII.

e 1. Cor. 6. sup. c. 15. a Si quis dixerit, *e* nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumvis gravi & enormi, præterquam infidelitatis peccato semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P. Gab. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 156. n. 63. in fin.

CANON XXVIII.

a Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram, licet non sit viva; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Covar. in cap. alma. p. 1. in initio.

CANON XXIX.

f Sup. c. 14. Si quis dixerit, *f* eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed

sed sola fide amissam justitiam recuperare sine sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & universalis Ecclesia a Christo Domino & ejus Apostolis edocta, hucusque professa est, servavit & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

a Si quis post acceptam justificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, *a* ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in *b* purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit.

a Sess. 14. cap. 8.

b Inf. Sess. 25. in pr.

REMISSIONES.

a Vide Repertor. Inquisit. verbo culpam cum addit. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11. n. 1. & 36.

CANON XXXI.

a Si quis dixerit justificatum peccare, *c* dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

c Sup. c. 11. in fin.

REMISSIONES.

a Vide Nav. in Man. cap. 17. num. 209. Lud. Bejam. responsor. casuum conscient. p. 2. cap. 24. fol. 434. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 35. num. 3.

CANON XXXII.

a Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius justificati merita; aut ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & JEsu Christi meritum, cujus vivum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. art. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de justificatione a sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam; aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis JEsu Christi Domini nostri derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique ac Christi JESU gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

CAPUT I.

Prælati non residentes minime possunt suum ministerium implere: renovantur canones aliquando promulgati contra non residentes: modusque datur contra Episcopos absentes a propria diœcesi per sex menses continuos.

a *EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depravatosque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui majoribus Ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum; integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris Vicarii solertiam, omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundum venerabiles beatorum *a* Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quovis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, ut *b* attendentes sibi, & universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcepit, *c* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ovium suarum, quarum *d* sanguis de eorum est manibus a supremo judice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit, *e* non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit & pastor nescit; ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores terrenaque cœlestibus, ac divinis humana præfe-

a c. In Sacerdot. &c. Epist. 61. dist. c. fin. 59. dist. & inf. Sess. 14. de ref. c. 1. *b* Act. 20. *c* 2. Tim. 4. Joan. 10. c. fit rector. 43. dist. c. adversus 1. q. 1. c. nisi de renunc. *d* Ezech. 33. & 34. Act. 20. *e* Eph. 4. 3. dist. c. 1. 13. q. 1. & inf. Sess. 14. c. 1. in fin. de refor.

[redacted]

entes, in diversis curiis vagantur, aut in negotio-
emporalium solicitudine, ovili derelicto, atque
sibi commissarum cura neglecta, se detinent oc-
is: placuit Sacrosanctæ *a* Synodo *a* antiquos cano-
ui temporum atque hominum *b* incuria pene in de-
inem abierunt, adversus non residentes promul-
innovare, quemadmodum virtute præsentis de-
nnovat, ac ulterius, pro firmiori eorundem resi-
, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc,
quitur, modum statuere, atque sancire. *γ* Si quis a
chali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali
a sibi quocunque titulo, causa, nomine seu jure
ssa, quacunque ille dignitate, gradu, & præemi-
præfulgeat, legitimo impedimento, seu justis *c*
onabilibus *d* causis cessantibus † sex mensibus con-
* extra suam diœcesim morando abfuerit: *δ* quar-
tis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, pau-
s loci per superiorem Ecclesiasticum applicando-
œnam ipso jure incurrat. *e* Quod si per alios sex
in hujusmodi absentia perseveraverit; aliam
n partem fructuum similiter applicandam eo ipso
. Crescente vero contumacia ut severiori sacro-
nonum censuræ subjiciatur, Metropolitanus suf-
os Episcopos absentes, Metropolitanum vero
m suffraganeus Episcopus antiquior residens pœ-
rdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda infra
ensés per literas seu nuntium Romano Pontifici
are teneatur: qui in ipsos absentes, prout cu-
que major aut minor contumacia exegerit, suæ
æ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis *f*
de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut
nino noverit salubriter expedire.

a c. pervenit cum multis seqq. 7. q. 1. de cler. non resid. per tot. & c. cum ex eo, de elect. in 6.

b l. *incuria.*

c Vide Sess. 23. c. 1. de reform. ubi causæ subindicantur.

d c. ex tua. de cler. non resid. c. quoniam §. porro, ut lit. non cont.

e Inf. Sess. 23. de reform. c. 1. & 2.

f c. ex part. de cler. non resid.

REMISSIONES.

e P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 58.
etiam Jacobat. de Concil. lib. 5. num. 6. Covar. lib 3. variar. c. 13.
Bened. collect. 30. ad textum num. 32. ubi late Bobadill. tom. 1.
æ lib. 2. c. 9. Camill. Borell. conf. 2. num. 16.

iquos canones.) Videlicet c. pervenit, cum multis seqq. 7. quæst. 1.
ex eo, de elect. lib. 6.

is a Patriarchali, &c.) Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib.
.825. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. num. 9.

† *Justis & rationabilibus causis cessantibus, &c.*) Quæ autem sint hujusmodi causæ, habes infr. Sess. 23. c. 1. & 2. de reform. & in c. ex tuæ, de cler. non resid. & in cap. quoniam §. porro, ut lite non contestata.

*. *Sex mensibus continuis.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 51. & Trevisan decis. 42. lib. 2.

δ *Quartæ partis fructuum unius anni, &c.*) Vide Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, part. 2. fol. mihi 215. vers.

ε De *Pastoribus utilioribus.*) Concordat text. in c. ex tuæ, de clericis non residentib. c. quoniam §. porro lite non contestat.

CAPUT II.

Nulli obtinenti beneficium, quod requirit residentiam, licet non residere, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approbandam; deputandi nihilominus Vicarii ob curam animarum, &c.

1. *α* EPiscopis inferiores, quævis beneficia Ecclesiastica 2. personalem residentiam de jure sive consuetudine exigente, 3. in titulum sive commendam obtinentes ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, 4. locorum * & personarum qualitate pensata, 5. expediens videbitur, opportunis juris remediis 6. residere cogantur. † *β* nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, *a* suffragentur. Indulgentiis vero & dispensationibus, ex veris & 7. *γ* rationabilius causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Eposcoporum, tanquam in hac parte a Sede *b* Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, privilegio seu exemptione quacunque suffragante.

a c. fin. de resc. in 6.

b c. cum ex eo de elect. in 6. c. benefic. de reg. eod. lib. & inf. Sess. 7. c. 5. & 7. de ref.

DECLARATIONES.

1. De residentia Episcoporum ample agitur Sess. 23. c. 1. de Reform. 1. *Episcoporum inferiores*) De residentia Parochorum vide similiter ut supra, nam circa residentiam attenditur ordinarie dispositio dict. cap. 1. Sess. 23. de reform.

2. *Persona-*

2. *Personalem residentiam.* Obtinens beneficium, licet adsit titulus alicujus Sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus.

Congregatio Concilii censuit, rectores habentes Parochianos intra & extra civitatem, licet hi, qui extra sunt, plures & magni numeri sint, qui per Vicarios amovibiles regebantur, oportere residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis, & ideo si ea intra moenia civitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parochiani, qui extra civitatem habitant, ob locorum distantiam vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis sacris & divinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio c. ad audientiam, de Eccles. ædif. & decret. concilii Sess. 21. cap. 4. Quod si essent duæ Ecclesiæ intus & extra & una tantum parochia, rectorem debere residere in Ecclesia, quæ est intra civitatem.

3. *In titulum sive commendam, &c.*) Quando abbatia cura & conventu caret, non est Abbas cogendus residere. *Vide Sess.* 23. *cap.* 1. *de Ref.* §. *&* *aliis.*

4. *Locorum & personarum qualitate pensata.*) Nulli tamen est adjiciendum onus extra fundationem beneficii aut consuetudinem.

5. *Expediens videbitur*) Per hoc non datur facultas Ordinariis dispensandi a residentia ex quavis ratione.

6. *Residere cogantur, &c.*) Provisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tanquam in digniori loco residere debet, & ibi residens potest percipere omnes fructus Thesaurariæ Legionen. Præterquam distributiones quotidianas, in quas si Thesaurariæ ipsius ex decret. Concilii Sess. 21. cap. 3. esset conversa tertia pars, illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque inserviret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia, non potest cogi ad aliquod personale servitium suis beneficiis impendendum; cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non teneatur, nisi ad officium recitandum.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quod Rectores celebreat Missam: recte enim per substitutum satisfit.

7. *Rationabilibus causis.*) Canon. Capuanus fuit per annum excusatus a residentia ex Congregationis declaratione, dummodo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ essent sine ejus culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fidejusserat de recedendo ab urbe, fuit a residentia fidejussione durante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

REMISSIONES.

a Vide Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispens. de non resid. fol. 46. Horat. Lur. de privil. scholast. priv. 98. Matth. Soar. in pract. & ord. visitandi cap. 3. num. 5.

* *Et personarum qualitate pensata.* Vide tradita per Sim. de Pratis in consil. 68. ex num. 8. cent. 3.

† *Residere cogantur.*) Vide plures relatos a Petro Cened. collect. 30. ad sextum ex n. 2. Bern. Diaz in prax. can. c. 47. & ibi Salzed. in cap. 52. lit. C. Pedroch. in summa tit. *de los cleriges*, fol. mihi 112. Hojed. de benef. 1. p. c. 17. num. 21. Garran. lib. de residentia ex cap. 3. & infra referendos circa cap. 1. & 2. de reform. Sess. 23.

β *Nullique privilegia, seu indulta perpetua, &c.*) Vide P. Paul. Comitol. respon. moral. lib. 1. quæst. 60. num. 6. Cened. pract. & canon. quæst. lib. 1. quæst. 1. num. 32. ubi resolvit per clausulam illam generalem non fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

γ *Rationabilibus Causis.*) Quatuor causas legitimæ absentiæ nominat Concilium Trident. inf. Sess. 23. cap. 1. Vide P. Paul. Comit. dict. quæst. 60. n. 5. P. Valer. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 39. num. 54.

DECLARATIO.

Quod gratia de non residendo. & percipiendo fructus ratione studii, non valeat sine consensu Ordinarii.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius, divina providentia Papa IV. ad cujus aures nuper pervenit, nonnullos curata, vel alios sacros Ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Concilii Tridentini per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut literarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum per eos obtentorum hujusmodi usque ad quinquennium, vel ad aliud tempus tunc expressum, dummodo intra primum illius annum subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoveri teneantur, & tam iidem interim quam alii, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum hujusmodi portione illis assignata, vel alias deputandos in divinis deserviendo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, usque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere possent,

sent, per ordinariam Sanctitatis suæ signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumventioni locum, præsertim quoad absentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione provideri potest, relinquere volens, & Concilii etiam Tridentini decretis inhærendo, hujusmodi dispensationes & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas literas processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia hujusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica actoritate declaravit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & describatur. I.

LECTA & publicata fuit superscripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, die vero Veneris, Vigesima quarta mensis Novemb. Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno quinto.

A Lomellinus Custos.

PALLA S. D. N. D. RII.

Divina providentia Papæ IV.

Super residentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

Pius Episcopus, servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

In suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus, divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, ut quemadmodum operosum sacri Conc. Trident. progressum, felicemque exitum, Domino cooperante præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ sollicitudinis partem vocati sunt, Pastorum offi-

eium concernentia, non tepide neque dissimulanter, exequamur. Sane licet in Concil. præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & singuli venerabiles FF. nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiati, apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur, nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui gregumque, quos olim deperditos Salvator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosanctæ spiritualis matrimonii inter eos suasque Ecclesias solemniter contracti, jura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas ad prædictas Ecclesias quomodocunque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos & providos patresfamiliares decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicujus etiam temporalis pœnæ metu frangendam seu convincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepisc. & Episc. præfatis, ac aliis quibuscunque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui juxta decreti super residentia in Conc. prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub privationis eorum a regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesiis juxta formam, & tenorem dicti Conc. personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam

tiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam eteri in ſuis Eccleſiis reſidentes exiſtant, hac noſtra perpeio valitura ſanctione per præſentes Statuimus & ordinamus, quod deinceps omnia & ſingula mobilia, immobilia, tiam in Urbe, vel ejus diſtrictu exiſtentia & ſe moventia, es & bona, jura, & actiones cujuscunque qualitatis, quantatis & valoris, ac ubicunque locorum conſiſtant, ad Pariarchas, Primates, Archiepiſc. Epiſc. & alios quoscunue etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu & præéminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum vel ommendam ſive adminiſtrationem aut alio quovis nomie obtinentes, & alios quoscunque beneficiatos curam aniarum habentes, qui extra prædictas Eccleſias & diœceſes, tiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & juxta decretum k formam concilii hujusmodi non reſidentes deceſſerint, ertinentia, & per illos ſuarum Eccleſiarum, ac quorumunque monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, t aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ne cura, ſæcularium & regularium, quæ illi quomodoliet obtinuerint, ac fructuum, redituum, proventuum Eccleſiaſticorum, nec non penſionum annuarum, ſibi ſuper imilibus fructibus, reditibus, & proventibus reſervataum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam facultatem pecialem de illis aut eorum parte teſtandi, & alia, libere iſponendi a nobis & quibusvis aliis Rom. Pontificibus, rædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris etiam cum claualis quod facultates hujusmodi revocari nequeant, aliisue irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus & bonis hujusmoli jam diſpoſuerint, tanquam ſpolia, ad Cameram Apoſtoicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filiis, moderio, & pro tempore exiſtenti Commiſſario noſtro generali, k ſuis, dictæque Cameræ deputatis in eventum deceſſus iujusmodi, ſolitum inventarium ſuper rebus & bonis præatis conficere, illaque prout de reliquis Clericorum ſpoliis ieri ſolet, ad dilecti filii noſtri, moderni, & pro tempore xiſtentis generalis Theſaurarii manus redigere; dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia deſuper minime requiſita.

quisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam motu & scientia similibus, etiam in recompensam laborum & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eventum obitus hujusmodi, etiamsi in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & e contra, in dictæ contumaciæ pœnam ejusdem potestatis plenitudine & tenore revocamus, cassamus & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum, nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti fore, neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Judices, & commissarios quavis auctoritate fungentes: etiam sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinales in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris & Romanorum Pont. prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes ac decedentes spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præjudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam, quod eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concil. resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantum salvam eis esse volumus. Ita ut generalis licentia testandi, eis quamquam residentibus minime suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Cæterum, ut præceptum, mandatum,

mandatum, ſtatutum, ordinatio, revocatio, ceſſatio, decretum, & alia præmiſſa præſentesque literæ ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullusque poſſit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excuſationem allegare, ſed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eædem præſentes in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ noſtræ valvis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ copia illarum ibi dimiſſa, ab ea die omnes perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus præmiſſis, ac in favorem curialium per fel. rec. Sixtum IV. Leonem X. Julium III. & quoscunque alios Rom. Pontif. prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos editis, & approbatis: nec non aliis literis, conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri præcepti, mandati, ſtatuti, ordinationis, revocationis, caſſationis, annullationis, decreti, ampliationis, extenſionis, intentionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto ſeptimo Kalend. Dec. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Cæ. Glorierius.
Viſa de Curia M. de Enciſo,
H. Cumyn.

Anno a Nativitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſeptima, die vero quarta menſis Decembris, Pontif. Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno quinto, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ad valvas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie campi Floræ dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcriptarum literarum copiis, affixis, ut eſt moris, per nos Julium Parinum, &

Bernar-

Bernardinum Andreutium, prælibati sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Cleries Magister Cursorum.

MOTUS PROPRIUS S. D. N. D. PII PAPÆ IV.

Super executione Concilii & literarum ejusdem Sanctissimi contra Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas, non residentes in eorum Ecclesiis.

PIUS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. Cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concil. Trident. quam etiam per nostras literas sive Bullas etiam desuper emanatas, & inter alias sub dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. septimo Kal. Decembr. Pontificatus nostri an. 5. mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & aliis quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, & bonorum omnium exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere & assistere, aliaque facere, quæ in d. S. Concilio & in dictis nostris literis sive bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari & adimpleri possunt, cum gregibus suis non invigilant neque assistunt, sed mercenariorum more oves suas deserunt: & propterea debuissent, & deberent omnes & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alii in dignitatibus Ecclesiasticis constituti & præfecti: & quibus animarum cura existit, juxta divina præcepta, & prædicti œcumenici Concilii, ac prædictarum nostrarum Literarum seu Bullarum vim, formam, continentiam & tenorem, & eorum respective Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, in quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam faciendi sese contulisse; ac omnia & singula in eisdem præceptis, Concilio & literis sive Bullis respective contenta adimplevisse & observasse. Attamen sicut accepimus, multi & multi præfatorum præceptorum & mandatorum contemptores, animarumque suarum propriæ salutis immemores, & in dictis dignitatibus Ecclesiasti-

cis,

nibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, &
piscopalibus respective constituti præmissa facere
nplere hactenus minime curarunt, sed distulerunt
erunt in grave animarum suarum, gregumque sibi
issorum periculum, & ovium suarum perniciosum
lum & scandalum, sententias, censuras, & pœnas
rea sibi inflictas temere, & damnabiliter incurrendo.
omnia cum non sint conniventibus oculis aut impune
mittenda; sed graviter, ut cæteris transeant in exem-
cum jam per tot menses inobedientes fuerint, censu-
efatas sustinentes, Motu proprio, & ex certa nostra
a, deque potestatis nostræ plenitudine Dilecto filio
Alexandro Riario, Cameræ Apostolicæ generali Au-
, cui alias etiam, seu prædecessori suo vivæ vocis ora-
ommisimus, ut dictos Episcopos, Archiepiscopos &
personas Ecclesiast. animarum curam habentes non
ntes pœnas præfatas in dicto Concilio & literis sive
nostris contentas, incurrisse declararet, & ad illarum
alem executionem, aliaque graviora procederet,
ocis oraculo commisimus. Tamen, quia nonnulla
oria contra certos Episcopos, & alias personas præ-
n vim commissionis nostræ hujusmodi sibi factæ tunc
erat & relaxaverat, ne imposterum de illius jurisdi-
dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro
officium Auditoratus exercendum auctoritate nostra
ittimus & mandamus, quatenus statim tam contra
pos, Archiepiscopos, & alios quoscunque Prælatos,
Urbe quam alibi & ubique locorum existentes, & in
iis diœcesibus non resi. constituto sibi quantum
re videbitur, summarie, simpliciter, & de plano, sola
te inspecta & manu regia, de inobedientia propria us-
d sententiam exclusive procedat, & deinde nobis refe-
t nos in Consistorio nostro secreto de fratrum nostro-
onsilio, ut moris est, ad sententiam privationis & de-
nis Prælatorum inobedientium hujusmodi procede-
eamus, prout procedere intendimus: quo vero ad
uram animarum habentes, usque ad sententiam in-
: procedat & exequatur juxta formam & tenorem
dicti

dicti Concilii & literarum nostrarum prædictarum cum eisdem facultatibus, ut supra, ac alia faciat & exequatur, prout in dictis literis sive Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi a divinis, declarandi, & interdicendi, aggravandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi; relaxandi & exequendi, aliaque faciendi necessaria quomodolibet & opportuna. Contrariis quibuscunque non obstantibus, & quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat, in judicio & extra regula contraria, & aliis quibuscunque, omnibus expresse derogamus, non obstantibus.

Placet, Motu proprio. I.

Præsentetur. *Amerin. Regens.*

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quædam.

Commendatarii non tenentur promoveri ad sacros Ordines. Primo, si vel monasteria carent omni prorsus cura & conventu. Secundo, si vel habeant tantum Jurisdictionem temporalem. Tertio, si cura animarum sacramentalis conventui soli incumbit, non autem personæ Commendatarii. Quarto, si vel Jurisdictionem, quam ex concessione Sedis Apostolicæ habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quinto, si eam Jurisdictionem spiritualem actu exerceant, & non curam animarum habere videantur, *c. Dudum.* 6. *c. Licet. de elect.* ubi Hostien. Joan. Andr. Bellarm. Anchar. Card. Butr. Abbas *c. super eo de præb. in* 6. *Extravag. Execrab. in fin. ubi gl. v. visitare, de presb. & dignitat. in Ext. Joan. XXII.* tamen quia ex larga significatione esse dicitur, *Innoc. & alii c. Cum satis de offic. Archid. & c. de multa, de præb. Staph. de stat. & qualit. benef. n.* 20. idcirco regulariter Commendatarii non erunt cogendi suscipere sacros Ordines, sed quandoque, pro locorum & personarum qualitate, expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctissimi. Sed an ad sacerdotium, vel ad Diaconatum sufficiat, *vide Card. Clem.* 1. *quæst.* 20. *de offic. Vicar. Mil. verb. curatum, in fin. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. n.* 32. & intra quod tempus, & ante, cum Decreto irritante, *Supr. hoc. c.* §. *Commendatarii:*

Si

cura animarum Sacramentalis, sive Monacho-
e personarum sæcularium incubuerit personis
atariorum, tenebuntur sacris ordinibus initiari.
exprimendum sit præcise quod promovendus
rdotium, & intra annum, & quod alias ipso
ti sint, vide *ad c.* Licet canon. *de elect. in* 6.
vers. sacerdotium, *& vers.* commendandos,
Ne in agro. §. *cæterum de stat. Monach* sicut
An distinguendum sit, si commendam in an-
btinuerit, teneatur promoveri ad sacerdotium
annum.
m convenit, ut in Galliis indistincte Commen-
icantur promoveri ad sacros ordines, ideoque
ionibus Commendarum Gallicarum apponatur
, & infra annum sacris initientur; alioquin
m elapsum, vacent ipso jure commendæ, qua-
æ existunt de Monasteriis omni prorsus cura &
carentibus, eo casu S. D. N. aliquam Commen-
n habebit rationem.

De residentia Commendatariorum.

ndatarii non tenentur residere. Primo si mo-
ria carent omni prorsus cura & conventu. 2do.
beant tantum Jurisdictionem temporalem. 3tio.
nimarum sacramentalis soli conventui incumbit,
n personæ Commendatarii. 4to. Si vel Juris-
i spiritualem, quam ex concessione Sedis Apo-
ommendatarii habent, non possint actu exerce-
de facto prohibentur. 5to. Amplius, licet Ju-
iem spiritualem exerceant, non ideo tamen te-
:sidere ex hoc Concilii Decreto, *Sess.* 23. *cap.* 1.
n omnino, quod licet exprimat de curatis &
uscunque beneficiis animarum curam habenti-
e verba ad solam quoque Jurisdictionem spiri-
:ferri possent, *c.* Dudum, *& c.* Multæ, *& ex-*
Execrab. *d. c.* Super eo tamen intelligendum
sola cura animarum sacramentali: & ideo qui
:ram jurisdictionis spiritualis habent, non com-
intur in decreto, neque pœnis in eo inflictis
, sed tantum poterunt cogi residere, prout

ante Concilium tenebantur, ad terminos *cap.* Dudum, 6. *& d. cap.* Super eo, *& d. Extravag.* Execrab. ad quod etiam jus vetus videtur Concilium alibi se retulisse. Si vero cura animarum sacramentilis seu Monachorum, seu personarum sæcularium incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decreto Concil. *Sess.* 23. *c.* 1. *Vide supr.* §. *In titulum.*

A quo visitari possint Commendatarii.

Dicebatur Concilium videri subjecisse Commendatarios Ordinariis in materia residentiæ per præsens Decretum. Idemque cum de incompatibilitate agitur *Sess.* 7. *cap.* 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarii exercent. *Sess.* 25. *cap.* 11. *de Regul.* Extra istos autem casus Concilium nihil in specie decrevisse, a quo Commendatarii possint visitari & corrigi. Considerandum autem esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & jura de Abbatibus & Prioribus loquentia habere etiam locum in hisce Commendatariis, probatur *c.* Nemo, *de elect. in* 6. Chassan. *in consuet. Burgund. rubr.* 9. §. 9. *Rebuff. de nominat. quæst.* 8. *num.* 29. *& de pacif. poss. num.* 43. *&* 96. Gomez. *in form. resign.* 4. *n.* 2. *& de idon. quæst.* 5. *n.* 6. Consequens ergo videtur, ut, quemadmodum Abbates a suis superioribus regularibus visitari debent, ita etiam ipsi Commendatarii visitari possint. Quod si hoc omnino convenire aut decere videtur, rursus advertendum, an nullo expresso Jure, nullaque clara concessione Apostolica ab his visitentur, & quamquam se exemptos probarent, posse tamen ab Ordinariis judicari ratione rei, contractus, aut delicti, ut sanxit Constitutio Innocentii IV. *cap.* 1. *de privil. in* 6. quam concilium innovavit, atque etiam ampliavit in causis mercedum & miserabilium personarum, etiamsi certus Judex a sede Apostolica in partibus deputatus esset, & generaliter quoque in aliis causis, si certus Delegatus non adesset, ut dicitur *Sess.* 7. *cap.* 14. Quoad materiam tamen visitationis visum est plerisque, non posse Commendatarios nomine commendæ visitari, neque corrigi, nisi a delegatis Sedis Apostolicæ: sed quia aliqui

ii Ordinarii hanc facultatem sibi competere credunt, ɔ id urgent aliquos Commendatarios Sanctitas sua :, ut audiantur Commendatarii, quibusnam ratio- s se ab hac visitatione tueantur, ideo eis auditis am- ; erit deliberandum.

em dubitatum fuit, An Commendatarii eorum Mo- :riorum, quæ habent conventum, a suis Superioribus laribus visitatum, ab Ordinariis locorum visitari & igi possint? Ad hoc autem respondetur; quod licet cilium Trident. *Sess.* 24. *cap.* 11. de Commendatariis meminerit, in illa commemoratione personarum, ab Ordinariis visitari debent, non obstantibus qui- :unque privilegiis eis concessis, congregatio censuit, ullius diœcesis sint, ad Episcopos nullum jus perti- :, sed ad Sedem Apostolicam: Si vero in certa diœcesi :, quoad residentiam subjacere Episcopo Ordinario , per *cap.* 2. *Sess.* 6. & eidem, quoad incompatibilia. . 7. *cap.* 14. Et ponderando, quod *cap.* 14. loquitur commendatis, *cap.* 5. dat Jurisdictionem Episcopis. od vero spectat ad visitationem & correctionem; Con- gatio censuit eos non posse ratione commendæ visitari corrigi, nisi a summo Pontifice aut ejus delegato, li- Alciatus, qui aversabatur, diceret, *Visitator est De- itus.* Ratione autem delicti, rei, contractus, ad jus mmune se remiserunt, prout Concilium se remisit, il- que ampliavit, ut *sup. cap.* 14. *Sess.* 7. quod est notan- n, cum Concilium per *d. c.* innovaverit *c.* 1. *de privil.* 5. *quod incipit*, Volentes.

CAPUT III.

cessus sæcularium clericorum & regularium agentium ex- ra monasteria, ab Ordinario loci, ut Deputato a Sede Apostolica corrigantur.

a ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant: & mo sæcularis Clericus, *a* β cujusvis personalis, vel regu- is 2. * extra monasterium degens, γ etiam sui ordinis ivilegii *b* prætextu † tutus censeatur, quo minus, si liquerit, 3. ab Ordinario loci, δ tanquam super hoc a Sede

a Forte legendum vel cujusvis ordinis regularis.

b Infr. Sess. 13. de ref. c. 1. & 4. & Sess. 14.

c. 4. & 5. de reform. a Sede Apostolica Delegato, secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi valeat.

DECLARATIONES.

1. *Ecclesiarum Prælati.*) Episcopi in hoc Decreto agere possunt contra omnes professores militiarum Hierosolymitanarum, exemptos ob privilegium Pii V. etiamsi dicti milites extra locum suorum ordinum cum licentia suorum Superiorum degerent. Idem censuit Congregatio in omnibus aliis Regularibus, qui degunt extra Monasterium, etiam cum licentia suorum superiorum, si deliquerint, posse punire a locorum Ordinariis juxta hoc Decretum.

An milites Hierosolymitani comprehendantur Decreto Concilii, etiam ubi de eis non fit expressa mentio? Respondit Congregatio comprehendi, nisi specialiter privilegiis post concilium muniantur.

2. *Extra monasterium degens.*) Intellige de degente sine licentia superior. *Vide cap.* 14. *Sess.* 25. *de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Utrum existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterii destinata, comprehendantur in hoc Decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maji, 1588. quod licet ibi existerent de licentia suorum Superiorum, tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viverent juxta institutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in d. Decreto, & ab Ordinario puniri possint. Non posse autem, si in ea domo sub Superiore conventualiter vivant.

3. *Ab ordinario loci.*) Presbyter delinquens in sua Diœcesi, & in altero loco comperiatur, ad suum Ordinarium remitti debet.

REMISSIONES.

α *Ecclesiarum Prælati.*) Concordat cap. cum proprie, de vita & honest. Cleric.

β *Cujusvis personalis vel regularis.*) Novar. cons. 21. de Regularibus quamvis dubius videtur existimare hoc decretum nihil derogare privilegiis Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Aliis probabilius videtur, eos non esse comprehensos, ait enim Nav. ubi supra, literam veram prædicti decreti clariorem desiderari, quoniam ea, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cujusvis personalis.* Cæterum litera hujus decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & juxta eos illius sensus est: Nullus Clericus sæcularis cujusque personalis, videlicet privilegii prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegii prætextu tutus censeatur, quo minus si deliquerit, ab Ordinario loci tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat, referunt P. Azor. instit. Moral. 1. p. lib. 13. c 4. q. 3. pag. 1282. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 2. q. 2. art. 7. per tot. & q. 63. art. 7. vers. Quinto.

* *Extra monasterium degens, &c.*) Vide Mich. Agia de exhib. auxil. fundam. 5. p. 23. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. Can. Cap. 3. lit. A. Trevizan. decis. 36. num. 2. lib. 1. Joan. Aloys. Riccium decis. 223. num. 4. Curiæ Neapol. p. 1. & in sua collect. 503.

γ Etiam

visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

Capitula *a* Cathedralium *ß* & aliarum 2. majorum Ecclesiarum, 3. illorumque personæ, 4. nullis tionibus, consuetudinibus, sententiis, juramen- & concordiis, † quæ tantum 6. suos obligent es, non etiam successores, tueri se possint; quo 7. a suis Episcopis, & aliis majoribus Prælatis, se ipsos solos, 9. vel illis, quibus sibi videbitur, tis juxta *b* Canonicas Sanctiones, toties, quoties fuerit, 10. visitari, corrigi & emendari, etiam, ctoritate Apostolica, 12. possint & valeant.

a Sess. 25. c. 6. de ref. & c. 4. de ref. Sess. 14.

b Inf. Sess. ult. de reform. c. 6.

DECLARATIONES.

itula Cathedralium.) Episcopus sua Capitula visitare potest & cor- i non sunt exempta: si vero exempta essent, servanda est forma a Sess. 25. cap. 6. de Reform. præscripta.

egatio censuit de voto Rotæ hoc decretum non solum comprehen- pitula exempta, sed etiam omnia alia, prætendentia se posse tueri visitationem, sive vigore consuetudinum, sive sententiarum, sive orum, sive concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores, n successores, quo minus a suis Episcopis &c.

aliarum majorum Ecclesiarum.) Neque enim collegiatarum Capitula possunt per hoc decretum.

...) Ita est resolutum a congregatione, non obstantibus

Archid. in cap. Romana, de censibus in 6. Fag. in suo tract. de Visit. 1. cap. 15. num. 30. & alibi.

Item censuit Congregatio, Episcopum in visitatione Capituli posse solum aliquod crimen corrigere & punire, non tamen ad pœnam ordinariam, sed eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, cum finis visitationis sit potius emendatio, quam punitio. Item si compilato processu & formato judicio contra aliquem capitularem in visitatione Episcopus voluerit procedere, censuit Congregatio servandam esse formam traditam in c. 6. Sess. 25. ut non solus, sed additis deputatis Episcopus procedat.

Præsupposito statuto inter Dominum Archiepiscopum Hispalensem & Capitulum ipsius a Sede Apostolica confirmato, de cujus validitate videndum erit in judicio ordinario, Congregatio censuit Dominum Archiepiscopum in visitatione, qua fit inquisitio, quæ vocatur præparatoria, non posse recipere juramentum a visitatis, nec procedere ad capturam, nec mandare, ut detur copia testium, nec procedere ad ullum genus pœnarum posse, aut visitare solum sine adjunctis, juxta formam cap. 4. Sess. 6. Quod si compilato processu, formatoque judicio, prout juris fuit, contra aliquem Capitularem in casu, quo contra accusatum de crimine comprehensum in judicio, statuto sive concordia ad pœnam voluerit procedere, servandam esse concordiam, non posse Dn. Archiepiscopum visitare in domo sua Episcopali, sed cum visitare voluerit, Capitulum debere accedere ad locum solitum, quo scilicet Capitulares congregari & eorum actus expedire consueverunt, si id tamen commode fieri poterit; sin minus ad locum congruum & communem; sed non teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi velit visitationem alicujus particularis personæ de Capitulo. Si tamen Capitulum occasione visitationis ipse convocare voluerit, non posse extra locum solitum jubere illud congregari, ut dictum est.

4. *Nullis exemptionibus.*) Si Capitula erant exempta, tenebantur servare decreta illius Concil. Provincialis, cui interfuit eorum Episcopus.

5. *Concordiis.*) Fuit resolutum a Rota & a Congregatione Concilii ex mente Gregorii XIII. hunc textum non tollere concordias confirmatas a Sede Apostolica ex scientia certa: sunt autem sublatæ illæ, quæ dantur in forma communi, cum indistincte concedantur ab officio contradictarum citra scientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod movebatur: An scilicet per hoc Capitulum, & Sess. 25. cap. 5. derogatum sit concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam? Congregatio respondens censuit derogatum esse Concordiis omnibus, præterquam confirmatis specialiter a Sede Apostolica *Videatur gloss. in cap. veniens. de transact. Alex. cons. 62. vol. 1.* quibus innotescet, quod concordiæ reliquæ tollantur, quæ sunt duntaxat tenent auctores. *Infra hoc cap. §. in hoc.*

An derogatio, de qua in Sess. 25. cap. 6. extendatur etiam ad disposita in hoc cap. 4.? Congregatio respondit extendi.

6. Sans

Ecclesia Abulensium statutum, quo datur forma procedendi
ctis criminalibus, ubi agitur de corrigendis beneficiatis Ecclesiæ,
itazione quam extra: & in multis casibus soli Episcopo Jurisdi-
itur. Illud statutum non est ex certa scientia a Sede Apostolica
sm; Siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius
saltem compendiose in confirmatione refertur. Rom. *late cons.*
7. & seqq & cons. 336. *post num.* 2. Panor. *cons.* 102. *num.* 3.
uxime quia licita & honesta tantum confirmantur: quod solum
dit confirmationem esse in forma communi. Panorm. *in c. extra*
confirmat. util. vel inutil. Imol. *in c. pen. ad fin. eodem. tit.* Alex. *cons.*
Et quod fortius est, neque etiam in ipsa confirmatione statutum
o modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisi-
elligere potuit, in eo statuto de Jurisdictione agi, at sub nube ac ver-
volucro narrata prius substantia aliorum quorumdam statutorum,
ientium, quoad materiam Jurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ
tur. Unde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex
tia, ut in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alex.
num. 8. *lib.* 1. Burs. *cons.* 108. *num.* 25. *lib.* 1. His stantibus,
confirmationem istam non suffragari, quo minus per Concilium
im fuerit sublatum statutum hoc: Nam etsi sacra Congregatio, jam
statuta confirmata non esse a Concilio revocata (quod aliter te-
n illa Palentin. *Jurisdictionis*, de qua per Archil. *decis.* 1. *de constit.*
vol & passim servatur) illud tamen non videtur recipiendum, ut
atutorum confirmatio etiam in forma communi, ad præservanda
iciat: cum istius generis confirmatio parum vel nihil operetur;
44. *num.* 6. Imol. *dict. cap. pen. in fin. de confirm. util. vel. inutil.*
cons. 312. *num.* 6. multoque minus videtur illud recipiendum,
t in casu nostro) sub involucro & generaliter, omnia statuta con-
ex eo, quod optime in proposito scribit Bart. *in l. ex placito,*
12. *in fin. C. de rer. permut.* quod statuta non dicantur Papalia,
raliter fuerint confirmata: secus si aliquod statutum in indivi-
metur, ut sequitur Aret. *cons.* 8. *post. num.* 6. Hoc enim casu

ſcriptis videre licet. Et cum materia iſta: An decreta Concilii ſuſtulerint, nec ne concordias confirmatas, fuiſſet ſemper dubitabilis, niſi ſacra Congregatiò omnem controverſiam diluiſſet, & magna hinc inde argumenta adferri poſſint, maximeque urgeant verba Concilii in præſenti Decreto, ibi, *nullis concordiis*, quæ verba per ſui generalitatem trahuntur etiam ad concordias confirmatas, ſecundum Bonif. *in dict. Clem. Dudum §. nos etiam num.* 4. non debet tam facile declaratio ſacræ Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non ſolum non fuit obtenta ex certa ſcientia, ſed nec in individuo. Quare ut omnis diſputatio in materia tollatur, & clarius appareat, quid Illuſtriſſimi in hoc articulo ſentiant, ſupplicamus in ſacra Congregatione proponi: An confirmatio ſtatutorum Eccleſiæ Abulenſ. ſit talis, quæ præſervet ſtatutum ejuſdem Eccleſiæ, ut non includatur ſub decreto Concilii Seſſ. 6. cap. 5. & Seſſ. 25. cap. 6. vel potius: An huic ſtatuto per decreta prædicta cenſeatur derogatum?

Horatius Mandoſius reſpondit.

Præſuppoſito Decreto ſacræ Congregationis, quo concordiæ in forma communi conceptæ & a Sede Apoſtolica generaliter confirmatæ, cenſentur ſublatæ per Concilium præſenti Capitulo, die Jovis 3. Novembris 1586 Congregatio auditis utrimque Advocatis, eorumque rationibus diligenter perpenſis, cenſuit illas tantum confirmatas intelligi præſervatas in Decretis Concilii, quæ emanarunt ex certa ſcientia & cum cauſæ cognitione: Cæteras autem penitus eſſe abrogatas.

7 *A ſuis Epiſcopis.*) Non autem a Vicariis etiam generalibus. Si enim Epiſcopus velit viſitare ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere; ſecus ſi ex aliis Concilii Decretis, cum per ſuum Vicarium id agere poſſit, aut Viſitatorem, ſi modo legitime impeditus fuerit, ut permiſſum eſt infra Seſſ. 25. cap. 6 etiamſi de viſitandis exemptis ageretur, cum dictum capitulum exemptiones tollat: tamenſi juxta cap. 8. Seſſ. 22. de viſitandis hoſpitalibus, Subcollectores & alii Officiales Sedis Apoſtolicæ minime comprehenduntur, ne quidem quoad oſtenſionem titulorum ſub hoc Decreto.

In territorio de Covarruvias extat collegiata inſignis omni modo exempta a viſitatione Abbatis: Quæritur quis iſtorum Epiſcopusne in cujus Diœceſi prætenditur eſſe Abbatia, an ipſe Abbas juxta formam Concilii poſſit viſitare, corrigere, & etiam extra viſitationem, juxta cap. 6. Seſſ. 25. Item is, qui debuerit viſitare, obſervet formam Concilii aſſumendo duos electos de Capitulo. Item expoſitum fuit, quod eſt advertendum quod lis pendet in Rota, an Abbatia ſit in Diœceſi Burgenſi, necne.

Congregatio cenſuit Concilium dict. cap. Seſſ. 6. & cap. 4. Seſſ. 25. nullum jus dediſſe Abbati viſitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Epiſcopo tantum: Ideo Epiſcopum poſſe viſitare juxta dict. c. 4. non obſtante exemptione etiam immemoriali, quia prædicta capitula ſublata ſunt. Si modo dict. Collegiata eſt in Diœceſi Burgenſi, nec in actu viſitationis tenetur Epiſcopus aſſumere duos de Capitulo, dict. cap. 4.

8. *Per seipsos solos.*) Quando solus Episcopus possit hæc facere, cum quibus Notario, & Fiscali, quò in loco, & quæ crimina, &c. vide infra Sess. 23. cap. 26.

9. *Vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis.*) Episcopus potest in visitatione personarum sui Capituli assumere aliquos in actu visitationis, quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Episcopi incumbentes Correctioni & Visitationi exemptorum vigore facultatis eis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis a Concilio tributæ, procedere valeant contra conservatores impedientes, præsertim si illi extra Diœcesim commorentur? Congregatio censuit die 16. Martii 1589. Episcopum posse procedere.

10. *Visitari, corrigi, & emendari.*) An liceat Episcopo visitare volenti suum Capitulum, in edictis publicis præsuppositis & in Concionibus promulgatis, pronuntiare provocando quoscunque, etiam sub pœna excommunicationis denuntiare, ut deponere debeant, si aliqua sciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores: Congregatio censuit Episcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tanquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit.

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere juramentum? Congregatio censuit posse in speciali.

11. *Auctoritate Apostolica.*) Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius visitat tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, non censentur sublatæ.

12. *Possint & valeant.*) Hæc facultas non est privativa ad illos, qui jus habent visitandi & corrigendi: ut sunt Abbates, Decani & similes, quia illis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

Hoc decreto prohibetur, quod Decanus & Capitulum, habens jus sibi legitime competens, non possit visitare ipsum Capitulum, singularesque personas sibi subjectas cumulative Episcopo, seorsum tamen ab eodem; nec potest, si quis in visitatione legitime fuerit punitus & correctus ab ipso Decano, Episcopus denuo punire & corrigere super eodem.

Potest Abbas Benedictinus scilicet ex privilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & solemnem benedictionem populo dare in suo monasterio & Ecclesia, in qua habet hanc jurisdictionem: extra vero veluti benedictiones dare, reconciliare Ecclesias & cœmeteria nonnisi de licentia Ordinarii loci.

In hoc Decreto includuntur Capellæ, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiam: Si tamen alias sunt incompatibilia & temporis longitudo non obstat, quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Concilii est tollere concordias, quæ tatum suos obligant auctores, ideo dicendum est, quod si tantum est confirmatio in forma communi, non obligat successores, *gloss. in cap. Veniens, de transact. Communis textus est*, Alex. *cons.* 02. *num.* 2. *lib.* 1. &

 quia

quia aliqui dicunt pacta confirmata non tolli per generales derogationes: Interpretes Concilii Tridentini intelligunt hoc de confirmationibus ex certa scientia, Alex. *cons.* 95. *num.* 12. & in statutis eorum vult. Aret. *cons.* 7.

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præservatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an vero illæ, quæ sunt ex certa scientia tantum? Hinc inde multa fuerunt dicta. Tandem resolutum fuit die 13. Novembris 1586. a sacra Congregatione, fuisse præservatas tantum Concordias confirmatas ex certa scientia, cum aliæ, quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem supr.* §. Præsupposito.

Congregatio censuit, licere alieno Episcopo exercere pontificalia in aliena Ecclesia & ordinare clericos ejusdem diœcesis de licentia Ordinarii & cum literis dimissoriis suorum Ordinariorum. Idem etiam licere de licentia Capituli sede illa Episcopali vacante. Nec obstare cap. 10. Sess. 7. quia voluit tantum coarctare hanc facultatem post annum: nec verisimile est, quod voluerit abrogare jus vetus & tollere facultatem & jurisdictionem datam Capitulo. Nec obstare hoc decretum, quia dicit, sine licentia Ordinarii, quia Capitulum hoc casu vice Ordinarii fungitur: Nec obstant verba illa subditos & subjectos, quia literæ dimissoriales suorum Ordinariorum fecerunt illos subjectos, poterit etiam ille Episcopus ordinare familiares triennales ejusdem Episcopi, in cujus Diœcesi exercet Pontificalia, si ille idem Episcopus, qui hanc facultatem exercendi Pontificalia dedit, expresse etiam dedit licentiam huic familiari ut posset ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopus vere subditum ordinare potest, sic & istum.

Vide melius de istis materiis *in Sess.* 25. *cap.* 6. *de Reform.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 21. art. 7. P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. a princip. & præcipue q. 4. * & infra Sess. 25. cap. 6. de reform.

β *Capitul. Cathedralium.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Subcollectores, & alii officiales Sede Apost. minime comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto: refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 51. num. 81.

† *Concordiis.*) Vide Archill. de Grass. decis. 60. Cas. de Grass. decis. 88. Salzed ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit. Rota novist. dec. 715. in recoll. a Farinacio.

γ *Quoties opus fuerit visitari.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Hæc facultas non est privativa ad illos, qui jus habent visitandi, & corrigendi, ut sunt Abbates, Decani, & similes: quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

lerum, An visitatio, de qua in cap. 4. Seſſ. 6. & c. 6. Seſſ. 25. de m. eatenus competat ex his decretis Episcopis, ut non liceat Decano, pitulo Regulares personas ipsi Capitulo subjectas cumulative cum Epi-), seorsum tamen ab eodem non excludendo ipsum Episcopum, toquoties sua auctoritate uti voluerit, visitare, corrigere, & emendare consuetudinem hactenus observatam? Congregatio Concilii censuit, toraliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has de- es referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 3. proœm. num. 21. Stephan. ian. discept. foreaf. c. 154. num. 40.

CAPUT V.

tificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitiis, &c.

NUlli Episcopo † liceat cujusvis privilegii prætextu 1. Pontificalia in alterius diœcesi exercere, isi de Ordinarii loci expressa licentia * 3. & in perss eidem Ordinario subjectas tantum, si secus factum it, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic orti, ab executione Ordinum sint ipso jure suſi.

Seſſ. 14. c. 2. Vide 1. Nica. c. 17. & 2. Arelat. c. 13. & Antioch. c. 13. Sard. c. 18. & 19. & 3. Cart. c. 20. & 21. Conc. Aurel. 3. c. 15. c. placuit. cum seq. 7. quæſt. 1. & infra Seſſ. 14. de ref. c. 3. & 8.

Indictio futuræ Seſſionis.

LACETNE *vobis proximam futuram Seſſionem brari die Jovis Feria quinta post primam Dominm subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies* 3. *sis Martii;* Responderunt, PLACET.

DECLARATIONES.

Pontificalia in alterius Diœcesi.) Cardinales in aliena Diœcesi potestanon habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia i.

Nisi de Ordinarii loci expressa licentia.) Non potest Prælatus inferior, a exemptus hujusmodi licentiam concedere, sed Ordinarius loci, qui nuniter esse ille intelligitur Episcopus, in cujus Diœcesi est constitu-

triarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediate subjectas in aliena cesi, non potest dare licentiam exercendi Pontificalia in aliena Diœcesi consensu Episcopi Diœcesis.

pitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exidi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tam Cleillius Diœcesis quam alterius: juxta tamen formam hujus Decreti, teris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines

ordines recipiendi ab Ordinario, legitimam ad id potestatem habente. *Confer. cum declaratione Sess. 7. c. 10. §. Capitulum.*

3. *In personas eidem Ordinario subjectas tantum.*) Episcopus in alterius Diœcesi de licentia Ordinarii loci, non potest ordinare personas, quæ non sunt subjectæ illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales a suis Ordinariis, nec potest de licentia Ordinarii ministrare Sacramentum Chrismatis. Huc spectat c. 1. Sess. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesium, (si suas literas dimissorias habeant) quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena Diœcesi de licentia Ordinarii Pontificalia exercentibus ordinari. Neque Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia Jurisdictionali, (velut si esset Præpositura) sine expressa licentia Episcopi, intra cujus fines Diœcesis præpositura existit, chrisma conferre, nec Pontificalia exercere.

Nec etiam potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto Jurisdictionis non Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cujus Diœcesis fines esset locus ille, etiamsi inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum, quem maluerit ad administrandum Sacramentum confirmationis: dummodo locus ipsius exempti sit intra fines Diœcesis alicujus, ita ut non esset nullius quia tunc posset, sicut S. D. N. Gregorius XIII. declaravit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam, nisi habeat speciale mandatum, *gloss. vers. non extendat c. cum nullus, de temp. ordin. in 6.*

REMISSIONES.

α Concordat Concil. 1. Nicæn. cap. 17. Concil. 2. Arelat. c. 13. & Antioch. c. 13. & Concil. 3. Aurel. c. 15. & Conc. 3. Carthag. c. 20. & 21. c. placuit cum seq. 7. q. 1. & c. 1. 13. q. 1. cap. nullum Episcopum, cum tribus seqq. 9. q. 2. Vide Navar. consf. 69. de senten. 1. excom. Cened. ad Decretum collect. 52. a princ. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S. Salzed. ad Bern. in pract. c. 26. lit. A. Gutier. Canon. lib. 1. c. 26. num. 26. Flamin. de Resign. l. 1. q. 17. n. 17. Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Archiep. num. 2. p. 26. & p. 2. verbo Episc. p. 45. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis c. 8. concl. 4. dub. 4. * Ricc. in prax. resol. c. 234. & 300.

β *Nulli Episcopo.*) An etiam Archiepiscopo? Affirmant Covar. pract. in cap. 9. num. 2. cum gloss. in cap. 1. in 2. notab. de offic. ord. lib. 6. in terminis nostris textum allegans Zerol. dict. verbo Archiepisc. ver. ad secundum, ubi respondet ad textum in cap. 1. cum similibus, de Auctoritate & usu pallii, † ac Riccard. dict. c. 234. num. 1.

γ *Pontificalia in alterius diœcesi exercere.*) Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ jurisdictionis extra territorium, resolvit Steph. Gratian. discep. foreus. c. 127. a princ. & n. 6. dicit: quod possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

Utrum Episcopus extra territorium existens possit excommunicare & absolvere subditum suum? Affirmat. Conzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 62. n. 12. ubi

[redacted]

ubi num. 11. resolvit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim jurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian. dict. c. 127. n. 8.

* *Expressa licentia.*) Quare hodie cessant tradita per Hostiens quem refert ac sequitur Zabarell. in clem. Archiepisc. vers. simil. de privileg. ut animadvertit Hugolin. de offic. & potest. Episcopi, p. 1. c. 4. §. 14. num. ult. in fin.

δ *Ordinarii loci.*) Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, de licentia Ordinarii Pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas literas dimissorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman. in sum. pag. 2. c. 14. num. 7. concl. 7.

ε *Ab executione ordinum.*) Quod Ordinatio proprii Episcopi extra territorium valeat, licet puniri possit, resolvit P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. cap. 3. §. 2. in fin. lit. S.

ζ *Sint ipso jure suspensi.*) Hoc procedere, etiamsi inadvertenter faciant benedicendo calices, & corporalia, resolvit Zerol. in prax. Episcop. p. 2. verbo Episcopi, vers. Secundo.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. mensis Martii 1547.

Decretum de Sacramentis.

PROEMIUM.

AD consummationem salutaris de justificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de Sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de novo adinventæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt, ad cœpti operis perfectionem deinceps, divino Spiritu adjuvante, editura.

DE

DE a SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON β I.

a Concilium Florentin. decretis Eugenii ad Armenos.
b c. ad abolendam, de hæres.

Si quis dixerit a Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a JEsu Christo, Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora, quam septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, b Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem, non esse vere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cæremoniæ sunt aliæ, & alii ritus externi; anathema sit,

CANON δ III.

c c. nihil de consec. dist. 4. cum sim.

Si quis dixerit, c hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria; ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON ε IV.

d Supra Sess. 1. de justif. c. 7. & Can. 5.

Si quis dixerit, Sacramenta novæ Legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines a Deo gratiam d justificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON η VI.

e Concilium Florent. sub Eugenio 4. vers. hoc docet Ecclesia.

Si quis dixerit, e Sacramenta novæ Legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel justitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON θ VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei,

Dei, etiamsi rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, *a* in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, *b* Christianos omnes in verbo & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, *c* in ministris, dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, *d* ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos; aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcunque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

a Sess. 23. Can. 4. ex decretis Eugenii in Conc. Flor.

b Vide Concil. Carth. 4. c. 98. & in Conc. Constant. a 13. Joan. Wiclef. infr. Sess. 14. de poen. c. 6.

c Concilium Florent. in decretis Eugenii.

d Idem error damnatur in Wiclef. a Conc. Constant. Sess. 8. c. multum, v. remissionem, c. Christus plur. seq. 1. q. 1. c. ult. 15. q. ult.

REMISSIONES.

a Vide Hugolin. de Sacramentis in genere, Sayr. in speciali tract. de Sacramentis in communi. Vivald. in Candelabro aureo in principio de Sacramentis in genere. P. Henr. in sum. part. 1. lib. 1. de Sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis in genere. Card. Bellarm. tom. 2. in lib. de Sacram. P. Soar. tom. 3. de Sacram. Gabr. Vasquez in 3. part. D. Thom. tom. 2. disp. 60. Bald. Junium. supra opere controv. Bellarm. part. 2. lib. 1. de Sacram. in genere. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. Sacrament. novissime P. Ægid. de Coninck. de Sacram.

ο CANON

β CANON I. Vide Perez lib. 1. art. 1. ordin. Navar. in Man. c. 22. num. 2. & 5. & in c. novit. de judic. notab. 3. num. 91. P. Henriq. in sum. lib. 1. cap. 3. §. 1. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2 cap. 1. q. unic. & latius cap. 2. art. 1. & art. 2. respondet ad argumenta contraria P. Soar. tom. 3. de Sacram. disp. 12. sect. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 135. num. 1. cum seqq. & disp. 139. num. 1. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 1. cap. 5. vers. Prima ergo quæstio. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 4. P. Ægid de Sacram. tom. 1. quæst. 64. art. 1. dub. 1. & q. 65. art. 1. num. 4. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. *de Sacramentis in communi.* cap. 6. concl. 4.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5 c. 7. art. 5. P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 7. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 7.

δ CANON III. Vide Cardinal. Bellarm. lib. 2. de Sacram. c. 18. late Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 3 q. unic. Balduin. Jun. dict. lib. 1. c. 8. prope finem. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 74. disp. 177. n. 6. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. *de Sacram. in commun.* cap. 7. concl. 3.

ε CANON IV. Vide Magist. in 4. dist. 1. Thom. in 4. distinct. 1. q. 1. art. 2. & part. 3. q. 61. art. 1. D. Antonin. p. 3. tit. 14. c. 11. §. 4. Can. in relict. de Sacram. in genere, c. 24. Hug. Victor. lib. 1. de Sacram p. 9. c. 3. Cardinal Bellarm. lib. 1. de Sacram. in genere, cap. 22. Gregor. de Valent. tom. 4. disp. 3. q. 2. punct. 1. P. Soar. tom. 3. de Sacram. disp. 3. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 3. c. 1. q. unic.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 3. c. 1. q. unic. art. 2. & 3. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 131. num. 34 & disp. 149. num. 5.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 1. cap. 17. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 5. q. unic. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 26. a num. 43. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tr. de Eucharist. c. 10 concl. 1.

θ CANON VII. Vide Card. Bellarm. lib. 1. de Sacram. c. 26. P. Ægid. de Sacram. q. 64. art. 9. a num. 108. P. Valer. Reginald. d. lib. 26. a n. 43. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. *de Sacram. in commun.* c. 7. concl. 1.

ι CANON VIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 2. in princ. P. Ægid. de Sacram. q. 62. art. 1. dub. 1.

κ CANON IX. Vide P. Henriq. in sum. lib 1. c. 13. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 4. c. 1. cum seq. P. Ægid. de Sacram. q. 63 art. 1. a princ. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. 2. disp. 146. num. 5. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœn. lib. 26. a num. 48. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. cap. 4. concl. 2.

λ CANON X. Vide P. Paul. Comit. resp. moral. lib. 1. q. 46. num. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. q. 138. num. 9.

μ CANON XI. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 3. quæst. unic. art. 3. post. princ. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. *de Sacramentis*

m. cap. 6. concl. 13. P. Ægid. de Sacram. q. 64. art. 8. dub. 1. , Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 26 a num. 36.

ON XII. Vide cap. Multi, cap. Significaſti. cap. Dominus, s, 1. q. 1. P. Henriq. in ſum. lib. 1. c. 29. Petr. Ledesm. in ſum. de Euchar. c. 9. concl. 8. Cened. ad Decret. collect. 39. num. 3. cram. in genere, lib. 5. c. 4 p. 491. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. 137. num. 18. P. Ægid. de Sacram. q. 64. art. 6. & q. 82. n. 34. eginald. in praxi fori pœnit. lib. 26. num. 34.

ON XIII. Vide P. Ægid. de Sacram. q. 66. num. 99. & q. 71. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 26. num. 10. & num. 28. Petr. Ledesm. in ſum. p. 1. tract. de Baptismo, cap. 12. concl.

DE BAPTISMO.

CANON I.

is dixerit, *a* Baptiſmum Joannis habuiſſe ean- a cum Baptiſmo Chriſti; anathema ſit.

CANON II.

is dixerit, *b* aquam veram & naturalem non eſſe ſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini Eſu Chriſti: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit; ana- it.

CANON III.

is dixerit, *c* in Eccleſia Romana, quæ omnium rum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de i Sacramento doctrinam; anathema ſit.

CANON IV.

is dixerit, *d* Baptiſmum, qui etiam datur ab hæ- in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; tentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe Baptiſmum; anathema ſit.

CANON V.

uis dixerit, *e* Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt, ceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON VI.

uis dixerit, Baptizatum non poſſe, etiamſi velit amittere, quantumcunque peccet, niſi nolit ; anathema ſit.

a Aug. Enchiridii, c. 46. c. aliud & c. non regenerabantur, de conſ. diſt. 4.

b c. pœn. de Bapt. Joan. 3. c. filius, & c. non dubito: de conſ. diſt. 4.

c c. non decer. 12. diſt. c. ad abolendam de hæret.

d Concilium Florent. in decretis Eugenii c. dict. § quod vero cum 2. c. ſeq. 1. q. 1.

e Joan. 3. c. nulla præter de conſt. diſt. 4.

G CANON

CANON ϑ VII.

a Sic ad Galat. 6. dicit Paulus, Testificor omni homini, &c.

Si quis dixerit, *a* baptizatos per baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ: anathema sit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint; anathema sit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON ξ XIII.

b Aug. lib. 1. de pecc. mer. & re. c. 9. & lib. 2. c. 2.

Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo † *b* inter fideles computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos: Aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON ο XIV.

Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, pollici-

polliciti sunt: & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DECLARATIONES.

Can. 3. ibi. *Verum de Baptismi.*) Ceremoniæ supplendæ sunt in baptizatis a Calvinistis, etiam in adultis, prævia abjuratione hæresis & reconciliatione.

Can. 4. ibi. *Ab hæreticis.*) S. D. N. Pius V. probavit sententiam congregationis Concilii dicentis, Calvinistarum Baptismum verum esse. & ideo baptizati ab eis, non sunt iterum baptizandi: non enim Calvinistæ discesserunt ab Ecclesia circa baptismum, proinde adhuc servant formam Ecclesiæ; sed non reliqua solemnia.

REMISSIONES.

α Vide Magist. & Theol. in 4. dist. 3. Pet. Sot. de instit. Sacerd. lect. 1. de Baptismo. Ledesm. 1. 4. q. 7. Tolet. de instit. Sacer. lib. 2. cap. 18. Card. Bellarm. tom. 2. lib. unic. de Bapt. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. P. Soar. tom. 3. de Sacram. a q. 66 P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 140. cum seqq. Bald. Jun. super oper. controv. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 1. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Baptismo, Vival.. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Baptismo. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent lib. 27. a princ. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 66. plures Doctores refert Carilh. in tabulis tit. de Sacram. Bapt.

β CANON I. Concordat D. Augustinus in Enchirid. c. 49. c. aliud. c. non regenerabantur, de consec. dist. 4. V. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 3. prope finem.

γ CANON II. Vide c. pen. de Baptismo, c. filius, &c. non dubito, de consecr. dist. 4. Navar. in man. c. 22. num. 5. & 6. Bellarm. lib. unic. de Baptismo c. 4. Henriq. In sum. lib. 2. cap. 6. P. Soar. tom. 3. q. 66. art. 4. disp. 20. Sect. 1. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. lib. 2. c. 1. vers. De materia Baptismi part. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 10. P. Ægid. de Sacram. q. 66. num. 20.

δ CANON III. ibi. *Quæ omnium Ecclesiarum mater est.*) Concordat textus in c. 1. dist. 12. c. rogamus 24. quæst. 1. c. fin. de Extrema unct. & inter alias primatum obtinet, c. quamvis 21. dist. c. omnes, c. Sacrosancta 22. dist. Covar. lib. 4. var. c. 14. num. 11. Bannez in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 10. concl. 5. D. Mart. de Jurisd. p. 3. cap. 13. 5. num. 16. Card. Thusc. tom. 7. lit. R. concl. 363. Card. Mantic. de conject. ult. volunt. lib. 8. tit. 6. num. 4. in princip. Jacob. de Graffis tom. 2. consil lib. 3. tit de clericis non resid. cons. 1. num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi pœnit. lib. 1. num. 22. Fr. Paulin. Bern. Lucen. in praxi crimin. Regul. tit. 2. cap. 14. num. 4.

ε CANON IV. Vid. P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 28. a princip. & lib. 2. c. 28. §. 2.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram. in genere. lib. 6. c. 4. q. 1. vers. Est quidem Baptismus. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 68. num. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 7.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 12. §. 6. pag. mihi 44. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. 2. disp. 156. num. 63. in fine Petr. Ledesm. 1. p. de Baptism. c. 8. conc. 1.

θ CANON VII. Vide Petr. Henriq. d. §. 6. lit. T. Card. Bellarm. lib. unic. de Baptismo, cap. 15. P. Vasquez. d. disp. 156. num. 68.

ι CANON VIII. Vide Bellarm. lib. unic. de Baptismo, c. 16. lib. 2. de Sacram. c. 29. P. Henriq. d. §. 6. lit. V. P. Vasquez d. disp. 156. num. 69.

κ CANON IX. Vide P. Vasquez d. disp. 156. num. 70.

λ CANON X. Vide Bellarm. lib. unic. de Baptismo, c. 18. lib. 1. de pœnit. c. 11. col. antepen. & c. 12. cum duobus seqq. P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 1. in proœm. §. 4. lit. B. P. Vasquez d. disp. 156. num. 75.

μ CANON XI. Vide Sebast. Medices in sum. omnium hæresum, in sexta hæresi pag. 69. Repert. Inquisit. verbo Baptismus, vers. Sed iteratio. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 146. num. 6. plures refert Cened. ad Decretum collect. 63. *. Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. 15. cap. 15. lit. A. post. D. Thom. & alios per eum relatos.

ν CANON XII. Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 154. num. 3.

ξ CANON XIII. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 17. §. 5. Lit. H. & I. & lib. 2. c. 15. §. 2. lit. D. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 2. Vers. de prima quæst. P. Ægid. de Sacram. 1. q. 68. art. 9. num. 58. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num 34

† *Suscepto Baptismo.*) Vide D. August. lib. de peccat. mer. & remiss. c. 16. & lib. 3. c. 2.

ο CANON XIV. Vide P. Henriq. in sum. lib. 2. c. 15. §. lit. E. & c. 24. §. 1. lit. B. Vasquez. in 3. p. D. Thom. 2. q. 68. disp. 145. num. 3. Petr. Ledesm. p. 1. de Baptismo c. 8. concl. 9.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

a C. nullus ministrorum de cons. d. 4.

β Si quis dixerit, *a* Confirmationem Baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

b Vide finem epist. Urbani I. ad omnes, &c. cap. 1. cum seq. de cons. d. 5.

γ Si quis dixerit, *b* injurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON

CANON III.

b Si quis dixerit, *a* sanctæ Confirmationis 1. ordinarium ministrum 2. non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem saeerdotem: anathema sit.

a C. manus, de confi. dist. 5. Conc. Flor. loco cit. vide Eusebium Pap. I. Ep. ad Episc Tusciæ Melchia, de Hispan. Innocent. I. Epist. 1. c. 3. &c. Sess. 23. c. 4.

DECLARATIONES.

1. *Ordinarium.*) Abbas habens ex privilegio sedis Apostolicæ, ut sacramentum Confirmationis possit conferre, S. D. N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit, quod possit, de licentia tamen Ordinarii. Extraordinarium vero, cui Papa concederet, S. D. N. Gregorius ex sententia Congregationis respondit, Abbatem privilegiatum omnia, quæ spectant ad Episcopum, posse exercere, præterquam Chrisma & sacros ordines conferre non posse & sacramentum Confirmationis administrare, cum ea, quæ sunt ordinis, requirant specialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inveniuntur concessa, & licet exceptio firmet regulam, non tamen ampliat ultra ejus naturam, ut comprehendat ea, quæ sunt alias reservata, & de quibus est facienda specialis mentio, prout est confirmare.

Episcopo chrismatis tantum conferendi causa ad loca suæ dioecesis accedente, Laici vel Ecclesiarum Rectores ad illius impensas non tenentur.

2. *Non esse solum Episcopum.*) Etiam Abbates ex privilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre possunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Jurisdictionem Episcopalem, si intra fines alicujus Dioecesis sunt, tenentur accedere ad Episcopum, intra cujus limites existant, pro sanctis oleis.

S. D. N. consulto respondit, non posse Abbates uti facultate conferendi Sacrosanctum Confirmationis chrisma, nisi Ordinarius loci consenserit, & quemadmodum & quamdiu placuerit ei. Qui vero est nullius Dioecesis, habetque jurisdictionem, ut supra, potest accersere quem maluerit, Catholicum Episcopum pro ministrando chrismatis Sacramento, non obstante Capitulo quinto reformationis Sessionis sextæ.

REMISSIONES.

a Vide Summistas verbo Confirmatio, Castr. lib. 5. adversus hæreses, Verbo Confirmatio. Pet. Sot. de inst. Sacerd. tit. de Confirm. in duplici lectione. Covar. lib. 1. var. c. 10. Navar. in man. c. 23. num. 8. Angles in floribus Theologicis p. 1. de Confirmat. Marc. Ant. lib. 5. Inst. majorum tit. 3. de Sacram. Confirm. Petr. Gregorius Syntag. lib. 2. cap. 15. Card. Bellarm. lib. unic. de Sacram. Confirm. P. Henriq. in sum. lib. 3. Vival. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Confirm. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & centur. §. 72. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28.

b CANON I. Vide P. Henriquez in sum. lib. 1. c. 9. §. 2. & lib. 3. c. 1.

non, editam conferantur, β aliter autem facta collatio sive provisio, omnino irritetur; & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, α Grave nimis, se noverit incursurum.

α *Vide paulo post, Nullius 4. Sept. 1591.*

DECLARATIONES.

1. *Personis dignis.*) Stante penuria Sacerdotum idoneorum, Episcopus provideat beneficiis ea ratione, qua potest, meliori.

Congregatio Concilii censuit, ad obtinendam in Cathedrali vel Collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. completam.

2. *Per seipsos curam.*) Parochus, si eo morbi genere teneatur, ut ad functionem sui sacerdotii, aut ad res divinas per se obeundas minime idoneus esse videatur, non tenetur durante illo morbi genere, sacris ordinibus se initiari facere.

CAPUT III.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non residentibus.

QUia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districtius inhibemus: Cum igitur Ecclesia vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam ejus per seipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat, & qui dederit, largiendi potestate privetur.

REMISSIONES.

α Vide Navar. ad c. si quando. de Rescript. except. 17. & Miscell. 34. de orat. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. a num. 174.

β *Personis dignis & habilibus.*) In hoc Lusitaniæ regno extant plures Summorum Pontificum constitutiones, quibus statuunt, ac decernunt, ne aliqua collatio seu provisio de beneficiis Ecclesiasticis dispositioni Apostol. reservatis vel affectis, in hoc regno vacantibus præsertim in Cathedralibus Ecclesiis existentibus personis, ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentibus fiat; & prima Constitutio data fuit a Pio V. Summo Pontifice die 20. Jan. anno 1588 Altera a Clemente VIII. die 18. Octobris anno Domini 1600. ubi ampliavit hujusmodi prohibitionem habere locum in canonicatibus, præbendis, ac dignitatibus Cathedralium & in principalibus, dignitatibus Collegiatarum Ecclesiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis

petuis, cæterisque Ecclesiasticis beneficiis curam animarum habentibus. Novissime S. D. N. Paulus V. Sum. Pontif. die 17. Jan. anno Domini 1613. per aliam constitutionem supradictas declaravit habere locum tam in sæcularibus, quam in cujusvis Ordinis regularibus Ecclesiis, ita ut ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentes sub quovis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amovibilis, exercere prohibeantur.

* *Ac per seipsos.*) Vide tradita a Cavalcano in decis. 11. num. 18. & 26. part. 3.

γ *Juxta constitutionem Alexandri III.*) Hæc constitutio habetur in c. quia nonnulli, de Cler. non resid. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 62.

† *Aliam Gregorii X.*) Hæc constitutio habetur in c. licet, canon. 14. de elect. in 6. cujus declarationem recenset Farinac. in decis. 270. in comp. declarationum sacræ Congregationis Card. & vide infra Sess. 24. c. 18. ubi alios retuli.

δ *Aliter autem facta collatio sive provisio omnino irritetur.*) Vide Fr. Emman. quæ. Regul. tom. 2. q. 52. art. 5.

CAPUT IV.

Plurium beneficiorum retentor contra Canones, iis caret, nisi, &c.

a 1. Quicunque de cætero 2. β plura curata, *a* aut alias 3. incompatibilia beneficia * Ecclesiastica, 4. γ sive per viam unionis ad vitam, δ seu commendæ perpetuæ, aut alio ε quocunque nomine, & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. quæ incipit, *b* De multa, recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis ζ juxta ipsius constitutionis dispositionem η ipso jure, etiam præsentis Canonis rigore, privatus existat.

a Inf. Sess. 24. de reform. c. 17.

b Supr. c. 2. cap. de mult. præb. & c. 29. in Concil. Lateran. 1.

DECLARATIONES.

1. *Quicunque de cætero.*) Possidentes beneficia circa dispositionem hujus cap. ex præsumpta dispensatione, in qua fundatur Regula de triennali, se tueri non possunt, quia non habet locum contra hoc Decretum, & Capitulum 17. Sess. 24. de ref. ita ut suam provisionem tueri valeant.

❧

De Parochialibus Ecclesiis, quæ residentiam personalem requirunt, & inter se incompatibiles sunt, una tantum potest, per hoc Decretum, retineri. Quoad alia vero beneficia residentiam requirentia, non residentes, distributiones eas percipere non debent, quæ propter servitium cultus divini assignatæ sunt, non tamen procedendum est ad privationem dictorum beneficiorum, si ea cum legitimis dispensationibus obtinuerint,

 quia

quia de his in futurum tantum statuit Concilium, dummodo in uno illorum resideat, ubi magis est necessaria residentia.

2. *Plura curata.*) Congregatio censuit posse obtineri dignitatem Parochialem cum uno curato.

3. *Incompatibilia beneficia.*) Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficiis, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas amittere debent ii, qui a divinis sunt absentes. Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilii receperit, veluti duos Canonicatus, vel Canonicatum cum parochiali.

Congregatio Concilii censuit, obtinentem Parochialem una cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica, ante Concilium obtenta potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.

Congregatio Concilii declarando supradictum S. D. N. responsum, intellexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia post Concilium obtenta simul retinuerint contra decretum c. 4. Sess. 7. nec etiam eos, qui beneficia ante Concilium obtenta ratione incompatibilitatis vel alias dimittere teneantur, non obstantibus dispensationibus juxta terminos c. 17. Sess. 14. & c. 15. Sess. 25.

An qui obtinent Dignitates in Cathedrali Ecclesia, quarum præbendæ sunt admodum tenues, nec ad quotidianas distributiones (etiamsi personaliter divinis laudibus cum aliis in Choro inserviant) admittuntur, possint vacante Parochiali intra civitatem ejus curam habere, servata in reliquis forma Concilii, vid. si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur? Congregatio censuit posse; expectandum tamen donec vacet Parochialis aliqua hujusmodi, tuncque Episcopum debere S. D. N. consulere, & veros reditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

An scholares universitatum, quibus ex indulto Apostolico concessum est, ut possint nominari ad beneficia vacatura secundo & tertio, donec qui seniores sunt, assecuti ætatem legitimam 80. florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant? S. D. N. Gregorius respondit ex sententia Congregationis, hanc receptionem nominationum intelligi de compatibilibus beneficiis.

Scribantur literæ Archiepiscopo Valentinensi, ut Hieronymo Bodio obtinenti Parochialem in civitate, & Canonicatum in Cathedrali (si possit utrique commode inservire) desinat molestiam exhibere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui post Concilium Tridentinum recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ: secus si ante Concilium, etiam ab Ordinario collatio facta sit.

Capellania & monasterium, quorum fructus tenues sunt, sunt incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolica, *Supra hoc c.* §. *Incompatibilia.*

Congregatio Concilii censuit, Episcopum ex causa posse dispensare,

ut quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi.

Capellania, quæ habet onus celebrandi certas missas, & coadjuvandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel alias personalem residentiam requirente, & licet ejus rector non subjiciatur cap. Licet, Canon. *de elect. in sexto*, tamen comprehenditur sub Decretis Concilii Tridentini, loquendo de beneficiorum, non tamen curatorum residentia.

Habenti dignitatem tenuem in Ecclesia cathedrali, quique distributionibus quotidianis non participet, Ecclesia Parochialis inconsulto Romano Pontifice conferri non debet. *Supra hoc c.* §. An qui obtinent.

4. *Sive per viam unionis.*) Decretum hoc observandum est in iis tantum Dignitatibus & Canonicatibus, quibus a principio conjuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea ut ajunt, ex post facto.

Episcopus, cum examinaret uniones juxta dispositionem hujus decreti, & in Sess. 21. c. 9. ante quadraginta annos in ejus diœcesi factas, & quæ prius, non tamen ante dictum tempus 40. annorum sortitæ effectum fuerant, interesse prætendentes vigore suarum prætensarum appellationum impediunt Episcopum ab hujusmodi examine. Respondit Congregatio Concilii casum hunc omissum a Concilio, ideo ex decretis ejusdem non posse quidquam attentari in eos. c. 7.

An hoc decretum habet locum in duabus Parochiis, quarum altera unita est beneficio simplici, vel dignitati? Congregatio censuit non habere locum, si Parochialis unita est perpetuo & accessorie: unde hoc decreto non obstante dicendum est, quod utraque Parochialis talis poterit retineri, si modo utramque legitime ante obtinuerat.

Censuit Congregatio in Parochialibus, quæ non sunt unitæ monasteriis, sed earum membra, aut quomodolibet dependentes sunt, nec Concilium, nec constitutionem Pii V. de vicariis perpetuis disposuisse, an unus vel duo regulares esse debeant. Ideo hos casus relinquendos esse institutioni cujusque religionis, nisi aliud Sanctissimus decernat.

Dignitates plures, quibus a principio fuit conjuncta cura animarum, sunt incompatibiles: si vero eis ex post facto conjuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concil. Trident. obtenta retineri.

5. *Commenda perpetua.*) Commendæ, quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant, ab Ordinariis cap. nemo de Elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent in eis deputati Vicarii ad formam c. 18. Sess. 24.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Navar. conf. 34. de præbend. P. Azor. inst. moral. p. 2. lib. 6. c. 13. cum seqq. Nicol. Garci, de benefic. p. 11. c. 5. §. 2. num. 182. cum seqq. Flamin. de Resignationibus lib. 3. q. 1. num. 121. cum seqq. Prosper. de Augustino in addit. ad summam Bullarii, verbo beneficiorum resignatio, causa 9. Card. Thusc. lit. B. concl. 64. & 66. Achil. de Graf. decif. 1. & 2. de elect. Aloys. Ricci in collect. dec. p. 3. collect. 474.

β *Plura curata aut alias incompatibilia beneficia Ecclesiastica.*) Decisum fuisse, procedere in requirentibus residentiam ut sunt duo Canonicatus cum Parochiali, testantur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Glos. 15. num. 16. Nicolaus Garci de benefic. p. 11. c. 5. num 79. cum multis seqq.

* Vide etiam infr. Sess. 24. c. 17. de reform. & c. de multa, & præbend. Diaz, in prax. Can. c. 48. ubi late Salzedo Rot. noviss. decis. 608. & 609. in recollect. a Farinac.

γ *Sive per viam unionis.*) Vide Quintanad. lib. 1. Eccles. c. 4. num. 12. & c. 7. num. 6. & lib. 4. tom. 8. n. 46. Flamin. de resign. lib. 12. q. 1. num. 49.

δ *Seu Commenda perpetua.*) Vide Hojed. de incompat. benef. p. 1. c. 14. a num. 16. Flam. de resign. lib. 3. q. 1. n. 110. Gonz. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 8. a princip. & num. 20. Prosper. de August. in addit. ad Quarant. in summa Bullarii, verbo beneficiorum resignationes, vers. 3. Causa ibi, secundo limita. P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 10. q. 11. v. Verum dubiæ, ubi resolvit, nec duo beneficia commendata in perpetuum, nec unum jure titul. alterum commendatum in perpetuum posse simul haberi sine juris relaxatione, quando alioquin sunt benefi in ipso jure incompatibilia. Vide eund. Azori. d. lib. 6 c. 13. q. 3. Sayr. decis 31. de præbend. quem refert Aloys. Ricci in collect. decis. p. 3. collect 447. in medio.

ε *Quocumque nomine.*) Vide Navar. de Oratione, c. 22. num. 75.

ζ *Juxta ipsius constitutionis dispositionem.*) Vide Nicolaum Garci de Benefic. pag. 11. c. 5. a num. 91.

η *Ipso jure etiam præsentis canonis vigore privatus existat*) Quatuor tempora ante Concil. Trid. distinguunt Gonzal. ad reg. 8. Canc. Gloss. 15. a num. 9. cum seqq. Hojed. de incompatib. benef. p. 1. c. 7. num. 1. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 13. quæst. 1. Nicol. Garci p. 11. c. 5. a num. 1.

CAPUT V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant suas dispensationes: Per competentes Vicarios recte cura animarum agatur: Beneficia suis obsequiis minime fraudentur.

α * Ordinarii locorum quoscunque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere distincte compellant; & alias procedant juxta constitutionem Gregorii X. in

in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, *Ordinarii*: quam eadem sancta Synodus innovandam censet, & innovat: addens insuper, quod ipsi Ordinarii etiam per 1. idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & 2. Beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscunque, etiam cum judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

DECLARATIONES.

1. *Idoneorum Vicariorum deputationem.*) Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus, non autem in curatis, casu quo ea obtinentes, eis non inservire tenentur.

Congregatio Concilii censuit, nominationem Vicariorum ad tempus in beneficiis curatis spectare ad monasterium; perpetuorum vero in vim constitutionis Pii V. spectare ad Episcopos. Fuit in Congregatione Concilii dubitatum, an Vicarius perpetuus constitutus vigore hujus decreti subire deberet aliqua onera saltem pro rata per constitutionem Pii V. de Vicariis perpetuis, S. D. N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis declaravit Bullam Pii V. ut omnia onera incumbentia ipsi Parochiali, in qua erit vicaria perpetua, pertineant ad ipsum Vicarium solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam seu monasterium aut locum pium, quibus erat unita ipsa Parochialis.

Actum est in Congregatione Concilii, an essent constituendi vicarii perpetui in Ecclesiis Cathedralibus & collegiatis, curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio censuit, nihil per legem generalem statuendum esse, sed singulis casibus, qui occurrerint, providendum, prout magis expedire videbitur.

2. *Beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur.*) In hoc Decreto, & præcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata requirentia residentiam (si tamen alias sint incompatibilia) comprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinariis visitare Ecclesias Regularium. Nec temporis longitudo obstat huic decreto, quia ab Episcopo compelli possunt ad dispensationes exhibendas, & illorum titulos ostendendos.

Subcollectores, & alii officiales Sedis Apostolicæ minime comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto, nisi beneficia ad Episcopi jurisdictionem spectarent, veluti si essent membra sancti Antonii Viennensis, vel aliorum. Sic e contrario illi, qui obtineat duo vel plura beneficia cum dispensatione legitima ante Concil. Trident. obtenta,

obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in illo, in quo magis est necessarium: nec ideo possunt alterutro privari, amittunt tamen distributiones quotidianas ejus beneficii, cujus ministerio non inserviunt.

Congregatio censuit nihil innovandum in beneficiis simplicibus (quæ etiam clericatus nuncupantur,) in Ecclesiis parochialibus vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium, nec per seipsos, nec per substitutos illis Ecclesiis præstando, quibus dicti Clericatus subsunt, ut possint cogi vel per seipsos, vel per alios in habitu Clericali manutenere, qui illis Ecclesiis inserviant. Et licet c. 3. Sess. 21. præsupponat, quod omnia beneficia sint ad cultum divinum, atque ad Ecclesiastica munera obeunda instituta; juxta *c. ult. de rescript. lib.* 6. si tamen tanto tempore possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod & ad quid certum sint obligati, satisfacere videbuntur, si dicunt horas Canonicas. Unde si beneficia illa non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum deservire: exemplo illius Canonici, qui causa studiorum non residet: nec enim tenetur ad substitutum. Abb. *in c. Licet de prab.*

Congregatio Concilii censuit, si aliqua Abbatia nullius diœceseos existat, non posse Episcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum Confirmationis & exercere Pontificalia, absque Abbatis expressa licentia, sed esse in facultate ipsius Abbatis convocare, quem maluerit, Catholicum Antistitem, salvo tamen majori jure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia sæcularia, & Clericos sæculares dictæ Abbatiæ, illosque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantum illum, cujus Cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subjectis.

CAPUT III.

In Sexto, tit. 16. *de officio Ordinarii.*

Ordinarii locorum subditos suos, plures dignitates vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districte compellant dispensationes, auctoritate quarum hujusmodi Ecclesias, personatus seu dignitates canonice tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quod si forte justo impedimento cessante nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicite detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, libere personis idoneis conferantur. Cæterum si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat,

, exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, canonice obtinet, molestetur. Provideat tamen inarius: qualiter nec animarum cura in eisdem Ecis, personatibus seu dignitatibus negligatur: nec :ficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si vero dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cujus estimare, quem modum sui beneficii esse velit. In 'erendis insuper personalibus, &c.

REMISSIONES.

Vide Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 3. col. 607. * Et Did. Spino rculo testam. gloss. 3. princ. num. 75. & quæ hic Farinacius refert ex rat. sacræ Congregationis.

CAPUT VI.

eficiorum uniones validæ censeantur, quæ debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinario.

Uniones perpetuæ *a* 1. *β* a 40. annis citra factæ, † *γ* examinari ab Ordinariis, tanquam a Sede Apoca delegatis, possint: & quæ per subreptionem vel ptionem obtentæ fuerint, 2. irritæ declarantur. vero quæ a dicto tempore citra concessæ nondum oto vel in parte * sortitæ sunt effectum, & quæ deinad cujusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis alias rationabilibus causis, coram loci Ordinario tis, quorum interest, † verificandis, factas fuisse titerit, per subreptionem obtentæ præsumantur; ropterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fu, viribus omnino careant.

a Vide Sess. 14. c. 9. de refor. infra Sess. 24. de refor. c. 13. & Sess. 25. de reform. c. 9.

DECLARATIONES.

A 40. annis citra facta.) Non datur potestas per Concilium Tridena examinandi & revidendi uniones, quæ per 40. annos ante confirman decretorum ejusdem Concilii factæ fuerunt. Quæ vero post 40. factæ sunt, Episcopo revidere volenti ostendi omnino debent. hoc decretum non excluduntur Ordinarii, quo minus uniones revidere t in casibus, quibus licet de jure communi etiam ultra 40. annos. *Irritæ declarentur.*) Uniones perpetuæ a 40. annis, a publicatione l. Trident. computandæ, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ ari.

REMIS-

REMISSIONES.

a Vide Zerol. in praxi Episcop. q. 1. verbo unio, vers. ad sextum, & verbo visitatio, vers. decimum dubium, Flores variar quæst. lib. 3. q. 23. num. 50. * Ricc. in prax. var. resol. c. 208

β *Ad quadraginta annis citra facta.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Duæ Parochiæ, quæ per consuetudinem, quæ per quadraginta annos viguerit, tanquam uniæ, cum semper sine collatione collatæ fuerint, earum sic professor non est molestandus & tempus quadraginta annorum curris a publicatione Concilii, refert Zerol. d. verb. unio, vers. Ad sextum. † Vide etiam infra Sess. 14. c. 9. de refor. & Sess. 24. c. 13. de refor. Menoch. in cons. 402. num. 80. Ricc. in sua prax. curiæ Eccles. Neap. decis. 485.

γ *Examinari ab Ordinariis, &c.*) Quomodo probetur unio, & ad eam probandam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in sua praxi benefic. lib. 1. tit. de unionibus beneficiorum a num 34. Flores Var. lib. 1. q. 10. num. 19. Mascard. de Probat. concl. 179. & concl. 586. & concl. 1413. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. 80. latissime Nicolaus Garcia de benefic. p. 12. c. 2. num. 225. cum seq.

* *Sortita sunt effectum.*) Vide Joann. Aloys. Ricc. d. decis. 484. a num. 2. ubi quando unio dicatur sortiri effectum. De quo etiam Garcia de benef. p. 10. c. 12. num. 181. Merend. conf. 29. num. 3.

δ *Vocatus quorum interest.*) Vide Joann. Matth. Scar. in pract. & ordine visitandi c. 6. num. 5. † Rotam noviss. decis. 133. num. 4. p. 2. Ricc, in praxi curiæ Ecclesiæ Neap. dec. 486. a num. 3.

CAPUT VII.

Beneficia Ecclesiastica unita visitentur: Per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: Deputatio ipsorum Vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

a Infra Sess. 14. de reform. c. 9.

b Vide Sess. 25. c. 16. de reform.

1. a β Beneficia Ecclesiastica curata, *a* quæ Cathedralibus, 2. Collegiatis, 3. seu aliis Ecclesiis, 4. γ vel Monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuo unita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur, * *b* qui sollicite providere procurent, ut 5. δ ζ per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, 6. nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, 7. portione, etiam super 8. certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, 9. privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minime suffragantibus.

DECLA-

DECLARATIONES.

1. *Beneficia Ecclesiastica curata.*) Congregatio Concilii censuit. Episcopum posse visitare Ecclesias Parochiales unitas Monasterio Canonicorum Regularium, si Generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat. Et si Canonici Regulares, qui præficiuntur de consensu & mandato suorum Superiorum Ecclesiis unitis monasteriis suis, delictum commiserint, non concernens animarum curam aut Sacramentorum administrationem a suis tantum superioribus Regularibus punientur.

2. *Collegiatis.*) Ordinarius tam ex auctoritate Concilii Trident. quam ex Bulla Pii V. quæ incipit: *Ad exequendum.* publicata Kalend. Nov. 1567. de Vicariis perpetuis habet facultatem creandi Vicarios perpetuos Parochiales Ecclesiis unitis collegiatæ Ecclesiæ, & Vicarii sive perpetui, sive temporanei sint, debent àb eodem Ordinario examinari & approbari.

3. *Seu aliis Ecclesiis.*) Episcopus debet constituère Vicarium perpetuum, sive temporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit.

4. *Vel Monasteriis.*) In monasteriis ab ipsorum primævà fundatione curatis non possunt deputari Vicarii isti, sed servandum est cap. 11. Sess. 25. de Regular. juxta quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati: secus si Parochiales essent Monasteriis unitæ, eo enim casu possunt deputari tales Vicarii.

Si Ecclesiæ sint curatæ & unitæ Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarii locorum visitare eas, & in eis Vicarios perpetuos sive temporaneos constituere, secundum dispositionem Concilii Trident. hoc capite. Si autem Ecclesiæ hujusmodi sitæ sunt in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, posse Episcopos visitare personas exercentes in eis curam animarum, juxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium Trident. cap. 11. Sess. 25. de Regular.

Ergo in Parochialibus unitis Monasteriis deputari possunt Vicarii perpetui, nisi essent in loco, in quo ipsa Monasteria, quo casu servandum est præfatum Decretum cap. 11. Sess. 25. de Regularium reformatione.

Congregatio Concilii censuit, si beneficium liberum, si quidem unitum sit Monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amovibilem a Monialibus præsentandum, & ab Episcopo approbandum, juxta cap. 7. Sess. 7. Si vero non sit unitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & per personas sæculares deserviri sit solitum, esse utique conferendum a Monialibus illi; qui ab Episcopo, prævio examine, per concursum fuerit approbatus. Quod si de jure Patronatus Monialium fuerit, servandum esse, quod statuit Decretum Concilii c. 18. Sess. 24 vers. Si vero Juris patronatus ecclesiast. nempe, ut si institutio ad Episcopum pertineat, is. quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus judicaverint, Episcopo præsentent, ut ab eo instituatur, si vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit fa- Patavienfis Julii 1591.

 cienda,

cienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio.

Concessum tamen fuit aliquando ex gratia a Gregorio XIII. ut etiam in Parochialibus Monasterio unitis non deputarentur Vicarii, sed ut aliquis ex Regularibus (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarum exercere posset, dummodo secum haberet socium ordinis ejusdem. Imò Monachi non possunt prohiberi, quo minus curam exerceant animarum.

5. *Per vicarios etiam perpetuos.*) Vicarii perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, non obstante Bulla Pii V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri possit per Vicarium amovibilem, ut Sess. 21. cap. 7. de Reform. dummodo sit certum, cui particulariter incumbat, ut dicitur cap. 13. Sess. 24.

Congregatio censuit, nominationem Vicariorum ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos, ad quos beneficia unita spectant, sic etiam Pius V. dicta Bulla; addens tamen, Ordinarii, vel ejus Vicarii prævio examine probationem necessariam esse.

Ex dicta Bulla Pii V. Kal. Nov. nominatio Vicariorum etiam perpetuorum spectat ad Ecclesias seu loca, quibus dictæ Parochiales sunt unitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictam Bullam non inhibetur, quo minus Vicarii perpetui possint institui, ex declaratione Congregationis Concilii.

6. *Nisi ipsis Ordinariis.*) Sicut potest dispensari cum senibus, infirmis, ac decrepitis, ita & eorum Ecclesiis (quæ personalem residentiam requirunt) ab idoneis perpetuisque Vicariis inserviatur. Item cum iis, qui propter Monialium, vel hospitalium curam in Ecclesiis quas in mensibus obtinent, non facile possunt residere, servandum est Decretum cap. 1. de Reform. Sess 23. quo Decreto non amplius id permittitur, quod in isto casu relictum erat sub Paulo III. arbitrio Ordinariorum, sed non imponitur necessitas residendi.

7. *Portione.*) In constituenda mercede pro inservientibus aliorum beneficiis curatis observari debent Concil. Trident. Decreta. Quæ autem sit ista portio, declarat Bulla Pii V. licet ad terminos Concilii fuerit redacta, in revocatione privilegiorum Mendicantibus concessorum Bulla superius citata. Et si hæc Bulla Pii V. fuit revocata, ex ea aliqua, ut supra, sint notata.

Licet supra dicta Bulla fuerit revocata per Bullam Gregorii XIII. Kal. Martii, an. 1. sub titulo *Reductio literarum felicissimæ recordationis Pii Papæ V. pro mendicantibus*) postea tamen suo ore idem Gregorius illam Pii V. revalidavit.

27. Martii 1594. Congregatio Concilii censuit, constitutionem Sanctæ memoriæ Pii V. de Vicariis perpetuis ita esse intelligendam, ut omnia onera incumbentia Parochiali Ecclesiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineant ad Vicarium

Vicarium perpetuum solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam, seu Monasterium, aut alium locum pium, quibus unita fuerit ipsa Parochialis.

Ex fructibus Parochiæ unitæ Monasterio detrahenda est merces Vicarii, qui ei inservit & non ex fructibus Monasterii. Et quidem si non apparent certi reditus harum Parochialium, censuit Concilii Congregatio, cogendos esse religiosos ad assignandum de suo scuta 50. dictis Vicariis: nisi ipsi clare & evidenter probent, dictas Parochiales nullos prorsus habuisse reditus, quando fuerunt Ecclesiæ suis locis prædictis unitæ.

8. *Super certa re assignanda.*) Incerta, de quibus in Bulla, Ordinarii taxabunt.

In Ecclesiis curatis, unitis Monasteriis possunt Episcopi Ordinarii locorum visitationem facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, juxta dispositionem hujus Decreti, prout eis expedire videbitur. Si vero hujusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, possunt Episcopi visitare personas exercentes in eis curam animarum, juxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium cap. 11. Sess. 25. de Reg. Sup. §. *Ecclesia*.

In Parochialibus autem militiæ S. Joannis Hierosolymitani, servandum est Breve Sanctæ memoriæ Pii V. editum 12. Septembris 1571. Pontificatus sui anno 6.

Sanctissimus Dominus noster Gregorius XIII. non habet pro revocata Bullam Pii V. de Vicariis perpetuis, cum hac limitatione, *in favorem Monasteriis*, ut Episcopus ad nominationem Monachorum deputet unum ex ipsis prævio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amovibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare unus duntaxat alius Monachus, ne plures extra claustrum maneant. Sed non ita censendum, si vellent deputare Capellanum sæcularem, ad nutum amovibilem, hoc enim pertinet ad Episcopum.

REMISSIONES.

a Vide Steph. Quarant. in summa Bullarii, verbo, Vicarius perpetuus, Matthæus Soares in practica, & ordine visitandi, cap. 3. num. 1.

β Ad declarationem portionum assignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuo unitarum, emanavit constitutio felicis record. Pii V. Romæ publicata die 15. Nov. 1567. incip. Ad exequendum, quæ constitutio est hodie servanda, prout testatur Gonzal. ad Reg. 8. cancel. gloss. 5. §. 3. num. 79.

γ *Vel Monasteriis.*) Si beneficium, aut Parochia uniatur Monasterio exempto, etiam alienæ diœcesis an visitetur ab Episcopo loci? Affirmat P. Henriquez in summa. p. 1. lib. 7. cap. 15. §. 4. lit. I.

* *Ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur.*) Vide supra cap. 5. & infra Sess. 25. c. 16. & quæ notat Vincentius Grilinzonius cons. 17. per tot.

δ *Ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos.*) Quod Vicarius perpetuus non

potest

potest constitui sine titulo Vicariæ, resolvit Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo *Vicarius*, p. 112.

ε An Episcopo competat institutio Vicarii, & Monasterio, cui est unita Parochialis præsentatio? Affirmant attestantes sacram Cardinalium Congregationem censuisse Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 5. §. 3. num. 50. & num. 60. Flores Vari. lib. 1. q. 10. num. 26. ubi resolvit nominationem Vicariorum ad nutum amovibilium pertinere ad Prælatum sive Prælatam Monasterii, cui beneficium unitum est, & Episcopus solum debet approbare, & admittere, & licentiam administrandi Sacramenta dare, quando beneficium curatum est unitum Monasterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quod Prælatus possit ei servire per Monachum, aut fratrem ad nutum amovibilem, qui quidem debebit approbari, & examinari ab Episcopo, nisi Abbas, vel Abbatissa habeant jurisdictionem Episcopalem, respondisse sacram Cardinal. Congregationem, asserit Flores d. q. 10. num. 24. & 26. in fin.

ζ An Vicarius ad nutum amovibilis possit amoveri ante finitum annum servitii? Negant Rebuff. in praxi benefic. lib. 2. tit. de dispens. de non resid. num. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materiis possess. in benef. art. 9. gloss. unic. in præfat. Flores Vari. lib. 1. q. 10. num. 34. Gutier. de jur. confirm. p. 1. c. 58. num. 19. Stephan. Grat. disceptat. forensium c. 167. num. 22. cum seqq.

CAPUT VIII.

Ecclesiæ reparentur: Cura animarum sollicite habeatur, non obstantibus, &c.

Locorum Ordinarii Ecclesias quascunque, *a* quomodolibet 1. exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis juris remediis providere, * ut, quæ reparatione indigent, reparentur; & 2. cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, 3. privilegiis: consuetudinibus, † etiam ab immemorabili tempore præscriptis, judicum deputationibus, *b* & illorum inhibitionibus penitus 4. exclusis.

a Infra Sess. 24. de Reform. c. 9. & Sess. 21. c. 8. Conc. Arel. c. 17.

DECLARATIONES.

1. *Quomodolibet exemptas.*) Episcopus visitat Ecclesias exemptas, etiam inferioribus Prælatis subjectas.

Episcopum visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in ejus Diœcesi sitas habet, Congregatio censuit, posse ex hoc Decreto, si modo in eis cura animarum exerceatur per Sacerdotes sæculares.

Congregatio censuit, licere Episcopo visitare capellaniam Juris patronatus Laicorum, etiam Juris patronatus Regum ex privilegio sibi concesso, quia in sua Diœcesi, nequit Juris patronatus, quamquam Regum obstare, nisi in

in fundatione id expressum sit; sed si probetur capellaniam exemptam, tunc Episcopus visitet tanquam Sedis Apostolicæ delegatus ex hoc cap. 8.

Concilium his non videtur sustulisse, neque rem judicatam, neque concordiam.

Episcopus visitare potest Ecclesias Diœcesis, Castri, ubi Moniales prætendunt habere jurisdictionem spiritualem a tempore immemorabili visitandi per deputatos, etiam eligendo Episcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificalia exercendi etiam invito Episcopo loci: Congregatio enim ita judicavit, & censuit Episcopum posse visitare eas Ecclesias ex facultate sibi attributa a Concilio hoc capite.

Congregatio Concilii censuit, posse Episcopum visitare quascunque Ecclesias sæculares, intra fines suæ diœceseos existentes vigore, cap. 8. Sessionis 7. etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per sæculares ei. deserviatur. 11. Febr. 1596.

Episcopus potest visitare omnes Parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt Sacerdotes sæculares, licet Ecclesiæ sint, Regularibus subjectæ. Etiamsi Monasteria Religiosorum prætenderent habere jurisdictionem spiritualem immutabilem, in locis, ubi dictæ Ecclesiæ sunt unitæ.

Episcopus non habet jus visitandi sacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum sit Religionis S. Antonii Viennensis. Congregatio tamen censuit hoc non habere locum in Ecclesiis Regularium, ubi a Regularibus inservitur, & in terminis, cap. 11. Sess. 25. de Regularibus ubi excipiuntur Abbates generales, & capita Ordinum, sed limitare; nisi per Regulares inserviant.

Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, habent potestatem visitandi omnes suæ Diœcesis Ecclesias collegiatas, eis tamen remanente salvo jure in petitorio.

Item Monasteria quæcunque commendata, in quibus non viget regularis observantia, ac beneficia tam curata, quam non curata sæcularia & regularia qualitercunque commendata vigore, cap. 8. Sess. 21. Præterea tam beneficia curata unita quibuscunque Monasteriis, & locis piis ex cap. 7. Sess. 7. quam etiam personas exercentes curam animarum in Monasteriis Regularium, quibus etiam cura imminet juxta cap. 11. Sessionis 25. de Regularibus.

Item nullam pœnam incurrit Episcopus non utendo jurisdictione sibi in exemptos a Concilio tributa; sed in illis tantum casibus, quibus decreta Concilii utuntur verbis præceptivis seu obligatoriis, incurrere peccatum mortale, & in casibus, in quibus dispositio Concilii non absolute adimit exemptis hanc jurisdictionem, sed tantum si Ordinarii velint. Ordinariis volentibus exercere possunt; exempti vero in casibus, in quibus Concilium hanc jurisdictionem exemptis adimit, & præcipit Episcopis, ut soli ipsi exerceant, non possunt.

2. *Cura animarum.*) Etiamsi Ecclesiæ sunt Regularium, tamen tunc ab Ordinariis visitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes sæculares.

 Compre-

Comprehenduntur enim Ecclesiæ sæculares, tametsi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per sæculares illis deserviatur. Non autem comprehenduntur Monasteria & Ecclesiæ ipsorum Regularium. Hæc procedunt, quando Ecclesiæ sunt in Diœcesi. *Idem supra* §. Episcopus potest.

§. *Privilegiis & consuetudinibus.*) Quod si adderetur sententia, & privilegium: An illis videatur Concilium hic derogare? Congregatio censuit negative, quia cum hoc capite faciat diversas derogationes, non videtur aliis ab eo expressis derogare, & ita Rota in una Legionensis Jurisdict.

Archidiaconus Mercurii die 13. Novembris 1587. coram R. D. Blanchetto firmat dictam Decisionem, videlicet ut hic Concilium non comprehendat casus per sententias determinatos, idemque confirmavit Rota 2. Decembris 1583. ut Concilium non tollat sententias, & res judicatas, ut infra cap. 20. vers. *ad hæc* Sess. 24.

Ecclesias autem militum Hierosolymitanorum esse exemptas privilegiis summi Pontificis a visitatione Episcopi, præterquam, si fuerint curatæ, tunc enim hujusmodi privilegia excipiunt ea, quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quoad hoc, posse utique visitari ab Episcopis, &c.

Ubi Equites Hierosolymitani habent jurisdictionem spiritualem & temporalem, ibi Ordinarii se non interponant ad visitandum, vide Bullam Pii V. *Pastoralis Officii*, die 22. Septembris 1571. Item Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non possunt ab Ordinariis visitari.

Lucensis Collegiata S. Michaelis Jurispatronatus exempta a fundatione & dotatione, visitari potest ab Ordinario, sed tanquam Apostolicæ Sedis delegato.

Parochiales Ecclesiæ unitæ Monasteriis etiam iis, quæ sunt Capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent.

Regulares inservientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum seu Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur sub Decreto cap. 14. Sess. 7. de reform. Idem infra hujus Sess. cap. 14. §. *Aut Regulares.*

Qui pacifice per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

Episcopus visitare volens non potest, uti suspectus, recusari, nec ulla allegatione suspicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit.

Præsupposito ex declaratione Congregationis, quod Episcopi non solum per seipsos, sed etiam per illorum in spiritualibus generales Vicarios munus visitationis possunt exercere, an Vicarii eo casu specialem in scriptis facultatem habere debeant, & de illa prius & per authentica documenta ipsis Abbatibus, superioribus, vel eorum officialibus & subditis, dimisso

sibi

sibi illorum exemplo de verbo ad verbum fidem facere teneantur, & donec istud fecerint, libere & licite eis valeant resistere?

Congregatio censuit, opus esse speciali in scriptis facultate, de eaque etiam hujusmodi fidem esse faciendam.

4. *Exclusis.* Etsi jurejurando solemniter cessisset exemptus Ecclesiæ, quæ in sua diœcesi reperitur, quia Ordinarius non potest se eximere, a præceptis, quæ continentur & in hoc & in aliis decretis Concilii.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. verbo Visitatio, part. 1. p. 341. & verbo Exemptus, part. 2. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. col. 356.

* *Ut quæ reparatione indigent, &c.*) Vide Mich. Timot. de visitat. lib. 1. tract. 4. cap. 32. & lib. 2. tract. 1. cap. 11. & tract. 3. Camil. Borrel. cons. 2. num. 15. Fr. Salgado de regia potest. 3. p. c. 5. ex num. 13. & 35.

† *Etiam ab immemorabili tempore præscriptis, &c.*) Vide decis. Rotæ 744. in 1. p. noviss. decis.

β Et illorum inhibitionibus penitus exclusis.) Sacra Cardinalium Congregatio censuit non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compilet, & se intra visitationis terminos contineat, referunt Thom. Val. tom. 1. allegat. juris, alleg. 70. num. 8. Car. Philip. p. 1. §. 7. num. 10.

CAPUT IX.

Breve est, non sumatur.

a Ad majores Ecclesias promoti *a* munus consecrationis infra tempus a jure statutum suscipiant: & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur. *a* Sess. 13. cap. 2. c. quoniam quidem. dist. 100.

REMISSIONES.

a Vide Sylvest. verbo consecrat. Prælatorum, Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Consecrat. Prælatorum pag. 89.

CAPUT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reverendas, nisi arctato occasione obtinendi aut obtenti beneficii Ecclesiastici: pœna varia contra varios contravenientes.

1. *a* * Non liceat Capitulis Ecclesiar. *b* 2. Sede vacante, infra annum a die vacationis, 3. ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Ecclesiast. recepti, sive recipiendi occasione *β γ δ* arctatus *b* Sess. 23. c. 10. cum nullus, de tempor. ord. in 6.

arctatus non fuerit, concedere: Si secus fiat, a Capitulum contraveniens Ecclesiastico subjaceat interdicto: & , sic ordinati, si in minoribus 4. ζ ordinibus constituti fuerint, nullo , † privilegio clericali, præsertim in criminalibus, § gaudeant: in majoribus 5. vero, ab executione Ordinum, , ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso jure suspensi.

DECLARATIONES.

1. *Non liceat Capitulis.*) Capitulo Canonicorum non licet concedere dimissorias ex Decreto Concilii Tridentini Sess. 23. cap. 10. etiamsi territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint judices Ordinarii. Ita responsum fuit Episcopo Salmonensi die 5. Julii 1575.

Præposito Ecclesiæ, vel loci multo minus licet concedere literas dimissorias. Ita a Cardinalibus Congregationis decisum fuit contra Cardinalem Medices Præpositum terræ Prati.

Congregatio Concilii censuit, Anno 1586. die Martii Concil. Provinciale statuere non posse, ut Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quam ad comprovinciales Episcopos, nisi id fiat ex rationabili causa, pro correctione videlicet provinciæ.

Infra annum Sedis vacantis Capitulum literas dimissorias: & facultatem ordinandi in Ecclesia vacante concedere non potest. Sic ipsum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum: An Concilium provinciale possit restringere potestatem Capitulis hic tributam: ita scilicet, ut non concedant post annum literas dimissorias ordinandis ad titulum patrimonii vel pensionem? Responsum fuit in hoc reservandum esse cap. 2. Sess. 21. de reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem non esse promovendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum judicaverit eos assumendos esse.

Vicarius Capituli Sede vacante infra annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei, qui est præsentatus a patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum Jurispatronatus ipsorum, ut illud obtinere valeat.

2. *Sede vacante.*) Capitulum Sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia & ordines conferendi tam Clericis illius Diœcesis, quam cæteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum, juxta tamen formam hujus decreti.

Taurinensis 27. Augusti 1592. Congregatio Concilii censuit, non posse Capitulum, vel ejus Vicarium Sede Episcopali vacante infra annum literas dimissorias non arctatis concedere.

16. Dec. 1599. Congregatio Concilii censuit, licere Vicario Capituli Sede Episcopali, quamvis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori, utpote arctato, dimissorias ad ordines, &c.

3. *Ordinandi*

3. *Ordinandi licentiam.*) Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram.

Hoc cap. censuit congregatio, non procedere in insignito solo charactere primæ tonsuræ.

4. *In minoribus ordinibus constituti, &c.*) Non tamen suspenduntur. *Sup. ad Sess.* 6. *cap.* 5. §. *Capitulum.*

5. *Si in majoribus ordinibus, &c.*) Ad minores sic promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare & beneficium obtinere.

Dubitatum fuit: An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias juxta hoc c. pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ? Secundo: An eo casu, quo Capitulum concedere potest dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeunt convenire sine difficultate, sufficiat habere literas dimissorias ab uno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ? Tertio: An omnino sufficiat, sine dimissoriis adire, pro suscipiendis ordinibus, viciniorem Episcopum seu Metropolitanum? Ad primum Congregatio censuit, & anno 1588. respondit, ad Capitulum pertinere, si Episcopus sit notorie hæreticus. Ad secundum, sufficere habere dimissorias a residentibus Capitularibus etiamsi unus dumtaxat resideret. Ad tertium, non adeundum, neque viciniorem neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princ. p. 83. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. cap. 22. §. 3. Sayr. decis. 63. de tempor. ord. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordin. cap. 8. concl. 3. Quarant. in sum. Bullarii verbo Capitulum Sede vacante. vers. Decimoquarto, ubi ampliat dispositionem hujus textus etiamsi Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorialem possessionem, & sint judices Ordinarii: ampliat etiam procedere in literis dimissoriis ad primam tonsuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benefic. tit. de devolut. num. 67. Joan. Aloys. Ricc. in decis. Curiæ Archiepis. Neap. 23. & in praxi var. resol. c. 106. num. 2. post Nav. cons. 25. de temp. ord. Henr. conl. 16. num. 8. Roderiq. in summa lib. 2. c. 14. num. 6. & Nic. Garci. de benef. p. 5. c. 7. num. 95. Vide etiam Bern. Diaz, in praxi can. c. 26. num. 2. & ibi Salzedo lit. C. Majol. de irreg. lib. 3. c. 5. num. 5. Borgal. de irregul. 3. p. in rub. de dispens. capit. sed vac. Azevedo ad Curiam Pisan. lib. 1. c. 8. num. 10.

β *Arctatus non fuerit.*) An arctatis beneficiis tam habitis quam habendis, possit Capitulum Sede vacante per vicarium ab eo electum, intra annum literas dimissorias concedere; Affirmant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum in princ. vers. Secundum, Quarant. d. vers. Decimoquarto, in fin. Joan. Aloys. d. decis. 30.

γ An literæ dimissoriæ ad ordines concessæ a Capitulo expirent per ingressum moderni Episc. Negant Gonzal. ad reg. 8. cancell. gloss. 12. in pr. num. 37. P. Ledesm. d. tract. de Sacrament. Ordinar. cap. 8. concl. 4. Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante vers. Secundo dubitatur.

 Gutier.

Gutier. Can. lib. 2. cap. 17. num. 12. ubi consulit ordinatoribus, ut si tempore præsentationis dictarum literarum coram eis sciverint novum Prælatum atque successorem possessionem ejusdem Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas non admittant, nisi revalidatæ, vel noviter a successore concessæ productæ fuerint, vel ab ejus officiali ad id speciale mandatum habente.

δ An dimissoriæ expirent morte Episcopi concedentis? Negant Navar. in c. placuit, num. 163. de pœn. dist. 6. & cons. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in sum. lib. 10. de Sacram. Ordin. c. 28. in fine. Quarant. & Gonzal. ubi proxime Sayr. decis. 52. de temporibus ordinat.

ε *Et sic ordinati, &c.*) Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. cap. 38. §. 2. lit. C. Quarant. in summa Bullarii verbo, ordo vers. Secundo limita, pag. 77. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. juris allegat. 45. n. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus constituti fuerint, &c.*) Quod hic sit suspensus quoad se, & per consequens ei non possit conferri beneficium, resolvunt Navar. lib. 1. consil. tit. de temporibus ordinariis in priori edit. cons. 19. in posteriori tamen cons. 28. Flamin. de Resign. lib. 4. q. 2. num. 58.

η *Clericali privilegio.*) Præsertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in sum. de Sacerdot. lib. 1. cap. 49. vers. Secunda, Thom. Valasc. dict. allegat. 45. num. 20. † Vide Jacob. Anton. Marta, de Jurisdict. 4. p. centuri 2. casu 139. Gabriel. cons. 181. dub. 1. vol. 2.

θ *Gaudeant.*) Hoc verbum esse futuri temporis, & per illud non infligi ipso jure pœnam. resolvit. nostrum text. allegans Navar. d. cons. 19. quem refert P. Sanch. de Matri. lib. 7. disp. 46. n. 18. Sayr. dec. 21. de temp. ord.

ι *Ad beneplacitum futuri Prælati.*) Impedimentum hoc perpetuum non esse sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successori, tenet Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. verbo sine licentia, vers. Has autem dimissorias, P. Soar. tom. 5. de cens. disp. 31. Sect. 3. num. 20. Petr. de Ledesm. tract. de Sacram. Ord. c. 8. concl. 3. Et quod potest Episcopus ratificare ordines, quos accepit ejus subditus, absque suis literis dimissoriis, contra Rebuff. in praxi Benefic. tit. de formul. lit. dimiss. n. 9. resolvit. Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 14. num. 13.

CAPUT XI.

Aliquorum facultates de promovendo continere debent expressam causam, ob quam alienum accedere debeant Episcopum.

1. Facultates de promovendo a quocunque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam, & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente 2. a & diligenti prævio examine.

DECLA-

DECLARATIONES.

1. *Facultates de promovendo a quocunque.*) An qui facultatem a Sede Apostolica obtinuit, ut possit ordinari ab alio, quam a suo Ordinario, debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarii sui testimonio probare? Congregatio censuit debere? prout & signatoria gratiæ S. D. N. jam dudum solita est in hujusmodi facultatibus ponere clausulam, (*de licentia Ordinarii.*)

Facultates de promovendo a quocunque.) Intelliguntur a Sede Apostolica concessæ, non ab Ordinariis, quæ appellantur literæ dimissoriæ.

2. *Et diligenti prævio examine.*) Episcopus, qui a sua Diœcesi abest, debet subditos suos non aliter quam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinando dimittere, sicut & suas literas dimissorias dare, & ordinandos subjicere suo examini, si ita sibi videbitur: & si absentes sint, ad se, ut ipsos examinet, vocare, si commodum erit: alioquin eorum examen committere poterit Ordinario loci, in quo illi degunt.

REMISSIONES.

a *Et diligenti prævio examine.*) Vide Gutier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 24.

CAPUT XII.

Breve est, non sumatur.

1.* Facultas de non promovendo *a* præterquam in casibus a jure expressis, concessæ ad annum tantum suffragentur. *a* C. licet canon. & c. cum ex eo, de elect. in 6.

DECLARATIONES.

1. *Facultates de non promovendo.*) Interim tamen, dum quis necdum est promotus, debet per Capellanum Missarum onera (ad quæ tenetur) subire.

REMISSIONES.

* Vide Aloys. Ricc. in praxi var. resol. cap. 289.

CAPUT XIII.

A quocunque præsentati non instituantur, nisi prævio examine Ordinarii, & approbatione, exceptis certis.

Præsentati, seu electi, vel nominati a quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuntiis, *a* ad quævis Ecclesiastica beneficia non 1. instituantur, *b* nec confirmentur, neque admittantur etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum 2. Ordinariis examinati, & idonei reperti. *γ δ.* Et nullus *b* infra Sess. 25. c. 9. de reform.

nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus
a Sess. 24. c. 12. examen subire teneatur *a* Præsentatis ζ tamen electis, seu nominatis ab Universitatibus, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

DECLARATIONES.

1. *Instituantur nec confirmentur.*) Congregatio censuit, hoc non procedere in Ecclesiis electivis. Sed in beneficiis curatis sive sint Jurispatronatus, sive liberæ collationis, examen faciendum est ab Episcopis Ordinariis, secundum dispositionem Concil. Sess. 24. cap. 18. & in quibusvis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio seu electio, vel ordinatio facienda sit a quibuscunque aliis personis ecclesiasticis, inferioribus Episcopo, prout statutum est a Conc. Trid. hic & Sess. 25. c. 9.

2. A *locorum Ordinariis examinati.*) Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus debent ab Ordinariis examinari; secus in beneficiis simplicibus ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficiis, quæ sunt de Jure patronatus, & simplicibus.

Janensis 6. Julii 1592. Congregatio Concilii censuit, Canonicum semel ab examinatoribus urbis, cum Canonicatum adeptus est, examinatum & idoneum repertum, si eo dimisso, alium Canonicatum obtinuerit, non esse iterum examinandum.

In beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur ista approbatio, quæ est facienda ab Episcopo in his beneficiis, quorum institutio pertinet ad inferiores ex cap. 9. Sess. 25. & præsenti Decreto, velut etiam in iis, quorum institutio pertinet ad Monasterium.

8. Januarii 1592. Congregatio Concilii censuit, in provisione beneficiorum simplicium, quorum collatio libera spectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Episcopi, prout requiritur in institutione, ut dicitur ex cap. 13. Sess. 7. *de Reform.*

Placentinensis 1. Julii 1593. Congregatio Concilii censuit, provisum Apostolicum apprehendentem possessionem beneficii, literis non expeditis, ex Julii tertii constitutione amittere beneficium, sive jus illud habens, ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici.

Observandum est, quod ex hoc Decreto, & d. c. 9. Sess. 25. *de Reform.* Episcopus potest possessores beneficiorum curatorum sive simplicium de Jure patronatus, compellere ad ostendendas eorum bullas, si tamen beneficia post Concilium collata sunt, & declarare institutionem irritam & inanem esse, si ea absque examine Episcopi facta sit, ac compellere ad fructuum perceptorum restitutionem ultra privationem. Sed si isti vellent examini iterum se subjicere, deberet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipsis concedere, quatenus reperiantur idonei. Etsi institutio pertinet ad inferiorem, ita ut non dependeant ab aliquo Jure patronatus, quod per Concilium sublatum est c. 9. Sess. 25. *de Reform.* Præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis duntaxat, non attenta etiam quacunque

consue-

consuetudine immemorabili, quæ in contrarium invaluisset, ut hic sancitum est.

Congregatio Concilii censuit eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subjiciendum tam ejus Episcopi, qui non contulit dignitatem, quam ejus, qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit. 30. Januarii 1596.

Qui admittuntur in Ecclesiis patrimonialibus aut receptivis, tam numeratis quam innumeratis ad beneficia servitoria: non possunt admitti, nisi prævio examine & approbatione Episcopi juxta hoc Decretum. In illis Ecclesiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illam præsentari debeat, & ab inferiori institui, antiquior pensionarius ad pensionem antiquorum, beneficiatus ad beneficium antiquior expectans. censuit Congregatio non sufficere aliquem examinatum & approbatum fuisse ab Episcopo, quando admissus est ad expectandum juxta dispositionem hujus Decreti; sed necessarium est in quolibet ascensu novum examen.

Episcopus, cui commissum est examen per literas Apostolicas alicujus, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare, non obstante, quod fuerit in literis ejus conscientia onerata.

Cognitio vero, an beneficium sit vel ne de Jure patronatus? spectat ad habentem jus instituendi.

Ita alias in una Vercellensi.

REMISSIONES.

α *Ad quævis Ecclesiastica beneficia.*) Quod in provisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis non est necessarium novum examen, docet Flam. de Resig. lib. 8. q. 9. num. 95.

β Sacra Card. Congregatio in hunc modum censuit. Si permutatio Parochialis cum beneficio simplici coram ordinario jure fieri potest, requiritur novum examen quoad Parochialem, sed absque concursu, & iterum. In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est, refert iisdem verbis Garci. de Benefic. p. 9. c. 2. num. 162. cum seqq.

γ *A locorum Ordinariis examinati.*) Quod Parochialis Ecclesia non possit conferri personæ notoriæ, doctæ, idoneæ & bene meritæ, absque examine, tenent Flamin. de Resign. lib. 8. q. 9. num. 8. & 9. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo *Doctor*. §. 1. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in sum. Bullarii verbo Parochialium benefiliorum collat. q. 1. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 65. num. 1. ad finem. P. Less. de Justit. lib. 1. c. 34. num. 82 Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 4. a num. 86.

δ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit, Doctor, sive Licent. in Theologia, sive in Jure Canonico, etiam in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi provideri de aliqua Ecclesia Paroch. refert Nic. Garc. d. p. 9. c. 2. num. 103.

Et

ε *Et nullus appellationis remedio se tueri possit.*) Vide Azeved. ad lib. 2. num. 4. tit. 19. lib. 3. novæ Recopil. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. glos. 9. §. 1. in annot. contra nullitates, num. 184. ubi num. 186. resolvit, quod a mala relatione, & gravamine examinatorum non tollitur appellatio.

ζ *Præsentatis tamen electis.*) Vide Cened. ad Decretum collect. 15. num. 8. & 9.

CAPUT XIV.

Causæ civiles exemptorum, clericorum sæcularium, & regularium degentium extra monasterium videantur ab Episcopis, ut deputatis a Sede Apostolica.

a lib. 6. decret. de privil. c. 1. Vide post finem hujus lib. infra Sess. 14. de reform. c. 6. in fin.

a* In exemptorum causis constitutio Innocentii IV. quæ incipit, *a* Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur; quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, & innovat; addendo insuper, quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum degentes, quomodolibet exempti, etiamsi certum judicem, a Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis vero, si ipsum judicem non habuerint, *a* coram locorum Ordinariis, † tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, & jure medio ad solvendum debitum cogi, & compelli possint; privilegio, exemptionibus, Conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

DECLARATIONES.

1. *Aut Regulares extra monasterium degentes.*) Regulares inservientes de licentia superiorum suorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehendantur hoc Decreto, *Idem supra Sess. 7. cap.* 8. § Regulares.

An Canonici Regulares, qui de consensu & mandato suorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Ecclesiis suis Monasteriis unitis præficiuntur, si delictum, curam animarum, aut administrationem non concernens Sacramentorum commiserint, possint ab Episcopo puniri?

Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo puniri, sed a suis superioribus Regularibus tantum.

REMISSIONES.

a Vide Gutier. pract. lib. 3. q. 10. num. 2. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 1. q. 65. art. 5. & tom. 2. art. 8. Navarr. comment. 2. de Regul.

num.

num. 73. Choppin. dec. 361. part. 2. Aloys. Ricc. in collect. dec. part. 3. collect. 503. vers. Tertius. * Vide etiam Bobadillam tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 19. num. 10. Olibam de jure fisci c. 14. num. 9. Illustrissimum Regiæ regni Aragonum Audientiæ Præsidem Joseph de Sesse de inhibit. c. 8. §. 2. n. 19. & §. 3. n. 136. & seqq. Trevisan. decis. 36. ex n. 2. lib. 1.

β *Coram locorum Ordinariis.*) Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 73. art. 6.

† Seraphin. decis. 960. & Rotam decis. 702. ex n. 1. & 5. in 1. p. diversorum.

CAPUT XV.

Ordinarii curent, ut hospitalia quæcunque etiam exempta a suis administratoribus fideliter gubernentur.

α β Curent Ordinarii, *a* ut hospitalia quæcunque a suis administratoribus, quocunque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1. fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis Concilii Viennensis, quæ incipit: *b* Quia contingit, forma servata; quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innovandam duxit, & innovat, cum derogationibus in ea contentis.

a Sess. 23. cap. 8.

b Lib. 3. d. Clem. de religiosis domib. c. 2. quia contingit & infra Sess. ult. de reform. c. 8.

DECLARATIONES.

1. *Fideliter & diligenter gubernentur.*) Quoniam curare debent Episcopi, ut Hospitalia a suis administratoribus quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter gubernentur, dubium non est, quin illorum visitationem instituere debeant, ut per illam cognoscere possint, quæ facere debeant administratores Hospitalium, & confraternitatum quarumcunque.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 63. art. 7. vers. Quinto, & q. 84. art. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospitale, num. 2. p. 173. Petr. Azori. Instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 40. quæst. 10. vers. Et sessione.

β Quod testator non potest prohibere, ne Episcopus se intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias causas relinquuntur, habetur in cap. Tua, de testam. & vide Zerol. ubi supra, Spin. in Speculo Testam. Gloss. 28. principali, num. 20. Sarmi lib. 1. Selectar. cap. 11. a num. 13. D. Marta de jurisdict. p. 4. casu 88. a num. 14. Soar. de Paz. in praxi tom. 2. prælud. 2. num. 44 Bobadil. in sua Politica, lib. 2. c 17. num. 102. in fine Valasc. cons. 105. num. 57. * Idem Marta casu 113. num. 38.

Indictio

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Jovis, Feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigesima prima mensis Aprilis præsentis anni 1547.

Bulla Facultatis transferendi Concilii.

Paulus Episcopus, servus servorum Dei, venerabili Fratri, Joanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem & Apostolicam benedictionem.

Regimini universalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reipub. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici & universalis Concilii, alias per nos in civitate Tridentina ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius & commodius tempus, per nos declarandum; de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carol. Rom. Imperator. semper August. & Francisc. Francorum Regem Christianissim. conciliata, pari consilio & assensu sustuleramus & amoveramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros & Apostolicæ Sedis Legatos de Latere, in eodem Conc. de simili consilio constituerimus, & deputaverimus, vosque ad eandem civitatem, tanquam pacis Angelos, destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis literis plenius continetur; Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilii hujusmodi opus

opus ex incommoditate loci, aut alias quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune providere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio & assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocunque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem civitate Tridentina ad quamcunque aliam commodiorem & opportuniorem seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi & mutandi, ac illud in ipsa civitate Trident. supprimendi & dissolvendi; nec non Prælatis, & aliis personis Concilii hujusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta civitate Trident. procedant, etiam sub censuris & pœnis ecclesiast. inhibendi, ac idem Conc. in alia civitate hujusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias personas Conc. Trident. hujusmodi, etiam sub perjurii & aliis in literis indictionis Concilii hujusmodi, expressis pœnis, evocandi, eidemque sic translato & mutato Conc. nomine & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, alias juxta priorum vobis directarum literarum continentiam & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus potestatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hæc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, MD. XLIV. VIII. Kal. Mart. Pontific. nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.
B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die 11. mensis Martii, 1547.

Decretum de translatione Concilii.

Placetne vobis decernere & declarare de hujusmodi morbo ex præmissis & aliis allegatis ita manifeste & notorie constare, ut Prælati in hac civitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcirco inviti minime retineri possint & debeant? Itemque attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium; qui juste detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolveretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus ejus progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie veris & legitimis. Placetne vobis similiter decernere & declarare, pro conservatione, & prosecutione ipsius Concilii, securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad civitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri & ibidem Sessionem jam indictam, statuta die 21. Aprilis celebrandam esse, & celebrari; & successive ad ulteriora procedendum, donec sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc seu alium locum, communicato etiam consilio cum invictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit & debeat? *Responderunt*: PLACET.

SESSIO IX.

Bononiæ celebrata die 21. mensis April. 1547.

Decretum Prorogationis Sessionis.

Hæc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in civitatate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus

in

in eanomine Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papæ III. eisdem Reverendiss. Dominis D. Jo. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcel. tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus & Apostol. de latere Legatis, considerans, quod die undecima mensis Martii præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem civitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interveniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reverendissimis Præsidentibus etiam specialiter concessa, decrevit & ordinavit, Concil. ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicut transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die XXI. April. illic indictam, ut de Sacramentorum & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur & promulgarentur, in hac ipsa civitate Bononiæ celebrari debere. Considiransque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt, his superioribus majoris hebdomadæ, & solemnitatis Paschalis diebus in propriis Eccles. occupatos aliquos etiam in aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen brevi affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam. S. Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramenntorum & reformationis exactius examinari & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate & gravitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetque Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Jovis, infra Octavam Pentecost. proxime futuram, quoad ipsas materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt ac prorogat: quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam judicavit & judicat. Hoc tamen adjecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in privata Congregatione restringere & imminuere possit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. mensis Junii 1547.

Decretum Prorogationis Sessionis.

Quoniam hæc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus Session. quæ die XXI. mensis Aprilis proxime præteriti, super Sacramentorum & reformationis materiis in hac inclyta civitate Bononiæ, ex decreto, in urbe Tridentina, in publica Sessione, die 11. mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos sperabat, ad hanc præsentem diem differendam & prorogandam esse decrevit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus: in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Rom. Eccles. Cardinal. & Apostol. Sedis Legatis, statuit & decernit Session. ipsam, quam hac die secunda mensis Junii, præsentis anni 1547. celebrare decreverat, ad diem Jovis post festum Nativitatis Beatæ Mariæ Virg. quæ erit 15. mensis Septemb. proxime futuri, quoad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quod prosecutio discussionis & examinationis eorum, quæ tam ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus libito & voluntate, etiam in privata Congregatione abbreviare & prorogare libere possit & valeat.

Die 14. Sept. 1547. in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

Bulla Resumptionis Concilii Tridentini sub Julio III. Pont. Max.

Julius Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Cum ad tollenda Religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturba-

turbatione & scandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens esse videatur, sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carol. Roman. Imper. semper August. nobis per suas literas & nuntios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concil. per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerint Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata & discussa, ad civitatem Tridentinam reducatur: Nos *a* ad quos, ut summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Conc. indicere & dirigere, ut Ecclesiæ pacem & Christianæ fidei atque orthodoxæ Religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane provincia retro actis temporibus in vera Religione, ac sacrorum Conciliorum & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia & reverentia, nulli Christianorum Provinciæ fuit unquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes ac Principes Christiani justis piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant: venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepisc. Episc. & dilectos filios Abbates, omnesque alios & singulos, qui de jure, vel consuetudine, vel privil. Concil. generalibus interesse debent, quosque idem Prædecessor noster in suis Indictionis & aliis quibuscunque desuper confectis & publicatis literis, Conc. interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri JEsu Christi hortamur, requirimus & monemus, ut proximis futuris Kal. Maji, quem diem ad ipsum Conc. in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, prævia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia & de Apostolicæ auctoritatis

a Teste Marcell. 1. in Epist. 1. ad Episc. prov. Antioch. & Peleg. 2. in Epist. sua Decret. in Bonifacio Epist. ad Zachar. Pap. scrib. & Synodo Chalc. Act. 1. & 2. Nicæna, tom. 1. Act. 6. & Nicolao 1. in Epist. ad Michael.

plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorum ejusdem sanctæ Romanæ Eccles. Cardinalium consil. & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa civitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, convenire & se congregare, ac ipsius Concilii continuationi & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem civitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram valetudinemque, & Sedis Apostol. necessitates, personaliter adesse nequiverimus, Spiritu S. duce, ipsi Conc. præsidebimus: quacunque ipsius Conc. translatione & suspensione, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque, ac præsertim illis, quæ idem Prædecessor noster in suis literis prædictis, quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis in suo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus sit, innovamus, voluit non obstare; irritum nihilominus decernentes & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostram hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostol. ejus, se noverit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnat. Dominicæ, M. D. XLVIII. Kal. Dec. Pontific. nostri anno I.

M. Cardinalis Crescen.
Rom. Amasæus.

SESSIO XI.

Quæ est prima
SUB JULIO III. PONT. MAX.
Celebrata Kalend. Maji 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACETNE vobis ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis; Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incre-

incrementum & exaltationem fidei & Religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Conc. Tridentin. juxta formam & tenorem literarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora? *Responderunt:* PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse in futuris Kalend. Septembris? *Responderunt:* PLACET.

SESSIO XII.

Quæ est secunda

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 1. Sept. 1551.

Decretum Prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apstol. Legato, & Nuntiis, quæ in proxma præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse decreverat, cum ob inclytæ Germaniæ nationis, cujus præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Moguntini & Trevirensis Archiepisc. ac sacri Romani Imperii Principum Elector. & complurium ipsius aliarumque provinciarum Episcop. sub hanc ipsam diem adventu in Domino exultans & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quam plurimos alios tam ipsius Germanicæ, qnam aliarum nationum Prælatos ex sui officii debito & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Session. ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octob. proxime sequentis, indicit, & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Session. de septem Sacramentis novæ Legis in genere, & in specie de Baptis-

mate & Confirmatione definitum fuerit; statuit & decernit de sanctissimæ Eucharist. Sacramento; nec non, quod ad reformat. attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri JEsu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, jejuniis & orationibus vacent: ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem & sanctæ Matris Ecclesiæ unitatem, ac recte vivendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quæ est tertia

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Octob. 1551.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostol. Legato & Nuntiis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu & gubernatione convenerit, ut veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & ut hæresibus omnibus & aliis gravissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret: hoc præsertim
a Matth. 13. jam inde a principio in votis habuit, *a* ut stirpitus convelleret zizania execrabilium errorum & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, usu & cultu sacrosanctæ Euchar. superseminavit: quam alioqui Salvator noster in Ecclesia sua, tanquam symbolum reliquit ejus unitatis & charitatis, qua Christianos omnes inter se conjunctos & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam & sinceram illam de venerabili hoc & divino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Cathol. Eccles. ab ipso JEsu Christo Dom. nostro & ejus Apost. erudita, atque a Spiritu

sancto,

sancto, illi *a* omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit; & ad finem usque sæculi conservabit, omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti Decreto explicatum atque definitum.

a Luc. 22. ca 1. vers. ego pro te 1. dist. & infra Sess. 22. c. 1. & sup. Sess. 5. Jean. 10.

REMISSIONES.

α Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Cardin. Bellarm. lib. 2. de Euchar. P. Henriq. in sum. lib. 8. de sanct. Euchar. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Th. tom. 3. q. 73. disp. 77. cum seqq. novissime P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 73. per totam. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. *Del excelentissimo Sacramento del Altare, que se llama Eucharistia.*

β *In doctrina fidei, usu & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminavit.*) Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. in procem. §. 6. Sot. de Just. in 4. dist. 1. q. 6. art. 3.

CAPUT I.

De reali præsentia Domini nostri JEsu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

α Principio docet sancta Synodus & aperte ac simpliciter profitetur in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, β post panis & vini consecrationem, Dominum nostrum JEsum Christum, *b* verum Deum atque hominem, vere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri, nec enim hæc inter se pugnant, *c* ut ipse Salvator noster semper ad dextram Patris in cœlis assideat, juxta modum existendi naturalem; & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, *d* possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata assequi possumus, & constantissime credere debemus: ita enim majores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacram. disseruerunt; apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacrament. in ultima Cœna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis vinique benedictionem se suum ipsiusCorpus illis præbere, ac suum Sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est; *e* quæ verba a sanctis Evangelistis commemorata, γ *f* & a S. Paulo postea repetita, cum

b Joan. 1.

c Cap. 1. de sum. Trin. sup. Sess. 3. in symbolo. Ephes. 1. Matth. 19. in fin.

d Matth. 19.

e Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.

f 1. Cor. 11.

cum propriam illam & apertiſſimam ſignificationem præ ſe ferant, ſecundum quam a Patribus intellecta ſunt; indigniſſimum ſane flagitium eſt, ea a quibusdam contentioſis & pravis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Chriſti negatur, contra
a 1. Tim. 3. univerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri: quæ tanquam *a* columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta velut ſatanica deteſtata eſt, grato ſemper & memori animo præſtantiſſimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 8. cap. 20. a princ. optime Bald. Junium ſuper opera controv. Bellarm. p. 2. lib 3. cap. 1. a princ. & c. 2. verſ. At ſententia communis ſcholarum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 9. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 1. q. 78. num. 14.

β *Poſt panis, & vini conſecrationem.*) Utrum benedictio illa Chriſti ſuper panem fuerit diſtincta a conſecratione? Affirmant P. Soar. de Sacram. diſp. 58. Sect. 2. P. Ægid. d. diſp. 78. num. 14.

γ *Quæ verba a ſanctiſſimis Evangeliſtis commemorata.*) Horum verborum meminerunt omnes Evangeliſtæ, ac etiam S. Paulus., videlicet Matth. c. 26. v. 26. Marc. c. 14. v. 22. Luc. c. 22. v. 19. Joan. c. 6. v. 25. & 1. ad Cor. 11. v. 24.

CAPUT II.

De ratione inſtitutionis ſanctiſſimi hujus Sacramenti.

α Ergo Salvator noſter diſceſſurus ex hoc mundo ad Patrem, β γ Sacrament. hoc inſtituit, in quo divitias
b Pſ. 110. divini ſui erga homines amoris velut effudit, *b* memoriam
c 1. Cor. 11. faciens mirabilium ſuorum, *c* & in illius ſumptione δ colere nos ſui memoriam præcepit, ſuamque annuntiare mortem, donec ipſe ad judicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc tanquam ſpiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viventes vita illi-
Luc. 22. 1. Cor. 11. c. iteratur de conſ. diſt. 2.
d Joan. 6. us, qui dixit: *d* Qui manducat me, & ipſe vivet propter me: & tanquam antidotum, ε quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præſervemur. ζ Pignus
e 1. Cor. 11. Epheſ 5. Rom. 12. 1. Cor. 5. præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis adeoque ſymbolum unius illius corporis, *e* cujus ipſe caput exiſtit, cuique nos, tanquam membra arctiſſima,

a, Fidei, Spei & Charitatis connexione adstrictos esse
luit, ut idipsum omnes diceremus,; *a* nec essent in no- *a* 1. Cor. 1
s schismata.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck. de Sacram. q. 78. num. 21. P. Vasquez 3. p. D. Thom. 2. disp. 169. num. 15. P. Valer. Reginald. in praxi fo- poenit. lib. 29. a num. 9.

β Sacramentum hoc instituit.) Institutum fuisse hoc Sacramentum Matth. quando Christus in coena suum Corpus & sanguinem consecravit, docent nbros. lib. 4. de Sacram. c. 4. & 5. & in lib. de initiand. myster. c. 9. Da- sc. lib. 4. c. 14. ad finem. D. Thom. in 4. dist. 8. q. 1. art. 3. & p. 3. q. art. 3. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. art. 1. vers. de Eucha- tia Sacram. P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vasquez dict. tom. 3. p. 177. a princ. P. Valer. Reginald. dict. lib. 29. num. 9.

γ Utrum praecepto divino teneamur aliquando ad hujus sancti Sacramen- susceptionem? Affirmant P. Valent. disp. 6. q. 8. puncto 4. P. Ægid. de cram. disp. 80. a num. 87. P. Suar. tom. 3. disp. 69. Sect. 1. P. Valer. l. lib. 29. a. num. 57.

δ colere nos sui memoriam praecepit.) Concord. text. in c. iteratur, de nsec. dist. 2. & illud Luc. 22. ℣. 19.

ε Quo liberemur a culpis quotidianis.) Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. &. de Euchar. c. 10. concl. 10.

ζ Pignus praeterea id esse voluit futurae nostrae gloriae.) Vide Vasquez. d. disp. 9. num. 13. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 6.

CAPUT III.

De excellentia sanctissimae Eucharistiae super reliqua Sacramenta.

Commune hoc quidem est sanctissimae *b* Eucharistiae *b* C. sacrifi-
eam caeteris Sacramentis, symbolum esse rei sacrae, cium de
invisibilis gratiae formam visibilem: verum illud in ea consf. dist. 2.
cellens & singulare reperitur, *c* quod reliqua Sacra- *c* C. multi.
enta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis 1. q. 1.
is utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante
um est; nondum enim Eucharistiam *d* de manu Do- *d* Matth. 26.
ini Apostoli susceperant, cum vere tamen ipse affir- Marc. 14.
aret Corpus suum esse, quod praebebat, & semper
e fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecra-
nem *e* verum Domini nostri Corpus, verumque ejus *e* infra Can.
nguinem sub panis & vini specie una cum ipsius ani- 1.
& divinitate existere; sed Corpus quidem sub specie
nis, & Sanguinem sub vini specie ex vi verborum:
ipsum

ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, *a* qui jam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Divinitatem porro propter admirabilem illam ejus cum Corpore & Anima hypostaticam unionem. Quapropter verissimum est, *b* tantundem sub alterutra specie atque sub utraque contineri, totus enim & integer Christus sub panis specie; & sub quavis ipsius speciei parte; totus item sub vini specie, & sub ejus partibus existit.

a Rom. 6. cap. semel Christus, c. iteretur c. singuli & c. qui manducant de cons. dist. 2. infra Can. 3. *b* Sess. 21. c. 3. vide hom. 5. de pasch. inter easque Eus. Emissen. adscribuntur, & de cons. dist. 2. ubi pars est, &c.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 20. §. 3. lit. R. &c. 26. §. 2. lit. N. & R. Bald. Junium super opera controvers. Bellarm. part. 2. lib. 3. c. 5. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 186. num. 5. P. Ægid. de Sacram. q. 76. num. 2. cum seqq. & q. 79. num. 35. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 29. & 30. P. Soar. tom. 3. disp. 39. Sect. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 4. & 5. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 7. concl. 1.

CAPUT IV.

De Transubstantiatione.

a Quoniam autem Christus Redemptor noster Corpus suum id, *c* quod sub specie panis offerebat, vere esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conversionem fieri totius substantiæ *d* panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam Sanguinis ejus; quæ conversio convenienter & proprie a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

c Luc. 22. Joan. 6. 1. Cor. 11.

d C. Panis, de cons. dist. 2. c. cum Marthæ de celeb. Miss. infra Can. 2. in 2. Later. Concil.

REMISSIONES.

a Concord. text. in c. Panis de consec. dist. 2. cap. Cum Marthæ de celebr. Missar. Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 8. c. 22. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 75. disp. 181. P. Ægid. de Sacram. q. 75. num. 49. cum seq. & a num. 171. tom. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. a num. 34. P. Valent. tom. 4. disp. 6. q. 3. 4. & 5. P. Soar. tom. 3. q. 38. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 6. concl. 1. cum. seqq.

CAPUT

CAPUT V.

De cultu & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

a Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, *a* quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, *1* latriæ cultum, * qui vero Deo debetur; huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum; nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: *b* Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adoraverunt; *c* quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam *d* inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis, peculiari quodam & festo die præcelsum hoc venerabile Sacramentum singulari veneratione ac solemnitate celebraretur, *e* I. utque in Processionibus reverenter & honorifice illud per vias & loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos & memores testentur animos erga communem Dominum *f* & Redemptorem pro tam ineffabili & plane divino beneficio, quo mortis ejus victoria & triumphus repræsentatur. Atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & hæresi triumphum agere; ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris, & in tanta universæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati & fracti tabescant, vel pudore affecti & confusi aliquando resipiscant.

a infra Can. 6.
b Psal. 99. Hebr. 1. Matth. 2.
c Matth. 28. Luc. 24.
d Urban. Papa citatus Clementin. lib. 3. de reliq. & vener. sanct.
e infra Can. 6.
f 1. Cor. 15. Hebr. 2.

DECLARATIONES.

1. *Utque in Processionibus reverenter.*) Magis decet, ut solemnitas venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesias quam in alia, ex eaque sumi sanctissimum Sacramentum, & in Processione per vias publicas circumferri, & ad eandem Ecclesiam referri, totiusque rei agendæ auctoritas penes Capitulum sit.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censuris quæst. 73 n. 15. & q. 76. num. 85 P. Soar. tom 3. disp. 35. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 37. in fine.

β *Latria cultu, qui vero Deo debetur.*) Vide repert. Inquisit. verbo Latria Azeved. ad lib. 2. num. 14. tit. 1. lib. 1. novæ Recopil. * & in lib. 3. n. 3. Vide etiam gloss. verb. octavo in Clem. fin. de hæret. S. Thom. 3. p. quæst. 25. art. 1. & 2. Castr. adversus hæres. verb. adoratio vers. secunda hæresis.

γ *Peculiari & festo quodam die.*) Concordat. text. in Clem. unic. de Reliquiis, & venerat. sanctor.

CAPUT VI.

De asservando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

a infra Can. 7. C. sane de celeb. Miss. c. 3. de cult. Euchar. c. Presbyt. de cons. dist. 2. b 1. Nicæni forte c. 14. c Conc. Rhemens. c. 2. Conc. Later. sub Innoc. 3. c. 26. c. præsente 93. dist. d Ancyr. c. 6. 1. Nic. c. 12. Carth. 4. c. 77. 78. Agathen. c. 15. &c.

αβγ Consuetudo *a* asservandi in Sacrario sanctam Eucharistiam adeo antiqua est, ut eam sæculum etiam *b* Nicæni Concilii agnoverit. Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, præterquam, quod cum summa æquitate & ratione conjunctum est, tum multis in *c* Conciliis præceptum invenitur, & vetustissimo Catholicæ *d* Ecclesiæ more est observatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc & necessarium morem statuit.

DECLARATIONES.

In Ecclesiis Parochialibus semper Eucharistia reservari debet, in aliquo mundo, singulari & signato loco, ut infirmis succurri possit, nec consuetudo excusat contraria, nec paupertas Ecclesiæ, nisi forte subeant periculum a manu sacrilega, contra quod periculum satis cautum esse non possit per quamvis diligentem custodiam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 28. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 76. num. 85. cum seqq.

β *Consuetudo asservandi in Sacrario.*) Concordat text. in cap. sane, de celeb. Missar. c. Presbyter, de consec. dist. 2. c. 1. de custod. Euchar.

γ An Episcopus possit concedere licentiam asservandi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione populi; negative decidit c. in tribus, §. tantæ de consec. dist. 1. Resolvunt Rub. decis. 29. Aloys. Ricci in coll. dec. p. 4. coll. 1216.

CAPUT

CAPUT VII.

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat.

i non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe, quo magis sanctitas & nitas cœlestis hujus Sacramenti viro christiano comperst, eo diligentius cavere ille debet, ne absque magna :rentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præim cum illa plena formidinis *ß* verba apud *a* Apostoı legamus: Qui manducat & bibit indigne, judicium manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini. ıre communicare volenti revocandum est in memoriam ; præceptum: *b* Probet *γ* seipsum homo; Ecclesiastica :m consuetudo declarat, eam probationem necessariam , ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumsibi *c* contritus videatur, absque *δ* præmissa sacraıtali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere det, quod a Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdoıs, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta ıodus perpetuo servandum esse decrevit, *ε* modo non ıt *d* illis copia Confessoris; quod si, necessitate urgen- Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamnum confiteatur.

a 1. Cor. 11. c. quid ergo, c. sancta, c. sicut Judas, & c. timorem, de consec. dist. 2.
b 1. Cor. 1. c. qui scelerate, de consec. dist. 2. c. quotidie, & c. panem, de conf dist. c. omnis qui, cum seq. de pœnit. dist. 1.
c & infra Can. 11.
d infra Can. 11.

REMISSIONES.

Vide Navar. in man. c. 2. num. 7. cum seqq. & in tract. de orat. mi- 39. num. 155. & in c. Fratres, de pœn. dist. 3. num. 100. P. Henez in sum. lib. 8. c. 34. §. 3. lit. P. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. 7. q. 3. art. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 80. n. 5. cum seqq. asquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 208. a n. 1. P. Valer. Reginald. raxi fori pœnit. lib. 29. num. 98.

Verba apud Apostolum legamus.) Concil. 1. ad Corinth. c. 10. v. 27. ıta in c. quid ergo, c. sancta, c. sicut Judas, c. timorem, de condist. 2.

Probet seipsum homo.) Concordat text. in c. quotidie, c. qui scele-, c. panem, de consec. dist. 2. Vide P. Vasquez dict. tom. 3. disp. , num. 52. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. con- 15. ver. *A esta duda.*

Absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere et.) An de jure divino sacra peccatorum lethalium confessio ante Euistiam fieri debeat? Vide P. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 10. 31. quæst. 2. Petr. Ledesm. dict. tract. de Eucharistia cap. 11. concl.

concl. 8. * Castro. adversus hæreses lib. 6. verb. Eucharistia errore 16. Covar. in c. alma mater p. 1. §. 1. num. 7. concl. 4. Azevedo in lib. 8. tit. 1. novæ recopil. num. 1.

i Modo non desit illis copia Confessoris, quod si necessitate urgente &c.) Vide P. Azor. dict. cap. 31. quæst. 3. plures per Cened. ad Decret. collect. 98. num. 1. Vasquez tom. 3. disp. 208. a num. 15.

CAPUT VIII.

De usu admirabilis hujus Sacramenti.

a C. quid est cum seq. c. dupliciter. & c. in illo, de consec. dist. 2. Augustin. contra Donat. sæpe. Prosp. in lib. sent.
b Galat. 5.
c infra Can. 8. Matth. 22.

a Quoad usum autem; *a* recte & sapienter Patres nostri tres rationes hoc S. Sacram. accipiendi distinxerunt; quosdam enim docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viva, *b* quæ per dilectionem operatur, fructum ejus & utilitatem sentiunt: tertios porro sacramentaliter simul & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant & instruunt, *c* ut vestem nuptialem induti ad divinam mensam accedant. *β* In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a Sacerdotibus Communionem acciperent; *d* Sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, *e* tanquam ex traditione Apost. descendens, jure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet S. Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo jam tandem aliquando conveniant & concordent, memoresque tantæ Majestatis, & tam eximii amoris JEsu Christi Domini nostri, *f* qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & Carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria Corporis & Sanguinis ejus, fidei constantia & firmitate, ea animi devotione ac pietate & cultu credant & venerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint; & is vere eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis, cujus vigore confortati ex hujus miseræ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam pervenire valeant, eundem *g* panem Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

d C. relatum de consec. dist. 1. infra Can. 10.
e Hebr. 5. & 7.
f Joan. 6. c. 1. de consec. dist. 2.
g Ps. 77. c. revera, & c. omnis de consec. dist. 2.

Quo-

Quoniam autem non est satis, veritatem dicere, nisi detegantur & refellantur errores; placuit S. Synodo hos Canones subjungere, ut omnes jam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caveri vitarique debeant.

REMISSIONES.

α Vide Marand. q. 7. de Corpore Christi. P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 34. P. Vasquez ad 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 212. a n. 1. P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 80. art. 1. & q. 82. num. 16.

β *In sacramentali autem sumptione, &c.*) Vide Bejam casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. præterea.

DE SS. EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

CANON I.

Si quis negaverit, α in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri vere, realiter, & substantialiter Corpus & Sanguinem una cum anima & divinitate Domini nostri JEsu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, vel figura, vel virtute; anathema sit. *a*

a supra cap. 3. Concil. Constant.

CANON II.

β Si quis dixerit, *b* in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis & vini una cum Corpore & Sanguine Domini nostri JEsu Christi; negaveritque mirabilem illam & singularem conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis & vini; quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissime *c* Transsubstantiationem appellat; anathema sit.

b Conc. idem damnans art. Joan. Wiclef.

c supra c. 4.

CANON III.

γ Si quis negaverit, *d* in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

d Conc. Florent. in decret. Eugen. ad Armen. supra c 3. & infra Sess. 21. cap. 1. de commun.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse Corpus & Sangui-

 nem

nem Domini nostri JEsu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante vel post, *a* & in hostiis seu particulis consecratis, quae post Communionem reservantur, vel supersunt, non remanere verum Corpus Domini; anathema sit.

a supr. c. 3.

CANON V.

Si quis dixerit, *b* vel praecipuum fructum sanctissimae Eucharistiae esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus provenire; anathema sit.

b vide Concil. Florent. ibid. (supra c. 2.

CANON VI.

Si quis dixerit, in S. Eucharistiae Sacramento Christum unigenitum Dei Filium non esse *c* cultu latriae, etiam externo, 1. adorandum, atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum, neque in Processionibus secundum laudabilem & universalem Ecclesiae sanctae ritum & consuetudinem solemniter circumgestandum, vel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & ejus adoratores esse idololatras; anathema sit.

c supr. c. 2.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam *d* in Sacrario reservari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam: aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema sit.

d supr. c. 6.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, *e* & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit.

e supr. c. 8.

CANON IX.

Si quis negaverit, *f* omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis, 2. saltem in Paschate ad communicandum, *g* juxta praeceptum sanctae Matris Ecclesiae Catholicae; anathema sit.

f C. omnis utriusque de poen. & remiss. Conc. Later. sub Innoc. III. c. 21. & inf. Sess. 14. can. 8. de poenit.

g Conc. Later. sub Innoc. III. c. 21.

CANON X.

Si quis dixerit, *h* non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit.

h supr. c. 8.

CANON XI.

Si quis dixerit, *i* solam fidem esse sufficientem praeparatio-

i supr. c. 7.

parationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indigne, atque adeo in mortem & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, *a* quantumque etiam a supr. c. 7.
se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere; seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

DECLARATIONES.

1. *Adorandum.*) Non licet sanctam Eucharistiam ad eos ægrotantes deferre, qui morbi gravitate impediti sumere eam non possunt, ut scilicet ipsi infirmi venerationis gratia eam deosculentur: & si forte aliquo in loco talis est consuetudo, ea prorsus est tollenda, vel sic sanctissimum Sacramentum ad infirmos deferendum est, ut illud sumant, non autem ut adorent tantum; sicuti fit in aliquibus locis, quod Pius V. prohibuit.

2. *Saltem in Paschate.*) Quærebatur, stante Privilegio Minoribus & aliis Religiosis concesso, ut omni tempore, (præterquam in die Dominicæ Resurrectionis) possit ab illis Eucharistia sumi, an qui ab eis intra Dominicam in Albis Eucharistiam perceperunt, præcepto, de quo in cap *Omnis de pænitentiis & remissione*, satisfecerint? Congregatio die 23. Jan. 1586. censuit negative; quia dict. cap. *Omnis*, sicut vult, quod quis proprio Parocho confiteatur, ita a proprio etiam Eucharistiam sumat: & quia subdit, *nisi forte de proprii Sacerdotis consilio duxerit abstinendum ab Eucharistia*, ab eodem recipi debet Eucharistia; ejus enim est destruere, cujus est condere, *lib. ult.* C. *de leg. ibid. num.* 13. Eo magis, quod tunc Religiosi non poterant hoc Sacramentum ministrare. Card. *in clem.* 2. *num.* 2. *de privil.*

Congregatio Concilii censuit, procedi non posse adversus eum, qui tribus 18. Februar.
abhinc annis ab Aug. Conf. excommunicatus ad hanc usque diem in excom- 1598.
municatione permansit, præterquam in Festis Paschalibus, in quibus anno ab Aug. Conf. absolutionem obtinuit.

Congregatio Concilii censuit, non satisfacere præcepto Ecclesiæ eum, qui 21. Maji
sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suscipit ante vel post diem Paschatis 1601.
non de manu Parochi, sed Regularium habentium a Sede Apostolica privilegium ministrandi hoc Sacramentum, præterquam in die Paschali.

Dubitatur rursum: An eis, qui infra dictum tempus de manu Parochi Eucharistiam acceperunt, & sic præcepto Ecclesiæ satisfecerunt, vel intentionem habent; priusquam labatur octava Paschatis, de manu Parochi eam sumere, licitum sit ipso Resurrectionis die ex Religiosorum manu communicare? Congregatio die 23. Januarii 1568. censuit, id non esse licitum; cum sit expresse prohibitum. Navar. manualis cap. 21. num 52. Itaque

in Paschate sumenda est Eucharistia in propria Parochia, nec excusatur sumens in hebdomada sancta, vel immediate post Pascha extra eam.

Famuli quoque saeculares in Monasteriis Regularium Ordinis Cisterciensis habitantes non sunt cogendi accedere ad Ecclesiam Parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, nisi tempore Paschali Resurrectionis Domini nostri JEsu Christi. Ita in una decisione data Episcopo Tornacensi die 20. Februar. 1576.

REMISSIONES.

α CANON I. vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 20. §. 4. in princip. Valent. disp. 6. q. 3. P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 75. num. 3. P. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 1. concl. 5.

β CANON II. vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 30. §. 2. lit. L. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 180. num 108. & disp. 194. num. 4. P. Ægid. de Sacram. q. 75. num. 49. & num. 171. & q. 77. art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 29. num. 36. Petr. Ledesm. d. tract. de Euchar. c. 6. concl. 2. & 3.

γ CANON III. vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 27. §. 4. lit. K. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 74. num. 3. & num. 191. & q. 75. num. 49. & 168. & q. 76. num. 32. P. Vasquez tom. 3. disp. 188. num. 2. & 15. P. Valer. Reginald. dict. lib. 29. num. 37.

δ CANON IV. vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 28. in princ. lit. C. Bald. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 5. P. Ægid. dist. q. 74. num. 26.

ε CANON V. vide P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 26. in princ. lit. B. P. Ægid. de Sacram. q. 79. num. 53. P. Vasquez dict. tom. 3. disp. 205. n. 2.

ζ CANON VI. vide Can. lib. 5. de locis theol. c. 5. col. 144. & lib. 12. c. 11. col. 441. P. Henriquez in sum. lib. 8. c. 32. §. 3. lit. D. & c. 41. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 76. num. 86. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lit. 29. num. 37. in fin. P. Soar. tom. 3. disp. 65.

η CANON VII. vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 5.

θ CANON VIII. vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 212. num. 3.

ι CANON IX. vide P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 80. num. 192. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 29. num. 57. in fin.

* *Saltem in Paschate.*) vide Sotum in 4. dist. 18. q. 1. art. 4. Covar. in cap. alma mater pag. 1. §. 1. num. 7. vers. hanc praeterea. Azevedo in lib. 5. num. 1. in fin. tit. 1. novae recopil.

κ CANON X. vide Sotum in 4. dist. 12. q. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis theol. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. num. 5. cum seq. P. Azor. inst. mor. p. 1. lib. 10. cap. 31. col. 1040. P. Soar. tom. 3. disp. 66. Sect. 3. vers. sed quares. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 20. num. 53.

DECRE-

[redacted]

DECRETUM DE REFORMATIONE.

CAPUT I.

Datur forma, qua Episcopi debent residere, subditos cum prudentia corrigere, a cujus visitatione nemo appellet, &c.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & * Nuntiis, intendens nonnulla statuere, quæ ad jurisdictionem pertinent Episcopor. ut juxta proximæ Sessionis Decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius & commodius sibi subjectos regere, & in vitæ ac morum honestate continere potuerint; illud primum eos admonendos censet, *a* ut se pastores, non percussores esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos tanquam filios & fratres † diligant; elaborentque, ut hortando & monendo * ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, *b* illa Apostoli est ab eis servanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate & patientia: cum sæpe plus erga corrigendos agat benevolentia quam austeritas, plus exhortatio, quam comminatio, plus charitas, quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia judicium, cum lenitate severitas adhibenda est, ut sine asperitate disciplina populi salutaris ac necessaria conservetur; & qui correcti fuerint, emendentur, aut si resipiscere noluerint, cæteri salubri in eos animadversionis exemplo a vitiis deterreantur: cum sit diligentis, & pii simul pastoris officium, morbis ovium levia primum adhibere fomenta; post, ubi morbi gravitas ita postulet, *c* ad acriora & graviora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submovendis, cæteras saltem oves a contagionis periculo liberare. *d* Cum igitur rei criminum plerumque ad evitandas pœnas & Episcoporum subterfugienda judicia, querelas & gravamina simulent, & appellationis diffugio judi-

a Tit. in 1. Tim. 3. 1. Petr. 5. dist. 45. in pr. dist. 94. c. ult. dist. 95. c. esto subjectus.
b 1. Tim. 4.
c C. resecandæ & c. corripiantur, 24. q. 3.
d cap. cum speciali, §. porro de elect.

cis processum impediant, ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto, † ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut hujusmodi eorum calliditati & tergiversationi occurratur, ita statuit & decrevit: *a* 1. In causis visitationis & correctionis, sive habilitatis & inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria * vel alio quocunque gravamine, 2. non appelletur: &c. nec Episcopus seu Vicarius appellationi hujusmodi tanquam frivolæ deferre teneatur; sed ea ac quacunque inhibitione ab appellationis judice emanata, nec non omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere, *b* 3. nisi gravamen hujusmodi † per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva 4. appellari non possit: quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a Infra Sess. 22. c. 1. & 24. c. 20. de Reformat.

b Cap. ut debitus, de appell. cum sim.

DECLARATIONES.

1. *In causis visitationis & correctionis.*) Appellatio a correctione non est admittenda per Metropolitanum ante definitivam sententiam, etiamsi Metropolitanus acta solum videre vellet expensis appellantis transportanda.

7. Martii 1596. Congregatio Concilii censuit, non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum: dum tamen in ea processum non complicet, & se intra visitationis terminos contineat.

14. April. 1587. Congregatio Concilii censuit, non posse Episcopum in visitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, sed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quam ordinariam delicti vindictam respiciunt.

2. Januarii 1601. Congregatio Concilii censuit, non licere Episcopo visitationem aggredienti proponere edicta, quibus subditi jubeantur crimina detegere, multoque minus proposita pœna excommunicationis.

25. Maji 1601. Congregatio Concilii censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atque etiam in præparatoria inquisitione non posse uti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, impediri.

26. Augusti 1594. Congregatio Concilii censuit in visitatione, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad revelandum, neque in ea exigere juramentum a visitatis: caeterum cum visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere

ubi Capitulares se congregare consueverunt, si id commode fieri
n[illegible] ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum
i, quoties prosequi voluerit visitationem alicujus particularis per-
a Capitulo, & si Episcopus visitaverit ad morum correctionem &
tionem, utique non posse non compilato processu, nec servatis de
vandis poenam ordinariam infligere.

[illegible] appelletur.) Appellatio a definitiva in causa correctionis non su-
executionem. Itaque in nonnullis casibus, velut in materia corre-
norum, ubi Concilium expresse sustulit appellatonem, sublatam
; quoad effectum suspensivum, non autem devolutivum.

[illegible] gravamen.) Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quam
m eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi ap-
n fuerit a definitiva, vel interlocutoria habente vim definitivæ, cu-
amen per appellationem a definitiva non possit reparari.

definitivam sententiam in causis visitationis & correctionis appella
i, ita tamen, ut appellatio non suspendat executionem, nisi gra-
it hujusmodi, ut est infra.

[illegible]pellari non potest.) Intelligitur etiam de indebita carceratione, &
hujusmodi gravamine appellari potest, & Ordinarius tenetur huic
ioni deferre, & sincere processum transferre ad judicem appellatio-
[illegible]rim tamen reo manente in carceribus, donec judex appellationis
[illegible]gnita aliud jusserit.

i auctoritas delegata, quæ Episcopis a Concilio tribuitur, non au-
illorum, ad quos legitime interposita appellatione alias causa de-
[illegible]ur.

REMISSIONES.

[illegible]de Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 40. art. 1.

[illegible]n. Diaz. c. 147. & ibi Salzed: lit. B. vide etiam Greg. Tholos. de
ionibus lib. 2. c. 10. num. 1. cum seqq. art. 8.

[illegible] se pastores, non percussores esse meminerint.) Episcopi perpendere debent
diligentia, & pietate textum in præsenti, & infra Sess. 24. c. 3. &
. c. 1. de Reform. & cap. esto subjectus, & cap. Episcop. cum se-
[illegible]s 92. dist.

[illegible]quam filios & fratres, &c.) Vide Cabedo lib. 1. divers. juris ar-
orum c. 1 num. 3. vers. 3. Petr. Greg. Tholos. de appellat. dict. c.
1. 9. cum seq.

[illegible]tando & monendo &c.) Vide Seguram in direct. judic. 2. p. in ini-
. 9. Bobadill. tom. 1. suæ Politiæ lib. 2. c. 13. num. 52. & 54.

remedio ad innocentiæ præsidium instituto, &c.) Vide Afflict. decis. 188.
Gail. pract. observ. lib. 1. observ. 152. num. 9. Azeved. in lib.
44. tit. 18. lib. 4. novæ recopil.

causis visitationis &c.) Vide infra Sess. 24. c. 3. & 10. Navar. in
18. & 25. n. 14. cum seq. & in Rubr. de jud. notab. 9. n. 83.
Valasc. tom. 1. alleg. 70. n. 4. Navar. cons. 2. lib. 2. de appellat.

[illegible] interlocutoria, vel ab alio quocumque gravamine non appelletur.) Quando

K 4 grava-

gravamen illarum per illam non potest tolli per appellationem a definitiva, posse appellari docet Navàr. consil. 2. de appellat. quod potest etiam appellari ex rationabili causa, & in appellatione expressa; habetur in cap. ut debitus, de appellat. cap. cum appellationibus frivolis, eodem tit. lib. 6. vide tamen Soar de Paz. in praxi tom. 2. p. 5. c. unic. num. 3. Quarant in summa Bullarii, verbo, Archiepiscopi auctoritas vers. Primo quæro, pag. 65. ubi resolvit, quod non potest appellari ab interlocutoria in scriptis & expressa causa justa, ex hoc decreto, licet olim ante Concilium attento jure, liceret.

* *Ab interlocutoria, &c.*) vide Paz. in praxi tom. 1. p. 6. in procemio ex num. 21. Horat. Lucium de privileg. scholast. priv. 72. Aloys. Rico resol. 7. in praxi var. resol. num. 3.

ε *Nec Episcopus seu Vicarius appellationi hujusmodi tanquam frivola deferre teneatur.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit, Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram ejus Suffraganeo. Et iterum: Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ fit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi in illis tribus casibus, de quibus supra adest Bulla Gregorii *XIV*. quæ est 14. fol. 702. in Bullario, tom. 2. & prædictas Cardinalium decisiones refert Zerol. in praxi Episc. verbo, Appellatio, vers. Ad decimum.

ζ Sacram Cardinalium Congregationem definiisse, Metropolitanum non posse cognoscere, etiam circa præjudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque ulla inhibitione posse simpliciter mandare, ut sibi transmittatur copia processus expensis appellantis, extra casus a prædicto Concilio expresse concessos appellandi, refert Stephan. Quarant. in summa Bullar. verbo, Archiepiscop. auctoritas, vers. Primo quæro, p. 65.

η In hac denique appellationis materia extat decretum sacræ Congregationis prolatum die 16. Octobr. an. 1600. Alex. Cardin. Florent. Hieron. Agucchius Secret. cujus tenor sequens est.

θ Ad tollendas ambiguitates, & controversias jurisdictionales, quæ inter appellationum, & prioris instantiæ judices non sine partium dispendio, cursusque justitiæ impedimento, & sæpe cum scandalo oriuntur, sacra Congregatio causis Episcoporum proposita, facta prius relatione S. D. N. Clement. Papæ, ac de Sanctitatis suæ mandato vivæ vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac servari debere, mandavit, & mandat.

ι Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ Suffraganeos eorumve subditos non judicent, nisi in casibus a jure expressis.

κ Iidem, nec alii superiores etiam Nuntii, vel Legati de latere specificam majorem non habentes, causas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum judicum pendentes ad se non advocent: nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur; tuncque appellantes ab inferiorum jurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possint.

λ Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constiterit appellationem a sententia definitiva, vel

vel habente vim definitivæ, aut a gravamine, quod per definitivam sententiam reparari non possit, in casibus a jure non prohibitis per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.

Nec dum causæ coram inferioribus judicibus pendent ante definitivam sententiam, vel vim definitivæ habentem, de gravamine illato, superiores cognoscere valeant, licet citra præjudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, ut ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

ρ Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti definitivi aut vim definitivi habentis, vel damnum per definitivam irreparabile continentis: alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcunque sint ipso jure nulla, eisque impune non parere liceat.

ν Si appellans afferat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa judicis a quo, vel actuarii habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, injungi poterit, ut soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra brevem aliquem competentem terminum tradatur. Caveat tamen judex a quo, nisi vere appellatum fuerit in causa appellabili, interim aliquid in præjudicium appellantis attentet. Et si per actum Publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit judex appellationis adjicere, ne interim aliquid novi contra appellantem intentetur.

ξ Ab executione decreti S. Concil. Trident. aut visitationis Apostolicæ appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute ejusdem sacri Concilii procedant, ut Sedis Apostolicæ delegati in causis, quæ sub eorum jurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salva tamen in hoc casu Legatorum, & Nuntiorum Apostolicorum auctoritate.

ο In causis vero visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum devolutivum tantum admittantur: nisi de gravamine per definitivam irreparabili agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione judicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensivum.

π Cum a gravamine, quod per definitivam reparari nequit, ut indebitæ carcerationis, vel torturæ aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, nonnisi visis actis, ex quibus evidenter appareat de gravamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel provisio aliqua concedatur.

θ Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem, quo reperitur, carcere permanebit, quoad judex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreverit, & tunc si a judicis ad quem decreto vim definitivæ habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per judicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

σ Acta originalia processum primæ instantiæ ad judicem appellationis notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa & suspi-

K 5 cio

cio incidat, quæ judicialiter objiciatur; & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, ut in suo archivo conserventur.

† A sententia definitiva, contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio aut alia quævis provisio, quamdiu appellans in hujusmodi vera contumacia persistiterit, concedatur. Hæc etiam de verbo ad verbum retulit Aloys. Riccius decis. 504.

† *Nisi gravamen hujusmodi, &c.*) Vide Camill. Borell. consil. 30. num. 4. Aloys. Riccius decis. 305.

CAPUT II.

In criminalibus appellationis causa a sententia Episcopi, quando Metropolitano, & quando uni ex viciniori- bus sit committenda, eorumve Vicariis, & non inferioribus.

a A sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, 1. Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, 2. uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus judicibus committatur.

DECLARATIONES.

1. *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*) Fuit dubitatum: An Legati seu Nuntii Apostolici possint committere illas causas suis Auditoribus, ut illas viderent tanquam iudices delegati? Fuit resolutum die 6. Octob. 1588. non posse; & fuit allegatum cap. 10. Sess. 25. de Reformat.

2. *Uni ex vicinioribus Episcopis.*) An sit a decretis & sententiis Ordinarii, qui etiam tanquam Sedis Apostol. delegatus ex decreto Concilii processit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostol. appellandum? Et fuit resolutum, appellandum esse ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadjuvare, non autem de novo dare.

Die 24. Maji 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nuntiorum Sanctissimi in causis appellationum, in criminali nullas esse. Nec propter utilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

REMISSIONES.

a Cui sit committenda appellationis causa in criminalibus, vide Arim. Trepat. lib. 1. vari. sent. tit. 254. de appellat. in genere.

CAPUT

minime procedat. Is autem, a quo appellatum fue-
ntra 30. dies acta ipsa postulanti 2. gratis exhi-
: alioqui absque illis 3. causa appellationis hujus-
, prout justitia suaserit, terminetur.

DECLARATIONES.

Acta primae instantiae.) Constito de contumacia judicis a quo; recu-
exhibere acta, partes erunt judicis, ad quem appellatum est, ab-
partem appellantem a molestationibus, & pronuntiare acta & sen-
n judicis a quo, si unquam reperiantur, cassa esse & vana.

cerati sine processu appellatio a Metropolitano cognosci potest,
odo non impediat executionem: carceratus tamen non est per judi-
ppellationis, nisi causa cognita, relaxandus.

Gratis exhibeat.) Gratis exhibenda sunt acta in causa criminali, con-
per Cancellarium Episcopi aut ipsummet Episcopum: secus si per
ium, cui solvenda est merces, juxta cap. 20. Sess. 24.

Causa appellationis.) Congregatio censuit, Episcopum, ad quem ap-
um fuerit, excommunicatum coram se comparentem ad cautelam
absolvere; visis tamen actis, quibus jurisdictio sua fundetur, quam-
is de causae meritis non cognoscat definitive, tamen nonnisi visis
us actis primae instantiae posse juxta hoc cap. sententiam ferre.

REMISSIONES.

CAPUT IV.

Si a jure requisiti Episcopi certo numero non possunt assistere Episcopo deponenti ac degradanti Clericum, assistant totidem Abbates certi ejusdem diœcesis; quibus assistere non valentibus, assistant personæ alioquin in dignitate constitutæ, &c.

a Can. 10. vide 3. q. c. suggero, & 15. q. 7. c. Felix Episc. b 2. Hispal. c. 6. c C. siquis cum seq. 14. q. 7. c. degradat. de pœn. in 6.

a Cum vero tam gravia nonnunquam sint delicta, *a* ab ecclesiast. commissa personis, ut ob eorum atrocitatem e sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo *b* secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: *c* quos si omnes adhibere difficile esset, debita juris executio differretur; si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit & decrevit Episcopo per se, seu illius Vicar. in spiritualibus generalem contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, & per seipsum etiam ad actualem atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus ecclesiast. in casibus, in quibus aliorum Episcopor. præsentia, in numero a Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, * usum mitræ & baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate aut diœcesi reperiri & commode interesse possint, alioquin aliis personis in ecclesiast. dignitate constitutis, 1. quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant.

REMISSIONES.

1. *Constitutis.*) Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cum non habeant nomen dignitatis.

Nec debent interesse in examine processus, sed tantum in solemni & actuali degradatione, tanquam assistentes seu assessores.

Et Possunt ab Ordinario assumi aliæ personæ in dignitate ecclesiast. constitutæ & non diœcesanæ, scientia sacræ Theologiæ commendabiles.

REMISSIONES.

a Vide Salzed. in pract. c. 3. num. 7. P. Henriquez in sum. lib. 13. c. 55. §. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. tract. 2. num. 52. Riccium in praxi var. resol. c. 221.

* *Sibi assistentibus totidem Abbatibus.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in d. praxi Can. c. 140. lit. A. Franc. Vivium decis. 314. lib. 2. num. 6.

CAPUT

CAPUT V.

Gratias mendaciis aut taciturnitate extortas pro remissione peccati aut pœnæ, ad quam criminosus fuerat condemnatus, revocet is, qui gratiam fecisse videbatur.

Et quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, ut nonnulli ejusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis ẽ Episcopor. justa severitate inflictæ aut remittuntur omnino, aut minuuntur, cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum *a* impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti; idcirco, ut sequitur, statuit & decrevit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens de surreptione & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicujus publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tanquam Sedis Apostol. delegatus, *b* etiam summarie cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constiterit, non admittat.

a Exodi 23. Levit. 19. Prov. 6. 8. 10. 12. & 15. c. si quis dixerit, cum seqq. & cap. nemo perit. 11. quæst. 3.

b C. super literis & c. cum dilecta de rescript. Martis Pollitani 1591. 15. Maji.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & a Vicario urbis & delegatione Papæ absolutum posse appellare ab ipsius Episcopi pronuntiatione, qui vigore Decreti Conc. c. 5. Sess. 13. absolutionem obtentam subreptitiam & obreptitiam declaravit.

CAPUT VI.

Episcopus nequaquam moveatur aut citetur, ut personaliter compareat, nisi ob causam, ex qua deponendus aut privandus veniret.

Quoniam vero subditi Episcopo, *c* tametsi jure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam injuria affecti sint, falsa illi crimina objicere solent, ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorem reddit; idcirco, ne is

c Cap. nonnulli 2. q. 7.

magno suo & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decrevit: *a* * Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, sive privandus veniret, etiam si ex officio aut per inquisitionem, seu denuntiationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, nisi personaliter compareat, nequaquam citetur vel moneatur.

a Vide Sess. 24. c. 1.

REMISSIONES.

a Episcopus nisi ob causam.) Vide Jacobum lib. 22. de offic. Vicarii lib. 2. quæst. 59. num. 1. & 2. Clar. in §. fin. q. 35. vers. ulterius quæro. Stephanum Grat. discept. for. cap. 169. * & infra Sess. 24. c. 3. & Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. c. 121. lit. A.

CAPUT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur, iisque carentes puniuntur.

a * Testes *b* in causa criminali ad informationem vel judicia seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conversationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus pœnis mulctentur.

b C. accusatio quoque c. accusatio Episcopor. c. testes 2. q. 7. & c. ult. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Sylvest. I. juxta Anacleti Pap. Epist. 2. & Carth. 2. c. 6. & Sixti III. Ep c. 3.

CAPUT VIII.

β † Causæ Episcoporum, cum pro criminis objecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, ac per ipsum terminentur.

REMISSIONES.

a β Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. glos. 41. num. 5. ubi resolvit, Concilium in præsenti, dum definit, quod Episcopus nisi ob causam, ob quam deponendus, seu privandus venerit, vel personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur; intelligendum esse de Episcopis non residentibus, quia illi possunt citari, seu moneri ad comparendum, ob causam, ob quam veniant deponendi, seu privandi: Episcopi autem residentes, etiamsi sit causa atrocissima, utpote hæresis, aut læsæ majestatis, minime citari possunt ad personaliter comparendum per quoscunque judices ordinarios, vel delegatos, etiam sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinales, nisi de expressa ac speciali commissione manu Papæ signata.

* Vide tradita a Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi crim. Can. c. 128. lit. F.

† Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. c. 121. lit. A.

Decre-

mis accuratiſſimisque pro rerum gravitate diſputatio-
; habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorum Theolo-
m ſententiis, hoc etiam tractabat: An neceſſarium
. ſalutem, & divino Jure præceptum, ut ſinguli Chri-
leles ſub utraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum
iant. Et: Num minus ſumat, qui ſub altera, quam
ub utraque communicat. Et: An erraverit ſancta Ma-
cclesia, laicos, & non celebrantes Sacerdotes ſub panis
e duntaxat communicando. Et: An parvuli etiam
nunicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſſima Germa-
rovincia ii, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his
articulis, antequam definiantur, audiri a S. Synodo
int, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtula-
ut ipſis tuto huc venire, & in hac urbe commorari,
ere coram Synodo dicere atque proponere, quæ ſen-
t, & poſtea, cum libuerit, recedere liceat; ſancta ipſa
dus, licet magno deſiderio eorum adventum multos
. menſes expectarit, tamen, ut pia mater, quæ ingemi-
t parturit, ſummopere id deſiderans, ac laborans, ut
, qui chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchismata,
uemadmodum eundem omnes Deum, & Redempto-
agnoſcunt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapi-
confidens Dei miſericordia, & ſperans, fore, ut illi in
iſſimam & ſalutarem unius fidei, ſpei, charitatisque

ſionem diſtulit, quam ut illi commode intereſſe poſſent, in diem feſtum Converſionis D. Pauli, quæ erit XXV. die menſis Januar. anni ſequentis, indixit. Illudque præterea ſtatuit, ut in eadem Seſſione de Sacrificio Miſſæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem: interea Seſſione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Unctionis Sacramentis tractandum. Illam autem die feſto D. Catharinæ Virginis & Martyris, qui erit XXV. Novemb. habendam eſſe decrevit, ſimulque ut in utraque materiam Reformationis proſequatur.

Salvus Conductus datus Proteſtantibus.

SACROSANCTA generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præſidentibus in ea eisdem ſanctæ Sedis Apoſtol. Legato & Nuntiis, omnibus & ſingulis, ſive eccleſiaſt. ſive ſæcularibus perſonis univerſæ Germaniæ, cujuscunque gradus, ſtatus, conditionis, & qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concil. accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concil. libere & tuto venire & in eo manere & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam ſcripto, quam verbo offerre, proponere, & cum Patribus, ſive iis, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conviciis & contumeliis diſputare, nec non quando illis placuerit, recedere poſſint & valeant, publicam fidem & plenam ſecuritatem, quam ſalvum conductum appellant, cum omnibus & ſingulis clauſulis & decretis neceſſariis & opportunis, etiamſi ſpecialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi voluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, ut, ſi pro majori libertate ac ſecuritate eorum certos tam pro commiſſis, quam pro committendis per eos delictis judices eis deputari cupiant, illos ſibi benevolos nominent, etiamſi delicta ipſa quantumcunque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO

SESSIO XIV.

Quæ est quarta.

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Novembr. 1551.

Doctrina de sanctissimis a Pœnitentiæ & extremæ Unctionis Sacramentis.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostol. Legato, & Nuntiis, quamvis in decreto de *a* Justificatione multus fuerit de pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & convulsis, Spiritus S. Præsidio, universis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo servandam proponit.

a Supra Sess. 6. c. 14.

REMISSIONES.

a De Pœnitentiæ Sacramento bene scripserunt Theologi cum Magistro in 4. dist. 14. D. Thom. p. 3. q. 84. Ubi p. Ægid. de Coninck in tract. de Sacram. disp. 1. cum seq. doctiss. P. Soar. tom. 4. de pœnit. Petrus de Ledesm. in summa part. 1. tract. de Pœnitentia. Vivald. in Candelabro Aureo de Sacram. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. Cardinal. Bellarm. de Pœnit. P. Henriquez in summa lib. 4. Gregorius de Valentia tom. 4. disp. 7. q. 3. cum trib. seqq. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnitentiæ.

CAPUT I.

De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

a Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut justitiam, in Baptismo ipsius beneficio & gratia susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacrament. ad peccatorum remissionem esse institutum. *b* Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmentum nostrum; illis etiam

b Infra Can. 1. Ps. 102. Ephes. 2. Sic Innoc. I. Epist. 91. inter Ep. Augustin. Nam quamvis redemisset, &c. & Cyprian. ab August. citatus, lib. 4. Contra Julianum c. 8. Quam benigna quam vitæ necessaria.

vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati servitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacram. videlicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. *a* Fuit quidem Pœnitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacram. ablui petivissent, ut, perversitate abjecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestarentur. Unde Propheta ait: *b* Convertimini & agite Pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *c* Nisi Pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et Princeps Apostol. Petrus peccatoribus Baptismo initiandis Pœnitentiam commendans, dicebat *d* Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Porro nec ante Adventum Christi Pœnitentia erat Sacram., nec est post Advent. illius cuiquam ante Baptism. Dominus autem Sacram. Pœnit. tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflavit in discipulos suos, dicens: *e* Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos, Apostolis & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit. Et Novatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Cathol. tanquam hæreticos explosit atque condemnavit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei & Christi Evangel. annuntiandi, contra hujusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

a Supra Sess. 6. c. 14. de Justit. Conc. Cabil. c. 8.
b Ezech. 18.
c Luc. 13.
d Act. 20. c. agunt, & c. proprie, de cons. distinct. 4.
e Joan. 20. Matth. 16. c. ut constitueretur 50. dist. & infra c. 8. in fin. & Can. 3.

REMISSIONES.

a Vide Sayr de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 1. art. 1. vers. de Pœnit. Sacram. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ. tom. 2. Disp. 135. num. 10. P. Ægid. de Conink, de Sacram. & censur. tom. 1. q. 66. num. 140. P. Valerian. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 18. num. 39. cum seqq.

CAPUT

aerit ingressus. *b* Quid enim mihi, inquit Apost. qui foris sunt, judicare? Secus est de domesticis uos Christus Dominus *c* lavacro Baptismi sui cor-embra semel effecit: nam hos, si se postea crimi-io contaminaverint, non jam repetito Baptismo * cum id in Ecclesia Cathol. nulla ratione liceat, hoc tribunal, tanquam reos, sisti voluit; ut per t. Sentent. non semel, sed quoties ab admissis pec-l ipsum Pœnitentes confugerint, possent liberari. ræterea est Baptismi, & alius Pœnit. fructus; per tum enim Christum *d* induentes, nova prorsus in cimur creatura plenam & integram peccatorum n remissionem consequentes: ad quam tamen no-& integritatem per Sacram. Pœnit. sine magnis no-ibus & laboribus, divina id exigente justitia, per-ıequaquam possumus: *a* ut merito Pœnit. laborio-lam Baptismus a sanctis Patribus dictus fuerit. Est i hoc Sacram. Pœnit. lapsis post Baptism. ad salu-essarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

b 1. Cor. 5. in fin. c. multi 2. q. 1. c. gaudemus, de divor.
c 1. Cor. 12.
a verbum de Pœnit. dist. 1.
d Gal. 3.

REMISSIONES.

e P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. q. 68. art. 3. num. 41. Valentia, tom. 4. Disp. 7. q. 1. puncto 5. P. Suar. tom. 4. Disp. 7. Secunda veritas fidei. P. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 23. n. 38.
jam repetito Baptismo ablui, &c.) Vide supra Sess. 7. Can. 11. De

CAPUT III.

De partibus & fructu hujus Sacramenti.

Docet præterea sancta Synodus α Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: 1. Ego te absolvo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ S. more preces quædam laudabiliter adjunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt β autem quasi materia hujus Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, *a* nempe Contritio, Confessio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sane vero res & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in Viris piis, & cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus & effectu Sacramenti S. Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores & fidem esse contendunt.

a supra sess. 6. de justif. c. 14. & infra Can. 4.

DECLARATIONES,

1. *Ego te absolvo.*) Congregatio censuit, intelligi in forma solita & consueta ab Ecclesia, quæ debet extendi secundum consuetudinem & stylum.

REMISSIONES.

α *Sacramenti Pœnitentiæ formam, &c.*) Vide Sayr. de sacram. in genere, lib. 1. c. 3. q. unic. art. 5. vers. In pœnitentiæ sacram. P. Ægid. de sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 8. a num. 49.

β *Sunt autem quasi materia hujus sacramenti ipsius pœnitentis actus.*) Vide Navar. in man. prælud. 10. num. 3. & in sum. de pœnit. dist. 5. num. 18. dict. lib. 1. c. 3. q. unic. art. 7. vers. Ad primum, in med. P. Henriquez in sum. lib. 4. c. 9. cum seq. P. Ægid. de sacram. tom. 2. disp. 4. a num. 27. & præcipue num. 32.

CAPUT IV.

De Contritione.

α Contritio, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, β ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero.

a supra sess. 6. de justif. c. 6. & 14.

Fuit

Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua conjunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacram. requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem non solum *a* cessationem a peccato, & vitæ novæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere juxta illud: *b* Projicite a vobis omnes iniquitates vestras, quibus prævaricati estis; facite vobis cor novum & spiritum novum. Et certe, qui illos Sanctor. clamores consideravit: *c* Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: *d* Laboravi in gemitu meo: lavabo per singulas noctes lectum meum; *e* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios hujus generis: facile intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea; etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacram. actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.

a Infra Cap. 9.
b Ezech. 18.
c Psal. 50. c. & venit. de Pœnit. dist. 1. c. totam, de Pœnit. dist. 3.
d Psal. 6.
e Isai. 38.

Illam vero contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus S. impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justitiam parat. Et quamvis sine Sacram. Pœnit. per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacram. Pœnitent. impetrandam disponit. Hoc enim timore utiliter *f* concussi Ninivitæ, ad Jonæ prædicationem, plenam terroribus, Pœnit. egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos Scriptores; quasi tradiderint Sacram. Pœnit. absque bono motu suscipientium gratiam con-

f Jonæ 3. Matth. 12. Lucæ 11. c. quamobrem de Pœnit. dist. 1.

conferre, quod nunquam Ecclesia DEI docuit, nec sensit, sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam & voluntariam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in sum. lib. 4. c. 17. cum seqq. Cald. Junium super opera controv Bellarm. part. 2. lib. 5. c. 3. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 66. num 30. & tom. 2. Disp. 1. dub. 2. num. 13. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœnit. c. 6. & 7. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnit. tract. de Contrit.

β *Ac detestatio.*) Vide P. Paul. Comitol. responsorum moral. lib. 3. q. 32. num. 2. vers. Qui vero.

γ *Illam vero Contritionem imperfectam, &c.*) Vide P. Henriquez in summa lib. 4. c. 17. §. 4. & c. 26. §. 5.

CAPUT V.

De Confessione.

a Lucæ 5. & 17. Jac. 1. 1. Joan 1. Infra Can. 6.

b Joan 20. Matth. 16. c verbum, de Pœnit. dist. 1. & c. adhuc, de Pœnit. dist. 3.

c Infra Can. 6.

d Deut. 5.

e Supra Sess. 6. Can 23. c. adhuc, & c. de quotidianis, de Pœnit. dist. 3.

Ex *a* institutione Sacram. Pænit. jam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confess. & omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere: quia Dominus noster J. C. *b* e terris ascensurus ad cœlos, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam præsides & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint: quo, pro potestate clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntient. Constat enim, Sacerdotes judicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. *c* Ex his colligitur, oportere a pœnitentibus *β* omnia peccata mortalia, quorum *γ* post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in Confess. recenseri, etiamsi occultissima illa sint, & tantum adversus duo ultima *d* Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum gravius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, *e* & in quæ frequentius labimur, quanquam recte & utiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen

citra

citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, *a* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confess. a Deo quærere. Itaque dum omnia, ȝ, quæ memoriæ occurrunt, peccata, Christi fideles confiteri student, procul dubio omnia divinæ misericordiæ agnoscenda exponunt; qui vero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil divinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt: si enim erubescat ægrotus vulnus Medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ζ Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in Conf. explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa neque a pœnitentibus integre exponantur, nec judicibus innotescant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere, unde alienum a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse, aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare; constat enim, nihil aliud in Ecclesia a pœnitentibus exigi, quam ut, postquam quisquis diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: *b* Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa vero hujusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, gravis quidem videri posset; nisi tot tantisque commodis & consolationibus levaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacram. accedentibus, per absolutionem certissime conferuntur. I. Cæterum, quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum

a Ephes. 2.

b Psal. 18.

ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc divino præcepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda. Unde cum a sanctissimis *a* & antiquissimis Patribus, magno unanimique consensu secreta Confessio Sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata: manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque a *b* Patribus in Concil. Lateran. congregatis initium habuisse, docere non verentur. Neque enim per Lateranense Concil. Ecclesia *c* statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium & institutum esse intellexerant, 9. sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur, unde jam in universa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maxime probat & amplectitur, tanquam pium & merito retinendum.

a Concilium Cabilon. c. 33.

b Infra Can. 8. & 14.

c Concilium Lateranen. sub Innoc. III. c. 21. c. omnis utriusque de Pœnit. & remission.

DECLARATIONES.

1. *Cæterum quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem.*) Die 20. Junii, anno 1602. in generali Congregatione S. N. Universalis Inquisitionis habitæ in palatio Apostolico in monte Quirinali coram S. D. N. Domino Clemente divina providentia Papa VIII. proposita quæstione: Utrum liceat per literas seu per internuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri: & ab eodem absente absolutionem obtinere? SS. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reverendiss. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus mature ac diligenter considerata hanc propositionem, scilicet *licere per literas seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere:* Ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, & prohibuit: præcepitque, ne deinceps ista propositio publicis privatisque lectionibus, concionibus & congressibus doceatur, neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputationem tractaverit, nisi forsan impugnando, seu ad praxim directe vel indirecte duxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacunque dignitate fulgente, etiam S. R. E. majori Pœnitentiario;

alterutrio ; nisi a pro tempore existente Romano Pontifice absolvi, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subjaceat.

Concilium Lateranense sub Innocent. III. cap. 21. de pœnis & remission. cap. Omnis.

Omnis utriusque sexus fidelis, pôstquam ad annos discretionis pervenit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel in anno proprio Sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi forte de consilio proprii Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum: alioquin & vivus ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet & obtineat a proprio Sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit solvere, vel ligare.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in man. c. 2. num. 1. ad 5. & c. 21. num. 30. & 34. & c. 27. num. 259. & in sum de pœnit dist. 2. num. 18. P. Henriquez in sum. lib. 5. c. 1. Petr. Ledesm. in sum p. 1. tract. de Sacram. Pœnit. c. 8. a princ. P. Luc. Pinel. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confess. c. 1. cum seq. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 4. a num. 27. P. Valer. Reginald. in praxi pœnit. lib. 6. a num. 28.

β *Omnia peccata mortalia.*) Quod laici, qui tantum habent venialia, non obligantur per se confiteri, cum non sit materia necessaria, tenent omnes ; Regulares tamen videntur ex statuto & consuetudine obligari sub veniali, ut aliquid ex his fateantur semel in mense, aut ex aliis, a quibus iterum fuerat absolutus ; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, resolvunt P. Henriquez lib. 4. c. 4. in fin. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 3. P. Soar. tom. 4. disp. 36. sect. 3. num. 6. P. Valer. Reginald. dict. lib. 6. num: 44. P. Ægid. dict. tom. 2. disp. 5. a num. 51. P. Luc. Pinel. dict. tract. 2. de Confess. c. 7. dub. 1. & c. 8. post princip. * Vide infra Can. 7. & Covar. lib. 2. var. c. 13. num. 6. Castrens. advers. hæres. lib. 4. verbo Confessio,

γ *Post diligentem sui discussionem.*) Quod pœnitens præmittere debeat debitam & diligentem conscientiæ discussionem, post multos, quos refert, docent P. Henriquez lib. 5. c. 5. a princ. Petr. Ledesm. dict. tract. de Pœnit. c. 16. concl. 6.

† *Cum aperta & verecunda Confessione.*) Vide Castr. & Covar. ubi proxime. Padillam in lib. & epist. num. 14. C. de fidei commiss. Azeved. late in lib. 5. tit. 2. novæ Recop. num. 6.

δ *Quæ memoriæ occurrunt.*) Vide Navar. in man. cap. 21. num. 55. P. Henriquez lib. 5. c. 3. §. 4.

ε Utrum si quis in Confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per oblivionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata. Negant post Victor, & Navar. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 6. num. 40. P. Luc. Pinell. dict. tract. 2. de Confessione c. 7. dub. 3.

ζ *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.*) Vide Navar. in Man. cap. 6. num. 3. & in c. Consideret de Pœnit. dist. 5. num. 10. cum seqq. P. Henriquez in sum. lib. 5. c. 6. cum seqq. Sayr. in clavi Reg. lib. 2. c. 3. P. Valer. Reginald. dict. lib. 6. num. 110. cum seqq. P. Ægid. dict. tom. 2. Disp. 7. num. 8. cum seqq. Petrus Ledesm. dict. tract. de Pœnit. c. 13. P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confessione c. 3. cum seq.

η *Sed ut præceptum Confessionis saltem semel in anno ab omnibus &c.*) Concordat cap. Omnis utriusque sexus, de pœnit. & Remiss. Vide P. Henriquez in summa lib. 4. c. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. dict. tom. 2. Disp. 5. a num. 45. P. Luc. Pinell. dict. tract. 2. de Confessione c. 7.

θ An hic annus computetur a Paschate usque ad Pascha? Affirmant P. Soar. tom. 4. Disp. 36. Sect. 3. num. 8. P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 6. P. Valer. Reginald. dict. lib. 6. num. 36. P. Ægid. dict. Disput. 5. num. 56. P. Luc. Pinell. dict. Tract. 2. de Confessione c. 7. dub. 1.

ι An satisfaciat huic præcepto quocunque anni tempore confitendo? Negant. Victor. in sum. n. 137. P. Henriquez lib. 4. c. 4. num. 7. P. Vasquez q. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. P. Ægid. dict. Disp. 5. num. 57. cum seqq.

CAPUT VI.

De Ministro hujus Sacramenti, & Absolutione.

α Circa ministrum autem hujus Sacramenti, declarat S. Synodus, falsas esse & a veritate Evang. penitus alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosvis homines præter Episc. & Sacerdotes, Clavium ministerium perniciose extendunt; putantes verba illa Domini, *b* Quæcunque alligaveritis super terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo; *c* & quorum remiseritis peccata remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt, ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscue, *d* contra institutionem hujus Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam Confess. cuicumque factam. Docet quoque, etiam Sacerdotes,

a Infra Can. 10.
b Matth. 16. & 18.
c Joan. 10.
d Supra Sess. 7. de Sacram, Can. 10.

dotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus S. in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere; eosque prave ſentire, qui in malis Sacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. *a* Quamvis autem abſolutio Sacerdotis alieni beneficii ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolum nudum miniſterium vel annuntiandi Evangel. vel declarandi remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus judicialis, quo ab ipſo, velut a judice ſententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, ut etiam *b* ſi nulla illi adſit contritio, aut Sacerdoti animus ſerio agendi & vere abſolvendi deſit, putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem, vere & coram Deo eſſe abſolutum; nec enim fides ſine Pœnitentia remiſſionem ullam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, *β* qui Sacerdotem joco ſe abſolventem cognoſceret; & non alium, ſerio agentem, ſedulo requireret.

a C. ſecundum Eccleſia 19. diſt. & c. non nocet, 1. q. 1.

b Infra Cap. 9.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 1. c. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 2 Diſp. 8. per totam.

β *Qui Sacerdotem joco ſe abſolventem, &c.*) Vide P. Henriquez in ſum. lib. 4. c. 21. §. 6. lit. N.

CAPUT VII.

De caſuum reſervatione.

a Quoniam igitur natura & ratio judicii illud expoſcit, ut ſententia in ſubditos duntaxat feratur; *a* perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe, Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut ſubdelegatam non habet jurisdictionem. Magnopere vero ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, ut atrociora quædam & graviora crimina non a quibusvis, 1. ſed a ſummis duntaxat Sacerdotibus abſolverentur; *b* unde merito Pontifices Max. pro ſuprema Poteſtate, ſibi in Eccleſia univerſali tradita, cauſas aliquas criminum graviores ſuo potuerunt peculiari judicio reſervare. Neque dubitan-

a C. ſi Epiſcopus, de Pœnit. in 6.

b C ſi quis ſuadente, 17. q. 4. c. ita quorundam, de jud. c. conqueſt. de ſent. exc. c quicunque eod. tit. in 6. & cap. 2. eod. tit. Clem. c. & ſi dominium, de Pœnit. in extrav. com. cum ſimil. Rom. 13.

dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin β γ hoc idem *a* Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi in ædificationem tamen, non in destructionem liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præsertim, quoad illa quibus 2. excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est divinæ auctoritati, non tantum in externa politia; sed etiam coram Deo vim habere. δ Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, *b* in eadem Ecclesia Dei 3. custoditum semper fuit, ε ζ ut nulla sit reservatio η in articulo mortis; * 4. atque ideo ϑ ι † omnes Sacerdotes κ quoslibet Pœnitentes a quibusvis peccatis & λ censuris absolvere possunt: extra μ quem articulum Sacerdotes, cum ν ξ nihil possint in casibus reservatis, id unum Pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores & legitimos judices pro beneficio Absolutionis accedant.

a Vide Sess. 24. c. 6. post matrimonium.

b G. Felicis de Pœnit. in 6. c. pastoralis. de off. ord. c. cupientes, de Pœnit. in Clem. cap. inter cunctas. §. duos de Pœnit. in extrav. com. Cœlest. Episcopus 2. c. 2. & 4. Carth. cap. 76. & 11. Tolet. c. 12.

DECLARATIONES.

1. *Sed a summis dumtaxat Sacerdotibus absolverentur.*) Idem etiam possunt Prælati in Regulares sibi subjectos, & inferiores Episcopis sæculares, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem in loco, & nulli diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi subsunt.

2. *Excommunicationis censura annexa est.*) Regulares non possunt ex privilegiis, præsertim ex illo, quod *Mare Magnum* appellant, eis concessis absolvere quemquam in casibus, quos Episcopus sibi reservaverit, nec possunt absolvere ad cautelam, tam in exteriori, quam in interiori foro eos, qui incidisse videntur in Bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt Confess. possunt absolvere a casibus Episc. reservatis virtute Bullæ Jubilæi indicti a summo Pontif. cum facultate absolvendi a quibuscunque enormitatibus reservatis Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini, sed hoc non contingit ipsis virtute privilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum ipsis Regularibus & Confraternitatibus, ut puta Rosarii, & aliorum piorum locorum ut in libro literarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem, qui sunt nullius Diœcesis, qui ut supra, possunt reservare sibi casus.

3. *Custoditum semper fuit.*) Congregatio censuit, Sacerdotem alioquin idoneum, si tamen ad audiendas Confessiones approbatus non sit juxta c. 15. Sess. 23. non posse valide a peccatis mortalibus absolvere Pœnitentem in articulo mortis constitutum, ubi Parochus præsens jam perhibeatur. Sess. 14. de Sacram. Pœnitentiæ, & de reservatione, paratusque sit infirmi audire Confessionem, illumque absolvere, neque ulla subsit causa Parochum ipsum recusandi.

4. *Atque ideo omnes Sacerdotes.*) Etiamsi isti Sacerdotes essent excommunicati,

nicati, & denuntiati, extra quem articulum, scilicet mortis, cum nihil possint, graviter etiam peccant, excommunicationemque incurrunt.

Regulares per Privilegium, quod Mare Magnum vocatur, facultatem non habent absolvendi Pœnitentes, in casibus Episcopis reservatis. Quamobrem neque Mendicantes, neque Jesuitæ, neque alii vigore Magni Maris absolvere possunt a Casibus reservatis Episcopo.

Confessores in vim Privilegiorum Rosarii non absol vunt confitentes a casibus reservatis Episcopo, nisi Privilegia ipsa talem habeant facultatem vel sint obtenta, vel confirmata post Concilium Trident. Quare fratres Mendicantes, & cujuscunque ordinis Regulares, in vim Privilegiorum, non absolvunt a casibus Episcopo reservatis. Congregatio censuit Anno 1587. die 30. Januarii Episcopum posse adversus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri & Eucharistiam sumere neglexerint, etiam usque ad excommunicationem procedere: etsi enim; *C. omnis utriusque sexus, de Pœnit. & remiss.* ab Ecclesia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, juxta *Covar. in C. Alma mater de jentent. excomm.* Episcopus ergo potest aggravare pœnas a jure communi statutas, quia cum tales Confessionem & Communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Episcopo excommunicari possunt. Quin etiam eadem Congregatio eodem die censuit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas, imponere posse, cum hæ aliquando magis timeantur. Verumtamen eadem Congregatio die supra dicta censuit non expedire, ut Episcopus sibi reservet absolutionem eorum, qui temporibus sic constitutis negligunt confiteri, & communicare.

Congregatio Concilii censuit, illos, qui Confessiones audiunt, posse virtute Jubilæi indicti a summis Pontificibus cum facultate absolvendi a quibuscunque casibus absolvere a casibus Episcopo reservatis, sed non virtute Privilegiorum Regularibus, seu confraternitatibus concessorum. Nullius 9. Aprilis 1503.

An qui semel in uno tempore Paschatis peccata fuerit confessus pœnitentiario deputato, in vim decreti Concilii Tridentini cap. 8. Sess. 18. dicatur satisfecisse præcepto Ecclesiæ contento in c. Omnis utriusque sexus extrav. de Pœnit. & remiss. Omnes Illustriss. Domini fuerunt illius sententiæ, ut videatur satisfecisse. 16. Februarii, 1594.

Congregatio Concilii censuit, non posse Regulares absolvere a casibus Episcopo reservatis, in vim Privilegiorum eis ante Concilium concessorum, neque audire Confessiones personarum sæcularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario. 12. Maji, 1594.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in summa lib. 6. c. 9. §. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 25. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cens. tom. 2. Disp. 8. a num. 75.

β *Cum nihil possint in casibus reservatis.*) Sacra Cardinalium Congregatio

sie

sic censuit. Regulares per privilegium, quod Mare magnum vocatur, facultatem non habent absolvendi pœnitentes a casibus Episcopis reservatis, refert Fr. Ludov. Beja responsor. casuum consc. p. 2. casu 21. in fine ℣. nunc tamen. & p. 3. casu 5. vers. hoc tamen, qui etiam resolvit, postea per Gregorium XIII. fuisse concessum, ut possint absolvere; & hanc concessionem fuisse vivæ vocis oraculo factam Patribus Societatis JESu, eaque per communicationem gaudere omnes Mendicantes, & multi sapientissimi Doctores indistincte tenent, Concilium in præsenti non intendere derogare antiquo Regularium privilegio, quod juri communi insertum habet rationem favoris, sicut & jus commune; & posse Regulares absolvere a reservatis Episcopo casibus etiam post Concil. Trident. Huic opinioni subscripsere P. Henriquez in summa lib. 6. §. 4. P. Matth. Delr. disquisit. magic. lib. 6. c. 1. sect. 3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 1. q. 61. art. 1. & 3. cum seqq.

γ Quod pœnitens vigore facultatis a summo Pontifice concessæ Societati cum clausula, ut ingrediens in talem societatem possit absolvi ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostol. reservatis, valeat etiam absolvi a quibuscunque reservatis Episc. tam a jure, quam ab homine, resolvit F. Lud. Beja respons. casuum consc. p. 2. casu 21. per totum.

δ *Qui hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, &c.*) Posse Episcopum reservare sibi casus plus minusve, juxta majorem, vel minorem Confessariorum, quos in sua diœcesi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, resolvit Zerol. in praxi Epist. 1. verbo Casus reservati, pag. 88.

ε Utrum sicut Episcopus per hunc textum dispensat in omnibus irregularitatibus. & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, nisi sint ad forum contentiosum deductæ, & nisi ex homicidio voluntario proveniant, ita etiam possint Abbates habentes jurisdictionem quasi episcopalem dispensare, affirmat Flores var. lib. 3. q. 24. num. 18.

ζ *Veruntamen pie admodum, &c.*) Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 8. q. 2. art. 2. vers. secunda, in fine.

η *Ut nulla sit reservatio in articulo mortis, &c.* Vide Navar. cons. 15. pœnit. & remiss. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 19. pag. 795. Navar. in princ. de pœnit. dist. 6. Azeved. ad lib. 5. vers. Est tamen, tit. 14 lib. 1. novæ Recop. Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. num. 58. 63. & 73. P. Paul. Comitol. respon. moral. lib. 1. q. 21. num. 1. & q. 22. num. 2. lib. 5. q. 14. num. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. à n. 58. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. num. 90. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. c. 13. Plures refert Cened. ad Decret. Collect. 24. num. 5. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de pœnit. c. 14. * Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. c. 33. lit. A. Ricc. in sua praxi var. resol. c. 229. num. 1.

ϑ Quod omnis sacerdos quoslibet pœnitentes a quibuslibet peccatis absolvere possit, & excusetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione majori innodatus, interdictus, aut suspensus absolverit constitutum in mortis articulo, tradunt Vivald. in Candelabro aureo. p. 1. tit. de absolutione num. 64. Navar. in man. c. 27. n. 271. vers. septimo, quod Salzed.

ad

ad Bernard. in praxi c. 33. lit. A. vers. excusabitur. Gutier. Canon. lib. 1. c. 1. a num. 56. plures per Cened. ad decretal. collect. 25. num. 9. P. Paulus Comitol. respons. Moral. lib. 6. quæst. 27. Ludov. Beja respons. casuum consc. p. 4. casu 6. Petrus Ledesm. dict. Tract. de Pœnit. c. 14. conc. 1. dub. 4. † Ricc. de c. 229. num. 3.

ι *In articulo mortis, &c.*) Articulus mortis in hac materia quis dicatur, Vide apud Sylvest. verb. Absolutio, 1. num. 10. P. Valer. Reginald. dict. lib. 1. num. 59. Navar. in Man. c. 27. num. 271. Covar. in c. Alma. p. 1. §. 11. num. 8. Vivald. in Candelab. c. de Absolut. num. 60. P. Soar. tom. 4. Disp. 26. Sect. 4. qui resolvunt, non posse absolvi a simplici Sacerdote omnem transfretare volentem, sed credentem aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut aliis de vita periclitaturum: similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum; nec quamvis mulierem prægnantem, sed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoslibet pœnitentes.*) Quod in articulo mortis absolvi poterunt hæretici a quocunque Sacerdote absque aliqua Bulla, vel privilegio, tenet P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 19. q. 5. & resolvit post Gutier Rojas Simanc. & alios, Cened. ad Decret. coll. 103. num. 3. vers. in mortis.

λ *Omnes Sacerdotes.*) Non comprehendi hæreticum, docent D. Thom. 3. p. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. ad 7. Navar. in man. c. 26. num. 16. Covar. in cap. alma, p. 1. §. 6. num. 8. Posse tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can. in Relect. de Pœnit. p. 5. P. Valer. dict. lib. 1. num. 60. P. Ægid. dict. tom. 2. disp. 14. a num. 234. post B. Antonin. Angel. Rosel. & alios, P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 11. q. 12.

μ An possint, si proprius sacerdos sit præsens, vel possit facile haberi; affirmant Navar. cons. 15. sub tit. de Pœnit. Sayr. decis. 21. eodem tit. P. Valer. dict. lib. 1. num. 60. qui dicunt consulte facturum esse, qui præsente suo Parocho, vel superiore, ab eo potius, quam ab alio se absolvi curat.

ν *Et censuris absolvere possunt.*) Vide P. Henriquez in summa lib. 6. cap. 9. §. 3.

ξ *Extra quem articulum Sacerdotes, &c.*) Utrum is, qui non habet potestatem absolvendi a reservatis, possit extra periculum mortis ab aliis peccatis absolvere eum, qui tales casus habet; vide Sylvest. verbo Confessio, 1. q. 19. P. Henriquez lib. 6. c. 15. num. 1. P. Soar. tom. 4. disp. 31. sect. 3. num. 2. P. Ægid. dict. tom. 2. disp. 8. n. 19. & dist. 31. sect. 3. P. Valer. Reginald. dict. lib. 1. num. 63.

CAPUT

CAPUT VIII.

De satisfactionis necessitate & fructu.

Demum quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem ejus abnegarunt: Sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a verbo Dei alienum, culpam a *a* Domino nunquam remitti, quin universa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris literis exempla repe- riuntur, quibus præter divinam traditionem hic error quam manifestissime revincitur. Sane & divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptism. per ignorantiam deliquerint; aliter vero, qui semel a peccati & dæmonis servitute liberati, & accepto Spiritus S. dono, scienter templum *b* Dei violare, & Spiritum S. contristare non formidaverint. Et divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injurii & *c* contumelosi Spiritui S. in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Procul dubio enim magnopere a peccato revocant, & quasi fræno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt. *d* Neque vero securior ulla via in Eccles. Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem a *e* Domino pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accidit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo JEsu, *f* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque vero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus, ut non sit per JEsum Christum, nam qui

a Infra Can. 12. Gen. 3. 2. Reg. 12. & 20. Sess. 6. Can. 30. & c. 14.

b 1. Cor. 3. Eph. 4.

c Heb. 10. Rom. 2.

d Ezech. 33. Joan. 3. Hier. 3. 18. & 25.

e Is. 30. Eccl. 17. Matth. 3. 4. 11. & 18. cum sim.

f Rom. 5. 1. Joan. 2. in princ. 2. Cor. 3. Rom. 8.

a ex nobis tanquam ex nobis nihil possumus: eo confortante, qui nos confortat, omnia possumus; ita non habet homo, unde glorietur: *b* Sed omnis gloriatio nostra in Christo est; in quo vivimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *c* facientes fructus dignos Pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offerentur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & Pœnitentium facultate salutares, & convenientes satisfactiones injungere: ne, si forte peccatis conniveant, & indulgentius cum Pœnitentibus agant; levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem: *d* nam Claves Sacerdotum non ad solvendum duntaxat; sed ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent. Nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex hujusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, & *e* satisfactionis Domini nostri JEsu Christi vel obscurari, vel ex aliqua parte imminui: quod dum Novatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam novam vitam esse docent, ut omnem satisfactionis vim & usum tollant.

a 2. Cor. 3. Phil. 4. 1. Cor. 1. in fine. *b* 1. Cor. 10. in fine. Galat. 6. ... 17. *c* Matth. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. c tempore. Cum multis seqq. 26. q. 7. c. de Pœnit. de consil. dist. 4. Concilium Carthag. 3. c. 31. & Concilium Carthag. 4. c. 74. Conc. Cabil. c. 34. & 38. Conc. Afri. c. 9. *d* Matth. 16. & Joan. 20. supra c. 1. in fine & infra Can. 3. & ... de Pœnit. *e* infra Can. 13.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 5. cap. 6. per totam. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnit. Tract. 3. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. Tom. 2. Disp. 2. Dub. 12. num. 10. & Disp. 4 num. 6. in fine. Petr. Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Pœnit. c. 23.

β *Sane & divina justitiæ ratio, &c.*) Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 2. Disp. 155. num. 54.

γ *Namque qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus.*) Ex parte personæ satisfacientis an requiratur primo, ut sit in gratia; Affirmat post B. Thom. & B. Bonav. P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 10. n. 22. cum seqq.

δ An Confessor possit invitum Pœnitentem obligare ad Pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Navarr. in Man. c. 26. num. 20. & in c. contrarium, de Pœnit. dist. 5. num. 10. post Cajetan. Armil. Med. Silvest. & alios Fr. Lud. Beja respons. casuum conscient. p. 3. casu 3. vers. ex parte ergo Pœnitentis,

P. Paul. Comit. Resp. Moral. lib. 1. quæst. 35. P. Joan. Rebello, *na historia dos milagres de nossa Sennora do Rosario.* lib. 3. dialog. 7. Cened. ad Decretum collect. 40. num. 2. P. Valer. Reginald. dict. lib. 7. num. 15. Affirmant tamen Pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptare & implere Pœnitentiam a Confessario pro peccato mortali legitime injunctam, si materia gravis sit, & velit absolutionem consequi. Victor de Sacram. num. 209. Petrus Sot. lect. 4. de satisfact. §. impositio Pœnit. P. Soar. Tom. 4. Disp. 38. Sect. 7. num. 2. post Magist. B. Thom. & Palud. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. Disp. 19. num. 79. P. Luc. Pinell. dict. Tract. 3. de satisfact. dub. 4.

t *Et convenientes satisfactiones injungere.*) Vide P. Henriquez in summa lib. 5 c. 20. §. 5. & c. 21. in princ. P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 10. a n. 60. cum seqq. & a num. 70. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 7. a n 11. P. Comitol. resp. Moral. lib. 1. q. 35. num. 2. Fr. Ludov. Beja casuum conscientiæ p. 3. casu 1. fol. 275. & casu 2. fol. 281. ver.

CAPUT IX.

De Operibus Satisfactionis.

a Docet præterea, tantam esse divinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis, sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris *a* argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis & a nobis patienter toleratis; apud Deum Patrem per Christum JEsum satisfacere valeamus.

a C. sunt plures in fin. de Pœnit. dist. 5.

REMISSIONES.

a Utrum justi per opera Pœnitentiæ, vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus: Affirmant P. Soar. Tom. 4. Disp. 37. Sect. 1. Card. Bellarm. lib. 4. de Pœnitent. c. 3. cum seqq. P. Valent. Disp. 7. q. 14. Punct. 2. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. disp. 10. a num. 14.

Doctrina de Sacramento Extremæ Unctionis.

a Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnit. adjuugere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Unctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitent. esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. Primum itaque circa illius institutionem declarat & docet, *b* quod Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis *c* adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani

b Infra Can. 1. de Sacrament. Extremæ Unctione.
c Ephes. 6.

Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore Spiritus incommodo possint; ita extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ tanquam firmissimo quodam præsidio munivit. Nam etsi adversarius *a* noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, *b* si possit divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

a 1. Petr. 5. cap. nulli dubium 3. quæst. 1.

b Gen. 3. & infra c. 7. in fine.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in summa lib. 3. c. 7. cum seqq. Vivald. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de extrema Unctione. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Unctio. Fr. Emman. q. Regular. Tom. 4. q. 79. Art. 1. cum duobus seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib 28. num 43. cum seqq. novissime P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. Tom. 1 Disp. 10. Gregorius de Valentia Tom. 4. Disp. 8. P. Soar. Tom. 4. Disp. 39. & quinque seqq. Petrus Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Sacram. Extrema Unction.

CAPUT I.

De Institutione Sacramenti Extremæ Unctionis.

Instituta est autem Sacra hæc Unctio infirmorum, tanquam vere & proprie α Sacrament. novi Testamenti; a β Christo Domino nostro *c* apud Marcum quidem insinuatum, *d* per Jacob. autem Apost. ac Domini fratrem; fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis; inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti. γ Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum, nam unctio aptissime Spiritus S. gratiam, qua invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; δ formam deinde esse illa verba, per istam unctionem, &c.

c Matt. 6.

d Jac. 5. C. Presbyt. 95. dist. c. 1. §. 1. de sacr. Unct. Conc. Cabil. c. 48 Innoc. I. Epist. 1. cap. 8.

 REMIS-

REMISSIONES.

α *Sacramentum novi Testamenti.*) Unctionis Extremæ Sacramento, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam, & ingressum ad cœlum, nullum in veteri Lege respondere potuisse Sacramentum, eo quod pretio nondum soluto, aditus in cœlum patere non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere, lib. 3. c. 4. q. unic. Art. 2. vers. Quintum est, prope med.

β A *Christo Domino nostro apud Marcum, &c.*) Vide Sayr. de Sacrament. in genere, lib. 2. c. 2. q. 2. Art. 1. & q. 3. Art. 2. vers. de Sacram. Extremæ Unct. P. Henriquez in summa lib. 3. c. 7. Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 1. P. Vasquez in 3. p D. Thom. Tom. 2. Disp. 135. n. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 28. a num. 41.

γ *Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.*) Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 1. c. 3. q. unic. Art. 3. vers. de Sacramentis ibi, de Extrema Unct. Petr. Ledesm. p. 1. de Sacrament. Extremæ Unct. c. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Unctio, vers. primo. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 9. vers. Quotiescunque in fine pag. 107. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 28. num. 50. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. Tom 2. Disp. 19. a num. 5 & de oleo infirmorum in quo sunt facta multa miracula, vide P. Martin. Delri. disquisit. mag. lib. 6. cap. 2. Sect. 3. p. 512.

δ *Formam deinde esse illa verba.*) Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 1. c. 3. Art. 5. vers. in Extrema Unctione. P. Henriquez in sum. lib. 3. cap. 8. §. 3. P. Ægid. dict. Disp. 19. a num. 13. P. Valer. Reginald. lib. 28. num. 54. Petr. Ledesm. dict. Tract. de Sacram. Extremæ Unct. c. 3.

CAPUT II.

De effectu hujus Sacramenti.

α RES porro & effectus hujus Sacramenti illis verbis explicatur: Et *a* oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. *b* Res etenim hæc gratia est Spiritus S. cujus Unctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleviat & & confirmat; magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus sublevatus, & morbi incommoda ac labores levius fert, & tentationibus dæmonis, *c* calcaneo insidiantis, facilius resistit: & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

a Jac. 5. ib.
b Infra Can. 2. de Sacrament. Extremæ Unct.
c Gen. 3.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. c. 1. quæst. unic. Art. 2. vers. De Sacram. Extremæ Unctionis. P. Henriquez in sum. lib. 3. c. 9. Late. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 19. num. 16. cum seqq. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 2. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. Tract. de Sacram. Extrem. Unct. c. 3.

CAPUT III.

De ministro hujus Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.

Jam vero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, α proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt, sed *a* aut Episc. aut Sacerdot. ab ipsis rite ordinati *b* β per impositionem manuum Presbyteri. γ Declaratur etiam, esse hanc Unctionem infirmis adhibendam: illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ Quod si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterum hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt, cum in illud simile vitæ discrimen inciderint, quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli *c* Jacobi sententiam docent, hanc Unctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem; & qui illam jam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum duntaxat in primitiva Ecclesia referenda esset; & qui dicunt, ritum & usum, quem S. Romana Ecclesia in hujus Sacramenti administratione observat, *d* Jacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse; & denique, qui hanc Extremam Unctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. Hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apost. verbis. *e* Nec profecto Ecclesia Romana aliarum omnium Mater & Magistra aliud in hac administranda Unctione, quantum ad ea, quæ hujus Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quam quod B. Jacobus præscripsit. Nec vero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus S. injuria esse posset.

a Cap. illud superfluum, 95. dist. & infra 2. Can. ult.

b 1. Tim. 4.

c Jacobi 5.

d infra Can. 3. de Sacr. Extr. Unct.

e Cap. non lic. 12. d st. c. 2. in fine. de sum. Trinit. & c. fin. de for. compet.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & Extremæ Unctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

α *Proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros.*) Vide Petrus Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Sacram. Extremæ Unctionis cap. 5. P. Henriquez in summa lib. 3. c. 13 §. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Extrema Unctio, vers. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 3. Art. 2. vers. de Sacram. in med. late Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 3. q. 79. Art. 1. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 28. a num. 60. P Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 9. a num. 27. Fr. Emman. dict. Art. 1. & P. Henriquez dict. c. 13. §. 4. resolvunt, quod prius Parochus est minister hujus Sacramenti: & si simplex Sacerdos, vel monachus sine licentia Episcopi, vel Parochi hoc Sacramentum conferat, est excommunicatus.

β *Per impositionem manuum Presbyteri.*) Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 3. Disp. 239. num. 38. P. Ægid. de Sacram. & censuris Tom. 2. Disp. 9. num. 27.

γ *Declaratur etiam esse hanc Unctionem infirmis adhibendam.*) Vide Petr. Ledesm. dict. Tract. de Sacram. Extremæ Unctionis c. 6. a princip. P. Henriquez in summa p. 1. lib. 3. c. 11. a princ. Fr. Emman. dict. q. 79. Art. 2. Zerol. dict. verbo Extrema Unctio, vers. Tertio. ubi resolvit, quod non potest dari condemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmari, & vide P. Ægid. dict. Disp. 19. a num. 22 P Valer. Reginald. dict. lib. 28. num. 68 ubi num. 69. cum Tabien. verbo Unctio §. 6. resolvit dari posse his, qui ex solo senio versantur in probabili mortis periculo.

δ *Quod si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterum hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt.*) Vide Victor in summa num. 224. Sylvester verbo Unctio Extrema num. 8 Petr. Ledesm. dict. Tract. de Sacram. Extremæ Unction. c. 8. P. Henriquez dict lib. 3. c. 9. §. 4. Fr. Emman. dict. q. 79. Art. 4. P. Soar. Disp. 41. in fine Tom. 3. P. Ægid. dict. Disp. 9. a num. 26. P. Valer. dict. lib. 28. num. 89. ubi etiam resolvit cum P. Soar. Disp 40. sect 4. num. 6. durante ejusdem morbi necessitate hoc Sacramentum non posse iterari.

De Sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

a Supra c. 1. de Pœnit. Si quis dixerit, in Cathol. Ecclesia *a* Pœnitent. non esse vere & proprie Sacrament. pro fidelibus, quoties post Baptism. in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

CANON

CANON II.

β Si quis Sacramenta confundens, *a* ipsum Baptismum Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non recte γ secundam *b* post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

a Supra cap. 2. *b* C. secunda post naufragium de Pœnit. dist. 1.

CANON III.

δ Si quis dixerit, verba illa Domini *c* Salvatoris: Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de Potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem hujus Sacramenti ad auctoritatem prædicandi Evangelium; anathema sit.

c Joan. 20. Matth. 16. supra c. 1. & Sess. 6. de justif. c. 14.

CANON IV.

ε Si quis negaverit, *d* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet Contritionem, Confessionem, & ζ Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Evangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

d Supra c. 3. de Pœnit.

CANON V.

η Si quis dixerit, *e* eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, qua quis *f* recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

e Supra cap. 4. de Pœnit. *f* Isai. 38.

CANON VI.

a supra c. 5. de poenit. Clem. I in pr. ... Jacob. Concil. Cabil. c. 8.

ϑ Si *a* quis negaverit, Confess. sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, & observat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inventum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

b supra c. 5.

c Decr. 5.

ι Si quis dixerit, *b* in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra *c* duo ultima Decalogi præcepta, κ & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantum esse utilem ad erudiendum & consolandum pœnitentem, & olim observatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

d supra c. 5.

e Conc. Later. sub Innoc. III. c. 31. cap. omnis utriusq. de poenit. & remiss.

λ Si quis dixerit, confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, *d* esse impossibilem, & traditionem humanam a piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes & singulos utriusque sexus Christi fideles, juxta magni Concil. *e* Lateran. constitutionem, semel in anno: & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

f supra c. 6. in fine de justit.

μ Si quis dixerit, *f* Absolutionem sacramentalem Sacerdotis non esse actum judicialem, sed nudum ministerium pronuntiandi, & declarandi, remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat, se esse absolutum; aut Sacerdos non serio, sed joco absolvat; aut dixerit, non requiri Confessionem Pœnitentis, ut Sacerdos eum absolvere possit; anathema sit.

CANON

CANON X.

Si quis dixerit, Sacerdotes, qui in *a* peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi & ſolvendi non habere; aut non ſolos Sacerdotes eſſe Miniſtros Abſolutionis, ſed omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus *b* eſſe dictum: Quæcunque ligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcunque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo; & *c* quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: quorum verborum virtute quilibet abſolvere poſſit peccata, publica quidem per correptionem duntaxat, ſi correptus acquieverit; ſecreta vero per ſpontaneam Confeſſ. anathema ſit.

a ſupra c. 1. & c. 6. de pœnit.
b Matth. 16.
c Joan. 20.

CANON XI.

Si quis dixerit, Epiſcopos non habere jus *d* reſervandi ſibi caſus, niſi quoad externam politiam, atque ideo caſuum reſervationem non prohibere, quo minus Sacerdos a reſervatis vere abſolvat; anathema ſit.

d ſupra c. 7. C. ſi Epiſc. de pœnit. in 6. c. de monial. de ſentent. excom, cum ſim.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum *e* culpa remitti ſemper a Deo, ſatisfactionemque Pœnitentium non eſſe aliam, quam fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

e ſupra c. 8. de pœnit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro *f* peccatis quoad pœnam temporalem minime Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel a Sacerdote injunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, & jejuniis, orationibus, eleemoſynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiam eſſe tantum novam vitam; anathema ſit.

f ſupra c. 8. & 9.

CANON XIV.

Si quis dixerit, *g* ſatisfactiones, quibus Pœnitentes per Chriſtm JEſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; anathema ſit.

g ſupra c. 8.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Eccleſiæ eſſe *h* datas tantum ad

h ſupr. c. 1. & 8. in fin. de pœnit.

ad solvendum, non etiam ad ligandum, & propterea Sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clavium, & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quod virtute Clavium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exolvenda remaneat: anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. *Quoties post Baptismum in peccata labuntur.* Quod Sacramentum Pœnitentiæ necessarium sit solum his, qui peccaverunt mortaliter, si modo commode, & tempore debito recipere possint, etiamsi contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, resolvit Sayr. de Sacrament. in genere, lib. 6. c. 4. q. 1. vers. Pœnitentiæ.

β CANON II. Vide Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 3. lib. 5. c. 1. post princ.

γ *Secundam post naufragium tabulam appellari, &c.*) Vide P. Henriquez lib. 1. c. 4. §. 1. in medio. Sayr in Clavi Reg. lib. 10 c. 4. num. 1.

δ CANON III. Vide Sot. in 4. dist. 18. q. 2. Art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 4. dub. 2. num. 16. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom 2. q 135. num. 29.

ε CANON IV. *Quasi materiam.*) Vide Sot. in 4. dist. 1. q. 1. Art. 2. col. 2.

ζ *Satisfactionem.*) Vide Navar. in comment. de Jubilæo, & Pœnit. notabili 15. num. 2.

η CANON V. *Ponderando.*) Vide Host. in sum. de Pœnit. col. 34. Navar. in comment. de Jubilæo, not. 19. ad fin.

θ CANON VI. Vide Doctores supra citatos ad cap. 1.

ι CANON VII. *Omnia & singula peccata.*) Vide Navar. cons. 7. de Pœnit. Petr. Ledesm. in summa. p. 1. Tract. de Pœnit. cap. 17. concl. 1.

κ *Et circumstantias, quæ peccati speciem mutant.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Circumstantiæ, pag. 97. Guttier. Canon. lib. 1. c. 31. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 4. concl. 89.

λ CANON VIII. Vide P. Soar. Tom. 4. Disp. 21. Sect. 3. num. 5. & 6. P. Valentin. q. 11. puncto 1. in fine. P. Ægid de Sacram. & censur. Tom. 2. Disp. 6. num. 1. cum seqq. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. Tract. de Pœnit. c. 8. tit. *de la necessedad del precepto de la Iglesia.* concl. 2.

μ CANON IX. Vide Sotum in 4. dist. 14. q. 1. Art. 3. Navar. in Man. c. 4. num. 7. Vicad. dict. Sacram. c. 1. q. 2. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 1. num. 138.

ν CANON X. Vide P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 8. a princip. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 1. c. 1.

ξ CANON XI. *Quoad externam politiam.*) Quoad forum exterius intelligunt. P. Henriquez in summa p. 1. lib. 6. c. 14. in princ. P. Paulus Comitol. resp. moral. lib. 1. quæst. 25. num. 10.

ο CANON XII. Vide Bellarm. Tom. 2. controv. lib. 4. de Pœnit. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 7. num. 2. & num. 59.

π CANON XIII. Vide Sayr de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 9. Art. 3. vers. Quo supposito. P. Soar. Tom. 1. Disp. 37. Sect. 1. Valentin. Disp. 7. q. 14. punct. 2. Bellarm. lib. 4. de Pœnit. c. 3. cum seqq.

ρ CANON

ζ CANON XV. Vide Navarr. in Manual. c. 26. num. 20. cum seqq. & in c. contrarium, de Pœnit. dist. 5. num. 19. P. Ægid. de Sacrament. Tom. 2. Disp. 10. num. 62.

De Sacramento Extremæ Unctionis.

CANON I.

α Si quis dixerit, Extremam Unctionem non esse vere & proprie Sacramentum a *a* Christo Domino nostro institutum, & a *b* B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

a Supra de hoc Sacram. in princ. & c. 1.
b Marc. 6. Jacob. 5.

CANON II.

β Si quis dixerit, sacram infirmorum *c* Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit.

c Supra c. 2. de hoc Sacram.

CANON III.

Si quis dixerit, *d* Extremæ Unctionis ritum & usum, quem observat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ B. *e* Jacobi Apostoli, ideoque eum muntandum, possеque a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

d Supra c. ult. Concil. Cabilon. c. 48.
e Jac. 5.

CANON IV.

γ Si quis dixerit, *f* Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos; sed ætate seniores in quavis communitate; ob idque proprium Extremæ Unctionis ministrum non esse solum Sacerdotem; anathema sit.

f Dict. cap. ult. Jac. 5.

REMISSIONES.

α CANON I Vide Doctores citatos supra c. 1. & P. Vasquez in 3. p. D. Tom. 2. Disput. 135. num. 4.

β CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 1. quæst. unic. Art. 2. vers. de Sacram. Extremæ Unctionis. P. Ledesm. in sum. 1. p. Tract. de Sacram. Extremæ Unction. c. 1. concl. 1.

γ CANON FIN. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 28. num. 60. & plures Doctores, quos citavi supra c. 3.

DECRE-

DECRETUM DE REFORMATIONE.

PROOEMIUM.

Irreprehensibiles sint omnes Clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commonere debebunt Episcopi, ut sancte ministerium suum impleant secundum præscriptam hanc legem.

Cum proprie Episcoporum munus sit, * *a* subditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipue cavendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conniventibus, ducant. Nam si eos pravis & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum *b* vitiis redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt Sacerdotes; *c* cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocunque ordine *d* fuerint, ut conversatione, sermone & scientia commisso sibi Dei populo præeant, memores ejus, quod scriptum est: *e* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et juxta Apostoli vocem: *f* Nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *g* Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato & Nuntiis, hos, qui sequuntur Canones statuendos & decernendos duxit.

a Sic præfatur fere, Conc. 9. Tolet. supra Sess. 6. de reform. c. 3.

b 1. Cor. 9. c. quid autem, 8. q. 1.

c C. ult. 21. dist. c. unc tantum 26. dist. c. sicuti 2. §. necesse 47. dist. c. in sacerdot. 61. dist. Levit. 11. 1. Petri 1. & c. proposuisti, 31. dist.

d Sess. 22. c. 1.

e Isaiæ 2.

f 2. Cor. 6. in princ.

g Ezech. 22. Sophon. 3.

REMISSIONES.

* *Episcoporum munus sit.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Can. c. 3. lit. A.

CAPUT

cros ordines a suo 2. Prælato, ex quacunque causa
ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraju-
iter, fuerit interdictus; aut qui a suis Ordinibus,
radibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspen-
3. nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa
ia de se promoveri faciendo, aut ad priores Ordines,
us, & dignitates, sive honores, restitutio suffrage-

DECLARATIONES.

... beneficiis ac titulis sit subjecto.) Congregatio Concilii censuit, per
ecretum correctum esse c. *ex tenore*, & c. *ad aures*, *de temper. ord.*
atum ita, ut comprehendat quoque Clericos sæculares, dignitates
eficia, quibus annexus sit Ordo, obtinentes, tam quoad facultatem
endi ascensum ad ordines, quam suscipiendi, in ipsisque potestatem
ndi ademptam esse, dictumque fuit, quod arctatus ad ordines susci-
e, ex hoc Decreto non incidat in pœnam. *c. licet Can. de Elect. in 6.*
...misse, de Elect. eodem lib. etiamsi adimat appellationem seu recursum.

gregatio censuit hoc caput habere locum in suspensionibus, & pro-
nibus, tam temporaneis, quam perpetuis, & temporalem prohibi-
, & suspensionem dici eam, ubi ex delicto occulto extrajudiciali-
cedit Episcopus, ad suum beneplacitum, prohibendo vel suspenden-
... demum tempus suæ administrationis non excedunt.

gregatio Concilii censuit c. 1. Sess. 14. de Reformatione habere lo- Nullius 3.
n suspensionibus, & prohibitionibus tam temporaneis quam perpetuis Febr. 1593.
poralem prohibitionem & suspensionem dici eam, ubi ex delicto oc-
xtrajudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum, prohi-
vel suspendendi.

CAPUT II.

Episcopus ordinans alienum subditum sine Prælati proprii expressa consensu, eumve tonsurare præsumens, etiam prætextu familiaritatis continuæ, sit uno anno suspensus, qui autem ordinatus sic fuerit, sit ipso jure suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

Et, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiar. quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes & populo Christiano, cum vere vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ J. C. *a* sed alienas oves, inscio proprio Pastore, quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, † & in personas eidem Ordinario subjectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diæcesis sua temeritate eligunt; & quoscunque ad se venientes, etiamsi suorum Episcopor. seu Prælat. literas commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus ordines promovere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni rejecti fuerunt ordinati, nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacram. recte valeant ministrare: * Nemo Episcopor. qui Titulares vocantur, etiamsi in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis Privilegii sibi de promovendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut literis *b* dimissoriis † ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam tonsuram promovere, seu ordinare valeat * contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

a Infra c. 8. Supra Sess. 6. c. 5.

b Sess. 6. c. 5. & Sess. 23. cap. 8. Concilium Nicæn. c. 17. Concil. Aurel. 3. c. 15. Conc. Mogunt. c. 14. c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6. & Sess. 23. de reform. c. 8. & 10.

DECLA-

ıpus.) Concilium Lateranense novissimum permisit, Cardinales in is suis istos habere Episcopos pro suffraganeis *ibi Sessio*. *de Card. omni. suis provideant debite inservire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios raganeos, prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede.* Pius licationes circa Concilium Tridentinum decreto suo consistoriali t, hujusmodi Episcopos non esse creandos, neque in suffraganeos , nisi Ecclesiis Cathedralibus, & aliis, quæ solent habere, & cum tipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera super us illius Ecclesiæ, qui propria auctoritate ab Episcopo percipi pos- & quod nullibi poterit Pontificalia exercere sine expressa licentia postolica, nisi in illa diœcesi, cui datus est in Suffraganeum.

REMISSIONES.

de Cæsar. de Grassis decis. 87. & Camill. Borell. cons. 15. num. 20. in praxi resol. c. 150.

isi de loci ordin. expressa licentia, &c.) Riccius in sua praxi var. re- p. 300.

mmo Episcoporum, qui Titulares vocantur, &c.) Vide Navar. in Man. . num. 18. §. 3. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 48. q. 6. 9. P. Henriquez in summa lib. 14. cap. 17. §. 3. in fine lit. A.

bsque sui proprii Prælati expressa consensu, &c.) Vide tradita a Cephal. 84. ex num. 52. & 95. vol. 5.

ut literis dimissoriis.) Vide supra Sess. 6. cap. 5. de reform. & infra . c. 8. & DD. ibid. Relatos, Jacob. Anton. Martam de jurisdict.

CAPUT III.

Episcopus suos Clericos ab alio male promotos non ante admittat ad officia celebranda, quam eos dignos judicaverit suo prævio examine.

a Supra c. 4. proxim, & Sess. 23. de reform. c. 8. 1. * Episcopus quoscunque *a* suos clericos, præsertim in sacris constitutos, 2. *β* absque suo præcedenti examine, & commendatitiis literis, quacunque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit; a susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

DECLARATIONES.

1. *Episcopus quoscunque suos Clericos.*) Episcopus non potest examinare promotos a suo antecessore, nisi post promotionem aliqua nova causa supervenerit, ut dicitur in c. *accepimus de ætat. & qualit. ord.* Quod si idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinaverit, eos suspendere debet.

Suspensus ab eo tanquam non idoneus ad celebrationem Missarum, postea habens idoneitatem, absolvendus est.

2. *Absque suo præcedenti examine.*) Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad sacros ordines a prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem nova causa supervenerit: qua urgente poterit alias examinatos denuo examinare, &c.

9. Martii 1567. Congregatio Concilii censuit; Decretum Concilii c. 3. Sess. 14. * non comprehendere examinatos, & promotos a prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem nova causa supervenerit.

REMISSIONES.

a Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 4. num. 101. ubi docet, quod quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc Presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licet ab antecessore fuerit approbatus: & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, scilicet si rector non sit, & perpetuum titulum non habeat, & si titulum habuerit, potest suspendi, & coadjutor bene meritus illius expensis apponi; & idem Gonzal. dict. glo. 4 num. 8. circa promotos adducit sequentem a sacra Cardinal. Congregatione responsionem. Episcopus non potest examinare promotos a suo antecessore, nisi post promotionem aliqua nova causa supervenerit, ut in cap. accepimus de ætate, &

& qualitate. * Vide etiam infra Sess. 23. c. 8. & Salzed. ad Bernardum Diaz. in praxi Can. c. 21. lit. B. & c. 26. lit. C.

β *Absque suo praecedenti examine.*) Quid si esset Doctor in aliqua Universitate studii generalis graduatus, an examine indigeat: Vide Gloss. in c. de Petro 47. dist. Cened. ad Decret. collect. 15 num. 3 Salzed. in Aphorismis, verbo, Examen. P. Henriquez in summa lib. 10. c. 18. in princ. Gonzal. dict. Gloss. 4. num. 86. optime decidit Praeceptor meus D. Ant. Homen. in Conimbricensi Academia juris Pontificii primarius, in Comment. ad cap. Cum & plantare, §. in Ecclesiis, verbo, Episcopis repraesent. vers. Unde jam colliges; de Privileg. ex quo textu meas de more medio deduxi conclusiones, easque in magna ipsius Universitatis aula sub tanto Patrono publice defendi.

CAPUT IV.

Nullus Clericus est exceptus a correctione Episcopi residentis, etiam extra visitationem agentis, tanquam sit deputatus a Sede Apostolica, &c.

a * Omnes a Ecclesiarum Praelati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per hujus S. Synodi statuta, cujusvis Privilegii praetextu, tutus censetur, quo minus juxta Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi possit; si in Ecclesiis suis resederint, quoscunque saeculares Clericos, qualitercunque exemptos, qui alias suae jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem 1. tanquam ad hoc Apostolicae Sedis delegati, corrigendi, & castigandi b facultatem habeant: quibuscunque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quae tantum suos obligent auctores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemtorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

a Supra c. 1. & Sess. 6. de reform. c. 3. c. irrefragabili: in princ. de offic. ord.

b Supra Sess. 6. c. 4. de reform.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, non posse ex Decreto Concilii c. 4. Sess. 14. etiam extra visitationem corrigere, & punire Clericos saeculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario saeculari intra Dioecesim existenti subjectos, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbavit. 27. Junii, 1596.

1. *Tanquam ad hoc Apostolicae Sedis delegati.*) Quando Episcopi procedunt ex Concilio, tanquam Apostolicae Sedis delegati in caussis, quae sub eorum Jurisdictione Ordinaria non comprehenduntur, non potest ab iis, nisi ad Se-

 dem

dem Apostolicam provocari, neque ob hoc Inferioribus Judicibus ullum sit præjudicium. At quando jurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest hujusmodi delegationis prætextu declinare Jurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilii ordinationem Metropolitanus poterat uti eodem jure, eademque potestate.

Vide de hac materia, Sess. 7. c. 8. & c. 2. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Cened. ad Clem. & Extrav. col. 14. num. 3. cum seqq. ubi dicit decisionem textus in extrav. Cum Matthaeus, 3. de haeret. inter communes minime corrigi per textum in præsenti, * & Salzed. ad Bernard. in praxi Can. cap. 3. lit. A.

CAPUT V.

Conservatoriæ non ex inventa conventione faciendæ coram Ordinario in Criminalibus & mixtis causis: Conservatoris & Ordinarii controversiam super competentia jurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valoris Conservatoriarum, salvis causis miserabilium personarum, Universitatum, &c.

α β Insuper, cum nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ, ac molestiæ inferantur, *a* certos judices per literas Conservatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis, & injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, & conservent; nec super illis eos molestari permittant, ejusmodi literas in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant; idcirco nemini omnino, cujuscunque dignitatis, & conditionis sit, etiamsi Capitulum fuerit, 1. Conservatoriæ literæ, cum quibuscunque clausulis aut decretis, quorumcunque judicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud judicem Ordinarium conveniri. γ In civilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conservatores judices in judicium trahere minime liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse

a C. 1. & c. ult. de off. deleg.

reus

[redacted]

reus fuerit; contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur: aut si qua inter ipsos judices, Conversatorem, & Ordinarium, controversia super competentia jurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma juris electos, super suspicione: aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum: Familiaribus vero ejus, qui in hujusmodi literis Conservatoriis tueri se solent: nihil illæ prosint, præterquam duobus duntaxat; si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similium literarum beneficio 2. ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus judicibus ullum habere tribunal erectum. a In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus S. Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. 3. Universitates autem generales; * ac Collegia Doctorum, seu Scholarium, & 4. regularia loca, † nec non hospitalia, actu 5. Hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium hujusmodi personæ in præsenti canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

a Sup. Sess. .. cap. 16.

DECLARATIONES.

1. *Conservatoriæ literæ.*) Conservatoriæ Universitatem vel Regularium non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam a Concilio abrogatæ, per *c.* 20. *Sess.* 24. *de Reform.* nec per *c.* 6. *Sess.* 25. *de Reform.*

2. *Ultra quinquennium.*) Literæ Conservatoriæ, aliæ a Superioribus sunt omnino sublatæ; nec eis poterit quisquam se tueri, nisi per quinquennium a die publicationis Concilii computandum. 28. Januarii 1594.

Congregatio Concilii censuit, conservatorias regularibus concessas, quas Concilium Tridentinum *cap.* 5. *Sess.* 14. salvas esse voluit, non fuisse sublatas ex decreto Concilii, *cap.* 20. *vers.* 24.

3. *Universitates autem generales.*) Conservatoriæ Universitatum, Collegiorum, Regularium, & similium, non sunt a Concilio sublatæ, nec ex alia parte imminutæ, non obstante, *cap.* 20. *Sess.* 24. *de Reform.* Eo quod causæ graves fiat, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obstat Bulla Pii IV. revocatoria facultatum, quæ Concilio repugnat. Unde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quod intra mensem in singulis civitatibus Italiæ eligerent suos Conservatores, coram quibus convenire possent, & eos stabiles haberent, sic ut variare non liceat, eosque ordinariis significarent: quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, ut coram ipsis conveniri possint.

ad finem. Albert Troti, de perfecto Clerico cap. 38. & 39. Burg. de Paz. conf. 22. num. 5. Jacobus de Graffis in aureis decif. p. 1. lib. 3. c. 3. num. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Clericus num. 14. Sigismundus Scacci. lib. 1. de Judic. causar. c. 11. num. 84. & 87. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 14. & 15. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 5. Guid. Pancirol. in Thesauro var. lect. lib. 1. c. 21. novissime Fr. Paulinus Bert. Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 33. num. 10. cum seqq. Nicolaus Garcius de Benef. p. 7. cap. 1. a num. 21. Late Cenedus pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 4 num. 30.

γ *Etiam per privationem beneficiorum, &c.*) An hæc pœna incurratur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloysius Riccius Curiæ Archiesc. Neapol. decis. 129.

CAPUT VII.

Voluntarius homicida, quantumvis occultus, omni Ordine ac beneficio careat; casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa, cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

a Exod. 21. Cum *a* * etiam, qui *a* per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari avelli debeat: 1. qui sua voluntate †. homicidium perpetraverit, *b* etiamsi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum * fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferri liceat; 2. β sed omni ordine ac γ beneficio † & officio Ecclesiastico perpetuo careat. 3. δ si vero homicidium non ex proposito, 4. sed casu, * ε vel vim vi repellendo, 5. ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum *c* narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque ac dignitates, jure quodammodo dispensatio debeatur; committatur ζ, loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; ϑ qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

b c. Inquisitionis, de accus. & c. cum non ab homine de jud.

c C. studeat 50. dist. & c. significasti, in 6. de homic.

DECLARATIONES.

1. *Qui sua voluntate.*) Mandans homicidium committi in personam unius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeo ut super ea nec dispensari debeat juxta hoc Decretum, nec

Episcopus

Episcopus possit, ex. c. 6. Sess. 24. quamvis homicidium sit occultum? Congregatio Concilii censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit anno 1587. a Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo, vide infra aliam declarationem hujus cap.

2. *Sed omni Ordine ac beneficio.*) Hoc Decretum quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3. *Si vero homicidium non ex proposito.*) Eum, qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, adeo ut Ordines suscipere & beneficia obtinere, absque dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expresse *cap. dilectus*, *cap. ex literis*, *& cap. quodam*, *decretalium* 5. *tit.* 12. Et fuit resolutum sub die 1. Sept. 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ideo indigeret dispensatione.

4. *Sed casu.*) Quærebatur. An is, qui mandavit aliquem baculo verberari, eo expresso, *ne occideretur*, si mandatarius armis percusserit & occiderit, intelligatur incidisse in hoc Decretum Concilii, adeo ut omni Ordine, atque beneficio & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuo carere debeat? Congregatio censuit negative, & hanc opinionem confirmat Nav. in Manuali Can. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito.

5. *Repellendo*,) Congregatio censuit, hoc etiam habere locum, cum agitur de repellenda vi illata patri.

Congregatio Concilii censuit, ex homicidio mere casuali, cum nulla penitus fuerit admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem. 6. Julii, 1599.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Manuali c. 27. num. 239. & seq. & num. 250. Rebuff. de dispensat. tit. de corpore vitiatis, ad finem. Fr. Emman. in summa p. 1. cap. 179. num. 438. Navar. cons. 37. de Temporibus Ordinat. P. Henriquez in summa lib. 14. c. 19. Fr. Ludov. in instruct. conf. p. 2. cap. 93. Salzed. ad Bernardum c. 94. & c. 118. lit. B. Nicolaum Garc. de Beneficiis, p. 7. c. 11. per totum. P. Valerianum Regiald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 154. * Vide etiam Guttier. Can. q. lib. 1. c. 13. num. 16. cum tribus seqq. Joan. Alosium Riccium in praxi fori Eccles. in decis. 520. & 521. Prosp. Farinac. 2. p. fragmentor. crim. lit. I. ex num. 403. 426. & 540.

† *Qui sua voluntate, &c.*) Homicidium voluntarium quando dicatur, post D. Thom. Cajetan. Ugoli. Covar. Molinam & alios, notat Riccius in dict. praxi decis. 519.

* *Sed occultum.*) De hujusmodi irregularitate Majolus lib. 5. c. 48. num. 2. Corduba lib. 1. q. 35. & casu 41. Covar. Navar. Henriquez & Sayr relati a Farinacio dict. lit. I. num. 410.

β *Sed omni ordine*) Etiam minori intelligi: Covar. in Clem. Si furiosus, 2. §. 3. num. 5. in fine. P. Henriquez in summa lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. D.

γ *Beneficio.*) Quod Episcopus dispensare non possit in irregularitatibus provenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Navar. dict. c. 27. num. 194. ℣. septimo, & num. 240. ℣. Quarto, & Cons. 17. de Homicid. num. 2. Gregorius de Valentin. Tom. 4. Disp. 7. p. 19. punct. 3. §. 5. Petrus de Arag in 2. 2 q. 94. Art. 8. in fine Toletanum in summa lib. 1 c. 31. Sayr de Censuris lib. 6. c. 7. num. 14. & 15. P. Henriquenz dict. c. 19. §. 1. lit D. lib. 13. cap. 57. §. 1. ubi videtur contrarium sentire.

† Quod Clericus homicida adhuc pensionem retinere possit, censuit sacra Congregatio Concilii in una Cremonen. cujus meminit Farinacius in præsenti, & Riccius in dict. praxi decis. 524. num. 4. subjiciens ita in curia Archiepisc. Neapol. resolum fuisse.

) *Si vero homicidium non ex proposito, sed casu, &c.*) Quod in irregularitatibus provenientibus ex homicidio casuali publico, id est, voluntario indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum, ad sacros vero Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum affirmant P. Henriquez in summa lib. 14. c. 19. §. 22. lit. X. Navar in Man. c. 27. num. 240. ℣. Quando. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 18. num. 111. ℣. Potest Zerol. in praxi Episcop p. 2. verbo Dispensatio, ℣. Tertio, ubi resolvit, Episcopum posse dispensare, ut presbyter homicidia voluntarius, qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum; & similiter cum Canonico homicida, ut possit interesse choro, & gaudere fructibus Canonicat. vide semper Sayr de Censur. dict. cap. 9. num. 20. & 31.

* *Sed casu, &c.*) Homicidium casuale quod dicatur? Navar. in Manuali, c. 27. num. 240. & cons. 25. de homicidio. Riccius dict. dec. 521. Farinacius dict. lit. I. num. 525.

ε *Vel vim vi repellendo.*) Vide P. Paulum Comitol. respons. Moral. 6. q. 54. num. 3. Sayr. dict. cap. 7. num. 22. ubi resolvit. Concilium in præsenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob inevitabilem necessitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus est irregularis, ex Clem. Si furiosus, de homic. junctis resolutis per Aloysium Riccium in Collectan. decis. p. 4. Collect. 930. sed de eo, qui eget dispensatione. & per consequens de eo. qui in se defendendo excessit moderamen inculpatæ tutelæ, talis enim fit irregularis, quamvis non ea irregularitate, quæ est indispensabilis, nisi a Papa, sed illa, quæ ab Episcopo dispensari potest, Sayr. decis. 9. de homicid. Aloysius Riccius dict. collect. 930. in fine. Vide Navar. in Manuali cap. 27. num. 239. ℣. Secundo, & cons. 36. in novis, alias in antiq. cons. 8. sub tit. de homicid. P. Henriquez lib. 14. cap. 10. §. 2. & cap. 19. Bannez in 2. 2. D. Thom. quæst. 64. Artic. 8. ℣. Ad secundum. Fr. Emman. in summa Tom. 1. cap. 173. num. 1. Veg. p. 2. cap. 15. casu 23. ℣. Nota Pet. Navar. lib. 2. de Restit. cap. 3. num. 367. optime de intellectu hujus textus. P. Valerius Reginaldus in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 2. num. 112. late Cenedus pract. lib. 1. quæst. 24. num. 13. cum seqq. P. Ægidius de Sacrament. Tom. 2. Disp. 18. a num. 73. bene Petrus Ledesm. in summa p. 2. Tract. 8. de just. commut. cap. 18. concl. 14. diffic.

diffic. 1. ✝. Vide etiam Avilam de censuris Eccles. p. 7. Disput. 5. Sect. 3. dub. 1. Suarez in simili Tract. Disput. 46. Sect. 1. num. 3. Farinacius in 2. p. fragment. crim. lit. I. num. 175. adversus Majol. de irregularit. lib. 5. cap. 48. num. 10. ✝. Sexta declaratio.

ζ *Loci Ordinarii.*) Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beja casuum conscientiæ, p. 4. casu 73. ✝. Tandem nullus.

η An etiam superiori, vel Prælato Religiosorum, qui dispensare possunt cum subditis suis Regularibus in homicidio casuali virtute suorum privilegiorum? Affirmat Petrus de Arag. 2. 2. quæst. 64. Art. 8. in fine, ubi Mich. Salon. Vival. in Candelab. Tract. de Irregul. num. 329. P. Henriquez lib. 14. cap. 9. §. 3. lit. A. Beja ubi supra. Sayr. dict. cap. 7. num. 24. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 61. Art. 9.

θ *Qui nonnisi, &c.*) Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 8. num. 3.

CAPUT VIII.

Episcopus ex privilegio potens punire subditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprii Clericorum Episcopi aut personæ ab eo deputandæ interventu.

Præterea, *a* quia *a* nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent, alienis etiam ovibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant: quicunque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi Privilegium habuerit, contra Clericos *b* sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi eum proprii ipsorum Cleric. Episc. si apud Ecclesiam suam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interventu, nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quæcunque viribus omnino careant.

a Supra c. 2. & Sess. 6. c. ult.

b Concilium Moguntinum sub Arnalpho Imperatore cap. 14. & 15.

DECLARATIONES.

Hoc Decretum Concilii loquitur de iis, qui in virtute Privilegii animadvertere volunt in non subditos, Episcopus loci delicti innititur juri communi, c. postulasti, & c. ult. de foro compet. non Privilegio, de quo loquitur Concilium, sic fuit responsum Episcopo, qui dubitabat vigore hujus Decreti procedere contra forensem, qui commiserat in sua diœcesi delictum.

REMISSIONES.

α Vide Thomam Valascon Tom. 1. allegat. juris, allegat. 45. num. 20.

CAPUT IX.

Beneficia unius Diœcesis, nullo prætextu uniantur beneficiis alterius Diœcesis.

a A Dionysio Papa, vide c. Constantino, c. primis, c. Ecclesias, 13. q. 1. cap. Pastoralis, de his quæ fiunt a Præl. & infra Sess. 24. de reform. c. 13. in fine & cap. 17.
b Supra Sess. 7. c. 6. & 7. & infra Sess. 24. de ref. c. 13. & 15. 20. Nov. 1600.

Et, α * quia *a* jure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & Parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ovium, curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut una & eandem Ecclesia duarum quodammodo Diœcesum fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: 1. β beneficia unius Diœcesis, etiam Parochial. Eccl. Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de causa, alterius Diœcesis beneficio, aut monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuo non *b* uniantur: Decretum hujus S. Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando.

DECLARATIONES.

1. *Beneficia unius Diœcesis.*) Beneficia unius Diœcesis, alterius Diœcesis non debent beneficiis uniri.

Congregatio Concilii censuit, milites regulares militiæ sancti Jacobi & Spatha, aliosque hujusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet paupertatis, castitatis, & obedientiæ, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, sive simplicium, sive curatorum, neque etiam pensionem.

REMISSIONES.

α Vide P. Valerianum Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 302. * Riccius in praxi curiæ Eccl. decis. 492. num. 5.

β *Beneficia unius Diœcesis etiamsi Parochiales Ecclesiæ Vicariæ, sed præstimonia.*) An præstimonia nominentur beneficia? Affirmant Staphile de literis gratiæ, tit. de qualit. & statu benef. §. 1. num. 4. & 5. Rebuff. de pacificis possess. num. 9. & in praxi tit. beneficium sæculare quotuplex sit, num. 16. Pavin. de officio & potest. Capituli Sede vacante in 1. quæst. 2. partis, sub. num. 5. ℣. Et idem dicendum, & vide quæ Sess. 23. cap. fine, ibi (vel etiam præstimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quod non sint beneficia Ecclesiastica, tuentur Gom. in Tract. de spectat. num. 39. Hojed. de incompatibil. benefic. p. 2. c. 7. num. 11. Petrus Gregorius

Gregorius in inſtitut rei benefic. cap. 11. num. 9. Diſtinguunt alii, quod prima opinio intelligitur de præſtimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obſequium ſpirituale, ſecundam vero procedere dicunt in præſtimoniis in ſola temporalitate conſiſtentibus aut quæ non dantur in titulum perpetuum quæ diſtinctio ſumitur ex Salzed. ad Bernardinum in pract. c. 18. num. 10. Menochius de arbitrio caſu 201. n. 55. cum ſeqq. Hojed. de incomp. benef. p. 2. c. 8. n. 11. cum ſeqq. Flamin. de reſign. lib. 1. quæſt. 2. num. 123. cum ſeqq. & lib. 2. quæſt. 1. num. 136. & 137. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloſs. 5. §. 2. num. 11. Cum tamen omnia præſtimonia, præſertim in Hiſpania, communiter ſolis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficii, beneficia eſſe reſolvunt Salzedus dict. cap. 18. num. 10. & cap. 62. num. 11. Navar. de Orat. cap. 2. num. 9. Fuſc. de Viſit. lib. 2. c. 20. num. 23. Ludovicus Lopez in Inſtruct. Conſc. Tom. 1. cap. 105. Arag. 2. 2. quæſt. 33. Art. 12. Fulvi Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 31. num. 1. Veg. p. 1. ſumma cap. 128. caſu 13. v. Sexto. Fr. Emman. in ſum. Tom. 1. cap. 140. n. 7. Petrus Ledeſm. in ſumma part. 2. Tract. 9. cap. 4. Concl. 6. diffic. 1. Jacobus de Graffis deciſ. aureæ, lib. 2. cap. 9. num. 14. P. Azor. inſtit. Moral. part. 1. lib. 10. quæſt. 4. P. Soar. Tom. 5. de cenſur. Diſp. 33. Sect. 1. num. 7. quos refert & ſequitur Nicolaus Garcius de benefic. p. 1. c. 2. num. 17.

CAPUT X.

Regularia beneficia conferantur non niſi regularibus actu, aut qui eſſe debeant.

Regularia *a* beneficia: in *α* * titulum *β* Regularibus profeſſis provideri conſueta, cum per obitum, aut reſignationem vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1. *γ* Religioſis tantum illius ordinis, *δ* vel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, ne veſtem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

a C. cum de beneficio, de præb. in 6. & infra Seſſ. ult. cap. 21. circa med. de regul. & mon. Deut. 22. c. cum cauſam, de elect. & c. quidam, de Apo.

DECLARATIONES.

1. *Religioſis tantum illius Ordinis.*) An præter Papam Ordinarii collatores poſſint Regularia beneficia in titulum Regularibus profeſſis provideri conſueta, conferre etiam ſæcularibus, qui illius habitum omnino ſuſcipere & profeſſionem emittere teneantur? Ex hoc c. Sacra Congregatio die 12. Decembris 1585. cenſuit, poſſe etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & ſimilia ſimplicia beneficia Regularibus provideri conſueta conferre non modo, ejus Ordinis profeſſis, ſed etiam ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere & profeſſionem emittere omnino teneantur; Abbatias tamen & beneficia adminiſtrationem habentia, nonniſi profeſſis, juxta Canones per Ordinarios inferiores conferri poſſe. Item cenſuit, in proviſionibus beneficiorum, quas Ordinarii inferiores faciunt ut profeſſis, non eſſe apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc, & poſtquam*) in ſolis proviſionibus Apoſtolicis apponi conſuetum; ſed proviſiones faciendas eſſe

esse pure, & similiter ad formam Concilii in hoc capite, ut qui habitum omnino suscipere & professionem emittere teneantur.

Regulares sunt incapaces beneficii simplicis, etiamsi esset Canonicatus regularis, non autem beneficii curati, juxta dispositionem *cap. Quod Dei timorem, de statutibus Monach.* licet non hodie, cum obstet Concilium Lateranense, ad concordata. Vide nota cap. 18. Sessio 24.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 113. & de Nomin. quæst. 15. num. 25. Selu. de benef. part. 3. quæst. 11. num. 130. Navar. cons. 9. de præbend. Flamin. de Resignat. lib. 4. quæst. 5. num. 2. Fr. Emmanuel quæst. Regular. Tom. 1. quæst. 34. Art. 3. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Beneficia, num. 5. p. 35. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. colum. 673. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Glofs. 8. a princip. Nicolaus Garcius de Benefic. part. 7. cap. 10. Aloysius Riccius in collect. decis. part. 4. collect. 763. * Vide etiam infra Session. 25. cap. 21. & textum in cap. cum de beneficio, de præbend. in 6. & Hieronymum Cævallos commun. contra commun. quæst. 281.

β *Regularibus professis.*) Beneficia Regularia non posse conferri novitiis, sed expresse professis, resolvit Nicolaus Garcius dict. cap. 10. num. 4.

γ *Religiosis tantum illius Ordinis.*) An in defectu Regularium possint beneficia Regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. dict. Glofs. 8. num. 43. Garcius dict. cap. 10. num. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino suscipere, &c.*) Vide Gonzal. dict. Glofs. 8. num. 77. & 78. dicit sic sacram Cardinalium Congregationem censuisse: An præter Papam Ordinarii collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis provideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Sacra Congregatio die 12. Decembris 1585. censuit, posse etiam ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales provideri consuetas, conferre, nedum ejus ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia administrationem habentia nonnisi professis juxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPUT XI.

Nullus admittatur ad professionem, nisi ut in ordine, ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum sæcularium, etiam curatorum incapax existat.

α Additio ad cap. 27. Concilium Agath.

Quia α vero Regulares, *a* 1. de uno ad alium Ordinem translati, * facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cujuscunque Ordinis

nis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis aliquem ad habitum & professionem admittere possit, nisi ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris β obedientia in claustro 2. perpetuo † maneat: ac aliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, 3. γ ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

DECLARATIONES.

1. *De uno ad alium Ordinem translati.*) Omnes cujuscunque Religionis legitime translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse.

Contra Regulares vagantes, de uno in alium Ordinem translatos, agit Episcopus ex hoc decreto, ut ex Bulla Pii V. de translat.

2. *Perpetuo.*) Potest tamen Superior dare licentiam translato, ad modicum tempus standi extra Monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

3. *Beneficia sæcularia.*) Congregatio Concilii censuit, milites regulares militiæ Sancti Jacobi de Spatha, aliosque hujusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia religionis, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, sive simplicium, sive curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. quæst. 19. v. in Concilio.

* *De uno ad alium Ordinem translati, &c.*) Sacra Cardinalium Congregatio censuit, quod omnes cujuscunque religionis legitime translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum procuratores esse, ut refert Prosperus Farinacius in præfati folio mihi 161.

β *Obedientia.*) Vide Navar. in Comment. 4. de Regul. num. 11. & 12. & 38. cum seqq. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. quæst. 53. Art. 4.

† *Perpetuo, &c.*) Eadem sacra Congregatio, referente Farinacio ubi proxime) censuit posse superiorem dare licentiam translatis ad modicum tempus standi extra monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

γ *Ad beneficia sæcularia etiam curata omnino incapax existat.*) Vide Navar Consil. 9. num. 1. de præbend. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. cum Regular. num. 2. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarii, verbo Canonicus Regularis, pag. 129. ubi dicit, quod hodie nulli Regulares, etiamsi sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus. Veral. decis. 223. Joannes Aloysius Riccius, in collect. decis. pag. 4. Collect. 763. P. Valerianus Reginaldus, in praxi fori Pœnitent. lib. 30. Tract. 3. num. 158. & ita in praxi observari testatur Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 7. num. 83. ubi refert in hæc verba sacram Cardinalium Congregationem censuisse. S. D. N. Gregorius XIII. noluit licere Canonicis Regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi

Pontificis,

Pontificis, assumere curam animarum etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus: quam decisionem adde ad cap. Quod Dei timorem, de statu Monach. Vide P. Azor. instit. Moral. lib. 6. cap. 4. quæst. 22. 23.

CAPUT XII.

Solus competenter ex suis dotans, aut de novo capellam fundans, Jus patronatus obtineat.

a Sess. 25. cap. 9.

Nemo, a * etiam cujusvis a dignitatis Ecclesiasticæ, vel sæcularibus, quacunque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut 1. β capellam de novo fundaverit, † & construxerit; seu jam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit; * b 2. jus patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, hujusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reservetur.

b C. piæ mortis, cum seqq. 16. quæst. 7. & c. nobis, de juris patronatus & infra Sess. ult. cap. 9. in princ.

DECLARATIONES.

1. *Aut capellam de novo fundaverit.*) Si fundatio Capellæ fiet sub his verbis testatoris: *Quod Capellanus debeat celebrare divina officia die noctuque sicut cæteri Capellani faciunt.* An Capellanus hic debeat esse presbyter? Congregatio censuit, his verbis positis in fundatione hujus Capellæ, non inferri necessario, ut Capellanus debeat esse presbyter.

An cap. hoc intelligendum sit de patronalibus beneficiis noviter vel in futurum erigendis, an de jam creatis & institutis? Congregatio censuit ex his verbis, hoc cap. intelligendum esse etiam de Juribus patronatus erectis ante Concilium legitime: ideo eorum titulos ostendendos Ordinario, & si apparuerit hujusmodi Jura patronatus recte ac rite concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ revocata sunt a Concilio Session. 25. cap. 9. de reform. & data fuisse, ea lege expressa, ut præsentatio fieret Capitulo seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, salvum adhuc manere istud jus præsentationis, ex Decreto Sess. 7. cap. 13. & Sess. 25. cap. 9. Si vero de non simplicibus beneficiis agatur, Congregatio censuit servandam esse formam præscriptam Sess. 24. cap. 18.

Nec sunt sublatæ institutiones, quæ ex immemoriali consuetudine ante Concilium ad inferiorem spectabant, & dummodo ad inferiores ipsæ institutio hæc alias legitime spectet & pertineat, ita ut non descendat ab aliquo Jure patronatus, quod Decreto Concilii sublatum sit, prout disponitur Sess. 7. cap. 13. Sess. 24. cap. 8. & Sess. 25. cap. 9.

2. *Jus patronatus impetrare aut obtinere possit.*) Hoc caput debet intelligi de Juribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis post Concilium; non

non autem de acquisitis, si in illis factis ante Concilium præsentatio ex eorum institutione non Episcopo, sed alteri facienda erat; nihil enim in his innovatum est. Porro in exemptis Ecclesiis non potest reservari institutio alteri, quam Episcopo, nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaque fungatur jurisdictione. Neque Vicarius Episcopi Sede vacante potest instituere præsentatum a prætensis patronis.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 19. quæst. 11. ℣. Si quæras, * & infra Sess. 25. cap. 9. & quæ ibi diximus, & Cephal. in Cons. 930. num. 14. & 31. vel. 5.

β *Aut Capellam de novo fundaverit & construxerit.*) Vide Menoch. dè Præsump. lib. 3. quæst. 90. num. 9. † Seraph. decis. 518. Riccius decis. 140. num. 3. de jure patronatus.

* *Competentem dotaverit, &c.* Vide infra Sess. 25. cap. 9. &c. nobis de jure patronatus Paris. cons. 36. & 47. Seiva de benefic. 1. pag. quæst. 5. num. 229. Cevallos quæst. 282.

CAPUT XIII.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, alias institutio sit nulla.

1. Non liceat præterea *a* patrono cujusvis Privilegii prætextu aliquem ad beneficia 2. sui juris patronatus, 3. α * nisi Episcopo loci ordinario, ad quem provisio seu institutio ipsius beneficii, cessante Privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse 4. intelligantur.

a Vide Sess. 25. cap. 9. illud &c. relatum de jure patronatus Concilium Moguntinum, tempore Arnulphi cap. 4. Concilium Salegustr. c. 13.

DECLARATIONES.

1. *Non liceat.*) Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen duntaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundum aliud Decretum ejusdem Concilii Sess. 7. cap. 13. non autem intelligendum: Ut censeatur ablata institutio, quam idem Concilium voluit salvam esse omnibus Episcopo inferioribus ad quos pertinet, ut apparet Sess. 25. cap. 9. ℣. *quod si ad inferiores.*

2. *Sui juris patronatus.*) Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur dispositio cap. 13. Sess. 7. & cap. 9. Sessio 25.

3. *Nisi Episcopo loci ordinario.*) An probatio, quæ facienda est ab Episcopo, etiamsi institutio pertineat ad inferiores, juxta formam cap. 9. Sess. 25. & cap. 13. Sess. 7. debeat fieri etiam in beneficiis, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficiis Juris patronatus, an

an etiam in aliis Beneficiis ? Congregatio censuit, non requiri in beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiores.

4. *Intelligantur.*) Non sunt sublatæ fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficiis tantum curati, an etiam pro aliis beneficiis quibuscunque fieri debeat examen per Episcopum ? Congregatio censuit in istis beneficiis, sive sint Jurispatronatus, sive liberæ collationis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinariis secundum dispositionem Concilii Sessio 24. cap. 18. Item censuit, requiri in quibusvis aliis, ad quæ præsentatio, vel electio, vel ordinatio facienda sit a quibuscunque aliis personis Ecclesiasticis inferioribus Episcopo, prout statutum est a Concilio Sessione 7. cap. 13. & Sessione 25. cap. 9.

Ubi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiamsi hoc illi faciant in Ecclesiis, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen alias eis legitime conveniant, ita ut hoc non dependeat ab aliquo Jure patronatus, quod Decret. Concil. sublatum sit, & prout disponitur cap. 13. Sess. 7. cap. 18. Sess. 24. & cap. 9. Sess. 25. de Reformatione.

An aliquo obtinente beneficium vigore præsentationis factæ ab obtinente legitimum jus præsentandi, & non secuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contraria voluntatis ejusdem, declarandum sit per Ordinarium successorem præsentationem præteritam esse nullam, juxta Concilium Tridentinum hic & Sess. 25. cap. 9. & prout videtur disponere, *cap. illud. & cap. prælatum, extr. de Jurepatronatus.* An vero declarandum sit, tam præsentatum, quam præsentantem in excommunicationem incidere, prout disponit *cap. præterea, extr. de Jure patronatus & Can. si quis deinceps 16. quæst. 7. cum aliquot seqq.* Congregatio non derogat dict. cap. *præterea*, & aliis similibus, sed quæ in hac materia disponit, voluit reddere jure communi.

Dubitatum quoque fuit, quid juris sit illis, qui præsentati & instituti fuerunt, sed non habent Bullas: Responsum est ab eadem Congregatione sufficere, si aliunde legitime constat de dicta tali institutione, nisi tamen instituti obligati fuissent expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Julii edita adversus eos, qui possessiones beneficiorum adipiscuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præsentationes, quæ factæ fuerunt per Episcopum coram inferiori, scilicet Capitulo Collegiatæ ejusdem Ecclesiæ, ex consuetudine, sive ex Privilegio; deinde factæ coram Ordinario; sint dicendæ continuatæ, prout Concilium requirit cap. 9. Sess. 25. attento maxime, quod quædam promissio inter utrosque interponitur, scilicet, resignatio causa permutationis in Curia facta, cum derogatione tamen dicti Juris patronatus? Congregatio Concilii, (ut constat ex literis Illustrissimi & Reverendissimi Sancti Sixti datis die 4. Februarii 158.) censuit, si ante Concilium præsentationes factæ sint, validas esse, sive ex Privilegio, sive ex consuetudine, secus si post Concilium: quod quidem in hoc cap. 13. sustulit Privilegium, non autem fundationem.

Rursus

atque propterea Apostolica dispensatione; Respondit Congre-
cap. *praeterea extr. de jure patronatus*, non excommunicare ipso
icare excommunicandos esse quod etiam Gloss. *ibi vers. com-
mune* annotavit; ideo si quis in specie fuit ob causam ab Ordi-
municatus, & postea celebravit, certum est eum incidisse in
em, ac ideo dispensatione egere. Est etiam animadvertendum
laicorum electioni consenserunt, quia hos ex eo solo creditur
irregulares, gloss. *dict. cap. praeterea.*

ubitatum fuit. An tolerantia Episcoporum, qui pro tempore
ignorantia, praeteritos excuset, maxime cum dicta beneficia sint
a? Responsum fuit a sacra Congregatione, neutrum excusare.
i autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia,
e Bullas, visum est respondendum, ut privet eos, qui ita obti-
ictis Vicariis, qui inserviant, usque dum admonitus Sanctissimus
possit.

ifice per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur
italum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit

am de possessione triennali *sess.* 7. *cap.* 8. *in fine.*

REMISSIONES.

piscopo, &c.) Vide Rotam novam decis. 3. de Jure patronatus
ure patronatus verbo Competens num. 64. cum seqq. * cap. illud
atum, de Jure patronatus.

CAPUT XIV.

andum de Missa, Ordine, & Reformatione.

at praeterea S. Synodus, in futura Sessione,
um ad 25. diem Jan. subsequentis anni 1552.
m esse jam decrevit; una cum Sacrificio Missae

fuerit, etiam ad objecta Conc. generalis respondendi, & cum iis, qui a Conc. delecti fuerint, disputandi Christiane, aut charitative absque omni impedimento conferendi, opprobriis, convitiis, ac contumeliis penitus, semotis, & signanter, quod causæ controversæ secundum S. Scripturam, & Apostol. traditiones, probata Concil. Catholicæ Ecclesiæ consensum, & Sanctor. Patrum auctoritates in prædicto Concil. Trident. tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocunquè locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Tridentina a divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis vel non peractis, quandocunque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato & assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum libere & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo & fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus, in hac publica fide salvoque conductu omnes quascunque clausulas includi ac contineri, pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad majorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari aut cassari; vult & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab aliis, condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam

t, ut si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itine-
aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit,
rint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ &
curationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli;
ujusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dunta-
, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda
icienti, per partem Dominor. German. Aug. C. tunc
præsentium merito laudanda & approbanda, mox pu-
itur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, &
lis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa
odus; quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus &
ulis, toties quotiescunque opportunum fuerit, seu ne-
irium, ad auram capiendam exire de civitate Trident.
verti ad eandem; nec non nuntium, vel nuntios suos
quæcunque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis
re mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos,
missum & destinatum suscipere toties, quoties eis vide-
r expedire, ita quod aliqui, vel aliquis per deputan-
Conc. socientur, qui eorum securitati provideant, vel
rideat. Qui quidem salvus conductus, & securitas stare
urare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius
odi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit,
sque ad Trident. perduci, ac toto tempore mansionis
um ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam
tam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petie-
; aut Conc. habita hujusmodi audientia, ipsis recessum
erit, a Tridento usque in quem quisque elegerit
locum tutum, Deo favente restituet, dolo & fraude,
sus exclusis. Quæ quidem omnia pro universis & sin-
s Christi fidelibus, pro omnibus Princip. tam Eccles.
n Sæcularibus quibuscunque, atque omnibus aliis Ec-
ast. & Sæcularibus personis, cujuscunque status & con-
nis existant, aut quocunque nomine censeantur, invio-
iter observanda esse promittit, & bona fide spondet.
super omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide
nittit, ipsam Synod. nullam vel manifeste, vel occulte
ionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia,
, vel statuto, Privilegio legum, vel Canonum, aut

 quorum-

a Concilium Constant. Sess. 19. in cap. quod non obstantibus salvis conductibus.

quorumcunque Concilior. præsertim a Constant. & Senensis, quacunque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synod. concessæ præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si S. Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscunque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salvi condutus formam & modum in quocunque puncto vel clausula violaverit; quod tamen avertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda & laudanda; habeant ipsam Synod. & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas jure divino & humano, aut consuetudine, hujusmodi salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta & ultima.

SUB JULIO III PONT. MAX.

Celebrata die 18. April. 1552.

Decretum suspensionis Concilii.

Sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea Reverendiss. Dominis, Sebastiano Archiepisc. Sipontino, & Aloysio Episc. Veronensi, Apostol. Nunciis, tam eorum proprio, quam Reverendiss. & Illustr. Domini Marcelli, tit. S. Marcelli, S. Rom. Ecclesiæ Cardinalis Crescentii, Legati, ob adversam ejus gravissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concil. œcumenicum Trident. primo a Paulo fel. record. convocatum & collectum fuisse, deinde a Sanct. Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo V. August. Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus,

partibus, & præsertim in Germania, in diversas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum revocaret; abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum periculorumque habita ratione, e diversis regionibus alacriter confluxissent; resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitarant, in Concil. venturos sic animatos, ut veris Eccles. rationibus unanimiter acquiescerent, lux denique quædam rebus affulsisse videretur: caputque attollere inciperet profligata antea & afflicta Respublica Christ. ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, ut Conc. velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut S. Synodus Christianor. malis & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius quam placaret. Cum igitur ipsa S. Synodus, omnia & præcipue German. armis ardere & discordiis videret, omnes fere Episc. Germanos, præsertim Principes Elect. suis consultum Eccles. e Conc. abiisse: decrevit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora rejicere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ovibus prospectum ad suas Eccles. regredi valerent; ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, hujus œcumenici Conc. Trid. progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit, ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina revertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo forte spatio futurum, ipsius Conc. progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque habere censeatur: sin autem, quod Deus avertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, cum primum cessaverint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor & robur Concil. sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia nova Concil. convoca-

tione; accedente ad hoc decretum consensu & auctoritate Sanctitatis suæ & S. Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem S. Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut observent, & respective, quatenus ad eos spectat, observare faciant in suis regnis, dominiis, & Ecclesiis omnia & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta & decreta.

BULLA CELEBRATIONIS
CONCILII TRIDENTINI
Sub Pio IV. Pont. Max.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipub. Christ. partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longe lateque pestis hæresum & schismatis pervasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cognitionem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos & depravatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod
a Fol. 5. b. sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, *a* œcumenici generalisque Conc. ejus congregandi, & Deo juvante, celebrandi Consil. cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. record. Paulo III. & ejus successore Julio, prædecessoribus nostris: sed variis de causis sæpius impeditum & interpellatum perfici non potuit: siquidem Paulus *b* cum id
b Supra in 1. Bulla. primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob causas in literis ejus expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem civitate Tridentina, inchoatum fuit: verum Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Conc. aliquibus

de causis accedente etiam Sedis Apost. auctoritate, *a* Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit, in eandem civitatem Trident. id revocavit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt; *b* sed cum novi in propinquis Germ. locis tumultus excitati fuissent; & bellum in Italia & Gallia gravissimum exarsisset; rursus Concil. suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates & impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere vero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses, quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur; Regibus & Princ. Christianis pacem & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus: ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Conc. via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad Pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, S. Rom. Eccl. Cardin. deliberatione matura, factis etiam Concilii nostri certioribus charissimis in Christo filiis nostris, Ferdin. Roman. Imper. Electo, & aliis Regibus atque Principibus; quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Conc. celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque universalis Ecclesiæ utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum Consil. & assensu sacrum œcumenicum, & generale Conc. ex auctoritate ejusdem Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolor. qua nos quoque *c* in terris fungimur, freti & subnixi, in civitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacunque, statuimus atque decernimus. Quocirca venera-

a Supra Sess. 5.

b Sess. 11. cum seqq.

c Matth. 16. cap. quando de translat. Episc. cap. un. de Eccl. benef. c. ad Apost. 5.

Pastor. de re jud. in 6. c. 1. de hom. eod. lib. Pelagius 2. in 1. Epist. circa princ.

biles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepisc. Episcopos, & dilectos filios Abbates, cæterosque quibus in Conc. generali sedere, & sententiam dicere, jure communi, vel ex Privilegio; vel ex autiqua consuetudine licet, vehementer in domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Conc. generalia, convenire neglexerint, *a* sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concil. ibi celebrandum conveniant intra eam diem: nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest interesseve poterit, ut in Conc. adesse ne negligant. Charissimos vero in Christo filios nostros, Roman. Imperat. Electum, cæterosque Reges, & Princ. quos optandum sane esset Conc. interesse posse, hortamur, & rogamus, ut si ipsi Conc. interesse non potuerint; at Oratores suos, prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis atque dominiis Prælati sine recusatione ac mora, tam necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curatores esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Conc. euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus: qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum, a nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit, nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Conc. celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem & perpetuam Christ Reipub. tranquillitatem ac quietem. Ut vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quod

a Concilium Carthag. 3. c. 43. infra Sess. 14. c. 2. in fine, de reform.

illa

;noraverit, præsertim, cum non ad omnes, quod
; literis certiores fieri oporteret, tutus forsitan pa-
iditus; volumus, & mandamus, ut in Basilica Va-
Principis Apostol. & in Ecclesia Later. tunc, cum
populus, ut Missarum solemnibus intersit, congre-
olet, palam, clara voce a Curiæ nostræ cursoribus,
otariis aliquibus publicis recitentur; & postquam
tæ fuerint, ad valvas earum Eccles. itemque Cancel-
Apost. & loco solito Campi Floræ affigantur: ibique,
egi, & in omnibus innotescere possint, aliquamdiu
uantur: cum autem inde amovebuntur, earum ex-
ι in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per
mem hanc, publicationem, & affixionem omnes,
gulos, qui his literis comprehenduntur; post duos
s a die publicationis & affixionis earum, volumus
de adstrictos & obligatos esse, ac si ipsismet illæ
ι editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque ea-
quæ manu publici alicujus Notarii scripta subscrip-
& sigillo & subscriptione alicujus personæ in digni-
Ecclesiast. constitutæ, munita fuerint, ut sine dubita-
ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus.
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ
ionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, &
tationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
is autem hoc attentare præsumpserit, indignationem
potentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostol.
se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Pe-
, anno Incarnationis Dominicæ 1563. Kal. Decemb.
ficatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO XVII.

Quæ est prima

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 18. Januarii, 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

ιCETNE vobis ad laudem & gloriam sanctæ & indi-
iduæ Trinitatis; Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad
incre-

incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concil. Trident. in Spiritu S. legitime congregatum, ab hodierno die, qui est 18. Mensis Jan. Anni a Nativ. Domini 1562. Cathedræ Rom. S. Petri, Apostol. Principis, consecrato, sublata quacunque suspensione, juxta formam & tenorem literarum S. Domini nostri Pii IV. Pontif. Max. celebrari, *a* & in eo ea, debito servato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coërcendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi S. Synodo videbuntur? *Responderunt*: PLACET.

a Infra Sess. 24. 25. cap. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ quæ erit die 26. Mensis Febr. *Responderunt*: PLACET.

SESSIO XVIII.

Quæ est secunda

SUB JULIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 26. Februarii, 1562.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica invitandis.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri J. C. qui os, *b* & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope, & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem revocet:

b Luc. 21.

corque

corque *a* Patrum ad filios, & cor filiorum ad Patres convertat. *b* Cum itaque omnium primum animadverterit, hoc tempore suspectorum ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse, quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in variis Provinciis, & præsertim in alma Urbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris librisque, quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem S. Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa possit varias & peregrinas doctrinas, tanquam *c* zizania, a Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quæ vel de hoc librorum & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a S. Synodo se benigne auditum iri.

a Luc. 1.
b Infra Sess. ult. circa fin.
c Matth. 13. c. ita nos, 25 quæst. 2.

Quoniam vero eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut universi communem matrem in terris agnoscentes, quæ quos *d* peperit, oblivisci non potest, unanimes, *e* uno ore, glorificemus Deum & Patrem D. N. J. C. per viscera misericordiæ ejusdem Dei & D. N. omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc S. Synodum veniant, invitat atque hortatur; utque charitatem, *f* quod est vinculum perfectionis, amplectantur: pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam vocati sunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus S. vocem audientes, ne obdurent *g* corda sua sed in suo sensu non *h* ambulantes, neque sibi *i* placentes ad tam piam & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, &

d Isai 94.
e Rom. 15.
f Coloss. 3.
g Ps. 59. & Heb. 3.
h Ephes. 4.
i Rom. 15.

& convertantur; omnibus enim charitatis officiis S. Synodus, eos, ut invitat, ita complectetur.

Insuper eadem S. Synodus decrevit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram, ejusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data & decreta fuissent.

REMISSIONES.

a Vide Concilium Colon. tit. de Scholis cap. 9. Petrum Cenedum ad Decretum Collect. 8. num. 3. in fine.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum Festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. Mensis Maji.

SALVUS CONDUCTUS CONCESSUS GERMANIÆ NATIONI.

In Congregatione generali, die 14. Martii, 1562.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostol. Legatis, Universis fidem facit, quod omnibus & singulis Sacerd. Elect. Principib. Ducib. Marchion. Comit. Baron. Nobil. Militar. Popularibus, & aliis quibuscunque viris, cujuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant, German. Provin. & nationis, civitatibus ac aliis locis ejusdem, & omnibus aliis Ecclesiast. & sæcularibus, præsertim August. Confess. personis, qui aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Trident. Concil. venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunque nomine censeantur aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant; libere ad hanc civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum

tumeliis penitus semotis, & signanter, quod causæ
verfæ secundum S. Scripturam, & Apostol. tradi-
; probata Conc. Cathol. Ecclesiæ consensum; &
rum auctoritates in prædicto Conc. Trid. tracten-
llo etiam addito; ut religionis prætextu, aut deli-
n circa eam commissorum, aut committendorum, mi-
puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic
, ut propter illorum præsentiam neque in itinere,
ocunque locorum eundo, manendo aut redeundo,
ipsa civitate Tridentina a divinis officiis quovis mo-
setur. Et ut his peractis, vel non peractis, quando-
e ipsis libuerit; aut majorum suorum mandato, &
ad propria reverti optabunt; aut aliquis eorum
t, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut
salvis rebus eorum, & suorum pariter honore,
sonis, vice versa, possint juxta beneplacitum libere
ire redire; de scientia tamen ab eadem Synodo de-
lorum, ut tunc opportune eorum securitati, absque
k fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus, in
blica fide, salvoque conductu, omnes quascunque
las includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi,
ro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eun-
ndo, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint.
etiam, ad majorem securitatem, & pacis ac conci-
is bonum exprimens, quod si quispiam, aut illo-

annullari, aut cassari; vult, & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab aliis condigna animadversione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut si quisquam, vel aliquis ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab aliis, condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum German. Augus. Confess. tunc hic præsentium, merito laudanda & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis, toties, quotiescunque opportunum fuerit seu necessarium, ad auram capiendam, exire de civitate Tridentina, & reverti ad eandem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcunque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem salvus conductus & securitas stare ac durare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Trident. perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Conc. habita hujusmodi audientia ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro universis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiast. quam sæcularibus, quibuscunque

atque

mnibus aliis Ecclesiasticis ac sæcularibus personis, nque status & conditionis existant, aut quocunmine censeantur, inviolabiliter observanda esse it, & bona fide spondet. Insuper omni fraude & :lusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synoullam vel manifeste vel occulte occasionem quæ, aut aliqua auctoritate, potentia, jure vel sta'rivilegio legum, vel Canonum, aut quorumcunncilior. præsertim Constant. & Senensis, quacun:ma verborum expressa; in aliquo hujus fidei, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ iæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudiquovis modo usuram, aut quemquam uti permisquibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod ι Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis: cujusconditionis, vel status, aut præeminentiæ exiæscriptæ assecurationis & salvi conductus formam um in quocunque puncto vel clausula violaverit; ımen avertere dignetur omnipotens; & sufficiens . non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio approbanda & laudanda: habeant ipsam Syno& habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, re divino & humano, aut consuetudine, hujussalvorum conductuum violatores incurrere posıbsque omni excusatione, aut quavis in hac parte tione.

Concilium Constant. Sess. 19. in cap. quod non obstantibus salvis conductibus.

Extensio ad alias Nationes.

:m sacrosancta Synodus in Spiritu S. legitime gata, præsidentibus in ea eisdem Apostol. Sedis :e Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobisiis, quæ sunt fidei, communionem non habent; uscunque regnis, nationibus, provinciis, civi, ac locis, in quibus publice, & impune prædivel docetur, sive creditur contrarium ejus, quod ıana sentit Ecclesia, dat fidem publicam sive salonductum sub eadem forma, & eisdem verbis; datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ est tertia

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 14. Maji. 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda ac sancienda erant, justis nonnullis ac honestis causis, in Feriam quintam, post proximam solennitatem Corporis Christi, quæ erit pridie Nonas Junii, proroganda esse censuit, ac prorogat, dictaque die Sessionem habendam esse ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & P. D. N. J. C. auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adjuvante, S. Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad ejus laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ est quarta

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 14. Junii, 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostol. Sedis Legatis, propter varias difficultates ex diversis causis exortas, atque etiam ut congruentius majorique cum deliberatione omnia procedant; nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur & sanciantur; ea, quæ statuenda videbuntur tam de reformatione, quam de dogmatibus in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis Mensis Julii, definienda esse decrevit. Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum ipsa S. Synodus pro ejus arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere & prorogare libere possit & valeat.

SESSIO XXI.

Quæ est quinta

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 19. Julii, 1552.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & parvulorum.

Sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostol. Sedis Legatis, cum de tremendo & Sanct. Euchar. Sacram. varia diversis in locis errorum monstra nequissimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis provinciis multi a Cathol. Ecclesiæ fide atque obedientia videantur discessisse; censuit, ea, quæ ad Communionem sub utraque specie, & parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant; quam ex his decretis explicatum atque definitum.

CAPUT I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi jure divino ad Communionem sub utraque specie.

Itaque S. ipsa Synodus, a Spiritu S. qui Spiritus est *a* sapientiæ & intellectus, Spiritus Consilii & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ *b* judicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo divino præcepto Laicos & Clericos non conficientes obligari ad Euchar. Sacrament. sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salva fide dubitari posse, quin illius alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. Nam *c* etsi Christus Dom. in ultima Cœna venerabile hoc Sacram. in Panis & Vini speciebus instituit, & Apost. tradidit: non tamen illa institutio & traditio eo tendunt; ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex Sermone illo, apud Joannem VI. recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino præceptam esse: utcunque juxta varias S. Patrum, &

a Isaie 11.
b Concilium Constant. Sess. 13. infra Can. 1.
c Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

& Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: *a* Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: *b* Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: Et qui dixit: *c* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternum: dixit etiam: *d* Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita: Et denique qui dixit: *e* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinum, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: *f* Qui manducat hunc panem vivet in æternum.

a Joan. 6. *b* Ibid. *c* Ibid. *d* Ibid. *e* Ibid. *f* Ibid.

REMISSIONES.

a Vide P Henriquez in summa lib. 8. de Eucharistia, c. 44. a princ. Card. Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 24. Valent. de Sacram. Disp. 6. q. 6. punct. 5. Petrum Ledesm. in summa p. 1. tract. de Eucharist. c. 16. concl. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 1. q. 80. num. 111. cum seqq. & q. 73. num. 36. P. Valerianum Reginaldum in praxi fori. Pœnit. lib. 29. num. 58. in fine & 59. ubi etiam de Can. 4. hujusmodi Sess. 21.

CAPUT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

a Præterea declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacrament. dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacrament. venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret. Id autem Apost. non obscure visus est innuisse, *g* cum ait; Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso Sacram. cum ordinatis nonnullis circa ejus usum, *h* Cætera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens S. Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacrament. auctoritatem, licet ab initio Christianæ Relig. non infrequens utriusque speciei usus fuisset; tamen progressu temporis, latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus & justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi *i* approbavit, & pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

g 1. Cor. 4. 1. Cor. 6. *h* 1. Cor. 11. *i* Concil. Constant. Sess. 1.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in summa lib. 8. de Eucharistia, cap. 44. §. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 22. num. 27. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 80. num. 121. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, Tom. 3. Disp. 223. num. 22.

CAPUT III.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

α Insuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est, *a* in suprema illa Cœna hoc Sacram. in duabus speciebus instituerit, & Apost. tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum *b* atque integrum Christum, verumque Sacrament. sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

a Matth. 16. Marc. 14. supra c. 1. 1. Cor. 11.

b Cap. qui manducant. c. qui invitat c. singuli, de cons. dist. 2. supra Sess. 13. cap. 3. & Can. 3. de Sacrament. in Eucharist.

REMISSIONES.

α Vide Balduinum, Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 8. a principio P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 37. & 38. P. Ægid. de Sacram. q. 76 Art. 3. num. 32. & 33. Petrus Ledesm. in summa p. 1. de Euchar. cap. 7. concl. 1. & 4.

CAPUT IV.

Parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

Deniqne α β eadem S. Synodus docet, *c* parvulos γ usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad Sacrament. Euchar. Communionem; siquidem per *d* Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. δ Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit. Ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

c Infra Can. 4.

d Tit. 3.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriquez in summa lib. 8. de Euchar. cap. 43. a princ. Vasquez in D. Thom. Tom. 3. Disp. 212. num. 17. & Disp. 214. num. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 39. q. 4. num. 83. P. Ægid. de Co-nia k e Sacram. & censur. Tom. 1. quæst. 80. Art. 9. a num. 72. cum seqq. Petrus Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Euchar. cap. 13. concl. 7.

β Infantes, si daretur eis communio, recepturos gratiam, resolvunt Victor verbo Eucharistia, num. 84. in fine. P. Soar. Tom. 3. Disp. 62. Sect. 4. P. Ægid. dist. 9. 80. Art. 9. n. 77. Petrus Ledesm. dict. c. 13. concl. 8. dub. 2.

γ *Usu rationis carentes.*) De amentibus perpetuis idem, quod de infantibus sentiendum esse docet P. Valer. Reginald. dict. lib. 29. num. 78. ubi 79. An debeat administrari Eucharistia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam P. Henriquez in summa lib. 8. cap 42. §. 3. in fine. P. Soar. Tom. 3. Disp. 69. Sect. 2. dub. 3.

δ *Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, &c.*) Vide P. Ægid. dict. Art. 9. num. 75.

DE COMMUNIONE SUB UTRAQUE SPECIE ET PARVULORUM.

CANON I.

a Concilium Constant. Sess. 23.

α Si quis dixerit, *a* ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles utramque speciem Sanct. Euchar. Sacram. sumere debere, anathema sit.

CANON II.

b Supra c. 1. & Concil. Constant. de comm. loc.

β Si quis dixerit, S. Ecclesiam *b* Catholicam non justis causis & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

c Supra c. 3. & Sess. 13. cap. 3. & Can. 3. Concilium Constant. Sess. 13.

γ Si quis negaverit, totum *c* & integrum Christum omnium gratiarum fontem & auctorem, sub una panis specie, sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IV.

d Supra in princ. & cap. 4.

δ Si quis dixerit, *d* parvulis, ε antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

e Sess. 21. in decret.

Duos vero articulos, *e* alias propositos, nondum tamen excussos, videlicet, an Rationes, quibus S. Cathol. Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerd. sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione calicis usus cuiquam sit permittendus, & An, si honestis & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus

ncedendus sit; & quænam sint illæ: Eadem S. Sy-
, *a* in aliud tempus, oblata sibi quamprimum oc- *a* Infra Sess.
, examinandos, atque definiendos reservat. 22. in fine.

REMISSIONES.

NON I. Vide Card. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 20. cum seq. quez in summa lib. 8. de Eucharist. c. 24. P. Valer. Reginald. in praxi it. lib. 29. num. 58. in fine, optime P. Ægid. de Coninck de Sacram. quæst. 80. num. 111. cum seqq.

NON II. Vide P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q. 80. num. 121. ubi justissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis commu- sub una sola specie.

NON III. Vide Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. :. 8. a princ. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q. 76. Art. 3. num. 32.

NON IV. Vide Doctores supra citatos in c. 4.

squam ad annos discretionis pervenerint.) In qua ætatis parte incipiant ere discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communi- .elinqui debere arbitrio parentum, & Confessarii, resolvunt P. Soar.)isp. 70. Sect. 1. P. Valer. Reginald. in praxi Pœnit. lib. 29. num. gid. Tom. 1. de Sacram. quæst. 80. Art. 11. dub. 4. num. 102.

ECRETUM DE REFORMATIONE.

n sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina nodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsi- s in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, ad Dei omni- ; laudem, & S. Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ ur, de reformationis negotio in præsenti statuen- :ensuit.

CAPUT I.

gratis debent ordinare, tonsurare, dimissorias & ales dare, eorumque ministri istiusmodi literas : nec sponte oblatum recipiendum est. Ubi est con- aliquid accipiendi pro literis, nihil capiatur a Nota- iis pro officio ultra decimam unius aurei partem, modo aliunde iis non suppetat salarium, &c.

oniam *b* ab Ecclesiast. ordine omnis avaritiæ su- *b* Vide 2.
spicio abesse debet, 1. nihil pro collatione quo- Later. cap.
que Ordinum etiam clericalis tonsuræ, nec pro 63. Conc.
limissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, Chalc. actio-
quacunque de causa, *β* etiam sponte oblatum, ne 15. c. 2.
pi, & alii Ordinum collatores, *γ* aut eorum mi- Conc. Brac-
iovis prætextu accipiant. *δ* *ε* Notarii vero in iis caren. 2. c.
3. Conc. Aurel. 2. c. 3. Concil. Tolet. 8.

 tantum

Can. 3. c. Sicut Episc. 1. q. 2. tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissoriis aut testimonialibus, decimam tantum *z* unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, *a* pœnas a jure inflictas ipso facto incurrant.

a 2. Bracc. sen. c. 3.

DECLARATIONES.

Nihil pro collatione.) Consuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines & mappas præter faculas pariterque a presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, revocata, nullamque eo nomine oblationem initiatus, Pontificali Romano permittente consuevit offerre.

Pro collatione & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis Cancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori convenientem: quæ tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus computatis, unum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti Collatores aut institutores ullo modo directe vel indirecte percipiant.

Item declaravit S. D. N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorum neque pro sigillo aliquid accipi posse, non obstante quacunque etiam immemorabili consuetudine. Itaque dicendum est, quod Ordinarius in collatione beneficiorum pro sigillo nihil potest accipere, etiamsi ab immemorabili tempore fuerit observatum, ut certum quid recipiat: licet contrarium senserit gloss mag. *in c. cum olim de major. & obed.* Et ita censuit Congregatio *in una Ravennatensi.* Insuper Officiales Ordinarii, ac Ordinarius ipse pro dispensationibus ad eum remissis nihil possunt accipere, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili.

24. Januarii 1594. Congregatio Concilii censuit, non posse Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel institutionis, quorumcunque beneficiorum vel pro deputatione Vicariorum in illis accipere nisi mercedem suo labori convenientem, quæ tamen scriptura, sigillo, & cæteris computatis unum aureum non excedat, dummodo tamen ipsis Cancellariis salarium ullum pro

o exercendo constitutum non sit, & ex pecunia, quam acceperunt, sui emolumenti collatores, aliquo modo directe percipiant.

piscopo Massariensi idem Gregorius declaravit non posse exigere pro confirmatione vel benedictione Abbatissæ, vel pro collatione beneficii de mensa Episcopali, vel dimidiam annatam, si benefi-t Jurispatronatus.

REMISSIONES.

le Navar. in Man. cap. 22. num. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine c. 18. n. 6. Navar. Conf. 1. de Censibus P. Valer. Reginald. in praxi t. lib. 23. cap. 14. num. 197. in fine.

m sponte oblatum.) Vide P. Soar. de Relig. lib. 4. de Simonia, cap. . 2. * Pez in sua praxi annotatione 5. ex n. 51. cum pluribus seqq. ad Bern. Diaz, in praxi Can. c. 27. lit. A. & c. 91. lit. D.

t eorum Ministri.) Vide P. Valer. Reginald. dict. lib. 23. num. 200. ollatoribus vide P. Soar. lib. 4. de Simonia, c. 53. num. 14.

arii vero, &c.) Vide P. Soar. dict. c. 53. num. 6. cum seqq. P. Leo-ss, de justit. lib. 2. c. 35. dub. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo is, ℣. ad septimum, p. 112. Cened. ad Decretal. Collect. 177. ibi etiam dubium resolvit, quod post confecta instrumenta, & tradita , possunt Notarii, quod ab Ordinatis sponte offertur, recipere, de iens. in Dialog. relat. p. 3. c. 25. num. 5. Perez. lib. 1. Glosa. 1. post 9. lib. 2. Ordin.

um Notarius possit aliquid accipere, quando nullum habet stipen-i constitutum ab Episcopo? Affirmant Angel. verbo Simonia, 3. n. aler. Reginald. dict. lib. 23. num. 200. V. Quæritur.

timam tantum unius aurei partem.) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. missoria, ℣. ad septimum, ibi quarto, P. Valer. Reginald. dict. num. 200.

n dantes, quam accipientes.) Vide P. Soar. dict. cap. 49. num. 5.

CAPUT II.

r, quantumvis idoneus, sæcularis Clericus majo-ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens d vitam; quod resignare non possit, nisi &c.

Vel patrimonium aut pensionem similiter vere sufficiens, &c.

'um non deceat eos, qui divino ministerio ascripti

idoneas facultates obtinere; ſtatuit S. Synodus, 1. γ ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamvis alias ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoveatur; 2. δ niſi prius legitime conſtet, eum 3. beneficium Eccleſ. † quod ſibi ad victum honeſte ſufficiat, pacifice 4. poſſidere * 5. ε ζ † Id vero beneficium reſignare 6. non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus: 7. neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde vivere commode poſſit; 8. & aliter facta reſignatio nulla ſit * 9. η ϑ &c. Patrimonium † vero, vel penſionem * obtinentes ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos pro 10 neceſſitate; vel commoditate Eccleſiar. ſuarum; eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem π vere ab eis obtineri, taliaque eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint; atque ς illa deinceps ſine licentia Epiſcopi † σ τ alienari, aut extingui vel remitti υ nullatenus poſſint, donec φ beneficium Eccleſiaſt. χ ſufficiens ſint adepti; vel aliunde habeant, *a* unde vivere 11. poſſint: * ψ ω α α Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innovando.

a Cap. cum ſecundum, de præb.

DECLARATIONES.

1. *Ne quis deinceps Clericus ſæcularis.*) Nullus Clericus ſæcularis, aut Regularis non profeſſus, debet ad ſacros Ordines promoveri ſine ſufficienti titulo ex Bulla Pii V. edita anno V. Idib. Octobr.

2. *Niſi prius legitime conſtet.*) Ob penuriam Sacerdotum ordinari ſine beneficio vel Patrimonio poteſt quis, dummodo quis fide juſſor inveniatur, qui ſpondeat ſe neceſſaria ipſi ordinando ſubminiſtraturum.

3. *Eum beneficium Eccleſiaſticum.*) Ad titulum Seminarii nullus ad ſacros Ordines eſt promovendus: ad aliquod autem beneficium Seminario unitum, ordinari poteſt. Non poſſunt ergo virtute Concil. Trident. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Epiſcopum ad titulum Seminarii promoveri & ordinari, niſi ob cauſam inſerviendi beneficio, quod forſan eſſet Seminario unitum. Poterit tamen quis ordinari ſub certa aſſignatione fructuum a Seminario facta, cauſa inſerviendi beneficio unito Seminario, ut ibi inſerviat, donec alias ei proviſum fuerit de congrua ſuſtentatione.

4. *Id vero beneficium reſignare.* Fuit dubitatum, an pro forma traditum eſſet, ut reſignans teneretur facere mentionem, ſe ad titulum illius fuiſſe promotum, adeo quod per æquipollens adimpleri non poſſit? Fuit reſolutum die 12. Maji 1588. pro forma traditum eſſe a Concilio, ſtante clauſula annul-

iva: & quod Concilium negative loquatur; quo stante, per aequi-
non potest adimpleri.

regatio Concilii censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui be-
i, ad cujus titulum erat promotus, resignavit, & aliud ex causa
tionis obtinuit tacendo in resignatione, quod erat promotus ad
primi beneficii, dummodo secundum beneficium sit aequivalens primo. Camenicensis 2. Julii, 1593.

icium semel a se alienans, quia illud resignavit in manibus Ordinarii,
m amplius recuperare non potest, praesertim si resignatio facta est
lam Pii V. 6. Id. August. 1565. quae hujusmodi resignationes be-
am fieri prohibuit in manibus Ordinariorum, &, si factae essent,
eneficia ipsa vere vacare, & a Sede Apostolica, vel a superiori-
inariorum posse conferri. Neque ab ipso Ordinario eadem resigna-
it admittenda, si resignans (cum presbyteratus ordini esset adscri-
ihil aliud haberet, quo vitam suam commode sustentare posset.
D. N. altera Bulla edita Kalend. April. 1568. hujusmodi resigna-
rohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit,
ctitas hac in re voluit resignantem ab Ordinario alendum esse, aut
one illius commodis providendum, eique ipsum beneficium resigna-
nino adimendum, & in eo constituendum eum, qui fuerat a prin-
aesentatus.

ssidere.) Quaeritur, an obtinens Parochialem Ecclesiam insufficien-
victum teneatur promoveri ad Sacerdotium infra annum juxta c.
m Concilium videtur declarasse, dict. c. licet, intelligi de be-
Ecclesiastico sufficienti ad victum; imo prohibet posse promoveri
s Ordines. Congregatio censuit non teneri, sed tamen expedire eum
dimittere. Sanctitas sua probavit hanc sententiam, ut dimittat.

l si beneficium esset litigiosum & curam animarum haberet, te-
inens sacros Ordines suscipere debet, si modo liberum curae ha-
ercitium.

signare non possit.) Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resig-
averit, per Poenitentiarium est absolvendus, ut resignet.

habens Parochiam jurasset non revocare per procuratorem, quem
ad resignandum, petiit, ut absolveretur a juramento: quo loco
t per procuratorem posse revocare.

que ea resignatio admittatur.) Et poenam admittentibus impo-
V. in Bulla sub dato Kal. April. 1568. incipiente, *quanta*
Dei.

Præsupposita supplicatione resignationis Parochialis, de qua agitur in favorem Dom. Joan. de Miron. cum reservatione pensionis ducat. 180. per Dominum Gasparem solvendorum, & quod in eadem supplicatione D. Gaspar narraverat, quod per quinquennium dictam Parochialem possederat. An in casum, de quo agitur, intret Conc. Trid. hoc c. Congregatio Concilii censuit intrare.

8. *Patrimonium vero.*) Quantitas patrimonii, ad quod quis promoveri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilii.

Non expedit autem, ut ad titulum patrimonii quis ad sacros ordines promoveatur, nisi certi redditus ad honestam ipsius promovendi sustentationem sufficientes, super certis redditibus fuerint in forma legitima & valida assignati.

6. Februarii 1597. Congregatio Concilii censuit, non expedire, ut ad titulum patrimonii quis ad sacros Ordines promoveatur, nisi certi redditus ad honestam promovendi sustentationem sufficientes super certis redditibus fuerint in forma legitima, & valida assignati.

Si quis ante Concilium est promotus, & Subdiaconus ordinatus absque titulo beneficii, poterit is postea absque titulo beneficii promoveri, dummodo saltem ad titulum patrimonii promoveatur. Vide Bullam Pii V. *Rom. Pont. satr.* An. 1568. ubi spectat hoc ad Clericos regul. non professos.

10. April. 1568. Congregatio Concilii censuit, posse aliquem ad sacros Ordines promoveri ad titulum bonorum immobilium & annuorum redituum, qui donentur, si tamen Episcopus judicaverit eum assumendum, pro necessitate suarum Ecclesiarum, donationesque hujusmodi bene, & absque ulla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati hujusmodi promovendi sufficiant ad vitam honeste sustentandam, & nullo modo possint alienari absque licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat, unde commode vivere possit.

Ad titulum donationis alicujus potest etiam quis ordinari, si ita Episcopus judicaverit esse assumendum pro necessitate, aut utilitate Ecclesiarum & si donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poterit, absque Episcopi licentia, & donec ordinatus beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, unde vivere possit honeste & sine dedecore.

Ad insufficientis patrimonii, vel beneficii titulum ante dictæ constitutionis publicationem, fuerunt quidem ad sacros (non tamen presbyteratus) Ordines promoti: at Concilium jam de promotis ad titulum non sufficientis patrimonii vel beneficii, respondet non esse promovendos ad Ordines superiores, nisi consecuti id, unde congrue se sustentare possint.

10. *Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.*) Ad titulum patrimonii possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum, juxta formam c. 9. Sess. 23. sed tamen debent adscribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati, juxta formam c. 16. Sess. 23.

gregatio Concilii censuit, posse Episcopum in summa clericorum pe- d necessitatem Ecclesiæ ordinare ad Subdiaconatum suos Clericos, cum tione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus sufficiant um sustentationem.

per Bullam Sixti V. contra male promotos, intelligatur derogatum tudini quorumdam locorum, ubi propter penuriam Sacerdotum ad Ordines promoveri solent, qui super alienis bonis assecurationem ha- ictus & aliarum rerum necessariarum, cum cautione sine alio titulo be- , vel patrimonii? & an in locis inopia laborantibus, sufficiens patri- n dici possit, quod habet annuum redditum ducatorum viginti quinque? l primum sua Sanctitas consulta non probat talem consuetudinem, sed trimonium, ad cujus titulum ordinandus promoveri debet, esse rem , fructiferam; de qua ipse disponere valeat; ac propterea omnino et talis consuetudinis observantiam. Quoad secundum vero, Ordi- bitrio relinquit hoc judicandum, an tale patrimonium sufficiat pro- versitatem locorum, cum in uno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens, odo animadvertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ab omni con- um simulatione, & cæteris, quæ ab amicis & conjunctis fieri solent in odi casibus, penitus libera & aliena.

Clericus, alioquin idoneus, habens beneficium insufficiens de per se, icto patrimonio habet, quod sufficiat ad honestæ vitæ sustentationem, promoveri? Censuit Congregatio, promoveri posse per Episcopum ormam dicti Concilii præsenti c. non obstante dicta Bulla Pii V. Quod beneficio, aut patrimonio insufficienti jungantur pitantiæ, & eleemo- Congregatio respondit, non posse. Similiter non potest aliquis promo- si nihil prædictorum, vel minus sufficienter haberet, & Episcopus ob- e suppleturum, quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, unde se are possit: sic enim Congregatio censuit. Et si tantum habeat, quod ustria, vel honesto labore lucratur, (puta quod sit Musicus, Magister natica, Pictor, vel alterius licitæ professionis) idque sit sufficiens ad ationem vitæ, non posse tamen promoveri similiter censuit.

Possint.) Quidam resignavit Canonicatum, ut intra mensem teneretur e, quod aliunde commodeque, &c. Moritur infra mensem, Ordinarius beneficium conferre per obitum, Respondit Congregatio, non posse, ffectum est, cum semel Papa posuit manus.

bent etiam locum omnia hic etiamsi beneficia essent Jurispatronatus.

sive pensionis, sed hanc facultatem esse reservandam judicio proprii Episcopi.

12. *Antiquorum Canonum pœnas innovando.*) Concilium in hoc c. renovavit tantum pœnas *cap. cum secundum, de prabend.*

Ordinatus contra formam hujus Decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei providere juxta c. *cum secundum de prab.* Clerici tamen regulares, qui ante professionem factam ad sacros ordines promoventur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extravag. quæ incipit. *Rom. Pont.* publicata. Id Octobr. 1568.

Ab hac Pii V. Constitutione Gregorius XIII. exemit Clericos Societatis JEsu, aut potius declaravit, illa constitutione Pii V. eos non comprehendi.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 6. Lœli. Zechi, de Repub. Eccles. c. de Clericis, num. 7. Marc. Ant. Cennea. in praxi Archiepiscop. Neapol. c. 81. Petrum Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Sacram. Ordin. cap. 7. concl. 6. cum seqq. Fr. Emman. in summa Tom. 2. c. 15. Joan. Aloys. Ricc. in collect. decision. p. 3. coll. 566. P. Azor. instit. Moral. parte 2. lib. 3. cap. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 32. Tract. 2. a num. 72. latissime Nicol. Garc. de Benefic. p. 2. cap. 5. * Vide extensionem hujus textus relatam in motu proprio Pii V. anni 1568. & Navar. in Conc. 14. 15. 16. 18. & 47. tit. de temp. ordin. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Can. cap. 18.

β *Ad sacros Ordines.*) Utrum ad minores ordines requiratur titulus? Negativam partem de consuetudine servari testantur Salzed. ad Bern. cap. 18. num. 5. in noviss. edit. Hugolin. de Irregularit. cap. 62. num. 2. Fr. Emman. in summa Tom. 2. cap. 15. num. 16. Quintanad. Ecclesiast. lib. 3. num. 17. Petrus Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Sacram. Ord. cap. 7. ad finem. Flam. de Resign. lib. 2. quæst. 6. num. 4. Nicol. Garc. de Beneficiis parte 2. c. 5. num. 4. cum seq.

γ *Ne quis deinceps Clericus sæcularis.*) Idem in Regularibus non professis censuisse sacram Cardinalium Congregationem refert Garc. dict. c. 5. num. 11. & 12. dicit habere locum tam in non professis, quam in nulliter professis. Sed Gregorius XIII. eximere Religiosos Societatis JEsu, qui post tria vota simplicia ante solemnem professionem, possunt sine titulo ad omnes sacros ordines promoveri de licentia sui Præpositi generalis, resolvunt Fr. Emman. in summa Tom. 2. cap. 15. num. 1. & quæst. Regular. Tom. 3. quæst. 23. Art. 3. Garc. dict. c. 5. n. 13.

δ *Nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat.* Vide Navar. dict. Orat. Miscel. 62. sub. num. 3. Flamin. de Resignat. lib. 5. quæst. 6. num. 155. ubi resolvunt hunc textum non esse intelligendum de beneficio, cujus redditus sufficiant ad vivendum decenter, sed de beneficio, cujus redditus sufficientes sunt ad vivendum

&

n loquatur de constitutis in minoribus ordinibus? Vide Flam. dict. q.
178. P. Azor. dict. quæst. 7. Fr. Emman. in summa Tom. 2. cap. 15.
t. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. quæst. 38. num. 4. qui re-
, posse resignare, etiamsi non habeant aliunde, quo vivere possint,
ısum firmant Ioan. Gutier. cons. 42. num. 10. Cævallos in suis com.
:om. q. 561. num. 26. Nicol. Garcia dict. p. 2. c. 5. num. 203.

tur facta resignatio nulla sit.) Vide Rotam novis. decis. 614. ex num.
ollectis a Farinacio, & eundem Farinac. decis. 279. num. 1. pag. 2.
ıex. Lud. in decis. 441. num. 1. & 9. Gratian. discep. for. Tom. 1. c.
:ol. Garcia de benef. 1. p. c. 5. a num. 438. Mantic. de tacit. & ambig.
, lib. 25. tit. 7. num. 44. Garzia etiam 2. p. c. 5. num. 192. cum seq.

trimonium vero.) Vide Navar. Consil. 12. sub tit. de tempor. ordi-
: sub hoc decreto aliquæ editæ sunt a Cardinalium Congregatione de-
adductæ per Azor. pag. 2. lib. 3. cap. 4. quæst. 1. & per Garc. de be-
:e 2. cap. 5. a num. 84 † Emmanuel. Mendoz de Castro in lib. cum
. de bonis quæ lib. hum. 165. & Salzedo ad Bern. Diaz. in praxi Can.
num. 12. ubi latissime, & Hieron. de Leon. in decis. Valentina 102.
2. p. 1. Gutier. pract. quæst. lib. 2. quæst. 65.

nod ad titulum donationis alicujus potest quis ordinari, si ita Episco-
caverit assumendum pro necessitate, vel utilitate Ecclesiarum, & si
est realiter vera, & non ficta quæ deinceps alienari non possit absque
i licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde ha-
ıde vivere possit, resolvit Lædi. Zechi. de Republ. Eccles. cap. de
sub. num. 7. ỽ. 84. Garc. dict. c. 5. num. 79.

optatum in collegium Seminarii non posse ordinari ad titulum Semi-
ii ob causam inserviendi beneficio, quod forsan esset Seminario in-

ȥ Quod potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum, non obstante, quod non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, asserit Garc. dict. cap. 5. num. 110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio vel patrimonio, dummodo quis spondeatse necessaria ordinandis ministraturum, docent Flam. dict. lib. 2. quaest. 6. num. 11. Zechi. dict. cap. de Clericis, sub. num. 7. ℣. 94. Qui tamen videtur velle id semper posse fieri sine speciali dispensatione Papæ. * Circa quod videndus etiam Grilenzon. consf. 14.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis possit quis ordinari sacris ordinibus? Affirmant Salzed. ad Bern. in pract. c. 18. num. 8. ℣. Et ea ratione vicariæ temporalis, Flamin. dict. lib. 2. quaest. 6. num. 2. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Glos. 5. §. 3. num. 42.

ν Quod ad titulum Coadjutoriæ potest quis ordinari, tenent Navar. in Tract. de Orat. cap. 20. num. 8. Salzed. ad Bern. c. 18. num. 7. Gonzal. dict. Glos. 5. §. 9. num. 6. intelligit, si ratione illius habeat congruam sustentationem. Garc. dict. c. 5. num. 132. & requirit, quod sit perpetua. Petrus Ledesm. dict. c. 7. concl. 11. dub. 2.

ξ Quod Doctor in sacra Theologia, vel jure Canonico, vel alias persona graduata, & literata, si non habeat patrimonium nec beneficium, possit legitime ordinari sub titulo literaturæ, fatentur Fr. Emman. in sum. Tom. 2. c. 15. num. 15. quem refert & sequitur Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Glos. 4. num. 36. P. Henriquez in summa lib. 10. c. 17. ad fin. & lib. 13. c. 37. §. 2. & lib. 14. c. 5. §. 3. Veg. in summa p. 1. c. 75. casu 3. Garc. dict. c 5. num. 128. & 129. ubi dicit hoc etiam ex æquitate & epicheja procedere in Baccalaureo in Theologia, vel jure Canonico, qui est bonus Scholasticus. Sacra tamen Cardinalium Congregatio sic censuit. In Conc. Ulisbonensi decretum de promovendis ad titulum literaturæ jussit Sanctissimus deleri, & dicit se daturum Breve Cardinali Portugalliæ, ut solos Doctores in jure Canonico, vel Theologia possit ipse Cardinalis prævio examine a se facto promovere ad sacros ordines ad hunc titulum literaturæ, qua in re suam gravat conscientiam, refert Garc. ubi proxime.

Quod ordinari quis possit absque patrimonio, si habeat patrem divitem resolvit Surd. de Aliment. 7. quaest. 37. num. 2.

* *Vel pensionem.*) Vide Salzedo dict. c. 18. a num. 11. & in c. 62. num. 10. Navar. in Manual. c. 27. num. 158. & in consf. 6. & 17. tit. de temp. ordin. Lasare de decim. vendit. cap. 19. num. 24. & 25. Nicol. Garcia de benefic. p. 1. c. 5. ex num. 3. latissime, & Azevedo in lib. 1. nova recop.

π *Vere ab iis obtineri.*) Non posse quem promoveri ad titulum de futuro, & in spe etiam certa, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, resolvunt Salzed. ubi supra num. 6. Fr. Emman. dict. c. 15. num. 15. Petrus Ledesm. in

summa

summa p. 1. tit. de Sacram. Ordinis, cap. 7. post 8. Cencl. Garc. dict. c. 5. num. 150. sed affirmat Post Mayol. Sayr. de censuris lib. 4. cap. 14. num. 18.

ϛ *Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui vel remitti nullatenus possit.*) Quod bona, ad quorum titulum qui est ordine sacro insignitus, prohibita sint alienari, docent Spin. de test. Glos. 8. princ. a num. 72. Guttier. pract. lib. 2. quæst. 65. a num. 10. Flamin dict. lib. 2. quæst. 6. num. 18. Redoan. de rebus Ecclesiæ non alien. quæst. 51. cap. 13. P. Henriquez in summa p. 2. lib. 13. cap. 37. §. 2. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Glos. 5. §. 10. num. 3. Garc. dict. cap. 5. num. 181. plures per Cened. ad Decretal. collect. 83. num. 2. Navar sub tit. de tempor. ordin. cons. 16. & cons. 41. & cons. 46. num. 3. Ceval. commun. quæst. 527. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 159. num. 2. Sayr. dec. 15. de tempor. ordin. † Joan. Aloys. Ricc. in dec. 86. Marquesan de commiss. p. 1. de commiss. appell. in causis peal. §. 1. num. 8.

σ *Alienari.*) Procedere in permutatione docent Gonzal. dict. §. 10. num. 35. cum seq. Stephan. Gratian. dict. cap. 159. num. 3.

τ Quod Ordinatus ad titulum patrimonii, qui post ordinationem illud retro donat, seu renuntiat, vel alienat, quamvis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilii in præsenti, maxime cum sit facta ob bonum publicum principaliter, & favorem totius ordinis clericalis, & sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit ullam suspensionem, docent Navar. in Man. cap. 27. num. 158. v. 2 Salzed. dict. cap. 18 num. 13. Grassis aure. dec. lib. 2. cap. 97. num. 67. Fr. Emman. dict. cap. 15. num. 4. Guttier. dict. quæst. 61. num. 10. Sayr. de Censur lib. 4. c. 15 num. 23. ad finem. Ceval. quæst. 627. num. 9. & post Quintanadven. Tolet. Pet. Ledesm. P. Soar. & alios, Garc. dict. cap. 5. num. 165. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 16. & 17. & P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 32. num. 78. v. Porro.

υ *Nullatenus.*) Quod inducit nullitatem actus ipso jure, non aliam pœnam, affirmant Navar. cons. 17. num. 2. & cons. 21. num. 4. & cons. 22. de temp. ordinand. Flamin. de Resign. lib. 2. quæst. 6. num. 16. Cald. de potest. elig. cap. 10. num. 1. & de Resolut. emphyt. cap. 3. num. 1. in fine. Quintanadven. Eccles. lib. 3. num. 71. Gabr. lib. 6. de clausulis, concl. 3. num. 56. P. Molin. de Justit. Tract. 2. Disp. 238. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 18. Garci. dict. cap. 5. num. 166. cum seqq. Cevall. quæst. 527.

φ *Donec.*) Quod hæc dictio sit temporis limitativa, tradit Cardin. in Clem. 2. §. 1. de ætate, & qualit. cum aliis de quibus per Bertach. verbo Donec, & Chassan. in consuet. Burgund. Rub. 6. §. 6. verbo *des enfans*, num. 8. pag. 119. Cavalcan. de Usufruct. mulieri relict. cap. 9. num. 79. Cened. pract. qq. sing. num. 6. Et quod habeat in se temporis revolutionem, & intercapedinem, ita ut dato beneficio, & alio, ex quo promotus ad ordines sacros vivere commode possit, alienare non prohibeatur patrimonium, ad cujus titulum fuit ordinatus, nec ad hoc erit necessaria licentia Episcopi, videntur tenere Flamin. dict. lib. 2. quæst. 6.

Q num.

num. 16. Cevall. quæst. 527. num. 8. & q. 561. a num. 22. maxime num. 30. cum seq. Steph. Gratian. dict. c. 159. n. 14. Garc. dict. c. 5. n. 185. Contrarium tuentur Quintanadven. lib. 3. num. 72. Cened. pract. lib. 1. q. 11. num. 9.

χ *Sufficiens.*) Quod beneficium aut patrimonium dicatur sufficiens in proposito, vide apud Fr. Emman. dict. c. 15. num. 9. Flamin. dict. q. 6. num. 14. Ugolin. de Censuris cap. 61. de irregular. 6. Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiep. Neapol. cap. 81. n. 2. Petrus Ledesm. in summa p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c. 7. concl. 7. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia p. 51. & verbo Dimissoriæ, §. 5. dub. 4. & p. 2. eo verbo ad fin Fr. Lud. Beja casuum conscientiæ p. 4. casu 26. fol. 442. Garc. dict. cap. 5. num. 112. cum seq. Thom. Valas. Tom. 1. alleg. 35.

* *Vel aliunde habeant, unde vivere possint.*) Vide tradita per Vinc. Grilenzon. dict. cons. 14. num. 13.

ψ *Antiquorum canonum pœnas super his innovando.*) Concilium in præsenti innovare pœnam suspensionis, de qua in cap. Neminem, & cap. Sanctorum 70. dist. testantur Spin. dict. Gloss. 18. de testam num. 75. Zerol. in praxi Episcop. pag. 2. verbo Dimissoriæ §. 6 & ψ. Irregularitas §. 2. Fr. Emman dict. cap. 15. num. 1 Ortiz, Luci. in summ. resolut. 0 de suspens. notab. 5. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. & quæst. 38. P. Sanch. de Matrim. lib. 6. Disp. 52. ad finem. Intra citati autem tenent, per Concilium in præsenti solum esse innovatam pœnam cap. Cum secundum Apostolum, de præbend. & sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcop. cogendum esse illi providere, P. Henriquez. in summa lib. 13. cap. 37. §. 2. Guttier. pract. lib. 2. quæst. 65. num. 11. ψ. Nec opinio Medinæ, Cened. ad Decretal. collect. 33. num. 2. & 6. ad finem. Navar. cons. 19. num. 2. sub tit. de tempo ib. ordin. plures Decisiones sacræ Congregationis pro hac parte adducunt Gonzal. ad Reg. 8 Cancel. Gloss. 5. §. 10. num. 22. Garc. dict. cap. 5. num. 24. cum seqq. † Vinc. Grilenzonius in dict. cons. 14. per totum maxime in num. 8. & 9. Salzedo ad Bern. Diaz. dict. cap. 18 ex num. 1. in ψ. sunt tamen. Flam. Paris. de resign. benefic. lib. 2. quæst. 6. Borgas de irregularitate pag. 6. tit. de sentent. suspens. num. 14. & pag. 1. quæst. 7. num. 29.

ω Quod hæc bona, seu patrimonium, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, habeant privilegia, quæ conceduntur a jure bonis Ecclesiasticis, affirmant Menoch. de recup. possess. remed. 15. num. 21. post Bald. & Deci. Steph Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 27. & saltem interim qu d non extinguitur per adeptionem beneficii Ecclesiastici, Ceval. quæst. 527. num. 4. Azeved. lib 1. num. 9. tit. 4. lib. 1. Recopil. Spin. dict. Gloss. num. 72. quos refert, & sequitur Cened. pract. lib. 1. quæst. 11. num. 9.

aa An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat seu imputari in legitimam? Negant Anton. Gom. lib. 29. Tauri, num. 21. ubi Tell. num. 16. Valasquez de Avend. Closs. 3. num 8. Duen. Reg. 222. num. 3. Polydor. Rip observ. 230. Jaffred. dec. 16. Gratian. Reg. 95. num. 6. Roj. de succes. cap. 7. a num. 46. Azeved. lib. 10. num. 29. & 30. tit. 6. lib. 5. novæ Recop. Matiens. lib. 3. Gloss. 2. num. 14.

tit. 8. eod. Steph. Gratian. dict. cap. 159. a num. 31. Mendez. de lib. Cum oport. num. 165. C. de Bonis, quæ liberis, Sc in dict. a num. 66. Quintanad. Eccleſ. p. 2. lib. 3. ad finem. C :d. Pereira ii curatorem, verbo, læſis; num. 103. & 132. & noviſſime quæſt. comment. ad §. Sed hæc, p. 2. num. 48. ¶. Ex quo, inſtit. de itam. Affirmant Covar. in cap. Rainaldus, de teſtam §. 2. num. dict. par. p. 2. q. 13. Salzed. dict. c. 18. num. 16. Perez. lib. 4. tit. Ordin. Fr. Emman. dict. cap. 15. num. 8. Petrus Ledesm. dict. c. ram. Ord. concl. 6. ad finem, Avend. reſp. 17. Gutier. pract. lib. P. Molin. de Juſtit. Tract. 2. Diſp. 238. & diſp. 24. ad fin. Nicol. t. c. 5. num. 159. & in hoc Luſitaniæ Regno hanc opinionem attento o eſſe recipiendam teſtatur Valeſ. de Partit. cap. 13. num. 77. cum

CAPUT III.

pars quorumcunque proventuum & obventionum, gnitatum quam Canonicatuum, perſonatuum, &c. enda eſt in diſtributiones quotidianas, ubi eæ ſunt tes, ut negligantur, dividanturque ſolis intereſſen- Salva conſuetudine, per quam non inſervientes ipiunt minus tertia ſaltem parte. Contuma- ces ulterius puniendi.

um beneficia ad divinum cultum, atque Eccleſia- ſtica munia obeunda ſint conſtituta; ne qua in ninuatur divinus cultus, ſed ei debitum omnibus is obſequium præſtetur: ſtatuit S. Synodus, in s, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, *a* in bus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, 2. vel ies, 3. ut veriſimiliter negligantur, *b* tertiam 4. fructuum, & quorumcunque proventuum, & ionum, 5. tam dignitatum, quam canonicatuum, atuum, portionum, & officiorum, ſeparari de- & 6. in diſtributiones quotidianas converti, quæ dignitates obtinentes, & 7. cæteros divinis in-

a Vide conſtit. Alexandri in Conc. Lateranen. p. 1. c. 5.
b Infra Seſs. 22. de reform. c. 3.

minus tertia parte percipiunt: 9. non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, 10. etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque, crescenteque non servientium contumacia, liceat 11. contra eos procedere, juxta juris, *a* ac sacrorum canonum dispositionem.

a Infra Sess. 23. de reform. c. 1.

DECLARATIONES.

In hoc decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, &c. fitque ex necessitate hæc deductio, quando nullæ sunt distributiones, vel valde tenues, & quæ distribuantur interessentibus tantum: sed in *Sess.* 22. *cap* 3. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium, non præsentibus, sed alicui pio loco applicatur. Vide hoc c. §. Itaque, & Sess. 22. cap. 2. §. Differentia.

Elborensis, Julii 1591. Congregatio Concilii censuit, scribendum ad Archiepiscopum, a Decreto, quo Episcopus exequutus Decretum Concilii cap. 3. Sess 21. vel. 3. Sess. 22. tertiam partem fructuum præbendarum in distributiones quotidianas convertit, non dari appellationem ad effectum suspensivum.

1. *In quibus nulla sunt distributiones quotidianæ.*) In illis Ecclesiis, in quibus non sunt distributiones regulariter tenues, imo pingues, si aliquæ sint horæ, quæ nullas habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum a præbendis; non autem ab aliis distributionibus cæteris horis assignatis. Namque Congregatio censuit, non licere distributiones quotidianas, quæ certis duntaxat horis Canonicis sunt assignatæ, dividere in alias horas canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant distributiones, ut verisimiliter negligantur, sed accipiendam ex corpore præbendarum uniuscujusque Canonicatus tantam redditruum portionem, quanta sufficiat congruis portionibus inter eas horas dispertiendis. Congregatio tamen illustrissimorum Cardinalium, super negotio Episcoporum, proponente Illustrissimo Cardinale Montis Regalis in causa Privatensium, ubi nullæ erant distributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, statuit, ut Prima uniatur Matutino: Tertia autem, Sexta & Nona Missæ: & Completorium Vesperis. Ideo si Canonicus non interfuerit Primæ, amittit Portionem Matutini, & sic de singulis: Declaravit tamen Congregatio illam decisionem Concilii non procedere in hoc casu, quo præstat quis majus servitium. Infra hoc cap. §. In distributiones.

2. *Vel ita tenues.*) Ubi distributiones quotidianæ non sunt adeo tenues, ut præbeant occasionem & materiam negligendi, non potest Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarum, aut dignitatum illis attribuere: unde ob hoc, quod Archiepiscopus Januensis vellet, convertere partem præbendarum in distributiones quotidianas, quæ distributiones sunt per se ita optimæ, ut reliqui fructus in illorum comparatione sint tenues, scriptum fuit, id a Concilio prohibitum esse.

gregatio Concilii censuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus 15. Aprilis
idarum ac dignitatum faciendam ex cap. 3. Sess. 21. & converten- 1592.
i distributiones quotidianas, fieri debere non ex una, & altera tan-
guiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ.

verisimiliter negligantur.) Verisimilitudo illa, quod distributiones ianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendæ sit con- la considerari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum sidentium, quam non residentium. Cum ergo per hoc Decretum ars fructuum præbendarum ac dignitatum assignetur convertenda in utiones, in iis locis facienda est fructuum sequestratio legitima, ubi utiones aut nullæ sunt, aut ita tenues, ut facilitatem præbeant negli- in aliis vero Ecclesiis non potest dicta tertia pars in distributiones ri.

tertiam partem fructuum.) Ista tertia pars fructuum intelligenda est is pensionibus & aliis oneribus legitime impositis, & quamdiu illa rint: sed de novo impositæ non comprehendunt istam tertiam par- Et quidem ista detractio tertiæ partis fructuum, facienda est de illis iis, in quibus quis residere tenetur, per multa jura. Nec excusat separatione tertiæ partis, quod Canonici non essent in sacris. Porro est locus detractioni istius tertiæ partis, ea facienda est juxta verum n valorem beneficii currentem, non autem secundum taxam. Sess. p. 3. de Reform. §. Tertiam.

lem autem assignationem distributionum quotidianarum ex tertia fructuum, dignitatum, & præbendarum, fieri debere detractis pen- & aliis legitimis oneribus, quamdiu duraverint.

it hæc deductio de dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in choro hæ dignitates sedem habeant; secus vero si nullos fructus erunt ex illis Ecclesiis, sed haberent proprios & distinctos a mensa lari.

gregatio Concilii censuit, vigore Concilii non posse converti in di- Melitent.
iones tertiam partem redditnum beneficii simplicis. Et detractio 9. April,
ctibus præbendarum, &c. fieri debet non ex una aut altera tantum 1592.
ori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ.
potest Ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in distribu- conversæ, præscribere dignitatibus certam servitii vel officii for- præter solitam.

gregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo beneficiis simplici- 1. Julii,
ivum onus imponi. 1607.

ab amissione caeterarum distributionum quotidianarum faciendarum interessentibus solum.

De fructibus alteri reservatis, etiam fit ista detractio, donec reservatarius vixerit: sed si beneficii titulum habens neglexerit residere, privandus est eo titulo, alteri illico postea conferendo.

5. *Tam dignitatum quam Canonicatuum.*) Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hæc detractio, & hujus Decreti dispositio.

Congregatio censuit, obtinentes dignates in Cathedralibus, & Collegiatis posse compelli ad residendum personaliter pœnis præfixis Decreto Concil. Sess 24. cap. 12. §. *praeterea*, non obstante hoc, quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro distributionibus quotidianis appicatam. Infra hoc cap. §. *liceat*.

Habens plures Canonicatus, residere potest, in quo ipse valt, licet unus sit in Collegiato, alter in Cathedrali, etiam Metropolitana. Melius tamen est, quod Canonicatus habens resideat in digniori, qui plures ergo Canonicatus habet legitime tamen acquisitos, residendo in uno, percipit fructus aliorum, distributionibus duntaxat exceptis. Sess. 22. cap. 3. §. *Obtinens*.

6. *In distributiones quotidianas converti.*) Non licet ex hoc & altero Sess. 22. cap. 3. decretis, distributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis sunt assignatæ, dividere in alias horas Canonicas, quæ nullas habent distributiones, aut adeo tenues, ut negligantur, sed accipere oportet ex corpore præbendarum singulorum Canonicatuum tantam partem redditum, quanta sufficiat distributionibus quotidianis assignandis horis istis. Vide supra hoc cap. §. *in quibus*.

Distributiones quotidianæ distribuendæ sunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quam non habentibus: licet Canonici solas distributiones percipientes (modo præbendis careant) de distributionibus contribuere non debeant Seminario. Infra Sess. 23. cap. 18. de Reform. 6. §. *An ubi*.

7. *Et caeteris divinis interessentes.*) Inter præsentes septem cimirum horis Canonicis. Etenim distributiones quotidianæ, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicujus Ecclesiæ, designari debent, non duabus horis canonicis tantum, sed etiam reliquis omnibus; ut sic, qui non interfuit, distributiones amittat.

8. *Proportionabiliter.*) Unusquisque percipere debet tantum in distributionibus quotianis, quantum de sua præbenda detractum fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiat pro quotidianis distributionibus. Igitur cui plus ablatum est ex præbenda pinguiori, eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Unumquemque percipere debere tantum de distributionibus, quantum de sua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de distributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum est, nihil esse dandum.

Congre-

Congregatio Concilii censuit, ut sic quilibet Canonicus tantum accipiat de quotidianis distributionibus, quantum in eas contulit de tertia parte suæ præbendæ ad portionem contribuendam, tam ex hoc cap. quam ex cap. 3. Seff. 22. tenentur etiam & compelli possunt Canonici, qui in sacris non existunt. Nec excludantur a contributione hujus tertiæ partis hi, qui essent Episcopi, vel residerent in parochiali.

Quando Episcopus usus est remedio hujus capitis tertii Sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest ex remedio capitis tertii Sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec potest deducere hanc tertiam partem nisi ex Canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel alia Collegiata, vel unitis, neque extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

9. *Non obstantibus exemptionibus.*) Congregatio censuit fundationi non esse derogatum.

10. *Etiam immemorabilibus.*) An excusetur quis a residentia ex immemorabili consuetudine? S. D. N. ex sententia Congregationis declaravit, immemorabilem consuetudinem excusare a residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus, posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam, solitum esset resideri; aut adeo tenues reditus essent, ut Canonicos, (aliunde non habentes unde vivant) alere non possint.

Congregatio Concilii censuit, quod Ecclesia matrix seu parochialis non acquirit jus patronatus in Ecclesia fundata juxta suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat, si diceretur, quod oblationes futuræ sunt loco dotis, quia ad hoc, ut acquiratur Jus patronatus, requiritur, quod assignatio dotis fiat tempore fundationis, & non post. Etiam limitatur, quia Ecclesia ex necessitate populi constituitur, ut in dict. cap. ad audientiam, quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & rector Ecclesiæ matricis erunt ambo patroni, ut in dict. cap. ad audientiam.

Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit Jus patronatus, sed dicitur benefactor, quando occurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant omnes, efficiuntur patroni, etsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem; quia ex quo ille, qui plus contulit, admisit alium, videtur illi communicare jus sibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio respondit Episcopo montis regalis, quod si ipse judicaverit dotem, quæ a quodam laico promittebatur junctis obventionibus, nam ex necessitate populi constituenda erat Ecclesia, esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de novo erigenda in terminis hujus decreti, illam erigat, & presbytero, qui nominatur, si per examen illum idoneum ad Ecclesiam regendam invenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice.

Ordinarius potest cogere Procuratores Capituli ad reddendas rationes distributionum quotidianarum. Pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, non est auferendum quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam; nisi Ecclesia vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuo unita præbendis Canonicatuum prædictarum Ecclesiarum, a quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab hujusmodi exactione abstinendum est.

Censuit Congregatio dignitati curatæ uniri posse aliam dignitatem ex causa paupertatis juxta hoc decretum etiam in Sess. 24. cap. 13. eamque unionem facere posse Abbatem, si sibi facultatem uniendi legitime præscripsit, aut ex privilegio in Ecclesia sibi pleno jure subjecta, jurisdictionem quasi Episcopalem habeat in omnibus & per omnia, alioquin faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

11 *Liceat contra omnes procedere.*) Obtinentes dignitates, ultra conversionem tertiæ partis fructuum pro distributionibus, ut dicitur hoc cap. possunt compelli ad residentiam, aliis pœnis præscriptis Decreto Concil. Sess. 24. cap. 12. ℣. præterea, sup. hoc cap. §. Congregatio. Et qui perpetuo absunt, non solum amittunt tertiam partem fructuum, sed etiam beneficiis privari debent.

REMISSIONES.

α Vide dicta infra Sess. 22. cap. 3. de Reform. * & tradita a Gattier. lib. 1. Canon. quæst. cap. 1. num. 206. & Hier. Cavallos in suis pract. commun. contra com. quæst. 388. ex num. 16.

Quod absentibus de licentia Papæ vel causa studiorum, non concedantur distributiones quotidianæ, etiam censuisse sacram Cardinalium Congregationem afferunt Steph. Gratian. discept. for. cap. 166. num. 17. & 18. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. §. 7. proœm. num. 179. ubi refert sequentem decisionem. Licentia causa studiorum etiam obtenta a Sede Apost. non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum.

β *Quæ inter dignitates, &c.*) Vide Navar. de Orat. Miscel. 59. num. 6.

γ *Salvis tamen consuetudinibus, &c.*) Vide Cened. ad sextum collect. 15. num. 7.

CAPUT IV.

Ubi unus rector non sufficit populo, adjungat sibi Sacerdotes competentes. Datur modus erigendi novas parochias, etiam invitis Rectoribus & Præfectis: in novis parochiis danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Ecclesiam, qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

α Episcopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis Paroch. vel baptismalibus, in

in quibus populus ita numerosus sit, 1. ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis; & cultui divino peragendo; *a* cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum. 2. In iis vero, in quibus 3. ob locorum distantiam, sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt; 4. novas parochias, * etiam invitis Rectoribus, juxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, *b* ad audientiam, constituere possint. Illis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio 5. arbitrio Episcopi 6. ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocunque pertinentibus: & si necesse fuerit, 7. compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam; quacunque reservatione generali, vel speciali, vel actione, super dictis Ecclesiis, non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli nec impediri, ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a C. & temporis 16. q. 1. & c. fin. de Eccles. ædific. in decret. l. 3. tit. 48.

b C. ad audientiam, de Eccles. ædif. in decret. lib. 3. tit. 48.

DECLARATIONES.

1. *Ut unus Rector non possit sufficere, &c.*) Ubi populus est ita numerosus, ut unus Rector satisfacere populo nequeat, omnino servari debet dispositio hujus cap. quo non conceditur Episcopo parochias unire, sed tantum novas constituere.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum ex hoc Capitulo non posse erigere coadjutoriam, sed utique cogere Rectorem ad adjungendum sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis ministrandis. Neque licet Ordinario erigere novam parochiam, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur Constitutione Alexandri III. quæ incipit: *Ad audientiam, de Eccl. ædif. in decretal. lib.* 3. tit. 48. & oportet primum uti remedio declarato in principio hujus capitis.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum in vim Concilii Tridentini *cap.* 4. *Sess.* 21. non posse erigere coadjutoriam, sed utique cogere Rectorem, ad adjungendum sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis ministrandis. 28. Aprilis, 1594.

Congregatio Concilii censuit, si in oppido est Ecclesia Parochialis absque fonte baptismali, & Archipresbyteratus ab illa separatus cum fonte baptismali, ita demum Archipresbyteratum, cui alias cura non incumbit 29. Junii, 1600.

 anima-

animarum, esse curatum, si tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis solum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id Sacramentum adeuntibus ministrare.

2. *In iis vero, &c.*) Hoc decretum est ad constituendum novas Parochias, & assignandum novas portiones novis Parochiis, etiam iis, quæ Regularium sunt.

3. *Ob locorum distantiam.*) Licet parochialis Ecclesia in eo sit loco, ubi minor pars Parochianorum habitat, & major pars longe habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Ecclesiam, sed succurrendum est remedio præsentis Decreti, & *cap. ad audientiam de Eccles. ædif.*

4. *Novas Parochias.*) Etiam invitis Rectoribus, possunt institui novæ Parochiales, servatis iis, quæ in hoc Decreto statuuntur.

Quando Episcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Concil. Trident. quem etiam suo ordinario jure facere poterat, & in decreto datur ei facultas procedendi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, si velit dividere Parochias ex hoc cap. quod poterat per textum *in c. ad audientiam de Eccles. ædif.* si appelletur, potest appellatio in secunda Instantia juridice interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non sit necessario interponenda apud S. Sedem Apostolicam.

5 *Arbitrio Episcopi*) Episcopus ob multitudinem populi potest compellere Rectorem ad sibi adjungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque aliis divinis officiis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum.

22. Sept. 1600. Congregatio Concilii censuit ex ea sola causa, quod populus alicujus Parochialis adeo sit numerosus, ut unus Rector non possit sufficere Sacramentis ministrandis, & cultu divino peragendo, minime quidem licere ordinario novam Parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit. Ad audientiam, & innovatur Decreto Concilii cap. 4. Sess. 21. ℣. in his vero, sed ob hujusmodi magnam multitudinem debere ordinarium uti remedio dict. cap. 4. in princ. scilicet cogendo rectores, ut tot sibi Sacerdotes adjungant, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda & cultum divinum celebrandum.

Parochus potest sibi alium presbyterum ad curam animarum adjutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

6. *Et fructibus ad Ecclesiam Matricem.*) Intelligendum est id habere locum, etiamsi Ecclesia illa foret Cathedralis, nam indefinite ponitur & universaliter intelligitur quæcunque Matrix. Quapropter licet Episcopo assignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti novis Parochiis secundum hoc Decretum constitutis, competentem portionem arbitrio suo ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non distinguendum magis decimas, quam alia corpora reddituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta juxta formam Concil. Trident. cap. 13. Sess. 24. de reform. unire eidem Parochiali in actu ipsius erectionis, unum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam existentem in alia Ecclesia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo nova Parochia fuerit erecta: quia

quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quæ hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licet Episcopo, loco erectionis faciendæ prorsus certam populi partem separare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare - si nimirum sit, vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa, quæ impediat, aut certe non postulet erigi novam Parochiam.

7. *Compellere possit populum.*) Assignatio facienda pro nova Parochia prius fit ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus; & si ea non sufficiant, tunc demum populus compellendus; &, si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, juxta Hostiensem.

Ad succurrendum autem Parochianis foris habitantibus, ut supra dictum est, erigatur una Capellania extra civitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amovibilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra civitatem, ad quos non est accessus ex urbe de nocte, quia portæ civitatis clauduntur, juxta alleg. c. sequenti.

An ut quæstores arceantur, possint Ordinarii de facultate a Superioribus Regularium Eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem & qualem habere? Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes, quo minus Eleëmosynas quærant; non tamen alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare, illo tamen ex loco, ubi sint sita monasteria, Eleëmosynas per eandem diœcesim quæritantes teneri ad ostendendam Ordinario licentiam suorum superiorum.

REMISSIONES.

a Vide Roch. de jure patron. verbo honorificum, q. 3. num. 10. Lambert. eod. Tract. p. 1. q. 3. Art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. num. 21. Mandos. in praxi signaturæ, tit. Erectiones, gloss. 6. lib. 13. tit. 5. part. 1. Gambar. de Officio legati lib. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract. ex ordine visitandi, cap. 4. num. 1.

* *Novas Parochias.*) Vide Menoch. in cons. 477. num. 1. & seqq.

CAPUT III.

Lib. III. Decretal. de Ecclesiis ædificandis.

Ad audientiam nostram noveris pervenisse, quod villa, quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare: ut tempore hyemali, cum pluviæ inundant: non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiast. interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur redditibus abundare, quod præter illius villæ proventus minister illius convenienter valet sustentationem

nem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea Sacerdotem; sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris, cum canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam ejusdem villæ obventiones Ecclesiast. percepturum; providens tamen, ut competens in ea honor pro facultate loci matrici servetur: quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad usus Sacerdotis conferre. Si vero persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

CAPUT V.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus a jure permissis faciat Episcopus uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α * Ut etiam Ecclesiar. status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; β † possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ sedis delegati, 1. juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere *a* 2. uniones perpetuas * quarumcunque Ecclesiar. Parochial. & Baptismal. & aliorum beneficior. curator. 3. vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem & γ † &c. in cæteris casibus a jure permissis, etiamsi dictæ Eccl. vel δ beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta. *b* Quæ ε uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a C. sicut unire, de excess. Prælat. Concil. Lateran. sub Leon. X. Sess. 9. de Reform. curiæ & infra Sess. 24. c. 13. Vide Sess. 14. c. 9. *b* C. unio, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

Hoc Caput (quo disponitur, posse Episcopos facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum

cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Jurispatronatus. *Infra hoc cap. §. Uniones.*

Si necessitatibus Parochialium provideri non possit unionibus præmissis juxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia posita in cap. 13. Sess. 23. §. In Parochialibus. Quod si nec possit provideri necessitatibus Parochialium remediis prædictis & propositis in dict. cap. 13. adhibeat Episcopus remedia juris communis, quibus uti potest adversus Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes redditus non habent pro cultu divino & sustentatione Rectoris; quia possunt compelli Patroni ad præstandum congruam sustentationem; vel patiantur illa uniri.

1. *Juxta formam juris.*) Hoc est de consensu Episcopali *juxta Clem. unic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has uniones facere potest.

2. *Uniones perpetuas*) Episcopus Parochiales tenues unire potest invicem vel aliis. Sed Parochiales, quæ sunt de Jure Patronatus, non comprehenduntur hoc decreto.

3. *Vel non curatorum.*) Non tamen hospitalia, etiam posito, quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8. Sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hic ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

α Vide Bullam Pii V. quæ est 49. incip. Ad exequendum. Mandos. in Reg. 22. de Unionib. q. 5. num. 3. ad finem. Caccialup. in Tract. de Unionib. Art. 5. causa 3. Rebuff. de Unionib. a num. 38. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 1. num. 20. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 278. * & Ricc. in praxi Ecclesiast. decis. 492.

β *Possint Episcopi.*) Absque consensu Capituli posse ajunt Navar. Cons. 10. de Officio & potest. judicis deleg. & Zerol. dict. verbo Unio, §. 9. † Sed contrarium esse tenendum affirmat Nicol. Garci de benef. in p. 12. cap. 2. sequutus per Ricc. in sua praxi Cur. Eccles. Neapol. decis. 487. num. 4.

* *Facere uniones perpetuas.*) Vide infra Sess. 14. cap. 9. & Sess. 24. cap. 13. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. de Reform. Camil. Borrel. cons. 32. num. 32. Hoc Decreto non comprehendi beneficia Jurispatronatus, censuit Sacra Congregatio: ut refert Garcias de benefic. p. 10. cap. 2. num. 210. & voluit. Ricc. in sua praxi curiæ Eccles. Neapolit. decis. 486. num. 3.

γ *Et in cæteris casibus a jure permissis.*) Super hac materia aliquæ proditæ sunt a sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Unio, pag. 115. † Alias etiam referunt Garc. de benefic. p. 12. c. 2. num. 87. & Ricc. in sua praxi Cur. Eccl. decis. 492.

δ Quod unio monasteriorum monialium facienda sit, cum subest aliqua causa legitima accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardin. Congregationem, Zerol. dict. verbo. Unio, §. 4.

An

s An Episcopus possit unire beneficia etiam post devolutionem? Affirmant Rebuff. de Devolut. num. 31. Zerol. dict. verbo Unio, ℣. Decimo.

ζ Quod unio possit fieri in perpetuum & ad tempus, & hoc debeat exprimi in unione, docent Rebuff. de Unionib. num. 8. & 9. Zerol. dict. verbo Unio, ℣. Decimo primo.

η Quod beneficium unitum non possit permutari, tenent Gom. quæst. 15. de infirmis resign. Zerol. dict. verbo unio, ℣. Decimo quarto. Flam. de resig. lib. 2. quæst. 9. num. 1.

θ Parochialem posse uniri beneficio simplici, ponendo in ea Vicarium perpetuum, docent Rebuff. in Reg. de idiom. gloss. 2. num. 7. & de Unionib. num. 17. & 18. Zerol. in praxi Episcop p. 2. verbo Parochia, §. 7. in fine.

ι Quod Capitulum possit præstare auctoritatem unioni Sede vacante, dummodo per eam unionem nihil juri Episcopali detrahatur, docent Rebuff. in Reg. de Unionib. gloss. 11. num. 1. & 2. & in tit. de Devolut. n. 100. Zerol. dict. verbo Unio, ℣ Septimo, ubi ℣. 15. resolvit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata.*) Quod possit Episcopus unire beneficia devoluta, & reservata Sedi Apost. docent Navar. cons. 12. de rebus Ecclesiæ non alien. & cons. 10. de officio deleg. Zerol dict. verbo Unio, ℣. Octavo. Gomez. Tract. de Mand. provid. num. 117. Et quod unio tamen non possit fieri de beneficio devoluto ad Papam ab Ordinario, ob ipsiusmet negligentiam non conferentis illud. & postea vellet illud unire; quia non hoc potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligentia Prælat. secus vero, quando invenerit illa jam devoluta, vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam, tenent Sylvest. part. 3. quæst. 11. qual. 4. Rebuff. de Devolut. num. 31. Zerol. dict. verbo. Unio, ℣. Octavo.

γ *Quæ uniones etiam.*) Vide Flam. de Resignat. lib. 2. q. 9. num. 18.

CAPUT VI.

Imperitis sed honestæ vitæ Rectoribus Vicarii pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalose autem viventes & vivere perseverantes nudentur beneficiis suis.

a C. illiteratos, 36. dist. c. nisi cum pridem, de renunc. c. 1. 36. dist. Conc. Tol. 8. Can. 8.

Quia a illiterati, a & imperiti Parochial. Ecclesiarum Rectores * sacris minus apti sunt officiis, & alii, propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quam ædificant: Episcopi, etiam tanquam Apost. Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, 1. Coadjutores aut Vicarios † 2. pro tempore

pore deputare, β partemque fructuum eisdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel aliter providere poſſint; quacunque 3. appellatione & exemptione remota. α Eos γ vero, qui turpiter & ſcandaloſe vivunt, poſtquam præmoniti fuerint, coerceant, ac caſtigent; & ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeverent, eos beneficiis, juxta ſacrorum *b* Canonum conſtitutiones, exemptione & appellatione quacunque remota, privandi facultatem habeant.

a Cap. quia frater, 7. quæſt. 1.

b C. inventum 16. q. 1. cap. felicis, de Pœnit. in 6. & Clem. multorum de Pœnit.

DECLARATIONES.

1. *Coadjutores aut Vicarios.*) Arguuntur hoc Decreto Epiſcopi, qui ex cauſa infirmitatis conſtituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non reſidendo.

2. *Pro tempore deputare.*) Hæc deputatio ad eum ſpectat, qui poteſt inſtituere concurſum. Nec ideo Parochus, cui datus eſt coadjutor, poterit præterea abeſſe a cura.

Appellatione.) Ad effectum ſuſpenſivum, ſed non devolutivum.

REMISSIONES.

α Quod Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtol. delegati, Rectoribus Parochialium imperitis, & minus aptis, dare debeant coadjutores, vel Vicarios pro tempore, & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter providere. Et quod hoc poteſt Epiſcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem: tenent Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Parochia, §. 7. P. Valerian. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 172. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 9. num. 29. ubi num. 30. reſolvit, quod Parochus, cui datus eſt coadjutor propter inſufficientiam, non poterit abeſſe a reſidentia, & dicit decidiſſe ſacram Cardinalium Congregationem in hæc verba: propter deputationem coadjutoris Parochus, cui datus eſt coadjutor, non poterit abeſſe à reſidentia.

* *Parochialium Eccleſiarum Rectores.*) Quod autem non dentur coadjutores Rectoribus beneficiorum ſimplicium, conſultus reſpondit Vinc. Grilenzon. conſ. 5. num. 9.

† *Coadjutores, aut Vicarios.*) Vide Majolum de irregularitate lib. 1. cap. 32. num. 13. Salzedo ad Bern. Diaz. in praxi Can. cap. 21. lit. G.

β *Partemque fructuum.*) Vide Gambar. de officio Legati, lib. 5. tit. de coadjutoribus, num. 11. Gonzal. dict. §. 9. num. 33.

γ *Eos vero, qui turpiter & ſcandaloſe vivunt.*) Vide Flamin. de Reſignat. lib. 5. quæſt. 6. num. 101.

CAPUT

CAPUT VII.

Curet Episcopus Ecclesias vetustate, vel alias collapsas restaurari, si fieri potest ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non sufficientibus contribuant Parochiani. Si autem non possunt illæ Ecclesiæ ullatenus restaurari; destruantur, locusque convertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matrices Ecclesias, &c.

* Cum illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum injuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tanquam Apost. Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam jurispatronatus, ex Ecclesiis: 1. quæ vetustate, vel alias collapsæ sint, 2. & ob eorum inopiam nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aus alias Ecclesias locorum eorundem, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel Capellas sub eisdem invocationibus; vel in jam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3. & oneribus, prioribus Ecclesiis impositis, *a* 4. Paroch. vero Ecclesias, * etiamsi jurispatronatus sint, ita collapsas refici, & 5. instaurari procurent ex fructibus † & proventibus quibuscunque, ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus; qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt; aut in illorum defectum Parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacunque appellatione, exemptione, & contradictione remota. † 6. Quod si nimia egestate omnes laborent, 7. ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur; cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, 8. in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

a C. ult. & pen. de Eccles. ædif. vel repar. sup. Sess. 7. cap. de Reform.

DECLARATIONES.

1. *Vetustate, vel alias collapsæ.*) Ecclesiæ collapsæ, vel restituendæ, vel alio transferendæ sunt, juxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Ecclesiæ converti possint in privatas domos aut loca publica ad usus non sordidos, relinquitur arbitrio Or-

Ordinarii disponendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis comparata sit convertenda in bona stabilia Ecclesiæ, vel eroganda in alios pios usus; ejusdem est judicare.

2. *Et ob eorum inopiam.*) Si populus nolit Ecclesiam, quæ minatur ruinam instaurare, debet penitus destrui, itemque huic quæstioni: An hujus capitis dispositio procedat etiam in Ecclesiis, quæ non prorsus est collapsa, sed majori ex parte ruinam minatur? Congregatio respondet affirmative sed in hoc casu tantum proposito. Nam Illustrissimi noluerunt, quod procedat generaliter, ne scilicet Episcopi sumpta tali occasione Ecclesias transferrent, etiamsi Ecclesiæ non essent ita collapsæ & ruinam minantes; hoc enim severe prohibent fieri.

3. *Et oneribus prioribus Ecclesiis impositis.* Non est per Episcopum ullum novum onus imponendum ex conjecturis, vel verisimilitudinibus.

4. *Parochiales vero.*) Parochiales Ecclesias dirutas restaurari aut transferri Episcopus debet curare, servata forma prævia hujus Decreti. Idem censuit Congregatio de domibus pro necessaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis Parochialibus decisum est, omni contradictione remota.

5. *Instaurare procurent ex fructibus.*) Pro hac instauratione non sunt sequestrandi fructus pro Parochi victu.

6. *Quod si nimia egestate omnes laborent.* Facultas transferendi Ecclesias collapsas, nimia egestate laborantes competens Episcopo vigore hujus c. 7. §. *Quod si nimia*, non competit ejus Vicario generali, nisi speciali mandato illam habuerit.

7. *Ad matrices Ecclesias*) Ecclesia ergo diruta parvorum redditum potest ex sententia Congregationis in profanos usus, non tamen sordidos (erecta tamen ibi Cruce,) converti, & transferri ad Matricem seu viciniorem Ecclesiam, ubi erigendum est altare, sub eadem invocatione, imposito onere titulari; ut nimirum Episcopus curet ibi celebrari singulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmeterium item profanandum, & deinde ossa transferenda sunt ad novum Cœmeterium, quod a titulari constituatur in eo loco, quo magis placuerit populo construendum.

8. *In profanos Usus non sordidos.*) Qui dicantur usus sordidi, arbitrio Ordinarii hoc totum relinquitur, qui non debet sine causa profanare Capellas: at si aliquam profanandi causam habeat, earum cæmenta potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est Caput dictarum Capellarum, quam alteri cuicunque.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. in praxi tit. de Union. gloss. 11. num. 8. Mandof Reg. 21. Cancel. q. 7. & 8. Boër. decis. 345. Perusin. de Union. c. 4. num. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Visitatio, §. 9. p. 345. Fr. Emman. quæst. Regular. Tom. 1. q. 43. Art. 13. Bobadil. in sua Politica, lib. 3. c. 5. num. 34. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 153.

* *Parochiales vero Ecclesias.*) Vide Guttier Can. quæst. lib. 1. quæst. 17. num. 17. Sarmiento, Navar. & alios congestos a Bobadilla Tom. I. suæ Politicæ, lib. 2. c. 18. num. 135. & lib. 3. c. 5. num. 34. Riccius in praxi variar. resol. cap. 201. Thenoch. de visitat. Eccles. lib. 2. c. 6. Francisc. Salgado de Somoza in Tract. de Regia potestate 3. p. cap. 5. per totum.

β *Instaurari procurent ex fructibus.*) An intelligatur deducto prius eis necessario ad suam sustentationem, ne alias cogantur deservire sine alimentis? Affirmant. Sarm. de Redditibus Ecclesiast. p. 1. monitu 82 num. 5. Cened. dict. collect. 153. num. 1. in med. † Salgado dict. c. 5. num. 1.. post Guttier. alleg. 10. num. 7.

γ *Qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis, &c.*) Vide Valasc. consf. 179. num. 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit in hæc verba: Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, ea debet penitus dirui. Quod Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Navar. de spoliis Clericor. §. 18. num. 11. ÿ. 2. Zerol. dict. verb. Visitatio, §. 9.

δ *Parochianis omnibus.*) Cum hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium utilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos docent Avend. de exequendis Mand. lib. 2. c. 14. num. 19. Cened. dict. Collect. 153. num. 2. * Idem Avend. lib. 1. cap. 10. num. 29. Bobadilla dict. c. 18. num. 135. ad fin. Guttier. alleg. 10. num. 5. & 6. Salgado dict. c. 5. num. 11.

† *Quacunque appellatione remota.*) Vide Salgado dict. c. 5. ex num. 14. & in 2. p. c. 8. a num. 107. post Lancellot. de attentat. p. 2. c. 11. limitat. 8. n. 4.

CAPUT VIII.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

α * Quæcunque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est; propterea 1. commendata monasteria, etiam Abbatiæ, 2. Prioratus, & Præposituræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis observantia, nec non beneficia; 3. tam curata, quam non curata, sæcularia, & β Regularia qualitercunque commendata, etiam exempta ab γ Episcopis, etiam tanquam Apostol. Sedis delegatis; annis singulis *a* visitentur, curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, 4. etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5. cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, 6. aliaque debita obsequia, recte exerceantur; appellationibus,

a Supra Sess. 7. de Reform. c. 8. & inf. Sess. 24. c. 9. & Sess. ult. de Reg. c. 20. Conc. Brac. 2. c. 1.

nibus, quibuscunque privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, † conservatoriis, judicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, &, si in eis vigeret observantia Regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores juxta eorum Regularia instituta debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, * eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, juxta eorum instituta: quibuscunque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

DECLARATIONES.

Per vim hujus decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias etiam Regularibus subjectas, dummodo illarum ministri sint sæculares. *Pro his vide notat. cap. 6. Sess. 7.*

1. *Commendata Monasteria.*) Episcopus non debet se interponere in Monasteriis, in quibus viget Regularis observantia, licet monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quæ sunt perpetuo unita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi ipsa loca essent sub Regulari protectione, *ut infra cap.* 8. *Sess.* 22.

Fuit declaratum a Sanctissimo, quod milites Hierosolymitani non sint ab Ordinariis visitandi, nisi prout possunt alii Religiosi habentes suos superiores, juxta Decreta Concilii Tridentini; cum ipsi etiam sint professi & præceptores, non commendatarii; cum etiam habeant suum procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, juxta Decretum, cap. 20. Sess. 25. de Regul.

2. *Prioratus.*) Prioratus militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cum illi sint Præceptores, non autem Commendatarii, & visitari debeant a capitibus sui Ordinis, *ut Sess.* 7. *cap.* 8. §. *Ubi Equites.*

3. *Tam curata, quam non curata.*) Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eique de Parocho providere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4. *Etiam per sequestrationem fructuum.*) Fructus Ecclesiarum, quæ renovatione indigent, ab Ordinariis sequestrari possunt, ut Ecclesiæ reparentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5. *Et cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat.*) Ecclesiæ, ubi cura animarum exercetur, visitari possunt ab Ordinariis, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum; adhibita tamen moderatione, quam in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, ut illas duntaxat visitent, quæ animarum

animarum curam, illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt, quæ Bulla incipit, *Exposcit pastoralis*, publicata 22. Sept. 1571.

2. *Aliaque debita obsequia.* Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur, quod non liceat Episcopo majus servitium, aut onus imponere beneficiis, quam illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione vel institutione debetur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 3. c. 40. q. 15. *Franc. Salgado dict. decis. 5. num. 18. Cavalcan. decis. 11. num. 30. in 3. p. Fr. Michaël Agiam. de exhib. auxil. fundam. 5. Seraph. decis. 906. Ricc. in sua var. resol. cap. 176.

β *Et regularia qualitercunque commendata*, &c.) Vide Fr. Emman. quæst. Reg. tom 1 q. 36. art. 3. per totum.

γ *Ab Episcopis.*) Quod conveniat etiam inferioribus, cujusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alii jurisdictionem habentes, docet P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 18. ℣. Sexto.

† *Etiam immemorabili tempore præscriptis*,) Vide Rotam noviss. decis. 744. in 1. diversorum.

* *Episcopi etiam ut delegati Sedis Apostolicæ.*) Vide supra in Sess. 6. c. 3. & Sess. 7. c. 14. Trevisan. decis. 36. per tot. lib. 1. Seraphin. dec. 960.

CAPUT IX.

Quæstorum Eleemosynarum nomen & usus penitus tollitur: Indulgentias & spirituales gratias Ordinarii publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemosynas recipiant sine ulla mercede.

α Concilium Lateran. c. 16. sub Innoc. III. c. cum ex eo, de Pœnit. & remiss. Clem. abusionibus eod. tit. & infra Sess. ult. in Decreto de Indulg. & supra Sess. 5. c. 2.

α β Cum multa a diversis antea a Concil. tam Lateran. ac Lugdun. quam Viennensi adversus 1. pravos Eleemosynar. Quæstor. abusus remedia tunc adhibita, posteriorib. tempor. reddita fuerint inutilia, potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut posthac in quibuscunque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur, 2. nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur: non obstantibus Privilegiis Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusvis, cujuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3. Indulgentias

ero, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo
ſti fideles decet privari, 4. deinceps per Ordinarios
um, adhibitis duobus de Capitulo, de debitis tem-
ous populo publicandas eſſe decernit, quibus etiam
noſynas, atque oblata ſibi charitatis ſubſidia, nulla
ius mercede accepta, fideliter colligendi facultas da-
ut tandem cœleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad
tum, ſed ad pietatem exerceri, omnes vere intelli-

DECLARATIONES.

Pravos Eleëmoſynarum Quæſtorum abuſus.) Pravi Eleëmoſynarum Quæ-
prohiberi & ſevere caſtigari debent; non autem illi, qui collectas
oſynas in pios uſus convertunt. Non poſſunt proinde prohiberi a
ribus ſeu mendicantibus S. Antonii de Vienna, fratres mendicantes
n Eccleſiis perpetuæ S. Antonii, quo minus etiam ipſi pro ſuo Con-
mendicent & quærant.

Lec officium hujusmodi exercendum.) Quando Sedes Apoſtolica ratio-
ex cauſa concedit alicui pio loco, ut poſſit Eleëmoſynam quærere,
po Ordinario reſcribit per hæc verba: *Nas Eleëmoſynas, quæ in tua
& Diæceſi pro uſu dicti hoſpitalis dabuntur permittas: dummodo
, quæ colligent eas, honeſta vita & ſpectata religionis, & tuo judicio
æ ſint, minimeque participes datarum Eleëmoſynarum, & quæſtorum
nullo modo gerant, ſed ſimpliciter Eleëmoſynarum Collectores nuncupen-
uique non publicent ullas Indulgentias, nec concionentur, nec circumfe-
s privilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fide-
Eleëmoſynam: non campanellam aliaque inſtrumenta ſimilia quadam
rum inſignia ferant, pulſentve ad excitandas Perſonas: non petant
ſynam tanquam debitam aut ſolitam neque ulla arte (etiam prætextu
orationes S. Antonii, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant po-
: ſed ſimpliciter, permodeſte & cum omni dexteritate petendo Eleëmoſy-
ro ſuſtentatione dicti Hoſpitalis, recipiant tantum, quod ſibi liberaliter
: neque ſuper his Eleëmoſynis ullam conventionem quovis modo faciant,
in utilitatem dicti Hoſpitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua,
omnia rite obſerventur, & ad id diligenter animadvertat imo (quo
Sanctitas ſua conſcientiam tuam gravari voluit) advigilabit, ut quic-
ſtarum Eleëmoſynarum nomine fuerit collectum, id totum in uſum tantum
hoſpitalis, & non in alium convertatur.*

iltas quærendi Eleëmoſinam a Sede Apoſtolica, ſub forma tamen ſu-
ſta, Hoſpitalibus conceditur, ſi in eis realiter Hoſpitalitas exerceri-
minimo conceditur ſub conditionibus prædictis, quandoque etiam
lis aliis Religionis mendicantibus.

Indulgentias vero.) Per hujus Decreti poſteriorem partem non poſ-
Ordinarii prohibere, quo minus Religioſi indulgentias, ſibi olim

a Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto, aut indulgentias, sibi ipsis denuo concessas, absque Ordinarii licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione. Sess. 25. de Reform.*

4. *Deinceps per Ordinarios locorum.*) Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunque exceptione aut exemptione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesiis ipsorum Regularium, etiam prætextu privilegiorum, v. g. Contraternitatis Rosarii; sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicari debeat. *Vide idem infra Sess. 22. cap. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

α Vide supra Sess. 5. in fine, ℣. quæstoris, & adde P. Henriquez in summa lib. . c. 19. a princ. Navar. de orat. Miscell. 66. num. 2. Quarant in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, ℣. 26 in fine Zerol. in praxi Episcop. pag. 1. verbo Quæstores, pag. 302. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 2. q. 57. Art. 7. & q. 98 Art. 1. plures refert Doctores Cened. ad Clem. Collect. 9. p. mihi 401. * Vide etiam in Sess. ult. in decreto de indulgentiis, & lib. 4. & 9. tit. 9. lib. 1. recopil. & lib. 2. tit. 9. lib. 1. ordinamenti, ubi eleganter Didac. Perez. Ricc. in sua praxi var. resol. c. 290. num. 2.

β Zerol. dict. verbo Quæstores, asserit in sacra Cardinalium Congregatione decisum esse, dari posse licentiam petendi Eleëmosynas cum his circumstantiis: Prima, ut sint personæ bonæ existimationis. Secunda, ne sint participes ipsarum Eleëmosynarum. Tertia, ne habeant ullo modo nomen quæstoris. Quarta, nullas indulgentias divulgent, nec concionentur. Quinta, ne sua privilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleëmosynas ab hominibus exprimant aut extorqueant, nec campanas aliave instrumenta deferant. Septima, ne quicquam debitum, aut usitatum petant. Octava, ne ullo artificio aut specie commemorandæ orationis alicujus Sancti aut alio perverso more utantur. Nona, sed simpliciter, ac modeste Eleemosynas petant, easque in pii loci utilitatem transportent.

Indictio futuræ Sessionis.

Sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post Octavam festi Nativitatis B. M. Virginis, quæ erit 17. Mensis Septembris, proxime futuri. Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate; sicuti

rebus

rebus Concilii putarit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SESSIO XXII.

Quæ est sexta

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 17. Sept. 1562.

Doctrina α β γ *&c. De Sacrificio Missæ.*

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in S. Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conservetur: de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus S. illustratione edocta; hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

α Vide D. Thom. p. 3. quæst. 78. Art. 5. & 7. & q. 83. Petr. Sot. tit. de Missa. Cajet. in opusc. de Sacrificio Missæ contra Lutherum. Can. lib. 12. de locis Theolog. cap. 13. Sot. lib. 9. de Justit. q. 2. Art. 1. Cardinal. Bellarm. de Missa, & lib. 1. cap. 5. Covar. lib. 4. Vari. cap. 22. Veg. lib. 13. in Trident. 39. P. Henriquez in summa lib. 9. de vero Missæ Sacrificio Repertorium inquisit. verbo Missa. Mich. Timoth. de Sacrificio Missæ. P. Gabriel Vasquez in 3. p. D. Thom. 3. quæst. 83. Disp. 220. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 18. cum seqq. Fr. Emman. in summa Tom. 1. cap. 242. de Missa Zerol. in praxi Episcop. verbo Missa. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. Tom. 1. quæst. 83. Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. a num. 143. cum seqq.

β Licitum esse usum accipiendi pitantiam, vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam, aut culpam, etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto, resolvunt Anton. de Cordub. de casib. conscient. casu 27. Mich. Timoth. de Sacrif. Missæ, Tract. 3. quæst. 48 Jac. de Graffis. lib. 2. decis. aure. cap. 96. num. 32. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 29. a num. 3. P. Henriquez in summa lib. 9.

cap. 22. Moral. in Emporio juris part. 1. tit. 1. q. 13. a princip. Petrus Ledesm. in summa part. 1. tit. de Sacram. Eucharist. cap. 18. ✝. Quarta Conclus. P. Soar. part. 3. q. 93. Art. 6. Disp. 86. Sect. 1. cum seqq. P. Lessi de Justit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. P. Vasquez dict. Tom. 3. Disp. 234 P. Ægid. de Sacram. dict. Tom 1. q. 83. num. 199. cum seqq. plures Doctores refert Ccned. ad Decretal. Collect. 44. num. 5.

γ Quod taxatio pitantiæ dicitur injusta, quando ita taxatur, ut neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen justa, quæ in qualibet regione communi consuetudine recepta, & approbata est a viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit a superiori habente potestatem; ita ut major non possit juste exigi, tenent Petrus Ledesm. ubi supr. concl. 7. & 8. Arag. 2. 2. 85. de Sacrificiis, Art. 3. ✝. sed dubitabit aliquis Zerol. in praxi Episcop. parte 1. verb. Missis, concl. 2. & 3. §. 3. pag. mihi 227.

δ Utrum Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accipit, per se, vel per alium pro dicendis Missis, vel ut eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, possit juste sibi retinere residuum ejus, quod sibi datum fuit, sine peccato & restitutione? Quod possit retinere, si Sacerdos, qui dat illas Missas, sit Parochus, aut ejus populi curam gerat, resolvunt Sot. de Justit. lib. 9 q. 3. Art. 1. ✝. sed hoc propterea. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 242. de Missa, num. 12. P. Soar. 3. part quæst. 83. Art. 6. Disp. 86. Sect. 3. ✝. hac vero occasione. Contrariam vero opinionem sequuntur Joan. Major. in 4. distinct. 45. p. 3. dub. 2. & Petrus Ledesm. dict. cap. 18. ✝. *A esta duda se responde.* Alii distinguunt in hunc modum: quando Parocho, vel Sacristæ, qui pecuniam illam accepit a lege vel consuetudine, est assignata certa quantitas, & ex quaque Missa pitantia ob stipendium seu pro hujusmodi cura, & officio sibi injuncto Missas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad restitutionem, si aliquam partem retinet, sibi, & alteram dat presbytero pro Missis: quando vero Parochus seu Sacrista non habet ullum officium, quod lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dicendas, tunc non potest sibi aliquid retinere: quam distinctionem tradunt Navar. in Man. cap. 25. num. 91. Ludov. Lopez in instructor. Conscientiæ, p. 2. tit. de Euchar. c. 78 ✝. insuper. Beja casuum conscient, part. 1. casu 13. in fine. Arag. 2. 2. quæst. 85. de Sacrif. Art. 3. p. 683. in princ. Guttier. Canonic. lib. 1. cap. 29. num. 32. Veg. Tom. 2. cap. 91. casu 3. P. Henriquez. lib. 9. c. 22. in fine.

ε An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt a Confessario ei in Pœnitentiam impositæ, tunc item recitat? Affirmant Navar. in Man. c. 21. num. 8. & de Orat. c. 19. num. 178. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 7. c. 5. quæst. 3. P. Soar. Tom. 3. q. 88. Sect. 3. in fine. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 19. p. 1. num. 14. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q. 83. num. 307. num. 287. asserit sufficere audire duas partes Sacri.

ζ An Missa pro multis dicta, tantum valet cuilibet illorum, ac si pro uno

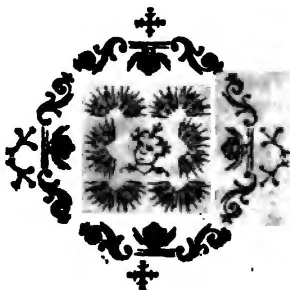
uno solo celebraretur; Vide Navar. in Man. c. 25. num. 92. & num. 111. ℣. 35 & consf. 6. num. 2. & consf. 7. de celebrat. Missar. Petrus Navar. lib. 2. de restit. c. 2. a num. 262. Marc. Anton. Cach. lib. 5. instit. major. tit. 6. num. 78. Covar. in cap. alma, p. 1. §. 5. num. 9. Joan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore Orationis pro multis fusæ. Spin. de testam. glos. 13. princ. a num. 55. Ludov. Lopez p. 2. c. 79. de Euchar. ℣. nam jam hic. Hieron. Lamas, in 3. part. Methodi, c. 13. §. 17. Arag. 2. 2. q. 85. Art. 3. ℣. his constitutis. Fr. Emman. dict. c. 252. n. 2. Jac. de Graffis dict. lib. 2. c. 45. a num. 16. latissime Dimas in Tract. de Purgat. c. 37. Hamad. lib. 42. glos. 2. a num. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ, q. 84. Art. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. lib. 2. instruct. Sacerd. cap. 6. P. Azor. institut. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 21. q. 1. Greg. de Valent. Tom. 4. Disp. 6. q. 11. punct. 1. Petrus Ledesm. in summa part. 1. Tract. de Euchar. c. 17. concl. 23. P. Henriquez dict. lib. 9. c. 19. §. 5. Zerol. dict. verb. Missa ℣. ad quartum. P. Soar. Tom. 3. quæst. 79. Sect. 12. & Tom. 4 Disp. 48. Sect. 6. P. Ægid. dict. q. 63. num. 186. in fine.

8 Utrum Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipate: Doctores statim citandi ponunt sequentes casus. Primus igitur casus tenet, licitum esse, Sacerdotem Missam dicere anticipatam ex his, quas in posterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione ejus, qui habet mandare Missas, etiamsi ille nesciat, poterit pro Missa taliter dicenda, anticipate stipendium accipere, resolvunt Arag. dict. Art. 3. d. 682. Petrus Ledesm. dict. c. 18. concl. 17. ℣. *La duda es de un Sacerdote.* Fr. Emman. dict. c. 252. num. 8. Et præter hos casus promulgata fuit decisio Cardinalium Concilii Trident. ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clement. VIII. edita, cujus tenor talis est.

9 Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. paucis abhinc annis in Hispania novam consuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, sensim receptam, in dies magis invaluisse, ut Sacerdotes Missam celebrantes ejus valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulaturi, ac pro eo Eleëmosynam præbituri sunt, tametsi antequam Missæ sacrificium perageretur, neque a Sacerdote illud rogassent neque ei hac de causa Eleëmosynam præstitissent. Quam rem cum Sanctitas S. ad sacram Congregationem Cardinalium Concilii Tridendini interpretum pro materiæ gravitate examinandam rejecisset, in ipsa Congregatione primum de ea actum fuit diligentissime, ac deinde relatum ad Sanctitatem suam; quæ ex ejusdem Congregationis sententia, hujusmodi consuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculosam, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxiam, atque a vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem explosit, ac improbavit, atque amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandavit, ut omnibus istius Regni Archiepisc. atque Episcopis, in quorum diœcesibus hujusmodi applicatio in usum inducta fuerit, per literas, aut alias scripto injungat, ut talem usum aboleant, ac prohibeant, excommunicationis, atque aliis, quas opportunas, & necessarias existimaverint, pœnis. Idemque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in istis regnis nunc noverit commorari, ut scilicet & ipsi Regularibus sibi subditis talibus applicationibus eisdem pœnis propositis interdicant. Quæ omnia pro sua pietate, & sanctissimi Domini nostri jussis obsequendi studio amplitudinem tuam sedulo effecturam sperantes, omnipotentem Deum rogamus

gamus, ut eam quotidie coelestis sua gratiae donis velit auctiorem. Romae, die 15. Nov. 1605.

i Non esse peccatum mortiferum facere Sacrum ante preces nocturnas, seu matutinum, expresse affirmant Sot. lib. 10. de justit. quaest. 5. Art. 4. concl. 2. & in 4. dist. 13. q. 2. in fine. Flam. in p. 3. Methodi cap. 3. §. 15. cl. 1. p. 501. Medin. p. 1. instit. Confess. 16. §. 2. in fine. Fr. Emman. Sar in Aphorismis, tit. de Missa, num. 22. Joan. Bapt. Corrad. in resp. casuum conscient. casu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. num. 36. Petrus Arag. 2. 2. quaest. 63. Art. 12. ℣. de Ordine, pag. 832. Lud. Lopez in instruct. consc. p. 2. cap. 79. de Euchar. ℣. denique, neque hic, p. 297. & c. 105. de horis Canon. ℣. nunc tamen. Veg. in speculo curat. cap. 10. §. 28. num. 254. ℣. Tabien. Alphon. Veg. in summa p. 2. c. 41. casu 16. Fr. Emman. in summa p. 1. c. 249. num. 12. Petrus Ledesm. in summa p. 1. tit. de Sacram. Euchar. cap. 13. ℣. 8. concl. P. Lessi de Just t. lib. 2. cap. 37. dub. 12. num. 81. P. Soar. part. 3. q. 83. Art. 3. Disp. 82. Sect. 1. P. Aegid. de Sacram. Tom. 1. dict. q. 83. num. 220. Quod vero peccatum sit mortale ante matutinarum recitationem Sacrum facere, tuentur D. Antonin. p. 3. tit. 13. cap. 6. §. 4. in fine. Armill. in summa verbo Missa num. 3. Tabien. num. 7. Angel. num. 42. Navar. in Man. cap. 25. num. 83. v. 18. & de Horis Canon. cap. 3. num. 70. & cap. 21. num. 30. D. Raymund. in summa lib. 3. tit. de Sacram. iter in Glosa. verbo pro defunctis, p. 326. Simon. Mayol. de Irregul. lib. 3. c. 24. num. 1. Anton. Bernard. in summa c. 27. num. 26 Petrus Bollo in oecumenica Canon. classe 1. cap. 5. §. 6. pag. 82. ℣. Primum est, Melchior de Huelam in Epitome caeremon. & mysteriorum Missae §. 2. ℣. *Los quales Maytines*, p. 355. Ludov. Beja respons. casuum conscient. part. 1. casu 54. ℣. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timoth. de Sacrific. Missae. Tract. 1. quaest. 2. Leli. Zechi. de Sacram. Tract. de Missa, cap. 16. in princ. Steph. Durantes de Ritibus Ecclesiae lib. 3. c. 24. num. 13. Jac. de Graffis lib. 2. dec. c. 40. num. 5. P. Henriquez num. 9. de Missa, cap. 24. num. 7. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 10. c. 18. quaest. 17. & latissime scripsit Laur. Perez. Seco in eleganti Tract. qui inscribitur: *An liceat Missam celebrare non recitatis Matutinis.*

CAPUT

CAPUT I.

Christus in novissima Cœna, Apostolis, quos tunc Sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac præceptum offerendi Corpus & Sanguinem suum sub speciebus Panis & Vini: hoc visibile Sacrificium Ecclesiæ relinquens, per quod virtus Sacrificii in cruce peracti (quod jugiter hoc repræsentatur) applicatur in remissionem peccatorum, quæ quotidie committuntur.

* Quoniam sub priori Testamento, teste Apost. Paulo propter *a* Levitici Sacerdotii imbecillitatem con- *a* Hebr. 7.
summatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum *β* ordinem Melchisedech surgere, D. N. J. C., qui posset omnes quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi *b* semel seipsum, in ara Crucis, morte inter- *b* Hebr. 7.
cedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic re- dict. cap.
demptionem operaretur: quia tamen per mortem Sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Eccl. visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo *γ* cruentum illud semel in cruce peragendum repræsentaretur, ejusque *c* memoria in finem usque sæ- *c* 1. Cor. 11.
culi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis Apost. quos tunc *δ* novi Testam. Sacerd. constituebat, ut sumerent, tradidit; & iisdem, eorumque in Sacerdotio Successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *d* Hoc facite *d* Matth. 26.
in meam commemorationem, uti semper Cathol. Ecclesia Luc. 22.
intellexit, & docuit; nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam *e* exitus de Ægypto multitudo filiorum *e* Exod. 3.
Israel immolabat, novum instituit Pascha, seipsum ab

Ecclesia

Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem,
a Coloss. 1. quando per sui Sanguinis effusionem nos redemit, *a* eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum
b Malach. 1. transtulit. Et hæc quidem *b* illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: ε quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscure innuit
c 1. Cor. 10. Apost. Paul. *c* Corinth. scribens, cum dicit, non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. c. 18. q. 7. ℣. Quæres an in aliis. Card. Bellarm. lib. 1. de Missa c. 6. & 7. P. Vasquez Tom. 3. in 3. p. D. Thom. Disp 218. n. 8. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. Tom. 1. q. 83. n. 32. & 75. Petrus Ledesm. in sum. p. 1. Tract. de Euchar. c. 17. concl. 1.

β *Secundum ordinem Melchisedech.*) Vide Lindan. in panoplia lib. 4. c. 26.

γ *Quo cruentum illud semel, &c.*) Vide P. Vasquez dict. Tom. 3. Disp. 221. num. 30.

δ *Novi Testamenti Sacerdotes.*) Quod solus Sacerdos possit Eucharistiam consecrare, de fide definitum esse resolvit P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. a n. 40. & adversus hæreticos nostri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Eucharist. cap. 16. P. Soar. Tom. 3. Disp. 61. Sect. 3. dico primo.

ε *Quam Dominus per Malachiam, &c.*) Vide P. Azor. dict. cap. 18. q. 7. a princ. P. Ægid. dict. quæst. 83. num. 117.

CAPUT II.

Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum vivis, sed & defunctis nondum plene purgatis in Christo.

α Et quoniam in divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruente obtulit, docet S. Synodus sacrificium β istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum vero corde,

corde, & recta fide, cum metu, & reverentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno. *a* Hujus quippe γ oblatione placatus Dominus gratiam, & donum Pœnitentiæ concedens, crimina & peccata, etiam ingentia dimittit. Una δ enim eademque est hostia, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cujus quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed, & pro defunctis in *b* Christo nondum ad plenum purgatis, rite, juxta Apostolorum traditionem, offertur.

a August. 10. de Civ. Dei, c. 20.

b Infra Sess. 25. in pr.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Junium super opera contrav. Bellarm. p. 1. lib. 4. cap. 5. P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 1. quæst. 83. num. 107. late. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. a num. 149.

β *Sacrificium istud vere propitiatorium esse*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 20. a princip. Bald. Junium dict. cap. 5. in princip. Card. Bellarm. lib. 2. de Sacrif. c. 4. P. Valent. Disp. 6. quæst. 11. puncto 1. §. 19. P. Ægid. dict. quæst. 83. a num. 109. Petrus Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Eucharist. c. 17. concl. 8.

γ *Hujus oblatione placatus Dominus.*) Vide Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 3. Disp. 225. num. 22. & Disp. 228. num. 14. P. Azor. instit. Moral. pag. 1 1. lib. 10. c. 20. q. 2. ℣. Postremo. P. Valer. Reginald. dict. lib. 29. num. 56.

δ *Una enim eademque est hostia.*) Vide Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. quæst. 42.

ε *Sed & pro defunctis.*) Vide P. Azor. dict. lib. 10. c. 22. q. 4. P. Valer. Reginald. dict. lib. 29. num. 153. ℣. in vita. P. Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Euchar. c. 17. conc. 21. An autem, qui in humanis est, possit sibi facere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol in praxi Episc. p. 2. verbo Missa, ℣. Decimo: modo non dicantur orationes, quæ monstrant aliquem jam mortuum v. g. *Inclina Domine*, ubi dicitur, *quem de hoc sæculo migrare jussisti.*

CAPUT III.

Memoria Sanctorum fit in Sacrificio, ipsum autem Sacrificium non offertur Sanctis.

Et quamvis *a* in honorem, & memoriam Sanctor. nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit;

a August. de civit. Dei, lib. 8. c. 27.

ſueverit; non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronavit: unde nec Sacerdos dicere ſolet: Offero tibi ſacrificium Petre, vel Paule; ſed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipſi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſur. Tom. 1. q. 73. n. 158.

CAPUT IV.

Canon Miſſæ ab omni vitio purus conſtat verbis Domini, Apoſtolorum traditionibus, ac ſanctorum Pontificum piis inſtitutionibus.

a Et cum ſancta ſancte adminiſtrari conveniat, ſitque hoc omnium ſanctiſſimum ſacrificium; Eccleſia Cathol. ut digne reverenterque offerretur, ac perciperetur, ſacrum canonem multis ante ſæculis inſtituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime ſanctitatem, ac pietatem quandam redoleat: menteſque offerentium in Deum erigat, is enim conſtat, cum ex ipſis Domini verbis, tum ex Apoſtol. traditionibus, ac ſanctor. quoque Pontific. piis inſtitutionibus.

REMISSIONES.

a Vide Balduin. Junium ſuper opera controv. Bellarm. pag. 2. lib. 3. c. 5. a principio, & præcipue ℣. Porro Canon.

CAPUT V.

Majeſtas Sacrificii commendatur, & mens fidelium ad cæleſtia erigitur per quorundam ſummiſſe dicendorum recitationem, ceremonias, veſtes, &c.

a Aug. lib. 3. de lib. arb. c. 10. Humana autem anima.

Cumque a natura hominum ea ſit, ut non facile queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem ſuſtolli; propterea pia mater Eccleſia ritus quoſdam, ut ſcilicet quædam ſummiſſa voce, alia vero elatiore, in Miſſa pronuntiarentur, inſtituit, Cæremonias item adhibuit, ut myſticas benedictiones, lumina, thymia-

thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apost. disciplina & traditione, quod & majestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

REMISSIONES.

a Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. cap. 8. de ceremoniis Missæ. Pater Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. num. 159. cum seqq. * Vide etiam Soto in 4. sentent. distinct. 13. q. 2. Art. 4 Hugonem de Sanct. Vict. lib. 2. de minist. Christianæ fidei 4. p. & lib. de myster. Eccles. c. 6. Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi canonica c. 38. lit. A. Thom. Waldens. de Sacram. lib. 1. tit. 4. c. 28. Albert. Pighi. de Ecclesiast. Hierarchia lib. 1. c. 6. Conrad. Brun. de ceremoniis Ecclesiast. lib. 1. c. 1. col. 3. P. Henriquez in summa Theologiæ Moralis lib. 1. de Sacram. in genere. c. 11. qui & alios auctores refert.

CAPUT VI.

Missa etiam ea, in qua nullus præter Sacerdotem, qui est publicus Minister, sacramentaliter communicat, est publica; fitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

1. Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut a in singulis Missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Euchar. perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberior proveniret: nec tamen, si id non semper fiat, a propterea Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas & illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat, siquidem illæ quoque Missæ vere communes censeri debent; partim quod in eis populus spiritualiter communicet; partim vero; quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.

a C. alioqui nec Fabian. de consecrat. dist. 1. c. Etsi non nec Concil. Eliberti, de cons. dist. 2. c. Omnis homo, nec. 1. Toletan. c. 13. probasset certis tantum temporib communicantes.

DECLARATIONES.

1. *Optaret.*) Obstat Concil. Trident. Episcopo volenti præscribere certa tempora, (veluti dies Dominicos, quartam & sextam feriam) quibus tantum liceat viris laicis conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non conjugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreverentiam, quam potest quotidiana hujus Sacramenti sumptio in sua Diœcesi parere. Quia antiquo tempore peracta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam,

& ideo

& ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, *cap quotidie de consecr. dist.* 2. Quapropter exhortandi sunt fideles, ut sicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant, *cap. si quotiescunque de consecrat. distinct.* 2.

REMISSIONES.

a *Ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu sed Sacramentali etiam Eucharistia, &c.*) Ex hoc textu colligit Ludov. Beja Respons. casuum conscientiæ p. 4. casu 14. ℣. Confirmatur hoc ex Concilio, quod scilicet quilibet Sacerdos potest Eucharistiam ministrare, absque peccato sæpius communicanti voluntarie, & ex devotione. Vide D. Ambr lib. 5. de Sacr. c. 4. P. Ægid. de Sacram. Tom. 5. quæst. 80. num. 97. cum seqq.

CAPUT VII.

Plures ponuntur causæ, ob quas præceptum sit Sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo, miscerent.

a 3. Carth. cap. 4. & Braccar. 3. c. 1. ex Cyprian. lib. 2. e. epist. 3.

b Apoc. 17.

Monet a deinde S. Synodus, præceptum esse a ab Ecclesia Sacerdot. ut aquam vino in calice offerrendo miscerent; tum quod Christ. Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere ejus aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacrament. hac mixtione recolitur, & cum b aquæ in Apocal. Beati Joan. populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

REMISSIONES.

a Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 3. quæst. 9. ℣. Altera Quæstio erat. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q. 74 Art. 6. num. 128. P. Vasquez. in 3. p. D. Thom. Disp. 176. num. 13. & Disp. 179. num. 11. Petr. Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Eucharist. cap. 4. concl. 16. & 17.

CAPUT VIII.

Missa non dicenda vulgari lingua, ejus tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

c Thren. 4.

Etsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire visum est Patribus, ut a vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento ubique cujusque Ecclesiæ antiquo, & a S. Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oves Christi esuriant, c neve parvuli panem petant, & non sit, qui frangat eis, mandat S. Synod. Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missar. celebrationem vel per se, vel per alios ex iis, quæ in

[redacted]

in Missa leguntur, aliquid exponant; *a* atque inter cætera sanctissimi hujus Sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis & festis. *a* Sess. 24. c. 7.

REMISSIONES.

a *Ut vulgari passim lingua celebraretur.*) Vide P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 8. c. 29. q. 6. ℣. Verum. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 1. lib. 1. c. 2. verbo Propositio ℣. Probatur 3. p. 13.

CAPUT IX.

Prolegomenon Canonum sequentium.

Quia vero adversus veterem hanc, in sacrosancto Evangelio, Apostol. traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos gravesque his de rebus mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ adversantur, damnare, & a S. Ecclesia eliminare, per subjectos hos Canones constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

α Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CAPUT II.

β Si quis dixerit, illis verbis: *b* Hoc facite in meam commemorationem, *c* Christum non instituisse Apostol. Sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliique Sacerdotes offerrent Corpus & sanguinem suum; anathema sit. *b* 1. Cor. 11. *c* Luc. 22.

CANON III.

γ Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti, non autem *d* propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neque pro vivis & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit. *d* Supra c. 2.

S CANON

CANON IV.

δ Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in
a Supra c. 3. honorem *a* Sanctor. & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

b Supra c. 4. Si quis dixerit, Canonem Missæ errores *b* continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

* Si quis dixerit, cæremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis: quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

ε Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars Canonis, & verba consecrationis proferuntur,
c Supra c. 1. damnandum esse; aut lingua *c* tantum vulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. c. 8. quæst. 4. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 3. Disp. 222. num. 15.

β CANON II. Vide D. August. lib. 10. de civit. Dei, c. 20. P. Azor. dict. quæst. 4.

γ CANON III. Vide P. Vasquez dict. Tom. 3. Disp. 228. num. 3 P. Ægid. de Sacram. quæst. 83. num. 161. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. num. 149. & 163.

δ CANON IV. Vide P. Henriquez in summa p. 2. lib. 9. c. 31. num. 2.

* CANON VII. Vide Salzedo alios referentem in addit. ad Bern. Diaz, in praxi Canon. c. 38. lit. A.

ε CANON

e-CANON FIN. Vide P. Azor. instit. Moral. Part. 1. lib. 10. c. 30. quæst. 1. ✠. Altera quæstio est. Balduinum Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 7. de Missis privatis, genere linguæ, & modo vocis, prope finem.

Decretum de observandis & evitandis in celebratione Missæ.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac divinum a Christi fidelibus tractari posse; quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per Sacerd. quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa jam sive temporum vitio, sive hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti sacrificii dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit S. Synodus, ut ordinarii locorum Episc. ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel 1. *a* avaritia, *b* idolorum servitus, 2. vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, imprimis quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, *c* ꞵ & quidquid 3. pro Missis novis celebrandis datur, nec non importunas, atque 4. illiberales Eleëmosynar. exactiones, potius quam postulationes, aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice & notorie criminosus sit, * aut sancto altari ministrare,

a Hier. 48.

b Ephes. 5.

c Concilium Laodic. Can. 8. Concil. Carthag. 2. Can. 9. c. ficut, cum seqq. c. his ergo, c. nullus presbyter; & c. cleri de consec. dist. 1. juxta.

Conc. Laodic. c. 58. & Felic. Pap. in Epist. ad omnes Episc. & ante hos Anacl. Epist. 1.

strare, aut sacris interesse permittant; neve ꝩ ꝫ patiantur 5. privatis in domibus, † atque omnino extra Eccles. & ad divinum tantum cultum 6. dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut regularib. quibuscunque peragi: ac nisi prius, qui intersit, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab ꝫ Eccles. vero musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impur. aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana atque adeo profana colloquia, 7. deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut domus *a* Dei vere domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis ꝣ quam 8. debitis horis celebrent; * neve ritus alios, aut alias cæremonias, 9. & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam ꝫ vero Missar. & candelarum certum numer. qui magis a superstitioso cultu, quam a vera religione, inventus est, omnino ab Eccles. removeant: doceantque populum, quis sit, & a quo potissimum proveniat sanctissimi hujus sacrificii tam pretiosus ac cœlestis fructus. 10. ꝫ Moneant † etiam eundem populum, ut frequenter 11. ad suas *b* Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant. ꝫ Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostol. prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolate servanda censuris Ecclesiast. aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus privilegiis, exemptionibus, ac consuetudinibus quibuscunque.

a Matth. 21.

b Cap. 2. de pat. Vide Concil. Agath. 21. & 63.

DECLARATIONES.

1. *Vel avaritia.*) Avaritia non solum arcenda est ab eo, qui celebrat, sed ab his etiam, qui a celebrante aliquid exquirunt, ut illi faciant licentiam celebrandi.

Idem

Item non posse Parochos accipere aliquid etiam a sponte dantibus pro administratione Sacramentorum: pro Eleëmosyna autem, quod sponte offeretur, posse accipere. 1. Febr. 1593.

2. *Ut irreverentia vitetur.*) Ubi est consuetudo, quod Sacerdos per Ecclesiam paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus Eleëmosynam quærat & pacem offerat, illam S. D. N. censuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & Eleëmosynam accipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Ecclesiam vagatio hic specialiter tollitur. Parochus autem Ecclesiam circumire potest. At simplex Sacerdos nec ad populum se vertere, nec Ecclesiam circumire potest. Ita Congregatio facto verbo cum Sanctissimo censuit.

3. *Pro Missis novis.*) Qui Missas novas celebrant, possunt se tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa.

4. *Illiberales Eleëmosynarum exactiones omnino prohibeant.*) Non enim est obligationis: poterit tamen accipi Eleëmosyna inter partes stabilita pro Missis celebrandis & promittens solvere, potest conveniri. Cajet. in sum. verbo Simonia.

5. *Privatis in domibus.*) Facultatem celebrandi in privatarum domorum oratoriis, ab Apostolica Sede emanatam, Episcopus impedire non potest, verum oratoria ipsa visitare debet, ut videat, si decenti loco ornatuque sint. Item corrigere quicquid corrigendum invenerit: licentias quoque ab antecessoribus Ordinariis concessas revocare, aut limitare ejus arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi Missam in oratorio alicujus Laici revocari non potest sine causa.

6. *Dedicatà oratoria.*) In oratoriis extra Ecclesiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In privatis oratoriis celebrandi facultas ab Episcopo concedi non potest: quod procedit præsertim in locis ad id quidem destinatis, sed oratorii formam non habentibus. Idem de Principum domibus censendum est, nam hoc casu illæ privatæ censentur, sicut & palatia Baronum. Quibus non obstantibus, Ordinarii arbitrio permittit Pontifex, necessitate personarum & infirmitatis qualitate pensata, ut pro infirmorum commoditate, etiam in privato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchionissæ, ut possit facere celebrari Missam in oratorio, quod propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula sui palatii honesto & opportuno ad sacrum Missæ usum extruendum curavit; modo tamen illud occlusum teneat, sicuti postulat dignitas sacrificii, quod ibi agendum est.

Literis Archiepiscopi Januensis quærentis, quid agendum sibi esset in prava Januensium consuetudine, quæ tam ægri quam valentes passim contra Decret. Concil. Trident. Missas domi audiunt? visum est respondendum, ut nemini (qui possit ad Ecclesiam ire) id permittat: in casu tamen

 necessi-

necessitatis concedat arbitrio suo; modo celebretur in oratorio, vel altari ad id ministerium decenter constituto.

Infans nobilissima mulier Portugalliæ, cum per consuetudinem, non possit ipsa, neque ejus familia exire domo ad Missam; potest & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire sine tamen præjudicio Parochiæ.

Licentia celebrandi Missam in oratorio vel Ecclesia de novo fabricata dari non debet nisi cum clausula *salvo jure, & sine præjudicio Ecclesiæ Parochialis*. Hoc autem præjudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & ad alia, quæ ipsi Parochiæ de jure debita attinent, in aliis vero non.

Si Oratorium ab Ordinario visum atque recognitum, existimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, sicut Missæ sacrificium requirit, debet ab eodem Ordinario, (si adsit aliqua legitima causa,) permitti, ut in eodem Missa celebretur.

7. *Deambulationes, strepitus.*) Judices etiam Ecclesiastici (qualis est Vicarius cum adjunctis) non possunt intra corpus Ecclesiæ judicium exercere, *ut infra cap. . Sess. 25 de Reform. §. Episcopis.*

8. *Debitis horis.*) Ante diem & horis indebitis celebrare nulli licet, etiam vigore Privilegiorum a Sede Apostol. ante Concilium Trident. concessorum. An autem Regulares possint Dominicis diebus dicere Missas, nisi prius in Ecclesia majori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio censuit: nullo decreto Concil. id inhibitum esse: sicut & non est statutum, ne processiones faciant extra claustra, vel publicent monitiones, seu quasvis Bullas, sine Episcopi licentia, sic declaravit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Francisci & B. Mariæ Magdalenæ. facultatem celebrandi Missam ante lucem, sed ita, ut Missa non incipiatur, nisi duabus horis ante Solis ortum.

Prælatis, Capellanis, Clericis, fratribus; aliisque superioribus mandavit Pius V. in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suæ indignationis, ac perpetuæ suspensionis a divinis pœnis, ut deinceps Missas vespertino tempore, licentiarum a majori Pœnitentiario obtentarum, aut aliarum facultatum, sive quovis alio prætextu, celebrare, vel celebrari facere non præsumant. Et hæc sancta constitutio Pii V. in Bullario est.

9. *Et preces in Missarum celebratione.* Licet novæ & non receptæ preces in Missa prohibeantur, non tamen jaculatoriæ, sicut est: *Adoramus te Christe*, & similes usu communi extra sacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in Missa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin, ubi consuetudo viget, vulgari sermone dici possint.

10. *Moneat etiam.*) Populus monendus est, ut Dominicis diebus, & Festis majoribus in suis Parochiis Missas audiat: non tamen ex vi Concil. Trident. est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus.

11. *Ad suas Parochias saltem diebus Dominicis.*) Circa excommunicationem ferendam in eos, qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricem vel Parochialem Ecclesiam pro Missa audienda, Congregatio censuit hanc pœnam

nam excommunicationis etiam in causa notabilis negligentiæ, aut contumaciæ nullo Decreto Concilii impositam fuisse; sed tantum injunctum est Episcopis, ut ipsi moneant populum, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & majoribus Festis accedat, ut loquitur præsens c. Item moneant populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, & discendam doctrinam Christianam, *ut loquitur sess. 24. cap. 4.*

De rectore monoculo, qui vult se dare religioni, & celebrare Missam, negatum est, si est captus toto oculo, neque hujus dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit. *Innoc. in cap. cum tua, de corp. vit.*

Congregatio Concilii declaravit, caput unicum de observandis, & evitandis in celebratione Missæ Sess. 22. in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata oratoria sacrificium Missæ celebrari non debere, non derogasse Privilegio introducto in favorem Episcoporum per cap. ultimum de Privileg. in 6. Elborensis. 9. Sept. 1591.

Per hoc decretum, scilicet, de Missis in privatis domibus non celebrandis, non est ulla ex parte derogatum Privilegio concesso in favorem Episcoporum, de quo in cap. ult. de Privileg. in 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilii est tollere abusus, at in Episcopis non est abusus, cum fiat ex causa, scilicet, ut quotidie Missam audiant, quam non audirent, si illa privilegia ipsis derogarentur. Quo Privilegio Episcopi etiam propter valetudinem utuntur: nam profectionis & valetudinis causa æquiparantur. Eodem Privilegio possunt uti Episcopi ex urgente periculo: nam & per cap. *Concedimus de consecr. dist.* 1. conceditur Missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens commode accedere ad Ecclesiam, potest absque dicta licentia S. D. N. de celebrando, in oratorio celebrare, vel celebrari sibi facere, ex cap. *Missarum solemnia, de consecr. dist.* 1.

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in privatis domibus est petenda a Sede Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere aliis, ex hoc textu, & ex dicta declaratione: ad tollendum abusus, licet de jure posset, dict. cap. *Missarum solemnia.*

An si regulares aliqua indecentia aut prohibita in Ecclesiis suorum ordinum habeant, ex Concilio Provinciali possit Ordinarius etiam contra ipsos Regulares, eorumque Ecclesias, prout eis videbitur, etiam per viam interdicti, vel censurarum providere. Respondit Congregatio posse, dum tamen ad interdictum non procedat, nisi rite & recte observatis omnibus a Jure requisitis.

REMISSIONES.

α *Quæ vel avaritiæ, idolorum servitus, &c.*) Vide Navar. in Miscell. de Orat. Miscell. 56. num. 3. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 29. ubi latissime.

β *Et quidquid pro Missis novis celebrandis datur, &c.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Qui Missas novas celebrant, possunt se tantum in medio Altaris ad populum vertere; & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, ℣. Secundo.

* *Et notorie criminosus sit.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Can. cap. 79. lit. A.

γ *Neque patiantur privatis in domibus, &c.*) Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 30. num. 24 cum seqq. late Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. Petr. Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Eucharist. concl. 1 dub 1. & 2. P. Azor. instit. Moral. pag. 1. lib. 10. cap. 26. a princ. P. Henriquez in summa part 2 lib 8. cap. 56. pag. 738. P Ægid de Sacram. Tom. 1. quæst 83. num. 223. cum seqq. Et Sixtus IV. concessit fratribus Minoribus, ut non solum in oratoriis & locis, quibus degunt, sed etiam in quocunque alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatili Missas libere, & licite celebrare. At Alexand. VI. concessit eisdem fratribus, ut possint celebrare Missas in Cameris sæcularium, vel in plateis dato, quod non videantur loca inhonesta, quia in Cameris dormiunt conjugati. & in plateis fiunt multa profana; quas Concessiones adducit Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 43 Art. 4. & 5. resolvit Concilium in præsenti non revocare hæc Privilegia, sed tantum præcipere ordinariis, ut non obstantibus dictis Privilegiis compellant Regulares in foro exteriori censuris, & aliis remediis opportunis, ne facultatibus in ipsis Privilegiis utantur, & sic non impedientibus Episcopis non est, cur Religiosi scrupulis agitentur. Sed P. Azor. dict. cap. 26. quæst 7. dicit per Concilium in præsenti sublata esse prædicta Privilegia, nisi denuo concedantur, & confirmentur, & allegat Navar. in Man. cap. 25. num. 82. Durant. de ritibus Ecclesiæ, lib. 2. cap. 6. num. 8. P Ægid. dict. quæst. 83. num. 226. Ideo Gregorius XIII. concessit Religiosis Societatis Jesu, quod non obstante decisione Concilii Trident. Sess. 22. in decreto de observandis, & evitandis in celebratione Missæ, possint presbyteri Societatis in missionibus, quæ a Superioribus fiunt, servata alias forma Concessionis Pauli III. videlicet cum debita reverentia & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare ubique gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia & profana, tuta & honesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum provincialis Præpositi, eo tunc utendum fore judicaverint, poteruntque ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus ad illud sumendum debite præparatis.

δ Utrum Episcopus possit dare licentiam, ut Sacerdos in privatis domibus, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Navar. Cons. 1. sub tit. de Constit. num. 76. & Cons. 16. de Privilegiis. P. Azor. dict. cap. 26. quæst. 3. ubi resolvit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & quæst. 4. sacram Congregationem censuisse, per hoc

Decretum

Decretum non esse derogatum Privilegio Episcoporum, quod habetur in cap. Quoniam de Privileg. lib. 6. de quo etiam Beja cas. conscient. pag. 4. casu 33. Idem Azor dict. cap. 26. quæst. 5. asserit eandem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicto Privilegio uti, quando ob incommodam valetudinem domo exire nequeunt: & q. 6. posse Missæ sacrificium absque peccato fieri extra loca consecrata tempore necessitatis, Episcopi consensu, ubi commode is peti & impetrari potest, aut etiam sine eo, ubi commode peti non potest, de quo etiam Navar. in Man. cap. 25. num. 82. Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. num. 8. Ludov. Bejad. casu 33. ✠. probetur, cum quia P. Soar. pag. 3. Disp. 81. Sect. 2. late Petrus Cened. pract. & Canon. lib. 1. quæst. 44. a num. 4.

† *Neve patiantur privatis in domibus.*) Vide Bern. Diaz in praxi Can. Cap. 38. ubi etiam Salzedo lit. A.

s *Ab Ecclesiis vero musicas eas, &c.*) Vide Cajet. 2. 2. q. 91. Art. 1. ✠. Inter hæc. Navar. in Man. cap. 12. num. 87. P. Soar. Tom. 2. de Religione lib. 4 de Orat. cap. 13. num. 16. & 17. Valent. 2. 2. Disp. 6. q. 9. puncto unic. late, & eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 37. num. 7.

ζ *Ne Sacerdotes aliis quam debitis horis celebrent.*) Vide Navar. de Orat. in Miscell. 76. Fr. Emman. In explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 13. num. 9 P. Henriquez lib. 9. cap. 14. §. 6. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit lib. 29. a num. 173 P. Azor. inst. Moral. pag. 1 lib. 10. c. 25. p. 1021. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 3. Disp. 233. num. 26. cum seqq. Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, resolvunt Fr. Emman. dict. § 13. ad finem. Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 7. P. Soar. Tom. 3. Disputat. 80. Sect. 4. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. quæst. 83. num. 217. cum seq. Fr. Joannes de la Cruz de statu Religion. lib. 7. cap. 5. dub. 6. ubi refert, quibus religiosis sit concessum Missam celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesia statutam, de quo etiam P. Azor. dict. c. 25. q. 5.

* *Aliis quam debitis horis celebrent.*) Vide tradita a Salzedo ad Bern. Diaz in prax Can. Cap. 46. per totum.

ι *Quarundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, &c*) Vide P. Gabriel. Vasquez in 3. p. D. Thom. Tom. 3. Disp. 233. num. 26. Zerol. p. 1. verbo Missa, p. 227. P. Sanch. dict. lib. 2. cap. 40. n. 40. ubi num. 41. de Trinitariis sancti Amatoris.

ϑ *Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant.*) Vide Cened. ad decretal. Collect. 104. Ferdinand. Paez. Lusit. in Repet. cap. Missas, de consecrat. distinct. 1. num. 433. Guttier. Canon. cap. 30. a. num. 7. lib. 1. Fr. Emman. in summa Tom. 1. cap 149. num. 125. & quæst. Regul. Tom. 1. q. 43. Art. 7. P. Soar. Tom. 3. Disput. 87. Sect. 2. in dub. circa secundam Missæ divisionem. P. Azor. instit. Moral. pag. 1. lib. 7. cap. 6. q. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 19. q. 3. num. 22. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q. 83. num. 312. P. Henriquez in summa pag. 2. lib. 9. de

Missa, cap. 26. num. 14. p. 830. Matthaeus Soar. in pract. & ordine visitandi, cap. 3. num. 4. Zerol. in praxi Episc. pag. 1. verbo Missa, ℣. sextum, pag. 429. ubi asserit, sacram Cardinalium Congregationem censuisse, non posse Episcopum cogere populum mulctis aut poenis, etiam casu notabilis negligentiae, aut contumaciae, ire ad audiendam Missam in Parochia sua. † Vide etiam Grill^nzon. in Conf. 54. num. 7. & 18.

i Haec igitur omnia, &c) Ex his verbis colligit Fr. Emmae. dict. Art. 7. posse Episcopos compellere Regulares, ut in Offertorio Missarum conventualium, quae Dominicis diebus in Monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quae festivitates, & jejunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horum festorum & jejuniorum, praecepta Ecclesiastica a fidelibus transgrediantur, & ibi testatur ita vidisse observari a quibusdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliae in Archiepiscop. Elborensi.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

a Infra Sess. ult de Reform. c. 2.

Eadem sacrosancta oecumenica, *a* generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legato, ut reformationis negotium prosequatur, haec in praesenti Sessione statuenda censuit.

CAPUT I.

Omnes Clerici sint a negotiis saecularibus alieni, honeste graviterque se gerant, ac sancte vivant, cum caeteri in eos suos oculos conjiciant, ex iisque sumant, quod imitentur.

b Matth. 4. tit. 2. Cap. qualiter, 2. de accus. c. clericos 21. dist.

c Sess. 14. in prooemio.

* Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cum enim a rebus saeculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tanquam *b* speculum, reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, * *c* ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nil, nisi grave, moderatum, ac religione plenum, prae se ferant; levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent

ugiant; ut eorum actiones cunctis afferant ve-
m. Cum igitur, quo majore in Ecclesia Dei
e & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius
rvanda: *a* statuit S. Synodus, ut quæ alias a *b*
Pontificibus, & a sacris Conciliis de Clericorum
nestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul
commessationibus, choreis, aleis, † lusibus, ac
nque criminibus, nec non sæcularibus negotiis
copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadem
um iisdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordi-
ponendis, observentur: nec appellatio execu-
hanc, quæ ad morum correctionem pertinet,
t. Si qua vero ex his in desuetudinem abiisse
int, ea quamprimum in usum revocari, & ab
accurate custodiri studeant; non obstantibus
dinibus quibuscunque, ne subditorum neglectæ
onis ipsi condignas, Deo vindice pœnas per-

a De vita & hon. cler. extra in 6. & c. canonum. 14. q. 3. c. credo, 21. q. 3. Conc. Carthag. 1. can. 6. & Conc. Carthag. 3. cap. 15. Concil. Chalced. canon. 3. Concil. Aurel. 2. c. 14. cum simil. & inf. Sess. 24. de ref. c. 12.
b Vide 1. Conc. Matiscon. c. 5. & 2. Nicæn. c. 16. & 4. Carth. cap. 44. & seqq.
* quando Luc. 16. Gen. 18. Thren. 3.

n Lateranens. sub Innoc. III. c. 8. & lib. 5. Decretal. de accusationibus & inquisitionibus.

, & quando, * quomodo debeat Prælatus procedere ad inqui-
m, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus novi
Testamenti colligitur evidenter, ex quibus postea processerunt
anctiones, sicut olim aperte distinximus, & nunc sacri appro-
acilii confirmamus. Legitur enim in Evangelio, quod villi-
ni diffamatus erat apud Dominum suum, quasi dissipasset bo-
audivit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem vil-
uæ, jam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus
ndam & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opera
nt. Ex quibus auctoritatibus manifeste comprobatur, quod
cum subditus, verum etiam cum Prælatus excedit, si per
& famam ad aures Superioris pervenerit, non quidem a ma-
naledicis, sed a providis & honestis: nec semel tantum, sed
d clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet coram Ec-
oribus veritatem diligentius perscrutari, ut si rei poposcerit
Canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam
k judex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore,
ebitum exequatur. Licet autem hoc sit observandum in subdi-
tius tamen observandum est in Prælatis, qui quasi signum sunt
ag ttam. Et quia non possunt omnibus complacere, cum ex
ntur non solum arguere, sed etiam increpare; quin etiam in-
endere, nonnunquam vero ligare, frequenter odium multo-
rum

rum incurrunt, & insidias patiuntur: Ideo sancti Patres provide statuerunt, ut accusatio Prælatorum non facile admittatur, ne concussis columnis corruat ædificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum falsæ, sed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verum ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injuste, ut tamen caverent, ne delinquerent insolenter, contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet, ut criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cum super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor ascendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo, ad inquirendum & puniendum ejus excessus, non ex odii fomite, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit gravis excessus, etsi non degradetur ab Ordine, ab administratione tamen amoveatur omnino: quod est secundum Evangelicam sententiam a villicatione villicum amoveri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi per contumaciam absentaverit: & exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid, & a quo sit dictum, appareat, publicanda: nec non exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionem vero & exclusionem deponendi falsum, audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentius debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas contra quos, ut de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denuntiationem, & inquisitionem eorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denuntiationem charitativa admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio prævenire, illo semper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus usquequaque servandum, quæ, cum causa requirit, facilius & liberius a suis possunt administrationibus amoveri.

Lib. 3. Clem. de vita & honestate Clericorum.

Quoniam, qui abjectis vestibus proprio congruentibus Ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius Ordinis prærogativa se reddit indignum: præsenti constitutione sancimus, quod quicunque Clericus virgata vel partita veste publice utetur, (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit per sex menses a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si vero beneficiatus non fuerit, in sacris tamen Ordinibus circa sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem

Idem quoque censemus de Clericis aliis, vestem talem, simul & tonsuram publice deferentibus clericalem. Dignitatem vero personarum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non cæteri in sacerdotio constituti, ac Religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si (præterquam ex causa rationabili) publice vestem ferant hujusmodi, aut infulam seu pileum lineum publice portent in capite: sint eo ipso, beneficiati videlicet, a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, suspensi per annum, cæteri vero sacerdotes & Religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcunque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales & cæteri quicunque Clerici utentes epitogio seu tabardo foderato usque ad oram, & ita brevi, quod vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum sæculares Clerici & Religiosi, administrationem habentes teneantur intra mensem dare pauperibus: cæteri vero Religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur suis Superioribus assignare, in pios usus aliquos convertendum; alioquin beneficiati suspensionis, cæteri vero inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se noverint incurrisse.

Huic insuper adjicimus sanctioni, ut Clerici, præsertim beneficiati caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publice non utantur.

REMISSIONES.

a Vide Navar. consl. 4. de Regular. n. 27. & in cap. statuimus, 19. q. 3. n. 25. vers. 2. P. Rebello, de obligat justit. p. 2. lib. 9. q. fin. sect. 2. n. 5.

* *Moresque suos componere.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. cap. 75. lit. A. P. Greg. Tholosan. de appellat. lib. 2. cap. 10. num. 1. in fine.

† *Aliis.*) Vide Bern. Diaz. in praxi can. c. 70. ubi Salzedo post Navar. Menoch. & alios.

CAPUT II.

Qualitates assumendorum ad Ecclesias Cathedrales, qui vita bona, & ordine sacro præditi esse debent, ac tales, qui cæteros docere valeant, quæ probari debent testimoniis, &c.

Quicunque *a* * posthac ad Ecclesias Cathedrales erit 1. assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus & vita, ac aliis, quæ a sacris *a* Canonibus requiruntur, plene sit præditus, verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus, quarum rerum instructio, si ejus notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nunciis Provinciarum, aut ejus Ordinario,

a c. cum in cunctis & c. a nobis, de Elect. c. grave nimis, de præbend. & inf. Sess. 14. c. 1. de reform.

nario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia vero præter hæc ejusmodi polleat, ut muneris sui injungenti necessitati possit satisfacere. Ideoque, antea in Universitate Studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel jure Canonico merito sit promotus, † aut publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod, si Regularis fuerit, a Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias graviter oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Lib. 3. Decretal. de præbendis, & dignitatibus.

CAPUT XXIX.

Grave nimis est & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non vereantur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis. Unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, ut prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis velint, & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in provinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita ut qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur instituta in eodem Concilio persona provida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitani vero delictum, superioris judicio relinquatur ex parte Concilii nuntiandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorem consequatur effectum, hujusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.

DECLARATIONES.

1. *Assumendus.*) Principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria Jurisdictio cum omnibus juribus quasi Episcopalibus competit, non necessario conferri debet Licentiato, vel Doctori, ut principalis dignitas Cathedralis: Concilium enim, quando loquitur de dignitatibus c. 12. Sess. 24. hortatur, ut conferantur Doctoribus, non vero præcipit: quia hoc nullibi dicitur esse necessarium. *Vide Sess. 24. cap. 12. §. Hortatur.*

RE-

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. c. 4. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 8. q. 5. n. 5. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. c. 21. lit. B. & in cap. 24. lit. A. & in cap. 25. lit. A. Hieron. Cevallos in suis pract. com. contra com. q. 606. n. 8. & 9. Cened. Collect. ad Decret. 77. num. 2.

β *Ideoque antea in Universitate Studiorum, &c.*) Vide Menoch. de Arbit. casu 425. num. 35. Navar. de Orat. Miscell 38. num. 154. cum seqq. P. Henr. in summ. p. 2. lib. 10. c. 16. §. 2 lit. R. & lib. 14. cap. 19. in princ. P. Azor. institut. Moral. p. 2. lib. 3. c. 28. q. 9. & lib. 6. c. 6. q. 1. P. Less. de just. lib. 2. cap. 34. dub. 24. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 4 t. 67. Cened. ad Decretum Collect. 51. n. 4. in fine. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 171.

† *Vel jure Canonico merito sit promotus, &c.* (Vide Marcum Anton. Pereg. cons. 3. n. 19. vol. 2.

CAPUT III.

Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunque fructuum, quorumcunque beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. Excipe actu ministrantem in Ecclesia curata extra civitatem. Excipe quasdam Cathedrales & Collegiatas Ecclesias. Ubi non ministrantes perdant aliquid, quod ad dictam tertiam partem ascendit.

α β γ &c. Episcopi, etiam tanquam delegati Apostolici, 1. λ ex fructibus, & proventibus quibuscunque, 2. omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, tertiam 3. partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi servitium juxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint; illius diei distributionem amittant; nec ejus quoquo modo dominium acquirant, 4. sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, 5. arbitrio Ordinarii applicetur. Crescente vero contumacia, contra eos 6. juxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis

dictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de jure, seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra civitatem in diœcesi, 7. cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministraverit, 8. tanquam præsens sit, ac divinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & proventuum ascendat: 9. non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam juramento & quavis auctoritate firmatis.

DECLARATIONES.

1. *Ex fructibus, & proventibus quibuscunque.*) Hujus capitis dispositio locum habebit, si fructus illi & proventus sint illius Ecclesiæ, in cujus choro Sedem habent hæ dignitates: secus vero, si nullus fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam jurisdictionem exerceant.

2. *Omnium dignitatum.*) Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ, etsi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, ubi est consuetudo, absque alia dispensatione, ut c *Licet*, de Cons. in 6. nec illis unire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ sunt de Jure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint sine fructuum & proventuum amissione, per hoc decretum nihil est hujusmodi concessioni derogatum. Verum dignitates omnes, etiam illæ, quæ sunt de jure patronatus, detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ sunt, ut c. 3. Sess. 21. dicitur. Similiter obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur; & sic detractioni istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitime duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate hujus Decreti, in quotidianas distributiones est conversa, *Supr. Sess.* 21. *de Reform.* c. 3. §. *Habens.*

Con-

Congregatio Concilii censuit, posse Canonicos per mediaria Ecclesiæ inservire, juxta Decretum Episcopi, dum tamen toto anno ultra bimestre non absint ab Ecclesia, & etiam eo tempore distributiones quotidianas minime percipiant.

3. *Tertiam partem in distributiones.*) Congregatio censuit, hoc procedere etiam, quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio facienda est ex fructibus, non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu aliis notatur, sed secundum communem valorem currentem. *Vide Sess.* 21. c. 3. §. *Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, volens creare distributiones in Cathedrali, juxta formam hujus capitis, dimisit liberas præbendas, distributionesque constituit ex reditibus ejusdem Ecclesiæ, provenientibus a mortuariis & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decrevit, ut ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ dignitatis possit abesse ultra tres menses concessos a Concilio? Congregatio censuit posse.

An vero pro tempore dictæ absentiæ ultra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam?

Congregatio censuit posse, dummodo dari consueverint absentibus legitima causa, non tamen lucrari distributiones mere quotidianas.

An durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius canonicatus, quem obtinuit, vel ex dispensatione vel ex Ecclesiæ illius consuetudine, stante quod fructus canonicatus distincti sunt a fructibus præbendæ Archidiaconatus?

Congregatio respondit non posse, nisi pro tribus mensibus vacationis & a Concilio permissis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi extet Ecclesiæ Consuetudo, ut Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem censuit Congregatio salvam remanere.

Abulens. distributionum Causa proposita.

Illustrissimi & Reverendissimi Domini. In Ecclesia Abulensi distributiones quotidianæ a fructibus præbendarum separatæ non sunt, & Capitulum prætendit D. Episcopum non posse tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Ecclesiæ separare pro quotidianis distributionibus; sub prætextu, quod ex consuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarii & cæteri præbendati dictæ Ecclesiæ Abulensis soleat lucrari grossam præbendarum suarum residentes & interessentes qualibet die, una hora duntaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam juxta determinationem a Capitulo, pro temporis commoditate, faciendam, nec ad majorem residentiam & divinorum interessentiam compelli posse. Sed nihilominus D. Episcopus dicit posse & deberi ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Ecclesiæ prædictam ter-

 tiam

tiam partem separari, & pro distributionibus quotidianis illam dividi per omnes horas Canonicas, diurnas & nocturnas proportionabiliter pro divinis tantum interessentibus juxta Decretum Conc. Trid. Sess. 21. c. 3. & præsenti cap. & prætensam consuetudinem immemorabilem ait non obstare: cum eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget? grossa autem præbendarum, quæ pro unius horæ assistentia datur, non habet vim nec effectum distributionum quotidianarum; nec satisfit Concilio, quia Concilium loquitur de illis distributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas dividuntur, & lucrifiunt, & absentibus ex causa conceduntur, prout prædicta grossa. Hæ enim distributiones de jure magis pro fructibus præbendarum habentur; quam pro distributionibus quotidianis, *extra vag. Cum nonnulla*, §. *Præterea cum in aliquibus*, *de præbend. inter communes. Cosmas in prag. sanct. Galliæ, in titulo. Quo tempore quis debeat esse in choro Gloss. vers. distributiones Paris. Cons.* 32. *num.* 8. *lib.* 4. & pluries resolvit Rota; ut in duabus resolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ a Covar. *lib.* 2. *var. resol. c.* 13. *n.* 8. Et Capitulum contendit, grossam hanc pro quotidianis distributionibus computari posse, ita quod teneatur illam Episcopus proportionabiliter distribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas pro interessentibus tantum, & non pro interessentia unius tantum horæ, nec chorus & Ecclesia sint in aliis horis, & divinis officiis debito servitio, & ministrorum præsentia destituta, contra decreta, & mentem Concilii. Quare Illustrissimis & Reverendissimis DD. VV. supplicamus, declarari vel D. Episcopum Abulensem, pro quotidianis distributionibus tertiam partem quorumcunque fructuum omnium præbendarum Ecclesiæ Abulensis separare & assignare posse, illamque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas diurnas, & nocturnas dividere, pro mercede & stipendio personaliter interessentium duntaxat, etiamsi in Ecclesia Abulensi consuetudo sit immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum lucrifiat interessendo qualibet die uni horæ tantum: vel declarari, D. Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fructuum dividere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per omnes horas Canonicas: & non pro mercede unius horæ, sed pro servitio, & personali præsentia omnium horarum assignetur proportionabiliter lucranda, ut satisfiat Concilio.

23. April. 1598. Congregatio Concilii censuit, distributiones quotidianas ita dividendas esse, ut quilibet Canonicus deserviendo lucrari possit ex illis id totum, quod de tertia parte suæ præbendæ detractum in ipsas distributiones 23. April. 1598. conversum fuerit.

RESPONSIO.

Congregatio Concilii censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie uni tantum horæ, non esse satisfactum Concilio in præsenti cap. & c. 3. Sess. 21. Episcopus tamen non de-

debet dictam grossam accipere, & inter alias horas dividere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis sufficiant, ut verosimiliter non negligantur juxta formam ab eodem Episcopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officii & servitii formam præter solitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conversa.

Congregatio Concilii censuit, non posse Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ distributiones ex Decret. Conc. cap. 3. Sess. 22. de Reform. conversæ dignitatibus præscribere certam servitii, & Officii formam præter solitam. Elborensis 26 Sept. 1593.

4. *Sed fabricæ Ecclesiæ.*) Id locum habet in dignitatibus, personatibus, & officiis: non ergo per hæc verba comprehendit Canonicatus, sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non adesset illa ratio, quod nullæ vel ita tenues distributiones essent, ut dicitur in c. 3. Sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum est fabricæ, &c.

Congregatio Concilii censuit, si Præpositura Cathedralis, a qua post Concilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones quotidianas conversa proponitur, non sit de corpore Capituli id, quod ex dicta tertia parte Præpositus non inserviens amiserit, fabricæ Ecclesiæ si indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Episcopi esse applicandum juxta Decretum c. 3. Sess. 22. 10. April. 1598.

Hoc habet locum in dignitatibus, personatibus, & officiis, neque comprehendit canonicatus, vel aliud distributionum genus: habet etiam locum, quod hic disponitur, quando non adest illa ratio, quod nullæ, vel ita tenues distributiones essent, ut in c. 3. Sess. 21. sed in odium non residentiam applicandum fabricæ: non obstat aliqua consuetudo, qua cavetur, ut deservientibus portiones non servientium accrescant.

5. *Arbitrio Ordinarii applicetur.*) Et eo non obstante, quod ista beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt ab Ordinariis compelli ad Residentiam, pœnis præscriptis Decreto Concilii Sess. 24. c. 12. *Vide ad c. 3. Sess.* 21. §. Itaque differentia, in fine.

6. *Juxta Sacrorum Canonum Constitutiones procedant.*) Consuetudo immemorabilis excusare non potest a residentia in Ecclesiis Cathedralibus. Et ita declaravit S. D. N. Gregorius XIII.

7. *Cura animarum immineat.*) Secus si tantum Jurisdictionalis: si vero unitæ sunt, est locus *c. Extirpandæ*, §. *qui vero*, *de præb.*

8. *Tanquam præsens, &c. a Collegiatis habeatur.*) Non comprehenduntur Canonici, quatenus habentes Ecclesias parochiales, non tamen unitas Canonicatibus, qui si in parochialibus resederint, & fuerint privilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, juxta Bullam sanctæ memoriæ Pii V. vel ex indulto Apostolico: non poterunt optare domus Canonicales; neque Canonica-

nonicatum privilegiatum aut similia obtinere, cum non habeantur pro præsentibus, sed tantum sunt privilegiati ad percipiendos fructus: & id quidem, quando extat consuetudo vel statutum, quod absentes non possunt optare.

Dignitates & officia obtinentes in Ecclesia Cæsar-augustana, de quibus in hoc capitulo comprehenduntur sub dispositione Concilii c. 12. vers. præterea obtinentib. Sess. 24. ut ad præstandum servitium novem mensium juxta Juris decentem formam possint compelli.

Competens servitium, quod præstare tenentur obtinentes dignitatem, & beneficia in Ecclesia Cæsar-augustana, non ad eum plane modum accipiendum est, quo præscribitur a Concil. Trid. in c. 12. vers. præterea obtinentibus, Sess. 24. sed Archiepiscopum posse & debere, circumscripto alio ejus decreto, a quo ex parte dignitatum appellatum fuit, aliter quidem servitium illi competens & congruum statuere, nempe ex hoc c. Cæterum oportere Archiepiscopum arbitrium suum pro muneribus & oneribus ipsis dignitatibus & officiis incumbentibus moderari, simulque rationem habere habitantium extra claustrum in præscribendis horis, quibus interesse quisque teneatur, juxta autem horas & dies servitii ad hunc modum determinati, dividendas esse distributiones ex tertia parte quorumcunque fructuum & proventuum earundem dignitatum & officiorum desumptas, deductis tamen pensionibus, aliisque legitimis oneribus, quamdiu duraverint. Quæ quidem distributiones ab illis, qui principaliter statuto tempore non deserviunt, amittantur, & fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco juxta decretum ejusdem c. 3. applicentur, obtinentesque hujusmodi dignitates & officia, licet in commodum perinde atque alii ejusdem Ecclesiæ Canonici admittendi sunt, & ad Missas in altari majori celebrandas.

9 *Non obstantibus consuetudinibus.*) Congregatio censuit, hic non esse derogatum fundationi.

REMISSIONES.

α Vide Covar. lib. 3. var. c. 13. n. 7. Navar. de Orat. Miscel. 59. n. 6. & Miscel. 14. n. 51. Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. n. 106. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Distributiones, §. 4. fol. mihi 116. P. Azor. instit. Mor. p. 2. lib. 7. q. 8. col. 831. Quarant. in sum. Bullarii verb. Residentia p. 445. Nic. Garf. de benef. p. 3. c. 2. a num. 430. cum seqq. P. Henriq. lib. 7. de Indulg. c. 39. §. 3. p. 592. * Vide etiam supra Sess. 16. c. 3. & quæ ibi diximus.

Decisiones Illustrissimorum Cardinalium sacræ Congregationis adductæ a Nicol. Garsia locis infra citatis.

β Prima. In Decreto Sess. 21. c. 3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de necessitate hæc detractio, quando sunt nullæ distributiones, vel ita tenues, quæ distribuuntur interessentibus tantum sed in c. 3. Sess. 22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non

ex

ssitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non pra- i, sed alicui pio loco applicanda, refert Garsias de Benef. p. 3. 465.

ecunda. Portiones absentium accrescunt deservientibus, si ex de- Concilii, Sess. 21. c. 3. separatæ sint: secus vero si ex Decreto, c. 3. . tunc enim fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco Ordinarii applicabuntur, nec obstat aliqua consuetudo, quæ cave- deservientibus portiones non servientium accrescant, refert Garf. d. 465.

ertia Differentia inter cap. 3. Sess. 21. & aliud c. 3. Sess. 22. est, 3. Sess. 22. loquitur tantum de dignitatibus, a quibus Ordinarius ter- rtem fructuum in distributiones quotidianas convertendam separa- st, dato etiam, quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & odium obtinentium dignitates, & residere negligentium, & quando tia pars subtracta per non servientes amittitur, locis piis est appli- Cap. vero 3. Sess. 21. loquitur solum, quando distributiones sunt es, ut negligantur; & hoc casu tertia pars sic separata, & in di- ones ab Episcopo conversa, si per non servientes amittitur, propor- iter servientibus accrescit. Garf. d. c. 2. n. 465.

uarta. Quando Episcopus usus est remedio c. 3. Sess. 21. in detrahen- a parte ex dignitatibus, non potest uti remedio c. 3. Sess. 22. in de- alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum est iis, qui nihil runt, refert Garsias ubi supra, n. 472.

uinta. Hæc deductio facienda est ex fructibus, non secundum taxam m, prout in libris Capitulorum, seu aliis, sed secundum valorem um, refert Garsi. n. 467.

xta. Obtinens in Cathedralibus & Collegiatis dignitatem, licet vo- Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris par- residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fru- st obnoxius, refert Garsi. n. 481.

eptima. Antequam detractio hæc fiat, deducendæ sunt prius pensio- lia onera legitime imposita, quamdiu illa duraverint, sed de novo a non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus servatis non fit ista detractio, donec reservatarius vixerit; sed si be- itulum habens neglexerit residere, privandus est eodem titulo alte- a conferendo, refert Garsi. num. 468.

ctava. Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel atæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficiis, quæ sunt ex- lesiam Cathedralem, vel Collegiatam: nisi Ecclesiæ, vel beneficia ictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia essent perpetuo atum unita præbendis prædictarum Ecclesiarum, a quibus bene- tra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet , & de cætero ab hujusmodi exactione abstineri, refert Nicol. Garf.

ϰ Nona. Congregatio Concilii censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie; una tantum hora, non esse satisfactum Concilio. Sess. 21. c. 3. & Sess. 22. c. 3. Episcopus tantum non potest d. grossam accipere, & in alias horas dividere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis verosimiliter non negligantur, refert Garsi. n. 485.

λ *Ex fructibus & proventibus, &c.*) Garf. d. c. 22 num. 477. dicit, quod debent esse fructus illius Ecclesiæ, in cujus choro sedem habent hæ dignitates; secus vero, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam jurisdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*) Garf. d. c. 2. n. 483. resolvit, quod non comprehenduntur dignitates. quæ, etsi locum habent in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, ubi est consuetudo, absque alia dispensatione, ut c. 1. de consuetud. in 6. nec illis unire Ecclesias parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPUT IV.

In Cathedrali vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus. Oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum provisio fiat solis habentibus integre ætatem, &c.

α 1. Quicunque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel 2. regulari Ecclesia divinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi Ecclesiis in Capitulo non 3. habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis 4. libere fuerit concessum. 5. β Ii vero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones: ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, 6. ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent, quocunque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, justo impedimento cessante, 7. infra annum Ordines suscipere requisitos, alioquin pœnas incurrant, juxta constitutionem Concilii Viennensis, *a* quæ incipit: Ut ii qui; quam præsenti decreto innovat, cogantque Episcopi

a c. ut ii, de ætat. & qual. in Clem. lib. 1. c. 2. tit. 6.

scopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem & aliis, etiam gravioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec 7, aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, 8. qui jam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoscantur, aliter irrita sit provisio.

Lib. 3. Clement. De ætate & qualitate, & ordine præficiendorum.

Ut ii, qui divinis in Cathedralibus vel Collegiatis sæcularibus vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensius inducantur; Statuimus, ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat (etiamsi hoc sibi ab aliis libere concedatur) nisi saltem in subdiaconatus Ordine constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi pacifice nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum, nisi (justo impedimento cessante) ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earundem, ipsisque distributionum, quæ dantur iis, qui certis Horis intersunt, pars dimidia subtrahatur. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis, pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in Jure, nihilominus in suo robore permansuris.

DECLARATIONES.

1. *Quicunque in Cathedrali.*) Qui sunt in sacris, & maxime in Presbyteratus Ordine, nullo statuto videntur prohiberi posse, quin vocem habeant in Capitulo.

2. *Regulari.*) Sed non loquitur de monasteriis Regularium.

3. *Habeat.*) Neque consultivam vocem, neque assistentiam, neque sedem in Capitulo.

4. *Libere fuit concessum.*) Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus.

5. *Ii vero, qui dignitates.*) Canonici, qui Ordines sacros debitos, post monitionem sumere recusant, ab Ordinario privari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat (absente Decano) convocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere: id potest, etiamsi non sit in sacris; cum iste sit actus Jurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris, non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis & Superioritatis.

6. *Ut alii Missas.*) An Canonici teneantur per seipsos cantare Missas in

in omnibus festis & Dominicis adventus, & quadragesimæ, an tantum solemnibus? Congregatio censuit cogendos esse ad personaliter canendas Missas illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudi e illius Ecclesiæ debent.

7. *Infra annum Ordines suscipere requisitos.*) Ex hoc decreto & c. 12. Sess. 24. de Ref. §. *neminem etiam*, non est privandus quis Canonicatu, eo solo, quod intra annum non sit promotus ad sacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus sit; nec per Decretum Concilii, Sess. 23. c. 12. quo cavetur, ne quis ante 22. annum sacris initiari possit: quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, nisi in legitima ætate constitutus.

Congregatio Cardinalium censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum a die collationis debere ipsum ad presbyteratus ordinem se facere promoveri.

8. *Qui jam ætatem.*) Declaratur. *in Sess. 24. cap. 12. §. neminem ibi, ut in tali ætate.*

Eaudem Jan. 1567. Congregatio Concilii censuit, non licere Episcopo post Concilium etiam accedente patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficii fundatione appositis, ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud, quamvis Patronus consenserit, ei conferre, qui nequaquam fuerit hujusmodi ætatis.

Hoc decretum comprehendit omnia beneficia, quæ ordinem requirunt.

Obtinens parochialem Ecclesiam per provisionem Sedis Apostolicæ, habens liberum curæ exercitium & omnium bonorum, fructuum, & proventuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoveri facere intra annum, lite pendente partemque fructuum si pro sufficienti victu assignare, juxta Concilii Tridentini formam.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. t. 1. q. 8. a 6.

β *Ii vero, qui dignitates, &c.*) Vide P. Azor. inst. Mor. p. 2. lib. 6. c. 8. quæst. 11. col. 698. Fr. Emman. quæst. Regul. t. 2. q. 51. a. 5.

γ *Cogantque Episcopi, &c.*) Vide infra, Sess. 24. c. 12. vers. Episcopus autem. Navar. in tract. de Orat. Miscel. 45.

δ *Nec aliis in posterum fiat provisio.*) Vide Navar. Conc. 45. sub. tit. de temp. Ordin. & cons. 2. de præb. P. Paul. Comitol. respons. Moral. l. 6. q. 64. a. 2. P. Less. de Justit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. in fine.

ε De statuto Compostellanæ Ecclesiæ, quod, qui inservivit ei per quadraginta annos, habeatur pro jubilato, ita ut esset exemptus a servitio, & incraretur quotidianas distributiones, sit sublatum per sacram Cardinalium Congregationem; licet postea, ut dicitur in ea declaratione, Sanctissimus dixerit, dictum statutum esse tolerandum, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 298. n. 19.

CAPUT

CAPUT V.

Dispensationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus cognoverit summarie.

1. a * Dispensationes, quacunque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2. committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint. Eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, 3. summarie tantum, & extrajudicialiter † cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

DECLARATIONES.

1. *Dispensationes.*) Summarie tantum & extrajudicialiter cognoscantur dispensationes: requiritur tamen citatio.

2. *Committantur Ordinariis.*) Dispensationes in forma gratiosa impetratæ, quæ vulgo dicuntur, *sine causa*, debent præsentari Ordinariis, ut ab eisdem cognoscantur, juxta Decretum Concilii in præsenti cap. nec antea partes illis uti possunt.

3. *Cognoscatur.*) Nec aliquid accipere Episcopo vel Vicario licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione sigilli, vel cujusvis alterius rei. Quapropter dictum illud, quod solet poni in literis dispensationum, scilicet, *ut nihil muneris, aut præmii etiam sponte oblati accipi possit pro illarum executione*, ita intelligendum est, ut neque Ordinarius ipse, neque Vicarius ejus quidquam prorsus etiam pro mercede laboris, quam ea in re susciperent, capere possint. Notarii vero pro examine testium quartam partem aurei seu Ducati licite accipere possint. Ita declaravit S.D.N. Gregorius XIII. qui dixit etiam, quod pro literis ad absolutionem & dispensationem in foro conscientiæ tantum, nihil omnino percipi possit, quemadmodum Romæ observatur. Nemo poterit publicare Indulgentias in sua Ecclesia concessas, sine licentia & auctoritate Ordinarii illius loci, non obstante quacunque exemptione. *Supra sess. 21. cap. 9. § Deinceps.*

Quando sunt plures judices in solidum constituti, uno causam cognoscente, cæteri cognoscere prohibentur, est enim locus præventioni. C. *Cum plures, de offic. deleg. lib. 6.*

REMISSIONES.

a Vide Seraph. decis. 1072, * & Navar. in Manuali, c. 29. num. 253.

Quod si Papa aut Delegatus ejus, concessam a se dispensationis gratiam committat Ordinario, ut verificata narrativa dispenset, non expirat morte Papæ concedentis, quamvis Episcopus nondum dispensaverit, aut necdum

gratiam

gratiam acceptaverit, resolvit P. Henriquez in summa pag. 1. lib. 7. cap. 21. §. 7.

† *Extrajudicialiter.*) Quod his verbis non obstantibus teneatur Ordinarius partes citare, resolvit Joan. Aloys. Ricc. in sua praxi variar. resol. c. 50. ex Ferreto Cons. 83. Bellan. dec. 672. & Crescent. dec. 12.

CAPUT VI.

Circumspecte commutandæ ultimæ voluntates.

a Infra Sess. ult. de Reform. c. 4.

a* In commutationibus ultimarum voluntatum, a quæ non nisi ex justa, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostol. 1. summarie & extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

DECLARATIONES.

1. *Summarie & extrajudicialiter.*) Idem in omnibus articulis illius causæ est servandum.

REMISSIONES.

a Vide Spin. in speculo Testam. gloss. 1. Rubr. num. 42. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 2. q. 125. Art. 9. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 3. collect. 558. per totum, & collect. 1270. & dec. 3. Alexand. Raudens. Pisan. dec. 44. Capell. Tholos. dec. 6. Guid. Pap. dec. 556. * Vide etiam Paz. in praxi Tom. 2. num. 44. & seq. Sarmiento lib. 1. selectar. c. 8. num. 25. & c. 11. num. 13. Covar. in c. 3. num. 5. & in c. si hæredes num. 1. & 4. de test. & lib. 3. resolut. c. 6. Mandos. de signatura gratiæ, fol. mihi 75. in 9. de commutat. ult. volunt. fol. mihi 90. Emman. Mandoz. de Castro de annonis civilib. notabili 3. num. 2. Cevallos q. 282. num. 25.

Quod Episcopus ob causam, quæ suo judicio, videatur justa, potest legatum quodcunque pium ad certum usum relictum, in alium usum pium commutare, quamvis tale legatum de jure, & facto valeat adimpleri, docet Sylvest. verbo legatum 4. q. 12. quem refert, & sequitur Fr. Ludov. Beja respons. cas. conscient. p. 4. casu 22.

CAPUT VII.

In appellationibus, &c. servetur tenor. cap. Romana, in 6.

1. Legati, & Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates & Metropolit. in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, servare teneantur formam, & tenorem sacrarum b constitutionum, & a præsertim c Innocentii IV. quæ incipit, Romana; quacunque consuetudine, etiam immemo-

b In Concil. Lugdun.
c Romana, de app. in 6.

immemorabili, aut stylo, vel Privilegio, in contrarium non obstantibus; aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcunque sint ipso jure nulla.

In Sexto lib. 2. tit. De appellationibus.

Romana Ecclesia, & infra. Cum suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt) unum & idem consistorium sive auditorium sit censendum: ab ipsis Officialibus, non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad seipsos interponi appellatio videatur) sed de jure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis vero aliisque inferioribus Prælatis, suffraganeis subjectis, eisdem & eorum Officialibus ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiam (omissis dictis suffraganeis) appellari; nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum, vel suorum Officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepisc. (qui pro tempore fuerit) vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitivam sententiam citent partes, nec etiam aliis illam committant, appellationis ejusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si vero vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum, vel ejus officialem devolutum negotium, proponatur; iidem (nisi prius ipsis constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si objiciatur ex injusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem hujusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel ejus officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa hujusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus a jure prohibitis (utpote a sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in jure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, utrum sit recipienda, vel non, appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque, qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat: non valent occasione hujusmodi jurisdictionem aliquam vendicare. Cum vero is, qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis Ordinarii sui jurisdictioni subjiciatur: Rhemensis Archiepisc. vel Officialis ipsius nequaquam jurisdictionem ipsam in aliis impediant, ut ab ejusdem Ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ provinciæ super causis, in quibus temporalem jurisdictionem exercent, nisi forte de consuetudine aut Privilegio, sive jure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, a quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus;

& de

& de appellatione legitime cognita revocent aut denuntient esse nullas: Cum autem ad Rhemensem Archiepisc. ab audientia Suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: Idem Archiepisc. (postquam de appellatione cognita constiterit, eam minus rationabilem extitisse) causam ad eundem Suffraganeum remittere non postponat.

DECLARATIONES.

1. *Legati.*) Per hoc decretum non comprehenduntur sententiae ab inferioribus Ordinariis latae; ut earum appellationes devolvantur ad Episcopum Dioecesis, ad quem cessante exemptione devolverentur.

Capitulum *Romana*) de appellat. in 6. servari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis.

Auditores legatorum aliique Judices Apostolici a Legatis & Nuntiis delegati, quibus, juxta facultatem illis concessam committunt audiendas & cognoscendas causas appellationum ab Ordinariis ad Sedem Apostolicam interpositarum, debent servare hoc Decretum Concilii super inhibitionibus juxta formam c. Romana de appellat. in 6. decernendis.

REMISSIONES.

* *In concedendis inhibitionibus post appellationem, &c.* Vide Aloysium Ricc. dec. 507. ubi latissime in sua praxi Curiae Neapolit.

α *Et praesertim Innocentii IV.*) Vide Soar. de Paz. in praxi Tom. 2. p. 5. cap. unic. num. 4. ad finem, & num. 14. cum. seqq.

CAPUT VIII.

Episcopi plenissime videant pias omnes dispositiones, quorumcunque Collegiorum, exceptis iis, quae sunt sub immediata Regum protectione, non obstantibus, &c.

α Clem. quia contingit, de rel. dom. — α * β ✝ &c. Episcopi ζ a etiam tanquam Sedis Apostolicae delegati, in casibus a jure concessis: omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, 1. sint executores, * 2. habeant jus visitandi ɑ Hospitalia, ϑ Collegia quaecunque, ac 3. Confraternitates ι laicorum, † etiam quas scholas, sive quocunque alio nomine vocant: non ✱ tamen, quae sub Regum immediata protectione sunt, * sine eorum licentia: Eleemosynas Montis Pietatis † sive Charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiamsi praedictorum locorum 4. cura ad laicos pertineat; atque eadem

pia

pia loca 5. exemptionis Privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo * *a* juxta sacrorum Canonum statuta, 6. λ cognoscant, & exequantur: 7. μ non obstantibus, quacunque consuetudine etiam immemorabili 8. Privilegio, 9. aut statuto.

a C. tua, & c. Joannes, de test.

DECLARATIONES.

1. *Sint executores.*) An Episcopi ita sint piarum dispositionum executores, ut Archidiaconi, Diaconi, & cæteri inferiores non possint de eis cognoscere juxta eorum consuetudines etiam immemorabiles? Congregatio censuit, Episcopos cumulative executores ad alios inferiores, piarum dispositionum esse.

2. *Habeant jus visitandi Hospitalia.*) Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi Hospitalia, & cætera pia loca, non prohibet tamen, quin & judices sæculares eadem visitare possint, si hoc eis alias legitime licet. Estque huic capitulo semper locus, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Item Episcopum posse visitare confraternitates personarum sæcularium in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes, non autem eorum Capellas, vel Altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt.

In una Lucana Societatis sanctæ Crucis censuerunt domini mei Illustrissimi omnia hospitalia visitari posse ex Concilio tanquam loca pia, licet non sint Ecclesiastica auctoritate instituta. Nam si in fundatione fuerunt expresse exempta ab Ordinariis, tunc non poterit Ordinarius visitare etiam virtute hujus decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare Hospitale, & quemvis locum pium privatum corrigere & reformare in his tantum, quæ ad observandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decreto potestatem habere exigendi rationem ab Administratoribus Hospitalis, una tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi Hospitalia, neque confraternitates, quæ a laicis reguntur, nisi in casibus a jure expressis. Capitulum autem hoc intelligitur, & habet locum tantum in casibus a jure communi permissis: licebit tamen Ordinario ab eis rationem administrationis exigere; nulla habita ratione juris communis, sed servata tantum hujus c. dispositione.

Hospitalia etiam unita, in quibus Ecclesiæ sunt, ubi assidue divina officia celebrantur, & bona eorum & earum non sunt distincta, debent ab Ordinariis visitari.

3. *Confraternitatis.*) Episcopus potest visitare Capellas confraternitatum Laicorum in Ecclesiis Regularium erectas, & cogere administratores, etiamsi

etiamsi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen, quæ expresse reperiuntur sub Regum protectione. Censuit insuper Congregatio, si Episcopo Hospitale aliquod visitare volenti juxta hoc caput opponatur exceptio, quod sub immediata Regum protectione existat, non ad sæcularem Judicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitionem & definitionem pertinere.

4. *Cura ad Laicos.*) Hospitalia, licet a Laicis administrentur, & sint sub protectione Ducum, si alias Ecclesiastica erant, possunt ab Ordinariis visitari, & potest Episcopus in eis exequi, quæ in hoc Decreto continentur.

Abulensium visitationis Causa proposita.

Illustrissimi & Reverendissimi Domini: Episcopus Abulensis nuper volens visitare quoddam Hospitale de Olmedo, a Laicis ibi fundatum: nec non Capellanias in eo existentes, fuit impeditus a Religiosis S. Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hospitalis administrationem spectare: ad quorum instantiam processus ad sæculares judices delatus fuit, quo tamen non obstante Episcopus prætendit vigore hujus c. dictum Hospitale visitare posse, & ita supplicat declarari, etiamsi dictus Prior a fundatore fuerit Patronus institutus.

RESPONSIO.

Congregatio Concilii censuit, ex decreto hujus capitis, Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet prædictus Prior instaret, attentis verbis, in fine dictæ declarationis, siquidem verba institutionis dicti Hospitalis Jurispatronatus erant hujusmodi videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & Eleemosynam, & propter servitium Domini nostri, a Domino Priore nunc & nunc & pro tempore B. Mariæ della mezza vada, Ordinis S. Hieronymi, ut tempore meæ migrationis ab hac præsenti vita, & ab ejus successoribus pro tempore, & in perpetuum existentibus in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatum: quos ego nomino in tales Patronos successive unum post alium, ita ut Prior pro tempore dicti Monasterii, Patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundavi, illud visitet, & in eo providere debeat, quidquid ei videbitur convenire pro illius sustentatione, in quantum sufficient reditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeo quod dictus Patronus apponat personam fidelem & bonæ conscientiæ, quæ locare debeat hæreditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatque eorum reditus, eosque juste & sincere exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarum pauperum sibi bene visarum prout reditus per me relicti sufficient dante dicto Patrono tali personæ, pro ejus labore ex reditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: dictusque Patronus singulo anno recipiat computum dictorum redituum, & visitet Capellam, & sciat an Missæ illius, quas ego institno, celebrentur, & exigat pœnas a Clericis & Capitulo hujus oppidi de Olmedo, si eas incurrerint, ob non celebrationem dictarum Missarum.* Virtute autem & vigore horum verborum, sive clausulæ prædictæ Jurispatronatus & testamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, ut Episcopus nullatenus se intromittat: Congregatio Concilii respondit, non bene

bene prædictum Priorem instare, quia fundatio, quæ producitur, non excludit Episcopum a visitatione.

5. *Exemptionis Privilegio.*) Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatum.

6. *Cognoscant & exequantur.*) Congregatio censuit, Episcopum habere votum absolvendi, & condemnandi cum cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum major pars votorum condemnat, vel absolvit. *Infra cap.* 9. §. *Tunc.*

7. *Non obstantibus.*) Non obstat, quod videatur hæc facultas a jure data Episcopis *cap. Tua*, & *cap. Joan. de Testamentis*, & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine vel Privilegio, nam etiam de jure potest competere inferioribus Prælatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quam honor.

8. *Privilegio.*) Non obstat, quod illi, qui debent persolvere aliquod legatum, sint Officiales S. Antonii inquisitionis, & ideo exempti a jurisdictione Ordinarii, vel Professores in aliqua Universitate, ratione literarum Conservatoriarum: quia hæ eximunt quidem a jurisdictione ordinaria, non autem delegata a Sede Apostolica, ut hic.

9. *Aut statuto.*) Congregatio censuit, executionem adversus Administratores condemnatos juxta hoc Decretum, sive soli Ordinario reddita fuerit ratio, sive una cum aliis deputatis, ad ipsummet Ordinarium spectare.

Congregatio censuit, Decretum hoc debere habere locum, etiam extra visitationem, & in casibus a jure non expressis, & licet Episcopis exigere rationem ab administratoribus locorum mere laicorum & privatorum, generaliter sine ulla distinctione, (donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit) etiam tunc, quando ex Privilegio vel consuetudine, vel aliqua alia constitutione aliis esset reddenda ratio.

Præsupposita consuetudine potest proprius Sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibique eosdem sepelire, absque interventu Parochi, dummodo Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

REMISSIONES.

a Vide Gloss. in c. Relatum, in 1. de Test. c. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de pet. hæred. & apud Lusitanos extat Lex regia, lib. 1. tit. 62. §. 39. Vide Tiraquell. de Privilegiis piæ causæ, privil. 149. Guttier pract. lib. 1. q. 45. num. 1. cum seqq. Azeved. lib. 3 num. 9. tit. 14. lib. 8. novæ recopil. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Hospitale, ℣. ad tertium. Salas de usu, & consuetud. c. 8. num. 10.

Late

Late D. Mart. de Jurisd. p. 2. cap. 18. per totum. Bobad. in sua Politica, lib. 2. c. 17. num. 102. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40 quæst. 10. Cened. pract. & Canon. quæst lib. 1. q. 22. a num. 14. * Vide etiam Clement. quia contingit, de religios. domib. Bald. Cons. 123. lib. 5. Gozad. Cons. 34. Vincen. Carocci in tract. de except. in sent. exec. oppon. except. 44. num. 64. Grilenzon. Cons. 66. Menoch. Cons. 848. num. 37. 38. & 39.

β Materia hujus cap. patebit ex decisionibus factis per Congregationem Illustriss. Card. super decisione dubiorum Concilii a S. D. N. deputatam, prout refert D. Marta. c. 18. a num. 4.

γ Fuit dubitatum, an exceptione c. 18. Sess. 22. qua excipiuntur Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regum, & sine eorum licentia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur omnia Hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus, & regnis? Respondet Congregatio, non comprehendi nisi Hospitalia, quæ expresse reperiuntur esse sub Regum protectione, D. Marta dict. c. 18. num. 4. † Bobadilla sup. c. 18. num. 214. & 218.

δ Item Congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia Hospitalia & pia loca, quomodocunque nuncupentur, etiamsi sint privata laicorum, ac etiam corrigere & reformare in casibus a jure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, utcunque testatoris mens servetur. D. Marta dict. c. 18. num. 5.

ε Item Congregatio censuit, si Episcopo aliquod Hospitale visitare volenti juxta cap. 8. Sess. 22. opponatur exceptio, quod sub immediata Regum protectione existat, utique non ad sæcularem judicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio vel definitio pertinebit. D. Marta dict. c. 18. num. 8.

ζ *Episcopi.*) Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi Episcopalem jurisdictionem, Flores var. lib. 2. q. 24. num. 22. (* Marienzo in lib. 14. Gloss. 1. num. 45. tit. 6. lib. 5. novæ Recopill. Ricc. in praxi var. resol. cap. 301.) Et in Capitulo Sede vacante, post Matiens. & P. Molin. resolvit P. Sanch. de Matrim. lib. 8. Disp. 2. num. 10. sed. Bald. dec. 99. decidit, quod facultas, quæ competit Episcopo exequendi ultimas defunctorum voluntates, non transit in Capitulum.

* *Sint executores*, *&c.*) Vide ult. Bald. & Gozad. proxime relatos, Bursat. Cons. 167. num. 13. & 14. vol. 2. Nicol. Garsi de benefic. p. 1. c. 2. §. 1. n. 98. 104. & 107. Cavall. in suis commun. quæst. 374.

η *Hospitalia.*) Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa tenent Gabriel de pia causa, Concl. 2. Tiraquell. de Privil. piæ causæ, in præfat. ℣. Item relictum. Padil. in lib. si aquam, C. de servit. & aqua, num. 46. Ludov. dec. 30. num. 6. & 7. & dec. 93. n. 36. & 45. Redoan. de Rebus Ecclesiæ non alien. Rub. 27. & Rub. 33 casu 12. Valasc. Cons. 105. num. 28 Solis de censibus lib. 2. c. 3. num. 12. Menoch. de recup. remed. 15. num. 23. & seq. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 34. num. 29. Mascard. de Prob. Conc. 869. Card. Mantic. de tacitis, & ambiguis

bignis convent. lib. 25. tit. 6. num. 69. Roch. de visit. verbo Hospitalia, Cardin. Thusc. Tom. 4. lit. H. Concl. 158. & Concl. 163. num. 2 4. Tom. 6. lit. P. Concl. 338. Zerol. in praxi Episc. p. 1 verbo Hospitale, §. 3. dub. 2. Azeved. lib 2. a num. 26. tit. 1. lib. 4. & lib. 1. num. 4. tit. 18. lib. 9. nova Recopil. Ceval. commun. contra commun. Tom. 4. q. 896. num. 982. Lusit. Ægid. in Repet. lib. 1. p. 1. in initio, num. 54. C. de Sacros. Eccles. Flores Vari. lib. 2. q. 21. num. 179. cum seqq. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol. cap. 17. late Nicol. Garsi. de benef. pag. 5. c. 1. num. 601. cum seqq. ubi num. 602. resolvit, Hospitale etiam dici locum pium, quamvis non sit erectum, aut approbatum auctoritate Episcopi, cum causa pietatis sit institutum, quod etiam testatur Castil. quotid. lib. 1. de usufruct. c. 54. num. 24. & hoc c. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis piis privatis, nec Ecclesiastica auctoritate institutis, censuisse sacram Card. Congregationem testatur idem Garc. dict. c. 1. num. 602. in fine.

ꝟ *Collegia quæcunque.*) Quod Collegia instituta pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, sunt loca pia, & gaudent Privilegiis Ecclesiæ, & de jurisdictione Ecclesiastica, etsi sunt instituta, seu erecta auctoritate Ecclesiastica, non solum sunt loca pia, sed etiam religiosa, tenent Girond. de Gabellis p. 7. num. 42. Azeved. lib. 10. num. 26. tit. 1. lib. 4. & lib. 1. num. 3. tit. 18. lib. 9. quos refert & sequitur Garf. dict. c. 1. num. 612.

ι *Ac confraternitates laicorum.*) Vide Garf. dict. c. 1. num. 606. Bobadil. in sua Polit. lib. 2. c. 18. num. 228. Perez de Lara de Capellaniis lib. 2. c. 1. a num. 5. D. Marta de Jurisdict. p. 4. casu 113. num. 7. ubi resolvit dici loca pia, quæ habent hospitalia cum campanilibus & campanis, & ibi celebrantur Missæ. Et quod possit Episcopus visitare confraternitates laicorum, etiam existentes intus Ecclesias Regularium, ac illos ad reddendum computa compellere, refert Gratian. decis. 188. Beniat. Bonon. decis. 13. † Vide etiam Paris. Cons. 34. vol. 4. Salzed. de usu & consuetud. dict. cap. 8. a num. 20. Rotam. novis. decis. 574. num. 6 in p. 1. diversor. Steph. Quaranta in summa Bullarii, verbo Providentia, in fine, p. 898. Vincent. Carroc. de exceptionibus except. 44. num. 65. & 66. Ricc. in praxi var. resolut. c. 303. num. 1.

κ *Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.*) Concordat apud Lusitanos ordin. reg. lib. 1. tit. 62. §. 42. D. Marta dict. cap. 18. num. 2. Perez de Lara de Anniverf. & Capellan lib. 2. cap. 1. num. 49. Valasc. Cons. 105. num. 62. Cabed. de Patronat. Regiæ coronæ c. 39. num. 3. & c. 42. num. 5. *Bobadilla dict. lib. 2. Politicæ c. 18. num. 214.

† *Montis Pietatis.*) Vide Grilenzon, Cons. 2. in num. 5.

* *Ex officio suo, &c.*) Juxta textum in c. tua & in c. Joannis de testam. ubi optime Covar. Sarmiento in lib. 1. selectar. c. 8. num. 25. & c. 11. n. 13. Paz. in praxi Tom. 2. ex num. 44. Emman. Mendoza de Castro de muneris civilib. notabil. 3. num. 2. Gratian. dec. 212.

λ *Cognoscant & exequantur.*) An Episcopus possit compellere laicos ad executionem? Affirmant Steph. Gratian. decis. 189. dub. 2. quem refert. Aloys. Ricc. in Collect. 724. in fine.

μ *Non obstantibus, &c.*) Quod si quis administrator piorum locorum videns se constrictum ad reddendam rationem suæ administrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impeditur, aut suspenditur executio, censuisse sacram Cardinalium Congregationem, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale, §. 3. ℣. Sextum.

CAPUT IX.

Administratores cujusvis fabricæ confraternitatis, & quorumcunque piorum locorum singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

1. α * Administratores, tam Ecclesiastici, quam laici, 2. fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, 3. hospitalis, confraternitatis, Eleëmosynæ β Montis Pietatis, *a* 4. & quorumcunque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario; *b* 5. consuetudinibus, & Privilegiis quibuscunque in contrarium sublatis: 6. γ δ ε nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis 7. Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. 8. Quod si ex consuetudine, aut Privilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, 8. tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

a Clem. quia contingit §. ut autem præmissa de relig. domi. *b* Supra Sess. 7. c. ult. & infra Sess. 25. c. 8. de Reform.

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc Decretum.

1. *Administratores.*) Regulariter de omnibus locis piis Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, sive ea sint publice, sive privata, Eccles. vel laicalia loca. Pia vero Universitatum loca non sunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Præpositi & Abbatissæ vitam regularem ducentes, & idcirco administratores Monasteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

Congregatio censuit per administratores confraternitatis Rosarii rationem singulis annis, statis temporibus reddendam esse ad id deputatis, & cum his etiam Episcopum seu ejus Vicarium adhibendum esse.

2. *Fabricæ cujusvis Ecclesiæ.*) Ratio sumptuum fabricæ cujusvis Ecclesiæ est reddenda Episcopis Ordinariis, nisi aliter in institutione ejusdem fabricæ statutum sit. Itaque ad reddendam rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinationibus ejus, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3. *Hospitalis.*)

3. *Hospitalis.*) Etiam si esset unitum. Ergo Administratores Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ: &, si consuetudine, Privilegio, & institutione aliqua personis aliis ad id officium electis ratio esset reddenda prædictæ administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interventu dictorum electorum.

4. *Quorumcunque piorum locorum.*) Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si aliis reddere soliti sunt, cum illis tamen præsentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computuum adhibetur, in condemnatione vel absolutione administratorum unicum votum habeat. Ad quæsitum autem: An votum ipsius debeat numerari cum aliis, ita ut major pars votorum absolvat, aut condemnet: An vero requiratur omnino votum Ordinarii ad condemnandum & absolvendum, etiamsi major pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum cæteris, ita ut majorem partem suffragiorum consequi debeat.

5. *Consuetudinibus & Privilegiis etiam immemorabilibus, &c.*) Clem. *Quia contingit, de Relig. dom.* non sustulit consuetudinem & Privilegia. Et ita censuit Congregatio in una Cordubensi.

Consuetudinibus etiam immemorabilibus, ut hæc derogatio aliquid operetur. Clement. enim *Quia contingit, de Religiosis domibus*, non sustulit consuetudinem & Privilegia, & ita censuit Congregatio in una Cordubensi.

6. *Nisi secus forte in institutione.*) Verba hæc, *nisi secus forte in institutione & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset:* Intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, ut non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. Vide supr. hoc cap. §. Congregatio.

7. *Ecclesiæ.*) Abbates, Abbatissas & Præpositos regulares, qui liberam administrationem suarum Ecclesiarum ex immemorabili consuetudine habent, non teneri, Congregatio censuit reddere rationem fabricarum suarum, nec comprehendi hoc Decreto, ut Episcopus possit rationem exigere.

An quæcunque usurpatio bonorum juriumque cujuscunque beneficii, vel loci pii, subjiciat usurpantem anathemati, & aliis pœnis hic oppositis? Congregatio respondit subjicere.

8. *Quod si ex consuetudine.*) Tam in hospitalibus Ecclesiasticis, quam privatis.

9. *Tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius.*) Qui habebit votum prout alii, & tanquam votum unius connumerabitur. Ordinarius habet votum

in illo absolvendo & condemnando, sicut cæteri deputati, & ejus votum debet numerari cum aliis, ita ut major pars votorum absolvat aut condemnet, supra hoc cap. §. *Cognoscant.* Cum ergo volet intervenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut Privilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis annis id fiat.

In Clementinis Lib 3. Tit. De religiosis domibus.

Quia contingit interdum, quod Xenodochiorum, leprosariarum eleemosynarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & jura ipsorum interdum ab occupatorum & usurpatorum manibus excutere negligunt: quinimo ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento, quod loca ipsa ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes infectique lepra reciperentur inibi, & ex proventibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, proventus eosdem in usus suos damnabiliter convertentes: cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salva quidem Sedis Apostol. auctoritate) converti. Nos incuriam & abusum hujusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, uti, ad quos id de jure vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitime, vel Privilegio Sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebite, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem & sustentationem debitam, & juxta facultates & proventus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si forte commiserint negligentiam vel defectum, Ordinariis locorum injungimus, ut etiamsi pia loca prædicta exemptionis Privilegio munita consistant, per seipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem utique non exemptos, propria; exemptos vero & alios privilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradictores cujuscunque status aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa Consilium, auxilium vel favorem, per censuram Ecclesiasticam, & aliis juris remediis compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus seu Privilegiis ipsis quoad alia præjudicium generando. Ut autem præmissa promptius observentur, nullus ex locis ipsis sæcularibus Clericis in beneficium conferatur: etiamsi de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit observatum: nisi in illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis hujusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni testimonii committatur, qui sciant, velint & valeant loca ipsa, bona eorum ac jura utiliter regere, & eorum proventus & reditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare, & quos in usus alios bona prædicta convertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione divini judicii illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum juramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria conficere, & ordinariis, seu aliis, quibus subsunt loca hujusmodi,

hujusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quod si secus a quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa vero ad hospitalia militarium Ordinum, aut Religiosorum etiam aliorum, extendi minime volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandemus, ut in illis secundum suorum Ordinum instituta & antiquas observantias providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis ac consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Cæterum nostræ intentionis existit: quod si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si Parochiales rectores consueverint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo servetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. num. 19. cum seqq. Flores Vari. lib. 3. q. 21. num. 180. cum multis seqq. late Steph. Gratian discept. forens. c. 395. & dec. 188. Aloys. Ricci. in Collect. dec. p. 3. Collect. 844. * Vide etiam Bobadillam Tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 17. num. 138. Nicol. Garc. de benef. 1. p. c. 2. §. 1. ex num. 98. & quæ notat Farinac. circa istum textum & tradita a Grilenzonio Cons. 20. Ricc. in praxi var. resol. cap. 303. Marta de jurisd. 4. p. casu 88. num. 14. casu 113. num. 32.

β *Montis Pietatis.*) De hac confraternitate agunt multi Doctores, quos plena manu refert Cened. ad Decret. Collect. 41. num. 2. quibus adde Petr. Gregor. de repub. lib 13. c. 16. a num. 9. & Rap. Gemin. de usuris comment. 3. §. 3. P. Molin. de Justit. Tract. 2. Disp. 315. Perez de Lara de Capellaniis lib. 1. c. 23. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 3. q. 35. P. Rebello de Oblig. justitiæ p. 2. lib. 8. q. 13. per totam. † Vinc. Grilenzon. Cons. 2.

γ *Nisi secus, &c.*) Vide Gonzal. Reg. 8. Cancel. Gloss. 5. num. 45. & Gloss. 29. num. 3. & super hoc cap. aliquæ ortæ sunt a sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert D. Marta de Jurisdict. p. 1. c. 18. num. 6. 9. & 10.

δ Congregatio censuit, decretum Sess. 22. c. 9. habere locum etiam extra visitationem, & in casibus a jure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum mere laicorum & privatorum, & generaliter sine ulla distinctione, & quando ex Privilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione aliis reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis Ordinario: nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quod rationes Ordinario reddendæ non essent.

3 Item Congregatio censuit, Ordinarium ex c. 9. Sess. 22. posse ab administratoribus hospitalium aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit. * Hujus declarationis meminit Bobadilla d. c. 17. num. 138. lit. G.

CAPUT X.

Quorumcunque Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarii, & non sufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant a causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum.

Cum ex Notariorum imperitia * plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscunque Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, 1. examinatione exhibita eorum sufficientiam scrutari, † 2. illisque non idoneis repertis, aut quandocunque in officio delinquentibus, officii ejus in negotiis, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere, neque eorum appellatio a * interdictionem Ordinarii suspendat.

DECLARATIONES.

1. *Examinatione exhibita.*) Fuit decisum, cap. hoc habere locum etiam respectu contractuum, qui fiunt a Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.

2. *Illisque non idoneis repertis.*) Facultas prohibendi Notariis, minus idoneis repertis ne in negotiis Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officium exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum a Laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Item eadem facultas (*prohibendi scilicet Notariis minus idoneis exercitium.*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quod causæ eorum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippe censuit extendi.

REMISSIONES.

* *Notariorum imperitia.*) Vide Bald. Cons. 6. lib. 2. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Canon. c. 2 lit. B. Tiber. Dec. Cons. 28. num. 8. vol. 2.

† *Eorum sufficientiam scrutari, &c.*) Vide Paz. in praxi Tom. 2. cap. unic. num. 4.

a *Neque eorum appellatio, &c.*) Vide Azeved. ad lib. 2. num. 18. tit. 7. lib. 9. novæ Recopil. pag. 285.

* *Neque eorum appellatio, &c.*) Joan. Gutt. in pract. q. lib. 1. q. 39. n. 6.

CAPUT

CAPUT XI.

Occupator quarumcunque obventionum piis locis applicandarum, aut impediens quocunque colore, ne fructus percipiantur, a quibus debent, anathemati subjaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac a summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Adduntur speciales specialibus personis pœnæ circa idem negotium.

Si *a* * quem Clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum *b* omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent; per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare 1. præsumpserit; † seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur, *a* is anathemati tamdiu subjaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ personæ, pervenerint, Ecclesiæ, ejusque administratori, sive beneficiato integre restituerit, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. 2. Quod si ejusdem Ecclesiæ patronus fuerit; etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pænis subjaceat, nec non quibuscunque beneficiis privatus sit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur: & a suorum Ordinum executione; etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

a 5. Aurelian. 10.
b 1. Tim. 6. Conc. Tribur. cap. 7. Conc. Aurel. 3. c. 22. Conc. Parif. 1. c. 1. Conc. Turon. 2. c. 29. Conc. Aurel. 5. c. 15. Conc. Mogunt. c. 6. & 11. Concil. Wormatienf. c. 75. Concil. Aquisgran. c. 88. Conc. Later. sub Leone X. Sess. 9. & 10. c præd. cum seqq. 12. q. 2.

DECLARATIONES.

1. *Præsumpserit.*) Dispositio hujus capitis non habet locum, quando Dominus beneficii cadit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum-

modum convertit; sed hoc capitulum sibi vendicat locum in casu cadentium arbores frugiferas, quando ipsi cadentes sunt extranei, & hanc cessionem committunt, licet cum injuria hoc non facerent, sed solum animo furandi.

2. *Quod si ejusdem Ecclesiæ Patronus fuerit.*) Nullus Laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiastica bona possidere potest, etsi essent Jurispatronatus proprii, non obstante etiam quacunque possessione. Et qui bona Ecclesiarum absque sanctæ Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilii, in perpetuum scienter aut annuo censu locaverint, conduxerunt, permutarunt, aut alias alienaverunt, & alienata receperunt; subjacent pœnis præsentis Decreti. Verum occupans Hospitale, in quo fuit præsentatus a prætenso Patrono; non obtenta licentia & institutione ab Episcopo, non incidit in pœnas hujus decreti: sicut nec Rectores piorum locorum cædentes arbores frugiferas, incidunt in hunc Canonem, nisi in proprios usus converterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non poterant vendi, nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel jura Ecclesiis attributa, vigore Brevis Apostolici ibi registrata, ut in c. 11. Sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

* Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 254. ℣. decimum tertium. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Can. c. 3. lit. A. circa fin. & in c. 71. ubi latissime. Oliba de jure fisci, c. 14. num. 100. & cap. 15. num. 26. Joseph. de Sess. de inhibition. cap. 8. §. 3. num. 25.

† *Illosque usurpare præsumpserit, &c.*) Vide Rodoan. de rebus Eccles. non alien. q. 21. num. 38. Bern. Diaz in praxi Canon. 71. ubi etiam Salzed.

a Is anathemati tamdiu subjaceat.) Vide Salzed. in pract. c. 3. versic. & nota. P. Azor. instit. Moral. p. 1 lib. 9 cap. 27. quæst. 10. in med. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Bona p. 31. P. Soar. de censu. Tom. 5. Disp. 22. Sect. 6. num. 22. Sayr in eod. Tract. lib. 3. c. 31. num. 26. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. q. 23. num. 2.

Decretum super petitione Concessionis Calicis.

a Sess. 21. Can. 4. Insuper, *a* cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sess. duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Cathol. Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerd. sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione calicis usus cuiquam sit permittendus; &, An, si honestis, & Christ. charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno

Calicis

Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint? in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reservaverit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum volens, decrevit, integrum negotium ad sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reipublicæ Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis, fore judicaverit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octavam festivitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Novemb. incidit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii, &c.

Prorogata fuit Sess. usque ad diem 15. Julii, 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ est septima,

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 15. Julii, 1563.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, & ad condemnandos errores nostri temporis, a sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione 7.

CAPUT I.

Christus Dominus Apostolis suis, ac eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem consecrandi, & offerendi visibile Sacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

Sacrificium & Sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in novo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione, Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile & externum Sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem, ab eodem Domino Salvatore nostro institutum esse,

atque Apostolis, eorumque successoribus in Sacerdotio,
a Matt. 26. Matt. 18. Joan. 20. potestatem traditam consecrandi, offerendi, *a* & ministrandi Corpus, & Sangrinem ejus, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

REMISSIONES.

a Vide Barthol. Ledesm. in sua summa de Sacram. tit. de Sacramento Ordinis Petr. Ledesm. in summa part. 1. tit. de Sacrament. Ordinis. Vivald. in candelabr. aureo, tit. de Sacram. Ordinis. P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 10. de Ordinis Sacram. Card. Thusc. lit. O. concl. 189. Quarant. in summa Bullarii verbo Ordo. P. Vasq. in 3. part. D. Thom. tom. 3. dispur. 235. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 3. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur. tom. 2. disput. 20. Zerol. in praxi Episcopali, part. 1. & 2. verbo Ordo. Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. part. 2. lib. 6. cap. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Salvatore nostro institutum.*) Vide Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. quæst. 3. art. 1. verf. de Sacr. Ordinis. P. Henriq. in summ. lib. 10. in procem. §. 2. lit. M. pag. mihi, 878. & §. 5. & cap. 3. in princip. P. Valer. Regin. d. lib. 30. n. 2. P. Vasquez. d. tom. 3. disput. 239. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 1. q. 83. n. 106.

CAPUT II.

Ad venerationem tanti Sacrificii ab initio Ecclesiæ fuerunt in usu septem Ordines, quorum alii sunt aliis majores, ita ut subdiaconatus referatur inter majores seu sacros.

α Cum autem divina res sit tam sancti sacerdotii ministerium, consentaneum fuit, quod dignius, & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diversi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex Officio deservirent, ita distributi, ut, qui *β γ δ* jam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent. Nam non
b 1. Tim. 5. & Act. 21. vers. 3. solum de sacerdotibus, *b* sed & de Diaconis sacræ literæ apertam mentionem faciunt; & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria,

ria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, lectoris, & Ostiarii, in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad majores ordines *a* a Patribus & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

a Nullus 60. dist.

REMISSIONES.

a Vide Bald. Junium super opera controvers. Bellarmin. part. 2. lib. 6. cap. 3. in fine.

β *Qui jam clericali tonsura insigniti essent.*) Quot sint Ordines, an novem, ut volunt Canonistæ, an septem tantum, ut volunt Theologi: & an prima tonsura sit ordo: Vide apud Hispanos l. 1. tit. 6. part. 1. ad fin. ibi, *corden de corona es entrada*. plures Doctores plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 105. n. 2. quibus adde Veg. *in espejo de curas*, c. 14. a n. 4. Valent. tom. 4. disp. 9. q. 1. punct. 2. Menoch. cons. 912. n. 21. Surd. consil. 259. n. 8. Vincent. de Franc. Neapol. dec. 189. num. 9. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 13. Vivald. in candelabro aureo, titul. de Sacram. Ordinis, num. 6. 10. & 11. Barthol. Ledesm. in summario de Sacr. Ordinis, diffic. 5. P. Henriq. in sum. lib 10. c. 2. Catechism. ad parochos de Sacr. Ordinis, vers. Docendum igitur erit. Navarr. cons. 12. de temp. ordinat. Jacob. de Graffis lib. 1. aur. dec. p. 2. cap. 9. a num. 11. D. Sahagum de Sacr. Ordinis a num. 7. Velasq. de Avendan. lib. 29. Tauri glo. 3. num. 9. & 10. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c. 1. Ludov. Lop. in instruct. conscient. tom. 2. p. 1. c. fin. Cosm. Philiarch. de Officio Sacerd. par. 2. lib. 1. cap. 13. Carrill. in itinerario ordin. sect. 3. cap. 7. a num. 17. Nunno p. 3. in addit. q. 37. & 40. art. 2. Petr. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rubricarum ad Rub. de tempor. ord. num. 3. & 4. Cevall. commun. contra commun. qu. 524. Mendez a Castro in l. cum oportet. n. 166. Cod. de bonis quælibet. Cardin. Tusch. lit. O. concl. 189. Nicol. Garsi de Benefic. p. 7. c. 1. a num. 1. novissime D. Marta in votis novissimarum dec. voto 14. a num. 2. Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 1. lib 4. cap. 10. vers. denique. P. Vasq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 236. P. Ægid. de Sacram. & cens. tom. 2. disp. 20. n. 5. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3. num. 8.

γ An Episcopatus sit Ordo distinctus a Sacerdotio? Vide Petr. Alph. de Vasconcellos in harmonia Rub. ad Rub. de translatione Episcopi n. fin. Bursat. cons. 125. Sayr. de Sacr. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. a. 5. vers. de consecrat. P. Vasq. d. tom. 3. disp. 240. P. Paul. Comitol. respons. moral. p. 1. q. 48. n. 11.

δ An Ordinatio Episcopalis vere & proprie sit Sacram. Vide Balduin. Junium super opera controv. Bellarm p. 2. lib. 6. c. 3. vers. primum ergo, post P. Valer. Mich. Medin. Pet. Sot. & Vasquez resolvit. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. n. 43.

CAPUT

CAPUT III.

Cum ordinatio conferat gratiam, ea indubie est Sacramentum.

a 1. Tim. 4. a Cum Scripturæ testimonio, *a* Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, *β* gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse vere & proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ
b 2. Tim. 1. Sacramentis: inquit enim Apostolus; *b* Admoneo te, ut
b. 2 Tim. 4. d. resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem
c 2. Tim. 1. b. manuum mearum, non *c* enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. cap. in fine. P. Henriq. in summ. lib. 10 c. 14. §. 2.

β Gratiam conferri, dubitare nemo debet.) Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. c. 1. q. unic. a 2. vers. de Sacram. Ord. P. Henriq. in summa lib. 10. c. 1 §. 3. lit. R. & cap. 14. in princ. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 1. a num. 16.

CAPUT IV.

Non omnes Christiani sunt sacerdotes, sed ii soli, qui legitime sunt ordinati ab Episcopis, qui sunt summi Sacerdotes, ministros Ecclesiæ ordinant, etiam non requisito laicorum suffragio, aut consensu. Ordinatis inest character indelebilis, ob quem fit, ut nunquam iterum laici effici possint.

d Sess. 7. de Sacr. in genere can. 9. a Quoniam vero in Sacramento *d* Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, * nec auferri potest, merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti sacerdotes, temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirit. præditos affirmet, nihil
e Cant. 6. aliud facere videtur, quam *e* Ecclesiasticam hierarchiam,
f 1. Cor. 12. quæ *f* est ut castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac

ac ſi contra B. Pauli *a* doctrinam, omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Evangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros Eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, † ad hunc hierarchicum Ordinem præcipue pertinere, & poſitos, *b* ſicut idem Apoſtolus ait, a Spiritu S. regere Eccleſiam Dei: *c* eosque presbyteris *d* ſuperiores eſſe; ac Sacramentum Confirmationis conferre; miniſtros Eccleſiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipſos poſſe; quarum functionum poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet inſuper ſacroſancta Synodus, in ordinatione Epiſcoporum, ſacerdotum, & cæterorum Ordinum, *e* nec populi, nec cujusvis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſive vocationem, ſive auctoritatem ita requiri, ut ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu vocati, & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt, & qui ea propria temeritate ſibi ſumunt, omnes non Eccleſiæ miniſtros, *f* ſed fures & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt, quæ generatim ſacræ Synodo viſum eſt Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare couſtituit: ut omnes, adjuvante Chriſto, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoſcere, & tenere poſſint.

a Epheſ. 4.
b Act. 20.
c Coeleſt. 1. epiſt. ad Epiſc. Galliæ, c. 1.
d Seſſ. 7. de confirm. cap. 3. Hiſpal. 2. c. 5. 7. & alibi.
e Laodic. Conc. c. 13.
f Joan. 10.

DECLARATIONES.

An furioſus habens dilucida intervalla ad ſubdiaconatus ordinem promotus, continuo teneatur, & dato quod non teneatur, an ſit ei concedenda diſpenſatio, ut poſſit contrahere matrimonium?

Congregatio reſpondit, aut tempore ſuſceptionis agitabatur, & non teneri, niſi ante furorem intentionem ſuſcipiendi habuerit, aut non conſtat, ſanæ aut inſanæ mentis tunc eſſet, nec item teneri. Ad ſecundam nullam eſſe rationem diſpenſationis concedendæ.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 10. cap. 7. in princip. & cap. 14. §. 2. lit. P. P. Vasq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 243. a num. 2. diſp. 244. num. 17. Bald. Jun. ſuper opera controverſ. Bellarm. p. 1. lib. 4. cap. 10. verſ. Septimus Ordo Sacerdotium eſt. P. Valer. Reginald. in praxi

tori

fori pœnit. lib. 30. tract. 1. num. 3. vers. Quod attinet, & num. 16. vers. Eidem.

* *Qui nec deleri.*) Vide text. juncta sua glossa. in cap. licité 32. q. 2. & tradita a Joseph. Sesse de inhibit. c. 8. §. 1. n. 20.

† *Episcopos, qui in Apostolorum loco successerunt.*) Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundamento 1. fol. 11. & concl. 2. pag. mihi 123.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

α CANON I.

a Sup. c. 1. Si quis dixerit, *a* non esse in novo Testamento Sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi & retinendi; sed officium tantum & nudum ministerium prædicandi Evangelium; vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios ordines, & majores, & minores, *b* per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

b Sup. c. 2.

γ CANON III.

c Sup. c. 3. Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram Ordinationem *c* non esse vere & proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum a viris rerum Ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum, aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui Sacerdos semel fuit, *d* laicum rursus fieri posse; anathema sit.

d 2. Tolet. c. 7.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur; non tantum non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis cæremonias; anathema sit.

CA-

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

ε CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, *a* & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit. *a* Sup. c. 4.

ζ CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 3. & 4.

β CANON II. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 3.

γ CANON III. Vide Valasc. tom. 1. alleg. 2. Petr. Ledesm. in summ. p. 8. tract. de Sacram. Ord. c. 1. conc. 1.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 4. §. 2. lit. F. & G. P. Valer. d. lib. 30. n. 3. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. n. 58. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 5. vers. item patet. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Ordin. cap. 4. concl. 2. * Vide etiam text. cum gloss. in c. licite 32. D. Thom. 3. p. q. 69. art. 1. Joseph de Sesse in tract. de Inhibition. c. 8. §. 1. n. 20.

† CANON VI. Vide Mich. Agiam de exhib. auxiliis fudament. 2. fol. mihi 14.

ε CANON VII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 1. c. 2. q. 3. art. 5. vers. de consecr. Episcopi. P. Ægid. de disp. 20. n. 24. & n. 75. P. Vasq. d. tom. 3. disp. 243. a n. 2. & disp. 244. n. 17.

ζ CANON VIII. Vide P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 3. in fine P. Paul. Comitol. Respon. moral. lib. 1. q. 99. num. 3. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Ordin. c. 5.

DE-

DECRETUM DE REFORMATIONE.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

CAPUT I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Præfectus, etiam Cardinalis, nunquam absit a Diæcesi sua, nisi ad summum tres menses continuos, vel interruptos, exceptis modis infrascriptis, probandis coram Metropolitano, aut (in casu) Suffraganeo. Tempore absentiæ nullum populus damnum sentiat. Aliter facientes graviter puniuntur. Eadem serventur in Curatis, in quorum absentia ponendi Vicarii approbati. Quædam notatu digna proponuntur in hoc Capitulo.

a Joan. 21. Actor. 20. Eph. 4. 3. f dist. c. sicut, 7. q. 1. c. qui Episcopatum 8. q. 1. c. gloria Episc. 12. q. 2. a* β γ &c. Cum *a* præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum ζ curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi

b Joan. 18. suo non invigilant, neque assistunt, sed *b* mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hor-

c 1. Pet. 5. 2. tatur, ut divinorum præceptorum memores, factique *c* forma gregis, in judicio, & veritate pascant, & regant. Ne ve-

d Supr. Sess. 6. de refor. c. 1. ro ea, quæ de residentia sancte, & utiliter jam *d* antea sub felic. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosancta Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchialibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam η si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem 1. in sua Ecclesia vel diœcesi residentiam, ubi injuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi

nisi ex causis, & modis infra scriptis. *a* 2 Nam cum Christiana charitas, † urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a Beatissimo Romano Pontifice, 3. aut a Metropolitano; vel eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipublicæ officium, Episcopatibus adjunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concil. provinciali spectabit judicare de licentiis a se, vel a Suffraganeo datis, & videre, ne quis eo jure abutatur, & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. *b* Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum; ut, quantum fieri poterit ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam 9 autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, sive continuum, sive interruptum, *c* extra prædictas causas, nullo ✱ pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cujus opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur; *d* ne per illius temporis spatium, Domini Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia* in sua diœcesi eos alio vocent.

Si quis autem, quod utinam nunquam eveniat, contra hujus Decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas † adversus non residentes, sub *e* Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum,

a c. de cæter. c. inter quatuor c. tuæ, & c. relatum, de cler. non resid. c. ad supplicationem de renunc. c. quorundam, 74. dist.

b c. cum ex eo, de ele. in 6. c. beneficium. de reg. eo l. & c. 2. in fin. sup. Sess. 6. Sardicen. Conc. c. 14.

c c. præsentium 7. q. 1. & infr. Sess. 24. de ref. c. 11.

d c. si quis in clero 7. quæst. 1.

e Sup. Sess. 6 de ref. c. 1. & inf. in Bulla S. D. N. Pii IV futum, per resi-

dentia, c. 1. c. conquerente, & fere per totum, de cler. non resid.

tum quem incurrit: eum λ pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, * illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, 5. aut pauperibus loci erogare: prohibita quacunque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remittentur: non obstantibus quibuscunque privilegiis cuicunque Collegio, aut fabricæ concessis. 6. μ, ν, ξ Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas 7. de curatis inferioribus, 8. & aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum 9. curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut quandocunque eos, 10. causa prius, per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi ο autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa 11. non obtineant. 12. Quod, si per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; 13. liberum esse vult Ordinariis, 14. per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, 15. & subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, 16. etiam usque ad privationem 17. compellere; nec executionem hanc, quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscunque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento, vel quacunque auctoritate confirmato, 18. π consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sive ρ appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, vel σ vigore *a* Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo tam decretum illud sub *b* Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Provincialibus & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterum Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

a Infr. Sess. 24. c. 18. §. debeat. c. Extrav. commun. lib. 5. c. 3. Divina, de privil.
b Sup. Sess. 6. de ref. c. 1.

DE-

DECLARATIONES.

1. *In sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam.*) Episcopus, modo in Episcopatu resideat, solutus est a residentia beneficii simplicis, aut dignitatis, quam sine ulla animarum cura obtinet, etiam extra Diœcesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac ejus fructus percipere potest, exceptis portionibus & distributionibus quotidianis, & aliis, si quæ forte sint, quas absentes justa aliqua de causa non percipiunt. *Vide sup. Sess. 6. c. 1. de Reform. §. Habens Archidiaconatum.*

Episcopus proinde residens in Urbe Cathedrali, liber est a residentia Monasterii Monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papæ, licet illi annexæ sint aliquæ Ecclesiæ curatæ post erectionem Monasterii, & præsertim si tali Monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi soleant per Vicarios.

An in præsentia, in qua Episcoporum copia haberi non potest, dispensandum sit, ut in loco duorum Episcoporum, qui in consecratione Episcopi interesse debent, subrogentur duo Abbates, duove alii dignitates Ecclesiasticas habentes? Congregatio dixit posse dispensari & major pars Theologorum, qui consulti fuerunt, sic responderunt faciendum, & ita Pius V. dispensavit.

2. *Nam cum Christiana charitas.*) Non licet Episcopo a sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causarum, quæ habentur in hoc capite infra; de quibus non est perpetuus morbus. Itaque non licet Episcopo absentare se ab Episcopatu suo propter morbum perpetuum.

3. *Aut a Metropolitano.*) Metropolitani providere debent, ut provinciales eorum Episcopi, juxta Decreta Concilii Trident. resideant in Ecclesiis propriis, curamque commissi sibi gregis habeant diligentem.

4. *Vel eo absente, Suffraganeo Episcopo.*) Absente Metropolitano, Episcopus antiquior residens, super absentia Episcopi comprovincialis inquirit.

5. *Aut pauperibus loci erogare.*) Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita ut Episcopus debeat compellere Parochum: qui per biennium non residet, licet postmodum resideat, ad restituendos fructus illius temporis, quos absens recepit, quamvis ad residendum, nec per edictum quidem, monitus fuisset.

6. *Eadem omnino.*) Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licet ejus Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem.

7. *De curatis inferioribus.*) Non licet Episcopo, pro Cathedralis Ecclesiæ servitio, vel etiam suo, aliquem ex Curatis, extra ipsorum curam, ad certa negotia adhibere, constituto ibi etiam Vicario idoneo: Neque excusantur a residentia ob defectum domus, neque si habent officium inquisitionis, nec propter litem. Et etiam Coadjutores perpetui tenentur ad residendum personaliter sicut veri curati; & sub

dens in Parochiali, quæ non longe abest a Collegiata, in qua Canonicatum obtinet; diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea divinis inservire potest: modo omnibus diebus & horis suis debitis & congruis, Parochiali inserviat, & nihil prorsus relinquat ex debito servitio ipsius Parochialis.

Habens Canonicatum & Parochialem, & residens in Parochiali, ex præscripto Bullæ Pii V. distributiones quotidianas lucratur: si Canonicatus consistit solum in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit, si utrique inservire nequiverit: quia si ambobus commode servire posset, lucraretur solum juxta servitium, quod præstaret. Porro obtinens duos Canonicatus, in digniori residere debet, & solum distributiones illius amittit, in quo non residet Atque ideo Episcopo Bossanensi scribatur, ut restituat Canonicatum presbytero N. cum non debeat ibi residere, residens in Canonicatu S. Mariæ digniori. *Vide Sess. 21. de Reform. c. 3. §. Habens.*

Obtinens Parochialem, & Canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitime obtenta, tenetur in Parochiali residere; atque in Magistrali præbenda idoneum virum substituere debet, qui Sacræ Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide Sess. 5. c. 2. de Reform. §. De cætero.*

Eum, qui obtinet Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, præsupposito quod in Ecclesia Archipresbyter præter baptismum, cætera Sacramenta administret, Congregatio die 21. Julii 1587. censuit teneri ad residentiam, ad minus tanquam Coadjutorem Ecclesiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui sit unita Parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in Parochiali residere, etiamsi unio facta sit ad vitam obtinentis tantum.

Præpositura, licet tantum sit Jurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S.D N. Pii V. de residentia Parochorum, edita & publicata 8. Id. Julii 1568. Etiam perpetui coadjutores residere tenentur, sicut veri curati, etiamsi in aliis beneficiis inservirent, etiam in Cathedralibus.

Causæ non excusantes Parochos a residentia.

Congregatio Concilii censuit, non licere Parochis causa studiorum a suis Parochialibus Ecclesiis post Concilium abesse, & Episcopum licentias ad id concedere non posse, easque, si concessæ fuerint, non suffragari.

A residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, vel inquisitoris, neque etiam excusat lis super eadem Parochiali mota. *Vide Sess. 7. c. 5. §. Subcollectores.*

Similiter Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat a residentia, cum eam Episcopus concedere non possit.

Obtinens Parochialem Ecclesiam per provisionem Sedis Apostolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum ac proventuum, ad dictam Ecclesiam Parochialem pertinentium possessionem

nem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoveri facere infra annum, lite pendente, & compellendus est ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsupposito quod non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneum Vicarium deputare, partemque fructuum omnium pro sufficienti victu assignare, juxta Concilii Tridentini formam. *Vide Sess.* 7. *de Ref. c.* 7. §. Portione etiam.

Licet Episcopus pro visitatione suæ Diœcesis uti opera Parochi possit, ille tamen ob eam causam ultra quadrimestre singulis annis abesse non potest a sua Parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cum congrua portione fructuum dictæ Parochiæ; arbitrio ipsius Episcopi assignanda. Odium a residentia non excusat, inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris Parochialis, & Episcopus cum istis ad annum dispensare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infra eodem c.* §. *Presbyt.*

Causæ excusantes a Residentia.

Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum æqua causa discedendi, non excusare Parochum, ut possit abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem hujusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu & de necessitate Ordinarium certiorem faciendam esse, ut de causa cognoscere possit.

Nec Parochus, habens justam causam abeundi extra Parochiam per duos menses aut tres, satisfacit suæ conscientiæ, si petit licentiam, jurans se gravamen habere, quod non expedit manifestare, ut sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter abesse non potest in casu, quo causam rationalem expressit, quam vir bonus & æquus rationalem judicat, sed rigidus Prælatus minus æquam judicat, & licentiam denegat, vel quia movetur suspicione, quæ ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad superiorem.

Nec est liber a culpa & a pœna amissionis fructuum, qui veluti per quatuor mensium spatium ex urgenti admodum causa ad curandam suam valetudinem morbo gravi instanti, pro hujusmodi absentia non petiit licentiam ab Episcopo, qui bona fide putavit evidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, ut supra dictum est.

Nec sufficit licentia tacita, sed oportet, ut sit expressa juxta formam Concil. Trident. Fructus amittantur duntaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia.

Nec potest componi restitutio debita fructuum male perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum privilegiorum & facultatum obtentarum post Concilium.

Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, qui ex in-

stitutione Capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

Infirmitas excusat a residentia, quando in loco Parochiæ non sunt Medici, vel Medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest. Hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus, ut in locis vicinioribus Parochus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex redditibus ipsius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, ubi situm est beneficium, Episcopus debet (si non potest eos reconciliare) dare aliud beneficium, extra territorium & jurisdictionem illius Domini, vel permittere eidem presbytero, ut abesse possit a beneficio, etiam per annum, constituto tamen Vicario idoneo, cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficii, ut ei inserviat, donec causa inimicitiarum inter eos desierit. Prius tamen habens Canonicatum & Parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, (dum subest inimicitiarum causa) in ea residere, sed permittendum est ei, ut resideat in Canonicatu. Dabuntur literæ Ordinario, ut cognoscat, si sunt veræ & graves inimicitiæ, quæ narrantur, & absque ipsius culpa, ac postquam obtinuit illius beneficii dispensationem, exortæ: tunc Ordinarius det ei dilationem, ut in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, durantibus tamen duntaxat inimicitiis, dum non ultra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex redditibus ipsius Ecclesiæ: quod si esset Canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deservientibus. Curabit autem Episcopus, ut inimicitiæ extinguantur: si id perficere non potuerit, rescribere debet ad Cardinales Congregationis Concil. cujus culpa factum fuerit, quo minus reconciliatio processerit.

Quando Episcopus legitime dispensavit a residentia per aliquod tempus, ut puta octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, ut Rector alicui operæ vacare possit, v. g. fabricæ Monasterii, absens excusatur. Confer. cum hoc c. S. de Curatis.

In his, quæ pertinent ad residentiam, observanda sunt, quæ habentur in hoc c. & in reliquis. Si non possunt servari Decreta Concilii Tridentini prædicta, id agendum est, quod commodius & melius potest, & qui non habet domum propriam in loco, ubi residere tenetur, aliquam conducere debet: ubi vero populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea observare debet, quæ habentur cap. 3. sess. 24. de Reform. & in casu, quo jura aliquid disponant, non debet pro juris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima urbi beneficia obtinent, si domum non habent, ubi habitent, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit dispensatus, ut degere possit in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus ejus habitet.

Ali-

Aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit, sine conditione illa, *Dummodo prope Ecclesiam substitutus ejus habitet.*

Inter causas excusantes connumeratur infirmitas incurabilis, aëris intemperies, certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus Sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.

Fuit etiam quis dispensatus a residentia in sua Parochiali, ad tempus a S. D. N. donec instrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipse erat Canonicus, ut eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apostolicæ, ex fructibus Parochialis cum congrua portione duobus perpetuis Coadjutores in cura, non possunt servire per substitutos, sed ab Ordinario cogendi sunt ad residentiam. Congregatio ita censuit. Episcopus ergo ex hoc decreto debebit eos cogere ad residentiam, & ad exercendam curam personaliter.

S. D. N. ex sententia Congregationis declaravit, quod Canonici obtinentes ex legitima dispensatione Parochiales, eas quidem retinere possint, sed in ipsis personaliter residere debent, &, si reditus suorum Canonicatuum vere consistant in distributionibus quotidianis, ita ut omnes percipiant de communi massa, & nullæ prorsus distinctæ sint, ne dematur aliquid his, qui horis divinis intersint; possint sic residentes in suis Parochialibus eos integros percipere. Quod si post debitum servitium Parochialibus suis præstitum, etiam inservire Cathedrali possint, tunc eas portiones non percipiant, nisi quatenus inservierint. Supra hoc. c. §. *Et aliis*, item §. habens Canonicatum.

Congregatio Concilii censuit, Parocho propter inimicitias ultra primum annum absenti, concedendum secundum, ob novam causam, quæ supervenerit ex incremento inimicitiarum, & homicidio subsecuto.

Congregatio Concilii censuit, ultra bimestre tempus, abesse non posse, Parochos sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi inhibentis, ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia, ut hic. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimestre.

Episcopus non potest uti opera Parochi in visitatione, vel alio servitio suæ Diœcesis, nisi pro tempore hic permisso duorum mensium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc cap.* §. *de Curatis.*

II. *Nisi ex gravi causa non obtineat.*) Non sunt deneganda literæ commendatitiæ ab Episcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum requirentia residentiam.

Propter inimicitias, quæ non supervenerunt culpa Parochi, datur quidem annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus: Sed odium solum Parochianorum non sufficit, neque si omnes fere fructus essent alii reservati, neque continua aëris intemperies, neque si esset necessarius magister ludi in civitate aut opido, neque servitium Episcopi etiam ad tempus. Hoc sæpe reperitur.

Multa concessa sunt contra hoc Decretum in regno Poloniæ, ex variis causis & necessitatibus.

12. *Quod si per edictum citati.*) Respicit modum procedendi contra obligatos ad residendum, sese absentantes.

13. *Liberum esse vult Ordinariis.*) Episcopus cogere potest Rectorem, licet ejus Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infra hoc cap.* §. *Compellere.*

14. *Per censuras Ecclesiasticas.*) Non tamen per excommunicationem, si absuerit per aliquod breve tempus: licet possit constituere Episcopus, quod non possit abesse Parochus absque licentia ultra duos vel tres dies, sub pœna excommunicationis, *Infra* §. *Episcopus potest.*

15. *Et subtractionem fructuum.*) Quando alicui Parocho conceditur studendi facultas, ut fructus suos faciat, hæc infrascta servare debet. Primo, ut studeat Theologiæ aut juri Canonico in celebri Universitate. Secundo, si est ætatis annorum triginta, nulla facultas concedi debet: ideo ætas est exprimenda, & hoc nisi jam studia incepisset, & illa nondum absolvisset, propter quod jam cœpta studia potest finire. Tertio, ad quinquennium tantum, a principio studii computandum licentia hæc est concedenda, adjecta clausula, *ut infra annum ad subdiaconatum promoveatur.* Quarto, interim cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum, assignata illi congrua portione fructuum, exerceatur. Atque hæc facultas solum habet locum in Parochialibus ante Concilium Tridentinum obtentis, quia in obtentis post Concilium, prædicta licentia non datur; secus in Canonicatibus, etiam post Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur statuendi facultas.

Episcopus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne ultra biduum a sua Ecclesia possit abesse: non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. Parochus, qui non vult in sua Parochiali residere, debet ea servato Juris ordine privari.

Rector Parochialis Islerdensis monitus ab Ordinario, ut resideret, noluit, & propterea est contumax appellatus, visum est committendum Auditori Cameræ, quod Episcopo committat, ut Ecclesiæ Vicarium præficiat, ne cultus & reliqua cura deseratur.

16. *Etiam usque ad privationem.*) Arbitrio Episcopi relictum est, qua via, & quo remedio ex his uti voluerit contra non residentes.

Privationem.) Intelligendum exclusive usque ad privationem, dum tamen præcesserint tria edicta publica, & lapsi sint sex menses, juxta cap. tua de clericis non resid.

17. *Compellere.*) Hæc compulsio ad Episcopum pertinet; etiam quando collatio pertineret ad Abbatem regularem.

18. *Consuetudine etiam immemorabili*) Vicarius amovibilis in exercitio curæ animarum arguit curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residentiam.

Postu-

Postulantibus equitibus Hierosolymitanis, ut Capellani Melitæ commorantes, Confessores Equitum, & habentes in aliis locis Parochias, non cogantur residere, Congregatio respondit, illis, qui habent Parochias in Italia, permittendum esse, ut non resideant ad annum: qui vero habent in aliis provinciis, ad decem & octo menses.

Quandoque ex causa dispensari solet, ut quis in Parochiali continuo non resideat, habens Canonicatum, si utrique inservire possit.

Episcopus licentiam dare debet Priori petenti, ut per quatuor menses a suo Prioratu abesse possit in loco commodiori, valetudinis suæ curandæ causa.

Gratia de non residendo a S. D. N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione Studii non valet, nisi & Ordinarii consensus accedat. Ita Pius IV. in declaratione, quod gratia de non residendo non valet sine Ordinarii consensu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nov.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. Act. 2. c. 11. Navar. in Man. 25. num. 121. §. 4. limit. Petrus Pechi. in Reg. 1. de regul. juris lib. 6. num. 8. Anton. Pagan. de Residentia. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. glos. 41. num. 9. Fr. Joan. de la Cruz de statu Religionis lib. 2. c. 1. dub. 1. Cævall. comm. contra com. q. 385. P. Lessi. de justit. lib. 2. c. 34. dub. 29. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 20. num. 68. & lib. 30. Tract. 3. a num 54. cum seqq. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Can. c. 52. lit. C. Cened. in Collect. 30. num. 2. & 3. ad sextum. Bobadil. Tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrel. Consf. 2. num. 16. Simon de Prætis Consf. 68. centur. 3.

β An Prior, qui habet Vicarium perpetuum, cui incumbit cura animarum, teneatur residere? Decrevit sacra Congregatio, quod non, his verbis: Habens Parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo vivente residere non tenetur; refert Gonzal. ad Reg 8. Cancel. glos. 6. n. 99.

γ An Episcopo licet pro Cathedralis Ecclesiæ servitio & item suo aliquem ex curatis suæ Diœcesis, ex ipsorum Ecclesiis constituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, qui quando in hujusmodi sunt servitio, a suis Ecclesiis minime abesse censeantur? Congregatio censuit, non licere, teste Gonzal. dict. glos. 6. num. 258.

δ Sacra Congregatio censuit, quod exercens Inquisitoris officium a residentia Parochialis non excusatur, refert Gonzal. dict. glos. 6. num. 266. & glos. 43. num. 164.

ε Sacra Congregatio censuit, quod a residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, teste Gonzal. dict. glos. 6. num. 206.

ζ *Curam paternam gerere.*) Vide Paul. Montan. de tutelis & curis, c. 35. glos. 1. num. 197.

η *Etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint.*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 4. c. 3. q. 3. & lib. 7. c. 4. q. 7. & c. 6. q. 1. Flam. de Relig. lib. 1. q. 10. num. 8.

† *Nam*

† *Nam cum Christiana charitas, &c.*) Vide Rotam noviss. decis. 222. num. 2. & 5. in 2. p. diversorum.

ϑ *Quoniam autem, &c.*) Quod abesse non dicitur, qui statim est reversurus, probat lib. Postliminium, §. captivis, lib. nihil. ff. de captiv. & postlim. revers. ad hoc propositum Gonzal. gloss. 43. num. 5. & in Parocho rurali qui singulis quibusque hebdomadibus in urbem venit causa inviseadi parentes, & cum illis uno tantum die moratur, relicto tamen ad occurrentes casus Capellano; quod non peccet lethaliter, nec teneatur ad restitutionem fructuum, resolvit Ludov. Beja Responsor. casuum conscientiæ, p. 4. casu 21.

ι *Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere.*) Vide P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 7. c. 4. q. 6. & q. 10. quærit, an in Parochis ad absentiam duorum mensium necesse sit, ut facultas ab Episcopo impetretur? Negative resolvit cum Navar. in Manu. c. 35. num. 121. de quo vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 31. num. 11.

κ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, posse Episcopum ob legitimam causam dare Canonicis suis facultatem, ut possint abesse per quatuor Menses, refert P. Comitol. Resp. Moral. lib. 3. q. 99. num. 2.

* *Nisi Episcopalia munia, &c.* Vide Trevisan. in decis. 28. n. 5. lib. 1.

† *Præter alias pœnas, &c.*) Vide Trevisan. dec. 42. in lib. 2. & sup. Sess. 6. c. 1. de reform. & in c. conquerente, & in c. 2. & fere per tot. de cler. non resid.

λ *Eum pro rata temporis absentia fructus suos non facere.*) Vide Flamin. de Resign. lib. 1. q. 10. num. 32.

† *Alia etiam declaratione non secuta, &c.*) Vide Riccium in sua praxi var. resolut. c. 245. Thesau. lib. 1. quæstionum forens. quæst. 40. Diaz. in praxi Crim. Canon. c. 123.

μ *Eadem omnino, &c.*) Quod Capellani, Coadjutores Rectorem Parochialium instituti auctoritate Apostol. teneantur ad personalem residentiam, ut rectores ipsi, censuisse sacram Congregationem, refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 9. num. 17.

Causæ aliquæ, propter quas non tenetur quis residere, adductæ a Doctoribus infra citatis.

ν Sacra Congregatio censuit, quod si curatus absit causa inimicitiarum, & non possit residere sine discrimine vitæ, ei permittitur per annum abesse a suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario, seu œconomo, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Privatio, §. 4. dub. 1. ubi resolvit, quod si intra annum inimicitiæ non extinguantur, & curatus seu beneficiatus fuerit in culpa tam causandarum inimicitiarum, quam non extinctionis earundem quod privetur.

ξ Congregatio censuit, quod ubi non adest copia Medicorum, vel Medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium vel quatuor mensium, ut ægrotus in locis vicinioribus curetur. Episcopus tamen propter perpetuum morbum non potest se absentare a suo Episcopatu. Senectus in Parocho

cho non excusat a residentia, sed debet poni Vicarius idoneus cum assignatione congruæ portionis, ex ipsius Parochialis reditibus, refert Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Residentia, ℣. 7. & 9.

ο *Discedendi autem licentiam in scriptis, &c.*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 7. c. 5. q. 4. & 5. & c. 4. quæst. fin. P. Sanch. de Matr. lib. 3. Disp. 7. num. 27.

* Vide Petrum Cened. in Collectan. 30. num. 3. super sext. Sim. de Prætis cons. 68. num. 8. centur. 3.

ω *Consuetudine etiam immemorabili.*) Sanctissimus D. N. ex sententia Congregationis Concilii declaravit, immemorabilem consuetudinem non excusare a residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis tamen insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere: aut cujus adeo tenues reditus essent, ut Canonicos aliunde non habentes, unde vivant, alere non possent, refert Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Residentia, ℣. Sexto.

ς *Sine appellatione.*) Quod tamen detur effectus devolutivus, resolvit Steph. Quarant. in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, ℣. Quinto quæro, pag. 66.

σ *Vigore Eugenianæ constitutionis.*) Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ in addit. fol. mihi 211. novissime Petrus Ceued. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 1. num. 31. ℣. Pro vera.

CAPUT II.

Ultra tres menses consecrationem differentes quidam fructibus perceptis restituendis sunt obnoxii, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesiis jure privati.

ᵅ Ecclesiis α Cathedralibus seu superioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiamsi S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati. Consecratio β vero, si extra Curiam Roman. fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in provincia, si commode fieri poterit, celebretur.

ᵅ Sess. 7. c. 9. Conc. Chalc. actio 16. c. 25. Concilium Wormatiens. c. 76. c. quoniam 75. dist. c. quoniam 100. dist.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c. 25. num. 118. ℣. 8. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 24. num. 141. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 23. Tract. 2. c. 24. num. 58.

* Vide

* Vide etiam Sess. 7. c. 9. & textum in c. quoniam 100. dist. Sylvestr. in sum. verbo consecratio 1. q. 3. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Canon. c. 26. lit. A. Hugolin. de officio & potest. Episcop. p. 1. c. 2.

β *Consecratio vero, &c.*) Vide P. Henriquez in summa p. 2. lib. 10. c. 23. §. 5. in princ. P. Lessi, de Justit. lib. 2. c. 34. num: 103.

CAPUT III.

Breve est, non summatur.

a Infra c. 8. & 10. Concil. Cartha. 1. c. 22.

a* Episcopi 1. per semetipsos Ordines conferant: quod si ægritudine fuerint impediti; *a* subditos suos non aliter, quam 2. jam probatos, & examinatos, † ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

DECLARATIONES.

1. *Per semetipsos.*) Hoc Caput non adversatur proximo sequenti.

Ordinarii dantes dimissorias pro accipiendis Ordinibus nemini concedant esse absentem, nisi cum examinaverint, vel examinari fecerint per suum delegatum ad hoc specialiter deputatum; quod servandum est etiam cum illis, qui a Sede Apostolica facultatem habent Ordines a quocunque suscipiendi. *Vide not. infra capite octavo.*

Nullius 3. Julii 1591. Congregatio Concilii censuit, quamvis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, juxta c. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud Canonicum obstet impedimentum, qui a Judæis originem trahunt, vel quorum majores, &c.

Calagurritanens. 27. Aug. 1592. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse alienos Clericos ordinare, si habeant literas dimissoriales proprii Ordinarii; licet Episcopus literas dimissoriales concedens alia legitima causa, quam ægritudinis, expressa in c. 3. Sess. 23. de Reform. fuerit impeditus.

Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant dimissorias proprii Ordinarii, juxta c. 8. infra, quando Episcopus dimittens, ex alia legitima causa quam ægritudinis est impeditus.

Dimissorias vero literas Episcopus absens dare potest, ac ordinandos etiam suo examini subjicere, si ita sibi videbitur; & si absentes sint, ad se, ut eos ipse examinet, vocare; si commodum erit: alioquin eorum examen committat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi sunt. *Supra hoc c. §. ordinarii.*

2. *Jam probatos & examinatos.*) Vel dandam licentiam Ordinario Congregatio censuit, ad hoc ut quis ad sacros Ordines ab aliis Episcopis promoveri possit, cum testimonio tamen de vita & moribus proprii Ordinarii, ut sancitum est Sess. 23. c. 3. cui in hac parte non adversari præsens c. etiam declaravit.

Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius Diœcesis debent habere licentiam ab Episcopo, in cujus Diœcesi sunt. *Vide Sess. 7. c. 13. de Reform. & infra c. 8.*

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. Tom. 1. allegationum juris alleg. 5. num. 11. Zerol in praxi Episcop. part. 1. verbo Dimissoria §. 16. ℣. Secundum, ubi dicit, quod hoc Decretum intelligi debet habilibus stantibus terminis. Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. Tract. de Sacram. Ordinis, c. 5. conc. 10.

* Vide etiam Bern. Diaz in praxi Canon. c. 25. ubi Salzedo lit. A.

† *Jam approbatos & examinatos, &c.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. c. 26. lit. C.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

α * Prima α Tonsura β non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere, & scribere nesciant; & de γ quibus probabilis conjectura non sit, eos non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

α C. fin. de temp. Ordin. in 6.

REMISSIONES.

α Vide Const. Episcop. Conimb. 1. in princ. tit. 8. & Episcop. Portugal. 2. in princip. tit. 9. Vivald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, c. de scientia Ordinis, num. 38. Salzed. ad Bern. Diaz c. 21. verbo Ordinari. Petrus Ledesm. in sum. p. 1. verbo Ordo c. 7. ℣. *De la primera.* P. Henriquez in sum. lib. 10. c. 17. num. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 2. Disp. 20. num. 103. Thom. Valasc. allegationum juris Tom. 1. alleg. 9. num. 4.

* Vide etiam Navar. in Manuali Latino, c. 205. Salzed. ad. Bern. Diaz in praxi Can. c. 21. lit. B. & c. 24. Lit. A.

β *Prima tonsura non initientur, qui Confirmationem non susceperint.*) An non confirmatus suscipiens Ordines peccet mortaliter; Negant Navar. in Man. c. 22. num. 9. Vivald. in Candelab. de Confirm. num. 41. Victor. de Sacram. Ord. num. 232. P. Soar. Tom. 3. Disp. 38. Sect. 1. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. quæst. 2. Art. 9. num. 90. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 28. num. 24.

γ *De quibus probabilis conjectura non sit, &c.*) An suscipiens primam tonsuram, aut minores Ordines cum animo nunquam suscipiendi majores, aut solum, ut declinet forum sæculare, & Episcopus, scienter talem ordinans, peccent mortaliter: Affirmat Bannes 2. 2. quæst. 12. Art. 1. in 2. diffic. conclus. fin. Negant. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. Disp. 31. ℣. 16. & 17. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disput. 10. num. 104. & 105.

CAPUT

CAPUT V.

Quibus debeant esse muniti, qui volunt ordinari, & dicta si non habeant, timeant rejectionem.

a * Ad minores ordines promovendi bonum a Parocho, & a Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos majores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, 1. ut nominibus ac desiderio eorum, qui volunt promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum *a* natalibus, † ætate, moribus, & vita a fide dignis diligenter inquirat; *b* 2. & literas testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

a C. quando 24. dist.

b Vide 3. Carth. c. 22. & 4. Carth. 22.

DECLARATIONES.

1. *Ut nominibus ac desiderio.*) Regulares promovendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & desiderium suum in Ecclesia publice proponi facere, & testimonium deferre, ad præscriptum hujus cap. sed sufficit testimonium a suis superioribus allatum.

Potest Episcopus sine attestationibus, & inquisitione, quæ in hoc Decreto injungitur, aliquem promovere, si ipsum omnes qualitates requisitas habere sciverit, prout Congregatio respondit, sed non debet id facere ordinarie.

Similiter ab inferioribus possunt concedi literæ testimoniales Episcopis illas requirentibus, quando scilicet Episcopus tanquam vicinior, vel Diœcesanus ordinat Subdiœcesanos inferioris, qui etiam essent nullius Diœcesis.

2. *Literas Testimoniales.*) Quæsitum est: An ex Bulla Sixti V. contra male promotos, Episcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœcesis ordinandos, Testimoniales literas a suis Ordinariis habentes, de requisitis ad ordinationem alia diligentia uti teneatur, quam ipsos examinandi quoad sufficientiam? S. D. N. de sententia Congregationis respondit, Sanctitatis suæ mentem esse, Ordinarium cum suis subditis dimissorias petentibus teneri adhibere diligentiam super omnibus requisitis circa ordinandum, juxta Concilium Tridentinum & sacros Canones, & si ea ipsos habere constiterit, in iisdem dimissoriis, ex scientia sua de eisdem fidem facere, & tunc cum talibus dimissorias habentibus non opus esse Episcopum ordinantem facere diligentiam super dictis requisitis in examine, super idoneitate & literatura.

An approbatus ad dignitatem ordines sacros annexos habentem, alia indigeat approbatione ad suum ordinem suscipiendum, Congrega-

gregatio respondit eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subjiciendum esse, tam ejus Episcopi, qui non contulit dignitatem, quam ejus, qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit juxta præscriptum hujus Decreti.

REMISSIONES.

a Vide Conc. Brachar. 4. Act. 2. de Exam. Ord. c. 4. Hojed. de incompatib. benef. c. 24. num. 38. & 39. Petr. Ledesm. in summa verbo Ordo c. 7. ✠. *En lo que toca.* P. Henriquez in summa lib. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valasc. Tom. 1. Alleg. 9. num. 5. * Salzed. ad Bern. Diaz in praxi Can. c. 21. lit. B. & c. 25 lit. A.

† *Ordinandorum natalibus, &c.*) Vide textum in c. quando, 24. dist. Cened. collectan. ad Decretales 77. num. 2.

CAPUT VI.

Nullus omnino beneficii sit capax, nisi qui habeat 14. annos fori Privilegio gaudens, quæ habere ac agere debeat, sive unicam habuerit, sive nullam.

1. Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, 2. a † β ante 14. annum
3. beneficium possit obtinere. Is etiam fori Privilegio non gaudeat, nisi γ δ, beneficium Ecclesiasticum habeat;
4. aut clericalem habitum, †, z &c. Tonsuram deferens,
5. , alicui Ecclesiæ ex mandato ξ, * Episcopi inserviat; vel in seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel Universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur; in Clericis vero conjugatis * servetur Constitutio Bonifacii IX. quæ incipit, *a* Clerici, qui cum unicis, modo hi Clerici, alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent, & Clericali habitu & tonsura utantur: nemini, quoad hoc, Privilegio, vel π consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

a C. 1. de Cler. conjugat. in 6.

DECLARATIONES.

1. *Nullus prima tonsura initiatus.*) Hoc Caput non prohibet, quin ille, qui jam 14. annum suæ ætatis attigit, licet nondum expleverit, possit beneficium simplex obtinere.

Congregatio Concilii respondit, nullam esse a Trident. Concilio præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus Ordinibus, sed eam attendendam, quæ a sacris Canonibus præscribitur. Grossetanensis 20. Maji 1592.

2. *Ante 14. annum.*) Nisi in fundatione aliter sit statutum, quia fundationi non est derogatum.

3. *Beneficium.*) Congregatio censuit, idem in pensione, (*Fori Privilegio non gaudeat.*) Clerici, qui in Decreto hoc Privilegio fori privantur, Privilegio tamen Canonis non intelliguntur privati.

4. *Aut clericalem habitum.*) Proviso in 13. anno ætatis de Canonicatu in Ecclesia collegiata, ubi vigore statuti Ecclesiæ, provisi ante realem possessionem & fructuum perceptionem tenentur portare habitum & tonsuram per biennium, obstat hoc Decretum. Ita censuit Congregatio die 14. Augusti, anno 1586. Clericus, in minoribus constitutus non beneficiatus, nisi incedat in habitu, quamvis sit adscriptus, non gaudet Privilegio fori, licet non sit monitus.

11. Julii 1595. Congregatio Concilii censuit, ut Clericus fori Privilegio gaudeat, requiri & sufficere ea, quæ aliquo ex infrà prædictis capitibus sigillatim sunt annotata, quod obtineat beneficium Ecclesiasticum: Quod clericalem habitum & tonsuram deferens alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inserviat: Quod clericalem habitum & tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat.

Quod in habitu & tonsura incedens in aliqua schola de licentia Episcopi versetur.

Quod habitum & tonsuram gestans in aliqua Universitate de licentia Episcopi versetur.

Si vero, quæ in aliquo ex capitibus comprehensa sunt, in Clerico concurrant, sed aliqua occasione habitum a se gestari solitum, ad breve tempus deposuerit, non ideo fori Privilegium amittere. An vero habitus sit clericalis, ad judicis Ecclesiastici cognitionem pertinere: quibus autem casibus Clericus ex Decreto Concilii fori Privilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, ut illud amittat.

5. *Alicui Ecclesiæ.*) Hæc verba important, ut Clericus, qui diu sine habitu & tonsura incedens, Ecclesiæ alicui, etiam de mandato Episcopi inservit, ipso facto, sine aliqua monitione præcedente, amittat fori Privilegium, attenta mente Concilii, quæ ad tollendos penitus abusus, voluit hoc abolere. Ita censuit Congregatio die 16. Nov. 1581.

28. Sept. 1595. Congregatio Concilii censuit, Clericum prima tonsura insignitum, habitum Clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicujus Ecclesiæ servitio de mandato Episcopi descriptum, licet fori Privilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio, c. *Odoardus*.

An Clericus in minoribus Ordinibus constitutus in habitu & tonsura incedens, ac de mandato Episcopi inserviens Capellæ, quæ in Ecclesia existit, ab ipsoque Episcopo Confraternitatem laicorum pro oratorio assignata est, gaudeat Privilegio fori ex hoc cap. Congregatio Concilii censuit gaudere: & idem censendum est, si servitium non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpolatum præstiterit.

21. Januarii 1594. Licet Clerici in minoribus duntaxat Ordinibus constituti, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut clericalem habitum & tonsuram deferentes, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviant, vel in seminario, aut aliqua schola, vel universitate de licentia Episcopi versentur, forum judicis laici

laici declinare non possint, non tamen propterea Congregatio Concilii censuit, obstare Episcopo, quo minus jure suo in hujusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animadvertere.

De jure communi fuit dubitatum, an Clericus deferens habitum vel tonsuram, vel simul utrumque, propter delicta privetur Privilegio clericali? Tu distingue, si est in sacris, retinet Privilegium, sed punitur. *Innocent in cap. Praeterea, de Apostatis.* Si est in minoribus Ordinibus & delinquit, non privatur Privilegio fori, nisi post trinam monitionem, *cap. in audientia, de sent. excommun. cap. ult. de vita & honest. cler. Innocent. dict. cap Praeterea.* Et nisi se immisceat enormitas, puta quod sit seditiosus, quo casu ipso facto privatur Privilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonsura inservit alicui Ecclesiae, si fuerit cum armis deprehensus, non caret fori Privilegio. Sic fuit decisum ex *cap. In audientia, de sentent. excomm.*

Cui reservata fuit pensio ut clerico, si non incedat in habitu & tonsura, non gaudet Privilegio fori. Fuit decisum sic, ex eo, quod Concilium Trid. corrigit jus commune, & tres casus excipit per dictionem (Nisi.)

Clericum primae tonsurae, praesentatum ad Capellam Sacerdotalem, qui super tali praesentatione obtinuit a Papa novam provisionem, etiam in vim motus proprii, posse in suis causis civilibus gaudere Privilegio fori, quamvis possessionem beneficii non habeat propter alium intrusum, contra quem litem movit. Congregatio die 16. Julii 1587. censuit.

Idem erit, si gerat tonsuram vel habitum, sed in reliquis vivat ut laicus, *not. sing. Innoc. cap. 1. de Apostatis, ad fin.* nec sufficit corona, seu tonsura sine habitu, sed copulative requiritur utrumque, *Ita Gemin. in cap. si judex, vers. idem de sentent. excomm. in 6.* habitus quoque debet esse decens, usque ad talos hodie, ex hujus Decreti praescripto, nec monitio requiritur. Item nec habitus & tonsura sufficiunt, nisi etiam alicui Ecclesiae inserviant. Et ita Congregatio censuit in una Neapolitana.

Congregatio Concilii censuit, obtinere pensionem, haberi pro Clerico 18. Dec.
beneficiato ad effectum Privilegii fori. 1595.

Congregatio Concilii censuit, ad beneficium simplex sufficere annum 14. 16. Martii
inceptum, licet non completum. 1596.

Congregatio Concilii censuit, Clericum primae tonsurae, qui post dimis- 19. Dec.
sum habitum & tonsuram clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia 1596.
saeculari citatus fuit; deinde reassumpto habitu, & tonsura Ecclesiae servire coepit, juxta c. 6. Sess. 23. non posse Judicem Laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere.

Congregatio Concilii censuit, saepius ejusdem Concilii Decret. nihil novi 17. Augusti
juris inductum esse, quoad aetatem obtinentium Canonicatus in collegiatis 1600.
Ecclesiis; ideo sufficere ad hujusmodi Canonicatus obtinendos aetatem 14. annorum.

 Utrum

Utrum Clericus in minoribus Ordinibus constitutus Clericalem habitum & tonsuram deferens, quod alteri Ecclesiæ, quam cui de mandato Episcopi adscriptus fuerit, inservierit, gaudeat Privilegio fori: Congregatio respondit gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Episcopo adscriptus alicui Ecclesiæ ad inserviendum, juxta textum in c. 6. & 16. Sess. 23. Congregatio Concilii censuit, non teneri.

6. *In Clericis vero conjugatis.*) Censuit Congregatio, Clericum conjugatum, qui post dimissum habitum & tonsuram clericalem, pro delicto aliquo in curia laicali est citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, si deinde reassumpto habitu & tonsura (modo non in fraudem) Ecclesiæ inserviat, juxta hoc Decretum non posse a judice laico propter id delictum in carcerem conjici, aut personaliter adstringi, facit *cap. si judex laicus. de sent. excomm. in 6.*

Quidam Clericatus charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea, animo uxorem ducendi, una cum clericatu renunciavit, deinde non secuto matrimonio, clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus est: dubitatur, an gaudeat Privilegio fori? Congregatio die 11. Junii 1578. censuit gaudere, quia clericali Privilegio renuntiare non potest, cum in favorem totius ordinis pronuntiatum sit. *cap. si diligenter, & ibi gloss. de foro compet. Dec. in cap. Tua, de Apost. Roland. cons. 4. vol. 1. num. 9.*

Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo, qui alias cum duabus virginibus successive legitimum matrimonium contraxerit & consummaverit, & modo defunctæ sunt, dispensare non potest, ut primam tonsuram, & beneficia simplicia a se vel ab aliis accipiat. Ita censuit Congregatio die 30. Jan. 1587.

Bonifac. VIII. in Sexto, de Clericis conjugatis.

Clerici, qui cum viduis & virginibus contraxerunt, si tonsuram, & vestes deferant clericales, Privilegium retineant Canonis, ab Innocentio II. prædecessore nostro editi in favorem totius Ordinis clericalis. Et cum juxta Parisiense Concilium nullus clericus distringi debeat, aut condemnari a judice sæculari, præsenti declaramus edicto, hujusmodi clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut civiliter ad judicium sæculare: nec ab ipsis sæcularibus judicibus eos debere personaliter, vel etiam pecuniariter, (ne per unam viam concedatur eisdem judicibus, quod per aliam denegatur) ullatenus condemnari. In cæteris autem, vel nisi, ut præmittitur, tonsuram vel vestem deferant clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus Privilegio clericali.

REMISSIONES.

* Vide ultra DD. infra citandos Avendan. de exeq. mandatis p. 1. c. 22. num. 12. ℣. & ultra. Carol. a Tapia. ad Constit. regni Neapol. lib. 1. Rub. 3. Episcop. & cler. num. 26.

a *Ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere.*) Vide Caval. can. dec. 29. num. 1. Card. Tolet. in summa lib. 5. c. 79. ℣. 3. Petr. Pechi.

Pechi in reg. Beneficium, num. 27. ℣. Cæterum quid in istis, lib. 6. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 166. in fin. P. Azor. inst. Moral. part. 2. lib. 6. c. 5. quæst. 8. & 9. Guttier Canon. lib. 1. c. 26. num. 33. Jacob. de Graffis dec. aure. lib. 2. c. 51. num. 8. Tom. 1. P. Henriquez in summa lib. 10. c. 19. §. 1. Petr. Ledesm. in summa p. 1. tit. de Sacram. Ordin. c. 7. ℣. *de la primera*, & p. 2. Tract. 7. c. 1. concl. 7. prope finem, pag. 163. Caval. commun. contra commun. q. 523. num. 3. novissime Joan. Aloys. Ricc. in collect. dec. collect. 869. P. Less. de justit. lib. 2. c. 34. dub. 20. num. 109. Nic. Garf. de Benefic. p. 7. c. 4. num. 7. (* Vide etiam Navar. cons. 11. num. 3. de præbend. Rand. decis. 135. ex num. 22. Mainard. in dec. 29. lib. 3. Paris. de resign. benef. lib. 3. q. 7. & lib. 4. q. 1. num. 7. & q. 9. num. 3. & Ricc. in sua praxi rerum fori Ecclesiastici de Jurispatr. dec. 187. ex num. 185. & in praxi var. resol. c. 239. num. 2. & c. 64. & 254. num. 2. Hier. Cavall. etiam q. 693. num. 18. Guttier Canon. q. c. 26. num. 35. & Præceptor meus Salmantiæ. Dispino in suo Specul. testam. Gloss. 3. princ. num. 47. Rot. noviss. dec. 194. ex num. 1. de qua per Farin. in 2. P. civil.) Flamin. de Resign. lib. 4. q. 1. num. 7. & q. 11. num. 13. & lib. 5. q. 7. num. 65. & 66. resolvit, ex dispensatione posse obtineri: hujusmodi tamen dispensatio hodie non conceditur, de quo Thom. Valasc. Tom. 1. alleg. 7. num. 11. Quod Episcopus non dispensat, refert P. Azor. dict. q. 9. ℣. Si quæras, quod sacra Cardinalium Congregatio censuit procedere, nisi in fundatione aliter dicatur, quia non est ei derogatum, resolvunt Emman. Seja in Aphorismis verbo Beneficium, num. 30 Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 5. num. 9. Aloys. Ricc. de collect. 860. ℣. Nunc limita, & primo † & in dec. 187. ex num. 187. cum seq. praxis fori Eccl. Merend. cons. 33. & Scrad. cons. 93.

β Quod dicti quatuordecim anni sufficiant inchoati, licet non expleti, affirmant P. Henriquez dict. §. 2. Lessi num. 109. Aloys. Ricc. de collect. 860. ℣. Limita secundo (* & in dict. dec. 187.) Cavall. q. 523. num. 4. & q. 593. num. 18. Thom. Valasc. Tom. 1. alleg. 8. Garf. dec. 32.

γ *Is enim fori Privilegio non gaudeat.*) Vide Mascard. de Prob. Conc. 302. num. 14. Guttier pract. lib. 1. q. 7. * Vide etiam Cavalcanum dec. 21. ex num. 27. p. 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ c. 18. n. 102. 110. & 263. Martam de Jurisd. 4. p. centur. 2. casu 149. num. 18. & casu 153. per totam. Grillenz. cons. 72. num. 16. & seq.

δ Quod Clericus primæ tonsuræ, seu in minoribus constitutus pensionem habens, gaudeat Privilegio fori, resolvunt Salzed. in pract. c. 67. num. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Clericus §. 2. dub. 1. D. Marta de Jurisd. p. 2. c. 32. num. 45. Creset dec. 14. de sent. & re judic. Sed censuit sacra Cardin. Congregatio, Cui reservata fuit pensio ut Clerico, si non incedit in habitu & tonsura, non gaudet Privilegio fori; hanc decisionem tradunt partem hanc sequentes Azev. lib. 1. num. 5. ℣. Sed an pensio. tit. 4. lib. 1. novæ Recopil. Flamin. & de Resig. lib. 1. q. 11. num. 70. & lib. 2. q. 15. num. 15. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 5. num. 6. & Nicol. Garf. de Benefic. p. 1. c. 5. num. 10. Cened. pract. q. lib. 1. q. 4. num. 32. cum seqq. & num. 37. resolvit, Capellaniam sufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit assignata.

ε An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam Sacerdotalem; qui super tali præsentatione obtinuit a Papa novam provisionem, etiam in vim motus proprii, possit in suis causis civilibus gaudere Privilegio fori, quamvis possessionem beneficii non habeat, propter intrusum, contra quem litem movit; Congregatio die 16. Julii 1587. censuit, gaudere, teste Flam. de Resignat. lib. 7. quæst. 1 num. 47. Vide Marc. Ant. Gen. in praxi Archiepisc. curiæ Neapol. c. 7 n. 6. Farinac. in praxi crim. q. 8. num. 45. Nicol. Garc de benefic. p. 2. c. 2, num. 8. cum seqq. Ordin. Reg. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 25.

ζ Clericos, qui in hoc Decreto Concilii Privilegio fori privantur, Privilegio tamen Canonis non intelligi privatos, censuit Cardinalium Congregatio quam referunt Gonzal. & Garc. ubi supra Graffis lib. 2. dec. c. 49. a num. 28. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. quæst. 4. num. 21.

η Quod ad pensionem obtinendam sufficit ætas septem annorum, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 397. num. 17. cum seq.

ϑ Quod qui collationem beneficii obtinet, beneficium habere dicitur, saltem ad hoc, quod Privilegio fori gaudeat, docent Milis in suo Repert. verbo Obtinere dicitur quis beneficium. Covar. lib. 3. Var. c. 16. in princ. Rebuff. in praxi p 3. tit. de Simon. in resign. a num. 25. Flam. de Resignationibus lib. 10 q. 6. num. 2. Cened. dict. quæst. 4. num. 22. Contrarium tuetur Farin. in praxi crim. quæst. 8. num. 45. & num. 70.

ι *Nisi beneficium Ecclesiasticum habeant aut clericalem habitum*) An clericus habens primam tonsuram, vel minores ordines, ut Privilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonsuram clericalem, si beneficium habeat; Negant propter illam dictionem, *aut*, quæ disjungit, in terminis Fr. Emman. in summa p. 1. c. 155. concl. 2 Clar. §. fin. quæst. 36. num. 19. Læli. Zech. de Repub. Eccles. tit. de Cler. ℣. Ad hoc. Salz. ad Bern. c. 62. num. 9. ℣. Tonsura. & ℣. Sed si beneficium, tit. 4. lib. 1. novæ Recop. Farin. dict. q. 8. num. 7. Cavall. q. 563. num. 3. Bobad. in sua Politica lib 2. c. 28. num. 102 lit. E. Cened. dict. q. 4. num. 29. * Vide Jacob. de Graffis dec. 49. num. 28. & 38. lib. 2. Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Can. c. 62. a num. 9. usque ad 13. Lazarte de Gabel. c. 19. num. 19. Nicol. Garc. de Benef. 1. p. c. 2. §. 1. num. 82. & c. 5. ex n. 70. & 129. Farinac in praxi crim. q. 8. ex n. 5. Joseph. de Sesse de inhibitionibus c. 8. §. 1. num. 21. Bobad. dict. lib. 2. c. 17. num. 193. Ricci in dict. praxi var. resolut. c. 151. & 252. Licet sit modici valoris affirmat Aloys. Ricc. curiæ Archiepisc. Neapol. dec. 7. & in praxi var. resolut. c. 142. * Vide etiam Azeved. in lib. 1. tit. 4. lib. 1. novæ Recopil. num. 9. Guttier. L. 1. pract. in dict. q. 7. Maur. Burgiam de modo proced. ex abrupto, q. 65. a num. 14. ubi latissime ac omnino videndus.

a Et

κ *Et tonsuram referens.*) Quod novitius alicujus Religionis, etsi prima clericorum careat tonsura, gaudeat Privilegio Canonis, & fori, optime tradunt P. Azor. instit. Moral. lib. 12. c. 3. quæst. 2. pag. 1. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 3. quæst. 51. Art. 12.

λ Auctores statim citandi docent, quod regulariter receptio clericatus beneficii, vel servitii in Ecclesia post delictum commissum nihil proficit assumenti ad effectum exemptionis a judice sæculari, & sic ab ipso poterit puniri absque eo, quod delinquens fori Privilegio gaudeat, dummodo constet ipsum Ordinem Ecclesiasticum suscepisse in fraudem, ut se eximeret a jurisdictione sæculari: secus tamen si constaret absque ulla fraude post commissum delictum, aliquem assumpsisse clericatus Ordinem, quia tunc hujusmodi ordo eum liberat a jurisdictione judicis sæcularis, resolvunt Covar. pract. cap. 32. num. 4. Gomez. Tom. 3. var. c. 10. num. 5. Plact. de delictis, cap. 35. Cancer. lib. 2. var. c. 2. a num. 133. Clar. §. fin. q. 36. num. 43. Avend. lib. 1. de exeq. mand. cap. 22. num. 12. Menoch. de præsumpt. lib. 6. q. 76. n. 65. Perez. ad lib. 3. Ordin. tit. 1. in Rub. p. 450. Flamin. Carthar. de execut. sentent. capt. bann. cap. fin. sub 308. Gutier pract. lib. 1. q. 5. Lancellot. de Attent. p. 2. cap. 4. limit. 20. num. 16. Azeved. lib. 1. num. 3. tit. 4. lib. 1. novæ. Recopil. Farin. in praxi crim. lib. 1. q. 8. a num. 103. Caval. Commun. contra commun. quæst. 563. a num. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Clericus num. 6. Valasc. cons. 48. plures refert Doctores Cened. ad Decretal. collect. 23. num. 1.

μ Quando reus per judicem sæcularem est captus, si controvertatur, an sit clericus primæ tonsuræ, vel minorum Ordinum, deferatque habitum, & illas qualitates obtineat, quæ in præsenti desiderantur, hujusmodi controversiam per judicem Ecclesiasticum dirimendam, cum sit quid spirituale, probat text. in cap. si judex laicus, de sentent. excomm. lib. 6. cujus textus auctoritate opinionem hanc communem esse profitentur Covar. pract. 33. a princ. Clar. §. fin. q. 36. num. 21. Marant. de ordine judic. p. 4. dist. 11. num. 69. in fine Bellug. in speculo 11. §. videamus, num. 4. Sigism. Scacc. lib. 1. de Judiciis causar. cap. 11. num. 88. Salzed. ad Bernard. c. 62. n. 14. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. quæst. 76. num. 34. Mascard. de Probat. concl. 689. num. 7. Azeved. lib. 1. num. 52. ℣. debet tamen tit. 1. lib. 8. novæ Recopil. Anast. Germon. de sacrorum immun. lib. 3. c. 15. a num. 55. Steph. Grat. discept. forens. c. 190. num. 13. cum seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Clericus num. 3. Farinac. dict. q. 8. num. 33.

ν *Alicui Ecclesiæ inserviat.*) Non sufficere, quod tonsuratus bis, vel ter inserviat Ecclesiæ, ut gaudeat fori Privilegio, cum hæc sint verba significantia actum perseverativum, unde requiritur frequentia & perseverantia in servitii præstatione, resolvit Cened. dict. quæst. 4. num. 25.

ξ *Ex mandato Episcopi inserviat.*) Vide Ordin. regiam. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 27. Bajard. ad Clar. quæst. 36. num. 27. & ibi Hieron. Giarch. num. 8. Garc. de Nobilit. Gloss. 9. num. 50. Henriquez lib. 10. c. 15. §. 2. & lib. 14. c. 49. §. 1. in fin. Soar. de Paz. in praxi Tom. 2. prælud. 2. num. 7.

num. 7. Morl. in emporio juris part. 1. tit. 2. in prælud. num. 138. D. Barbos. in lib. Titia, num 85. ff. solut. matrim. Salzed. ad Bernard. c. 62. num. 13 Cevall. communium contra commun. q. 896. num. 597. Tom. 4. D. Marta de jurisd. p. 4 casu 135. in fine. Dom. Garc. Mastrillo Siciliæ decis. 113. Valasq. cons. 105 num. 32. Thom Valasq. Tom. 1. alleg. 10. num. 2. alleg. 44. num. 2. Nicol. Garc. de Benefic. p 2. c. 2. Avend. ad lib. 29. Tauri Gloss. 3. num. 10 Fr. Emman. quæst. Regular. Tom. 2. q. 109. Art. 2.

* Vide etiam Mascard. de probation. concl. 302. num. 14. Menoch. in cons. 912. ex num. 26. vol. 10. Advendanum in lib. 29. Tauri Glose. 3. num. 9. & 10.

• *Ex Mandato Episcopi.*) An expressum requiratur? Affirmant Menoch. lib. 6. de præsumpt. q. 76. num. 41. Cened. pract. lib. 1. q. 4. num. 24. & 26.

† *Vel in Seminario. &c.*) Vide Simon. Majol. de irregularit. lib. 4. c. 15. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 18. n. 9. in fin.

* *In Clericis vero conjugatis, &c.*) Vide Covar. in pract. quæst. cap. 31. ex num. 6 Advendan. de exeq. mand. cap. 21. Salzed. ad Diaz in dict. c. 62. num. 13. & c. 123. Farinac. in praxi crimin. dict. q. 8 ex num. 6. Martam dict. 4. p. centur. 2. casu 153. Ricci. late in praxi var. resolut. c. 172. Carol. de Grassis de effectibus clericor. effectu 1. anno 891.

w *Vel consuetudine etiam immemorabili suffragante.*) Vide Thom. Valasc. Tom. 1. alleg. 56.

CAPUT VII.

Tempore congruo dispiciatur de cujuslibet ordinandi qualitatibus per exercitatas in Ecclesiasticis personas.

a C. quando *a* 14. dist.

* S. Synodus, *a* antiquorum Canonum vestigiis inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit; omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad *ß* civitatem evocentur. Episcopus autem Sacerdot. & aliis prudentibus viris peritis divinæ legis, ac in Eccles. sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, 1. *γ* ordinandorum genus, * personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem 2. diligenter investiget, & examinet.

DECLARATIONES.

1. *Ordinandorum genus.*) Non excluditur filius Neophyti.

Facensis 12. Junii 1591.

Congregatio Concilli censuit, quamvis ordinandorum genus, ætatem, & Conditionem diligenter inquirere debeant juxta cap. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione excludendos, nisi aliud canonicum obesset impedimentum, qui

qui a Judæis originem trahunt, vel quorum majores, etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet, & reincorporatos Ecclesiæ unitati, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse; quam vel perfecerunt, vel perfectioni ejus insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eandem juxta constitutiones Bonifacii VIII. quæ incipit: Statutum. Id tamen intelligendum esse, nisi aliter privilegio Apostolico aut confirmatione caveretur.

2. *Investiget & examinet.*) Qui Subdiaconi, vel Diaconi, vel presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, ipsis in forma dignis a Sede Apostolica collatos, ut eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus est, quod examinentur causa explorandi eorum literaturam: illi vero, qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præscripto Concilii Tridentini necessaria est illi Ordini sacro, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

Quæsitum fuit, quid respondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Episcopo, qui ante ordinationem in Ecclesia publico edicto protestatus fuerat, quod non intendebat ordinare, nisi eos, qui legitimam ætatem haberent, præsupposita attestatione ejusdem Ecclesiæ Decani asserentis se audisse ab ipso Episcopo, quod diceret hujusmodi protestationem fieri ad terrorem, cæterum se habere intentionem ordines simpliciter conferendi. Equidem videtur eos esse ordinatos, sed ab exercitio ordinum esse suspensos usque ad debitum tempus; sed quia in contrarium inclinabat major Cardinalium illustrissimorum pars, dicendo, quod non sufficit unus testis, idcirco terminatum est ex uno ore ab illustrissimis, ut res ad Papam deferretur.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. Cened. ad Decret. collect. 15. a princ. & ad Decretal. col. 56. n. 1. * Vide etiam text. in c. quando 24. dist. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 23. n. 24. & in c. 25. lit. A. Iband. a Bardaxi sup. for. 5. de foro compet.

β *Ad civitatem evocentur.*) An locus, ubi Episcopus ordines confert, sit in literis ordinandorum exprimendus? Vide Card. Pereira de emptione cap. 5. num. 10.

γ *Ordinandorum genus.*) Vide P. Sanch. in præcepta Dialogi lib. 2. c. 28. n. 15. Cened. ad Decretal. collect. 77. n. 2. ubi dicit, quod Verbum. (*genus*) de quo in præsenti, proprie idem significat, quod legitimus, vel liber; non autem refertur ad descendentes ex genere Hebræorum, ut multi opinantur. † Vide etiam Spino in suo speculo testam. gl. 3. princ. ex num. 48.

CAPUT VIII.

Unusquisque a proprio Episcopo, aut alio, sed de proprii licentia & testimonio sub gravi pœna ordinandus ad Cathedralem Ecclesiam, aut ex Diœcesi inventam convenientiorem conveniat.

a Gelas. 1. in ep. 1. c. 13. c. ult. 75. dist. c. 1. cum seq. de temp. ord.

b Concil. Carthag. 4. c. 22.

c Sup. Sess. 14. de ref. c. 2. & 3.

d Hic sup. c. 3. Conc. Cart. 3. c. 21. Concil. Aur. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam & c. 1. cum seqq. de temp. ord. in 6.

Ordinationes *a* sacrorum Ordinum, *a β*, &c. statutis a jure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia * vocatis præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur; si autem in alio diœcesis loco præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur *b* 1. *ι* &c. Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si *c* quis 2. ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam 3. cujusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegii prætextu, etiam statutis temporibus *d* permittatur; 4. nisi ejus probitas, ac mores *ϑ* Ordinarii sui 5. testimonio commendentur. 6. *ι κ* si secus fiat; *λ* ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a 7. susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit 8. suspensus.

DECLARATIONES.

1. *Unusquisque a proprio Episcopo ordinetur.*) De omnibus Ordinibus tam sacris, quam minoribus intelligitur hoc capitulum.

Privilegium suscipiendi Ordines extra tempora, per hoc Decretum non est sublatum.

2. *Ab alio promoveri petat.*) Est concedenda licentia cum infra tacta probatione probitatis, & morum tantum, nec adversatur c. 3. supra positum, nec 11. hujus Sess.

De mandato S. D. N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores Ordinum super declaratione a fel. record. Greg. VIII. etiam ex sententia Congregationis edita, quod Regulares teneantur recipere Ordines sacros vel dimissorias ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus ipsi tunc degunt.

Idem Sanctissimus ex sententia dixit, Regulares posse concedere dimissorias ad Episcopum Diœcesis, quod si abfuerit, ad quemcunque, dummodo ab Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

S. D. N. Gregor. statuit, ut Regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, juxta hoc Decretum, *sup. c.* 3. *Sess.* 23. §. *Fratres.*

3. *Cujusvis specialis rescripti.*) Etiam a Sede Apostolica obtenti.

4. *Nisi ejus probitas ac mores.*) Qui a Sede Apostolica obtinuit, ut ordinari possit ab alio, quam a suo Ordinario, debet probitatem suam & mores Ordinarii sui testimonio comprobare: ac ideo inolevit illa clausula *suo ordinario, vel de ejus licentia probitas, & mores ordinandi commendentur a quocunque alio.* Ita censuit Congregatio die 28. April. 1575. *Vide supra sess. 7. c. 11. de Reform. §. Facultates.*

Censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita ut illum commendare de vita & moribus non possit, sufficere literas dimissorias Ordinarii, quæ continebunt, quod ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis progenitus parentibus: informatio vero de vita & moribus habenda est ex loco, in quo fuit versatus.

Bayllivo S. Stephani petenti ne aliquis Episcopus possit ordinare subditum Bayllivi, absque ipsius fide & testimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio respondit, hoc nihil esse ad ordines: quod si tamen Episcopi vicinores non possent habere notitiam de vita & moribus eorum, qui sibi subditi non sunt, & subditos, non invenire Episcopos, qui eos ordinare velint absque testimonio & fide sui Ordinarii, requirentibus Episcopis posse tum has fides dare.

Præsupposito quod Abbates & perpetui commendatarii monasterii sanctæ Mariæ Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis sit, a Jurisdictione Episcopi exempti, & Sedi Apostolicæ immediate subditi, quibus etiam ex privilegio Apostolico concessa fuit cura, regimen, jurisdictio & omnimoda administratio dicti Monasterii personas corrigendi, castigandi, & visitandi propria auctoritate.

Item præsupposita Congregationis declaratione alias edita, quod Superiores regulares dimissorias ad ordines concedere possint regularibus dicti sui Monasterii, Congregatio censuit, si constat Monasterio, & monachis speciali privilegio a Sede Apostolica hujusmodi facultatem nominatim esse tributam, posse utique Commendatarium dimissorias literas concedere, alias nequaquam.

Episcopus Urgellensis, antequam subditos aliquos Abbatis Monasterii B. Mariæ, Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictum, ut in Ecclesia dicti Monasterii publicaretur, si qui ad Ordines majores assumendi essent juxta c. 5. præsentis Sess. Sed Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, ut illa publicentur nomine suo proprio in Ecclesiis parochialibus sibi subjectis: erat autem Abbas in quasi possessione, ut in ejus Ecclesia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta, decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium juris.

5. *Testimonio commendentur.*) Etiamsi essent absentes, & ad titulum pensionis, vel patrimonii assumendi essent, sed non testimonio Vicarii Generalis, nisi haberet speciale mandatum concedendi dimissorias.

Per

Per literas, quas Episcopus absens a sua Diœcesi poterit dare, si absentes Diœcesani literas petierint, ut ordinari possint ab alio, & propter absentiam valde eis incommodum sit ire ad subjiciendum se examini Ordinarii, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degant. Vide Sess. 7. c. 11. de Reform. §. Et diligenti.

An Episcopus ordinans alienos subditos sæculares cum dimissoriis proprii Episcopi afferentis eos examinatos fuisse, & idoneos repertos, teneatur hujusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare? Congregatio respondit esse arbitrarium & ideo posse, sed non teneri.

6. *Si secus fiat.*) Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarii sui dimissoriis ordinatus & ministrans, efficitur irregularis.

7. *Susceptorum ordinum.*) Absolvere a suspensione eos, qui nullius Diœcesis existentes, sine literis dimissoriis ordinati fuerunt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimissorias concedere. Proprius autem Episcopus, ad hoc ut possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cujus Diœcesi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit judicatum in una Leodiensium, si recte consideretur, *Sup. Sess.* 23. c. 4. §. *Fratres.*

Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in Diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamsi sit alterius Diœcesis is, qui sic ordinatur.

8. *Suspensus.*) An c. 7. Sess. 23. corrigat constitutionem Pii V. Cum sacrorum? ita ut qui receperunt sacros ordines ab alieno Episcopo sine aliqua licentia vel dimissoria, & postea fuerunt a proprio Episcopo absoluti a suspensione, in quam propter peccata inciderunt, sint tuti in conscientia, an vero in dictis casibus non occultis egeant absolutione Pontificis? forte enim Concilium procedit solum in eo, qui sine legitima quidem licentia, imo vel sine licentia, & sine testimonio proprii Episcopi de moribus & sufficienti literatura ab alieno Episcopo Ordines susceperit: eadem dispositio est circa dispensationem in prædictis casibus. Congregatio respondit esse tutius, nisi tempore, quo durabat suspensio, in iisdem ordinibus ministrassent, quo casu irregularitatem incurrissent, a qua solus Papa dispenset: sicque Concilium non corrigere constitutionem Pii V. circa irregularitatem, quia nihil de irregularitate disposuit, tantum de suspensione, cujus absolutio nec reservanda erat Papæ per dictam Constitutionem, sicque uno verbo suspensio non inducit reservationem, irregularitatis est reservatio: quia d. c. 8. sic dicit, & sic concludit casum, quando sine licentia a Papa, &c.

REMISSIONES.

α *Statutis a jure temporibus.*) Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. c. 12. a princ. ubi enumerat quatuor anni tempora, & præter illa Sabbatum ante Dominicam in Passione, & Sabbatum Sanctum.

β Quod non valeat consuetudo, quod sacri Ordines conferantur ex-

extra quatuor tempora, probat. text. in c. 2. de temporib. Ordinat. Rebuff. in praxi benef. p. 2. tit. de Clericis ad sacros Ordines male promotis, gl. 1. num. 14. & 15. Quarant. in summ. Bullarii, verb. Ordo, vers. Devenio ad secundum, ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre posse, docet Rebuff. d. gl. 1. num. 11. & 12. quod potest Episcopo concedere ex speciali gratia, ut Ordines etiam extra Quatuor tempora conferre possit, de quo etiam Quarant. ubi supra.

* *Ac in Cathedrali Ecclesia.*) Vide Salzez. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 6. lit. A. & Ricc. in sua prax. var. c. 274.

γ An minores Ordines conferri possint diebus festivis? Affirmant Rebuff. d. gl. num. 2. & 3. Vivald. in Candelab. tit. de Sacr. Ord. num. 36. ℣. Tertia conclusio. P. Henriq. d. c. 12. §. 2. Fr. Emm. in sum. tom. 2. c. 16. n. 3. Jac. de Graffis lib. 3. aur. dec. p. 1. cap. 32. n. 20. Th. Valasc. to. 1. alleg. 4. n. 4. & n. 3. dicit, quod prima tonsura potest conferri omni tempore, † & qui debeant esse dies festivi de praecepto, Ricc. in praxi var. c. 273. n. 2. post Vivald. in Candelab. Eccles. tit. de Sacram. Ord. n. 35. vers. 3. concl. p. 1.

δ Fratres Minores, & omnes, qui illorum privilegiis concessis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S. D. N. Clem. VIII. posse extra tempora a jure statuta Dominicis vel aliis festis diebus, sacros Ordines suscipere, docet Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 43. art. 5.

ε *Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur.*) Vide Fr. Emman. q. regul. tom. 1. qu. 18. art. 4. Paul. Comit. Respons. Moral. lib. 6. q. 46.

ζ Quod sufficiat Episcopus originis, tenent Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. Dimissoria p. 40. P. Paul. Comitol. d. l. 6. q. 45. D. Guttier. can. l. 3. tract. de Matrim. c. 63. n. 29. Quae concurrere debeant, ut quis dicatur originarius, vide apud Sesse Aragon. dec. 30. Balb. p. 3. dec. 339. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 846.

η Quod non procedat in Regularibus, qui a quocunque Catholico Episcopo possunt ordinari, resolvit Fr. Emman. q. reg. to. 3. q. 24. art. 1.

* *Quod si quis ab alio, &c.*) Vide Caesar. de Graff. dec. 87. n. 3. & 7. Marta de jurisd. 4. p. centur. 2. casu 149. n. 18. Gabriel. cons. 181. n. 11. vol. 2.

ϑ *Ordinarii sui testimonio.*) Vide Navarr. in Man. c. 25. n. 69. Fr. Emman. in sum. p. 2. cap. 14. n. 6. Et de Monachis, quaest. regul. tom 1. quaest. 18 art. 5.

ι *Si secus fiat, ordinatus a susceptorum ordinum executione, &c.*) Vide Guttier. can. lib. 1. c. 26. num. 24. Salzed. in pract. c. 26. lit. E. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. Dimissoria, pag. 40. Flamin. de Resign. lib. 4. q. 2. n. 89. Cened. pract. lib. 1. q. 38. a n. 4. P. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 15. dub. 5. num. 33. P. Valer. Regin. in praxi lib. 32. tr. 2. n. 69.

κ Quod non comprehendit initiatos prima tonsura, docent Toler. in instruct. Sacerdot. lib. 1. c. 49 n. 5. Zerol. part. 1. verb. Dimissoria.

λ *Or-*

λ *Ordinans a collatione Ordinum per annum.*) Multos casus, in quibus excusatio detur ab hac censura, prosequitur P. Soar. to. 3. disp. 31. sect. 1. num. 15. P. Valer. Regin. l. 32. tr. 2. n. 69. vers. Sunt autem, in fine, ubi dicit excusationem dandam, quando unus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili ratihabitionis ex c. fin. 9. qu. 2.

† *Et ordinatus susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*) Vide Nicolaum Garci de benef. 1. p. cap. 5. num. 142. Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi canon. c. 21. lit. B. & in c. 26. lit. C. vers. quarto.

CAPUT IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa.

a* 1. Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, 2. nisi per triennium secum fuerit commoratus 3. & beneficium, quacunque fraude cessante 4. statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

DECLARATIONES.

1. *Episcopus familiarem suum.*) Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, ut scilicet teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

2. *Nisi per triennium.*) Ex identitate rationis sufficit, quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus.

3. *Et beneficium.*) Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, potest ordinari ad titulum patrimonii, si illud sufficiens habuerit. & si Episcopus ita judicaverit expedire pro necessitate aut commoditate Ecclesiae, juxta Decretum *cap.* 2. *Sess.* 21. §. *Pro necessitate*, modo certae ac particulari Ecclesiae adscribatur, ubi suo munere fungi debeat, *juxta cap.* 16. *infra hac eadem Sess.* §. Non adscribatur.

Dubitatum fuit, An Episcopus, qui decreto Concil. *cap.* 9. *Sess.* 23. familiarem suum sibi non subditum, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim re ipsa beneficio, possit postea cum eodem, quoad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen comprehensis cap. 11. & 13. ejusdem. Sess. Congregatio Concilii censuit posse.

16. Maji 1594. Congregatio Concilii declaravit, quod Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordines suscipiendos a quocunque; dispensare tamen non potest super illis interstitiis, de quibus *cap.* 12. *&* 14. *inf. hac eadem Sess.* nisi pro Ecclesiae suae utilitate.

Quicun-

Quicunque per decem annos, sive in Curia, sive alibi resederit, potest ibidem a Vicario Sanctissimi ordinari; familiares vero seu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etsi Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitaverint in urbe, possunt de licentia ipsorum Dominorum a Vicario Sanctissimi promoveri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia a Jure requisita.

An sufficiat aliquem obtinere in aliena Diœcesi beneficium simplex? Congreg. Concil. censuit sufficere, quod beneficium sit simplex.

4. *Statim.*) In incontinenti, & sic censuit Congregatio, quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per triennium secum commoratus fuerit, non dicatur satisfecisse hujusmodi Decreto, per collationem beneficii illi factam infra annum, & in duodecimo mense post datam tonsuram.

REMISSIONES.

a Vide Navar. cons. 23. & cons. 26. cum seq. sub tit. de Tempor. ord. Petr. Ledesm. in sum. tit. de Sacram. Ord. cap. 5. concl. 9. vers. *Et tamen.* Jac. de Graffis p. 2. dec. aur. l. 3. c. 12. n. 7. Zerol. in praxi Episc. part 1. verbo Dimissoriæ pag. 106. & p. 2. verbo Ordin. vers Quinto. pag. 78. Fr. Emm. in sum. p. 2. c. 12. n. 10. P. Henriq. in summa lib. 10. c. 12. §. 1. Flam. in Resig. l. 4. q. 1. n. 91. Quarant. in sum. Bullarii verbo Ordo, vers. Limita in eo pag. 375. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiep. Neap. c. 81. n. 3. Nicol. Garc. de Benef. p. 20. c. 5. n. 80. cum seq. Cened. pract. & Can. q. lib. 1. qu. 28. Tho. Valasc. tom. 1. alleg. 5. n. 2. P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit. l. 32. n. 69. vers. Sunt autem aliquot. tr. 2. ubi dicit. loqui text. in præsenti de Episcopo ordinario, quia ei, qui tantum est titularis, talis promotio est interdicta in praced. sess. 14. cap. 2. Late Aloys. Ricc in collect. dec. p. 3. collect. 596. ubi in vers Amplia 4. refert procedere in magistro actorum Curiæ Episcopalis, qui, ut familiaris, poterit ab Episcopo ordinari, & citat Steph. Grat. dec. 233. * Vide etiam late tradita a Salz. ad Bern. Diaz. in praxi can. cap. 16. lit. C. in vers. Tertius casus est.

Decisiones a sacra Cardinalium Congregatione super hoc cap. editæ, & adductæ per Doctores infra citatos.

Prima. Pro necessitate & commoditate Ecclesiarum ad titulum patrimonii, possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum, & debent adscribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati, refert Garc. d. p. 2. c. 5. num. 81.

Secunda. Episcopus ordinat familiarem suum ad titulum pensionis, si pro necessitate, vel utilitate suarum Ecclesiarum judicat ad ordinandum, refert Gar. d. c. 5. n. 81.

Tertia. Familiaris Episcopi, de quo hoc Decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patrimonii, si illud sufficiens habuerit, si Episcopus ita judicaverit pro necessitate aut commoditate suæ Ec-

Ecclesiæ, & certæ Ecclesiæ adscribatur, ubi suo munere fungi debeat, refert Garc. d. cap. 5. n. 82.

Quarta. Ex identitate rationis sufficit, quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus, refert Garc. d. c. 5. n. 83. resolvit Aloys. Ricc. in coll. dec. p. 3. coll. 596. vers. Amplia quinto, ubi citat. Gam. dec. 93.

Quinta. Episcopus non potest dispensare cum suo familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec super interstitiis, nisi pro Ecclesiæ suæ utilitate, refert Garc. d. c. 5. num. 86. resolvunt Cened. pract. l. 1. q. 38. n. 31. Sayr. sub tit. de tempor. ord. dec. 28. & 29. Zerol. d. vers. Quinto dubitatur, & vers. Sexto.

Sexta. Procedit hoc Decretum tam in majoribus, quam in minoribus Ordinibus, & utroque casu opus est collatione beneficii, referunt hanc Cardinalium decisionem Rot. dec. 731. num. 3. p. 1. in novis. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Ordo, vers. Quinto dubitatur, post med. Navar. cons. 23. num. 1. de temp ord. Cened. d. q. 38. num. 30. vers. Quod Decretum. Sayr. tit. de tempor. ordin. decis. 26. ubi resolvit procedere etiam in prima Tonsura.

Quare requirat text. in præsenti in familiari triennium, & beneficium: si sufficit beneficium? Respondet multa cumulando Zerol. d. §. Dimissoriæ ad Ordines, num. 1. & p. 2. verbo Ordo. vers. Quinto dubitatur. Rot. diversor. 731. p. 1. Farin. dec. 222. ubi resolvit, quod beneficium est statim re ipsa conferendum, alias, si post aliquot menses, non satisfit Concilio. * Ricc. collectan. 131.

CAPUT X.

Abbates exempti etiam nullius diœcesis, nulli sæculari aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcunque Capitula etiam cathedralium Ecclesiarum. Extenditur pœna impetrantium literas dimissorias a Capitulo Sede vacante.

1. *a* Abbatibus, ac aliis quibuscunque, 2. quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus diœcesis consistentibus, etiam si 2. nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis 3. * *β* subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: 4. nec ipsi Abbates, 5. & alii exempti, aut Collegia, vel *γ* Capitula quæcunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, literas dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant; *a* sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in hujus sanctæ Synodi decretis conti-

a Sup. c. 5. cum seq. & infr. c. 11. cum seq.

nentur,

nentur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existunt, pertineat: non obstantibus quibusvis privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra hujus sanctæ Synodi sub Paulo *a* III. Decretum 6. a Capitulo Episcopali, Sede Sacante, literas dimissorias † impetrant; ad illos, qui easdem literas non a Capitulo, sed ab aliis quibusvis in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandata extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

a Sup. Sess. 7. de ref. c. 10.

DECLARATIONES.

1. *Abbatibus, ac aliis quibuscumque.*) Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis Regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacunque consuetudine contraria. Et ita resolutum est in quadam decisione facta 3. Mart. 1549. *Item infra hac eadem sess. c. 10. §. fine.*

Congregatio Concilii censuit, oratorem pro obtinendis dimissoriis posse adire etiam eum Episcopum, in cujus Diœcesi beneficium obtinet Ecclesiasticum.

Congregatio Concilii censuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultates a Sede Apostolica faciendi omnia, quæ facere possunt Abbates benedicti, non posse primam tonsuram & quatuor Ordines sæcularibus, etiam quod habeant literas dimissorias suorum Ordinariorum, conferre. Iserniensis 24 Maji 1591. 30. Mart. 1594.

Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines minores ab Abbate Cassinensi, ejus in temporalibus & spiritualibus superiore, credens illum habere potestatem, sed cum videatur esse contra dispositionem hujus capituli, dubitatur, an iste indigeat dispensatione; vel necesse habeat, cupiens esse clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tamquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilii sic respondit: *Indigebat dispensatione, sed non est necesse, ut ordinetur.*

Abbates regulares habentes jus baculum deferendi & mitram, postquam sacerdotalem ordinem & munus Benedictionis susceperint, possunt tonsuram & Ordines minores sæcularibus Episcopi jurisdictioni subditis conferre, si modo ipsius Episcopi consensus accedat, & a dicto Episcopo pro se quisque literas dimissorias impetraverit, ita ut satis non sit id generatim ab Episcopo concessum esse; sed hac concessione semper opus est singulis. Etiamsi non sit benedictus Abbas, tamen potest suis subditis ordines minores conferre, si id fuerit ei ex privilegio concessum. Quocirca Abbas, qui est benedictus, vel ex privilegio Sedis Apost. habet, ut Pontificalia

exercere possit, ac si esset benedictus, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quibus unctio requiritur.

Possunt etiam dicti Abbates ordines conferre aliis regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, nec non specialem consensum Episcopi loci habuerint, in quo ordines hujusmodi suscipere cupiunt. Tonsuratus vero ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex privilegio Sedis Apostolicæ, debet iterum tonsurari. *Vide hujus Sess. cap.* 8. §. 1. *D. N.*

3. *Nullius diœcesis.*) Quod si non constat esse infra fines alicujus diœcesis. Episcopus vicinior concedat: tonsuratus vero ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex privilegio Sedis Apostolicæ, debet iterum tonsurari; sic etiam, qui esset tonsoratus quatuorve ordines minores suscepisset ab Abbate non benedicto, vel alio, qui talem potestatem habet ex privilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum hujusmodi privilegia in hoc decreto sublata censeantur.

13. Aug. 1599. Congregatio Concilii censuit, Priorem S. Joannis Hierosolymitani in locis nullius Diœceseos, in quibus ipse jurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem habet; si privilegium a Sede Apostolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonsuram, & quatuor minores ordines, posse utique suis duntaxat Regularibus primam tonsuram & quatuor minores Ordines conferre.

Posse etiam, si dicto privilegio fulciatur, ad quemcunque Catholicum antistitem eosdem subditos regulares dimittere, ad primam tonsuram & quatuor minores ordines promovendos.

Item posse aliquem Catholicum antistitem accedere, qui ipsis subditis regularibus primam tonsuram & quatuor minores in dictis locis conferat, aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chrismatisque sacramentum conferat, licentia alterius minime requisita, neque huic rei obstare, Decretum c. 5. Sess. 6.

Quinimo minime obstante d. c. 5. Sess. 6. eundem antistitem ab eo accersitum in eisdem locis posse sæculares, in quos Episcopalem jurisdictionem Prior habuerit, ad sacros ordines promovere, si literas dimissorias Episcopi, cujus Cathedralis Ecclesia Prioratui proximior fuerit, legitime confectas secum attulerint.

2. *Quantumvis exemptis.*) Non licet Præposito Terræ Prati, Florentinensis Diœcesis concedere literas dimissorias, & idem dicendum est de Archipresbytero Terræ Collis, qui est exemptus, & habet jurisdictionem ordinariam, & de Archipresbytero Barensi habenti multa privilegia Apostolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Joannis Hierosolymitani concedere aliquibus clericis sæcularibus literas dimissorias, ut ab Episcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiscopum Messanensem super collatione Ordinum & concessione literarum dimissorialium, circa hoc cap. controversia vergente, Congregatio censuit, non licere Archimandritæ Ordines conferre.

Con-

Congregatio Concilii censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is regularis positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis sedes vacaret, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum a superioribus regularibus Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiæ Diœcesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Die 3. Jun. 1590.

Stante declaratione sacræ Congregationis Tridentini Concilii ex mente felicis recordationis Sixti V. facta videlicet, quod superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas Ordines suscipere voluerint, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, & si is abfuerit, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset observandum, si Episcopus quidem adfuerit, sed minime ordinationes voluerit habere? 23. April. 1594.

Congregatio Concilii rem ad S. D. Clementem VIII. relatam censuit in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus observandum esse, quod declaratum fuit. servari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

3. *Subditus sibi non sit.*) Hoc verum est, cum jure proprio sibi non liceat, ut in cap. *Abbates d. privileg. in 6.* secus si ex privilegio Apostolico. Eadem pœna ad impetrantes dimissorias a Capitulo Sede vacante, aut ab Abbatibus, & similibus, extenditur.

4. *Nec ipsi Abbates.*) Nulli Abbati (etiam quibusvis privilegiis munito) licet concedere dimissorias cuicunque clerico sæculari, etiam ad Ordinarium ejus directas.

5. *Et alii exempti.*) Licet fratres S. Joannis Hierosolymitani sint privilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monasteriis, & ordinibus serviunt, non possunt tamen literas dimissorias ad ordines suscipiendos aliis concedere, nisi fuerint sui ordinis professi.

6. *A capitulo Episcopali, Sede vacante.*) Sacra Congregatio censuit die 5. Julii 1575. non licere Capitulo literas dimissorias concedere ex hoc Decreto, quamvis habeat territorium distinctum & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint judices ordinarii.

Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, quin Sede vacante Vicarium creare possint, si alias ad Capitulum hæc electio spectabat.

Vicarii Ecclesiæ Cathedralis Sede vacante, vel alii inferiores concedentes dimissorias incidunt in pœnas, de quibus hic, non autem in pœnam excommunicationis in cap. 10. Sess. 7. quia illud c. 10. fuit hic tantum expressum ad pœnas Vicariorum deputatorum in Cathedralibus, si concedens incideret in excommunicationem, ita ut Vicarius alias deputatus: sed voluit concedentes incurrere tantum illas pœnas, de quibus hic excepto Capitulo Cathedrali, ut in d. c. 10. Sess. 7. licet forte esset etiam dubium, an Vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit Concilium subire illas pœnas cap. 10.

Abbas sanctæ Mariæ de succursu ordinis montis Oliveti an potuerit in loco ordinariæ suæ jurisdictionis conferre minores ordines tribus regularibus S. Augustini a suis Superioribus ad hunc effectum dimissis per privilegium Julii II. qui Prælatis dictæ Congregationis concedit, ut habeantur pro benedictis, ita ut non incurrant pœnas, quæ in d. Sess. 23. cap. 8. & 10. & Sess. 14. c. 2. habentur? Congregatio Concilii censuit, non obstare quod non sit benedictus, quia ex privilegio Julii II. habetur in omnibus pro benedictis, non potuisse tamen conferre minores ordines dictis Regularibus, absque consensu Episcopi loci? ut habetur supra in c. ult. Sess. 6. non tamen incurrisse pœnam d. c. 10. in fine, quia loquitur tantum de concedentibus dimissorias. Item illud c. 2. Sess. 14. quia loquitur in Episcopis nullius, &c. Non item illud cap. 8. quod loquitur, quando sine testimonio Ordinarii, sed in pœnam cap. fin. Sess. 6. eo quod sine licentia Ordinarii loci contulit ordines; & licet d. cap. loquatur de Episcopo; tamen Congregatio censuit, multo magis habere locum in Abbate, & cum simpliciter d. cap. dicat suspensus ab exercitio Pontificalium. intelligi absolute, non autem per annum duntaxat, quia quando voluit per annum suspendi tantum, illud expressit. dd. cc. 2. & 8. sicque Abbas iste tantum erit suspensus ab exercitio illorum actuum, quos Pontificali dignitate & auctoritate exercebat, nempe a collatione ordinis & similium: non autem censebitur suspensus a divinis, quia uti religiosus sacerdos celebrare poterit. Ac consequens erit, uti postea celebraverit Missam, non ideo sit effectus irregularis, tamen indigeat rehabilitatione ad exercenda Pontificalia, a quibus fuit suspensus.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 2. Veg. tom. 2. de curis cap. 12. §. 8. num. 3. Fr. Emman. in summ. part. 2. c. 14. num. 2. & quæst. Reg. tom. 1. q. 18. art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 23. §. 3. Petr. Ledesm. in sum. tr. de Sacram. Ord. c. 8. P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 7. & part. 2. lib. 3. cap. 48. qu. 15. vers. Cæterum. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verb. Abbas. Flores Var. lib. 3. q. 24. n. 4. & 32. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3. num. 6. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 105. * Salzed. ad Bern. Diaz. c. 26. lit. C.

β *Cuiquam qui regularis subditus sibi non sit.*) Vide Fr. Emman. in sum. part. 2. c. 14. n. 9. & quæst. Regul. tom. 3. q. 33. art. 2.

γ Vel

γ *Vel Capitulo.*) Quæ quidem Capitula jure aliquo speciali jurisdictionem habere in aliqua Diœcesis parte, requirit Fr. Emman. d. c. 14. num. 9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum hujus Concilii Sess. 7. c. 10.

δ *Ad Episcopos intra quorum Diœcesis fines existunt, pertineat.*) Quod tamen si sint negligentes, & generaliter non faciant ea, quæ debent & admoniti se non emendaverint, tunc Archiepiscopus, invitis eis supplebit vices eorum scilicet, quod in Parochia illorum ordinabit Clericos, instituet in Ecclesiis, excommunicabit, & absolvet, resolvit Quarant. in summa Bullarii, verb. Archiepiscopi auctoritas, num. 21. in medio.

ε *Literas dimissorias, &c.*) Vide P. Azor. supra, Zerol. dict. verb. Abbas pag. 10. * & sup. sess. 7. c. 10. de reform. Bern. Diaz. in prax. can. c. 26. num. 2. & ibi late Salzed. Majol. de irregularit. lib. 4. cap. 5. n. 5. & in c. 8.

An Abbas habens jura Episcopalia, possit has literas dimissorias subditis suis ad sacros Ordines recipiendos dare? Affirmat Ricc in sua praxi var. ref. c. 295. num. 2. Negant tamen Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 25. Rebuff. Henriq. & alii relati ab eodem Ricc. d. c. 295. num. 1.

CAPUT XI.

Minoribus ordinandi servent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, revereantur superiores in Ordine, frequenter communionem sumant, sintque tales, quos scientiæ spes majoribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius a postremo minorum ad primum majorum Ordinum.

α * β Minores Ordines iis, qui saltem *a* 1. Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit hujus disciplinæ pondus, possint edoceri, *b* ac in unoquoque munere juxta præscriptum Episcopi se exerceant: idque in ea, cui adscripti erunt, *c* Ecclesia, nisi γ forte ex causa studiorum absint: atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina major accrescat, quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga Presbyteros & superiores Ordines reverentia, & crebrior, quam antea, Corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non

a c. in singulis 77. dist. & infr. c. 13.

b Inf. c. 17. & c. 1. 25. dist.

c 1. Braccar. c. 38. vide 1. Nic. c. 2. Sardic. c. 13. & Cajum Pap.

 sci-

ſcientiæ ſpes majoribus ordinibus dignum oſtendat. Hi δ ι ζ * vero nonniſi poſt annum a ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoveantur: 2. niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas judicio 3. Epiſcopi aliud expoſcat.

DECLARATIONES.

Aſtoricenſ. 21. April. 1591. Congregatio Concilii cenſuit, facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem, ex cauſis comprehenſis in cap. 11. & 14. Seſs. 23. tranſire in Vicarium Capituli, Sede vacante.

Sebrienſ. 20 Sept. 1591. 1. *Latinam linguam intelligant.*) Congregatio Concilii cenſuit, homines Regionis Illyricæ, quamvis Latini idiomatis rudes, ſi tamen linguam Illyricam intelligant, poſſe ad Ordines promoveri, niſi Canonicum obſtet impedimentum, non obſtante c. 11. Seſs. 23. & conſtitutione ſanctæ mem. Sexti V.

2. *Niſi neceſſitas.*) Talem habet neceſſitatem, qui eſt proviſus de beneficio curato: tenetur enim ſe promoveri facere ad Sacerdotium intra annum, & quando providetur, non eſt neceſſe, ut ſit in aliquo Ordine.

5. Mart. 1597. Congregatio Concilii cenſuit, Epiſcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, poſſe abſente Epiſcopo concedere dimiſſorias ad Ordines, atque item remittere interſtitia: ideo, quantum ad hoc pertinet, Oratores, niſi aliud obſtet, eſſe rite promotos, ſed ex eo, quod eodem die Oratores minores Ordines ſuſceperint; ita demum eſſe male promotos, ſi regionis conſuetudine receptum non ſit, ut ipſis minores Ordines eodem die conferantur.

3. *Epiſcopi.*) An licet Vicario Generali abſente Epiſcopo ſuo uti facultate conceſſa Epiſcopo in hoc Decreto, & in ſequenti c. 13. circa reſtrictionem temporum ordinandorum? Congregatio reſpondit, poſito quod Generalis Vicarius habeat generale mandatum in forma, poſſe.

31. Mart. 1597. Congregatio Concilii cenſuit, remiſſionem interſtitiorum, etiam quoad Regulares, ex cauſis tantum a Concilio expreſſis faciendam pertinere ad Epiſcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad cauſas, deferre judicio & atteſtationi ſuperioris regularis ordinandi.

31. Maji. 1597. Congregatio Concilii cenſuit, Epiſcopum ita demum interſtitia minorum Ordinum poſſe remittere, ſi ei magis expedire viſum fuerit; cæterum ubicunque ſatius eſſe putaverit, illa remittere, quatuor minores Ordines non aliter poteſt eadem die uni conferre, quod ſi ita in loco hodie conſueverit.

REMISSIONES.

a Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 1. Vivald. in candel. tit. de Sacram. Ord. verſ. Sexta. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 24. art. 2. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 4. a princ. * Vide etiam Navar. in Manual. cap. 25. n. 7. Majol. de irregul. lib. 4. cap. 11. Salzed. ad Bern. Diaz.

Diaz. c. 25. lit. C. Cavalc. decis. 11. n. 14. & 15. p. 3. ac etiam Salzed. sup. c. 21. lit. B.

β Quod non peccat, nec est suspensus, qui quatuor minores Ordines eodem die suscipit, imo etiam quod potest accipere illos & Subdiaconatum, ubi est talis consuetudo, resolvunt Gutier. Canon. lib. 1. cap. 26. n. 3. & 32. Emman. de Saa. verb. Ordo, 17. P. Soar. tom. 5. disp. 31. sect. 1. n. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. qu. 23. art. 4. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. num. 2. P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib. 32. tract. 2. n. 70. vers. Ad hanc, & Menoch. de arbitr. casu 564. n. 8. dicit, quod Concilium in praesenti omnem sustulit consuetudinem in contrarium.

γ *Nisi forte ex causa studiorum absint.*) Vide Horat. Lucium de privileg. scholast. privil. 99.

δ *Hi vero nonnisi post annum.*) Vide Fr. Emman. in summ. p. 1. cap. 16 n. 3. & quaest. Regul. tom. 3. q. 8. a. 6. † Navar. in Manuali c. 25. 71. Majol. de irregular. d. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. cap. 25. lit. C.

ε Sacra Cardinalium Congregatio censuit, in ordinatione regularium dispensationem super interstitiis pertinere ad Episcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimissorialibus suorum superiorum petentium ab Episcopo, ut super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel utilitate Ecclesiae, seu Religionis, refert Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarii verb. Ordo, prope finem, pag. 395. Aloys. Ricci. Neapol. Archiepisc. decis. 83.

ζ Sacra Cardinalium Congregatio censuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinem quatuor temporibus Quadragesimae promoti fuerint, posse anno sequenti eisdem quatuor temporibus Quadragesimae ad Diaconatum promoveri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschae festum celerius, quam superiori celebretur, refert Prosper de Augustino, ubi supra.

η Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Licet ex Decretis hujus Concilii post minores Ordines exspectandus esset annus, antequam quis ad sacros Ordines promoveatur: potest tamen quis parochialem acquirere, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum, & infra annum promoveri ad Sacerdotium debet, refert Garc. de benefic. p. 7. c. 4. n. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cum intra annum debeat promoveri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere, prout refert Navarr. in Man. cap. 25. n. 16. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. c. 5. qu. 9. ad fin.

CAPUT XII.

Ætas ordinandorum ad subdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, servanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopis.

a 2. Tolet. c. 1. & 3. Carth. c. 4. & Agath. c. 16. annum 25 requirebant.
b Annum 30 requirit Fabian. dist. 78. Si quis, & Bonifac.
† Concil. 4. Tolet. c. 18.

α Nullus imposterum ad Subdiaconatus Ordinem ante β vigesimum secundum, ad Diaconatus ante *a* vigesimum tertium, ad Presbyteratus *b* ante vigesimum quintum ætatis suæ annum † promoveatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos duntaxat, & quorum probata vita senectus sit. 1. Regulares quoque 2. nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine * ordinentur: privilegiis quibuscunque, quoad hoc, penitus exclusis.

DECLARATIONES.

1. *Regulares quoque.*) Juxta textum cap. *Cum nullus.* §. *Religiosi de temp. Ordin. & ibi Gemin. n.* 3. & alias Congregatio hoc censuit.

2. *Nec in minori ætate.*) Circa ætatem Episcopus non potest dispensare, *Gloss. in Clem. Generalem*, *Sylvest. ver. ætas. n.* 2.

7. Sept. 1594. Valentina — Congregatio Concilii censuit, sufficere annum 25. fuisse cœptum, ut quis ad presbyteratus ordinem, cæteris requisitis concurrentibus, promoveri possit.

3. Febr. 1593. — Congregatio Concilii censuit, eos, qui ad subdiaconatus Ordinem quatuor temporibus quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno subsequenti eisdem quatuor temporibus quadragesimæ ad Diaconatum promoveri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius, quam superiori celebretur.

S. D. N. Gregorius XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit Omnis vero, qui promoveri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eosque implevisse, antequam ordinari se curet. Ita in quadam Tornacensi Ann. 1601.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c. 25. n. 60. cum seqq. & n. 103. Fr. Emm. qu. Regul. tom. 1. q. 23 art. 6, P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 19. §. 2, Petr. Ledesm. in som. p. 1. tract. de Sacr. Ordinis cap. 7. a princ. Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 8. late Garci. de Benefic. p. 7. c. 4. num. 21. cum seqq. P. Ægid. de Sac. tom. 2. disp. 20. n. 102. * Vide etiam Mandos. in regul. 24. Cancel. Bern. Diaz. in prax. can. c. 26. ubi Salzed. lit. B. Cened. in Collect. 4. ad sextum. Ricci. in sua prax. var. resolut. c. 105.

β *Ante vigesimum secundum.*) Sufficere inceptum affirmant P. Henriq. d. §. 2. & lib. 13. cap. 38 §. 2. ibi ætas pro Subdiaconatu designatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. inceptus, sed ad Pres-

Presbyteratum satis est 25. incepisse per diem. Vide etiam P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 3. num. 166.

† *Ante 25. ætatis suæ annum.*) Vide lib. 27. tit. 6. part. 1. & quæ ibi notat. Greg. Lopez.

§ *Episcopi examine.*) Vide Bern. Diaz. in praxi can. 25. ubi Salzed. lit. A.

CAPUT XIII.

Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse, diebus festivis, quibus ministraverint, communionem sumant: annus sit Ecclesiasticus ante promotionem ad Diaconatum. Ordines sacri duo nulli conferantur eodem die.

* Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, *a* ut habentes bonum testimonium, & in minoribus *b* Ordinibus jam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, Ecclesiis, quibus adscribentur, inserviant, sciantque maxime decere, 1. si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem 2. perceperint. Promoti ad sacrum Subdiac. Ordinem, † 3. β γ si per annum saltem in eo non sint versati, 4. ad altiorem gradum, nisi aliud Episc. videatur, ascendere non permittantur. 5. Duo *c* ♃ sacri Ordines non eodem die, * etiam Regular., conferantur, Privileg. ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscunque.

a 1. Tim. 3. *b* 4. Tol. c. 19. *c* Hic supra cap. 11.

DECLARATIONES.

1. *Si saltem diebus Dominicis.*) Si isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius est, ut ante vel post Missam majorem celebrent, quam Eucharistiam solam recipiant de manu Sacerdotis, cui ipsi administraverint.

2. *Perceperint.*) Quod si habent præbendas hujusmodi Ordines requirentes, etiamsi essent Sacerdotes, placuit Congregationi, ut isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius esse, ut ipsi post vel ante Missam celebrent, quam Eucharistiam solam recipiant de manu Sacerdotis.

3. *Si per annum saltem.*) Ob eminentiam doctrinæ, vel bonum testimonium, & de consensu Ordinarii Summus Pontifex concedit, ut quis omnes Ordines, etiam presbyteratus, breviori tempore sumere possit, etiam extra tempora. Sic responsum fuit Episcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra male promotos, interstitiis servandis, annus, qui interponi debet in promotione de uno ad alterum sacrum Ordinem,

diaem, duodecim mensium completus esse debeat, vel sufficiat lapsa esse quatuor interstitia, quæ propter varietatem festorum mobilium occurrunt, quousque 12. mensis compleatur? S. D. N. ex sententia Congregationis dixit, attendendam esse cursum quatuor dictorum interstitiorum, non autem tempus 12. mensium completorum. Sed quæstioni huic: An per dictam constitutionem censeatur revocatum seu restrictum arbitrium Episcopo concessum, ut possit ordinare infra annum a promotione unius Ordinis sacri ad alterum juxta Decretum Concilii Tridentini hoc cap.? Sanctitas sua respondit, non esse suæ mentis alterare dispositionem supra dicti Decreti, imo vult illud manere in sua pristina validitate & vigore absque ulla innovatione, vel substitutione.

4. *Ad altiorem gradum.*) Nisi esset provisus de Parochiali, *ut supra cap.* 11. §. *Nisi necessitas.*

5. *Duo sacri Ordines.*) Qui ex consuetudine alicujus regionis quatuor minores Ordines & Subdiaconatum eodem die susceperunt, * non sunt ob hoc suspensi.

REMISSIONES.

α Vide Petrum Ledesm. in summa p. 1. Tract. de Sacram. Ordin. cap. 9. conc. 11.

* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. c. 21. lit. B.

† *Promoti ad sacrum subdiaconatus Ordinem.*) Vide Cavalc. decis. 11. num. 14. & 15. p. 3.

β *Si per annum saltem in eo non sint versati, &c.*) An, qui ordinatur non servatis interstitiis, aliquam contrahat censuram, vel irregularitatem: Negant Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Ordo. §. 8. pag. 97. & part. 2. eod. verbo, ℣. Ad quintum. Sayr. sub tit. de temp. ord. decis. 56. quem refert Aloys. Ricci. in collect. 570. Affirmat P. Henriquez in summa lib. 6. c. 10. §. 3.

γ Quod promoti ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel sine literis dimissoriis, sint suspensi ab omni Ordinum exercitio, sublata omni facultate ascendendi ad alios Ordines superiores: & si in eis suspensi ministrare præsumpserint, irregulares effecti, omnibus, & quibuscunque per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, ipso facto privantur, & privati esse declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia similia beneficia, & dissimilia in perpetuum obtinenda, tenent P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 7. c. 17. q. 18. Quaranc. in summa Bullarii, verbo Ordo, in princ.

δ *Duo sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*) Vide P. Henriquez in summa lib. 6. c. 10. §. 3. lit. Q. & lib. 13. c. 38. in fine. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ fol. mihi 238. & quæst. Regul. Tom. 3. q. 23. Art. 4. & q. 24. Art. 3. & 5. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 2. num. 189. ubi resolvit, irregularem esse eum, qui contra patriæ consuetudinem, uno, eodemque die quatuor Ordines minores & Subdiaconatum, vel duos majores Ordines susceperit furtive, id est, inscio, seu non advertente Episcopo. * Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. c. 25. lit. D.

CAPUT

CAPUT XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, sint tales, qui noverint docere cæteros & ministrare Sacramenta, castis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita, Ordinati frequenter Missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

α Qui pie & fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus 1. annum integrum, nisi ob β Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam 2. ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque in pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum & vitæ monita ab eis possint expectari. 3. Curet Episcopus, γ ut ii saltem diebus dominicis & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. 4. δ Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

DECLARATIONES.

1. *Annum integrum.*) Intellige, Ecclesiasticum. Vide c. præ. §. *An per nullam.*

2. *Sed etiam ad populum docendum.*) Subdiaconi & Diaconi, qui carent doctrina hic requisita in Ordine Presbyteratus, non sunt ad Ordinem Presbyteratus admittendi, ubi est defectus Sacerdotum, & ubi propter tenuitatem præbendarum nulla adest spes habendi literatos Sacerdotes. Congregatio quippe censuit, nunquam ignaros promovendos esse ad sacros Ordines, sed jam promotis conferri posse Parochiales, quando literatiores inveniri non possent. Interim Episcopus diligenter curare debet, ut discant, & prout profecerint, debebit eos promovere, ac tandem ex sua conscientia & judicio rem totam conficiat, juxta illud: *Tu magis scire potes.* Interea autem, si adsit penuria Sacerdotum secularium, utendum est opera Regularium.

secus tamen si illi saeculares sunt vere de familia, & continui commensales. *Ex decis. 96.*

4. *Ab Episcopis per examen.*) Regulares & fratres mendicantes Confessores audientes saecularium Confessiones, semel ab Episcopo in civitate & Dioecesi sua praevio examine approbati, ab eodem Episcopo iterum non sunt examinandi, a successore vero de novo examinari possunt, juxta Bullam Pii V. 8. Idib. August. Pontificatus sui anno sexto, quae non est revocata per reductionem Privilegiorum ad terminos Concilii per S. D. N. Gregorium XIII.

Nihilominus adjecit, semel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario: ab ejus successore pro majori conscientiae suae quiete de novo posse examinari. Atque ideo Fratres Ordinum Mendicantium a suis Generalibus, vel eorum ministris Provincialibus ad audiendas Confessiones Christi fidelium utriusque sexus approbati; hoc Concilii Tridentini Decreto non comprehenduntur.

28. Aprilis 1594. Congregatio Concilii censuit, Regulares Confessarios ad audiendas saecularium Confessiones semel ab Episcopo in civitate, & dioecesi sua praevio examine approbatos; ab eodem Episcopo iterum non esse examinandos, verum etiam ab Episcopo successore de novo examinari posse.

Item Regularem, si ab Episcopo ad audiendas Confessiones absolute & simpliciter idoneus repertus fuerit, non autem ad tempus approbari debere, atque semel ab eo ad id muneris praevio examine approbatum, non posse ab eodem iterum examinari, nisi nova causa supervenerit.

5. *Et approbationem.*) Nullus praeterquam Episcopus se interponere debet in his, quae spectant ad approbandos Sacerdotes sacrae Confessionis ministros.

Absolutio data a Sacerdote vigore facultatis generaliter a Summo Pontifice, vel specialiter a Parocho concessae, si ab Episcopo is Sacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non censetur, etiam quo ad eos, qui tali Sacerdoti bona fide confessi sunt, rati esse approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concilii censuit, eam esse absolutionem nullam, tametsi confitentes, quoad Deum excusati censeantur: ubi tamen resciverint, reiterandam esse Confessionem, respondit eadem Congregatio.

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confessiones petere ab Episcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offeranturque Episcopo a superiore illorum Ecclesiarum. Nec potest contra hoc Decretum Concilii Provinciale vel Metropolitanum Concilium aliqua statuere, veluti si aliquis Baro praetextu inimicitiarum cum Episcopo & ejus Clero, vellet confiteri extero Presbytero etiam approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit accersiri, ut ejus & suae familiae Confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille externus ab Episcopo Baronis poenitentis ad id idoneus sit approbatus.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Confessores, pag. 68. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verso, & quæst. Regul. Tom. 1. q. 59. Art. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, Tom. 3. Disp. 219. num. 55. & seq. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 1. num. 169. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 32. num. 62. ubi Disp. 39. num. 13. & 14. asserit licentiam audiendi aliquorum Confessiones metu vel dolo obtentam dare veram jurisdictionem, de quo etiam P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 2 Disp. 8. num. 39. * Vide etiam Navar. in Manuali, c. 4. Guttier. in quæst. canonicis lib. 1. quæst. 6 num. 8. & quæst. 27. num. 23. & 28. Azeved. in lib 1. num. 6. & seq. tit. 1. lib. novæ recopilat. Ricc. in praxi variar. resolut. cap. 284.

β An non approbatus invalide Confessiones audiat, Affirmant P. Sanch. de Matr. lib. 6. Disp. 38. num. 20. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 8. num. 49.

γ An sufficiat approbationem petiisse, si injuste negetur: Negant P. Soar. Tom. 4. Disp. 28. Sect. 5. a num. 5. Valer. Reginald. dict. lib. 1. num. 192. P. Ægid. Disp. 8. num. 58.

δ An ut approbatio valeat, debeat haberi in scriptis; Negat P. Valer. Reginald. dict. lib. 1. num. 198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confessiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P. Sanch de Matr. lib. 8. Disp. 28. num. 80. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 3. dub. 1. concl. 2. ℣. ex dictis.

ζ *Etiam regularem.*) Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit, Fratres mendicantes semel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per successorem examinari, referunt Zerol. dict. verbo Confessores §. 2. Fr. Joan. de la Cruz de statu Religionis lib 2. cap. 6. dub. 4. concl 3. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 58 Art 4. quorum primus dicit, quod hoc debet intelligi, primo, quando ille Regularis sic examinatus fuit approbatus undequaque, id est, in totum, ut quia sufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quo ad omnes interrogationes, secus vero quando fuisset admissus ad tempus.

η *Confessiones sæcularium.*) An approbatio ad audiendas Confessiones sæcularium requiratur etiam in Religiosis habentibus a Papa Privilegium eas audiendi? Affirmat P. Valerian. Reginald. dict. lib. 1. num. 74.

θ *Ab Episcopis.*) An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante, & Abbates, qui summi Pontificis Privilegio exercent jurisdictionem Episcopalem in populum, ab omni Episcopi Jurisdictione exemptum? Affirmant P. Soar. Tom. 4. Disput. 28. Sect. 5. in princip. P. Sanchez de Matrimonio, lib. 3. Disp. 29. num. 14. optime P. Valer. Reginald. dict. lib. 1. num. 180. † Ricci. dict. c. 284.

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarii? Affirmant P. Soar. Tom. 4. Disp. 28. Sect. 6. num. 10. P. Valer. Regin. dict. lib. 1. a num. 183. Fr. Joan. de la Cruz dict. cap. 6. dub. 5. & expresse

ex

ex ore Pontificis bis censuisse Card. sic refert. P. Ægid. Tom. 2. Disp. 8. num. 10. S. D. N. audita consultatione Congregationis declaravit Episcopum vigore Privilegii, de quo in cap. fin. de Pœnit. & remiss. non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui a proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam hujus Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones.

κ An approbatus in uno Episcopatu, possit in quocunque alio Confessiones illorum audire, qui per Jubilæum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi Confessorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negativam partem amplectitur Beja respons. casuum conscient. part. 4. casu 20. Affirmativam tuentur Cordub. in sua summa, quæst. 10. in resp. ad secundum dubium, Fr. Emman. in Expos. Bullæ Cruciatæ, §. 9. dub. 2.

λ Utrum approbatus in una Diœcesi, si transferat se in alteram Diœcesim, possit ibi a Parocho assumi, ut eum juvet in audiendis Confessionibus sine nova approbatione? Affirmat P. Henriquez in summa lib. 7. de Indulgent. c. 12. num. 4. Negat P. Ægid. de Sacram. & Censur. Tom. 2. Disp. 8. num. 52. ubi refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, in hæc verba: Approbatus ab alio, quam a Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censetur approbatus ab Ordinario, refert etiam Emman. ubi proxime, & Beja dict. casu 20. ℣. Tandem.

μ *Aut alias idoneus judicetur.*) Vide Constit. Brachar. 3. tit. 3. P. Henriquez in summa p. 1. lib. 3. c. 6. a princip. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 21. versi. cum seqq. & in addit. fol. 61. verso.

ν An valeat approbatio, si Episcopus eam det absque judicio; aut etiam contra judicium, puta videns illum, cui dat, non esse idoneum? Vide P. Soar. Tom. 4. Disp. 28. Sect. 5. num. 6. P. Valer. Reginald. dict. lib. 1. n. 167.

ξ Quod ubique in confinibus diversarum Diœcesium soleant subditi unius Parochi confiteri alteri Parocho ex consuetudine, quæ ab Episcopis scita, & tolerata dat illis Jurisdictionem, asserit Fr. Ludov. Beja respons. casuum conscient. p. 4. casu 5. ℣. Tum quod.

CAPUT XVI.

Quisque ordinandus utilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine literis commendatitiis sui Ordinarii celebret.

a C. neminem 70. dist. b Et Canon. citatorum Sess. 24. c. 17.

Cum *a* nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; S. Synodus vestigiis sexti Canonis Concilii *b* Chalcedon. inhærendo,

hærendo, statuit, 1. ut nullus in posterum ordinetur, 2. qui illi Ecclesiæ aut pio loco, 3. pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, 4. non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. *a* Quod si locum inconsulto Episcopo deseverit, ei sacrorum exercitium interdicatur. 5. 6. *a b* Nullus prætereca Clericus peregrinus 7. sine commendatitiis sui Ordinarii literis ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

a Conc. Nicenum, cap. 15. & 16. c. Sanctorum. 70. dist. c. tuas de Cleric. peregrin. Conc. Antioch. c. 7. Conc. Chalced. c. 13. Conc. Aquisgr. cap. 59. & 61. Conc. Epaunen. c. 6. Conc. Aurelian. 3. c. 15. dict. 1. Carthag. c. Laodicen. 41. 3. Carthag. c. 1g.

DECLARATIONES.

1. *Ut nullus in posterum ordinetur.*) Hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest.

2. *Qui illi Ecclesiæ aut pio loco.*) Clericus, qui certo loco non est adscriptus ab Episcopo suo, non potest invitus retineri, sed libere potest ex sua Diœcesi abire.

3. *Pro cujus necessitate, vel utilitate.*) Clericus juxta hoc Decretum certæ Ecclesiæ adscriptus, a nullo Episcopo recipiendus est sine Ordinarii licentia: secus si nullum beneficium habeat, aut nulli loco sit adscriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & Episcopus ei petenti dimissorias concedere debet.

4. *Non adscribatur.*) Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum Patrimonii possunt promoveri, nam & ii debent adscribi alicui Ecclesiæ ordinati, *juxta not. supra cap. 9. Sess. 21. & sess. 23. cap. 9.* §. Familiaris.

5. *Interdicatur.*) An obtinens beneficium, illud dimittere potest acceptando illud beneficium compatibile sive incompatibile contra voluntatem Superioris primi beneficii; Congregatio censuit hujusmodi dubitationis solutionem non pertinere ad Congregationem, sed petendam esse ex dispositione Juris communis, quanquam Congregatio visa est inclinare cum Hostiensi in cap. admonet, de Renunt. quod non sit in usu.

Etiam exemptos subditos comprehendit Decretum, dummodo sint in Diœcesi Episcopi? Non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum districtu jurisdictionis habent hanc facultatem.

6. *Nullus præterea Clericus peregrinus.*) Non possunt cogi ordinati ad titulum Patrimonii, qui incertis diebus vagentur, ut deserviant aliquibus diebus Ecclesiis, veluti diebus festivis. *Vide cap. præced.* §. *Curet.*

7. *Sine commendatitiis sui Ordinarii.*) Abbas non potest hujusmodi literas concedere. *Vide sess. 23. de Reform. cap. 10.* §. *Nec ipsi.*

Congregatio Concilii censuit, jus concedendi literas commendatitias, sine quibus ex Decreto Concilii capite decimo sexto, Sessione vigesima tertia clericus peregrinus ad divina celebranda, & Sacramenta administrande admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui hujusmodi Clerici Ordinarius fuerit. 1. Jul. 1591.

13. Januar. 1595. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros, habentes literas dimissorias suorum Ordinariorum, ad Sacramenta administranda, dummodo illi vere idonei sint.

1. Novemb. 1594. An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne Regulares in eorum Ecclesiis, Sacerdotes sæculares exteros divina officia celebrare permittant, nisi prius ab Episcopo visis literis commendatitiis ipsi Sacerdotes admissi fuerint?

Congregatio Concilii censuit posse.

Non sunt deneganda literæ commendatitiæ ab Episcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia requirentia residentiam in titulum.

REMISSIONES.

α *Nullus præterea Clericus peregrinus, &c.*) Concordat c. extraneo, cum duobus seqq. 71. dist. c. fraternitati, de Clericis non resid. Concil. Brachar. 4. Act. 2. c. 12. P. Henriquez in summa lib. 10. c. 34. §. 6. in fine. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 2. quæst. 121. Art. 1. P. Suar. de Relig. Tract. de voto lib. 3. c. 4. num. 9.

β Quod qui non habet literas testimoniales sui Episcopi, nullo jure est suspensus, sed potest celebrare secluso scandalo, resolvit P. Henriquez dict. §. 6. lit. l. Navar. conf. 5. sub tit. de celebr. Miss. Pater Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 29. num. 42. ỹ. Tantopere.

CAPUT XVII.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent, assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, sufficiantur conjugati monogami tonsurati, & induti clericaliter in Ecclesia.

Ut sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostol. temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in usum juxta sacros *a* Canones revocentur; nec α ab hæreticis, tanquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans S. Synodus decernit, ut in posterum, 1. β hujuscemodi ministeria nonnisi per constitutos in dictis Ordinibus 2. exerceantur; omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in Ecclesiis Cathedral. Collegiatis, & 3. Parochia-

a C. 1. 25. dist. c. acolytus c. exorcista. c. lector. c. ostiarius, & c. Psalmista. 23. dist. sup. c. 11. Innoc. in Epist. 4. c. 5.

Parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ proventus id ferre queant; hujusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si proventus suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii judicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clericis cælibes præsto non erunt; sufficì possint etiam conjugati vitæ probatæ, dummodo non 4. bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

DECLARATIONES.

1. *Hujusmodi ministeria nonnisi per constitutos in dictis Ordinibus.*) Munus Acolyti aut Thuribularii & his similia, non possunt exerceri, nisi per constitutos in illis Ordinibus, quod est notandum, cum hoc (ut plurimum) passim non servetur, *cap. in sancta dist.* 92.

2. *Exerceantur.*) Ne quidem per fratres laicos, qui talibus Ordinibus non sint insigniti, exerceri debent.

3. *Et Parochialibus.*) Hoc habet locum etiam in Regularibus, qui curam animarum exercent.

4. *Bigami.*) An Episcopus sua auctoritate ordinaria potuerit cum suo subdito vero bigamo, qui alias cum duabus virginibus & successivis temporibus, quæ modo defunctæ sunt, matrimonium legitime contraxerat & consummaverat, dispensare, ut possit primam tonsuram & simplicia beneficia accipere, hæcque eidem conferre prout contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas, & quas censuras & pœnas incurrit tam Episcopus quam sic promotus. S. D. N. Sixtus ex sententia Congregationis respondit, quoad Episcopum esse suspensum a collatione Ordinum. Item promotum esse suspensum ab executione ordinum susceptorum, beneficium amisisse, & fructus perceptos non fecisse suos.

REMISSIONES.

α *Nec ab hæreticis tanquam otiosa, &c.*) Quod Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, resolvit Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 4. q. 1. ℣. Alia quatuor Sacramenta.

β *Ut impofterum hujusmodi ministeria, &c.*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. q. 23.

CAPUT XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum, praecipue tenuiorum, in cujus erectione plurima veniunt observanda, pro educatione promovendorum in Cathedralibus & majoribus Ecclesiis.

a 4. Tolet. c. 23. in eundem finem constituit Genesis 8. Concilium Aquisgr. c. 135. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. de Reformat. Curiae & aliorum. b Const. Alexandr. 3. p. 2. c. 18. & in 2. Lateran. c. 11.

a ß Cum adolescentium aetas a nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; & nisi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiast. perseveret: S. Synodus statuit, b 1. ut singulae Cathedr. Metropol. atque his majores Ecclesiae, 2. pro modo facultatum, & dioecesis amplitudine certum puerorum ipsius Civitatis, & dioecesis vel ejus provinciae, si ibi non reperiantur, numer. in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, 3. vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & Ecclesiast. disciplinis instituere teneantur. 4. In hoc vero Collegio recipiantur, qui ad minimum 12. annos, 5. & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter noverint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiast. ministeriis perpetuo inservituros. c Pauperum autem γ filios praecipue eligi vult; nec tamen ditiorum excludit; modo suo sumptu alantur, † & studium praeseferant Deo & Ecclesiae inserviendi. Hos pueros Episc. in tot classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numer. aetatem, ac in disciplina Ecclesiast. progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiar. ministerio addicet, partim in Collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet; ita ut hoc Colleg. Dei ministrorum perpetuum Seminarium sit. Ut vero in eadem disciplina Ecclesiast. commodius instituantur; 6. Tonsura statim, atque habitu Clericali semper utentur; grammatices ? cantus, computi Ecclesiast. aliarumque bonarum artium disciplinam discent: S. Scriptur. libros Ecclesiast. homilias Sanctor. atque Sacramentor. tradendor. maxime

c C. quia de mag. cum allegat. in meo Tract. de privil. schol. privil. 88.

me quæ spectant ad Confess. & rituum ac cæremoniar. formas ediscent. Curet Episcopus ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & juxta Confessoris judicium sumant Corpus D. N. J. C. Cathedr. & aliis loci Ecclesiis diebus festis inservient. Quæ, omnia atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli 7. cum Consilio duorum Canonicor. senior. & gravior. quos ipsi elegerint, prout Spiritus S. suggesserit, constituent, eaque ut semper observentur, sæpius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo, omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conservandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris solvendam, & ad alendam juventutem & ad alios sumptus certi reditus erunt necessarii; ultra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: 8. iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, * quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcop. alterius vero ad Cler. pertineat; 9. ex fructibus integris mensæ Episcop. 10. & Capituli 11. quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, 12. præbendarum, portionum, 13. Abbatiarum & Prioratuum cujuscunque Ordinis, etiam Regul. aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14. hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administration. juxta Constitution. Concilii Vienn. quæ incipit, *a* quia contingit: 15. & beneficiorum quorumcunque, etiam Regular. etiam si juris Patronat. cujuscunque fuerint, etiam exempta, 16. etiamsi nullius Diœcesis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusvis locis piis, 17. etiam exemptis annexa, & ex fabricis Ecclesiar. & aliorum locor. etiam

a C. quia contingit de relig. domibus in Clem. lib. 3. tit. 11. c. 2. supra Sess. 7. c. 15. de Reform.

etiam ex quibuscunque aliis Ecclesiast. redditibus, 18. seu proventibus, 19. etiam aliorum Collegior. in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium *a* ad commune Ecclesiæ bonum promovendum 20. actu non habentur: 21. hæc enim exempta esse voluit, 22. præterquam ratione redituum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminarior. sustentationem, seu Corporum, 23. vel confraternitatum, 24. quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasterior. 25. non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiast. solvi solent, & milites cujuscunque militiæ, aut Ord. pertinentibus fratribus, 9 S. Joan. Hierosol. duntaxat exceptis, *b* 26. partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon 27. ι beneficia aliquot simplicia, cujuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, κ & etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, nuncupatas 28. etiam ante vacationem, sine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio, huic Collegio applicabunt & incorporabunt; quod locum habeat, etiamsi beneficia sint reservata, vel affecta, nec λ per resignationem ipsorum beneficiorum, 29. μ, uniones & applicationes suspendi, vel nullo modo impediri possunt: sed omnino quacunque vacatione, etiamsi in Curia effectum suum sortiantur, & quacunque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficior. dignitatum, personatuum, & omnium, & singulor. supra commendator. possessores, non modo pro se, 30. ξ sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit solvendum, ab Episcopo loci per Censuras Ecclesiast. ac alia juris remedia 31. compellantur: etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii sæcularis: quibusvis, quoad omnia & singula supradicta, Privilegiis, exemptionibus, etiamsi specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili; quavis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero

a C. fin. de mag. & c. cum ex eo, de Elect. in 6.

b Supra Sess. 5. cap. 1. de Reform.

vero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminar. ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur: tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si Cathedral. & aliarum majorum Ecclesiar. Prælati in hac Seminarii erectione, ejusdem conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detractaverint; Episcop. Archiepisc. Archiepisc. & Superiores Synodus provincialis acriter corripere, & ad supradicta cogere debeant, & ut quamprimum hoc sanctum & pium opus, ubicunque fieri poterit, promoveatur, studiose curabit. Rationes autem redituum hujus Seminarii Episc. annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clerico civitatis deputatis.

32. Deinde, ut cum minori impensa hujusmodi scholis instituendis provideatur; statuit sacra Synodus, ut Episcopi, Archiepisc. Primates, & alii locorum ordinarii scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant & compellant. 33. Quod si judicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota, quod si neglexerint, Episc. ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episc. expedire. De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, nonnisi Doctoribus, * vel Magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in jure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per se ipsos id munus expleant, conferantur: & aliter facta provisio nulla sit & invalida, non obstantibus quibusvis Privilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus. 24. Si vero in aliqua provincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus provincialis, vel Metropolit. cum duobus antiquioribus Suffraganeis Ecclesiæ Metropol. vel

alia provinciæ Ecclesia commodiori unum aut plura Collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurimum Ecclesiar. in quibus singulis Collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum Ecclesiar. educentur. In Ecclesiis autem amplas diœceses habentibus, possit Episcop. unam vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant. Postremo, si vel pro unionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur; Episc. cum supra deputatis, vel Synod. provincialis pro regionis more, pro Ecclesiar. & beneficior qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria & opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeant.

DECLARATIONES.

1. *Ut singulæ Cathedrales.*) Si duæ Cathedrales erunt unitæ, in unaquaque ipsarum Seminarium est erigendum: si vero non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magistri, unus Grammaticæ, alter Musicæ, sumptibus separatis cujusque Civitatis, infra hoc cap. §. *Si vero in aliqua.*

2. *Pro modo facultatum certum puerorum numerum.*) In hoc Seminario non debent admitti plures pueri, quam qui ea pecunia ali possint, quæ ex dimidia decimæ, secundum antiquam taxam, taxata fuit.

3. *Vel alio in loco convenienti.*) Locus Seminarii ædificationi deputandus, de sententia civitatis, cujus interest, approbari debet.

4. *In hoc vero Collegio.*) In Seminario collocari debent pueri, qui sunt procliviores ad vitam Ecclesiasticam, & præcipue pauperes, qui dum in eo manent, Ecclesiasticis præceptis & moribus imbuendi sunt.

5. *Et ex legitimo matrimonio nati sint.*) Non spurii, etiamsi essent legitimati.

6. *Tonsura statim utentur.*) Quomodo, aut quis possit ex fructibus Seminarii nomine tituli sibi assignatis promoveri ad sacros ordines, vide, quæ supra notata sunt c. 2. Sess. 21.

Declaravit S. D. N. Gregorius VIII. Clericos Seminarii ad sacros Ordines promoveri non posse, nisi pro servitio Seminarii illius, & tunc cum assignatione certi annui reditus, unde sic promotus honeste vivere possit, quæ tamen assignatio cesset, postquam ille aliunde se æque sustentare poterit. *Vide Sess. 21. c. 2. §. Eum benefi.*

7. Cum

7. *Cum Consilio duorum Canonicorum.*) Duo Canonici electi ab Episcopo ad constituendam educationem puerorum in Seminariis, debent esse perpetui, nec possunt per eum, ad libitum (nisi ex justa causa & legitima) mutari. Imo vero Episcopus tenetur Consilium Canonicorum prædictorum adhibere in constituendis regulis universalibus, Seminarii loco, & similibus, ac etiam simul esse in singulis rebus, ut puta electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris positione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus. Tenetur etiam Episcopus cum Consilio eorundem tam circa visitationem disciplinæ ac morum clericorum, quam circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorum, qui hic exprimuntur, providere: & sufficit illorum Consilium requiri tantum, potestque præterea Episcopus eorum Consilio adhibito statuere, & declarare, quæ providentia sua magis expedire judicaverit.

8. *Idem Episcopi cum Consilio duorum, &c.*) Episcopus tenetur Deputatos adhibere in Consilio pro tota temporali administratione prædicti Seminarii, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat. Itaque Episcopus tenetur adhibere in Consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum sequi Consilium, & nisi eorum Consilium adhibuerit, minime validam unionem beneficiorum faciet.

An Episcopus vigore hujus §. *&* *quia*, potuerit dismembrare Canonicatum a Collegiata, in qua sunt septem Canonicatus, & applicare illum Seminario? Congregatio censuit, Episcopum ex hoc capite potuisse id facere. Attamen ante erectionem factam Seminarii, nihil eo nomine solvendum est.

Congregatio Concilii censuit, Canonicos ab Episcopo electos ad Seminarii administrationem ad præscriptum Concil. cap. 18 Sess. 23. ℣. *quæ omnia*, esse perpetuos, nec posse amoveri, nisi ex justa & legitima causa. Papien. 7. Jun. 1591.

9. *Ex fructibus integris mensæ Episcopalis.*) Debet primo Episcopus ex suis & sui Capituli fructibus contribuere Seminario, ac postea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœcesis pro contributione Seminarii debet imponi media decima super fructibus omnibus beneficiorum. Super hospitale tamen, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed mere laicale est, non potest taxa ratione Seminarii imponi.

10. *Ex Capituli.*) Canonici, qui contribuunt Seminario ex fructibus suæ præbendæ, non debent contribuere ex distributionibus quotidianis a præbendis distinctis, vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil solvant. Alias nullus est exemptus a contributione Seminarii, nisi qui nominatim a Concil. Trident. excipitur. Vide infra hoc c. §. *Præbendarum.*

Congregatio Concilii censuit, si fructus, & reditus Canonicatuum consistunt in distributionibus quotidianis, quæ dari solent duntaxat divisis personaliter interessentibus, non teneri Canonicos ad Seminarii contributionem. Capuan. 10. Dec. 1592.

Congregatio censuit, si fructus ac reditus Ecclesiæ Collegiatæ consistunt in distributionibus quotidianis, quæ solummodo dari solent iis, qui divinis officii personaliter interfunt, non teneri Capitulum ad contributionem Seminarii.

Antequam fructus taxentur pro Seminario solvenda, deducendæ sunt expensæ, quæ in beneficiis fiunt, onerum quoque ratio habenda est.

11. *Quarumcunque dignitatum.*) Etiam Cardinales cogi possunt ad contribuendum Seminario, de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, in qua est Seminarium.

Breve S. D. N. de concessione immunitatis contributionis Seminarii facta Canonicis Regularibus, non habet locum, ubi tempore concessionis immunitatis prædictæ, jam erat stabilita taxa, & Seminarium erat in quasi possessione ab eis exigendi.

12. *Præbendarum.*) Neque hoc Decreto, neque Brevi Pii V. comprehenduntur distributiones quotidianæ a præbendis distinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendum a Seminario. Vide hoc c. sup. §. *Et Capituli.*

13. *Abbatiarum.*) Si Abbas sua mercede conductum Theologum habeat, qui sacram Scripturam interpretetur, & Grammaticum, qui literas, his sumptibus deductis, deinde his etiam, qui fiunt non modo in percipiendis & colligendis annuis fructibus & proventibus Abbatiæ, sed etiam in suscipiendis & prosequendis litibus, quæ ad tuenda Jura ipsius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ reditus æstimandus est, atque talis æstimationis & summæ, eorumque omnium sumptuum, de quibus dictum est, habita ratione, Abbas contribuere debet Seminario. Sed si Abbatia seu aliud Beneficium nullius est Diœcesis, solvat Seminario illius Diœcesis, in qua alias dicta Abbatia constituta erat; si vero Ecclesia seu Beneficium est in una Diœcesi, & bona ejus in altera, contributio Seminarii fieri debet Episcopo loci, ubi est Ecclesia: nisi bona in altera Diœcesi existentia sint propria alicujus Ecclesiæ ibi constructæ, quæ tanquam membrum subjecta esset Ecclesiæ Parochiali, aut eidem unita; quo casu contributio fieri debet, ubi sunt bona. Quod etiam declarandum est, si Ecclesia ista unita aut subjecta, constructa fuerit ante acquisitionem ipsorum bonorum; quia si constaret bona fuisse prius applicata Ecclesiæ principali, licet vere postea ædificata fuerit alia Ecclesia, contributio fiet Episcopo Ecclesiæ principalis. Vide infr. hoc cap. §. *Et beneficiorum.*

14. *Et Hospitalium.*) Hospitalia exempta ad contributionem Seminarii non tenentur. Neque Concilium comprehendit Hospitalia, quæ administrantur a laicis, & in quibus sunt bona laicorum, sed ea tantum, quæ dantur in titulum vel administrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit*, ibi allegata.

Idem-

Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem Seminarii illas confraternitates, quas nonnulli vocant Scholas, quæ habent de bonis Ecclesiasticis, intuitu scilicet bonorum Ecclesiasticorum. Alioqui Hospitalia, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, modo beneficia annexa, redditus aut proventus Ecclesiasticos non habeant, non tenentur contribuere Seminario.

Domus Hospitalis S. Antonii data in commendam debet Seminario contribuere, licet non fuerit æstimata, neque taxata in libris Sacræ Cameræ Apostolicæ, quæ debent ejus bona æstimari ac deductis oneribus solitis, debet commendatarius Seminario contribuere mediam decimam secundum antiquam taxam.

Hospitale unius Diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius Diœcesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficii annexi Seminario, quod est in Diœcesi, in qua situm est beneficium.

Congregatio Concilii censuit, super Hospitali quod neque in titulum, 18. Junii,
neque in administrationem datur sed mere laicale est, non posse taxam ra- 1594.
tione Seminarii imponi.

15. *Et Beneficiorum quorumcumque.*) Membra seu bona alicujus beneficii posita in tali Diœcesi, tenentur ad contributionem Seminarii Diœcesis, ubi situm est beneficium, licet in dictis bonis erecta fuisset Ecclesia, postquam erant bona dicti beneficii: beneficia vero unita contribuere tenentur Seminario propriæ Diœcesis, licet Ecclesia, cui sunt unita, sit in alia Diœcesi. Sicut & Parochiales, quæ sunt in una Diœcesi, licet ab alio, quam ab Ordinario illius Diœcesi collatæ sint, debent contribuere Seminario Diœcesis, in qua sitæ sunt. Et bona sita in una Diœcesi, quæ proprie sint attributa alicui sacello ejusdem Diœcesis, quod, tanquam membrum quoddam subjectum aut unitum sit alicui beneficio in altera Diœcesi suo, neque constat eadem bona illi beneficio prius adjecta fuisse, quam in eis ædificaretur sacellum: contribuere debent Seminario Diœcesis, in qua situm est beneficium, cui illud sacellum (cujus prædicta bona sunt,) unitum aut subjectum est. Quod si bona prius applicata fuissent, quam in eis ædificaretur saccellum, contributio fieri debebit Seminario loci Diœcesis, in qua hoc beneficium est constitutum. At vero ex beneficio quod in diversis Diœcesibus habet bona, contribuendum est Episcopo loci, in quo ex beneficii Ecclesia; nisi bona in aliis Diœcesibus posita, sint propria unius Ecclesiæ dicti beneficii, quia tunc contribuere debet Episcopis locorum, in quibus bona cum sua particulari Ecclesia sunt unita, dummodo tamen Ecclesia subjecta aut unita, constructa fuerit ante acquisitionem bonorum. Igitur de contributione facienda Seminariis ex bonis beneficiorum, quæ sunt in diversis Diœcesibus, declaratum est, Primo, Ecclesiam habentem prædia vel bona in alia Diœcesi, debere ex illis contribuere. Secundo, si unum beneficium annexum sit alteri, cum suis bonis in alia Diœcesi, illa bona contribuere debere Episcopo loci, ubi sita sunt cum sua Ecclesia, non obstante annexione. Tertio, si bona unius Diœcesis sint uni-

ta

ta beneficio alterius Diœcesis, sive careant Ecclesia, sive aliquam habeant, quæ tamen non sit Domina bonorum, sed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, nec bona sint ei applicata ab initio, non sequuntur illam Ecclesiam. Imo si sunt unita alteri beneficio in alia Diœcesi, contributionem debent illi Ecclesiæ, cui unita sunt, ut in primo casu dictum est.

Pro contributione Seminarii non debet imponi pensio beneficio; sed detrahenda est certa pars ex fructibus ejus.

16. *Etiamsi nullius Diœcesis.*) Beneficium nullius Diœcesis, solvit Seminario illius Diœcesis, in quo alias beneficium illud constitutum erat. Super hoc c. §. *Abbatiarum.*

17. *Etiam exemptis.*) Exempta monasteria non excusantur a contributione Seminarii.

18. *Seu proventibus.*) Non tamen incertis.

19. *Etiam aliorum Collegiorum.*) Congregatio censuit hoc intelligendum de sæcularibus, non regularibus Collegiis. Seminario discentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorum sæcularium.

Collegii pro erudiendis pueris instituti, quod ex dicto Concilii Tridentini Decreto jam sit Seminario applicatum, Ordinarius est administrator, cum onere tamen, ut omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt in dicti Collegii institutione.

Fratres mendicantes ex redditibus beneficiorum Monasteriis annexorum, Seminario contribuere debent: nec obest quod prætendant se esse exemptos: quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ & conscientiæ casuum pro audiendis confessionibus quotidie habeantur: Congregatio enim censuit non esse ob id exempta, sed tantum ejus impensæ rationem habendam, quæ ante Concilium fieri solebat pro salariis horum lectorum, & ea, tanquam æs alienum, detrahenda; cæterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si Monasteria Regularium ex constitutionibus suæ religionis tenentur Collegium Universitatis propriis expensis singulorum Monasteriorum sustentare, qua de causa solebant ante Concilium eosdem prorsus sumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum est, ut eorum sumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi oneris, quod annuis fructibus ejusdem Religionis impositum, sit) ratio habeatur in taxatione Seminarii, ita ut ea deducta, pro reliquis duntaxat fructibus, qui supersunt, ad ratam, partem Seminario contribuant. Similiter si ante Concil. Trident. ex institutis Religionis solebant in ipsis Monasteriis, sumptibus eorum sustentari professores ad docendam monasticam juventutem, detrahenda est hæc impensa tanquam æs alienum, & de reliqua summa aliquid eadem Monasteria Seminario ex præscripto Concilii Trident. erecto contribuere debent pro rata.

20. *Actu non habentur.*) Monasteria, in quibus actu Seminarium

non

non est, & tamen contribuunt alteri Seminario pro sustentatione Scholarium, censentur eodem jure, ac si Scholares haberent: propterea non contribuunt, nisi de reditibus, qui supersunt.

21. *Hac enim exempta esse voluit.*) Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impensis Seminarii, quæ deducuntur tanquam æs alienum.

Legata hac de causa, ut conducatur scilicet Grammaticus, qui pueros pauperes literis instruat, intelliguntur ex Concil. Tridentin. hoc cap. esse applicata Seminario cum onere erudiendi pueros pauperes, sicut Testator jussit. Et relicta pauperibus, sive ad educationem & instructionem miserabilium puerorum cujusdam Collegii, quo postea sublato, tandem ad Hospitale aliquod ea lege pervenerunt, ut alicui darentur, qui ad pristinum pietatis usum & officia ea conferet, ex Decreto Conc. Trid. Seminario attribuere licet, & ei applicata censentur.

22. *Præterquam ratione redituum, qui superflui essent.*) Beneficium, etiamsi habeat Seminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impensæ Seminarii deducuntur, tamquam æs alienum.

23. *Confraternitatum.*) Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant, *Infr. hoc c. §. Confraternitates.*

24. *Quæ in nonnullis locis scholæ appellantur.*) Non autem si ex eleemosynis & collectis Confraternitatum reditus consistunt. *Infra hoc c. §. Confraternitates.*

25. *Non tamen mendicantium.*) Hinc aperte colligitur, fratres mendicantes ad Seminarii contributionem non teneri; quod procedit, si non habent beneficia unita Monasteriis: quia de beneficiis unitis etiam ipsi solvere debent, habita ratione duntaxat redituum dictorum beneficiorum. *Sup. hoc c. §. Fratres.*

Congregatio censuit, portionem, quam Seminario legitime contribuere tenebatur id beneficium, quod unitum postea fuit Monasteriis, vel mendicantium, vel eorum, qui iisdem, ac mendicantes, gaudeant privilegiis, non posse amplius exigi, propterea quod beneficii status mutatus sit adeptione eorum, quos ex Pii V. sanctæ mem. privilegio ab hujusmodi onere Seminarii exemptos esse perspicuum est.

Si ignoratur, cujus naturæ sint bona unita Monasterio, Ecclesiastica videlicet ut laicalia donata, vel alias exempta a contributione Seminarii, ei obnoxia sunt: & hoc procedit in Monasteriis, quæ non sunt mendicantium: nam in mendicantium Monasteriis, quæ possident bona immobilia, onus probandi ea esse per uniones acquisita, in Episcopum transfertur, quo id non probante, ipsa erunt exempta.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. ex sententia Congregationis declaravit, equites Hierosolymitanos non teneri ad contributionem Seminarii pro illis beneficiis Ecclesiasticis, quæ ad suam Religionem Hierosolymitanam non pertinent.

26. *Partem aliquam.*) Ad rationem dimidiæ decimæ, juxta taxam anti-

antiquam, si Seminarium erat erectum post diem 11. Jul. 1567. *Vide supr. hoc. c. §. Domus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficiis, quæ in libris Decimarum non reperiuntur taxata, Seminario non debetur, licet etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religiosorum ea obtinentium, fuerint facto immunia a solutione decimarum. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Episcopus, qui ante diem 11. Jul. 1567. re ipsa Seminarium non erexerit, quandocunque illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione nihil ejus nomine ultra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & si quid amplius exegerit; vel restituat, vel cum eo compenset, quod in posterum post ipsam erectionem ad eam rationem exigendum erit: nisi tamen clare appareat, totum illud, quod amplius erat exactum, jam fuisse vere conversum in præparamenta necessaria, aut aliam similem operam Seminarii: antiqua autem taxa ea est intelligenda, quæ in usu fuerit, antequam alia nova ibidem fuerit.

14. Aug. 1597. Congregatio Concilii censuit, Episcopos in taxis faciendis pro Seminario posse, servata tamen forma tradita a Conc. cap. 18. Sess. 22. onerare beneficia, nedum in dimidia decima, habito respectu ad antiquam taxam, verum etiam in majori prout beneficiorum, & locorum habito respectu justum & æquum visum fuerit.

2. August. 1596. Congregatio Concilii censuit, decretum c. 18. *Sess* 23. *Vers. deinceps*, non comprehendere scholasterias existentes in loco, in quo minime erigendum est Seminarium.

27. *Beneficia aliquot simplicia.*) Non tamen si essent ad collationem & provisionem inferiorum. Unde Concilium non decernit, ut omnia aut quæcunque beneficia uniantur Seminario, sed ut aliquot: ideoque unio facta omnium beneficiorum simplicium, non valeat, ut alias declaravit Congregatio. Similiter uniones factæ absque consilio eorum quatuor, quos jubet Concilium adhiberi; non valet.

Uniones vero legitime factæ sortiri debent effectum, non solum cum unita contigerit vacare per obitum, sed etiam cum per resignationem; eaque debet Episcopus D. Datarium docere.

28. *Etiam ante vacationem.*) Si unio fit facta non *prout ex nunc*; sed *in futurum*, per decessum obtinentis censetur beneficium incorporatum & unitum Seminario.

29. *Uniones & applicationes.*) Illud autem in contributione Seminarii servandum est, ut prius detrahatur totum id, quod ex causa oneris perpetui (puta quartæ fructuum, quæ solvitur Cameræ Apostolicæ, & similium) re ipsa solutum erit ab his, qui Seminario contribuere tenentur. *Vide supra hoc cap. Si monasteria.*

Marsi 21. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, non posse Episcopum unire Seminario ea beneficia, quorum collatio ad se pertinet.

Trojana 29. Nov 1592. Si bona in Diœcesi Trojana existentia sint propria aliquarum Ecclesia-

clesiarum ibidem sitarum, quæ tanquam membra subjectæ, aut unitæ sint Abbatiis & Monasteriis in alia Diœcesi existentibus: Congregatio Concilii censuit, pro Seminario ratione præfatorum bonorum debere solvi Episcopo loci, in quo ipsa bona cum Ecclesiis sita sint, nisi constiterit bona fuisse prius applicata ipsis Abbatiis, & Monasteriis, & deinde ædificatas fuisse Ecclesias, quia tunc contributio pro Seminario esset facienda Episcopo loci, in quo ipsæ Abbatiæ & Monasteria existunt.

Congregatio Concilii censuit, de cætero ad obviandum fraudibus oportere decerni, ut non possint etiam ante vacationem uniri Seminario beneficia, quæ obtineant personæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, ut quocunque modo decedant, certum sit, ea fore affecta sedi Apostolicæ. 12. Febr. 1601.

Uniones de beneficiis reservatis validæ sunt, si modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sint, & provisi a Sede Apostolica, mitti debent in possessionem dictorum beneficiorum.

Non potest Episcopus vigore hujus Decreti applicare & unire Seminario beneficia, quæ residentiam requirunt, veluti Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ sunt ad inferiorum collationem, nec quæ commendata sunt nec beneficia Jurispatronatus, etiam Ecclesiastici, neque quæ Monasteria sunt unita vel annexa.

Seminario possunt ac debent uniri beneficia optima, si venit casus vacationis.

Beneficia simplicia, quæ per mortem vacarunt, possunt uniri Seminario, per Episcopum, licet essent reservata vel affectata, nisi tamen alia beneficia simplicia, quæ jam vacassent in mense Episcopi prædicti, & quorum collatio ad Episcopum spectabat, ipse non Seminario univisset, sed aliis contribuisset, vel aliam unionem factam non continuo enuntiasset, vel forte exequutioni non demandasset.

Episcopo Hostiensi concessum fuit, ut possit cogere clericos ad contributionem Collegii aut Seminarii, sed ad finem a Concilio præscriptum.

Item si rurale beneficium uniatur Seminario ad præbendam lectoris *ex nunc, prout ex tunc*, quandocunque vel quomodocunque vacaverit, intelligitur unitum.

Item, qui in Collegio illo per triennium studuerit, habet privilegia data ipsis Universitatibus.

Episcopo Augustano propter merita sua concessum fuit, ut Prioratum S. Viti Urbis Augustanæ Seminario applicaret.

Episcopo Herbipolensi a Gregor. XIII. concessum fuit, ut Monasterium Monialium desertum, ne in hæreticorum manus veniret, Seminario suo uniret, idque fuit factum Anno 1582.

Congregatio Concilii censuit, non posse uniri beneficia Seminario, si juxta formam ipsius Concilii unionis tempore minime erectum fuerit, utpote nec Magistris, nec scholaribus in eo actu existentibus. 5. Mart. 1597.

Con-

18. 1597. Congregatio Concilii censuit, si Episcopus beneficia simplicia, servata forma Concilii, Seminario univerit ante eorum vacationem, etiam in mense servato, unionem debere effectum sortiri.

13. Jan. 1594. Congregatio Concilii censuit, unionem ab Episcopo factam Seminario absque consilio quatuor deputatorum, juxta praescriptum Concil. Trid. c. 18. *Sess.* 24. *de Reform.* minime valere.

3. Mart. 1594. Congregatio Concilii censuit, in unionibus beneficiorum faciendis Seminario, satis esse servare formam traditam a Concil. cap. 18. *sess.* 23. *de Reform.* nec requiri consensum Capituli,

30. *Sed pro pensionibus.*) Portionarius contribuere debet Seminario pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa Seminario pro pensionibus solvenda, est ea ineunda ratio. Primum inquiratur, quanta sit taxa antique unius decimae, cujus taxae partem dimidiam beneficiatus persolvit, ex pensionibus vero remanebit proportionabiliter habito respectu ad verum valorem beneficii, & taxam persolutam hoc modo; vid. si beneficium in taxa est, pro decima integra, puta Ducator. 60. 30 quidem a Beneficiato persolventur, quae sunt pars dimidiae decimae. Attendatur postea ad verum beneficii valorem, nempe Ducat. 900. pensio vero fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario solutis, beneficiatus viginti nomine pensionis, reliqua decem ratione beneficii praestabit.

30. Mart. 1594. Congregatio Concilii censuit, titularem occasione contributionis per eum factae seminario, non posse detrahere ex pensione, quam solvit, nisi pro rata pensionis, & ad eam rationem, ad quam ipse titularis contribuit.

31. *Compellantur.*) Si videlicet vere Seminarium fuerit erectum; nam ante erectionem nullus potest cogi ad solutionem.

Solventes pensionem, possunt retinere ratam taxae debitam pro Seminario, ut Seminario sit satisfactum.

32. *Deinde ut eum, &c.*) Congregatio Cardinalium censuit, eum, qui obtinet Scholasteriam, cogi omnino debere ad obeundum munus suum. Ita in quadam decisione data Episcopo Iprensi die ult. Aug. an. 1574.

33. *Quod si judicio Episcopi.*) Ante omnia in Seminarii conducendus est Grammaticus & Musicus, qui pueros instruant, & si reperiantur Jesuitae, caeteris anteponendi sunt.

Licentiato in sacra pagina aut jure Canonico in quolibet Universitate approbata non obstat, quod non sit ex illis, qui essent in illa regione, in qua esset scholasteria.

34. *Si vero in aliqua provincia.*) In Ecclesiis, ubi adeo sunt tenues reditus, ut hujusmodi seminaria erigi non possint, provideatur saltem expensis beneficia obtinentium de duobus Magistris, altero Grammaticae, altero Musicae *Supra initio hujus capitis.*

Nonnullis Episcopis conquerentibus de paupertate Seminarii ex Concilii taxa, S. D. N. respondit ex sententia Congregationis servandum esse Decretum Sanctae mem. Pii V. & nisi possint erigere Seminarium

nariûm, juxta formam Concilii, instituant scholam eo commodiori modo, quo potuerint.

Dubitatum fuit aliquando, An beneficia unius Dioecesis alias per Sanctissimum Dominum nostrum Seminario Clericorum alterius Dioecesis, in qua existunt, erecto & instituto juxta hoc Decretum Concilii annexa illam portionem solvere censeantur, quam vigore ejusdem Decreti impositam solvere consueverunt, qui ante memoratam unionem beneficia ipsa in titulum sive commendam per 15. annos obtinuerunt? Congregatio censuit, portionem detractam, & applicatam Seminario non posse auferri: quia unio, de qua agitur, applicatur tantum illi Seminario alterius Dioecesis, in qua sunt fructus beneficii uniti sed non eximit a portione priori Seminario debita & persolvi solita: nam jus acquisitum fuit, & non potest tolli: non obstante Concilio illis verbis: *hac enim exempta esse volumus*: nam illud habet locum in collegiis & Seminariis, ante Concilium erectis vel dotatis, ut ex talibus non detrahatur portio pro alio Seminario; nos vero loquimur, quando prius consuevit persolvi, & postea subsequuta fuit unio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Basilii, & Monachæ Carthusianæ pro grangiis, quæ omnes in civitate Hieracensi ante annum 1567. pro Seminario sine ulla controversia contribuerunt, possint etiam hodie cogi ad eandem rationem? Sacra Congregatio Conc. sub die 19. Mart 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi, circa hoc fratres mendicantium esse exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex privilegio fel. rec. Pii V. Moniales tamen teneri, nisi ob earum paupertatem aliqua bona possideant, quæ immunia facta sint a solutione decimarum. *Sup. hoc cap.* §. *Pars aut portio*, & §. *Cumque.*

Confraternitates numerosæ, quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, si nimirum habeant fructus Ecclesiasticos.

An pensiones super curatis, & mensa Episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit, pensiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum Consilio deputatorum ad præscriptum Concilii hoc c. fuit imposita beneficiis ipsis, ex quorum fructibus solvuntur pensiones. *Supr. hoc c.* §. *in taxa.*

Ubi non adsunt præbendæ in Cathedrali, distributiones taxari non debent; Congregatio quippe censuit, & rescripsit Episcopo Hieracensi eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. *Super hoc c.* §. *Et Capitulo*, & *Sess.* 21. *c.* 3. *de Reform.* §. *Distributiones.*

Qui habent præbendam in Cathedrali, & curatum in Civitate ex dispensatione Apostolica, pro distributionibus non sunt allatenus taxandi. Sacra Congregatio enim rescripsit eidem, non teneri Canonicos pro distributionibus mere quotidianis, *ubi sup.*

Illustrissimi DD. Cardinales pro Abbatiis & beneficiis earum, ad simplicium rationem dixerunt faciendam esse taxationem. Etenim & ipsa sacra Congregatio rescripsit idem DD. Cardinales existimare, etiam eos teneri juxta taxam ab Episcopo & deputatis, ut supra, legitime factam. *Supr. hoc cap.* §. *Quarumcunque.*

Equites Hierosolymitanos pro Grangiis contribuere, sacra Congregatio rescripsit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia, quæ habent Ecclesias matrices in alia Diœcesi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die rescripsit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri, si bona, quæ habent in Diœcesibus, sint propria alicujus Ecclesiæ ibidem sitæ, quæ tanquam membrum subjecta sit, aut unita Ecclesiæ Monasterii in aliena Diœcesi existenti. *Sup. hoc c. §. Et beneficiarum.*

Sanctissimus D. noster Gregorius XIII. relatione Congregationis Concilii audita, respondit, quod Episcopus Termularum, qui erexerat Seminarium anno 1575. S. M. imposuit taxam secundum Concilium provinciale Beneventi, cum sit Episcopus in quasi possessione exigendi a toto Clero Diœcesis, non obstante, quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Episcopum recte posse exigere taxam impositam die 7. Octobr. 1580. non reclamaverat enim Abbas S. Mariæ Montis Lesiglia ejusdem Diœcesis.

REMISSIONES.

a Vide Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 7. num. 68. cum sequentibus, latissime Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Seminarium. pag. mihi. 326. * Vide etiam P. Aloys. Ricc. in prax. Eccles. Neapol. dec. 489. & dec. 494. num. 5.

Decisiones Illustriss. Cardin. Sacræ Congreg. quas refert Zerol. d. verbo Seminarium §. 5.

b Prima. Episcopus post erectionem Seminarii beneficia simplicia vacantia non applicabit Seminario, sed familiaribus suis, vel consanguineis conferat, tantum de sua mensa Episcopali assignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem ejusdem valoris, & ad ejus collationem spectantia, eidem Seminario univerit.

Secunda. Non potest Episcopus unire affecta, seu reservata, si alia vacantia in mense suo simplicia alteri contulisset.

Tertia. Episcopus debet primum ex sua, & Capituli mensa contribuere Seminario, & postea cogere alios suo exemplo contribuere.

Quarta. Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, ubi est Seminarium.

Quinta. Omnes teneantur solvere, nisi qui nominatim excipiuntur a Concilio in præsenti.

Sexta. Confraternitates, & scholæ habentes reditus etiam teneantur contribuere, si sint Ecclesiastici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes reditus Ecclesiasticos, existentes tamen intra Ecclesias Regularium, teneantur contribuere.

Octava.

Octava. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel reditus, aut proventus Ecclesiasticos, etiam tenentur solvere, refert idem Zerol. p. 1. verbo Hospitale, vers. decim. dubium.

Nona. Legata facta pro magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario cum onere erudiendi pueros, sicut testator jussit.

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio propter Christianam educationem miserabilium puerorum, si Collegium id sublatum sit, debent ea bona applicari Seminario.

Undecima. Contribuere non tenentur Canonici de distributionibus quotidianis Seminario, si contribuunt ex fructibus suæ præbendæ.

Duodecima. Qui solum habent quotidianas distributiones, non tenentur de illis contribuere Seminario, refert idem Zerol. p. 1. verbo Distributiones. §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. procem. n. 170. cum seqq.

Decimatertia. Cooptati in Seminarii Collegium non possunt ordinari ad titulum Seminarii, nisi ob causam inserviendi beneficio, quod forsan esset ab Ordinario Seminario junctum, vel ab alio.

γ *Pauperum autem filios præcipue eligi vult.*) Vide Zerol. in praxi Episcopali p. 1. d. verbo Seminarium. §. 2.

† *Modo suo sumptu alantur.*) Vide Hor. Lucium de priv. scholast. priv. 89.

δ *Grammatices, cantus, &c.*) Vide Zerol. d. verbo Seminarium, §. 4.

ε *Quæ omnia, &c.*) Vide Zerol. d. verbo Seminarium, §. 3.

ζ *Cum consilio duorum Canonicorum, &c.*) Quod Episcopus tenetur adhibere in Consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur sequi consilium eorum, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 46. n. 74.

* *Cum consilio duorum de Capitulo.*) Vide Dominum Cæsarem de Graff. decis. 132. per totum.

η *Fratribus S. Joannis Hierosolymitani.*) Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 8. n. 53. † Emman. Rodriquez. quæst. regul. tom. 1. q. 1. a 6. quibus accedunt tradita per Nattam cons. 507. n. 15.

θ De Collegiis & Monasteriis Mendicantium vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*) Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 3. n. 3.

* Vide quæ post Neviz. notat Cæsar. de Graff. d. decis. 132. n. 5.

κ *Etiam præstimonia.*) Quod sint beneficia Ecclesiastica, ex hoc textu colligit Gonzal. gl. 5. §. 2. n. 8.

† *Etiam ante vacationem.*) Vide Menoch. in cons. 294. maxime num. 15.

λ *Nec per resignationem ipsorum.*) Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 9. n. 2. & lib. 10. q. 7. n. 17.

μ *Uniones, & applicationes suspendi, &c.*) De resignat. simplici intelligi, non autem de conditionali in favorem certæ personæ, fa-

cram Cardinalium Congregationem decidisse testatur Gonzal. gl. 14. n. 10.

ʏ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, deberé prius esse erecta ista Seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, ut uniones factæ Seminario subsistant, refert Gonzal. gl. 8. n. 68.

§ *Sed pro pensionibus, &c.*) Vide Tiraq. de jure primog. q. 70. n. 10. Valasc. de jure emphyt. q. 17. n. 10.

* *Nonnisi Doctoribus.*) Vide Peregrinum conf. 3. n. 19. vol 2.

† *Non obstantibus quibusvis privilegiis.*) Vide Felin. in c. nulli, n. 6. de rescript. Cened. collectan 14. ad textum n. 6. Carol. de Tapia in lib. fin. de constit. Princip. 2. p. c. 9. ex n. 103.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit, in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de provisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diversis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem 11. Novemb. 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ est Octava,

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 11. Novembr. 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

a Gen. 2. 3. Esdr. 4. Ephes. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis 35. q. 10. c. debitum, de big. c. 1. in princ. de conj. lepr. b Matt. 19. c Matt. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Ephes. 5. c. sunt qui 27. q. 2. c. de infidel. de consang. & affin. c. Martinus, de cogna. spirit.

ᵅ MATRIMONII perpetuum, ᵝ indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit: Hoc ᵞ, *a* nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, quamobrem *b* relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

Hoc autem vinculo duos tantùmmodo copulari, & conjungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tanquam a Deo prolata, referens dixit: *c* Itaque jam non sunt duo, sed una caro, statimque ejusdem nexus firmitatem, ab Adamo tantum ante pronuntiatam, his verbis

bis confirmavit: *a* Quod ergo Deus conjunxit, homo non ſeparet.

a Ibid.

Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem unitatem confirmaret, conjugesque ſanctificaret, ipſe Chriſtus, venerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſſione promeruit. Quod Paulus Apoſtolus innuit, dicens; *b* Viri diligite uxores veſtras, ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſe ipſum tradidit pro ea; mox ſubjungens: Sacramentum hoc magnum eſt; ego autem *c* dico in Chriſto, & Eccleſia.

b c. nemo in fin. 32. q. 4. Eph. 5. in fin. c. debitum, de big.

c Ibid.

Cum igitur Matrimonium in lege *d* Evangelica veteribus connubiis per CHRISTUM gratia præſtet; merito inter novæ legis Sacramenta annumerandum; ſancti Patres noſtri, *e* Concilia & univerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt: adverſus quam impii homines hujus ſæculi inſanientes, non ſolum perperam de hoc venerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Evangelii libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & verbo aſſeruerunt, non ſine magna Chriſti fidelium jactura: quorum temeritati ſancta, & univerſalis Synodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum ſchiſmaticorum hæreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipſos hæreticos, eorumque errores decernens anathematiſmos.

d Epheſ. 5.

e Conc. Florent. ſub Eugen. 4. c. ad abolendam, de hæret.

REMISSIONES.

a De Matrimonio late ſcripſerunt Petr. Sot. de Matrim. Vivald. in Cand. Aureo, tit. de Matrim. Veracruz in Specul conjug. Greg. Lop. tit. 1. p. 4. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. Marienſ. tit. 1. lib. 5. Novæ. Reco. Barthol. Ledeſm. in ſumm. tit. de Matrim. Pet. de Ledeſm. in tract. de Matrim. & in ſumm. p. 1. de Sacram. Matrimonii, Card. Bellarm. de Matrim. Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Matrimonium, p. 1. Stephan. Quarant. in ſumma Bullarii, verbo Matrimonii impedimenta, & verbo Matrimoniales diſpenſationes cum addit. Proſper de Auguſtino, noviſſime D. Joannes Gutier. tractatum edidit. de Matrim. lib. 3. ſuarum qq. Canon. Et ex Doctiſſimis Theologis Societat. JESU Pat. Henriq. in ſumm. p. 2. lib. 11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. juſtit. p. 2. lib. 3. de contractu Matrim. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & Cenſur. tom. 2. diſp. 21. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. elegantem denique tractatum

in tres tomos divisum in lucem edidit de sanct. matrim. Sacr. P. Thom. San. hez

β *Indissolubilem nexum.*) Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disput. 26. dub. 1. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 53. a princ. P. Rebello p. 2. lib. 2. q. 15. sess. 1.

γ *Cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, &c.*) Vide Perez l. 1. in gl. verbo *Que es el Parayso.* pag. 20 tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledesm. de Matrim. qu. 42. art. 2 Vivald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. n. 7. P. Henriq. in summ. lib. 1. de Matrim. c. 1. num. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp 4. num. 2. & disp. 13. num. 4. P. Rebello de obligat. justit. p. 2. lib 2. q 3. a princ. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 38. a princ.

δ *Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis, &c.*) Ante legem Gratiæ Matrimonium nullo modo posse dici eodem modo esse Sacramentum, quo jam est, resolvunt Petr. de Ledesm. in summ. de Sacram. Matrim. c. 1 concl. 6. P. Ægid. d. tom. 2. disput. 24. concl. 2. P. Rebello d. lib. 2. q. 3. a. num. 12. P. Henriq d. lib. 11. c. 2. num. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. lib 2. de Matr disp. 7. num. 2. novissime Guttier. de tract. de Matrim. cap. 42. a princip.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse vere, & proprie unum ex septem legis Evangelicæ Sacramentis, *a* a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum, neque gratiam conferre; anathema sit.

a Matt. 19. Marc. 10. Ephes. 5. c. ad abolendam, de hære.

β CANON II.

Si quis dixerit, *b* licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege divina esse prohibitum; anathema sit.

b Matt. 19. c. si quis, 32. q. 7. tot. tit. de sponsa duorum, c. gaudemus, de divor.

γ CANON III.

Si quis dixerit, *c* eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire Matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare; aut constituere, ut plures impediant & dirimant; anthema sit.

c Levit. 18. c. pyttacium 30. quæst 3. Concil. Tolet 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totam, c. non debet, de consang. & affin.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta Matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

CA-

ε CANON V.

Si quis dixerit, *a* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a conjuge, dissolvi posse Matrimonii vinculum; anathema sit.

a c. de illa cum seq. de divor. c. de infidel. de consang. & affin.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit *b* Matrimonium ratum, non consummatum per solemnem religionis professionem alterius conjugum non dirimi, anathema sit.

b c. commissum de sponsal.

η CANON VII.

Si quis dixerit, *c* Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, juxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum, Matrimonii vinculum non posse dissolvi, & utrumque, vel ϑ etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero conjuge vivente, aliud Matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit; & eam, quæ dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

c Matt. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit, cum multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus de divor. Conc. Milevitanum c. 17. Concil. Afric. c. 69.

ι CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter conjuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve, tempus fieri posse decernit; anathema sit.

κ CANON IX.

Si quis dixerit, *d* Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse Matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, & oppositum, nil aliud esse, quam damnare Matrimonium, posseque omnes contrahere Matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, habere donum, anathema sit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec *e* patiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

d Dist. 27. c. presbyt. & per tot. 17. q. 1. per totam extra qui cler. vel voven. per totum. Concil. Carth. 4. c. 104. Concil. Matisc. c. 4. cum simil.

e 1. Cor. 10.

λ CANON X.

Si quis dixerit, *f* statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse melius ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam jungi Matrimonio; anathema sit.

f Matt. 19. 1. Cor. 7.

CANON XI.

In. fin. c. nuptias, 30. q. 2. c. qui sint 33 q. 5. c. com missum. de sponsal. a 1. Cor. 7.

Si quis dixerit, *a* prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione perfectam, aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnaverit; anathema sit.

CANON XII.

b C. multorum. 35. q. 6. c. de in fin. de consan. & affin. c. accedentibus de excel. prælat.

Si quis dixerit, *b* causas Matrimoniales non spectare ad judices Ecclesiasticos; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Perez ubi proxime Spin. in speculo testam. Glosf. 15. princ. num. 15. Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 2. q. 2. Art. 4. ♈. Quod vero ad Matrimonium. P Valent. Tom 4 disp. 10. q. 1. punct. 5. Petr. de Ledesm. in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl 1. & 19. P. Rebello de obligat justit. p. 2. lib. 2. q. 3 P Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit lib. 31. c. 1. a num. 2. P. Ægid. de Sacram. Tom 2. Disp. 24 dub. 2. a num. 5 D. Guttier dict. Tract de Matrim. cap. 42.

β CANON II. Vide Card. Bellarm. lib. 1. de Matrim. c. 11. præpos. 2. P. Valent. p 4. Disp. 10. q. 1. puncto 3. col. 3. ♈. Quinto. P. Henriquez in summa lib. 11. c. 6 §. 1. P. Sanch. lib 7 de Matrim. Disp. 80. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2 lib. 3. q. fin. a num. 5. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 26. dub. 2. num. 13 D. Guttier. dict. Tract. de Matrim. c. 96.

γ CANON III. Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 7. Disp. 52. n 5 & 6. & lib. 8 Disp. . num 11. cum seq. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib. 3. q. 15. num. 11. D. Guttier. dict. Tract de Matrim. c. 98 num. 19.* & c. 122. num. 1. Bursat cons. 461. num. 36. 37. vol. 4.

δ CANON IV. Vide Petrum de Ledesm. in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 10. concl. 1. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib. 3. q. 1. num. 1. P. Ægid. de Coninck. Tom. 2. Disp. 32. num. 10. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 2. q. 39. num. 91.

ε CANON V. Vide Gregor. lib. 3. tit. 2. part. 4. Perez lib. 1. tit. 1. lib. 5. Ordinam, pag. 10.

ζ CANON VI. Vide D. Barbos. p. 2. Rebuff. soluto Matrim. num. 73. D. Guttier. dict. Tract de Matrim. c. 54. a num. 1. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. Disp. 18. num. 3. P Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib. 3. quæst. 4. a num. 1. & q. 4. Sect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 36. P. Ægid. de Coninck de Sacram. Tom. 2. Disp 26. a num. 30.
Vide etiam Didac. de la Mota in Tract. confirm. Ordin. S. Jacobi lib. 2. §. 28. num. 5.

η CANON VII. Vide Navar. in Man. c. 22. num. 21. Covar. de sponsal. p. 2. c. 7. §. 6. num. 15. P. Rebello de Oblig. justit. p. 2. lib. 2. quæst. 15. Sect. 1.

θ Vel

ϑ *Vel etiam innocentem.*) Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 25. num. 4. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. soluto Matrim. num. 15. P. Sanch. de Matrim. lib. 10. Disp. 2. num. 2.

ι CANON VIII. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. l. 31. num. 313. ℣. Porro.

κ CANON IX. Vide Petr. de Ledesm. in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 13. concl. 8. * (Vide etiam Bern. Diaz. in praxi can. c 80. ubi late Salzed. lit. A.) Cardin. Bellarm. in suis Controvers. lib. 2. de Monach. a. c. 22. D. Guttier. dict. Tract. de Matr. c. 29. a num. 5. P. Henriq. in summa lib. 12. c. 5. §. 2. lit. I. & §. 9. in princip lit. N. & O. P. Azor. institut. Moral. p. 1. lib. 13. c. 12. col. 1329. in P. Sanch. de Matrim. lib. 7. Disp. 26. n. 1. P. Valer. Reginald, in praxi fori Pœnit. lib. 3. num. 120. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 31. num. 66.

λ CANON X. Vide Guttier. dict. Tract. de Matrimon. c. 4. num. 6. † D. Thom. 2. 2. q. 88. Art. 2. & ibi Aragon. pag. 682. col. 1. Thom. Sánchez. de Matrim. lib. 1. Disp. 4. num. 1.

μ CANON XI. Vide Matiens. in Gloss. 1. Rub. tit. 1. num. 147. lib. 5. novæ Recopil. Cened. ad Decret. collect. 22. num. 1. in fin. * Salzed. ad Diaz. c. 74. lit. F.

ν CANON XII. Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrim. §. 16. D. Martam. de Jurisdict. p. 2. c. 8. a princ. † P. Greg. Tolos. de appell. lib. 3. c. 9. num. 7. Bellarm. 2. tom. Suarez. in Disp. tit. de Matrimon.

CAPUT I.

Decretum de Reformatione Matrimonii.

α Tametsi dubitandum non est; clandestina Matrimonia, libero contrahentium consensu † facta, rata & vera esse Matrim. * quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; † & proinde jure damnandi sint illi, ut eos S. Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique β γ falso affirmant * Matrim. a filiisfamilias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus S. Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper *a* detestata est, atque prohibuit; † verum, cum S. Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse, & gravia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis conjugiis * ortum habent; præsertim vero eorum, qui in statu damnationis † permanent, dum priore uxore, * cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non judicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium

a C. non omnis cap. honorantur, & cap. fin. 32. q. 2. c. aliter, & c. nostrates, 30. q. 5. c. videtur, qui Matrim. acc. poss. Conc. Toletan. 3. c. 10.

a Concilium Lateran. 2. in Can. 31. & in cap. cum inhibitio de cland. desp.

medium adhibeatur; *a* idcirco sacri Lateran. Conc. sub Innoc. III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum, † antequam Matrimon. contrahatur, 1. ꝥ ter a proprio contrahentium Parocho * tribus , continuis ꝣ diebus festivis † in , Ecclesia inter Missarum solemnia 2. ꝫ , &c. publice denuntientur, * inter quos Matrimon. sit contrahendum; 3. quibus denuntiationibus factis, † si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrim. in ꝣ facie Ecclesiæ procedatur; † 4. . ubi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo ꝛ consensu intellecto, 5. vel dicat: ꝗ Ego vos in Matrim. conjungo, † in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. 6. vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provinciæ ritum. * Quod , , si aliquando † probabilis 'fuerit suspicio, Matrimon. malitiose impediri posse, * 7. si tot præcesserint denuntiationes, tunc vel 8. una tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, † & duobus vel tribus testibus * præsentibus Matrimon. celebretur. Deinde , ante illius consummationem † denuntiationes in Ecclesia fiant; * ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: 9. φ &c. nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, † ut prædictæ denuntiationes remittantur: quod , , &c. illius prudentiæ, & judicio S. Synodus relinquit 10. , , &c. Qui aliter, * quam præsente ꝫ ꝫ &c. Parocho, † vel ꝛ ꝛ &c. alio Sacerdote 11. , , &c. de ipsius Parochi, 12. , , seu Ordinarii φ φ &c. licentia, * & β β β &c. duobus, vel tribus testibus Matrim. contrahere attentabunt, eos S. Synod. 13. ζ ζ ζ &c. ad sic contrahendum † omnino inhabiles reddit: & ꝫ ꝫ ꝫ hujusmodi contractus * irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto 14. irritos facit, & annullat. Insuper Paroch. † vel alium Sacerdot. qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel Sacerdote hujusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes * graviter arbitrio λ λ λ Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem S. Synodus hortatur, ut μ μ μ &c. conjuges ante benedict. † Sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent;

a statuit-

a statuitque ξξξ &c. benedict. a proprio Parochio * fieri; neque a quoquam, nisi μμμ ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam † ad prædictam benedict. faciendam, alii Sacerdoti concedi posse; quacunque τττ consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel Privil. non obstante. Quod τττ si quis Paroch. vel alius Sacerdos, sive υυυ regularis, * sive sæcularis sit, etiam id sibi ex Privil. vel immemorabili consuetudine, licere contendant, 15. alterius Parochiæ sponsos sine φφφ illorum Parochi licentia Matrim. conjungere, aut χχχ benedicere b ausus ψψψ fuerit; 16. ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrim. interesse debeat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Habeat ωωω Paroch. librum, in quo conjugum, & testium nomina, diemque & locum contracti Matrim. describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo S. Synodus conjuges hortatur, ut antequam contrahant, vel saltem triduo ante Matrim. consummationem sua αααα peccata diligenter confiteantur, † & ad SS. Euchar. Sacram. pie accedant. Si ββββ quæ provinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cæremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri S. Synodus vehementer optat. Ne vero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut cum primum potuerint, curent hoc Decret. populo publicari ac explicari in singulis suarum Diœces. Parochial. Ecclesiis: idque in primo anno quam sæpissime fiat, deinde vero quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi Decret. in unaquaque Parochia suum robur 17. γγγγ. post triginta dies habere incipiat, 18. a die primæ publicationis, * in eadem Parochia factæ † numerandos.

a C. 1. cum multis seq. 30. q. 5. & c. nulli 35. q. 2.

b Gratis benedictio detur, Alex. III. Constit. sua, p. 1. c. 7. & Innoc. III. in 2. Conc. Lateran. c. 66.

DECLARATIONES.

Furiosus habens dilucida intervalla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio, ut Matrimonium contrahere possit.

1. *Per a proprio contrahentium Parocho.*) Quando Matrimonium contrahitur inter duos de diversis Parochiis, debeat in ambabus fieri denuntiatio-

nes

nes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum, qui sit de una Parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram Parocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod ipse Gregorius XIII. confirmavit, *juxta Navar. cap.* 25. *num.* 144.

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & a parvo tempore in aliquo loco habitantes, si tamen sint cogniti ita ut non sint de comprehensis inter vagabundos: proprius autem eorum Parochus esse intelligitur, in cujus Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infra hujus sess. cap.* 7. §. *Parochus.*

2. *Publice denuntientur.*) Etsi denuntiationes omitterentur, tamen Matrimonium irritum non est, servatis tamen cæteris requisitis. *Navar. Enchirid. cap.* 22. *num.* 70.

Mediolanensis 28. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, Matrimonium contractum non præmissis denuntiationibus, nisi aliud obstet, irritum non esse.

3. *Quibus denuntiationibus factis.*) Ex Concilio Ravennatensi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod, si qui peractis denuntiationibus inter quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium vero, si, antequam fiant publicæ denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum itidem sit, antequam coram Parocho & testibus celebretur, est verum Matrimonium, modo tamen postea contractum sit coram Parocho & testibus, & nullum aliud adsit impedimentum. Ubi vero talis est abusus, videlicet quod Matrimonium consummetur, antequam factæ sint denuntiationes, seu post, & antequam contractum sit per verba de præsenti coram Parocho & testibus, est omnino tollendus, & qui id commiserint, seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed duntaxat arbitraria.

Sponsus, qui Sponsam seduxerit, & stupraverit, non potest puniri pœna contra stuprantem a sacris Canonibus inflicta prætextu, quod hodie ex Decreto Concilii, Sponsalia post copulam subsequutam non transeant in vim Matrimonii, ut erat ante Concilium, sed graviter arbitrio Ordinarii duntaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi sunt Sponsi, ut factis sponsalibus, quamprimum contrahant Matrimonium per verba de præsenti, coram Parocho & testibus, ne sponsæ hoc stupri periculum subeant, maxime si ipsi sponsi ante consummationem Matrimonii id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus, & Notario, qui recipit insuper instrumentum de juramento in manibus ipsius Parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus, sunt puniendi graviter arbitrio Ordinarii, qui debet tale Matrimonium declarare esse nullum, sed si postea voluerint contrahere per verba de præsenti, id eis permittitur, servatis tamen ex hoc Decreto Concilii servandis, & dummodo nullum aliud impedi-

impedimentum legitimum adsit: & si alter quoque alterum voluisset cogere ad observanda sponsalia jurata, juxta dispositionem c. *Ex literis de sponsal.* id eis permittitur.

4. *Ubi Parochus, viro & muliere interrogatis.*) Matrimonium contractum coram coadjutore in administrandis sacramentis Parochi vel Vicarii perpetui in illa Parochia, valet. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc in judicio condemnato, & confesso. Similiter valet coram Parocho etiam non Sacerdote, ut dicitur in una Abulensi.

5. *Vel dicat; Ego vos in Matrimonium conjungo.*) Et si Parochus nihil dicat, constat tamen Matrimonium, modo partes contrahant. Veneta 17. 20. Octobr. 1691.

A cum N. coram Parocho, & testibus contraxit Matrimonium per verba de præsenti, sed hac tamen conditione inquit *A*, *si id salvo honore meo fieri potest, & si fratribus meis placuerit*, deinde non expectato conditionis eventu copulam habuit cum N. affectu maritali, & copula scitur jam a multis. Quæritur, *An per hæc sit jam firmatum verum Matrimonium de præsenti, nec oporteat expectare conditionis eventum?* Et ratio dubitandi est, quoniam contractus ille coram Parocho & testibus, cum fuerit per appositam conditionem suspensus, non potuit habere vim Matrimonii rati de præsenti, sed sponsalium de futuro, & copula cum affectu maritali subsequuta, quamvis ostendat, recessum fuisse a conditione, tamen non sufficit ad Matrimonii veritatem, nisi de præsenti contrahatur coram Parocho & testibus; qui interfuerunt quidem contractui antea inito, sed qui non habuit vim Matrimonii de præsenti, sed sponsalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, ut non solum de futuro, sed etiam de præsenti coram Parocho, & testibus contrahatur.

Congregatio Concilii censuit, in casu proposito Matrimonium valere, nec requiri, ut de novo coram Parocho & testibus contrahatur Sed S. D. N. Clemens VIII. mandavit isti casui tantum esse respondendum, cæteros autem casus juxta qualitates ipsorum esse considerandos.

6. *Vel aliis utatur verbis.*) Non pertinet ad substantiam Matrimonii, ut Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimonium, quamvis verba exprimentia consensum, prolata sint tantum a contrahentibus: dummodo Parochus sit præsens, & intelligat id, quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: adhibitus vero Parochus intelligitur, etiamsi ex alia causa principaliter esset vocatus, dummodo sit adhibitus etiam ad illum actum.

Congregatio Concilii censuit, Matrimonium coram Parocho & testibus contractum, nisi aliud obstet, validum esse, quamvis Parochus invitus interfuerit, & alia de causa, quam ut Matrimonio interesset, a contrahentibus accersitus fuerit, cum tamen ad actum Matrimonii vere, & formaliter fuerit adhibitus. Ulisbonensis 9. Aug. 1591.

7. *Si tot præcesserint denuntiationum.*) Ubi propter publicas denuntiationes Matrimonium malitiose impediri potest, illis omissis coram Parocho, vel alio

alio Sacerdote, de ejus vel Episcopi licentia, & duobus vel tribus testibus adhibitis per verba de praesenti contrahere possunt, quo facto, antequam deveniant ad consummationem, semel vel bis erunt faciendae denuntiationes. Episcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibitae sunt nuptiae, omittere potest aliquas denuntiationes secundum prudentiam suam, & judicium, non tamen jubere, ut diebus ferialibus fiant.

8. *Una tantum denuntiatio fiat.*) Arbitrio Ordinarii, non item Parochi aut Decani ruralis.

9. *Nisi Ordinarius ipse.*) Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem (si ita expedire judicaverit) secundum prudentiam suam & judicium, ex aliqua causa arbitrio suo remittere denuntiationes, etiamsi non sit suspicio, quod Matrimonium malitiose impediatur. *Supra S. si tot.*

Non permittitur haec facultas Commendatario, licet ejus Abbatia jura Episcopalia habeat, cujus Abbas appellatione Ordinarii venit, juxta Glos. *in cap. fin. de offic. Ord. in 6.* dixit enim S. D. N. quod Ordinarius hic non intelligitur, nisi Episcopus: tamen Cardinali Farnesio Commendatario Farfensis Monasterii fuit permissum, non autem ejus Vicario.

Omissio edictorum, quae praecedere debent celebrationem Matrimonii, ex constitutionibus Synodal. Dioecesanis, & ex consuetudine immemorabili, quam servatam esse vellent etiam post Concil. Trident. reddere non debet Matrimon. clandestinum, prolemque illegitimam, perinde ac si Matrimonium contractum esset sine Parocho & Testibus, ut Congregatio censuit ex vi Concilii Tridentini.

Quid de prole suscepta in Matrimoniis clandestinis, si ea dissolvi debeant, sit statuendum? Congregatio Concilii censuit, illegitimam esse, nisi iterum contracta sint Matrimonia servata forma Concilii, & aliter valide.

Martha, quae contraxit Sponsalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non sequuta est, potuit ingredi Monasterium, & habitum religionis suscipere, & in eo permanere & profiteri, & postquam professionem emiserit, tunc ab Ordinario pronuntiandum est, licere N. Matrimonium libere contrahere cum alia muliere.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilii saepius declaravit, sponsalibus per verba de futuro contrahendis, nullam formam praescripsisse Concilium, ideoque eo modo contrahi posse, quo poterant ante ipsum Concilium.

10. *Qui aliter.*) Decretum hoc annullat solum contractus Matrimoniales per verba de praesenti clandestine factos: Sponsalia vero per verba de futuro, relinquit in terminis Juris communis, praeterquam quod per copulam praedictam Sponsalia in Matrimonium non transibunt, juxta *cap. Ex literis, de Sponsalibus.*

Etiam prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio conjungat aliquos, non ita tollitur, seu suspenditur jurisdictio Parochi, ut ad celebran-

celebrandum Matrimonium non sit legitimus Parochus, Matrimoniumque coram eo contractum nullum sit, sed Matrimonium valet. Et si hæc prohibitio facta sit non ipsi Rectori principali, sed ejus Vicario, qui ad nutum Ordinarii amoveri potest, Matrimonium, in quo contra Ordinarii prohibitionem Vicarius iste intervenerit, Congregatio respondit validum esse.

Debet Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas cogere renuentem ex conjugibus, ad observanda sponsalia de futuro, juxta trad. in cap. *Ex literis de sponsalibus & Matrimoniis.*

Sponsalia inter impuberes ante ætatem, etiam ususex sponsis, contracta per verba de præsenti, servata forma Concilii, ut hic, non transeunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem, non servata de novo eadem forma Concilii, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minus iterum contrahere possint juxta formam hic præscriptam, & non subsequuta copula, nullum erit impedimentum, quia cum consanquinea, vel affine alterius partis contrahere possint: secus vero si esset sequuta copula, sic enim in primo vel secundo gradu esset ortum impedimentum ex fornicatione. *Infra hoc cap. §. Matrimonium contractum per verba.*

Qui alias quàm præsente Parocho.) Verba hæc sunt intelligenda adhuc ad Sacerdot. non promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapsus annus, qui conceditur sibi a jure ad faciendum se ad illud promoveri, juxta textum licet Canon. de Elect. in 6. & ita fuit in Congregatione resolutum, & S. D. N. Clemens VIII. approbavit hanc resolutionem.

Congregatio Concilii censuit, Matrimonium factum coram Parocho de- 3. Martii,
nuntiato excommunicato utique valere. 1594.

Congregatio Concilii censuit, Matrimonium contractum non adhibito Pa- 1. Junii,
rocho & testibus esse nullum: Item censuit sponsalia per verba de futuro post 1595.
contractum per copulam subsequutam non transire in Matrimonium.

An validum censeri debeat Matrimonium celebratum in Parochia mulieris 16. Febr.
coram Sacerdote habente licentiam a Parocho viri, & præsertim cum Paro- 1595.
chiæ viri, & mulieris sint in diversis Diœcesibus constitutæ?

Omnes fuerunt ejus sententiæ, ut Matrimonium celebratum coram Sacerdote de licentia Parochi viri, in Parochia mulieris, etiam si in diversis Diœcesibus ipsæ Parochiæ constitutæ sint, valeat.

Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho vel alio Sacerdote, de ejus licentia post Concilium Tridentinum, non solum est nullum, sed nec vim habet sponsalium: adeo ut sic contrahentes ad denuo contrahendum compelli non possint. Imo contrahentes non præsente Parocho, testes & notarius, qui clandestino isti contractui interfuerunt, graviter pœna arbitraria puniendi sunt; est enim necessarium, ad hoc, ut contractus Matrimonii sit validus, quod præsente Parocho proprio contrahentium, vel alio

alio Sacerdote de ipsius vel Ordinarii licentia, & coram testibus, verba de præsenti, ab utroque contrahentium proferantur.

Satis est, ut Matrimonium coram Parocho & testibus contrahatur per verba de præsenti, quod contrahentes valvis tunc adstent, denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Et Parochus ita præsens Matrimonio debet esse, ut appareat a contrahentibus hac de causa adhibitus fuisse. *Supra hoc cap. §. vel aliis.*

Quid si Parochus adfuisset, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit vel audivit? Congregatio respondit Matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

Matrimonium contractum non servata forma Concil. Trident. (licet contrahentes certam inter se de contrahendo Matrimonio fidem dederint, & postea coram testibus sine Parocho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta;) non in sponsalia de futuro resolvitur, ita ut cogi possint contrahere servata forma Concilii. *Sic responsum est Episcopo Patavino, supra hoc cap. §. Matrimonium contractum.*

An sit Matrimonium, si duo contrahant per verba de præsenti proprio Parocho præsente, & aliis requisitis non omissis, cui contractui Parochus formaliter adhibitus non fuit, sed dum forsan convivii, aut confabulationis aliudve tractandi causa adesset, audit hujusmodi contractum fieri, & postea alter contrahentium velit ab hujusmodi contractu ratione hujus defectus resilire? Respondit Congregatio posse, nisi alia interveniant, quæ Parochum a contrahentibus adhibitum fuisse arguant, qui diceretur adhibitus ut supra, quamvis ex alia causa erat vocatus, dummodo sit adhibitus ut supra, quamvis ex alia causa ad illum actum.

Congregatio Concilii perpensis consultationibus Episcopi Tricaricensis circa formam Matrimoniorum, quæ in partibus Hollandiæ, Zelandiæ, & Frisiæ contrahuntur, ita censuit: Ubi hoc Decretum nondum est publicatum in Parochia, valet Matrimonium contractum absque observatione formæ a Concilio præscriptæ. Publicatio autem Decreti facta præsumitur, ubi Decretum ipsum fuit aliquo tempore in Parochia tanquam Decretum Concilii observatum. Hæretici, in quorum Parochia dictum Decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam observare. Et propterea ipsorum Matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si vero Parochia, in qua fuit aliquando observatum Decretum, proprio Parocho careat, & Cathedralis itidem Episcopo & Capitulo habentibus a Concilio facultatem alium Sacerdotem ad id delegandi, nullusque alius ibi sit, qui vices Parochi aut Episcopi suppleat, Matrimonium valet absque præsentia Parochi, servata tamen in eo, in quo potest forma Conc. nempe adhibitis saltem duobus testibus. Si vero extent quidem Paro-

Parochus & Episcopus, sed nullo constitutó Vicario, uterque metu hæreticorum lateat, ita ut vere ignoretur, ubi sit, vel eodem metu a Diœcesi absit, nec ad alterutrùm sit tutus accessus, validum est Matrimonium contractum absque Parocho, adhibitis tamen duobus testibus.

Qui clandestine contraxerunt, possunt, si pariter dissentiant, invicem se disjungere, licet consummaverint; & aliquamdiu cohabitaverint; sed graviter arbitrio Ordinarii sunt puniendi: sed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec possunt cogi ad invicem contrahendum, servata forma Concilii, nisi sponsalia per verba de futuro cum Juramento contraxissent, tunc servandum jus commune.

11. *De ipsius Parochi.*) Generalis licentia alicui Sacerdoti a Parocho in scriptis data, exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, sufficit ad Matrimonii coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Congregatio Concilii censuit Matrimonium contractum coram Parocho, non Sacerdote, valere. Abulensis 1. Decemb. 1593.

Vel alio Sacerdote.) Si Sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque a proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tantum declarare irritum: quia cum Concilium jam illud irritum fecerit, non est ulterius irritandum, sed opus est sola declaratione, quod irritum sit, etiamsi is Sacerdos esset aliquis Parochus, sed non Parochus contrahentium. Quod si conjungendi sunt diversarum Parochiarum, sufficit, ut sit Parochus sive viri, sive mulieris. *Supra hoc cap. in initio.*

Congregatio Concilii censuit, Matrimonium factum coram Sacerdote a proprio Parocho deputato, & coram testibus utique valere. 28. Jan. 1594.

An sit pro Matrimonio judicandum, si duo contraxerunt ex libero utriusque consensu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus esset publicus hæreticus, vel profugus, quia Ecclesia Parochialis carebat suo rectore. S. D. N. Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declaravit, judicandum esse contra Matrimonium, posse tamen eos iterum valide contrahere coram proprio Parocho, vel alio Sacerdote de consensu Ordinarii, nisi tamen adsit legitimum impedimentum.

12. *Seu Ordinarii licentia.*) Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel constitueret aliquem ut proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia. Requiritur vero vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta, vel (si hæc absit) expressa specialis licentia Vicarii etiam temporalis, ad nutum amovibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui etiam Sacramenta administrant, & Matrimoniis interveniunt, sicut ipsi intervenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interveniendi, ob favorem Matrimonii.

Præsupposito, quod Rector habeat Parochianos in duabus Diœcesibus, & quidem in una ipsarum Ecclesia Parochialis cum majori Parochianorum parte existat, in altera sit domus Rectoris, in qua domo modo ipse, modo ejus Capellanus residere consuevit: si alienus Sacerdos absque debita licentia Parochianos ejus Matrimonio conjunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess. 14. cap. 1. de Reform. ℣. Matrim. *Quod si quis Parochus*; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario, in cujus Diœcesi habet domum propriam: maxime si Parochiani sic conjuncti fuissent ejusdem Diœcesis? Congregatio censuit, absolutionem hujusmodi spectare ad Episcopum Forosemproniensem, cujus Diœcesis esse dicuntur sponsi sic Matrimonio conjuncti, & non ad Episcopum Senogaliensem, cujus Diœcesanus erat Sacerdos, qui conjunxit.

13. *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*) Hic ℣. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantum intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Hoc sæpe resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, ut illi, qui non servata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem hujus cap. per verba enim illa Decreti, *ad sic contrahendum*, non intelligitur, quod qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare, qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex Decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis conjunctione aut propinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14. *Irritos facit & annullat.*) De Matrimonii clandestini invaliditate arguitur in his locis, ubi Decretum jam publicatum fuit.

Primo, quid de illis locis censendum est, in quibus solum Episcoporum aut Parochorum malitia, vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenus? Secundo, quid faciendum, cum duo clandestine contrahunt, & in unius Parochia publicatum fuit Decretum, in alterius non item, in qua contrahunt simul? Tertio, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque sive ante Concilium, sive post, Decreto tamen hoc non publicato auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea cum aliis publice contraxerint, neque jam sine gravissimo scandalo separari possunt?

Ad primum sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilii non obligare, si in illa Parochia, ubi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30. dies a prima die publicationis adhuc fuerant elapsi quantumvis vel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit hujusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare Decretum, nondum in ea Parochia, ubi contrahitur, publicatum, ut dictum est.

Ad

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum, ideoque in eos, qui primo spreto ad secundum convolarunt, statuendum prout a judice disponitur.

Statuitque Benedictiones.) Petenti an ob difficultatem exhibendi id, quod Parocho debetur ante benedictionem ex laudabili consuetudine, possint cogi conjuges ad illud deponendum, contra Abb. in c. ad Apost. num. 2. & 4. in fin. Congregatio respondit petitioni indignæ non esse respondendum.

Congregatio Concilii censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis esse impertiendam benedictionem. 13. Januarii 1594.

Congregatio Concilii censuit, consuetudinem ab his, quorum nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum esse observandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut compulsione fuerit introducta, & nec etiam a sponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem Sacerdos libere fuerit impertitus. 11. Augusti 1595.

Ex hoc textu sunt argumenta. Quidam Parochi instabant contra Episcopum Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei amplius deberi decimam auri partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus, solus enim Parochus ex hoc cap. benedicit. Contrarium tamen censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerii illius, sed loco præbendæ ad sustentationem suæ dignitatis, & cum immemorabili tempore ita fieri consueverit, non est tollenda hæc laudabilis consuetudo.

15. *Alterius Parochia.*) Per alios Sacerdotes a Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipse Parochus vel Ordinarius licentiam dederit, benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non est facienda juxta hoc Decretum, non obstantibus quibuscunque.

16. *Ipso jure tamdiu suspensus maneat.*) Id est, sublata pœna excommunicationis. *De qua in Clem. 1. in fine, de Privileg.*

17. *Post 30. dies.*) Decretum Concil. Trident. irritans Matrimonia clandestine contracta absque præsentia proprii Parochi, incipit habere robur post 30. dies a die publicationis ipsius Decreti in Parochia factæ, & post Kalend. Maji 1564. juxta Bullam S. D. N. Pii V. tenet, sicque duplex tempus concurrere debet, unum post dictas Kalend. Maji 1564. alterum post 30. dies a publicatione in loco, adeo ut si ante Kalend. dictas facta fuisset publicatio, Decretum non obligasset Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Reform. Matrimonii in Parochia contrahentium factam, ideo ante publicationem irrita non sunt, nec ut irrita declaranda.

18. *A die prima publicationis.*) Hoc Decretum de Reformatione Matrimonii, ad hoc, ut robur suum accipiat, necesse est in Parochiis publicari, nec ejus publicatio in Diœcesana Synodo facta, æquipollet. Si tamen hæc verba, scilicet (*Quod fiant Matrimonia præsentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita.*) fuerint publicata, sufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad Matrimonii irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilii, priusquam illis innotesceret confirmatio, possunt simpliciter dispensari, etiam in civitatibus, vel locis, ubi propter paupertatem civium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione conjuncta est, solet dispensari. Causa vero dispensandi in sponsalibus ante confirmationem Concilii sufficiens erat, si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conversatio cum Sponsa, aut praecedens publicatio sponsalium. Sic Congregatio censuit. *Infra hujus Sess. cap.* 5. §. *Placuit, & Navarrus Enchir. cap.* 22. *num.* 87. *item infra cap.* 5. §. *Qui contraxerunt sponsalia.*

Matrimonium contractum per verba de praesenti de Anno 1566. circa decimum vel undecimum annum aetatis mulieris, in reliquis servata forma Concilii Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitat per multos annos, an hodie post legitimam aetatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilii Tridentini non adhibita? Congregatio Concilii censuit, non transire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de praesenti juxta formam Concilii, si tempore advenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilii, & elapsi erant 30. dies a prima publicatione. Sic autem saepius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quae cohabitavit quatuor annos cum viro, sed non se cognoverunt carnaliter, praetendebat enim mulierem esse arctam, cujus causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde invenit, qui reseravit seras, vir quidem repetebat mulierem, per *cap. fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem Matrimonii. *Vide supra hoc cap.* §. *Sponsalia inter, &c.*

REMISSIONES.

a Vide Perez. lib. 1. ℣. Quaeri etiam potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 22. cum seq. Menoch. Cons. 398. Caval. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de Jurament. confirm. p. 1. cap. 51. & lib. 3. Canon. Tract. de Matrim. cap. 55. cum seqq. Latissime Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. per totum. P. Henriquez in summa lib. 11. cap. 3. P. Rebello de obligat. justit. p. 2. lib. 2. q. 7. & lib. 4. in fine, ubi plures sacrae Cardinalium Congregationis decisiones refert circa singula hujus decreti verba. * Vide etiam Petrum Cened. collectan. 58. D.d. Spino in speculo testam. Gloss. 15. a num. 19. Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. cap. 73. lit. A. Bobadilla lib. 2. suae Politicae cap. 18 num. 170. Pute. decis. 257. lib. 3. Honded. cons. 87. Pacian. de probatio. lib. 2. cap. 16. num. 62. Peregrin. cons. 91. num. 38. vol. 2. Cavall. etiam in q. 697. Guttier. de Matrim. c. 40. & 45. Hugolin. de irregularit. cap. 44. §. 1. num. 6. Ricc. in praxi var. resolut. cap. 291. & Franc. Hieron. Leon. dec. 55. num. 17. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de Matrimonio resolutione 1.

† Libero

† *Libero contrahentium consensu.*) Quando Matrimonium ab initio fuit per metum, & sic nulliter contractum, cessante metu an sit necessarium, quod de novo ex integro cum solemnitatibus a Concilio requisitis contrahatur? Affirmative decrevit Rota, de qua per Alex. Ludovis. dec. 395. adversus Thom. Sanch. de Matrim. lib. 2. disputatione 37. & late resolvit Guttier. de Matrim. cap. 76.

* *Rata & vera esse Matrimonia.*) Vide textum in cap. 2. & 3. de Clandest. desponsat. & lib. 2. ubi Gregor. Lopez tit. 3. parte 4. D. Thom. in 4. dist. 28. quæst. 1. Art. 3. & ibi Soto Art. 1. & 2. Waldens. de Sacram. cap. 37. Covar. 2. p. de sponsal. cap. 6. num. 27. Grammat. cons. 168. num. 20. Hier. Cavalles dict. q. 604. num. 30. post Menoch. Renatum, Chopin. Palior. Guttier. Matiens. Azeved. Victor. & alios Farin. decis. 8. num. 4. col. 2. crimin. Joan. Guttier. lib. 2. pract. quæst. in 4. num. 2.

† *Quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit.*) Vide lib. 1. tit. 3. part. 4. Specul. conjugior. 1. p. Art. 10. in appendice fol. 1. col. 2. Rotam novis. decis. 273. num. 21. in recollectis a Farinacio.

β *Quique falso affirmarunt, matrimonia a filiisfamilias sine consensu parentum contracta, irrita esse.*) Vide Chassan. in Catalogo gloriæ mundi, p. 10. consid 36. Perez lib. 1. prope finem, †. Constat etiam ex prædicto Concilio, pag. 36. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello dict. lib. 2. q. 7. Sect. 1. Guttier. Can. lib. 1. c. 20. num. 1. & 2. & dict. Tract. de Matrim. c. 78. a princip. * Vide etiam Cened. dict. collect. 58. num. 5. & 7. Cavall. dict. q. 604. num. 31. Cod. Fabrian. lib. 5. tit. de nuptiis 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clausula 4. Glosa. 2. ex num. 3. Accatium Ant. de Ripoll. in lib. Titio centum, §. 1. ff. de condit. demonstr. num. 84. & seq. Philip. Paschalis de patria potestate, 2. p. cap. 5. num. 16. & 19. Grilenzonium cons. 70. num. 5. & 23.

γ An validæ sint leges civiles & statuta, quibus prohibetur, ne filii aut filiæ absque parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exhæredare filias sine consensu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz. cons. 20. num. 8. Matiens. lib. 2. Glosa. 4. num. 49. tit. 1. lib. 5. novæ Recop. Menoch. de Arbitr. casu 453. num. 8. & lib. 4. de Præsumpt. q. 189. num. 55. & cons. 69. a num. 22. Fransc. Vivi. Neapol. dec. 523. num. 3. P. de Ledesm. in summa p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. concl. 5. dub. unic. Sardum de aliment. tit. 1. q. 5. num. 17. Cavall. Commun. contra commun. q. 5. num. 2. & q. 314. num. 3. Valdes. in addit. ad Xuar. lib. 2. tit. *de los casamentos*, pag. mihi 50. Richard. in princ. Inst. de Nuptiis, num. 6. & 11. & in princ. instit. de inoffic. testam. num. 9. D. Mart. de jurisd. p. 4. cent. 1. casu 70. Baptista Costa de scientia & ignor. cent. 2. dist. 40. num. 71. & Reg. 11. D. Barbos. in lib. 1. part. 4. num. 27. 32. & 35. ff. soluto Matrim. Lusit. Ægid. in repet. lib. Titiæ part. 3. a num. 30. cum seq. ff. de condit. & demonstrat. Dom. Garsi Mastril. Siciliæ decis. 163. Bern. Græva. ad pract. Cameræ Imp. lib. 2. concl. 95. D. Gutt. Canon. lib. 2. cap. 30. num. 2. & lib. 2. q. 1. & lib. 5. q. 3. de Matrim. cap. 80. a princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert

Cened. ad Decretal. collect. 58. num. 7. & ex doctissimis Theologis Societ. Jesu P. Henriquez in summa lib. 11. c. 6. §. 1. lit. C. P. Azor. instit. Moral p. 2. lib. 2. cap. 2. col. 127. cum seqq. Molin. de Justit. Tract. 2. Disp. 176. ℣. Dubium. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 47. num. 12. P. Rebello dict. p. 2. lib. 2. q. 14. Sect. fin. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 28. num. 48. cum seq. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 19. num. 19. ℣. Quod vero attinet.

† *Illa semper, detestata est, atque prohibuit.*) Vide textum in c. non omnis, & in c. honorantur, & in c. fin. 32. q 2. in c. aliter, & in c. nostrates, 30. q. 5. Concil. Toletan. 3 cap. 10. Menoch. de arbitr. casu 453. & cons. 199. num. 4. Hier. Cevall. dict. q. 604. num. 35. Azeved. in lib. 1. tit. 1. lib. 5. novæ Recopil. num. 4.

* *Clandestinis conjugiis, &c.*) Quibus modis Matrimonium dicatur clandestinum late resolvunt Didac. Perez. Cuchus, Spino, & Matienzo in locis relatis a Cevall. dict. q. 604. num. 36. & 46. & in q. 5. num. 8. necnon Joan. Guttier. pract. qq. lib. 2. q. 1. num. 28. in fine, & in q. 4. num. 13.

† *Qui in statu damnationis, &c.*) Circa hanc rationem & plures alias hujus decisionis, vide Cephal. cons. 411. num. 4. 5. & 54. lib. 3. Bim. cons. 62. num. 35. lib. 1. Cened. dict. collect. 58. num. 9. ac etiam Salzed. Cuch. Menoch. Guttier. Beenap. Matienz. Azeved. Mocci. Sotum & Navar. in locis citatis a Cevall. dict. q. 604. n. 39.

* *Dum. priore uxore, &c.*) Vide Guttier. de Juram. Confir. p. 1. c. 51. per totum.

† *Præcipit, ut imposterum, &c.*) Vide Didac. Spino dict. Gloss. 15. ex n. 16. & 70. Ledesm. de Matrim. Art. 5. q. 45. ℣. est secundum dubium, Azeved. in lib. 1. tit. 1. lib. 5. novæ recopil. num. 34. & sequent. & Pereir. Did. Perez. Vegam & alios relatos a Cevall. dict. q. 604. num. 40. & 41.

‡ *A proprio contrahentium Parocho.*) Quis dicatur proprius contrahentium Parochus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 9. q. 88. P. Henri. lib. 11. c. 3. num. 3. Petrus de Ledesm. de Matrim. q. 45. Art. 5. puncto 3. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 76. n. 18. Thom. Trevisan. Venet. dec. 23. lib. 1. late Cened. pract. lib. 1. q. 30. a num. 45. B. Guttier. d. Tract. de Matrim. c. 63. num. 6. ubi resolvit, dici illum proprium Parochum Parochiæ, in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domicilium, & c. 73. testatur habentem duplicem Parochiam, in qualibet posse Matrimonium unire. * Vide Navar. cons. 1. num. 1. de Sponsal. lib. 4. ac etiam Ledesmam, Seguram. Franc. Marcum & Cuchum relatos a Cevallos dict. q. 640. num. 42. & 54. usque ad 64. Ricc. in praxi Eccles. dec. 244. Paschal. de patria potestate p. 2. c. 5. ex num. 51. Peregrin. cons. 79. vol. 5.

§ *Tribus continuis.*) Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 6. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 205. cum seqq. ubi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quia aliquot dierum intervallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 28. num. 47. dicit, hæc verba

verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediate. * Vide quæ dixi supra.

ζ *Diebus festivis.*) An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol. in praxi Episc. pag. 1. verbo Matrimonium, §. 4. Steph. Gratian. discept. forens. c. 83. P. Sanch. lib. 3. Disp. 6. num. 9. ubi dicit, fini Concilii satisfieri, quando denuntiationes fiunt in die non festiva, sed in aliqua, qua magnus populi concursus adEcclesiam vadit, ut quia est festus vacationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem afferunt P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 227. novissime D. Guttier. dict. Tract. de Matrim. c. 56. num. 8. † Vide Cened. dict. collect. 58. num. 11. ac etiam Seguram & Mascard. citatos a Cevallos in dict. q. 604. num. 43.

η *In Ecclesia.*) An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus ut in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirm. P. Sanch. dict. num. 9. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 227. D. Guttier. dict. c. 56. num. 7.

ϑ *Publice denuntientur.*) An denuntiationes sint de essentia Matrimonii, ita ut sit nullum, si omittantur? Negant Perez lib. 1. tit. 15. lib. 5. Ordin. Navar. Cons. 17. num. 4. sub. tit. de sponsal. in 2. edit. & in Man. c. 22. num. 70. Salzed. ad Bern. c. 75. addit 2. verbo, suspenditur ab officio ℣. Ante omnia. P. Henriquez in summa lib. 11. c. 5. §. 1. Veg. in summa lib. 3. casu 176. Petr. de Ledesm. de Matrimon. q. 45. Art. 5. puncto 2. dub. 1. concl. 2. & in summa part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. in fine, Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 217. num. 2. Stephan. Grat. discept. forens. c. 38. num. 7. Guttier. de Juram. confirm. pag. 1. c. 51. num. 2. & dict. Tract. de Matrim. c. 56. num. 2. & c. 63. num. 1. D. Mart. de jurisdict. p. 4. casu 71. a num. 11. P. Sanch. lib. 3. Disp. 5. P. Rebello dict. p. 2. lib. 2. q. 7. sect. 2. num. 8. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 222. P. Ægid. de Sacr. to. 2. Disp. 27. num. 49. * Plotus in lib. si quando num. 341. C. unde vi. Cavalc. dec. 29. num. 18. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de Matrim. num. 1. Caval. dict. q. 604. num. 46. & q. 5. num. 8. Did. Spino præceptor meus in suo speculo testam. Gloss. 25. num. 19. & 24. Vide etiam Achillem de Cras. in dec. 330. Camil Bor. cons. 23. num. 40. Jacob. Anton. Martam de jur. 4. p. casu 71. Cavall. q. 5. num. 8. & dict. q. 604. num. 37. & 40. & in q. 697. num. 8. Cened. dict. collect. 58. cons. e. in Favium Turret. cons. 28. num. 25. Cod. Fabrian. lib. 9. tit. 28. desinit. 28. & alios congestos sup. num. 4. Omissionem denuntiationum non reddere Matrimonium clandestinum, neque prolem illegitimam, censuit Sacra Congregatio, cujus meminit Rota dec. 71. num. 12. per Farin. p. 1. civilium.

ι An peccent, qui omissis denuntiationibus sine legitima dispensatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernerd. c. 73. addit. 2. ℣. Quintus est. Petrus de Ledesm. in Tract. de Matrim. q. 45. Art. 5. ℣. Sed aliud est dubium, & in summa p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 6. Spin. in Speculo testam. Gloss. 15. princip. num. 26. Cavall. dict. q. 604. num. 85. D. Guttier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. num. 21. & dict.

& dict. Tract. de Matrim. c. 56. num. 4. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 27. num 51. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 233. † (Plotus, Caval. can. & Trentacinq. ubi proxime.) P. Sanch. lib. 3. Disp. 5. num. 6. ubi num. 7. affirmat non esse mortale, si una denuntiatio omittatur. sequitur P. Rebell. dict. q. 7. num. 10. quod sine aliqua gravi causa non facile admittendum esse asserit P. Ægid. dict. num. 51. ℣. aliqui.

κ An, quando propria auctoritate, & sic illicite denuntiationes prædictæ omittuntur, dicatur, & sit Matrimonium, sine eis coram Parocho & testibus celebratum clandestinum, ad incurrendas pœnas clandestinis Matrimoniis appositas? Affirmant Petrus de Ledesm. dict. cap. 6. dub. 3. prope fin. P. Henriques in summa lib. 11. c. 6. num. 2. lit. M. in comment. P. Sanch. de Matrimon. lib. 3. Disp. 17. num. 7. P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 18. num. 103. & Disp. 27. num. 83. D. Guttier. dict. Tract. de Matrimon. c. 56. num. 5.

λ An denuntiationes faciendæ sint in utriusque contrahentis Parochia, quando contrahentes sunt diversarum Parochiarum? Affirmant Petrus de Ledesm. in Tract. de Matrim. q. 45. Art. 5. puncto 3. & in summa p. 1. de Sacram. Matrimon. cap. 6. concl. 7. ℣. Hæc de advertas. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimonium §. 5. P. Sanch. lib. 3. Disp. 6. num. 4. P. Reb. dict. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 10. ℣. Quo loco, P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 225. P. Ægid. de Sacram. Tom. 2. Disp. 27. num. 46. D. Guttier. dict. Tract. de Matrimon. c. 56. num. 5.

μ An Parochus possit alicui licentiam concedere denuntiandi? Affirmant D. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 225. ℣. Secundum.

† *Quibus denuntiationibus factis.*) Vide Rojas in Epitom. Successionum. c. 2. num. 23. Menoch. cons. 398. num. 4. & cons. 622. Salzed. ad Bern. Diaz. in dict. c. 73. lit. B. Cavalcan. dec. 29. num. 18. p. 1. Bertazol. cons. 283. ex num. 27. & ibi ejus addition. lit. B. & C. Carrot. dec. 27. num. 4. Trevisan. dec. 9. num. 4 lib. 1. Turret. in dict. cons. 28. num. 34. Alex. Trentacinq. lib. 3. var. tit. de Matrim. resol. 1. fol. mihi 384.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*) An quilibet teneatur sub culpa mortali denuntiare impedimentum a se notum inter volentes inter se contrahere Matrimonium, etiamsi occultum sit, & illud probare non possit: Affirmant Guttier. Canon. lib. 1. c. 11. num. 21. & 27. & dict. Tract. de Matrim. c. 59. a princip. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. Disp. 13. num. 2 cum quibus prosequere ad multa utilia in hac materia. Et de Parocho cognoscente impedimentum ex Sacramentali Confessione, vide P. Sanch. lib. 3. Disp. 15. & 16. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 242. ℣. ultimum. P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 17. a num. 60. D. Guttier. dict. Tract. de Matrim. c. 60. * Cavall. dict. q. 604. num. 47. & 149.

ξ *In facie Ecclesiæ.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Ordinarius non potest prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur, servata Concilii forma; sed cum maxime deceat, ut in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt Pater Rebello dict.

p. 2.

p. 2. l. 2. q. 7. n. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. n. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 242. ubi asserit, ad hoc ut Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ, non esse opus, ut in ipsa materiali Ecclesia, vel in ejusdem limine celebretur, sed sufficere, ut coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio censeri potest Ecclesia, juxta c. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum. 2. §. 2. de Testam.

* Vide Headed. cons. 87. n. 23. Peregrin. de fideicommiss. art. 24. ex n. 65 Cephal. in cons. 421. ex n. 55. ac etiam Navar. Cuch. Conrad. & alios citatos a Cavall. d. q. 604. n. 50. Zachard. cons. 53. n. 7.

† *Procedatur.*) Vide Veracruz in Specul. conjug. 1. p. art. 16. in princ. ac etiam Didac. Perez. & Seguram relatos a Cavallos in d. q. 604. num. 51.

o Viro & muliere interrogatis.) Sacra Cardin. Congregatio censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonii, ut parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamvis verba exprimentia consensum prolata sint a contrahentibus tantum, refert D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. num. 3. & resolvunt Cavall. d. quæst. 904. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 38. n. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. n. 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

w Et eorum mutuo consensu intellecto.) Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matr. cap. 8. P. Rebell. d. lib. 2. qu. 10. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 46. * n. 8. 9. & 13. Vide etiam Ledesm. Cuch. Matienf. Vegam. Humad. Nav. Moti, & Cened. in locis, de quibus per Hier. Caval. d. q. 604. n. 52. & in q. 391. num. 3. & Vivald. in Candelab. Eccles. tit. de Matr. ex n. 54. Guttier. de Juram. confirm. 1. p. c. 51. n. 18. & 32. & in q. can. c. 22. Alexand. Ludov. dec. 395. n. 5. & 13. Guttier etiam de Matr. c. 76. n. 32. in vers. Non inquam obstet,

ę Ego vos in Matrimonium conjungo.) An hæc verba sint de essentia hujus Sacramenti? Negant Perez. lib. 1. vers. Præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 39. Segur. p. 1. direct. judic. c. 15. num. 52. Petr. Ledesm. de Matr. q. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante 1. dub. conc. 2. & in sum. part. 1. de Sacr. Matr. cap. 1. concl. 15. in fine, P. Henriq. lib. 11. c. 2. n. 2. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Caval. d. q. 604. num. 53. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 38. novissime D. Guttier. d. tr. de Matr. c. 69. n. 3. † Vide Spino in d. gl. 15. n. 11. Vegam. Medin. Cuch. Salzed. Veracruz, Segura, & Didac. Perez. citatos a Cav. d. q. 604. n. 53.

* *Juxta receptum uniuscujusque provinciæ ritum.*) Vide Concil. Colon. de Matrim. §. de ritib. & §. de ministro. Tertull. lib. 2. ad uxor. Martin. V. Papam in Bulla Constantiens. relata in vol. 4. Concil. Melch. Can. lib. 8. de locis Theol. c. 5. ad Alphons. a Veracr. in append. fol. mihi 17. 26. 29.

σ *Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio.*) Vide Perez. lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pag. 284. Menoch. consf. 69. Guttier. Can. lib. 1. c. 19. & d. tract. de Matrim. c. 57. num. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 52. † Salzed. ad Bern. Diaz. in d. c. 73. lit. D. Azeved. in l. tit. 1. lib. 5. novæ recop. n. 41. Guttier. d. c. 61. in tr. de Juram. confirm. n. 15.

τ An quoties timetur malitiose Matrimonium impediendum, possit Parochus eas omittere, ita tamen ut fiant, antequam consummetur; Negant nisi dispensatio difficillime obtineri possit, P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 5. §. 5. P. Ægid. d. disp. 27. n. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 17.

* *Malitiose impediri posse.*) Vide Guttier. in quæst. Can. cap. 29. a num. 9. Cephal. d. consf. 421. num. 22. & 65. cum seqq. Caval. d. q. 604. num 64.

† *Vel saltem Parocho, &c.*) Vide Cavall. in d. q. 604. n. 65. usque ad 82. ubi latissime Alex. Ludovisius dec. 395. a n. 5.

* *Et duobus vel tribus testibus, &c.*) Vide Spino in d. gl. 15. princ. a n. 46. Roland. Consf. 93. n. 5. lib. 2. Seguram. Cuchum. Ledesm. Cov. & Veracruz in locis relatis a Cavallos d. q. 604. n. 82. 83. & 84.

υ *Deinde ante illius consummationem denuntiationes in Ecclesia fiant.*) Quid si Ordinarius tantum absque ulla pœna præcipiat, quod monitiones fiant contracto jam Matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licite aut illicite consummando Matrimonium ante denuntiationes peccent mortaliter, nec ne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 11. num. 3. D. Guttier. tr. de Matr. c. 58. n. 2. † Vide Jac. Ant. Martam. de jur. 4. p. casu 71. num. 15. & 16. & citatos a Cav. d. q. 604. ex n. 85.

* *Denuntiationes in Ecclesia fiant.*) Vide Lud. Molin. de Hisp. primogen. lib. 2. c. 16. n. 19. Spino d. gl. 15. num. 31. Menoch. consf. 221. n. 36. Seguram, Ledesm. Navar. Veracruz, Salzed. Vegam. & citatos a Cavallos in d. q. 604. a num. 85. usque ad 90. Cephal. consf. 712. n. 7. lib. 5.

φ *Nisi Ordinarius ipsi expedire judicaverit, ut prædictæ denuntiationes remittantur.*) Vide Navar. consf. 5. de Sponsal. Menoch. de Arbitr. casu 453. num. 5. Petr. Ledesm. in sum. part. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 4. cum seq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. a n. 232. * Caval. q. 604. a n. 91. usque ad 103. vide etiam relatos a Canedo d. collect. 58. n. 2. Martam de jurisd. 4. p. c. 71. n. 7.

χ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua Diœcesi facultatem, quam habet, remittendi denuntiationes? Negant Ceph. consf. 421. a n. 27. vol. 1. Menoch. consf. 69. a num. 55. P. Henriq. lib. 11. de Matr. c. 5. num. 5. Affirmant post Soar. de Paz, & Ledesm. quos refert Caval. d. quæst. 604. num. 93. & 99. Spin. d. gloss. 15. princ. num. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicariatus, n. 155. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 235. in princip.

P. Ægid.

P. Ægid. disp. 27. n. 55. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 16. num. 23.

ψ An Vicarius generalis Episcopi jure proprio, & auctoritate sibi a Concilio concessa possit denuntiationes remittere? Negant Menoch. cons. 69. num. 55. cum seqq. & de Arbitr. casu 453. num. 5. Cephal. cons. 491. a n. 72. usque ad 75. vol. 3. Soar. de Paz. in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine. Spino d. gl. 15. princ. num. 29. P. Henriq. dicens sic declarasse Cardinales lib. 11. de Matr. c. 5. num. 5. Ant. Gom. in Explicat. Bullæ Cruciatæ c. 5. num. 19. & 21. Affirmant. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 217. num. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. n. 2. & 3. Salzed. in pract. c. 73. in princ. P. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matr. cap. 6. concl. 7. dub. 1. Jac. Sbrozzi de Vicario Episcopi lib. 2. q. 101. num. 1. & seq. & q. 43. num. 28. 29. Flores de Mena Var. lib. 3. quæst. 24. n. 26. Guttier. Can. lib. 1. c. 19. num. 12. & novissime d. tract. de Matr. c. 56. num. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 9. P. Valer. Reg. d. lib. 31. n. 233. P. Ægid. d. disp. 27. num. 55. Stephan. Grat. disceptat. forens. c. 83. n. 10. cum seqq. Cavall. d. q. 640. n. 92. ad finem. † & Ricc. in resol. 316. in prax. var.

ω An possint remittere denuntiationes habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, nullique diœcesano subditi? Affirmant Navarr. cons. 5. sub tit. de Sponsalib. in 1. edit. & cons. 2. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5 Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 217. num. 4. in 2. edit. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 4. qui duo posteriores idem resolvunt de Magistro scholæ Salmant. respectu scholasticorum, qui in Matricula descripti sunt, refert D. Guttier. d. tr. de Matr. c. 56. num. 8. Idem posse Abbates exemptos, testantur Flores d. q. 24. num. 26. Steph. Gratian. d. c. 83. num. 15. P. Sanch. d. disp. 7. num. 4. * (Aloys. Ricc. in praxi var. c. 291. & d. c. 316. n. 2. Navar. cons. 1. de Sponsal. lib. 4.) Idem etiam posse Commendatarium perpetuum affirmant Petr. de Ledesm. dub. 1. vers. *Segue se lo segundo*. Navar. cons. 2. de Clandest. desponsat. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 8. num. 28.

ω ω *Quod illius prudentiæ & judicio sancta Synodus relinquit.*) Hæc verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum importare probant Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 8. num. 26. cum seqq. D. Guttier. d. tr. de Matr. cap. 57. in princ. Et requiri causam justam ad dispensandum in prædictis denuntiationibus, resolvunt Menoch. cons. 69. num. 62. & 63. Segura in director. judic. Eccl. p. 1. cap. 16. n. 17. Salzed. in pract. c. 73. vers. dispensat. Fr. Emman. d. c. 217. num. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Spin. d. gloss. 15. princ. num. 18. Ant. Gom. super Bullam Cruciatæ cap. 4. q. 4. n. 26. P. Sanch. lib. 3. disp. 8. n. 1. Caval. d. q. 604. n. 103. D. Guttier. Canon. lib. 1. c. 19. n. 6. cum sequent. & d. tract. de Matr. c. 57. num. 1. & 2. qui posteriores resolvunt hanc causæ cognitionem posse fieri sine ordine & figura judicii, & testibus non receptis in forma judicii, nec jurantibus, & etiam extra diœcesim. † Vide etiam Cavall. in d. q. 694. n. 103. usque ad 114. ubi latissime.

ββ Quæ

sponsal. p. 2. c. 6. in initio, n. 12. in fine, Spin. d. gl. 15. num. 1. 3. n. 38. tit. 1. l. 5. novæ Recop. Fr. Emm. d. c. ad concl. 1. P. de Ledesm. d. concl. 6. ✝. El tercero. P. Henriq. l. §. 5. P. Sanch. l. 3. disp. 6. n. 19. Steph. Grat. c. 83. num. 26 diam in diu habitis pro conjugibus esse justam causam dispensa tur Guttier de juram. conf. c. 51. n. 22. Steph. Grat. d. c. 8: Val. Reg. d. l. 31. n. 235. vers. Primò. P. Ægid. d. disp. 27. nu Secundo, quando sine infamia. Item, si adsit vicinitas tempori hibitæ sunt nuptiæ, resolvunt Zer. in praxi Ep. p. 1. verbo in med. P. Val. Reg. d. n. 235. Quarto. P. Ægid. d. n. 56. apud quos alias videbis justas dispensandi causas.

yy An existente justa causa dispensandi, teneatur Ordinari tionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi impe Sanch. l. 3. disp. 10. num. 6. D. Guttier. Can. lib. 1. c. 20. Praterea Ordinarii, & novissime tract. de Matrim. 57. n. 4. resolvit, quod in prædictis casibus refert ab eo appellari ite dispensationis, saltem quoad effectum devolutivum.

zz An, quando contrahentes subsint diversis Episcopis, unius eorum sufficiat: Affirmant P. Sanch. l. 3. disp. 7. num. 7. gin. in praxi fori pœnit. lib. 31. & 232. vers. Secundo.

a Qui aliter, &c.) An hæc clausula sit decreti irritantis; quæ nullitatem afferat ipso jure, si forma prædicta non observ mane Matiens. ad tit. 1. gl. 1. Rub. num. 34. lib. 5. novæ R nin. de Resign. lib. 3. q. fin. a n. 226. Cened. d. q. 30. a nu

ζζ Sacra Card. Congregatio sic censuit. Non tenentur iterum coram rocho ac testibus contrahere, qui jam semel coram iisdem contraxere, valide tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentum rimens, sed sat erit, quod rursus secrete vere consentiant, impetrata ius dispensatione impedimenti in conscientiæ tantum. Quod si in utroe foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publice contrahere com Parocho ac testibus juxta formam Concilii: indigent autem in utroe foro dispensatione, si impedimentum, quod secretum erat, innotuit, referunt P. Rebel. d. p. 2. l. 2. q. 9. n. 5. cum seq.

ηη An irritum sit Matrimonium in articulo mortis & quacunque alia ecessitate contractum sine Parocho, & testibus; Negant Veg. in sum. 3. casu 631. Capu. l. 2. dec. 85. num. 8. Jac. de Graffis, lib. 2. ec. aur. c. 86. num. 4. ℣. Secunda. Affirmant. Fr. Lud. in instruct. onscient. p. 1. c. 86. Nav. cons. 44. sub tit. de Sponsal. in 1. edit. cons. 6. sub tit. de clandest. desponsat. in 2. edit. Avalos de Se- ıra in suo Direct. judicum Eccles. p. 2. c. 15. num. 44. Perez in lib. paulo post princ. fol. 29. tit. 1. lib. 5. Ord. Sarm. lib. 1. select. c. num. 7. Barthol. a Ledesm. de Matr. dub. 21. Petr. de Ledesm. in act. de Matr. q. 45. art. 5. circa 3. punctum. dub. 3. vers. Ex præ- ctis sequitur, & in summa p. 1. de Sacr. Matr. c. 6. d. 15. in fine. pin. in Speculo testam. Gl. 15. n. 44. & 45. & 86. Fr. Emman. in m. tom. 1. c. 219. n. 17. in 2. edit. Azev. l. 1. n. 38. tit. 1. lib. nova Recopil. & ibi Matiens. Gloss. 6. verbo Clandestino, n. 3. in ıe, & Gl. 7. num. 2. Caval. d. q. 604. n. 63. & 73. P. Sanch. lib. disp. 17. n. 4. Zambram. Hispal. in suis Decision. aureis, c. 7. de atr. dub. 3. num. 2. fol. mihi 347. D. Guttier. d. tract. de Matrim. 61. n. 4. cum seqq.

θθ *Præsente Parocho.*) Præsentiam hanc Parochi non tantum corpoream, d etiam moralem & humanam requiri cum intelligentia & advertentia ctus resolvunt P. Ledesm. tr. de Matr. q. 45. art. 5. vers. Est secundum ubium. P. Henriq. l. 11. c. 3. §. 1. Late Gened. pract. & Canon. q. b. 1. q. 30. a n. 33. P. Ægid. d. disp. 27. n. 44. novissime D. Guttier. d. act. de Matr. c. 69. † Vide Caval. in d. qu. 604. ex n. 54. usque ad 5. Trevisan. dec. 83. lib. 1. Guttier. de Matrim. c. 63. a. n. 6. Rotam ovissimam dec. 643. 656. & 657. in 1. p. diversorum, Ricc. in prax. ccles. dec. 244. Peregrin. cons. 91. vol. 2. & cons. 79. vol. 5. Philip. asch. de patria potestate 2. p. c. 5. ex n. 5. & 50. Alex. Ludovis. de- c. 395. ex n. 5.

ιι Valere Matrimonium, quamvis Parochus, & testes vi detenti in- rsint, dummodo intelligant consensum contrahentium, affirmant ılzed. ad Bern. cap. 73. vers. Tertio. Petr. de Ledesm. in tract. de atrim. d. quæst. 45. art. 5. puncto 3. dub. 2. vers. Quo supposito. . Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. num. 11. in 2. edit. Cavall. d. ı. 604. num. 70. P. Sanch. l. 3. disp. 39. num. 9. P. Rebello de Ob- gat. just. p. 2. l. 2. q. 8. num. 4. Guttier. d. c. 69. num. 10. P. Ægid. tom. 2. disp. 27. num. 44. & 45. in fin. resolvit esse grave pecca-

tum

27. n. 17. D. Gutt. d. tr. de Matr. c. 66. n. 5. Comprehendere denique Abbatem Ecclesiæ nonnulli Episcopo subjectæ, referunt P. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. paulo ante dub. 4. concl. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 6.

φφ *Licentia.*) An requiratur expressa; Affirmant Menoch. de Arbitr. cas. 453. n. 13. & 14. & concl. 188. n. 2. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 4. dub. 14 P. Henriq. lib. 11. c. 3. §. 5. lit. V. Caval. d. q. 604. num. 114. P. Cened. Pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30 n. 79. in fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 47. n. 52. Ubi asserit sacram Cardin. Congregationem in hæc verba decidisse: Non sufficit tacita licentia, quæ resultat ex tolerantia, requiritur vero vel commissio generalis, ad administrandum Sacramentum, vel si hæc absit, expressa, vel specialis licentia. * Vide etiam Menoch. cons. 199. n. 57. & cons. 389. n. 15. Rotam novissimam dec. 283. ex num. 19. in Recollect. a Farinacio.

χχ An sit in scriptis proferenda? Negant P. Henriq. d. §. 5. lit. Z. P. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10. Cened. d. q. 30. n. 80.

ψψ An debeat actum præcedere? Affirmant Cened. d. q. 30. n. 78. P. Ægid. d. q. 27. n. 31.

An requiratur, ut non sit revocata facultas concessa? Affirmant P. Sanch. l. 3. disp. 36. num. 9. P. Ægid. d. disp. 27. num 32. vers. Sexto resolventes etiam licentiam non censeri sufficienter revocatam, nisi iis, quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per literas significata sit.

ωω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant, nisi dolus sit circa substantiam, P. Sanch. l. 3. disp. 39. n. 13. & 14. P. Ægid. d. disp. 27. n. 37. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. n. 14. & 15.

Utrum Sacerdos debeat credere dicentibus se habere veniam a Parocho, ut possint coram ipso contrahere; Negant, nisi certa signa afferant, P. Sanch. lib. 3. disp. 37. n. 2. P. Ægid. d. disp. 27. n. 39.

ααα An incumbat onus probandi afferenti licentiam proprii Parochi in contrahendo Matrimonio requisita non intervenisse, quando contra eam opponitur a tertio; Affirmat Mascard. de Probat. concl. 982.

βββ *Et duobus, vel tribus testibus.*) Vide Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 4. concl. 5. P. Rebello de Oblig. justitiæ. p. 2. l. 1. qu. 8. sect. 2. num. 7. cum seqq. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. q. 27. num. 41. concl. 1.

γγγ An requirantur rogati? Negant Greg. l. 1. verb. *Sin testiges.* tit. 3. part. 4. P. Henr. l. 11. c. 3. §. 9. P. Sanch. l. 3. disp. 141. num. 7. Cald. Pereira de Emptione, & vendit. c. 6. num. 22. Guttier. d. tr. de Matr. c. 85. in fine.

δδδ Quid si vi detenti, & repugnantes intersint? Vide Caval. d. q. 604. n. 82. P. Sanch. l. 3. disp. 39. n. 9. P. Ægid. d. q. 27. n. 44. Petr. Cened. Pract. & Canon. quæst. lib. 2. q. 30. n. 108. ad finem.

εεε An requirantur omni exceptione majores: Negant, etiamsi sint

nt infames, excommunicati, parentes, consanguinei, servi, familiares, : fœminæ, dummodo habeant usum rationis Spin. in Speculo testam. .. 15. princ. n. 46. P. Henriq. d §. 9. Pet. de Ledesm. in tract. de Matr. .45. art. 5. punct. 3. post 4. dub. vers. Conclusio sit. Fr. Emman. in m. tom. 1. c. 219. n. 18. in 2. edit. P. Sanch. l. 3. disp. 41. n 4. um le]. erol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimonium §. 14. Caval. d. q. 604. . 84. Cened. d. q. 30. n. 109. P. Rebello d. sect. 8. n. 8. P. Ægid. d. . 27. n. 41.

ζζζ *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*) Vide Guttier. de or. confirm. p. 1. c. 51. n. 22. cum seqq. Perez tit. 1. lib. 5. Ord p 40. Menoch. de Præsumpt. l. 3. q. 1. n. 192. Cened ad Decr. col 58 num. . Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 54. art. 6. ℣. Primum, Card. Petira in l. Si curatorem, verbo. Cum non absimilis, n. 22. vers ex his, t novissime de Empt. c. 30. num. 17. D. Barbos. p. 2. ff. soluto Matr. i Rubr. n. 84. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 5. c. 2. l. 529. P. anch. l. 3. disp. 46. † Vide etiam Azeved. in lib. 1. tit. 1. lib 5. novæ Recopil n. 19 & 22. & 36. Vegam. Cuchum, Zened. Veracruz. Ledesmam, Majol. Cordubam & Marienzo in locis relatis à Caval. d q. 604. num. 122. & seqq. Rotam novissimam dec. 273. n. 22. in recollectis Farinacio.

ηηη Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Qui sine testibus, ac Parocho clandestine contrahunt, licet eodem Decreto dicantur inhabiles d sic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rursus contrahendum inter se vel cum aliis, si servent Concilii formam, refert P. Rebell. l. sect. 8. n. 9.

θθθ *Et hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit.*) An sponsalia clandestina irritet? Negant Nav. in Man. c. 25. n. 154. Perez. lib. 1. 7. Secundo circa prædicta dubitatur, tit. 1. l. 1. Ord. Salzed. ad Bern. :. 37. ℣. Nono illud, Guttier. Can. lib. 1. c. 18. num. 10. & refert plures Doctores novissime tract. de Matr. c. 4. Veg. p. 2. sum. c. 34. casu 10. ℣. *Nota que si solamente*, Spin. in Speculo test. gl. 15. n. 84. Segur. n direct. judicum p. 2. c. 15. n. 1. & 4. Pet. de Ledes. in tract. de Matr.]. 45. art. 5. ℣. 2. punct. dub. 4 Caval. d. q. 604. n 124. P. Henr q. ib. 11. c. 5. n. 8. P. Sanch. lib. 1. disp. 12. Ceneḋ. pract. & Can. qu. . 1. q. 21. num. 9. & q. 30. n. 20. cum seq. D Mart. dec. 64. Cavall. l. q. 604. a n. 123. usque ad 126. An respectu legitimitatis filiorum locum habeat? Negant Fulvius Pacian. de probat. lib. 2. c 16. ex n. 63. usque ad 67. Cephal. cons. 435. n. 92. Peregr. cons. 91. n. 38 in fin vol. 2. Sponsalia autem de futuro etiam clandestina non irritat, ut censuit Rota Romana dec. 25. num. 7. in recollectis a Farinacio.

ιιι An verba de præsenti inter puberes prolata clandestine, & quæ constituunt Matrimonium clandestinum, habeant vim sponsaliorum, & uti talia obligent? Affirmant Barth. a Ledesm. de Matr. dub. 18. fol. 1284. Ortiz in sua sum. c. 16. de Matrim. in fine. Veg. l. 6. sua sum. casu 120. & lib. 4. casu 214. P. Henriq. lib. 11. c 5. §. 4. P. Rebell. d. lib. 2. qu. 9. num. 7. P. Ægid. de Sacr. & Censur. tom. 2.

disp. 21. a num. 40 & praecipue num. 47. Cald. de Pereira de En num. 10. in fine. Negant. Nav. conf 1. n. 3. sub tit. de Sponf. in 1. conf. 3. num. 3. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. Azeved. 23. 33. & 36. tit. 1. lib. 5. novae Recop. Pet. de Ledes. de Matr. q 5. punct. 2. post dub. 4. concl. 1. & in sum p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. dub. 2. Spin d. gl. 15. princ. num. 78. Caeval. d. q 604. num Sanch. l. 1. disp. 20. Guttier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. a nu novissime tract. de Matr. c. 1. per totum Trevis. dec. 9.

xxx An Matrimonium clam contractum, absque Parocho & i In locis, ubi nunquam fuit publicatum Conc. Trident vel ubi nunq receptum, ut in quibusdam Galliae partibus, & in Polonia, incolis i dum ibi habitant, validum sit? Affirmant Petr. de Ledesm. in sum. Sacram. Matrim c. 6. concl. 4. dub. 5. Caevall. d. q. 604 n. 142. Pat. lib. 3. disp. 18. num. 1. P. Rebell. d. lib. 2. q. 7. sect. 3. Guttier. de Matrim. c. 61. n. 12.

† *Insuper Parochum, &c.*) Vide Seguram. Covar. Spino, D. Per zed. Veracruz, Azeved. Guttier. & Matienzo in locis citatis a Caev 604. n. 126. cum tribus seqq.

* *Nec non ipsos contrahentes, &c.*) Vide Covar. in 4. 2. p. c. 6. in n. 21. Azev. Guttier. & Mencha in locis relatis a Caeval. d. q. 604. n. 3

λλλ *Arbitrii Ordinarii.*) An ultra poenam arbitrariam imponei triennalis suspensio, de qua in c. fin. de Clandest. desponsat. ? Affirm centes illam correctam non esse per Concilium in praesenti, Salzed. in c. 73. §. Octavo non est obliviscendi. Veracruz. in Appendice ad Specu jug. dub. 11. in fin. Fr. Emman. c. 221. n. 4. in 2. edit. Pet. de L. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 4. dub. 16. P. Aegid. de S & Censur. tom. 2. lib. 27. n 84. Negant. Matiens. l. 1. gl. 7. num. 2. i tit. 1. lib. 1. novae Recop. P. Sanch. lib. 3. disp. 48. a n 3. cum seq. I tier. d. tract. de Matrim. c. 73. n. 4. † Vide Salzedo & Veracruz ci Caeval. d. q. 604. n. 131. Lud. Molinam de Hisp. primog. lib. 2. n. 16. & 20.

* *Puniri praecepit, &c.*) Vide Lud. Molinam. de Hispan. primog c. 10. ex n. 16. Bobadill. lib. 2. sum. Politicae c. 18. n. 170.

μμμ *Ut conjuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiend eadem domo non cohabitent.*) Vide Constit. Conimb. 8. tit. 9. fol. : Const. Portuens. 1. tit. 10. vers. Amesta. P. Aegid de Sacr. & (ris tom. 3. disp. 27. a num. 71. P. Rebello de Oblig. just p. : 2. q. 7. num. 262. An sit peccatum mortale, consummare Mat nium ante Ecclesiae benedictiones ? Negant Nav. in Man. c. 22. 83. Covar. de Sponsalib. p. 2. c. 7. §. 2. num. 2. Vivald. in Cande reo p. 1. de Matr. n. 254. Victor. in sum. de Matrim. n. 207. L Lop. p. 2. instruct. conf. de Matrim. c. 39. vers. Deinde disceptari Perez. lib. 1. vers. Quaeri potest, tit. 1. lib. 5. Ordin Matiens. tit. Rubr. gl. 1. num. 98. lib. 5. novae Recopil. Petr. de Ledesm. de Ma q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 6. co

pe finem. Spin. in Speculo testam. gl. 15. princ. num. 18. Cened. practi-am, & Canon. q. lib. 1. q. 30. prope finem, & ad Decret. collect. 49. 1. 3. P. Henriq. lib. 11. de Matrim. cap. 5. §. 7. in fine. P. Sanch. l. 3. de tr. disp. 12. P. Rebell. d. q. 7. num. 2. novissime D. Guttier. d. tract. de tr. c. 48. num. 3. & c. 106. n. 13. † Vide Navar. in manuali c. 22. num. 81. cel. Conrad. in templo omni. Judic. lib. 2. cap. 12. num. 21 Cavall. d. 04. num. 112. & sequent. usque ad 136. post Cened. collect. 49. ad Decret. 1. 3. Matiens. Spin. Men. Ledesm. & alios.

** Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch. lib. 7. de trim. disp. 82. n. 6. P. Ægid. de Sacr. & Censuris, tom. 2. disp. 27. n. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 106. n. 11. & 12.

ξξ *Statuitque benedictionem a proprio Parocho.*) Vide Guttier. d. tract. de trim. c. 106. cum seqq. * Vide etiam Salzedo ad Bern. Diaz. in prax can. 3 ✠. 14. in fin. Cavalcan dec. 12. num. 22. p. 2. Thom. Sanch. de Matr. 3. disp. 23. num. 10. Menoch cons. 446. ex num. 12. Cavall. d. q. 604. ex 54. usque ad 65. & num. 145. & in qu. 458. n. 35. & 36.

** An sufficiat, quod Sacerdotalis benedictio ab uno Parocho viri, vel eris detur? Affirmant, melius judicantes, quod semper requiratur Paro- mulieris, Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 3. num. 21. vers. Benedictionem ta- , Cavalc. p. 2. dec. 12. num. 21. Cavall. Communium contra com. qu. num. 148. Cened. ad Decretal. coll. 81. num 8. P. Sanch. lib. 2. disp. n. 4. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 106. n. 8. & 9.

** An secundæ nuptiæ sint benedicendæ? Vide Menoch. de arbitr. ca- 17. num. 2. Cov. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 11. num. 2. Perez l. 1. vers. Est & alia a tit. 1. lib. 5. Ordin. Mozzi. de Contract. tit. de Matrim. c. de naturali- Matrim. num. 10. Cened. ad Decret. collect. 49. num.... P. Sanch. d. 82. n. 11. cum seqq. late D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 106. a n. 14.

ξ *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.*) Quod Archi-Episco- Episcopi, & similes jurisdictionem Ordinariam habentes in suis Diœcesi- , nec non & eorum Vicarii generales possunt licentiam concedere imper- li benedictiones nuptiales suis subditis, resolvit Guttier. d. tract. de Matr. i. n. 7. † Vide etiam Salzed. in d. c. 73. vers. 12. Navar. cons. 27. & tit. de Sponsalib.

** *Quacunque consuetudine etiam immemorabili, &c.*) Vide P. Sanch. lib. sput. 82. n. 18. cum seqq.

** *Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.*) Vide P. Henriq. in sum 13. cap. 38. §. 2. in fine, lit. E. & c. 39. §. 3. lit. C. ibi Clericus, &c.

** *Sive Regularis, &c.*) An incurrat etiam pœnam excommunica- a ipso jure impositam per Clem. 1. de privileg.? Affirmant, dicen- llam non esse sublatam per Concilium in præsenti, Navar. cons. 1. tit. de pœnis in 1. edit. num. 7. & cons. 10. sub tit. de Const.

in 2. edit. P. Sanch. d. disp. 48. n. 8. & seq. l. 3. * Vide etiam Cavallos in d. q. 604. n. 136.

φφφ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonio conjungere.*) An concedens assistendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P. Sanch. l. 3. disput. 49. per totam. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 75. n. 18.

χχχ *Aut benedicere.*) An Sacerdos benedictionem secundis nuptiis impertiens, in casu non permisso, incurrat suspensionem ferendam? affirmant Petr. de Matrim. q 61. art. 2. ad finem; Perez. d. l. 1. vers. Intelligas. Fr. Emman. tom. 1. sum. c. 241. in fin. in 2. edit. P. Henriq. lib. 11. cap. 6. §. 3. in fin. P. Sanch. d. disp. 82. n. 27. D. Gutt. d. tract. de Matr. c. 106. a n. 16. † Vide Salzed. d. cap. 73. in versic. undecimo. Cavall. d. q. 704 n. 139. Benedictio autem, quod gratis detur, statuit Alex. III. constit. sua. p. 1. c. 7. & Innoc. III. in 1. Concil. Lateran. c. 66.

ψψψ *Ausus fuerit.*) An excuset a suspensione qualibet ignorantia etiam crassa? Affirmant, dummodo non sit ita crassa, ut sit ingens temeritas. P. Sanch. l. 3. disp. 48. num. 7. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 74. n. 16.

Ipso jure suspensus maneat.) A qua suspensione non solum Episcopum, sed etiam ejus Vicarium generalem posse absolvere, resolvunt P. Sanch. lib. 3. disp. 52. num. 4. Guttier. c. 75. num. 52. * Cævallos d. q 604. n. 147.

ωωω *Habeat Parochus librum, &c.*) Vide Const. Conimb. ult. §. fin. tit. 9. Nav. in Man. c. 22. n. 69. vers. Quinto quod Parochus. Azeved. lib. 8. n. 2. tit. 1. lib. 5 novæ Recop. Cavall. Comm. contra com. q 604. n. 138. P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 7. §. 4. P. Rebello de obligat. just. p. 2. lib. 2. q. 7. n. 6. P. Ægid. d. disp. 27. n. 74. Thom. Valasc. tom. 1. Alleg. juris, alleg. 72. n. 106. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. n. 22. ubi resolvit, quod cum hæc ad solemnitatem Sacramenti pertineat, propter finem necessarium vitandi lites, obligant sub mortali, sequitur P. Val. Reg. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 242. vers. Ultimum, novissime D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 60. n. 9. * Vide etiam ultra Menoch. Cavalc. Masc. Sim. de Pratis, & Guttier. relatos a Cævall. in d. q. 604. num. 138. & 139. Prosper. Farinac. in prax. crim. quæst. 77. cap. 1. n. 16. & 17. Rotam novissimam decis. 273. n. 1. in recollectis ab eod. Farinac. Birgin. Boccaci, de literis remis. c. 4. ex n. 2. P. Sanchez. d. lib. 3. disp. 16. n. ult. & disp. 84. num. 5. Guttier. lib. 2. pract. quæst. c. 4. n. 9.

αααα *Sua peccata diligenter confiteantur.*) Vide P. Rebello d. q. 7. num. 1. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram Matr. concl. 22. vers *Digo lo quarto* cap. 2. † Vide etiam Ledesm. Cuch. Matiens. relatos a Cæval. d. q. 604. n. 140. & 141.

ββββ *Si qua provincia, &c.*) Vide Cened. ad Decret. collect. 53. num. 6.

γγγγ *Post triginta dies, &c.*) Quod ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonii, etiam ignorantes, resolvit post Medin. Henriq. Petr. de Ledesm. Sanch. lib. 3. disput. 17. num. 10. ad fin. Guttier. de Matr. c. 61. n. 11.

* A

* *A die prima publicationis, &c.*) Vide Cevallos. d. q. 604. n. 148. post Nav. Veg. Ledesm. Copiuum., & Bursat. conf. 255. a n. 25. lib. 3. & conf. 349 n. 26. & conf 375. n. 14. vol. 4.

† *In eadem Parochia facta.*) Vide Navar. conf. 3. num. 1. lib. 4. de clandest. desponf.

CAPUT II.

Determinantur personæ, inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo aut confirmatione.

α β &c. Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi Matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo providere, & 2. a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum sive, &c. vir, sive mulier, juxta sacrorum *a* Canonum instituta, vel ad summum, unus 3. & una 4. baptizatum, de ϰ &c. Baptismo suscipiant; 5. inter quos ac baptizatum ipsum & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique μ patrem, ac matrem tantum *b* spiritualis 6. cognatio contrahatur. Parochus, ν antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, 7. quem vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum vel ξ. eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro π eorum nomina describat, doceatque eos, quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod *c* si alii, ultra designatos, baptizatum ρ tetigerint, 8. cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, *d* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si τ Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniantur. *e* Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac υ tenentem non egrediatur: omnibus φ inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a c. non plures de consf. dist. 4. &c. quamvis de cogna. spir. in 6.

b c. super quibus, c. pystacium & c. si. 30. q. 3. c. 1. c. super eos tere, per tot. de cog. spir.

c c. quamvis, de cogn. spir. in 6.

d Conc. Mogunt. c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cog. spir. in 6.

DECLARATIONES.

1. *Volens itaque* Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi inter personas, quæ nominantur hoc Decreto.

2. *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*) Bulla Pii declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto vel contrahendo post Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium Matrimonium, non indiget dispensatione: unde valet Matrimonium, inter filium suscipientis & baptizatam absque dispensatione etiam post publicationem Concilii: & S. D. N. Gregorius XIII. dubitans, an declaratoria illa Pii V. esset revocata, quia regula respondit, non videri revocatam, quia est magis declaratoria, quam regula.

10. April. 1598. Congregatio Concilii censuit, speciem cognationis spiritualis inter susceptum de sacro fonte baptismatis, & filium filiamve suscipientis esse sublatam Decreto Conc. c 2. Sess. 24.

5. Mart. 1597. Congregatio Concilii censuit, eum, qui tanquam testis solummodo interfuit baptismati filii N. neque suscepit, levavit, vel aliud simile ministerium præstitit, nullam propterea contraxisse cognationem spiritualem, ideo enim N. nisi aliud impedimentum obstiterit, uxorem ducere posse, & in sic contracto Matrimonio debere perseverare.

Tarraconens. 29. Septemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat Matrimonium postea contractum, contrahi solummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiusque Patrem & Matrem & tenentes.

3. *Unus & una.*) Episcopus non potest concedere licentiam, ut duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptismo suscipiant.

4. *Baptizatum de baptismo suscipiant.*) Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quod unus, qui sit viri, & alter, qui sit Procurator mulieris, baptizatum de sacro fonte suscipere possint, sed non duo viri, vel duæ mulieres, unusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5. *Interque & baptizatum.*) Inter maritum & uxorem suscipientis, & baptizatum baptizatique patrem & matrem, & quascunque alias personas, tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati in Concil. Trident. nominatim non expressas, Matrimonium non dirimitur, nec ejus usus, saltem ex hoc capitulo, impeditur. Ea quoque cognatio, quæ erat inter levatum & filium levantis, nullum est impedimentum, idem in filio baptizantis & confirmantis.

6. *Spiritualis cognatio contrahatur.*) Spiritualis affinitas ex hoc Concil. Trid. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta dissolvenda.

Qui in Ecclesia duntaxat fuit præsens ei, qui domi fuerat vere baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt servatæ solæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem cum eo contraxit, Itaque committatur

tatur Ordinario, ut si legitimis probationibus compererit dict. N. filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis, *Infr. hoc c. §. cognationem.*

7. *Quem vel quos elegerint.*) Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constat, quis prius tetigerit, & plures sint electi vel nullus: si vero unus est electus, ille tantum contrahit.

8. *Cognationem spiritualem nullo pacto contrahant.*) Idem dicendum, si assisterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui levavit a sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante vere baptizatus; quod si plures sunt designati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes, qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem, qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *c. ult. de cogn. spir. in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quod vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec compater (postquam est infans baptizatus & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaque dicta commater non tangit baptizatum, donec (ut praefertur) baptizatus levatus est a fonte baptismali: dubitatur ergo, an attentis praemissis, dicta commater contraheret cognationem spiritualem cum ipso infante, & illius parentibus, ex supra gestis, & assistentia in dicto actu, uti commater nominata, ad ipsum effectum, & ne desuper dubitari contingat, supplicatur Sacrae Congregationi pro Declaratione difficultatis hujusmodi. Ipsa vero Congreg. Concil. censuit, mulierem, quae assistit infanti, & jam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

Congreg. Conc. censuit, si tempore Matrimonii contracti inter N. & Martham, in aetate minus legitima, malitia aetatis defectum in Martha supplevisset, ex eo utrimque non consummato ortum esse impedimentum publicae honestatis justitiae, quod fortius vinculum est, quam id, quod provenit ex sponsalibus de futuro: quod si malitia aetatis defectum non supplevit, hujusmodi Matrimonium, si modo forma servata Concilii contractum fuit, resolvi in sponsalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicae honestatis justitiae, licet debilius, quam illud, quod inducitur ex Matrimonio rato non consummato: itaque utroque casu, ut N. cum sorore Marthae matrimonium contrahere legitime queat, opus esse Apostolica dispensatione. 4. Dec. 1597.

Congregatio Concilii censuit, sponsalia per verba de futuro contrahi posse, quandocunque ante contractum matrimonium, per verba de praesenti mutuo contrahentium consensu dissolvi, atque ubi sic dissoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum. 2. Maji 1601.

REMISSIONES.

α Vide Galleg. in speciali Tract. de Cognatione spirituali. Covar. de sponsalibus p. 2. c 6. §. 4. Navar. in Man. c. 22. num. 37. & num. 104. Fr Ledov. Bejam respons cas. consc. p. 1. casu 16. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 226. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. Disp. 54. P. Henriquez in summa lib. 12. c. 11. P. Rebello de Oblig. justit. p. 2 lib. 3. q 6. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 148. cum seqq P. Ægid. de Sacram. & Cens. Tom. 2. Disp. 32. a num. 22. cum multis seqq Petrum de Ledesm in summa p. 1. Tract. de Baptismo c. 13. & de Sacram Matrim. c 17. novissime D Gutier. Tract de Matrim. c. 100. Aloys Ricc in collect. decis. p. 4. col. 1224. * Vide etiam Nav. cons 53. tit. de Sponsal. Matiensium in lib. 5. novæ Recop. tit. 1. gl. 1. rubricæ ex num. 67. & Hier. Cavallos in sua pract. quæst. commun. quæst. 272.

Utrum, qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad ejus instructionem? Vide Saa verbo Baptismus, num. 17. P. Ægid. de Sacram. Tom. 1. q 67. Art. 8. qui resolvunt, quod nati inter Christianos communiter satis instituuntur a parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur: secus, si nati sint inter infideles.

β An cognatio spiritualis a viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptismo vel Confirmatione, transfundatur ad uxorem, vel e contra: Negant Tolet. in summa lib. 7. c. 4. num. 5. Matiens. in Rub. tit. 1. Gloss. 1. num. 168. lib. 4. novæ Recop. Petrus de Ledesm. de Matrim. q. 56. Art. 3. ℣. Conclusio sit & dict. c. 17. concl. 6. dub. 3. P. Soar. p. 3. q. 67. Art. 8. ℣. Secundo explicat. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 22. num. 1 notab. 1. in 2. edit. P. Sanch. lib. 7. Disp. 54. num. 11. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 149. P. Ægid. de Sacram. & Censur. Tom. 2. Disp. 32. num. 24. ℣. Inter fœminam.

γ An hæc cognatio contrahatur inter ipsosmet patrinos, veluti si vir & fœmina sint simul patrini, an impediantur inter se jungi? Negat. Ludov. Lopez in instructor. conscient. p. 2. c. 51. de Matrim. col. 2. Veg. Tom. 1. summa c. 33. casu 40. Galleg. de Cogn. Spir. c. 9. num. 8. P. Sanch. lib 7. Disp. 54. num. 12. Fr. Emman. & P. Soar. ubi proxime.

δ An per procuratorem, vel Nuntium specialiter destinatum contrahi possit hæc Cognatio? Negant Covar. de Spons p. 2. c. 6. §. 4. num. 6. P. Henriquez lib. 12. c. 11. n. 4. P. Sanch. lib. 7. Disp. 59. num. 4. P. Rebello dict. lib. 3 q. 6. num. 12. P. Valer. Reginald. lib. 31. num. 156. Candel. aur. p. 1. de Matrim. num. 160. Affirmant Saa in Aphorismis, verbo Matrim. tit. de Imped. Matrim. n. 39. P. Ægid. dict. Disp. 32. num. 40.

ε *Sive vir sive mulier.*) An religiosi in utroque Sacramento possint esse susceptores; Negat. quia probibetur in c. non licet, de consec. dist. 4. P. Rebello dict. q. 6. num. 10. ubi id declarat, modo qui confirmatur, non sit etiam Religiosus, de quo etiam P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 157. ℣. Quarta, resolventes esse veros patrinos, si quem in Baptismo, aut Confirmat. suscipiant.

ζ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus esse possit? Negant P. Rebello dict. quæst. 6. num. 6. P. Ægid. dict.

dict. q. 32. num. 25. Petrus de Ledesm. dict. c. 17. concl. 7. P. Valer. Reginald. dict. lib 31. num. 157. ubi etiam resolvit hæreticum, quia insignitum charactere Baptismali, posse esse verum patrinum.

η An si Petrus suscipiat filium Paulæ adhuc infidelis, & hæc postea baptizetur, possint valide contrahere? Negant Sylvest. verbo Matrim. 8. q. 7. dicto 12. Angel. & Rosell. quos refert, & sequitur P. Ægid. dict. q. 32. num. 27. Petrus de Ledesm. concl. 7. dub. 1.

θ An infans possit esse susceptor? Negat Sayr. dec. 1. de Cognat. spirit. ubi secus dicit in doli capace. Petrus Ledesm. dict. concl. 7. dub. 3. An patrinus debeat esse major baptizato? Negant Sayr. dec. 4. eod. tit. P. Ledesm. dict. concl. 7. dub. 2. Affirmat Aloys. Ricc. dict. coll. 1224. in fin.

ι *Vel ad summum unus & una.*) Vide Bald. dec. 99. Quod si plures patrini admittantur, an omnes contrahant cognationem? Affirmat Sayr. dec. 4. de Cognat. spir. An Episcopus possit dispensare, ut sint duo viri loco viri & mulieris, vel e contra? Negat Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Baptism. §. 4. P. Sanch. lib. 7. Disp. 57. num. 7. P. Valer. Rebello de Oblig. just. p. 2. in appendice ad lib. 4. num. 89. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 154.

κ *De Baptismo.*) Utrum hanc Cognationem contrahat, qui alium suscipit in Baptismo non solemni? Affirmat post Nav. Sa & Candel. Ægid. dict. Disp. 3. num 39. con 1 5. ubi declarat, si id faciat, ut munus susceptoris obeat, secus si id solum faceret, ut puer commodius posset baptizari. Vide P. Sanch lib. 7. Disp. 57. num. 12. Guttier. dict. Tract. de Matrim. c. 100. num. 7.

λ An cum infans urgente necessitate domi baptizatur sine ceremoniis, & postea in templo eadem ceremoniæ adhibentur, illic contrahatur Cognatio a suscipiente, non autem hic? Affirmant illic contrahi, ubi scilicet confertur Sacramentum, non autem hic, ubi solummodo confertur Sacramentale. Navar. in Man. c. 22. num. 40. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 154. ℣. Secundum.

μ *Baptizatique patrem ac matrem.*) An debeant esse carnales sive legitimi, sive illegitimi? Affirmat Galleg. de Cogn. spir. c. 7. num. 12. P. Sanch. lib. 7. Disp. 54. num. 16. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 150. ℣. Cæterum.

ν *Parochus antequam Baptismum, &c.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo baptismum. §. 7.

ξ *Vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat.*) Utrum si Parochus ex his, quos parentes designarunt, unum solum admittat, amboque nihilominus infantem suscipiant, contrahat repulsus a Parocho Cognationem? Affirmat P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 153.

ο Si Parochus non admittat designatum a parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesiam ingredientem vocaverit, ut baptizatum puerum susciperet; ac tangeret, an cum eo contrahatur spiritualis Cognatio? Affirmant Fr. Ludov. Beja p. 2. casuum conscientiæ, casu 4. ℣. Alterum, ubi a princip. prædicti casus probat Parochum in hoc eventu peccare mortaliter.

π *Et in libro eorum nomina describat, &c.*) Si in libro curati sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando, quis eorum sit verus compater, an ratione incertitudinis prohibeantur sine dispensatione Matrimonium contrahere inter se? Affirmat Steph. Grat. discept. forens. c. 30. num. 9.

ς *Quod si alii ultra designatos, &c.*) Quid si nulli patrini designentur, an omnes, suscipientes contrahant Cognationem? Negant Galleg. de Cognat. spirit. c. 12. a num. 9 Veg. Tom. 1. summa c. 33. casu 40. in fine. Fr. Emman. Tom. 1. summa c. 227. num. 1. notab. 3 in 2. edit. P. Soar. p. 3. q 67. Art. 8. ad fin. P. Sanch. lib. 3. Disp. 57. num. 12. Affirmant dicentes in hoc non corrigi c. fin. de Cognat. spirit. in 6. per textum in præsenti. Navar in Man. c. 22. num. 39. Jacob. de Graffiis p. 1. lib. 2. c. 85. num. 4 Petrus de Ledesm. de Matrim. q. 56. Art. 3. ℣. Est aliud dubium annexum, & in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 17. concl. 6. dub. 2. Philarch. de officio Sacerdot. Tom. 1. p. 2. lib. 2. c. 11. Vivald. in Candel aureo tit. de Sacrm. p. 1. ubi de Baptismo num. 70. Emman. Sea in summa verbo Matrimonium tit. de imped. dirim. num. 5. ℣. Cognatio spiritualis. P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 2. Disp. 32. num. 37. P. Henriquez lib. 2. c. 11. §. 3. P. Rebello de oblig. justit. p. 2. lib. 3. q. 6. n. 5. & in appendice ad lib. 4. n. 95. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. n. 152. ℣. Secundum, qui duo posteriores afferunt sacra Congregat. Cardinales in hæc verba respondisse: Cum plures suscipiunt, omnes contrahunt Cognationem, si plures sint electi, vel nullus: sin unus est electus, ille tantum contrahit.

σ *Tetigerint.*) An tactus sit de substantia ita, ut eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. decis. 246. q. 3. Verall. decis. 146. p. 1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*) Utrum Parochus peccet mortaliter, si ejus culpa plures adhibiti, aut designati sint? Affirmant P. Ægid. de Sacram. & censur. Tom. 1. q. 67. Art. 7. num. 59. Negat P. Sanch. lib. 7. Disp. 57. num. 6.

υ *Ac tenentem non egrediatur.*) An unus tantum, vel una, in Confirmatione debeat esse susceptor? Affirmant P. Rebello dict. q. 6. n. 6. Negant resolventes etiam omnia supradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptismo. P. Sanch. lib. 7. Disp. 57. num. 9. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 152.

φ *Omnibus inter alias personas hujus spiritualis Cognationis impedimentis omnino sublatis.*) An per hæc verba censeatur sublatus Cathechismus, seu Cognatio quædam spiritualis, nata ex Catechizatione Baptizati? Affirmant P. Sanch. lib. 7. Disp. 10. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 90. P. Rebello dict. c. 17. concl. 5. dub. 1. & concl. 6. dub. 4. Guttier. dict. Tract. de Matrimon. c. 84. per totum.

CAPUT

CAPUT III.

Breve est, non summatur.

*a ♭ &c. I. Justitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia 2. quacunque ratione valida non erunt, S. Synodus prorsus tollit; ♪, † &c. ubi autem valida fuerint, 3. primum gradum non excedunt, quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

DECLARATIONES.

1. *Justitia publica honestatis.*) Hoc impedimentum intelligitur tantum in sponsalibus de futuro, secus si Matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, ut declaravit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam hujus Decreti retrotrahitur, prout supra in præcedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit, ita declaravit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

Ubi sponsalia.) Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti, Ita esse intelligendum declaravit Pius V. in quadam Bulla sub data Kalend. Jun. 1568 dispositio etiam hujus decreti retrotrahitur, prout supra in præcedenti Decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declaravit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

2. *Quacunque ratione valida non erunt.*) Si Sponsalia solvuntur de consensu, Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pii V. super hoc Decreto censuit Congregatio, oriri impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma Decreti Concil. Trident. c. 1. hujus Sess.

Sponsalia de præsenti, ante ætatem unius secuta carnali copula, non transeunt in Matrimonium.

3. *Primum gradum.*) Facultate hujus Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In justitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba: *Promitto te ducere in uxorem, si factis denuntiationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex Matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum justitiæ publicæ honestatis, estque fortius & majus vinculum, quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro.

Item Congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum

hoc

hoc ulterioris gradus ex Declaratione Pii V. sub datum Kalend. Julii 1568. & ita etiam fuit Decretum per Congregationem 17. Aprilis 1568. & de ordine Sanctissimi: præter Cardinales interfuerunt omnes Priores ordinum & tres Reverendissimi.

An ex Matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato oritur affinitas vel impedimentum justitiæ publicæ honestatis.

Congregatio respondit, non esse impedimentum affinitatis, sed impedimentum justitiæ publicæ honestatis, & fortius & majus vinculum, quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilii Decretum non loquitur de hoc impedimento, sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro, ex quibus gradus istius impedimenti colligitur, non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos, qui contrahunt ex sponsalibus de futuro, ut per bullam felicis recordat. Pii V. sub datum Romæ.

REMISSIONES.

α Vide Emman. Tom. 1. sum. c. 234. num. 4 in 2. edit. Veg. Tom. 2. sum. c. 34 casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. Art. 4. dub. 1. & in sum p. . de Sacram. Matrim. c. 15. concl. 9. cum seqq. & c. 16. per totum. P. Henriquez in summa lib. 12. c. 10. §. 2 P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib. 3. q. 14 & in hoc lib. 4 in Appendice num. 97. cum seqq. P. Valer. Reginald in praxi fori Pœnit. lib. 31. c. 18. num. 126. cum seqq. P. Ægid. de Coninck de Sacram & censur. Tom. 2. Disp. 32. num. 58. cum sequentibus. P. Sanch. de Matrim. lib 7 Disp. 68. num. 10. cum seqq. novissime D. Guttier. Tract. de Matrim. c. 103. * Vide etiam Azeved. in lib. 7. tit. 20. lib. 8. novæ recopilat num. 11. 12. & 29 Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Canon. cap. 83. lit. B. Vincen. Grilenzon. consf. 30. num. 2. & 8.

β Extat super hunc textum peculiaris declaratio Pii V. in Motu proprio, qui incipit, *Ad Romanum spectat*, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus & definimus Decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in Matrimonio, sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus quibus de jure veteri ante prædictum Decret. Conc. introductum erat, refert Nav. in Man. c. 22. num. 57. P. Henriquez dict. c. 10. §. 2 Valent. p. 4. Disput. 10. q. 5. puncto 3. P. Sanch. lib. 7. Disp. 17 num. 5. P. Rebello de Oblig. just. p. 2. lib. 4. in Append. num. 98. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 128. P. Ægid. dict. Tom. 2. Disp. 32. dub. 5. num. 70. concl. 3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de præsenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanere tamen impedimentum hoc ulterioris gradus, refert P. Rebello dict. Appen. num. 106. & Guttier. dict. c. 103. num. 24.

δ *Ubi autem valida fuerint.*) Vide P. Rebello dict. q. 14. num 3. P. Ægid. dict. Disp. 32. num. 61. ubi resolvit ex sponsalibus, aut Matrimoniis metu aut

aut errore personæ, aut deliberate, aut a destituto sufficienti ratione contractis, ideoque invalidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut Matrimonia cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 127. Guttier. dict. c. 103. num. 18. † Trevisan. in decis. 9. num. 3. lib. 1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante adventum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur usque ad eundem adventum. P. Sanch. lib. 7. Disp. 69. P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 120. P. Ægid. Disp. 32. n. 61. Petrus de Ledesm. dict. c. 15. concl. 9. dub. 2. in fine. Guttier dict. c. 103. num. 19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis a parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. lib. 7. Disp. 68. num. 18. & 19. P. Val. Regin. dict. lib. 31. n. 29. ℣. Adverte quinto, ubi secus resolvendum putat, si iidem filii consenserint, sive expresse sive tacite, ut si parentes fuerint, nec cum jam essent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesm. dict. c. 16. concl. 3. dub. 1.

η An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunque ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt & nullitas occulta? Affirmant Navar. in Man. c. 22. num. 57. P. Ægid. dict. Disp. 32. num. 69. P. Valer. Reginald. dict. lib. 32. num. 127. ubi num. 70. ℣. Excipe, resolvit, Matrimonium clandestinum, cum habet rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia sponsalia.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

a* β &c. Præterea *a* S. Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1. propter affinitatem γ ex fornicatione contractam inducitur; & Matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantum, 2. qui in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: 3. ε in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem Matrimonium postea contractum non dirimere.

a C. quadam cum multis seq., 2. q. 7. & toto tit. de eo qui cog. conf. uxor. suæ.

DECLARATIONES.

Dispositio hujus Decreti etiam retrotrahitur, prout supra in præcedentibus Decretis, cap. 2. & 3. de cognat. spirit. & justitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declaravit S. D. N. Gregorius XIII. devote hoc cap. intelligendum esse.

1. *Propter affinitatem ex fornicatione.*) Qui suspicatus est etiam leviter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cujus sororem postea duxit in uxorem, indiget dispensatione, & filii quos ex tali Matrimonio procreavit, illegitimi sunt.

Congregatio

Anglonensi. 26. August. 1593. Congregatio Concilii censuit, affinitatem supervenientem etiam per illicitum coitum dissolvere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, ut cum alio contrahat.

2. *Primo & secundo gradu.*) In primo & secundo gradu transversali dispensatur ex causis ordinariis; in descendentibus, nonnisi ex magna causa.

3. *In ulterioribus vero.*) Impedimentum istud, quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locum & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, ut censuit Congregatio.

Caputaquens. 16. Decembr. 1593. Congregatio Concilii censuit, scribendum Episcopo, potuisse Joannem Antonium Oratorem mortua ejus prima uxore, accipere in uxorem Joannam, licet fuerit uxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu conjunctus erat cum Diamante prima uxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum, impedimentum hujusmodi hodie non obstare.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilii censuit, affinitatem ex illicita copula provenientem restrictam esse ad secundum gradum Decret. Concilii cap. 4. Sess. 24. de Reform. Matrim.

31. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis provenientis ex fornicatione, attendendum esse gradum remotiorem; ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis conjunguntur Matrimonio post Concilium, quod hujusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo & tertio gradibus, hujusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ conjunguntur: item censuit omissionem a denuntiatione non reddere Matrimonium nullum.

In Matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & e converso, qui essent aliquo gradu cognationis vel affinitatis conjuncti quamvis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat juxta glossam communiter receptam in cap. cum oportet 28. q. 1. nullo modo videtur dispensandum, ne hujusmodi exitialibus Matrimoniis Sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarii sunt, talia Matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis Matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & favorem impetrare, invocato auxilio brachii sæcularis.

An ex clausula illa, ex quavis Matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet dummodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem Matrimonii, si rapta tamen a raptore separata non fuerit, & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur Decreto Concilii.

Congregatio

Congregatio censuit dispensationem esse subreptitiam, ideo Episcopum debere executionem Matrimonii denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptor decenter Judicis arbitrio reipsa raptam dotavit, juxta decretum prædictum. Congregatio Concilii censuit, Episcopum executionem legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decenter dotaverit juxta præsens Decretum Concilii.

S. D. N. Gregor. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoque supervenientis affinitatis post contractum Matrimonium, quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod majus est, ergo & istud quod solum impedit, ne is, per quem contracta est affinitas, sine peccato possit exigere debitum quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartum.

REMISSIONES.

α Vide Perez. lib. 8. Ordin. p. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. num. 11. & q. 23. Veg. Tom. 1. summa c. 34. casu 53. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 228. num. 4. in 2. edit. & q. Regular. Tom. 1. q. 63. Art. .. P. Henriquez in summ. lib. 12. cap. 10. §. 1. Sayr in Clavi regia, lib. 8. cap. 4. num. 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. Disp. 67. num. 4. cum seq.. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. Art. 3. dub. fin. & in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 15. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. Tom. 2. Disp. 32. a num 53. P Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 147.. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. coll. 19. num. 4. novissime Guttier. Tract. de Matrim. c. 99. * Vide etiam instructor. conscientiæ p. 1. c. 297. coll. 11. Veracruz in append. ad Specul. conjug. fol. 170. Salzed. ad Bern. Diaz. praxi Can. c. 84. lit. D.

β An affinitas jure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. just. part. 2. lib. 3. q. 15. num. 9. P. Sanch. lib. 7. Disput. 75. num. 8. P. Ægid. dict. Disp. 32. num. 49.

γ An affinitas ex Matrimonio orta sit restricta per Concil. in præsenti? Negant resolventes hodie etiam dirimere Matrimonium usque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet de Consang. & affinit. Vivald. in Candelab. aureo, tit. de Sacra. p. 1. ubi de Matrim. num. 295. Navar. in Man. c. 22. num. 43. Philiarch. de offic. Sacerd. Tom. 1. p. 2. lib. 2. cap. 12. ℣. Consanguinitatis. Lara in lib si quis a liberis, in princ. num. 90. ff. de liberis cgnosc. Emman. Saa in summa verbo matrimonium, tit. de imped. dirim. num. 13. Perez. lib. 5. col. 3. tit. 15. lib. 8. Ordin. Liamas p. 3. methodi curat. c. 8. §. 19. Tolet. in summa lib. 7. c. 11. num. 4. Azeved. lib. 4. num. 9. tit. 21. lib. 8. novæ Recopil. Barthol. Ledesm. de matrim. dub. 41. concl. 1. Valent. p. 4. Disp. 10. q. 5. punct. 3. Fr. Emmen. Tom. 1. summa c. 228. num. 4. in 2. edit. P. Henriquez lib. 22. c. 10. num. 1. lit. H. Petrus de Ledesm. de matrim. q. 55. Art. 6. paulo post princip. P. Rebello dict. q. 15. num. 6. D. Guttier. dict. Tract. de matrim. cap. 99. num. 14.

δ Ex

s *Ex fornicatione.*) An ex omni copula illicita? Affirmant P. Sanch. lib. 7. Disp. 67. num 7, P. Valer. Reginald. dict. lib. 31. num. 147. Petrus de Ledesm. dict. c. 15. conc. 6.

t *In ulterioribus vero gradibus*, &c.) Vide motum proprium Pii V. editum anno 1566. incip. *Ad Romanum* ibi. Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi, libere & licite matrimonium contrahi possit, refert P. Sanch. lib. 7. Disp. 67. num. 4. & novissime D. Gutrier dict. Tract. de matrim. c. 69. num. 13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius conjugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem a propria uxore vel viro? Negant Gut. de Matrim. c. 99. num. 16. & Fr. Basilius de impediment. matrimonii c. 38. c. 1. fol. mihi 564. col. 2.

CAPUT V.

a C. fin. §. pen. de cland. desp. clem. unica de consf. & aff.

1. *a* *β* * Si quis intra *a* gradus prohibitos scienter Matrimonium contrahere præsumpserit, separetur &c. 2. & spe dispensationis consequendæ careat idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum Matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit, 3. *γ* *δ* quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo Matrimonio neglexerit; eisdem subjiciatur pœnis: non etiam dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, *b* cujus salubria præcepta temere contempsit. 4. Si vero solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille 5. probabilem ignorantiam habuit, *ε* tunc facilius cum eo, † & gratis dispensari poterit. 6. In contrahendis Matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro: 7. *ζ* &c. idque ex causa, & gratis concedatur. 8. *ψ* *ω* In secundo gradu nunquam dispensetur, † nisi inter magnos Principes & ob publicam causam.

b C. fin. de immun. Eccles. c. quia frustra de usu.

Matrim. scienter invalide contrahere non facile dispensatur.

DECLARATIONES.

1. *Si quis intra*, &c.) Intra gradus prohibitos, qui se cognoverunt carnaliter, sine tractatu & conditione matrimonii, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognovisse: si obtineant, ex aliqua causa non probata, dispensationem, potest ea dici subreptitia, & sic nullam obtinuisse dispensationem, eo quod non narraverint cognationem carnalem.

2. *Spe dispensationis.*) Quando scilicet impedimentum provenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Justi-

tia

tiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infra hoc cap. §. In secundo.*

Sic etiam indigent nova dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (quia per nuntium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam) contraxerunt, & se carnaliter cognoverunt.

3. *Quod si ignoranter.*) Pro petitione eorum qui contractis sponsalibus, tam post publicatam confirmationem Concilii, quam denuntiandi necessitatem in Matrimonio, non servata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, ut ipsi dicunt, errore agentium ante Concilii Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.

4. *Si vero solemnitatibus.*) Illis, qui ignorantes gradum post Kalend. Maji 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis, ubi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ solvitur ob expeditionem bullarum.

5. *Probabilem ignorantiam.*) Non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilii, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maji Anno 1566. in supplicationibus autem non exprimantur Kal. Maji, sed sufficit, si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum dispensari cum iis, qui ignorantes gradum, non clandestine post Concilii confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodum factis aliis proclamationibus juxta Concil. Tridènt. habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam, qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo, quod non inveniuntur paris conditionis, sicut & pro eo, qui vult ducere in uxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur. *Supra hujus Sess. cap. 1. §. qui contraxerunt.*

Idem servandum est, quod in casibus supradictis, in iis videlicet Matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedentibus aut subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis Provinciis vim habent Matrimonii contracti per verba de præsenti, dummodo hujusmodi sponsalia, contracta sint ante confirmationem Concilii, & fuerint proclamata intervenientibus aliquibus supradictis actibus. Etsi etiam de tertio gradu agatur, placuit, quod possint accipi componendæ: sed non possint cogi illi, qui contraxerunt, ad petendam dispensationem, etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem coram.

6. *In contrahendis Matrimoniis.*) Cum dubitatur, an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarii hoc relinquitur,

ut credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse observandum.

7. *Idque ex causa.*) Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S. D. N. ex una sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitie obtentam non videri, cum in supplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modo verum est oratores, in eo loco, ubi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consanguineos paris conditionis, quibus nubant, invenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilii Tridentini habent facultatem a Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa vero dotis non sufficientis est justa, ut cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispensari possit, pro cujus verificatione sufficit, si in eo loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat in perquirendo virum parem, a quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inveniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilii, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra hoc cap.* §. *Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilii confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere Matrimonium, non possunt absque causa dispensari. Causa idonea videtur, si conversatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas a jure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere sive pro laboribus in instruendo processum, sive pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis a Sede S. Apostolica. *Supra hujus Sess. cap.* 1. §. *Qui contraxerunt in tertio.*

8. *In secundo gradu nunquam dispensetur.*) Pius V. declaravit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis, Congregatio tamen idem censuit in sponsalibus, prout Decretum fuit in Congregatione, caput tertium supra loqui de sponsalibus de futuro juxta Bullam Pii V. incipientem: *Ad Romanum,* sextum vero loqui de Matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De Matrimonio vero rato tantum, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de jure,) est majus quoddam impedimentum, quam sint sponsalia, & idcirco remittendum juris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate providebit singulis casibus.

Cum iis, qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilii confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atque cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandum esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supra hoc cap. §. Intra gradus*, pro iis, qui se carnaliter cognoverunt, prout ante solitum erat, cum ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quod publica facta esset. Si post impetratas literas dispensationis, ante illarum præsentationem & Decretum Ordinarii, se cognoverunt nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, ut, si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quod oratores post impetratas literas se cognoverint; dispenset cum eis, injuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo Quod si tales contraxerint coram Parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur ut supra. Additur vero punitio Parocho, qui non servata forma Concilii conjunxit oratores in Matrimonium, & quidem gravior, si scivit illos in gradu prohibito se attinere, nec literas dispensationis vidit.

Iis, qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio, quo literæ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognoverunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse, Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quod literæ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si ejus mentio non est facta in supplicatione: copula vero superveniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impedire Matrimonii validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis a jure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur. Tom. 2. Disp. 33. a num. 42. P. Valer. Regin in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 139. cum. seqq. & num. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. just. p. 2. lib. 3. q. 5. a num. 19.

* Vide etiam Navar. in Manuali c. 32. num. 86. & cons. 1. 2. & 5. de consanguin. & affin. Jacob. de Graffis lib. 2. suar. decis. aurear. p. 1. c. 81. num. 5. Guttier. lib. 1. Canon. quæst. c. 15. ex num. 17. & c. 22. num. 5. 25. & 26. Spin. in Specul. testam. gloss. 15 princ. num. 55. Joan. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. centur. 2. distinct. 38. ex num. 6. Idem Guttier. de Matrim. c. 122. num. 5.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitii & Matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nav. cons. 1. q. 19. sub tit. de Constit. & cons. fin. de Cognat. spirit. & Cons. 8. & 9. de consanguin. & affinit. Emman. Sa verbo, Dispensatio, num. 10. Salzed. ad Bern. cap. 126. ℣. Unde merito. Veg. Tom. 2. summ. c. 34. casu 57. ℣. *Nota porque*

 viene.

viene. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 236. num. 5. P. Henriquez in summa lib. 12. c. 2. §. 4. & §. 5. Cævall. Communium contra comm. q. 737. Petrus de Ledesm. de Matrim. q. 56. Art. 5. & in summa de Matrim. c. 27. diffi. 3. concl. 1. Læli. Zechi. de repub. Ecclesiast. c. 28. de Parocho p. 367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. a num. 1. Sarmi. lib. 1. selectar. c. 9. num. 3. Emman. sibi contrarius *del orden del juizio*, c. 10. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 200. ✠. simulque. Lud. Lopez. in instructor. Consc. Tom. 1. c. 296. Guttier. Canon. lib. 1. c. 15. & novissime Tract. de Matrim. c. 124. num. 12. cum seqq. Paul. Comit. Respons. Moral. lib. 1. q 104. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensatio §. 4. Steph. Quarant. in summa Bullarii verbo. Matrimoniales dispensationes, num. 13. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib. 3. q. 5. num. 24. P. Sanch. lib. 3. Disp. 14. num. 3. & lib. 8. Disp. 26. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol. c. 25 n. 4. Late Nicol. Garz. de Benefic. p. 8. c. 3. num. 31. cum seqq. ubi num. 66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilii censuit, dispensationem subreptitiam, si inter Consanguineos, vel affines, vel spirituali cognatione conjunctos carnalis copula praecessisset, cujus mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum Matrimonium, ex eo, quod dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuose contrahere Matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessarium esse de jure expressionem copulæ carnalis, prout stylus curiæ observat.

δ Congregatio Cardinalium Concilii Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula praecedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam vero supervenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire Matrimonii validitatem.

ε An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Navar. P. Sanch. lib. 7. Disp. 15 num. 8. & lib. 8. Disp. 25. num. 9. Affirmant per textum in c. 2. de eo qui cognovit consang. uxoris suæ. Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. Matiens. in Rubr. tit. 1. gloss. 1. num. 137. lib. 5. novæ Recopil. Guttier. Can. lib. 1. c. 23. num. 15. Menoch. de Arbit. casu 502. a num. 1. Garci dict. c. 3. num. 64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*) An intelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriquez lib. 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petrus Ledesm. de Matrim. q. 56. Art. fin. dub. 2. diffic. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. Disp. 42. num. 7. & Disp. 25. num. 24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*) Vide Navar. in cap. si quando, de Rescript. except. 5. n. 5. & in cap. si quis autem de Pœnit. dist. 7. num. 66. cum

cum seqq. Guttier. Canon. lib. I. cap. 15. num. 2. P. Sanch. lib. 3. Disp. 42. num. 8 in fin.

ϑ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. Disp. 40. num. 4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*) An solus Romanus Pontifex? Affirmant P. Sanch. de Matrim. lib. 8. Disp. 6. num. 19. ✝ Vide etiam Guttier. de Matrim. c. 122. num. 2. 6. & 7.

κ *Idque ex causa*) Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriquez lib. 12. c. 5. §. 6. P. Sanch. lib. 8. Disp. 19. Galleg. de Cognat. spirit. cap. 22. Fr. Emman. in summa Tom. 5. c. 237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacr. & Cens. Tom. 2. Disp. 33. num. 45. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori Pœnit. lib. 31. num. 196. cum seqq. Petrus de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 27. concl. 5. cum seqq.

λ Prima est. Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem, juxta statum sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguinem vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competenti dote in uxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emman. dict. c. 237. concl. 1. num. 2. Jacob. de Graffis, part. 1. dec. lib. 2. c. 81. in fine. Petrus Ledesm. de Matrim. q. 56. Art. fin. & in summa de Sacram. tit. de Matrim. c. 27. concl. 5. Galleg. de Cognat. spirituali, c. 22 num. 8. Guttier. Canon. lib. 2. c. 15. num. 107. P. Sanch. lib. 8. Disp. 19. num. 16. P. Valer. Regin dict. lib. 31. num. 194. ubi num. 196. resolvit censendum justam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis invenitur ratio pietatis. Vide P. Henriquez lib. 12. c. 3. §. 9. ℣. Tertia, P. Ægid. dict. Disp. 33. n. 37. Aloys. Ricc. in Collect. dec. p. 3. Collect. 709.

μ Utrum fœmina in Ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliosve consanguineos divites? Vide Covar. de Sponsal. part. 2. c. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 3. Disp. 19. num 19. & 20. P. Ægid. dict. Disp. 33. num. 48. ubi resolvit, non dici pauperem si eos possit cogere, ut statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret, nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere uxorem, eo quod communiter sibi persuadeant, parentes non daturos sufficientem dotem.

ν Secunda. Quod cum dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. n. 10. Veg. in summa Tom. 2. c. 34. casu 167. Fr. Emman. dict. c. 237. n. 2. ℣. *La quarta.* P. Henriquez dict. §. 9. P. Sanch. lib. 8. Disp. 19. num. 12. P. Ægid. dict. Disp. 33. num. 46. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 196. ℣. Ad tertiam, ubi resolvit, requiri tantum, ut intra oppidum proprium fœminæ non inveniatur æqualis, cui nubat? refertque ita responsum esse Archiepisc. Mediolanensi a Congregatione Cardinalium 18. Novembris,

vembris, Anno 1570. cujus responsionis verba adducit P. Sanch. dict. Disp. 19. num. 13. dicens, num. 45. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo aut durioris, intolerabiliorisve ingenii vide Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. dec. 25.

ξ Tertia. Quod cum inter dictorum oratorum parentes, Consanguineos, vel affines graves inimicitiæ ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quam ex causa Matrimonii inter oratores contrahendi provenientes, ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si oratores prædicti invicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ hujusmodi omninò componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. Disp. 19. num. 8. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 106. ℣. Ad secundam.

ο Quarta. Quod cum inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, lites hujusmodi omnino conantur, &c. referunt. Fr. Emman. dict. c. 23. num. 2. versic. *La segunda por se acabar un gran pleyto.* P. Ægid. dict. Disp. 33. num. 25. P. Sanch. lib 8. Disp. 19. num. 8. ubi num. 9. resolvit, quod ad hanc causam renacitur evitatio scandalorum inter cognatos, & num. 11. dicit similiter esse justam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obviandi alicui magno delicto.

π Quinta. Quod cum dictus locus ad litus maris situs, continuis invasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c. refert Steph. Quaranta in summa Bullar. verbo matrimoniales dispensationes.

ρ Sexta. Cum autem, Pater Sancte, nisi Matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, graviaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P. Sanch. lib. 8. Disp. 19. num. 9.

Septima. Quod dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non invenit, refert Stephan. Quarant. dict. verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Ultra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt P. Ægid. dict. Disp. 33. num. 49. P. Sanch. Disp. 18. num. 30. cum seqq. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 197. in princip.

τ Octava. Conservatio divitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg. dict. c. 22. num. 11. cum seqq. Veg. Tom. 2. summa c. 34. casu 167. Fr. Emman. dict. c. 237. concl. 1. in fine. P. Ægid. dict. Disp. 33. num. 49. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam sive dispensationem petentis, sive ejus, cui petitur, referunt Galleg. dict. c. 22. num. 17. P. Sanch. dict. Disp. 19. num. 32. P. Ægid. dict. 33. num. 49. ℣. 6.

φ Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Petrus Ledesm. de Matrimon. quæst. 56. Art. ult. ad finem.

Guttier.

Guttier. Canon. lib. a. c. 15. n. 107. P. Sanch. d. disp. 19. num. 33. P. Ægid. d. disp. 3. n. 49 vers. 7.

χ Undecima. Conservatio illustris familiæ in eodem sanguine, alias peritura, ut si ejus caput esset fœmina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert. P. Ægid. d. disp. 33. n. 49. ℣. 4.

* *Et gratis.*) Justas causas ad dispensandum cumulant Navar. d. c. 22. n. 87. Sarmiento lib. 1. select. c. 9.

ψ *In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes.*) Vide P. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 3. n. 6. in comment. lit. X. Guttier. tr. de Matrim. cap. 63. n. 40. & c. 128. n. 14. P. Sanch. d. lib. 8. disp. 19. n. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Dispensatio, § 2. ubi refert, se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. Ægid. d. disp. 33. n. 44. ubi dicitur, hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo Matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longe facilius dispensatur.

ω Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendenti inæquali? Vide Rebuff. in Reg. de dispensat. in gradu prohibito Gloss. fin. n. 9.

† *In secundo gradu nunquam dispensetur.*) Vide Ludov. Molinam de Hispan. primog. lib. 3. c. 13. n. 12. Acacium Ant. Reipoll. in l. Thio centum §. 1. ff. de condit. & demonstr. n. 23.

CAPUT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit Matrimonium. Raptor dotet raptam, sive eam ducat, sive non. Excommunicantur consentientes raptui.

α β * &c. Decernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam; ϑ quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, ι nullum posse consistere Matrimonium. *a* Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipse λ ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, 1. μ sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. ν Teneatur præterea raptor mulierem raptam sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare.

a c. fin. de rap. Vide Concil. Chalced. c. 26. cap. eos, & c. de puellis, 36. qu. 1. Concil. Chalc. c. 27. Conc. Vormatien c. 17. Exod. 31. c. 1. de adult.

DECLARATIONES.

1. *Sint ipso jure excommunicati.*) An quilibet mulierum raptores v. g. qui non idcirco rapiunt, ut eas in uxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso jure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi, nisi eos, qui rapiunt, ut in uxores ducant. *Vide Navar. cap.* 35. *num.* 50. Quomodocunque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Jan 1586. raptores ob aliam causam, quam ut in uxores ducant, non comprehendi a Concilio, propter identitatem vel majoritatem rationis; nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

α Vide Perez. lib. 2. verbo, *Fuere desposada.* tit. 15. lib. 8. Ordinam. p. 288. Navar. cons. 32. de Sponsalib. & Cons. 3. num. 7. de consang. & affinit. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 232. in 2. edit. Zerol. in praxi p. 2. verbo Raptus. Petrus de Ledesm. in summa p. 1. de Sacramento Matrimonii c. 26. per totum. P. Henriquez in summa lib. 12. c. 14. §. 4. & 5. P. Leonard. Lessi de justit. lib. 4. c. 3. dub. 9. num. 68. cum seqq. P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. P. Rebello de Obligat. Justit. part. 2. lib. 3. q. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 22. a num. 28. cum seqq. lib. 31. a num. 64. P. Ægid. de Sacram. & Censur. Tom. 2. Disp. 31. a num. 46. Joan. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 211. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Can. 2. 8. Hier. Portoles ad Molinam. §. Violentia num. 16. & 17. Don. Lud. a Peguera in suis. q. crimin. c. 42. Azeved. in lib. 2. tit 13. lib. 8. novæ recopil. num. 63. & 75.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantum causa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. c. 78. in fine. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 212. num. 7. in 2. edit. Veg. Tom. 2. summ. c. 34. casu 157. notab. 1. P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. num. 4. P. Lessi dict. c. 3. dub. 9. num. 70. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 65. ṽ. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed. dict. c. 78. §. fin. Veg. de casu 157. notab. 1. P. Henriq. dict. c. 14. num. 4. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo raptus §. 1. Fr. Emman. dict. c. 232. num. 3. P. Rebello dict. q. 11. num. 6. Petrus de Ledesm. dict. c. 26. concl. 2. dub. 1. Negant ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat ullo modo libertati Matrimonii, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. num. 13. P. Lessi dict. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. Regin. dict. lib. 22. num. 31. & lib. 13. num. 165. ṽ. 5. P. Ægid. dict. Disp. 31. num. 48.

δ An comprehendat Raptum quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr. Emman. dict. c. 232. num. 4. P. Henriquez dict. c. 14. num. 4. P. Sanch. dict. Disp. 13. n. 15. P. Lessi. dict. num. 70. ṽ. Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant. Fr Emman. dict. cap. 232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar, que este Decreto ha lugar tambien quando una muger robusta arrebata a un hombre de menos fuerças.* Pater Henriquez dict. cap. 14. num. 4. ṽ. forte fœmina robusta Veg. Tom. 2. summ. cap. 34. casu 157. notab. 5. Negant Farinacius in praxi crimin.

crimin. q. 145. n. 45. P. Sanch. d. disp. 13. n. 16. P. Rebello d. q. 51. num. 6. P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 165. vers. Septimum est. Dicit utramque opinionem probabilem Petr. de Ledesm. d. c. 26. concl. 2. dub. 5.

ζ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricem, vel inhonestam? Affirmant P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 165. vers. Sextum est ubi in vers. Quartum, dicit non requiri copulam, cum hæc ad Matrimonium ineundum nihil conferat, & in vers. Quintum, asserit requiri, ut fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr, dec. 2. de Raptorib.

η An procedat, si solis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? Negat, dummodo illæ preces tales non essent, ut violentiæ æquipararentur. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 11. ubi n. 12. dicit etiam non esse locum his pœnis, si dolis circumventa virgo extrahatur.

ϑ *Quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit.*) An ad hoc, ut raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant. Nav. Cons. 1. n. unic. sub tit. de Raptorib. Fr. Emman. d. c. 232. n. 2. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 7. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 31. num. 48. vers. Ut autem.

ι *Nullum posse consistere Matrimonium.*) Quid in sponsalibus? Negant etiam Fr. Emman. d. cap. 232. n. 5. Veg. d. casu 157. notab. 3. P. Sanch. d. disp. 13. n. 17.

κ *Et nihilominus raptor ipse, &c.*) An raptor, si nubat, fiat infamis? Affirmant P. Lessi. d. c. 3. n. 69. Farin. d. q. 175. n. 102. Negant, ex ea ratione, quia alias rapta cogeretur nubere infami, P. Henriq. d. c. 14. n. 4. vers. Si ducat, non ita sit. Fr. Emman. d. c. 232. num. 4. vers. *Lo sexto.* Petr. de Ledesm. d. c. 16. dub. fin.

λ *Ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes.*) Vide P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 3. & 4. Farin. d. q. 145. n. 11. & 47. ubi resolvit, quod raptui opem ferentes scienter tamen & dolose, capitali supplicio subjiciuntur, licet quoad alias pœnas & præsertim amissionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præstiterunt, non autem alii, illas incurrant.

μ *Sint ipso jure excommunicati.* Vide Farin. in praxi crim. quæst. 145. num. 31. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. a princip. ubi etiam resolvit, excommunicationem hujus Decreti non esse de reservatis Pontifici, & P. Val. Regin. d. lib. 32. num. 31. vers. De excommunicatione dicit illam esse latæ sententiæ & nulli reservatam.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam, &c.*) Vide Henriq. d. c. 14. n. 5. P. Sanch. d. disp. 13. num. 3. & 4. ubi num. 1. vers. Teneri raptorem, resolvit, quod in sententia judicis constituentis hanc dotem, attendenda maxime est raptoris, & raptæ qualitas personarum. Vide Farin. d. quæst. 145. n. 57. Et quod requiratur sententia judicis, ut eam teneatur dotare. P. Ægid. d. disp. 31. n. 48. P. Valer. Regin. d. num. 31. vers. De dotatione.

CAPUT VII.

Quomodo vagabundi conjungendi Matrimonio.

α c. De iis, & c. 25. Conc. Agathen.

α * β Multi sunt, α qui vagantur, & incertas habent sedes, & improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt. Cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, 1. γ δ ne hoc genus hominum vagantium ad Matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coërceant 2. Parochis autem præcipit, ne illorum Matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem † fecerint, ι &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

DECLARATIONES.

1. *Ne hoc genus hominum vagantium.*) Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in una eademque terra habitavit.

2. *Parochis autem præcipit.*) Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & a parvo tempore ibi habitantes, constito tamen, quod non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius Parochus ad contrahendum is est, in cujus Parochia contrahentes habitant eo tempore, quo contrahunt. *Vide hujus Sess. de Reform. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio censuit, ideo non videri Matrimonium nullum, quia fuerunt prætermissa ea, de quibus in hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Perez. lib. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordin. P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 219. num. 3. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. concl. 4. dub. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrim. vers. 6. & p. 2. verbo Parochus, pag. 81. late P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 23. num. 8. cum seqq. Cened. pract. & Canon. quæst lib. 1. quæst. 50. num. 66. cum seqq. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censuris. tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Obligat. justitiæ p. 2. lib. 2. quæst. 8. num. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 219. novissime D. Guttier. Canon lib. 5. tract. de Matrim. cap. 5.

* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. cap. 9. lit. D. Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 13. ex n. 33. Farinac. decis. 129. n. 2. & seq. vol. 2. crim.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barbos. in l. hæres absens, §. proinde ff. de Judiciis, in art. de foro delicti, n. 14. & seq. Cened. d. q. 10. n. 69. & 70. P. Sanch. lib. 3. disput. 25. a princip. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 1. quæst. 8. num. 62. & tom. 2. quæst. 27. n. 20. vers. Nota 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. n. 64.

γ *Hoc genus vagantium.*) An procedat, si unus contrahentium sit notus

&

& incola, & propriam habeat sedem, subditusque sit Parochi? Affirmant Cened. d. quæst. 30. num. 18. verf. Circa hanc. Gutier. d. c. 65. n. 8.

♪ An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco, ubi ignoti sunt? Affirmant P. Ægid. d. disput. 27. n. 20. verf. Nota 2. ubi in verf. Nota 3. dicit. Concilium in præsenti esse intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his, qui domicilium transferunt, notique sunt in illis locis, de quo etiam Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 65. n. 9.

† *Nisi prius diligentem inquisitionem.*) Vide Navar. in c. placuit de pœnit. 6. a n. 69.

ε *Et re ad Ordinarium delata.*) An Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarii Matrimonio conjunxit, peccet mortaliter? Affirmant, Matrimonium tamen valere resolventes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo, qui vagantur, admittendi sint ad Matrimonium, versic. Quamvis si fiat. P. Sanch. lib. 3. disp. 25. n. 16. & 17. P. Henriq. lib. 11. q. 30. num. 68. in princ. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 65. n. 23. & c. 67. num. 2.

CAPUT VIII.

Concubinarii, cujuscunque sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent a conversatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, aliis pœnis in suo robore permanentibus.

1. a* Grave peccatum est homines solutos concubinas habere: gravissimum vero, & in hujus magni Sacramenti singularem contemptum admissum, *a* uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus, alere & retinere. Quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit hujusmodi concubinarios, tam solutos, quam uxoratos, cujuscunque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, *b* excommunicatione feriendos esse; a qua non absolvantur, donec reipsa admonitioni factæ paruerint. 2. Quod si in eo concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eas ab Ordinario severe pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieris, *c* sive conjungatæ, sive solutæ, quæ cum adulte-ris,

a Infr. Sess. 25. c. 14. de Reform. Concil. Rom. sub Nic. 1. in fi. Conc. Later. sub Leone X. Sess. 9. de Ref. Curiæ & aliorum verf. Concubinarii.
b Concil. Tolet. 1. c. 17. c. is, qui, 34. dist.
c Concil. Aurelat. 2. c. 3. c. fraternitatis, 34. dist. c. si concubinæ, de sentent. excom. c. 2. in fin. de cohabit. Cler. & mul.

severe coërceant 2. Parochis autem præcipit, ne Matrimoniis intersint, nisi prius diligentem in[illegible] nem † fecerint, & re ad Ordinarium delata, licentiam id faciendi obtinuerint.

DECLARATIONES.

1. *Ne hoc genus hominum vagantium.*) Non dicitur vagus illa mu[illegible] per octo annos in una eademque terra habitavit.

2. *Parochis autem præcipit.*) Si contingat contrahentes, alienig[illegible] & a parvo tempore ibi habitantes, constito tamen, quod non sin[illegible] prehensis inter vagabundos, proprius Parochus ad contrahendum cujus Parochia contrahentes habitant eo tempore, quo contrahunt jus *Sess. de Reform. c.* 1. §. *Matrimonium contrahitur.*

Congregatio censuit, ideo non videri Matrimonium nullum, qu[illegible] prætermissa ea, de quibus in hoc Decreto.

REMISSIONES.

a Vide Perez, lib. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordin. P. Henriq[illegible] lib. 11. c. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 219. num. 3 Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. concl. 4. dub. 1. praxi Episcop. p. 1. verbo Matrim. vers. 6. & p. 2. verbo Parochus, late P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 23. num. 8. cum seqq. Ce[illegible] & Canon. quæst lib. 1. quæst. 50. num. 66. cum. seqq. P. Ægid. de de Sacram. & censuris. tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Obl[illegible] tia p. 2. lib. 2. quæst. 8. num. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœ[illegible] n. 219. novissime D. Guttier. Canon lib. 5. tract. de Matrim. cap.

* Vide etiam Salzed. ad Be[illegible]

[illegible]

...ęto-
... ex
...ibe-
per
...cis,
in-
...icis
...que
...hoc
...la
...oto
...am
...it-
ac
...do
m
es
a-
e-
i-
n

a S. D. N. Pius IV. in Bulla ... forma juramenti professionis fidei.

b In dictis locis.

... ex officio, ter admoniti ea de ...
... non dederint, seque ab earum ...

ris; seu concubinariis publice vivunt, si ter admonitæ non paruerint; ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex Officio graviter pro modo culpæ puniantur; 3. & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ invocato, si opus fuerit, brachio sæculari, ejiciantur, aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4. in suo robore permanentibus.

DECLARATIONES.

1. *Grave peccatum est.*) Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ a jure communi vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem, si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta servanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnavit ad scuta quinquaginta, quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contravenit statuto Concilii, ut Congregatio die tertia Nov. 1587. censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, ut patet ex fine capitis, & sic ille non male gessit, sed valde bene.

2. *Quod si in eo concubinatu per annum.*) Præsentis capituli tenor observandus est etiam eo casu, quo concubinatus exerceretur cum diversis concubinis. *Vid. de clerico in sess* 2. *c.* 14.

3. *Extra oppidum*) Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publice vivunt, possunt ultra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4. *In suo robore permanentibus.*) Non tolluntur privilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Decretum de ejiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre sententiam excommunicationis: si vero pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit judex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzed. ad Bern. cap. 79. vers. Laicus. Bajard. ad Clar. q. 37. n. 13. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarii. § 2. pag. 60. Bobadil. in sua Polit. lib. 2. c. 17. n. 53. Jac. de Graffis lib. 2. dec. c. 76. num. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum juris, alleg. 34. a num. 8. ubi num. 9. asserit pariter, eundem concubinatum prohiberi per constitutiones Synodales hujus regni tam in clericis quam in laicis, ut videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Constit. 1. tit. 25. & ex Const. Episc. Conimb. 2. tit. 15. & Constit. 4. tit. 33. & ex Constit. Episc. Lamec. 15. tit 12. & Const. 11. tit. 30. & ex Const. Episc. Portug. 14. tit. 15. &

& Const. 4. tit. 31. vide Sayr. in Clavi regia, lib. 8. cap. 2. num. 9. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tract. 24. cap. 28. concl. 2. * Vide etiam Menoch. de arbitr. centur. 5. casu 418. Azeved. in l. 1. tit. 19. lib. 8. novæ recopilat. per tot. & præcipue n. 114. cum seq. Avendan. de exeq. mand. c. 26. Molfesium ad consuetud. Neapol. 4. q. 48. num. 8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*) An distinctis temporibus? Affirmat Avend. de exeq. mandatis p. 3. c. 22. n. 24.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. n. 11. ubi n. 12. refert, ita fuisse judicatum, cum hæc dubitatio accidisset inter judicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres sive conjugatæ sive solutæ, &c.*) Vide Sayr. in Clav. regia, lib. 8. c. 2. n. 14. Bobadil. in sua Politica lib. 2. cap. 17. num. 13. vers. 1. *por un decreto del Santo Concilio.* † Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 79. lit. B. Nav. in consl. 2. de offic. ord.

ε *Ab Ordinariis locorum, &c.*) An crimen concubinatus sit mixti fori, ita ut per judices sæculares possit etiam puniri? Affirmant Ordin. Regia Lusitan. lib. 2. tit. 9. in princ. ibi, *Barregueiros.* Gregor. l. 58. verbo *Estes*, tit. 6. part. 1. Avend. ad c. 26. prætor. n. 2. p. 2. Azeved. lib. 4. n. 4. tit. 1. lib. 4. novæ Recop. Soar. de Paz. in praxi tom. 2. prælud. 2. n. 31. in fine. Farin. in praxi crimin. q. 8. n. 131. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. c. 53. qu. 2. vers. Dubia quæstionis. Bobad. in sua Politica, d. c. 17. n. 53. Thom. Valasc. d. alleg. 34. n. 4.

ζ *Invocato, si opus fuerit, brachio sæculari.*) An si judex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludov. Rodolphin. de brachio sæculari, num. 45. Menoch. de Arbitr. casu 452. Bellacomb. tom. 1. Comm. opin. lib. 3. tit. 1. n. 118. pag. 367. Farin. in praxi crim. q. 197. n. 8. Bobadil. d. cap. 17. n. 80. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 8. art. 4. D. Mart. de Jurisdictione, p. 1. c. 52. num. 1. * Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. cap. 111. noviter edita num. 5. fol. mihi 496. Farin. in prax. crim. q. 94. n. 98.

CAPUT IX.

Domini ac magistratus cogentes directe vel indirecte, minis & pœnis subditos suos ad certa Matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α Ita plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut viros, & mulieres, sub eorum jurisdictione degentes, maxime divites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis Matrimonium in-

invitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cum maxime nefarium sit Matrimonii libertatem violare; & ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur: præcipit sancta Synodus omnibus, 1. cujuscunque gradus, dignitatis, & conditionis existant, β sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directe vel indirecte subditos suos, vel quoscunque alios cogant, quo minus libere Matrimonia contrahant.

a c. cum locum. c. requisivit, & c. Gemma. de desponsatione impuberum.

b Concil. Paris. 1. c. 6. cap. nullus, 36. q. 2.

DECLARATIONES.

1. *Cujuscunque gradus, dignitatis & conditionis existant.*) S. D. N. Gregor. XIII. declaravit, non comprehendi privatas personas, sed tantum supradictos Dominos temporales, & magistratus, cujuscunque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac privatas personas graviter peccare, si minis adigant invitos contrahere Matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarii possent excommunicatione dignum judicare.

REMISSIONES.

a Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. n. 32. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 19 Late P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 27. P. Henriq. in summ. lib. 11. c. 6. §. 6. Lit. G. resolventes etiam Concilium in præsenti loqui tantum de domino temporali & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet jurisdictionem in subditos; non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit a Matrimonio cum isto aut illo. Vide etiam novissime Guttier. tract. de Matrim. c. 79. a n. 8. & Phil. Paschal. de jurib. patriæ potest. 3. p. c. 11. 12. & seq.

† *Et ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur.*) Vide text. in c. infames, §. arrantur. 3. q. 7. juncta l. nominaverint. C. unde vi, & tradita a Greg. Lopez. in l. 16. tit. 9. partit. 7. gl. ult.

β *Sub anathematis pœna.*) An hæc excommunicatio lata sit solum contra injuste impedientes Matrimonia? Affirmant Navarr. in Man. cap 27. n. 150. P. Sanch. d. disp. 27. n. 8. ubi n. 9 resolvit, parentes injuste impedientes Matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Guttier. d. cap. 79. a n. 11. P. Moli. de Justit. tract. 2. disp. 176. vers. Ad secundam partem. P. Henriq. lib. 11. c. 6. num. 3. in Comment.

* *Quo minus libere Matrimonia contrahant.*) Vide Carrot. dec. 8. n. 18. Martam de Jurisdict. 4. p. cent. 1. casu 71. in n. 23. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 4. gl. 5. a n. 11. Aloys. Ricc. collect. 1568. & decis. 231. n. 1. Azeved. cons. 4. n. 4. & 5. cons. 37. n. 12. Accati. Ant. Ripoll in l. Titio centum. §. 1. de condit. & demonstr. ex n. 8. 69. 84. & seq. Alex. Ludovis. nunc sanctissimum Gregorium XV. decis. 426. 302. 395. & 374.

CA-

CAPUT X.

Tempora designantur, quibus nuptiarum solemnitates celebrari non convenit.

1. α * β Ab adventu Domini nostri Jesu *a* Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octavam Paschatis inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ ab omnibus observari sancta Synodus præcipit, in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt; sancta enim res est Matrimonium, & sancte tractandum.

a Concil. Laodice. Can. 52. Conc. Salegustadien. c. 3. c. Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1. *Ab Adventu.*) Quocunque tempore potest Matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, convivia, traductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab adventu D. N. Jesu Christi, usque ad diem Epiphaniæ, & a feria quarta cinerum, usque ad octavam Paschatis, convivia, nuptiarum solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc. 1. cap. Seff. 24. de Reform. Matrim. prohiberi, sed Matrimonium coram Parocho & testibus, eo tempore contrahi posse.

REMISSIONES.

α Vide Matiens. in Rubr. tit. 1. Gloss. 1. n. 347. lib. 5. Recopilat. latissime P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 6. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 10. conc. 8 dub. 1. vers. *Es tercero.* * Vide etiam text. regni Castellæ in l. 18. tit. 2. part. 4. Navar. in manuali c. 22. n. 70. & c. 88. Specul. conjugior p. 1, s. 14. Ledesm. de Matrim. q 45. art. 5. col. 2. Paleotum de noth. & spur. c. 5. n. 3. Purpurat. consf. 597. n. 16. in lib. 2. Farinac. dec. 72. n. 8. in fin. vol. 1. crimin.

β *Ab adventu Domini.*) An incipiat a media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Adventus, ubi consuetudo aliud non exposcerit? Affirmat Cavalcan. in suis dec. par. 2. dec. 12. de Contractib. quæ in ordine est 58. n. 19. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 7. n. 2. resolvens tempus Adventus in hac prohibitione incipere a primis vesperis Sabbathi præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum a media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus observari sancta Synodus præcipit.*) An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi Matrimonium resolventes, Matiens. d. gl. 1. n. 147. Cened. d. collect. 22. num. 2. P. Sanch. d. disp. 7. a n. 3.

DE-

DECRETUM DE REFORMATIONE.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, haec in praesenti Sessione statuenda decernit.

CAPUT I.

Norma procedendi ad Episcopi creationem Ecclesiae Dei utilem hic datur: Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

a Si in quibuslibet Ecclesiae gradibus providenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque praepostcrum; multo magis elaborandum est, ut in electione ejus, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius Familiae domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite. Unde, etsi *a* alias sancta Synodus de promovendis ad Cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla utiliter decrevit; hoc tamen munus hujusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut, cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes, ac preces publice, privatimque habeantur, atque a Capitulo per civitatem & dioecesim indicentur, quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare. Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem praeficiendorum, quodcunque jus, quacunque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam praestant, nihil in iis pro praesenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiae gubernandae idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesiae magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, praefici diligenter curaverint, & quos ex legitimo Matrimonio natos, & vita, aetate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus praeditos sciant, *b* quae juxta sacros Canones, & Tridentinae hujus Synodi Decreta requiruntur. Quoniam vero in sumendo de praedictis omnibus

a Supr. de ref. sess. 6. c. 1. sess. 7. c. 1. & 3. & sess. 22. c. 2.

b c. cum in cunctis, & c. cum nobis olim de elect. Concil. Later. sub Leone X. de ref. Curiae in princ. sess. 9.

nibus qualitatibus gravi, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in provinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, *a* ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, I. ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit utilius providere. *β*. Omnes vero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcunque de promovendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu a quibuscunque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, invenisse promovendos qualitatibus a jure, & ab hac *b* sancta Synodo requisitis, præditos; ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium judicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *γ* Ea vero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, * etiamsi Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode

a S. D. N. Pius IV. in Bulla super forma juramenti professionis fidei.

b In dictis locis.

DECLARATIONES.

1. *Sint ipso jure excommunicati.*) An quilibet mulierum raptores v. g. qui non idcirco rapiunt, ut eas in uxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso jure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi, nisi eos, qui rapiunt, ut in uxores ducant. *Vide Navar. cap.* 35. *num.* 150. Quomodocunque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Jan 1586. raptores ob aliam causam, quam ut in uxores ducant, non comprehendi a Concilio, propter identitatem vel majoritatem rationis; nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

α Vide Perez. lib. 2. verba, *Fuere desposada.* tit. 15. lib. 8. Ordinam. p. 288. Navar. conf. 32. de Sponsalib. & Conf. 3. num. 7. de consang. & affinit. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 232. in 2. edit. Zerol. in praxi p. 2. verbo Raptus. Petrus de Ledesm. in summa p. 1. de Sacramento Matrimonii c. 26. per totum. P. Henriquez in summa lib. 12. c. 14. §. 4. & 5. P. Leonard. Lessi de justit. lib. 4. c. 3. dub. 9. num. 68. cum seqq. P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. P. Rebello de Obligat. Justit. part. 2. lib. 3. q. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 22. a num. 28. cum seqq. lib. 31. a num. 64. P. Ægid. de Sacram. & Censur. Tom. 2. Disp. 31. a num. 46. Joan. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 211. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi Can. 2. 8. Hier. Portoles ad Molinam. §. Violentia num. 16. & 17. Don. Lud. a Peguera in suis. q. crimin. c. 42. Azeved. in lib. 2. tit 13. lib. 8. novæ recopil. num. 63. & 75.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantum causa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. c. 78. in fine. Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 112. num. 7. in 2. edit. Veg. Tom. 2. summ. c. 34. casu 157. notab. 1. P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. num. 4. P. Lessi dict. c. 3. dub. 9. num. 70. P. Valer. Regin. dict. lib. 31. num. 65. ✠. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed. dict. c. 78. §. fin. Veg. de casu 157. notab. 1. P. Henriq. dict. c. 14. num. 4. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo raptus §. 1. Fr. Emman. dict. c. 232. num. 3. P. Rebello dict. q. 11. num. 6. Petrus de Ledesm. dict. c. 26. concl. 2. dub. 1. Negant ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat ullo modo libertati Matrimonii, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P. Sanch. lib. 7. Disp. 13. num. 13. P. Lessi dict. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. Regin. dict. lib. 22. num. 31. & lib. 13. num. 165. ✠. 5. P. Ægid. dict. Disp. 31. num. 48.

δ An comprehendat Raptum quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr. Emman. dict. c. 232. num. 4. P. Henriquez dict. c. 14. num. 4. P. Sanch. dict. Disp. 13 n. 15. P. Lessi. dict. num. 70. ✠. Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant. Fr Emman. dict. cap. 232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar, que este Decreto ha lugar tambien quando una muger robusta arrebata a un hombre de menos fuerças.* Pater Henriquez dict. cap. 14. num. 4. ✠. forte fœmina robusta Veg. Tom. 2. summ. cap. 34. casu 157. notab. 5. Negant Farinacius in praxi crimin.

crimin. q. 145. n. 45. P. Sanch. d. disp. 13. n. 16. P. Rebello d. q. 51. num. 6. P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 165. vers. Septimum est. Dicit utramque opinionem probabilem Petr. de Ledesm. d. c. 26. concl. 2. dub. 5.

ζ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricem, vel inhonestam? Affirmant P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 165. vers. Sextum est ubi in vers. Quartum, dicit non requiri copulam, cum hæc ad Matrimonium ineundum nihil conferat, & in vers. Quintum, afferit requiri, ut fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr, dec. 2. de Raptorib.

η An procedat, si solis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? Negat, dummodo illæ preces tales non essent, ut violentiæ æquipararentur. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 11. ubi n. 12. dicit etiam non esse locum his pœnis, si dolis circumventa virgo extrahatur.

θ *Quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit.*) An ad hoc, ut raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant, Nav. Cons. 1. n. unic. sub tit. de Raptorib. Fr. Emman. d. c. 232. n. 2. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 7. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 31. num. 48. vers. Ut autem.

ι *Nullum posse consistere Matrimonium.*) Quid in sponsalibus? Negant etiam Fr. Emman. d. cap. 232. n. 5. Veg. d. casu 157. notab. 3. P. Sanch. d. disp. 13. n. 17.

κ *Et nihilominus raptor ipse, &c.*) An raptor, si nubat, fiat infamis? Affirmant P. Lessi. d. c. 3. n. 69. Farin. d. q. 175. n. 102. Negant, ex ea ratione, quia alias rapta cogeretur nubere infami, P. Henriq. d. c. 14. n. 4. vers. Si ducat, non ita fit. Fr. Emman. d. c. 232. num. 4. vers. *Lo sexto.* Petr. de Ledesm. d. c. 16. dub. fin.

λ *Ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes.*) Vide P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 3. & 4. Farin. d. q. 145. n. 11. & 47. ubi resolvit, quod raptui opem ferentes scienter tamen & dolose, capitali supplicio subjiciuntur, licet quoad alias pœnas & præsertim amissionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præstiterant, non autem alii, illas incurrant.

μ *Sint ipso jure excommunicati.* Vide Farin. in praxi crim. quæst. 145. num. 31. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. a princip. ubi etiam resolvit, excommunicationem hujus Decreti non esse de reservatis Pontifici, & P. Val. Regin. d. lib. 32. num. 31. vers. De excommunicatione dicit illam esse latæ sententiæ & nulli reservatam.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam, &c.*) Vide Henriq. d. c. 14. n. 5. P. Sanch. d. disp. 13. num. 3. & 4. ubi num. 1. vers. Teneri raptorem, resolvit, quod in sententia judicis constituentis hanc dotem, attendenda maxime est raptoris, & raptæ qualitas personarum. Vide Farin. d. quæst. 145. n. 57. Et quod requiratur sententia judicis, ut eam teneatur dotare, P. Ægid. d. disp. 31. n. 48. P. Valer. Regin. d. num. 31. vers. De dotatione.

CAPUT VII.

Quomodo vagabundi conjungendi Matrimonio.

α c. De iis, & c. 25. Conc. Agathen.

α * β Multi sunt, *a* qui vagantur, & incertas habent sedes, & improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt. Cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, 1. γ ne hoc genus hominum vagantium ad Matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coërceant 2. Parochis autem præcipit, ne illorum Matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem † fecerint, ε &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

DECLARATIONES.

1. *Ne hoc genus hominum vagantium.*) Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in una eademque terra habitavit.

2. *Parochis autem præcipit.*) Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & a parvo tempore ibi habitantes, constito tamen, quod non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius Parochus ad contrahendum is est, in cujus Parochia contrahentes habitant eo tempore, quo contrahunt. *Vide hujus Sess. de Reform. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio censuit, ideo non videri Matrimonium nullum, quia fuerunt prætermissa ea, de quibus in hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Perez. lib. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordin. P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 219. num. 3. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. concl. 4. dub. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrim. vers. 6. & p. 2. verbo Parochus, pag. 81. late P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 23. num. 8. cum seqq. Cened. pract. & Canon. quæst lib. 1. quæst. 50. num. 66. cum seqq. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censuris. tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Obligat. justitiæ p. 2. lib. 2. quæst. 8. num. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 219. novissime D. Guttier. Canon lib. 5. tract. de Matrim. cap. 5.

* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. cap. 9. lit. D. Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 13. ex n. 33. Farinac. decis. 129. n. 2. & seq. vol. 2. crim.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barbos. in l. hæres absens, §. proinde ff. de Judiciis, In art. de foro delicti, n. 14. & seq. Cened. d. q. 10. n. 69. & 70. P. Sanch. lib. 3. disput. 25. a princip. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 1. quæst. 8. num. 62. & tom. 2. quæst. 27. n. 20. vers. Nota 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. n. 64.

γ *Hoc genus vagantium.*) An procedat, si unus contrahentium sit notus &

& incola, & propriam habeat sedem, subditusque sit Parochi? Affirmant Cened. d. quæst. 30. num. 18. vers. Circa hanc. Guttier. d. c. 65. n. 8.

♪ An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco, ubi ignoti sunt? Affirmant P. Ægid. d. disput. 27. n. 20. vers. Nota 2. ubi in vers. Nota 3. dicit. Concilium in præsenti esse intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his, qui domicilium transferunt, notique sunt in illis locis, de quo etiam Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 65. n. 9.

† *Nisi prius diligentem inquisitionem.*) Vide Navar. in c. placuit de pœnit. 6. a n. 69.

ſ *Et re ad Ordinarium delata.*) An Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarii Matrimonio conjunxit, peccet mortaliter? Affirmant, Matrimonium tamen valere resolventes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo, qui vagantur, admittendi sint ad Matrimonium, versic. Quamvis si stat. P. Sanch. lib. 3. disp. 25. n. 16. & 17. P. Henriq. lib. 11. q. 30. num. 68. in princ. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 65. n. 23. & c. 67. num. 2.

CAPUT VIII.

Concubinarii, cujuscunque sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent a conversatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, aliis pœnis in suo robore permanentibus.

1. a* Grave peccatum est homines solutos concubinas habere: gravissimum vero, & in hujus magni Sacramenti singularem contemptum admissum, a uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus, alere & retinere. Quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit hujusmodi concubinarios, tam solutos, quam uxoratos, cujuscunque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, b excommunicatione feriendos esse; a qua non absolvantur, donec reipsa admonitioni factæ paruerint. 2. Quod si in eo concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eas ab Ordinario severe pro qualitate criminis procedatur. ♪ Mulieres, c sive conjugatæ, sive solutæ, quæ cum adulteris,

a Infr. Sess. 25. c. 14. de Reform. Concil. Rom. sub Nic. 1. in fi. Conc. Later. sub Leone X. Sess. 9. de Ref. Curiæ & aliorum vers. Concubinarii.
b Concil. Tolet. 1. c. 17. c. is, qui, 34. dist.
c Concil. Aurelat. 2. c. 3. c. fraternitatis, 34. dist. c. si concubinæ, de sentent. excom. c. 2. in fin. de cohabit. Cler. & mul.

ris; seu concubinariis publice vivunt, si ter admonitæ non paruerint: ᵋ ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex Officio graviter pro modo culpæ puniantur; 3. & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ invocato, si opus fuerit, brachio sæculari, ejiciantur, aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4. in suo robore permanentibus.

DECLARATIONES.

1. *Grave peccatum est.*) Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ a jure communi vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem, si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta servanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnavit ad scuta quinquaginta, quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contravenit statuto Concilii, ut Congregatio die tertia Nov. 1587. censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, ut patet ex fine capitis, & sic ille non male gessit, sed valde bene.

2. *Quod si in eo concubinatu per annum.*) Præsentis capituli tenor observandus est etiam eo casu, quo concubinatus exerceretur cum diversis concubinis. *Vid. de clerico in sess* 2. c. 14.

3. *Extra oppidum*) Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publice vivunt, possunt ultra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4. *In suo robore permanentibus.*) Non tolluntur privilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Decretum de ejiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre sententiam excommunicationis: si vero pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit judex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

ᵋ Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzed. ad Bern. cap. 79. vers. Laicus. Bajard. ad Clar. q. 37. n. 13. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarii. § 2. pag. 60. Bobadil. in sua Polit. lib. 2. c. 17. n. 53. Jac. de Graffis lib. 2. dec. c. 76. num. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum juris, alleg. 34. a num. 8. ubi num. 9. asserit pariter, eundem concubinatum prohiberi per constitutiones Synodales hujus regni tam in clericis quam in laicis, ut videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Constit. 1. tit. 25. & ex Const. Episc. Conimb. 2. tit. 15. & Constit. 4. tit. 33. & ex Constit. Episc. Lamec. 35. tit 12. & Const. 11. tit. 30. & ex Const. Episc. Portug. 14. tit. 15. &

& Const. 4. tit. 31. vide Sayr. in Clavi regia, lib. 8. cap. 2. num. 9. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tract. 24. cap. 18. concl. 2. * Vide etiam Menoch. de arbitr. centur. 5. casu 418. Azeved. in l. 1. tit. 19. lib. 8. novæ recopilat. per tot. & præcipue n. 114. cum seq. Avendan. de exeq. mand. c. 26. Molfesium ad consuetud. Neapol. 4. q. 48. num. 8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*) An difficilis temporibus? Affirmat Avend. de exeq. mandatis p. 3. c. 22. n. 24.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. n. 11. ubi n. 12. refert, ita fuisse judicatum, cum hæc dubitatio accidisset inter judicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres sive conjugatæ sive solutæ, &c.*) Vide Sayr. in Clav. regia, lib. 8. c. 2. n. 14. Bobadil. in sua Politica lib. 2. cap. 17. num. 13. vers 1. *per um decreto del santo Concilio.* † Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 79. lit. B. Nav. in cons. 2. de offic. ord.

ε *Ab Ordinariis locorum, &c.*) An crimen concubinatus sit mixti fori, ita ut per judices sæculares possit etiam puniri? Affirmant Ordin. Regia Lusitan. lib. 2. tit. 9. in princ. ibi, *Barrigueiros.* Gregor. l. 58. verbo *Estes,* tit. 6. part. 1. Avend. ad c. 26. prætor. n. 2. p. 2. Azeved. lib. 4. n. 4. tit. 1. lib. 4. novæ Recop. Soar. de Paz. in praxi tom. 2. prælud. 2. n. 31. in fine. Farin. in praxi crimin. q. 8. n. 131. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. c. 53. qu. 2. vers. Dubium quæstionis. Bobad. in sua Politica, d. c. 17. n. 53. Thom. Valasc. d. alleg. 34. n. 4.

ζ *Invocato, si opus fuerit, brachio sæculari.*) An si judex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludov. Rodolphin. de brachio sæculari, num. 45. Menoch. de Arbitr. casu 452. Bellacomb. tom. 1. Comm. opin. lib. 3. tit. 1. n. 118. pag. 367. Farin. in praxi crim. q. 197. n. 8. Bobadil. d. cap. 17. n 80. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 8. art. 4. D. Mart. de Jurisdictione, p. 1. c. 52. num. 1. * Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. cap. 111. noviter edita num. 5. fol. mihi 496. Farin. in prax. crim. q. 94. n. 98.

CAPUT IX.

Domini ac magistratus cogentes directe vel indirecte, minis & pœnis subditos suos ad certa Matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α Ita plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut viros, & mulieres, sub eorum jurisdictione degentes, maxime divites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis Matrimonium in-

invitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cum maxime nefarium sit Matrimonii libertatem violare; & ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur: præcipit sancta Synodus omnibus, 1. cujuscunque gradus, dignitatis, & conditionis existant, *β* sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directe vel indirecte subditos suos, vel quoscunque alios cogant, quo minus libere Matrimonia contrahant.

a c. cum locum. c. requisivit, & c. Gemma. de desponsatione impuberum.
b Concil. Paris. 1. c. 6. cap. nullus, 36. q. 2.

DECLARATIONES.

1. *Cujuscunque gradus, dignitatis & conditionis existant.*) S. D. N. Gregor. XIII. declaravit, non comprehendi privatas personas, sed tantum supradictos Dominos temporales, & magistratus, cujuscunque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac privatas personas graviter peccare, si minis adigant invitos contrahere Matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarii possent excommunicatione dignum judicare.

REMISSIONES.

a Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. n. 32. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 19 Late P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 27. P. Henriq. in summ. lib. 11. c. 6. §. 6. Lit. G. resolventes etiam Concilium in præsenti loqui tantum de domino temporali & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet jurisdictionem in subditos; non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit a Matrimonio cum illo aut illo. Vide etiam novissime Guttier. tract. de Matrim. c. 79. a n. 8. * & Phil. Paschal. de jurib. patriæ potest. 3. p. c. 11. 12. & seq.

† *Et ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur.*) Vide text. in c. infames, §. arceatur. 3. q. 7. juncta l. nominaverint. C. unde vi, & tradita a Greg. Lopez. in l. 16. tit. 9. partit. 7. gl. ult.

β Sub anathematis pœna.) An hæc excommunicatio lata sit solum contra injuste impedientes Matrimonia? Affirmant Navarr. in Man. cap 27. n. 150. P. Sanch. d. disp. 27. n. 8. ubi n. 9 resolvit, parentes injuste impedientes Matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Guttier. d. cap. 79. a n. 11. P. Moli. de Justit. tract. 2. disp. 176. vers. Ad secundam partem. P. Henriq. lib. 11. c. 6. num. 3. in Comment.

* *Quo minus libere Matrimonia contrahant.*) Vide Carrot. dec. 8. n. 18. Martam de Jurisdict. 4. p. cent. 1. casu 71. in n. 23. Fontanell. de pact. nuptial. clauf. 4. gl. 5. a n. 11. Aloys. Ricc. collect. 1568. & decis. 231. n. 1. Azeved. cons. 4. n. 4. & 5. cons. 37. n. 12. Accati. Ant. Ripoll in l. Titio centum. §. 1. de condit. & demonstr. ex n. 8. 69. 84. & seq. Alex. Ludovis. nunc sanctissimum Gregorium XV. decis. 426. 302. 395. & 374.

CA-

CAPUT X.

Tempora designantur, quibus nuptiarum solemnitates celebrari non convenit.

1. a* β Ab adventu Domini nostri Jesu α Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octavam Paschatis inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ ab omnibus observari sancta Synodus præcipit, in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt; sancta enim res est Matrimonium, & sancte tractandum.

α Concil. Laodice. Can. 52. Conc. Salegustadien. c. 3. c. Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1. *Ab Adventu.*) Quocunque tempore potest Matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, convivia, traductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab adventu D. N. Jesu Christi, usque ad diem Epiphaniæ, & a feria quarta cinerum, usque ad octavam Paschatis, convivia, nuptiarum solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc. 1. cap. Sess. 24. de Reform. Matrim. prohiberi, sed Matrimonium coram Parocho & testibus, eo tempore contrahi posse.

REMISSIONES.

α Vide Matiens. in Rubr. tit. 1. Gloss. 1. n. 347. lib. 5. Recopilat. latissime P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 6. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 10. conc. 8 dub. 1. vers. *Et tertio.* * Vide etiam text. regni Castellæ in l. 18. tit. 2. part. 4. Navar. in manuali c. 22. n. 70. & c. 18. Specul. conjugior p. 1, n. 14. Ledesm. de Matrim. q 45. art. 5. col. 2. Paleotum de noth. & spur. c. 5. n. 3. Purpurat. cons. 597. n. 16. in lib. 2. Farinac. dec. 72. n. 8. in fin. vol. 1. crimin.

β *Ab adventu Domini.*) An incipiat a media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Adventus, ubi consuetudo aliud non expoposcerit? Affirmat Cavalcan. in suis dec. par. 2. dec. 12. de Contractib. quæ in ordine est 58. n. 19. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 7. n. 2. resolvens tempus Adventus in hac prohibitione incipere a primis vesperis Sabbathi præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum a media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus observari sancta Synodus præcipit.*) An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi Matrimonium resolventes, Matiens. d. gl. 1. n. 147. Cened. d. collect. 22. num. 2. P. Sanch. d. disp. 7. a n. 3.

DE-

stictum Archidiacono de consuetudine jurisdictionem exercendi, vel permittere ei exercere jurisdictionem Archidiaconatus, sicut erat solitus. Cum autem Archidiacono provisum fuerit de alio beneficio, contigeritque Archidiaconatum ipsius Archidiaconi cessione vel morte vacare, Archidiaconatus ipse in perpetuum postea sublatus esse intelligitur. Interim vero dum Archidiaconus jurisdictionem exercet, si ipse, vel ejus ministri quicquam injuste, vel perperam egerint, Ordinarius in eos animadvertere debet.

4. *Visitationem.*) Congregatio censuit, Archidiaconum, dummodo visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cum sit absens pro servitio Ecclesiæ & ex præscripto Papæ.

5. *Assumpto Notario.*) Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi & alii inferiores, in sua visitatione debeant assumere Notarium de Episcopi consensu, locum non habent in Abbate sæculari.

6. *Per seipsos tantum.*) Si jurisdictio istorum inferiorum versaretur solum in videndis rationibus & computis Ecclesiarum, per substitutos possent implere suum munus.

7. *Visitatores etiam.*) Hoc decretum, quo jubetur Visitatores a Capitulo deputatos, esse approbandos ab Ordinario, vendicat sibi locum, etiam ubi soli Capitulo absque Episcopo competit facultas visitandi, prout declaravit Congregatio die 30. April. 1587.

8. *Sed non ideo Episcopus.*) Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, ut hic; non potest tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandam.

Congregatio censuit, licuisse Archiepiscopo Tranensi in actu visitationis Ecclesiæ S. Jacobi, Ecclesiæ exemptæ exquirere, ab illius Ecclesiæ clericis titulos Beneficiorum & dimissorias, quarum virtute fuerint ordinati, nisi aliter idem Archiepiscopus exquisierit & viderit, posse item compellere ad exhibendas hujusmodi dimissorias & titulos.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præsertim ubi est consuetudo, quod populus talem impensam facere soleat.

Pensionarii nulla ex parte contribuere debent pro mercede, quæ prædicatoribus solvitur.

Decretum Clementis II. de sepult. de hora prædicandi, quod regulares possint prædicare populo verbum Dei, hora illa duntaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram se facere solemniter prædicare, S. D. N. respondit non esse in usu.

An vigore hujus cap. teneatur Ordinarius prohibere regularibus, ne in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, causam allegare, aut justificare, & quæ legitima censeatur? Congregatio censuit non teneri.

9. *Bonos mores tueri, pravos corrigere.*) Episcopus visitando potest aliquod crimen corrigere & punire, & non solum monere & reprehendere.

10. *Quam celerrime.*) Nullum certum tempus ab Episcopo observandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum & discretum.

Dum

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem prosequi, neque ad extraneos actus divertere: sed quamprimum legitimo impedimento cessante, ut perficiatur, incumbere.

11. *Interimque caveant.*) Per Decretum hoc §. *interimque*, quo prohibetur Episcopis, ne præter victualia quicquam accipiant procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus; aut alio quovis nomine, non censetur sublatum Cathedraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione quam extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octobr. 1587. Melius tamen facerent, si Cathedraticum extra visitationem exigerent.

12. *Neve ipsi aut quisquam suorum.*) Non potest quicquam ab eis, qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboreve: percipere Episcopus, vel ei adjuncti.

13. *Quicquam procurationis causa.*) Episcopus re ipsa non visitans, nihil procurationis causa exigere potest.

Episcopo sibi petenti declarari, quem ordinem debeat habere Episcopus cum suo Capitulo, an cum Notario vel sine, vel cum Juramento, ne detur occasio litibus & sumptibus? & Congregatio respondit servandum esse eum ordinem, quem constituit decretum Concilii Sess. 6. c. 4. & Sess. 21. c. 6. Si modo capitulum sit exemptum ab Ordinario, quod si illud subjectum sit, tunc servandum ordinem positum præsenti cap. ubi de Notario & dispositionibus, & de actis expresse dispositum est.

An Episcopus constituere possit suum Archidiaconum ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum & equitatum, ne oneri sit Ecclesiis, quas visitaverit? Congregatio respondit posse.

Hoc caput, dum de subministrandis victualibus disponit, non habere locum in visitatione Cathedralis Ecclesiæ, censuit Congregatio.

Congregatio censuit, munera nulla posse accipere, sed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium, si visitati ita elegerint. Congregatio censuit, nullum certum tempus a Concilio fuisse præscriptum, intra quod teneatur Episcopus suam visitationem concludere, sed relictum ejus arbitrio, quod tamen debet esse moderatum & discretum.

14. *Præter id, quod ex relictis piis jure debetur.*) Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigesimam, ex relictis piis ratione visitationis testamentorum: secus vero, si in testamentis nullum esset relictum pium.

15. *Exceptis tantum victualibus.*) Hæc debentur ab his, qui consueverunt procuratorem præstare, & quandoque contingit a Communitatibus locorum.

Extante consuetudine, ut Episcopo Diœceseos visitanti a laicis victualia ministrentur, etiam Vicario visitanti, ab Ecclesiarum Rectoribus consuetudo attendenda sit.

16. *Victualia subministrare.*) Si ex consuetudine populus subministrat victualia Episcopo visitanti, potest servare consuetudinem Ecclesiæ utilem & laudabile

laudabile tamen est, ut Episcopus illum minus gravet. Si vero populus subministrabat ante Concilium singulis trienniis, Episcopus non debet exigere, si singulis annis visitaverit, nisi pro tempore, quo ante præstabat populus: quod si ipse recusaret, cogendus non est.

Episcopus exigens per villas & oppida, ut Sacramentum Confirmationis tantum conferat, a nemine est procurandus, & ipsi Episcopo Chrismatis tantum conferendi causa ad loca suæ Diœcesis accedenti, laici vel Ecclesiarum Rectores ad illius impensas non tenentur.

17. *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*) Capitulum quoddam prætendit, quod Episcopus sine adjunctis non posset visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, vestes, vasa, ornamenta, cæteraque ad cultum divinum destinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniversariorum institutiones & memorias defunctorum, aliaque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesiæ: Congregatio tamen censuit, posse sine adjunctis, de quibus Sess. 25. c. 6. de Reform.

18. *Et fabricarum reditus.*) In fabricis, quæ non sunt de jure Patronatus, a fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Episcopi in usus Ecclesiæ sunt exponendi.

19. *Prout sibi magis expedire visum fuerit.*) Cum ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ sunt de jure Patronatus, expendi debeant, prout Episcopo magis expedire videbitur, a fortiori hoc habet locum etiam in fabricis quæ non sunt de jure Patronatus.

28. April, 1594. Congregatio Concilii censuit, obtinentem legitime præbendam & Parochialem ante Concilium, posse post Concilium utrumque beneficium retinere, dummodo in Parochiali resideat.

Greg. X. in generali Concil. Lugdunensi in 6. Decretal tit. De censibus & exactionibus.

CAPUT II.

Ibid. c. 1. Exigit perversorum audacia, ut non simus sola delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentii Papæ IV. Prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in peccunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inviolabiliter observari, eam decernimus pœnæ adjectione juvandam; statuentes, ut universi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam a volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo munera, sive visitationis officio non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserit, duplum ejus, quod receperint, Ecclesiæ, a qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex

ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum ultra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores vero ab officio & beneficio noverint se suspensos, quousque de duplo hujusmodi gravatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate seu gratia valitura.

REMISSIONES.

α Vide novissime P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 20. num. 69. ℣. Quintum, late P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40. a Principio.

β *Patriarchæ.*) Plura de Illustrissimis Patriarchis Ecclesiæ, & de eorum numero, præeminentia, Origine, & dignitate congerunt Covar lib. 4. var. c. 14. num. 13. ℣. Secunda autem Sedes, Altamiran. Tract. de Visitat. super hunc textum verbo Patriarchæ & Primates, num. 2. Albert. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib. 1. c. 13. num. 4. Classan. in Catalog. p. 4. consid. 9. Pelag. lib. 2. de planctu Eccesiæ, c. 17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat §. si quis vero in gloss. verbo, Patriarchales, Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 2. a num. 9. Rophin. de Re Pontif. lib. 2. Rub. 5. c. 33. & 34. Selu. de Benefic. part. 1. quæst. 2. num 28. Illescas part. 1. historiæ Pontificalis lib. 2. c. 1. fol. 56. col. 1. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. c. 10. Lusit. Petr. Alphons. de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & usu pallii, num. 10. in fine. Lælii. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Illustrissimis Patriarchis, Sigism. de Appellat. quæst. 8. num. 99. P. Henriquez in summa part. 2. lib. 10. c. 29. novissime Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crimin. Regular. tit. 4. c. 2. num. 7.

γ Patriarches dici quasi Patres Patrum, seu Principes Episcoporum, probat, cap. Cleros ℣. Patriarchæ 21. dist. Vide Polydor. Vigil. de Invent. rerum. lib. 4. c. 12. Lælii. dict. tit. de statu Reverendiss. Patriarchar. num. 2. Petr. Greg. Syntagm. lib. 15. c. 2. num. 11. & rei benefic. c. 10 num. 4. P. Henriquez dict. c. 29. §. 1. & 2. Gonzal. ad Reg. Cancel, gloss. 41. num. 13.

* *Et Episcopi, &c.*) Vide textum in cap. si Episcopus de offic. ordin. in 6. Summan. Arin verbo. Visitare, Matthæum Soarez. in sua pract. de visitadores cap. 1. lib. 2. tit. part. 1. Balthas. Altamiran. de visitatione, ubi latissime Thom. Valusc. allegatione 70. ex num. 3. Cardin. Tusc. lit. V. in concl. 218.

δ *Metropolitanis vero, &c.*) An Archiepiscopus possit visitare provinciam, Affirmant Cabed. p. 1. decis. 78. num. 2.

ε *Archidiaconi autem, decani & alii inferiores, &c.*) Vide P. Azor. dict. l. 40 quæst. 7. Flores Vari. lib 3. q. 24. num. 23. † Vide Aloys. Rice. in decis. 581. num. 3. & in praxi var. resol. c. 301.

ζ *Assumpto Notario.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Potest Episcopus in visitatione uti quavis persona, prout de jure communi potest uti in actibus judicialibus, & iterum Episcopus non potest arctari in visitatione,

spectare, nulla habita ratione cujuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo una cum Capitulo aut cuivis alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, utrum ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consuevisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, ut ipse Episcopus electionem, deputationemque prædicatoris faciendo, populum, ad sustentationis gratia aliquid erogandum, non compellat; sin vero populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus uti sinat, eundem populum cogere possit ad eas impensas & eleëmosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. In aliis Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris impensis eorum, qui illas præstare vel tenentur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesiis non Cathedralibus, alteri, quam Episcopo, competeret in sua Diœcesi, etiamsi sit Cathedralis. *Hoc c. infra* §. *In optione.*

11. Junii, 1596. Congregatio Concilii censuit, esse in electione Episcopi, vel deputare in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consuevisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita ut si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad Eleëmosynas Prædicatori erogandas non compellat, verum si populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem uti permiserit, tunc populum ad solitas Eleëmosynas præstandas Episcopus cogere poterit.

Die 4. Sept. 1597. Congregatio Concilii censuit, in aliis Ecclesiis quam Cathedralibus non esse sublatam consuetudinem immemorabilem præsentandi vel nominandi pro eis Prædicatorem Episcopo.

2. *Ipse per se.*) Episcopus qui legitime impeditus hoc officium prædicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

Diaconus non debet prohiberi exercere onus prædicandi, nisi ob justam aliquam causam.

3. *Per eos, quos ad prædicationis munus assument.*) His verbis liquet, quod jus eligendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreverat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili. At Gregorius XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis, & Episcopum hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputari, etiamsi alias pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non poterit Episcopus compellere populum ad

id solitam eleëmosynam & impensas Prædicatori præstandum. Secus si Episcopus fuerit, ut populus nominaret, & solitus esset eleëmosynas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali, sed permittere, juxta formam hujus Decreti & c. 3. Sess. 5.

4. *Per Parochos.*) Onus eligendi Prædicatorem incumbit Episcopo vel Parocho, & si Curatores animarum per se volunt munus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5. *Ab Episcopo.*) Ubi viget consuetudo, quod populus solvat Concionatori, ea est servanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem universitatis ab immemorabili tempore Episcopo competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicaret.

Merces, quæ Prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionariis est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus facere solebat.

Si ex publico civitatis ærario concionatori solent eleëmosynæ dari, ea consuetudo servanda est.

6. *Præstare vel tenentur, vel solent.*) Etiam pro Ecclesiis Cathedralibus.

7. *Quadragesima.*) Redarguit Sedes Apostol. Episcopum, qui tempore Quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralem sibi unitam, Concionatorem non destinaverat.

Per hoc decretum relinquitur arbitrio Episcoporum, an tempore Quadragesimæ, & Adventus quotidie vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, cum hodie Adventus non dicatur proprie tempus jejunii.

8. *Sacras scripturas, divinamque legem annuntient.*) Non est ponendum punctum commatis post verbum *Jejuniorum*, quasi sacra Scriptura annuntianda sit in omnibus vigiliis, per annum, & quatuor anni statis temporibus, sed refertur duntaxat ad Quadragesimam & Aventum.

9. *Moneat Episcopus.*) Ordinarius non potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in causa notabilis negligentiæ aut contumaciæ cogere populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendum Doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut aliis locis extra civitatem.

10. *Nullus autem sæcularis.*) Vigore Bullæ fel. rec. Pii V. de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei, antequam prædicandi munus assumant, potest tamen Ordinarius, quo tempore solet prædicandi licentiam ex Decreto Concilii Tridentini hoc cap. concedere Regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11. *Sive regularis.*) Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam clerico, qui non sit in sacris Ordinibus constitutus; non enim alicujus Ordinis sacri videtur actus esse. Fuit tamen dictum, quod secus de laico.

CAPUT V.

Causæ criminales graviores contra Episcopos a solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex Causæ disquisitionem Metropolitanis, qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctiss. Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoscantur a solo Concilio provinciali, &c.

1\. *a* Causæ criminales *a* *β* graviores contra Episcopos, *γ* etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut privatione dignæ sunt, *δ* ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si ejusmodi sit causa, quæ necessario extra Roman. Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur. 2. Nisi Metropolit. aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hæc vero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim ad Roman. Pontificem transmittant, *b* reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cætera alias sub fel. rec. Julio III. super his decreta: necnon & constitutio sub Innoc. III. in Concilio generali, quæ incipit: Qualiter *c* & quando; quam S. Synodus in præsenti innovat; ab omnibus observetur. Minores vero criminales causæ Episcopor. 3. in Concilio tantum provinciali cognoscantur, & terminentur. 4. Vel a deputandis per Concilium provinciale.

a Vide Concil. Sardicens. c. 3. c. ad abolendam, & c. excommunicamus, §. damnati vero, de hæret. & c. quo jure 8. dist.

b Supra Sess. 13. de Ref. c. 6. 7. & 8.

c Lateran. c. 8. & decretal. lib. 5. Tom. 1. c. 14.

DECLARATIONES.

1\. *Causæ criminales.*) Concilium provinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, quia vult hoc cap. ut non solum diffinitio, sed etiam cognitio sit tantum Sanctissimi. Sic Congregatio censuit die tertia Octobr. 1585.

2\. *Nisi Metropolitanis.*) Potest Metropolitanus cognoscere causas civiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3\. *In Concilio tantum provinciali.*) In Concilio provinciali possunt tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus inibi duodecim Episcopis a Concilio requisitis; quia constat Concilia provincialia ex minori numero

numero Episcoporum consistere. Nec obstat, quod cognoscendis causis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in causis majoribus, ut censuit Congregatio.

4. *Vel a deputandis.*) Non est necesse, quod sint Episcopi, qui deputandi sunt per Concilium provinciale; quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare causas Concilio Provinciali dissoluto, si causæ erant cœptæ ab istis deputatis ante dissolutionem dicti Concilii: quia in simili non expirat Jurisdictio Delegati. Quando vero causa non erat cœpta, dicti Deputati non possunt amplius illas terminare.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 10. num. 40. P. Henriquez in summa lib. 13. c. 55 §. 2. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Glos. 41. num. 5. ubi resolvit, Concilium in præsenti intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui, etiamsi sit causa atrocissimæ hæresis, aut læsæ Majestatis, minime citari possunt ad personaliter comparendum per quoscunque judices Ordinarios vel delegatos etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressa, ac speciali commissione manu Papæ signata. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. c. 123. lit. A.

β *Graviores.*) Quæ autem dicantur causæ graves & graviores, vide apud Clar. in pract. causar. crimin. in princ. num. 9. Læli, Jordanes lib. de majoribus Ecclesiæ causis, c. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. casu 266.

γ *Etiam hæresis.*) An causa hæresis in Episcopo reservetur Papæ? Affirmative decidit c. Inquisitores, de hæret. in 6. resolvunt Navar. Cons. 1. de foro comp. num. 5. Fenna. p. 3. dictor. Inquisit. commento 77. pag. mihi 577. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 2. q. 81. Art. 1. ℣. Advertendum tamen.

δ *Ab ipso tantum Romano Pontifice.*) An solus Papa possit deponere Episcopos? Affirmat Gonzal. dict. Glos. 41. num. 21.

CAPUT VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularitatibus & suspensionibus certis, & absolvendi sibi subditos a quibusvis casibus reservatis Sedi Apostolicæ, in foro conscientiæ, etiam a crimine hæresis.

1. α Licet β. &c. Episcopis ϑ in *a* irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, 2. ι ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex 3. κ homicidio, λ &c. voluntario, & exceptis aliis deductis ξ. ad forum contentiosum, 4. dispensare: & in quibuscunque casibus occultis, *b* etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes, 5. ε quoscunque sibi subditos, in Diœcesi

a Vide Sess. 14. c. 7. c. miror. & c. Contumaces, 50. dist. c. erga, 1. q. c. at si Clerici, de jud. & c. nuper de sentent. excomm.

b De quibus sub Alexan-

dro in Concil Lateran. parte 14. Constit. ejus.

cesi sua per se ipsos, 6. ꝟ aut Vicarium ad id specialiter deputandum, φ in foro conscientiæ gratis absolvere, imposita pœnitentia salutari 7. χ &c. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, ββ non eorum Vicariis, sit permissum.

DECLARATIONES.

1. *Liceat Episcopis.*) In hoc decreto non comprehenduntur inferiores habentes jurisdictionem Ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi privative quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Conc. Tridem. adhuc receptum non est, non possunt uti ista facultate concessa in hoc Decreto.

Episcopo in aliquod delictorum, (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licet ad se absolvendum, proprium suum confessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse potest ex eodem capite in sibi subditos exercere.

Nullius 13. Augusti, 1599.

Congregatio Concilii censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis beneficia obtinent, proprie comprehendi Decreto ejusdem Concilii, c. 6. Sess. 24. ℣. qui vero.

2. *Ex delicto occulto provenientibus.*) Episcopus, etsi a Simonia occulta dispensare possit: non potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per Simoniam occultam obtinet.

Absolutus vel dispensatus a proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concilium utitur verbo *occulti*, quod proprie loquendo dicitur quod probari non potest. Abb. in cap. vestra, de cohabit. Cleric. eo quod duo testes probare possunt, & verba Concilii secundum proprietatem sunt accipienda.

Idem respondit de illis, qui occasione delictorum occultorum ab officio inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probare, rei ipsi non fuerunt absoluti, nec definitive, nec alio modo, sed simpliciter dimissi recepta promissione de se præsentando; non posse istos uti hujus Canonis beneficio, quia causa fuit deducta ad forum contentiosum, sicque sufficit sola deductio, quidquid inde sequitur.

Item Congregatio censuit, si is clericus pervenit jam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare tam super irregularitate, quam super suspensione, ex delicto tamen occulto provenienti, quia se fecit promoveri non in ætate legitima; si necdum ad legitimam ætatem pervenit Clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem a Sede Apostolica.

3. *Homicidio voluntario.*) Appellatione homicidii non venit mutilatio membri. Nec obstat Gloss. *in Clement. prima de homicid.* quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad dispensationem.

4. Dispen-

4. *Dispensare.*) Quærebatur, an Episcopus in causa hujus c. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena Diœcesi legitime impedito, commoranti? Congreg. censuit, quod forensis in Casu hujus c. 6. potest absolvi in Sacramento Pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cujus Diœcesi vel civitate commoratur, non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod nuntii, qui possunt absolvere excommunicatos ob injectionem manus in Clericos, non possunt absolvere subditos extra provinciam. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientiæ, quæ requirit præsentiam, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nuntium, vel per literas.

5. *Quoscumque sibi subditos.*) Qui non sunt subditi Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in civitate, hoc decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in aliis civitatibus: habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolvi in Sacramento Pœnitentiæ a suis criminibus, non tamen dispensari super his.

6. *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*) Congreg. Conc. censuit, Episcopum posse non tantum Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committere absolutionem hujus cap.

7. *Idem & in hæresis crimine.*) Episcopus aut Inquisitor absolvere jam non possunt hominem hæreticum in foro conscientiæ, licet hæc facultas a Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsenti decreto Concilii derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in dicta Bulla Pii V.

Item quærentibus, an idem Decretum locum habeat in casibus post Concilium Tridentinum ex nova lege Sedi Apostolicæ reservatis? S. D. N. Greg. XIII. audita revelatione Congregationis respondit, non habere locum.

In delictis occultis in materia clausuræ, per constitutionem Pii V. censetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

a Vide Hugolin. de Irregular. cap. 13. §. 1. cum seqq. & cap. 62. P. Soar. de Censuris, Tom. 5. Disp. 7. a num. 20. Sayr. eod. Tract. lib. 7. c. 7. per totum. P. Henriquez in summa lib. 7. c. 31. §. 2. lit. V. lib. 14. c. 28. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 2. tit. 3. a num. 91. P. Ægid. de Coninck. de Sacr. & censur. Tom. 2. Disp. 18. dub. 14. Nicol. Garc. de Benef. p. 7. c. 11. num. 12. cum seqq. & p. 11. c. 10. num. 112. cum seqq. novissime Jacob. de Graffis Tom. 2. consil. tit de homicidio Cons. 2. num. 14. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 5. a num. 1. * Vide etiam Majol. de Irreg. lib. 1. c. 30. num. 9. & lib. 5. c. 55. a num. 4. Cened. in coll. 4. sup. Sextum & Clem. Gott. in quæst. Canon. lib. 1. c. 3. a num. 9. & c. 13. num. 18. 27. & 29. Salzed. ad Bern. Diaz in Canon. c. 13. lit. B. &

& c. 25. lit. B. & c. 26. lit F. & c. 86. lit. B. nec non & in c. 94. lit. B. ubi late Joan. Aloys Ricc. in praxi fori Eccles. dec. 518. & in praxi variar. resolut. c. 105. in 2. Vivel. in candelabro Eccles. tit. de Sacramento Ordinis n. 37. Ricc. etiam in dict. praxi resolut. c. 134. num. 1. & c. 240. ex num. 1. & in c. 298. num. 3. & in c. 304. ac etiam Guttier. de Matrim. c. 76. num. 37.

β *Episcopis.*) An etiam Abbatibus, aut aliis Prælatis habentibus proprium Dioc esim, & in ea jurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened. in Collect. ad sextum Collect. 4. num. 5. Arag. 2. 2. quæst 88. Art. 12. col. 7. concl. 4. Tolet. in summa lib. 2. c. 86. num. 5. ad finem. P. Soar. Tom. 4. de Pœnit. Disp. 30 Sect. 2. num. 6. Petrus de Ledesm. Tom. 2. summ. Tract. 3. c. 6. post cón. l. 20 diffic. 1. Nicol. Garc. dict. p. 7. c. 11. a num. 12. Affirmant P Henriquez in summa p. 1. lib. 6. c. 16. §. 1. Fr. Emman. quæst. Regul. T m. 1. q. 24. Art 13. & 16. & quæst. 61. Art. 9. Flores Var. lib. 3. q. 24. num. 18 Sayr. in Clavi reg. lib. 6. c. 11. num. 83 in fine. Avila de Censur. p. 7. Disp. 10. dub. 6. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. num. 5. † Ricc. dict. c. 304.

γ An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened. dict. Collect. 4. num. 3. P. Soar. de Censur Tom. 5. Disp. 41. Sect. 2. num. 7. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. Disp. 2. num. 11. Novissime D. Guttier. Canon. lib. 3. de Matrim. c. 49. a num. 16. & Ricc. in praxi var. resol. c. 136.

δ An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri, vices suas illi committendo? Affirmant P. Soar. dict. Tom. 5. Disp. 41. Sect. 2. n. 8. P. Valer. Reg. in praxi fori Pœnit. lib. 30. Tract. 2. num. 29. ℣. Secundum. D. Guttier. dict. Tract. de Matrim. c. 49. num. 21. contra Henriquez in summa lib. 14. de Irreg. c. 14. num. 7. & in Comment. lit. O.

ε An illa facultas dispensandi competat Capitulo Sede vacante? Affirmant Cened. dict. num. 3. P. Henriquez dict. c. 16. §. 1. Fr. Emman. dict. quæst. 6. Art. 9. P. Soar. Tom. 4. de Pœnit. Disp. 34. Sect. 2. n. 4. Ludov. Beja reso. casuum conscientiæ p. 4. casu 37. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Neapol. 66. num. 22. P. Sanch. dict. Disp. 2. num. 10. Nic. Garc. de benefi. p. 5. c 7. num. 41. & c. 11. num. 31. P. Valer. Regin. dict. n. 29. ℣. Quartum. Sayr. dec. 31. de tempor. Ordin. quem refert Aloys. Ricc. in collect. dec. 3. Collect. 721. ℣. Tertio dubitatur. † Aragon. q. 88. Art. 12. concl. 5. Ricc. in praxi var. resol. c. 118. num. 5.

ζ An competat Archiepiscopo, dum visitat? Affirmant P Henriquez lib. 14. c. 19. num. 3. Sayr. in Clavi regia, lib. 6. c. 11. num. 79. Avila de Censuris p. 2. c. 7. Disp. 1. dub. 10. concl. 3. & p. 7. Disp. 10. dub. 6 notab. 2. circa primam concl. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. num. 6. & lib. 4 c. 38. num. 13. & 14.

η An competat superioribus, seu conventualibus Religionum exemptarum erga Religiosos eis subditos? Affirmant, dicentes hoc expresse concessisse Pium V. in quodam Brevi, cujus verba refert Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 61. Art. 9. & Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig.

Relig. l. 1. c. 6. dub. 16. Lud. Beja in resp. cas. consc. p. 4. casu 37. in princ. P. Henriq. in sum. lib. 6. cap. 1. §. 8. & lib. 7. cap. 25. §. 2. & lib. 14. c. fin. §. 5. ad fin. P. Sanch de Matr. lib. 8 disp. 2. n. 13. & d. c. 11. n. 7. P. Molin. de justit. tr. 3 disp. 61. n. 4. & 5. & disp. 70. in fine. Sayr. de censuris, l. 7. c. 7. n. 23. Novissime Jac. de Graffis, tom. 2. Concil. sub tit. de Homicid. Cons. 2. n. 23. cum seqq. Negant Petr. de Ledesm. ubi sup. diffic. 3. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neapol. c. 66 num. 19. Nicol. Garc. d. c. 11. n. 20. P. Valer. Regin d. n. 29. vers. Quintum est. Ubi declarat, si a suo Prælato ei in illum finem subjiciatur.

ϑ *In irregularitatibus omnibus.*) An habeat locum, sive delictum sit proprium, sive alienum; Affirmant P. Valer. Regin. d. n. 28. in fine, ubi resolvit. posse Episcopum dispensare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo uxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse, & postea re comperta, vult facto divortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, ut in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare is, qui ob crimen occultum matris conjugatæ habebatur legitimus.

ι *Ex delicto occulto.*) An occultum dicatur, quod non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur? Affirmant Nav. in Man. cap. 27. n. 250. alias 255. Lud. Lop. tom. 2. p. 2. c. 8. Majol. de irregul. lib. 5. c. 51. n. 4. P. Henriq. lib. 14. c. 20. §. 4. Ant. Roch. de Visitat. verbo Occultis. Veg. in sum. p. 1. c. 49. casu 16. P. Paul. Comitol. resp. Moral. lib. 6. q. 44. num. 2. Tolet. in sum. l. 1. c. 89. n. 5. Vivald. in Candel. aureo, tit. de Irregul. n. 31. Genuens. d. c. 66. n. 2. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 8. c. 10. q. 9. Zerol. in praxi Episc. p 2. verbo Irregularitas, §. 1. Avil. de Censuris, p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 12. concl. 2 & p. 7 disp. 10. dub. 6. P. Soar. tom. 4 disp. 30. sect. 2. n. 2. & tom. 5. de Censur. disp. 41. sect. 2 n 6. P. Molin. de justit. tract. 3. disp. 79. n. 8. vers. 2. Fr. Emman quæst. Reg tom. 1. qu. 24. art. 11. P. Sanch. de Matr. lib. 2. disp 37. n. 11. & lib. 8. disp. 54. n. 55. & in præcepta Decalogi. lib. 2. c. 11. n. 19. cum seq P. Valer. Regin. d. tr. 2. n. 30. Negant dicentes occultum dici, quod non potest probari, quia ita censuit sacra Congregatio. Nic. Garc. de Benef. p. 7. c. 11. a num. 46. Jac. de Graffis l. 1. dec. c. 13. n. 45. & tom. 2. Consil. tit. de Homicid. cons. 2. n. 20. * Ricc. de prax. dec. 523.

κ *Ex homicidio.*) An sub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emm. qu. Regul. tom. 1. q. 24. art. 10. & in addit. Bullæ ad §. 13. n. 9. Emm. Sas verbo Irregularitas, tit. de Irreg. ex defor. illic. in fine. P. Henriq. lib. 13. c. 57. §. 1. lit. H. & lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. 1. Tolet. in sum. lib. 1. c. 88. vers. 6. & c. 89. num. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 44. sect. 2. n. 4. Genu. d. c. 66. n. 9. P. Molin. d. disp. 79. sub n. 8. Nicol. Garc. d. c. 11. n. 29. & 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, l. 1. c. 10. n. 49. P. Val. Reg. d. lib. 30. tr. 2. n. 91. P. Ægid. de Sacr. & Cens. tom. 2. disp. 18. dub. 8.

λ *Voluntario.*) Vide Fr. Emm. in Explic. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod casuale in pre-

 posito,

posito, vide Cov. in Clem. si furiosus, p. 2. in initio, & §. 1. num. 2. Nav. in Man. c. 27. num. 249. Veg. *en Espejo de curas*, c. 12. n. 325. Ludov. Lop. tom. 2. p. 2. c. 28. in princ. & cap. 30 Marc. Anton. Genuens. d. c. 66. num. 7. Tolet. in sum. lib 1. cap. 77. & 79. Hugol. de Cens. c. 33. de irreg. Avil. eod. tr. p. 7. disp. 3. dub. 7. & disp. 6. sect. 2. dub. 1. Fr. Emm. in sum. tom. 2. c. 176. cum duobus seqq. Anton. Roch. de Visit. verbo Homicidio voluntario. P. Molin. tr. 3. disp. 33. & 39. P. Soar. de Cens. tom. 5. disp. 44. sect. 1. & disp. 45. sect. 2. Sayr. eod. tr. lib. 7. cap. 7. num. 5. cum seqq. Vasq. tom. 2. disp. 10. num. 30. † Quod appellatione homicidii voluntarii non comprehendatur mutilatio membri voluntaria, censuit sacra Cardinalium Congregatio, ut refert in præsenti Farin. & post Nav. Viveld. & alios tradit novissime Jo. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles. dec. 520. Quod dicatur homicidium voluntarium, & quod casuale, tradit etiam in terminis Riccius in d. praxi dec. 519. & 521.

μ An procedat in homicida, qui ex industria occidit aliquem? Affirmat Zer. in praxi Episc. p. 1. verbo Privatio. §. 2. & verb. Vicar. §. 16. dub. 3.

ν An Episcopus possit in homicidio voluntario justo dispensare? Affirmant Salzed. in praxi cap. 14. lit. C. Veg. in sum. p. 1. cap. 56. casu 6. & cap. 127. casu 17. & p. 2. cap. 15. casu 40. *& en Espejo decuras*, cap. 11. num. 287. & c. 12. num. 232. Hugolin de Irregul. d. c. 33. §. 1. num. 1. & c. 44. §. 2. num. 4. & c. 62. §. 2. num. 5. Avil. de censur. p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Irregul. §. 8. P. Henriq. lib. 14. cap. 9. §. 3. & cap. 19. §. 4. lit. K. Guttier. Canon. lib. 3. cap. 6. n. 170. Plat. de Delictis, cap. 11. num. 12. Petr. Ledes. in sum. p. 2. tr. 3. c. 13. concl. 51. Viveld. in Candelabro aureo, tit. de Irregul. a num. 327. Fr. Emm. in sum. tom. 1. c. 172. n. 4. & qu. Reg. tom. 1. qu. 24. art. 8. & 9. dub. tom. 2. q. 105. art. 2. Negat. Garc. p. 7. c. 11. n. 39. * & Ricc. in prax. resol. c. 298. n. 5.

ξ *Ad forum contentiosum.*) An si delictum deductum sit ad forum contentiosum non tamen probatum, quia reus fuit absolutus, possit Episcopus dispensare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, Viv. in Cand. Aureo tit. de Excommunc. num. 42. Jacob. de Graffis, lib. 1. dec. c. 13. n. 42. & tom. 1. Cons. lib. 5. tit. de Homic. Cons. 2. n. 30. Veg. in sum. p. 2. c. 15. casu 2. Sayr. de Cens. lib. 7. c. 7. n. 11. P. Soar. eod. tract. disp. 41. sect. 2. num. 6. P. Molin. de Justit. tract. 5. disp. 79. n. 8. vers. 2. & 3. Avil. de Cens. p. 7. disp. 1. dub. 11. concl. 3. Anton. Genuens. d. c. 66. n. 5. & 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 37. n. 12. & lib. 8. disp. 24. n. 57. § Vide Sanch. de Matrim. lib. 8. dispensatione 14. num. 9. Guttier. de Matr. c. 123. n. 18. tit. Quinta concl. Jo. Aloys. Ricc. in prax. fori Ecclesiast. dec. 522.

ο Utrum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & jam judicio finito punitum, possit Episcopus dispensare in eo? Affirmat Avil.

Avil. de censuris, p. 7. disp. 10. dub. 7. P. Sanch. d. cap. 11. num. 21. vers. Sed quid. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. n. 29. vers. Sextum est. P. Henriq. lib. 14. de Irregular. c. 7. num. 5. Negant Gutier. Canon. lib. 1. c. 3. ad fin. Fr. Emm. tom. 1. sum. c. 168. in fine. in 2. edit.

ꝛ *Casibus occultis.*) Qui sint, vide apud P. Henriq. lib. 14. cap. 20. §. 4. Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fol. 136. P. Sanch. de Matrimonio, lib. 8. disp. 34. n. 55. cum seqq.

ς *Quoscunque sibi subditos.*) An comprehendet vagabundos? Affirmant, quia cum nullibi domicilium habeant, subduntur Episcopo, in cujus diœcesi reperiuntur. P. Soar. tom. 4. de Pœn. disp. 30. sect. 2. num. 3. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. num. 8. 9. dicit, quod etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores propriam diœcesim habentes, & num. 17. in fine, resolvit verba Concilii (quoscunque sibi subditos in diœcesi sua) esse intelligenda, ut nullatenus jurisdictionem Episcopi limitent, sed tantum velint, ut Episcopus possit absolvere quoscunque sibi subditos, & quomodocumque subdantur, nempe, vel quia sunt Ordinarii subditi, utpote, qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, eo quod in sua diœcesi inveniuntur tanquam advenæ, & peregrini, de quo etiam vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Vicarius, §. 18. dub. 4. Nicolaum Garc. de Benef. p. 11. c. 10. num. 139.

ꝛ *In diœcesi sua.*) Posse Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illa in *diœcesi sua*, referri ad posteriorem partem hujus text. in quo conceditur Episcopis facultas absolvendi a reservatis, resolvunt P. Soar. tom. 5. de Censuris disp. 41. sect. 2. num. 10. & n. 12. in fine. P. Sanch. d. c. 11. num. 12. Contra vero P. Henriq. lib. 14. c. 20. §. 5. Avil. de Censuris, part. 7. disp. 10. dub. 6. Fr. Emm. in sum. tom. 2. c. 69. numer. 1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, non advertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez. lib. 3. fol. 99. paulo ante secundam partem tractatus hæresis tit. 4. lib. 8. Ordinat. dicit eam dispensationem esse pro solo conscientiæ foro.

ꝛ Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam aut in alios casus labatur, a quibus potest ipse suos subditos absolvere, aut cum eis dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, ut eum absolvat, vel cum eo dispenset, docent P. Soar. d. disp. 41. sect. 2. n. 15. P. Sanch. de Matr. lib. 8. disput. 3. n. 3. & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 11. Nicol. Garc. de Benefic. part. 11. c. 10. n. 139.

ꝛ *Aut Vicarium.*) Vide P. Sanch. de Matr. lib. 2. disp. 40. n. 13.

φ *In foro conscientiæ.*) Quod absolutio prodest tantum quoad forum conscientiæ, & quod ab excommunicatione potest Episcopus absolvere extra Confessionem Sacramentalem vigore hujus Decreti, tenent Fr. Emm. Regul. tom. 1. q. 20. art. 7. & q. 61. art. 10. P. Henriq.

riq. in sum. l. 7. c. 13 §. 2. Jacob. de Graffis, lib. 1. cap. 13. num. 32. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapolit. c. 69. num. 18. P. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. lib. 6. c. 16. num. 4. P. Sanch. de Matr. lib. 8. disp. 34. n. 29. Avila de Censuris, p. 1. c. 7. disp. 3. dub. 13.

ꝸ *Idem & in hæresis crimine.*) Si hæreticus occultus a secreta hæresi vel apostasia sit in foro conscientiæ legitime absolutus, quod non videtur manere irregularis, asserunt Vivald. in Appendice ad Candelab aureum c. 1. n. 13. P. Henriq. in sum. lib. 14. c. 4. §. 6. Avil. de Censuris, p. 7. disp. 4. dub. 2. Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. c. 10. n. 85. Contra resolvunt Perez lib. 3. in tract. de hæret. p. 1. prope finem, p. 99. tit. 4. l. 8. Ordinar. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 13. n. 18. P. Soar. tom. 5. disp. 43. sect. 1. n. 5.

ɸ An irregularitate orta ex hæresi occulta & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute hujus capitis? Affirmant Hugolin. de Irregular. c. 36. in princ. n. 5. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 25. a n. 15.

ꭤ Fr. Emman. in Addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 9. num. 69. docet, quod facultas data Episcopis hoc, c. 6. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum, quando ipse hæreticus solus absque eo, quod ab alio audiverit, committit occulte crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu exteriori, quamvis nemo eum audiat Et quod illa facultas non extenditur ad hæresim occultam, quando adest complex, nam alias, inquit, esset destruere machinam sancti Officii, &c. Et quod Concilium non dat facultatem absolvendi ab obligatione denuntiandi complicem, quem habet, alias est excommunicatus per edictum sancti officii, cujus excommunicatio stat semper, de quo etiam Nicol. Garc. de Beneficiis. p. 11. c. 7. 142.

ꭤꭤ Utrum facultas concessa Episcopis in hoc capite, sit per Bullam Cœnæ revocata, quoad absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ? Eam facultatem non esse revocatam tuentur Navar. in Manual. c. 27. n. 260. in fine & Cons. 11. q. 1. sub tit. de Privil. in 2. edit. Vela de Pœnis delictor. c. 14. vers. de Jure vero Canonico. Llamas in Methodo curat. part. 3. c. 1. §. ult. in fine. Emm. Sa verb. Episcopus num. 37. Angles in Flor. Theolog. part. 1. tit. de Confess. q. 4. art. 5. diffic. 6. Veg. tom. 2. sum. c. 125. casu 11. Cordub. in sum. q. 8. punct. 1. Vivald. in Candelab. p. 1. tract. de absolut. num. 13. & p. 2. in expositione Bullæ Cœnæ num. 14. Fr. Emm. in summa, tom. 1. c. 131. num. 3. in 2. edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 70. & quæst. Regul. tom. 1. quæst. 20. art. 10. Gutt. Canon. in posterior. edit. l. 1. c. 13. ad finem. Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ claus. 10. num. 44. in fine. P. Henriq. in summa. lib. 6. c. 14. n. 7. Pet. de Ledesm. in sum. p. 2. tra. 1. c. 6. post 20. concl. difficult. 7. Bannes 2. 2. quæst. 11. art. 4. dub. 2. post 2. concl. argum. 3. ✝. Et si quis objiciat, & ibi Arag. art. 3. Col. 10. vers. Sed dubium est, quisnam possit. P. Soar. tom. 5. de Cens. disp. 21. sect. 3. num. 5. Prædictam tamen facultatem

tatem revocatam esse tenent Majol. de Irregul. lib. 5. c. 46. n. 6. vers. Caveant. Tol. in summa in Bulla Cœnæ Excomm. 14. in fine. Vivald. Palinodiam recantans in editione noviori, An. Dom. 1602. in Candel. p. 1. tit. 11. de Absolut. n. 13. Hugolin. de casibus Pontifici reservatis. p. 2 c. 2. §. 4. super vers. Etiam prætextu quarumcunque facultatum, n. 3. Param. de Origine Inquisit. lib. 3. q. 9. n. 191. P. Molin. de Just. tract. 3. disp. 64. n. 8. & tr. 5. disp 18. n. 2. Nic. Garc de Benef. p. 11. cap. 10. num. 115. Sayr. decis. 10. de sent. excom. quem refert Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 4. Collect. 521. vers. Tertio. Et secundum hanc opinionem in supremo Generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronuntiatum esse testatur Penna in Direct. Inquisit. p. 3. q. 92. comment. 141. vers. pen. sic declarasse Greg. XIII. refert. Fusc. de Visit. lib. 2. c. 31. n. 5. & c. 23. n. 4. & audivisse a religioso docto, & fide digno sic declarasse Clem. VIII. dicit P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 19. q. 3. & c. 10. p. 10. & ita censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserit P. Soar. tom. 4. disp. 30. sect. 2. n. 11.

ββ *Non eorum Vicariis.*) Vide Fr. Emman. in Explicat. Bullæ Cruciatæ fol. 116. & in addit. p 2. fol. 124. & quæst. Regul. tom. 1. q. 20. art. 11. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Vicarius, vers. Primum dubium, p. 337. & p. 1 verbo Hæretici. vers. P. Sanch. lib. 2. de Matrim. disp. 40. n. 27. & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 22. cum seqq. novissime Guttier. d. tract. de Matr. c. 49. n. 18. 22. & si hic text. Vicarios non excluderet, illis videri datam potestatem, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 83. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 59. n. 11.

CAPUT VII.

Administrentur Sacramenta, eorumque vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula: Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione ejus, quod agitur.

a Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat; præcipit S. Synodus Episcopis omnibus; ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, servari studeant, juxta formam a sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: nec non ut *a* inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus

a Supra Sess. 22. de Sacrificio Missæ c. 8.

bus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. in fine tract. *de la doctrina Christiana.* Fr. Joan. Gonzal. *el tradato del perfecto Christiano* fol. 219. vers. ubi Concilium in præsenti citat.

CAPUT VIII.

Publice peccantibus injungenda publica Pœnitentia, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum: Pœnitentiarii in Cathedralibus collocandi cum quorundam observatione.

a 1. Tim. 1. c. sed illud 45. dist. c. si peccaverint, vers. ergo, 2. q. 1.

b c. pœnitentes, & c. in capite cum seq. 50. dist.

Apostolus monet a β publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam b publice injungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suæ emendationis testimonio ad rectam revocet vitam. Episcopus tamen publice hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. 1. In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, 2. γ δ Pœnitentiarius aliquis, 3. cum unione præbendæ, 4. proxime vacaturæ, 5. ab Episcopo instituatur, qui magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, & †, annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6. dum Confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1. *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*) Officium pœnitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quem quoque pertinet electio personæ quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus: collatio autem præbendæ uniendæ ab his fieri debet, ad quos antea spectabat.

In omnibus Cathedralibus.) Congregatio censuit, hoc decretum intelligi tantum de Cathedralibus, & in aliis Ecclesiis Collegiatis non habere locum. Item pœnitentiarium teneri confessiones audire in Ecclesia, alias privari posse.

Con-

Congregatio Concilii censuit, defectum ætatis 40. annorum non obstare, ubi alias aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præsupposito juxta decisionem Congregationis alias editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatum, cui post Concilium injunctum est, munus pœnitentiarii, possit vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia? Congregatio censuit non posse.

2. *Pœnitentiarius aliquis*) Si officii Pœnitentiarii & unitæ præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel alias præbenda esset reservata, vel affecta, electio personæ Pœnitentiarii hujusmodi pertineat ad Sanctissimum, prout bis, re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interesset, & eorum binis allegationibus perpensis, censuit Congregatio pertinere ad Sanctissimum.

Uniones factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu hujus cap. in favorem Pœnitentiarii, dicuntur saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc Decreto ad effectum, ut tales uniones cadant sub exemptione regulæ revocatoriæ unionum.

Congregatio Concilii censuit, institutionem officii pœnitentiarii, ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ pœnitentiariæ unitæ ab illo fieri debere. 23. Jun. 1594.

Congregatio Concilii censuit, pœnitentiarium ad præscriptum Concilii institutum ante vacationem præbendæ ei officio unitæ, neque vocem in Capitulo, neque in choro sibi vendicare posse minusque habendum interim esse pro Canonico, præbendam autem ipsi officio uniendam integram, atque Canonicalem esse debere. 31. Maji 1596.

Congregatio Concilii censuit, si collatio sit communis inter Episcopum, & Capitulum, & vacatio præbendæ pœnitentiarii contingat in quatuor mensibus inferiorum collatorum, electionem personæ pœnitentiarii ad Episcopum, & Capitulum simul, quemadmodum ante Concilium, pertinere. Januar. 1597.

3. *Cum unione præbendæ.*) Præbendæ pro pœnitentiario a Capitulo Sede vacante, assignari valide non possunt, sed ab Episcopo hoc præstandum est.

Portio, quæ fit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda Canonicalis.

In Ecclesia, ubi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta est, a Sede Apostolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum assignatione stipendii 79. scutorum a Capitulo in perpetuum persolvendorum. At si non esset præbenda, & fructus omnes existerent in distributionibus quotidianis, tunc distributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius a Capitulo Sede vacante institutus acquirit aliquod jus ad Canonicatus & præbendas ejusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apostolica fuit provisus, etiamsi Canonicatus, & præbenda primo vacatura, spectaret ad Pœnitentiarium.

Con-

1. Mart. 1598. Congregatio Concilii censuit, & declaravit pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilii institutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipsi officio unitæ.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilii censuit tam Theologi, quam Pœnitentiarii præbendam, etiam postquam est effectum sortita, non subjacere optioni.

7. Jun. 1601. In Cathedrali Vercellensi sunt 24. Canonici, quorum duodecim ex designatione Episcopi sunt Sacerdotes, sex Diaconi, & alii sex Subdiaconi.

Ex consuetudine illius Ecclesiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus retento titulo optat præbendam temporalem vacantem, alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis superioris, & ita Diaconus potest optare titulum sacerdotalem Canonici sacerdotis defuncti.

4. *Proxime vacatura.* Non tamen in mense Papæ. Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedis reservatis vacans, non potest erigi in præbendam pœnitentialem. An autem præferatur provisio Theologi, *sup. c. 1. sess. 5.*

In Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primo vacavit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans: sed si ante optationem Episcopus erexit, erectio prævalet, nec poterit postea optari.

Fuit dubitatum, an præbenda pœnitentiarii defuncti possit optari? Et congregatio respondit, non posse.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cujus erat Pœnitentiarius, possit optari a Canonico ordinis inferioris, adeo ut præbenda Pœnitentiarii debeat postea obtineri a Canonico ordinis inferioris?

Congregatio Concilii censuit, non posse.

5. *Ab Episcopo instituatur.*) Solo scilicet, absque consensu Capituli, & etiam ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam posito, quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur. *supra hoc c. §. Cum omnes.*

6. *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.*) Si Pœnitentiarius ex vi hujus decreti deputatus renueret confessiones audire, puniri deberet ab Episcopo, & cogi, ut officium sibi injunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit confessiones in Ecclesia, sive sit in confessionario, sive extra. Illo autem tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro divina celebrantibus, aut recitat officium private, & non celebravit Missam, non est censendus esse præsens in choro.

Giennensis 4. Sept. 1597. Congregatio Concilii censuit, Pœnitentiarium, dum confessiones audit, in Ecclesia censeri præsentem, etiam in processionibus, & orationibus.

17. Jun. 1597. Congregatio Concilii censuit, Pœnitentiarium non posse absolvere a casibus Episcopo reservatis, nisi Episcopus ipse hanc ei tribuerit facultatem.

Non

CAPUT IX.

Ecclesiæ sæculares, quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

Quæ alias sub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1. in beneficiorum, *ß* etiam exemptorum, 2. visitatione constituta sunt; eadem etiam 3. in iis Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, 4. *γ* cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Provinciali a Prælato loci illius 5. electus fuerit, tanquam Sedis Apostol. delegato visitentur: non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus quibuscunque, etiam immemorabilibus.

a Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7. de refor. c. 8. & sess. 22. de ref. c. 8.

DECLARATIONES.

1. *Beneficiorum etiam exemptorum.*) Beneficia nullius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent a viciniori Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato: Archipresbyteratum etiam, qui nullius Diœcesis est, a viciniori Episcopo visitari oportet.

Congregatio Concilii censuit, sæpius Ecclesias sæculares nullius Diœceseos quantumcunque exemptas, & Sedi Apostolicæ immediate subjectas, earumque Prælatum sæcularem habentem in eas jurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo, cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore Decreti *capitis noni*, *Sess.* 24. 4. Decemb 1597.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum legitime impeditum posse ex facultate sibi a Conc. Trident. tradita in hoc cap. 9. Sess. 24. Ecclesias, quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare.

2. *Visitatione.*) Visitator vigore hujus Capituli in Concil. Provinciali eligendus est a Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

3. *In iis Ecclesiis sæcularibus.*) Hoc Decretum habet locum in Ecclesiis sæcularibus, non regularibus, etiamsi subessent beneficia sæcularia, ut solent esse in Abbatiis, quia illa beneficia sæcularia possunt visitari

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam alii inferiores una cum viciniori Episcopo cumulative. S. D. N. Gregorius XIII. quoad parochiales, quibus inservitur per presbyteros sæculares, non Regulares, licet sint unitæ ac dependentes a regularibus, & ideo hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breve propter abusus

Hh 2 Episco-

tas, & poteftas fori pœnitentialis conceffa ipfi tantum. Ideo fupplicatur pro opportuna fuper tribus his cafibus declaratione.

Refponfio Congregationis facræ ad propofitam caufam.

Libellus, qui erit cum his literis, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarii in ifta Ecclefia inftituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini interpretum propofitæ fuerunt. Congregatio ad primam refpondendum cenfuit, Pœnitentiarium teneri integras Confeffiones audire, non autem folos cafus refervatos. Ad fecundam, debere eundem Pœnitentiarium pro fructu peccata confiteri volentium affiftere certis horis opportunis, in loco & Sede, pro Epifcopi, ad quem hoc fpectat, arbitratu. Quo vifo ad tertiam refpondit, novas confuetudines non inducendas. Romæ, die 21. Aprilis 1687.

Qui tempore Pafchæ peccata fua fuerit confeffus Pœnitentiario deputato, fatisfacit præcepto Ecclefiæ contento in capit. *Omnis utriusque fexus, extra de Pœnitent. & Remiss.* fic enim deciderunt Illuftriffimi Domini Cardinal. Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMISSIONES.

α Vide Medin. tract. 2. de Pœnitent. quæft. 40. verf. Alia eft pœnitentia. Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. difp. 10. n. 75. * Vide etiam Navar. in 6. judic n. 1. de pœnit. dift. 1. Ber. Diaz. in prax. canon. cap. 23. ubi etiam Salzed. lit. B. & in c. 79. in lit. B.

β *Publice peccantes.*) Vide Nav. in Man. c. 8. num. 10. P. Ægid. d. difput. 10. n. 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis, &c.*) Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glofs. 9. §. 2. num. 84. ubi adducit fequentem facræ Cardinalium Congregationis decifionem. Si Officii Pœnitentiarii & unitæ præbendæ vacatio contingit in menfe Apoftol. vel alias præbenda effet refervata, vel affecta, an electio perfonæ Pœnitentiarii hujusmodi pertineat ad Epifcopum, vel ad Sanctiffimum? Bis re diligenter difcuffa, citatis etiam procuratoribus Epifcoporum, quorum intereft, & eorum bonis allegationibus perpenfis, cenfuit pertinere ad Sanctiffimum.

δ Canonicum Pœnitentiarium non poffe optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 34. num. 78. cum feqq. ubi dicit facr. Cardinal. Congregationem in hæc verba cenfuiffe: Non poteft optari præbenda, nec dimiffo officio poteft optare aliam præbendam, cujus officio fuit perpetuo unitus unicus Canonicatus, & certa præbenda.

† *Vel jure Canonico.*) Vide Peregr. conf. 3. n. 19. vol. 2.

ε *Annorum quadraginta.*) Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 164. in fin.

CAPUT IX.

Ecclesiæ sæculares, quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

Quæ alias sub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1. in beneficiorum, *β* etiam exemptorum, 2. visitatione constituta sunt; eadem etiam 3. in iis Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, 4. *γ* cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Provinciali a Prælato loci illius 5. electus fuerit, tanquam Sedis Apostol. delegato *δ* visitentur: non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus quibuscunque, etiam immemorabilibus.

a Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7. de refor. c. 8. & sess. 22. de ref. c. 8.

DECLARATIONES.

1. *Beneficiorum etiam exemptorum.*) Beneficia nullius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent a viciniori Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato: Archipresbyteratum etiam, qui nullius Diœcesis est, a viciniori Episcopo visitari oportet.

Congregatio Concilii censuit, sæpius Ecclesias sæculares nullius Diœceseos quantumcunque exemptas, & Sedi Apostolicæ immediate subjectas, earumque Prælatum sæcularem habentem in eas jurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo, cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore Decreti *capitis noni*, *Sess.* 24. 4. Decemb 1597.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum legitime impeditum posse ex facultate sibi a Conc. Trident. tradita in hoc cap. 9. Sess 24. Ecclesias, quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare.

2. *Visitatione.*) Visitator vigore hujus Capituli in Concil. Provinciali eligendus est a Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

3. *In iis Ecclesiis sæcularibus.*) Hoc Decretum habet locum in Ecclesiis sæcularibus, non regularibus, etiamsi subessent beneficia sæcularia, ut solent esse in Abbatiis, quia illa beneficia sæcularia possunt visitari

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam alii inferiores una cum viciniori Episcopo cumulative. S. D. N. Gregorius XIII. quoad parochiales, quibus inservitur per presbyteros sæculares, non Regulares, licet sint unitæ ac dependentes a regularibus, & ideo hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breve propter abusus

Episcopo Sarsinatensi, salvis juribus utriusque partis, contra Abbatem de balneo Camaldulensium.

Sola beneficia sæcularia exempta, non autem Regularia, ex vi hujus Decreti ab Ordinariis visitari possunt. Itemque personæ Ecclesiis etiam non inservientes.

4. *Cujus Cathedralis Ecclesia est proximior.*) Ab ipsamet Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, ut concedat literas dimissorias iis, qui sunt nullius Diœcesis, quando non constat, quod sint infra fines alicujus Diœcesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in Sess. 5. c. 3. ut plebem commissam unusquisque Superior salutaribus verbis pascat.

Item Episcopus vicinior poterit in visitatione ejus, qui est nullius Diœcesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non residendi suis subditis concedat, monere & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tanquam viciniorem non spectat Sacramentum Confirmationis his, qui nullius Diœcesis sunt, ministrare, cum possint ipsi accedere, ad quem maluerint Catholicum Episcopum: salvo tamen majori jure Episcopi, si aliunde id sibi competit, juxta quod non modo Ecclesiam visitabit, sed etiam Prælatum illius, alios que ministros.

Pro (*si id constet*) cave ne legas (*si id possit*) retinendum est enim prius, & rejiciendum posterius.

5. *Electus fuerit.*) Et talis electio ligat successores, ut sæpe declaratum est.

REMISSIONES.

α Vide supra Sess. 6. de reform. cap. 4. & Sess. 7. de reform. cap. 8. & Sess. 21. de reform. c. 8. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. prope finem. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 1153 * & in sua prax. var. resol. 43.

β *Etiam exemptorum visitatione.*) Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. † & Rotam. noviss. dec. 798. n. 4. in recollect. a Farinacio.

γ *Cujus Cathedralis Ecclesia est proximior.*) Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari a viciniori Episcopo, & id ab eodem faciendum est, non solum in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent a viciniori Episcopo, refert Zerol. in praxi Episc. 1. verbo Visitatio, §. 11.

δ *Visitentur.*) An procedat in Prælatis inferioribus habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. var. lib. 3. q. 24. num. 24. † & Ricc. in prax. var. resol. c. 301. n. 3.

CAPUT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

α Episcopi, ut aptius, quem regunt, populum possint in officio atque obedientia continere, in omnibus iis,

1. quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, jus & potestatem habeant etiam, tanquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, juxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur, 2. γ *a* Nec in his, ubi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, 3, δ, appellatio, seu querela etiam ad Sedem Apostolicam interposita executione eorum; quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, 4. quoquo modo impediat, aut suspendat.

a Supr. sess. 22. de ref. c. 1. & sess. 13. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1. *Quæ ad visitationem ac morum correctionem.*) Ea, quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, non possunt per appellationem impediri vel suspendi ullo modo.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum solum, visitando, posse non tantum monere; sed etiam aliquod crimen corrigere? etiamsi in *c. statuit sess.* 15. dicatur debere duos Capitulares assumere: sed hoc fit, cum procedendum est ad pœnam dictam punitionem respicientem: sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, contra non recitantes horas; contra non incedentes in habitu honesto, & similia; id solus efficere potest, quia decretum Concilii corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Adverte tamen, quod non potest Episcopus prætextu, quod sit Sedis Apostol. Delegatus, declinare jurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilium hic, tanquam Ordinarius, poterat uti eodem jure eademque potestate.

In eadem materia correctionis, ubi Episcopus etiam sine processu & sine scriptis carcerat subditos, & diu tenet carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, si carcerati appellaverint ad eum, & dummodo interim non impediatur aut suspendat executionem eorum, quæ ab Ordinario decreta fuerunt, ut hic & Sess. 22. c. 1.

2. *Nec in his ubi de visitatione.*) Congregatio censuit hoc habere locum, quando non fuit processum judicialiter, sive compilato ac proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari, quod sit suspectus, si voluerit visitare ad correctionem, (etiam non compilato processu) & imponere pœnam ordinariam. Fuit etiam dictum, quod sicut in aliquo casu datur appellatio de jure, ita etiam poterit allegari suspectus in aliquo casu: nam decretum istud non habebit locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedet.

Fuit dubitatum, an Episcopus visitans possit alligari suspectus, & fuit

fuit resolutum die 6. Octob. 1588. quod non possit, si voluerit visitare ad correctionem & non compilato processu, quo casu non potest infligere pœnam ordinariam. Sed si voluerit visitare compilato processu & imponere pœnam ordinariam, fuit dictum. quod sicut in isto casu dabatur appellatio de jure, ita etiam poterat allegari suspectus, nam c. istud non habet locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedebat.

3. *Appellatio.*) Interposita appellatio ad Metropolitanum ab Episcopo vigore hujus Decreti tanquam Delegato Apostolico, visitante, licet devolvat causam, non tamen visitationem seu executionem suspendit. Casu autem, quo locus sit appellationi, acta sunt transportanda, & danda copia, juxta præscriptam, *c.* 3. *sess.* 13. *c.* 20. *hujus sess.* quia hoc decretum non sustulit appellationem devolutivam, sed suspensivam tantum, licet Episcopus id faciat, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Quod dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio censuit servanda esse Decreta Concil. *sess.* 13. *c.* 3. *& c.* 20. *hujus sess.*

4. *Quoque modo impediat, aut suspendat.*) In causis visitationis & correctionis appellari potest post diffinitivam, ita tamen, ut appellatio non suspendat executionem, prout sancitum est supra. Quod si Episcopus compilato processu, formato judicio, servatis servandis, prout juris fuerit, procedat, veluti in causa blasphemiæ, adulterii, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum divinum officium, & similia non habeat locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum juris allegat. 70. num. 5. cum sequentibus. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 19. lit. B in fin. & tradita per Cenedum in collectan. 14. ad Sextum n. 3. Aloys. Ricc. resolut. 7. in sua prax. var. resolutionum, & resolutione 126. num. 1.

β *Tanquam Sedis Apostol delegati.*) An in dubio videantur procedere ut delegati? Vide Menoch. de Præsum. lib. 2. quæst. 17. n. 4. Navar. cons. 32. de sent. excomm. n. 8. Mascard. de Probat. concl. 945. num. 15. Gened. ad Decret. collect. 1,7. n. 1.

γ *Nec in his ubi de visitatione &c.*) Doctores statim citandi dicunt, quod procedit, quando judex superior non justificata appellatione, nec visis actis processus, inferiorem inhibere contendit: sed si, postquam appellatio justificata fuerit, ex processu jam ad tribunal appellationis delato, inhibitio concessa fuerit, veris obtemperanda, nec poterit inferior judex ad suæ sententiæ executionem procedere. Aliter quidem superiorum judicum auctoritas, & potestas non vulgarem jacturam pateretur, dareturque causa inferioribus judicibus, ut pro libitu judicarent, & auxilium appellationis multis causis nihil proficeret, aliæque incommoda multa sequerentur, quæ a mente sancti Concilii aliena sunt, vide Sayr. in Clavi Regia lib. 8. cap. 2. num. 23. Soar. de Paz in praxi tom. 2. par. 5. c. unic.

anic. num. 14. & vide quid Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 6. art. 2: optime Gur. Philipp. p. 1. §. 7. n. 10. ibi: *El Obispo en casos de visitation de sus subditos puede proceder, ordenar castigar, y executar sin embargo de appellation, inhibition, ni querela alguna, por remitir se a su prudentia como de legado de la sede Apostolica.* † Salzed. d. lit. B.

ꝛ *Appellatio*) Quod intelligatur de suspensiva, & non devolutiva, tenet Thom. Valasc. tom. 1. Alleg. 70. n 6. in fine, dicit aliter explicando Gonzalus Mendez de Cabeo lib. 1. divers argum. cap. 19. a num. 8. Sed sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Si in visitatione appellari contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apostol. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad devolutivam, non quoad suspensivam, refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Visitatio. §. 3.

s An Episcopus possit in Visitatione recusari tanquam suspectus? Vide supra Sess 7. c. 8. de Reform. Et libet hic inserere tenorem cujusdem epistolæ, quam S. D. N. Paulus V. transmisit ad Episcopum Portugalensem. Venerabilis frater, salutem & Apostolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis nuper expositum fuit, quod visitationes, quæ in tua diœcesi in vim Decretorum Concil. Trident. & alias legitime fiunt, sæpius impediuntur, eo quia visitati Prælatum, seu alium legitime visitantem suspectum allegant, in magni divini cultus præsertim & fabricæ Ecclesiarum præjudicium. Quamobrem nos hujusmodi abusum tollere volentes, supplicationibus tuo nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, de consilio venerabilium fratrum nostrorum sacræ Rom. Ecclesiæ Cardinal. sacri Concil. Trid. interpretum Apostol. auctoritate tamen præsentium declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitime competit, visitantem non posse uti suspectum recusari, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostol. cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 29. Octobr. 1610. Pontificatus nostri anno 6. S. Cobellutius. Venerabili Fratri Gondizalvo Episc. Portugalensi.

CAPUT XI.

Ob honorarios titulos & privilegia particularia nihil est derogatum juri Episcoporum quantum ad omnia, nisi, &c.

Quoniam privilegia, *a* & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit S. Synodus, ut si quando justis, gravibus, & fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel

a Supr. Sess. 6. c. 3.

vel extra, insignibus decorandos esse placuerit, β nec non alios, cuicunque monasterio oblatos, vel quomodocunque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, aut Collegiis, aut quocunque alio titulo assumi, 1. nihil ex iis Privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quo minus ii, quibus ea jam concessa sunt, vel inposterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quoad Capellanos Regios, * juxta constitutionem Innocentii III. quæ incipit, *a* Cum Capella, subjecti existant: γ exceptis tamen iis, qui prædictis locis, 2. aut militiis actu serviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, † subque eorum obedientia vivunt, sive iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscunque, † 3. δ etiam religionis S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ vero privilegia residentibus in curia Romana vigore *b* Eugenianæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur, sed Ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant: non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

a c. cum capella. extr. de privil. Decretal. l. 5. t. 33. c. 16 Vide paulo post.

b c. divina de privil. in extrav. com.

DECLARATIONES.

1. *Nihil ex iis privilegiis detractum esse Ordinariis.*) Hoc cap. non habet locum in civilibus causis, sed iis, quæ hic exprimuntur in decreto.

2. *Aut militiis actu serviunt.*) Fratres S. Joannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inservientibus, in eorum Ecclesiis ad eum finem, ut possint ordinari.

3. *Etiam Religionis S. Joannis Hierosolymitani.*) Non inserviens actu militiæ, nec inserviens in ejus domo, nec sub illius obedientia, si non probaverit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet ejus privilegio gaudere: super quo videatur constitutio Gregorii Papæ XII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias a Sanctissimo Domino nostro, debent literas Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur, *sess.* 2. *c.* 3. *sess.* 14. *c.* 4. *& præsenti cap.*

Lib. 5. Decretal. De privilegiis & excess. privileg. cap. 16. Innocent. III. Episcopo Lingonensi.

Cum capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur hujusmodi Privilegio, quod nullus Archiepisc. vel Episcopus in personas Canonicor. ejusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare, quidam capellæ supradictæ Canonici, qui Parochiales Ecclesias a te tenent, occasione Privilegii prælibati in his etiam, quantum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcunque graviter interdum excedant, tuæ correctioni recusent & sententiæ subjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt ejusdem ratione capellæ, Apostolicis Privilegiis deferas reverenter; sed in quantum ratione Parochialium Ecclesiarum, vel alias jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem libere prosequaris.

In Sexto, de Privilegiis.

Volentes libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes Privilegio exemptionis indulsit) sic integram observari, ut & illam alii non infringant, & ipsi ejus limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quod quantumcunque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti sive contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, rite possunt coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, (prout jus exigit) exercere.

Nunquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utique, quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistit, conveniri possunt aliquatenus super istis: nec domicilior. prætextu, locorum diœcesani, (si ubi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conveniantur) remittendi illuc, vel ipsis, ut illic respondeant, injungendi habeant aliquam potestatem, salvis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum jurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus ut nonnisi sub uno judice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico Privilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari a quoquam valeant, a Sede Apost. est indultum, (sicut sunt religiosi quam plures, in quorum Privilegiis continetur, ne quisquam Episcopus, vel Archiepisc. monast. suorum Monachos pro ulla causa, ullove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: iidem Ordinarii jurisdictionem suam, quantum ad ista, ubicunque illi fuerint, penitus exercere non possint, nisi forsan ipsi Monachi ad Monasteriorum suorum Prioratus, Ordinariis iisdem subjectos, fuerint destinati. Tunc enim

enim etsi libere possint ad eadem monasteria reverti, ac tam illorum quam ipsorum Prioratuum Monachi reputentur, (cum non sit inconveniens aliquem utrobique locum habere Monachicum) unum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratuum dicti Ordinarii sua jurisdictione in ipsis etiam, quoad præmissa (quamdiu morantur in illis) licite uti possunt.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regular. Tom. 2. q. 104. Art. 3. Flamin. de Resign. lib. 3. q. 11. n. 5. Zerol. in praxi Episc p. 2. verbo Referendarii, ubi resolvit, quod hi, qui sunt de numero, sunt exempti, alii vero non: quia hodie sunt quasi innumerabiles.

β *Nec non alios cuicunque monasterio oblatos, &c.*) Quod oblati, vel alii quicunque dicentur Ecclesiastici & Ecclesiasticis gaudebunt Privilegiis, si in totum se & sua religioni tradant, & ad Monasterium se transferant, & in eo inserviant, resolvunt Covar. in cap. alma p. 2. §. 2. num. 8. Card. Tusc. lit. O. concl. 16. num. 15. Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 2. q. 123. Art. 1. D. Matta de Jurisdict. p. 4. casu 113. num. 37.

* *Capellanos Regios.*) Vide Rotam novis. dec. 744. p. 1. dec. Ricc. in praxi variar. resol. 41. num. 2. & resol. 301.

γ *Exceptis tamen iis, &c.*) Vide Fr. Emman. dict. Tom. 2. q. 62. Art. 14. & q. 64. Art. 4. & q. 67. Art. 5. † & Rotam novis. dec. 78. num. 2. p. 1. diversorum, Bobadill. lib. 2. sua Politicæ c. 19. num. 17. Maur. Burg. de modo proced. ex abrupto, centuria 1. quæst. 65. ex num. 14. & 65.

Et intra eorum septa & domos resident.) Vide Rotam novis. dec. 702. num. 5. p. 1. divers. Ricc. dict. resol. 41. num. 3.

† *Non obst. Privilegiis quibuscunque.*) Vide tradita a Cenedo collectan. 14. ad Sextum num. 3.

δ *Etiam religionis S. Joannis Hierosolymitani.*) Vide Fr. Emman. quæst. Regul. Tom. 1. q. 65. Art. 17.

CAPUT XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi & cæterorum adspirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ cæteris servanda residentia, & personaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per Synodum provincialem.

α Cum dignitates, in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, ad conservandam, augendamque Ecclesiastic. disciplinam fuerint institutæ, ut, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episc. opera & officio juvarent: merito, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. *a* Nemo igitur deinceps ad dignitates quascunque, quibus anima-

a Sess. 22. c. 2.

animarum cura subest, promoveatur; nisi qui saltem XXV. suæ ætatis annum attigerit: & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; juxta Constitut. Alexandri III. in Concilio Lateran. promulgatam, quæ incipit *a* cum in cunctis 1. *β* Archidiac. etiam, * qui *b* oculi dicuntur Episc. sint in omnibus Ecclesiis ubi fieri poterit, Magistri in Theol. seu Doctores, 2. aut Licent. in Jure Canon. † 3. *γ* Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, 4. Clerici alioquin idonei, 5. *δ*, &c. & XXII. annis non minores, adsciscantur, 6. *ε* &c. Provisi etiam de beneficiis quibuscunque, curam animar. habentibus, * teneantur a die adeptæ possessionis, 7. *ι* &c. ad minus intra duos menses, *c* *τ* in manibus ipsius Episcopi, *υ* vel, eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu Officiali, Orthodoxæ 8. suæ fidei publicam facere professionem, & in Rom. Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem 9. de canonicatibus & dignitatibus, 10. *φ* in Ecclesiis Cathedral. non solum coram Episc. seu ejus Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut supra 11. *χ* &c. fructus non faciant suos, 12. *γγ* nec illis possessio suffragetur. *d* 13. *δδ* Neminem etiam deinceps ad dignitatem, 14. canonicat. aut portionem recipiant, nisi qui 15. eo Ordine sacro 16. aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, 17. aut in tali ætate, ut infra tempus a jure: & ab hac S. Synodo statutum, 18. initiari valeat. In omnibus vero Ecclesiis Cathedral. 19. omnes Canonicat. † 20. ac portiones 21. habeant annex. Ordinem presbyteri, Diaconat. vel Subdiac. 22. Episc. autem cum Consil. Capit. designet, ac distribuat prout viderit expedire, 23. quibus quisque Ordo ex sacris annexus in poster. esse debeat; *ιι* ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, cæteri vero Diac. aut Subdiac. ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Hortatur etiam S. Synod. ut in Provinciis, ubi id commode fieri potest,

a C. cum in cunctis de ele. Clem. 1. epist. 1. ad Jacobum Anacl. ep. 1. c. Diaconi 93. dist. & c. ad hæc.

b De offic. Arch. lib. 1. dec. tit. 6. c. 7. ab Innoc. III. in 1. dec. tit. 23. c. ad hæc nos, & aliis.

c 4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic providebatur inf. in Bulla S. D. N. Pii IV. super forma juramenti professionis fidei.

d Cap. licet Can. & c. cum ex eo, de ele. in 6. sup. Sess. 7. de Reform. c. 12.

poteſt, 24. dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicat. in Cathedral. Eccleſiis, & Colleg. inſignibus 25. conferantur tantum Magiſtris, 26. vel Doctor. aut etiam Licent. in Theol. vel jure Canon. 27. ζζ Præterea obtinentibus 28. in eisdem Cathedral. 29. aut Colleg. 30. dignitates, Canonicat. præbendas, ηη aut portiones 31. non *a* liceat vigore cujuslibet ſtatuti, ϑϑ &c. aut conſuetudinis, 32. κκλλ &c. ultra tres menſes .. ab eisdem Eccleſiis 33. quolibet anno abeſſe: 34. ſalvis nihilominus earum Eccleſ. conſtitutionibus, quæ longius ſervitii tempus requirunt: 35. alioquin primo anno privetur unusquisque dimidia parte fructuum, * quos ratione etiam præbendæ, 36. ac reſidentiæ fecit ſuos; quod ſi iterum eadem fuerit uſus negligentia, ππ &c. privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; creſcente vero contumacia, contra eos, juxta *b* ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur *c* 37. σσ &c. Diſtributiones vero, 38. κκκ qui ſtatis horis interfuerint, 49. recipiant: reliqui quavis colluſione, aut remiſſione excluſa, 40. his careant, juxta Bonif. VIII. Decret. quod incipit, Conſuetudinem, quod S. Synod. λλλ in uſum revocat: 41. non obſtantibus quibuscunque ſtatutis, & conſuetudinibus. *d* μμμ &c. Omnes vero divina per ſe, & non per ſubſtitutos, 42. compellantur obire officia; & 43. Epiſc. celebranti, 44. aut alia Pontifical. exercenti, adſiſtere, & inſervire πππ atque in choro, ad pſallendum inſtituto hymnis & canticis Dei nomen reverenter diſtincte, devoteque laudare. Veſtitu inſuper decenti † tam in Eccleſia, quam extra, aſſidue utantur; *e* ab illicitisque venationibus, * aucupiis, choreis, tabernis, luſibusque † abſtineant, atque ea morum integritate polleant; ut merito Eccleſiæ Senatus dicit poſſit. 45. Cetera, quæ ad debitum in divinis officiis regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt; & ſi quæ hujusmodi; Synod. provincialis, pro cujusque provinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præ-

a Supra Seſſ. 23. de Ref. c. 1.

b Seſſ. 22. c. 3.

c Sexti Decret. lib. 3. de cle. non resid. c. 1. Sexti Dec. lib. de conſuet. c. 1.

d Seſſ. 22. c. licet &c. extirpanda e. qui vero, de præb. cap. quia nonnulli de cler. non resid.

e Conc. Turon 3. c. 8. Conc. Agath. c. 55. qui incipit Epiſcopis c. Epiſcopum 34. diſt. 10. tit. de vit. & hon. cler. extra. in 6. & in Clement.

ræscribet. 46. Interea vero Episcopus non minus, iam 47. cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligantur, in iis, quæ expedire debuntur, poterit providere.

DECLARATIONES.

1. *Archidiaconi.*) Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel isdictionem, non præcipitur hoc Decreto, ut sint Doctores vel Licentia- sed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui revera Archidiacona- officium exercent, non autem de aliis.

2. *Aut licentiati in jure Canonico.*) Qui vere carent cura animarum, & om- prorsus jurisdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad quali- em Doctoratus vel Licentiaturæ per hoc caput requisitam. *Supra §. Archidiaconi.*

3. *Ad ceteras autem dignitates.*) Nullo Concilii Decreto statutum est, ut Decanatum consequi volet, is necessario sit Magister, sive Doctor, sive :entiatus in Theologia, aut jure Canonico vel civili. Imo vero quod digni- es & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantum graduatis: non est in- :endum ex necessitate, nec per Concilium Provinciale id statui potest sine lis Apostolicæ auctoritate.

4. *Clerici alioquin idonei.*) Qui jam Sacerdos est & provisus per Sedem Apo- licam *in forma dignum.* de Canonicatu, super literatura seu idoneitate scien- examinandus est ab Ordinario, & de quocunque alio, ut Ordine sacro, Canonicatui requisito. *Infra hoc cap. §. Conferantur tantum.*

5. *Et 22. annis non minores.*) Ætas 22. annorum sufficit ad acquirendum nonicatum, cui unita est Parochialis, sed eadem ætas non requiritur in nonicatibus Collegiatarum Ecclesiarum magis nunc, quam ante Concilium, elicet 14. annorum.

De consensu Ordinarii dispensatur super ætate resignatarii attenta fidei, vi- & morum probitate, eodem consensu, & eadem de causa etiam quod promoveatur. *Hic locus alium declarat Sess. 22. de Reform. cap. 4.*

6. *Provisi autem de beneficiis.*) Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ nitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.

7. *Ad minus intra duos menses.*) Hæc longissima est dilatio, itaque trien- is possessio non prodest eis, qui non emiserunt professionem fidei quoad fru- s percipiendos, si intra dictam professionem non emiserint. Eadem sacra ngregatio censuit illa verba, *nec illis possessio suffragetur*, intelligenda esse ad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem profes- is fidei non privare Canonicum ceteris effectibus possessionis & juribus, indeque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8. *Sua fidei professionem publicam facere.*) Per seipsum debet beneficiatus fiteri publice, & si absens est, accedere debet ad Ecclesiam.

Ad emittendam professionem fidei, omnes docentes artes liberales tenea- , qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi hiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem est dicendum

dicendum de iis, quibus per aliquam Universitatem testimonium conceditur, & hoc non solum est conforme Bullæ Pii IV. sed etiam Decreto Pii V.

2. Septemb. 1591. Congregatio Concilii censuit, scribendum ad nuntium Hispaniarum ei, qui Professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari, quoad fructus faciendos suos tantum, quoad cæteros autem effectus commode possessionis & cæteris juribus, si quæ habet, non privari.

Capienda est informatio & faciendus processus summarie super fide Catholica illorum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit in locis iis, in quibus sunt Gymnasia publica. Bullam Pii V. videri has pœnas non imposuisse Ordinariis, si patiuntur quemquam quoquo modo docere literas, priusquam fidei professionem faciat.

9. *De Canonicatibus.*) Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana civitate dignior est Canonicatu Cathedralis alterius civitatis.

10. *In Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo, &c.*) Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11. *Fructus non faciant suos.*) Per omissionem professionis fidei amittuntur tantum fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inserviendo quis acquisivit ratione ministerii & operæ, & de quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.

12. *Nec illis possessio suffragetur.*) Comprehenduntur etiam Regulares, & computandi sunt duo menses a die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis,

13. *Neminem etiam deinceps.*) Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem* locum habet etiam in Collegiatis Ecclesiis.

14. *Canonicatum aut portionem.*) Qui jam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam pervenerit ad legitimam ætatem.

15. *Ex Ordine sacros.*) Monitus ad suscipiendum ordinem, quem ejus dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate hujus Decreti privatus poterit denuntiari, juxta alia statuta in Concilio Constantiensi Sess. 24. de dispens.

16. *Aut sit initiatus.*) Vacante præbenda presbyterali poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.

17. *Aut in tali ætate.*) Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus ejus ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilii censuit ad obtinendam Parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum a die collationis debere

debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoveri; quemadmodum expresse cavetur constitutione Gregorii V. in generali Lugdunensi Concilio edita, cui inhaeret Tridentin. Concil. Decreto c. 3. Sess. 7.

Si neque ante Concilium, neque post Concil. Trident. ullus Ordo, sive Diaconalis, sive Presbyteralis Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitime & perpetuo eidem Canonicatui unita sit, tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem Ecclesiae Parochialis, & ita sufficit, ut is, cui collatio facta est, sit in aetate 22. ann. quae in Canonicatus collatione requiritur. *Supra hoc c. §. Et. 22. ann.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in aetate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento aetatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reservata Pensione.

18. *Initiari valeat.*) Qui non poterit initiari ob defectum aetatis, privari poterit Canonicatu & fructibus jam perceptis.

19. *Omnes Canonicatus.*) Praebendis Canonicalibus Sacer Ordo adjungatur.

Qui ante confirmationem Concilii Trident. duos Canonicatus legitime obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc utrumque Canonicatum retinere.

Inservientes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus seu beneficiis, quae possident in Cathedralibus, & quidem omnes, si modo nullae praebendae distinctae fuerint, ac omnes percipiant de communi, nec detur aliquid eis, qui non intersunt divinis horis; at quando salvo debito servitio Parochialium, poterunt etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inservierint.

Congregatio Concilii censuit, non licere Capitulo aliquo praetextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiae servitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit, teneri ad earum restitutionem, nec illas suas facere posse. Oxoniensis 12. Nov. 1592.

Congregatio Concilii censuit, statutum excludens a perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui novem menses integros Ecclesiae non inservierint, non habere locum quoad Canonicum, per quem non stetit, quo minus toto requisito tempore inservierit. Sarzanensis 6. Julii 1593.

Si Canonici Ecclesias Parochiales infra fines Dioecesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere; cura haec Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicae dispensatione utrumque possideant, cum alias jure obtinere non potuissent; sed amplius hoc incumbit Episcopo.

20. *Ac portiones.*) Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiae tamen portiones huic ordini non sunt subjectae.

21. *Annexum ordinem.*) Cum intellexisset Congregatio Concilii, Vicarium Patavinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canoni-

catibus

dicendum de iis, quibus per aliquam Universitatem testimonium conceditur, & hoc non solum est conforme Bullæ Pii IV. sed etiam Decreto Pii V.

2. Septemb. 1591. Congregatio Concilii censuit, scribendum ad nuntium Hispaniarum ei, qui Professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari, quoad fructus faciendos suos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo possessionis & cæteris juribus, si quæ habet, non privari.

Capienda est informatio & faciendus processus summarie super fide Catholica istorum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit in locis iis, in quibus sunt Gymnasia publica. Bullam Pii V. videri has pœnas non imposuisse Ordinariis, si patiuntur quemquam quoquo modo docere literas, priusquam fidei professionem faciat.

9. *De Canonicatibus.*) Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana civitate dignior est Canonicatu Cathedralis alterius civitatis.

10. *In Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo, &c.*) Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11. *Fructus non faciant suos.*) Per omissionem professionis fidei amittuntur tantum fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inserviendo quis acquisivit ratione ministerii & operæ, & de quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.

12. *Nec illis possessio suffragetur.*) Comprehenduntur etiam Regulares, & computandi sunt duo menses a die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis,

13. *Neminem etiam deinceps.*) Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem* locum habet etiam in Collegiatis Ecclesiis.

14. *Canonicatum aut portionem.*) Qui jam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam pervenerit ad legitimam ætatem.

15. *Ex Ordine sacros.*) Monitus ad suscipiendum ordinem, quem ejus dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate hujus Decreti privatus poterit denuntiari, juxta alia statuta in Concilio Constantiensi Sess. 24. de dispens.

16. *Aut sit initiatus.*) Vacante præbenda presbyterali poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.

17. *Aut in tali ætate.*) Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus ejus ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilii censuit ad obtinendam Parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum a die collationis debere

debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoveri; quemadmodum expresse cavetur constitutione Gregorii V. in generali Lugdunensi Concilio edita, cui inhaeret Tridentin. Concil. Decreto c. 3. Sess. 7.

Si neque ante Concilium, neque post Concil. Trident. ullus Ordo, sive Diaconalis, sive Presbyteralis Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitime & perpetuo eidem Canonicatui unita sit, tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem Ecclesiae Parochialis, & ita sufficit, ut is, cui collatio facta est, sit in aetate 22. ann. quae in Canonicatus collatione requiritur. *Supra hoc c. §. Et. 22. ann.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in aetate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento aetatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reservata Pensione.

18. *Initiari valeat.*) Qui non poterit initiari ob defectum aetatis, privari poterit Canonicatu & fructibus jam perceptis.

19. *Omnes Canonicatus.*) Praebendis Canonicalibus Sacer Ordo adjungatur.

Qui ante confirmationem Concilii Trident. duos Canonicatus legitime obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc utrumque Canonicatum retinere.

Inservientes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus seu beneficiis, quae possident in Cathedralibus, & quidem omnes, si modo nullae praebendae distinctae fuerint, ac omnes percipiant de communi, nec detur aliquid eis, qui non intersunt divinis horis; at quando salvo debito servitio Parochialium, poterunt etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inservierint.

Congregatio Concilii censuit, non licere Capitulo aliquo praetextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiae servitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit, teneri ad earum restitutionem, nec illas suas facere posse. Oxoniensis 12. Nov. 1592.

Congregatio Concilii censuit, statutum excludens a perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui novem menses integros Ecclesiae non inservierint, non habere locum quoad Canonicum, per quem non stetit, quo minus toto requisito tempore inservierit. Sarzanensis 6. Julii 1593.

Si Canonici Ecclesias Parochiales infra fines Dioecesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere; cura haec Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicae dispensatione utrumque possideant, cum alias jure obtinere non potuissent; sed amplius hoc incumbit Episcopo.

20. *At portiones.*) Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiae tamen portiones huic ordini non sunt subjectae.

21. *Annexum ordinem.*) Cum intellexisset Congregatio Concilii, Vicarium Patavinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canonicatibus

catibus illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: *Cum Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem presbyteralem esse; convocet iterum Capitulum, ac de ejus Consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat, quibus aliis Canonicatibus debeat esse sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc Decreto de ætate non comprehendit Canonicatum juris Patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cujus fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes a fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licet non sint Sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici, donec devenerint ad ordinem sacerdotalem.

22. *Episcopus.*) Episcopus cogere non potest, ut omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficit, si dimidia eorum pars Presbyteri sint, inter quos præcipue debet esse major pars: cæteri vero, Diaconi vel Subdiaconi: ut Concilium decrevit. Non obstat huic Decreto statutum alicujus Ecclesiæ, ut puta quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit judicatum juxta formam præsentis Decreti. Si vero aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros suscipiendos ex iis, qui ante distributionem Ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *prout Sess.* 22. *cap.* 4. quamdiu eorum ætas non patitur, &c.

Provisus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, ut possit infra annum Ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo juxta hoc Decretum & Clementinam, *Ut ii qui de ætat. & qualitat.* sed non perdit partem aliquam distributionum, nec vero habet vocem in Capitulo, licet sit alias in Sacris, si nimirum non habet Ordinem requisitum juxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessario videatur.

Caleg. 19. Julii 1593. Congregatio Concilii censuit, minime potuisse Episcopum statuere, ut Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata S. Mariæ, teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inservire in Diaconi officio Sacerdoti celebranti, nisi Decanus ultra dignitatem Decanatus obtineret in eadem Ecclesia etiam præbendam, onus hoc canendi Evangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum etiam subeundum cogendum fore.

Episcopus in ordinatione facienda, qui Canonici, qui Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant, ex vigore hujus cap. tenetur solum adhibere Concilium Capituli, non autem consensum teneatur sequi aut habere, quia potest eis invitis, quod magis expedire judicaverit, perficere ac providere.

23. *Quibus quisque Ordo.*) Episcopus cum Concilio Capituli designare

Episcopus residens in sua Capituli Sede, solutus est a residentia Decanatus, Canonicatuum, & cæterorum beneficiorum, illaque retinere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & aliis, si quæ rte sint, quas absentes alia de causa non perciperent. Canonici ad contnuam residentiam teneatur in Canonicatibus, nisi in aliis beneficiis, quæ nt perpetua, & habeant annexum servitium, in choro resideant.

31. *Non liceat vigere cujuslibet statuti.*) Intellige hoc de statuto, quod on sit confirmatum a Sede Apostolica: licet autem per statutum Ecclesiæ oncedatur Canonicis per tres menses abesse, si tamen illud per consuetuinem non fuit observatum, attendenda est magis consuetudo contraria, iam statutum.

Eos, qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignibus dignitates t Canonicatus, immemorabilis consuetudo non excusat a residentia: ita D. N. Gregorius XIII. ex sententia Congregationis Concilii declaravit. collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare porit, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus antea supra ominum memoriam solitum non esset non resideri, aut in quibus adeo tees reditus habent, ut Canonicos alere non possint, non habentes aliunde, aomodo vivant. *Supra hoc cap. §. Ac Collegiatis, &c.* Ecclesia collegiata m diu destituta ob incursum Turcarum, & aëris intemperiem, ad aliam ciniorem locum est transferenda; ne residentia deseratur.

Congregatio Concilii jam pridem declaravit, Canonicos collegiatarum cclesiarum, etiam in oppidis non insignibus existentium, teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ Rurales prorsus destitutæ, aut in quibus anquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum anonicatus ex essent fructuum tenuitate, ut qui eas obtinuerint, nec ex eis i possint, nec aliunde habeant, unde commode vivant. Comensis 5. Julii 1599.

32. *Ultra tres menses.*) Etiam continuos. Interessentia, de qua in hoc decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officii divini, præterquam ibus mensibus singulorum annorum; nisi Ecclesiæ constitutiones longius ervitii tempus requirant. Licet autem Canonici possint abesse a suis Ecclesiis e. tres menses, non possunt tamen omnes, eodem tempore recedere, ne cclesia destituatur suo debito servitio; sed tantum ea pars Canonicorum, uæ videbitur arbitrio Episcopi & capituli posse abesse. Nec licet ultra res menses abesse, etiam prætextu immemorabilis consuetudinis, nisi ex usa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ supervenerint; vel nisi in Parochiali Ecclesia resideret, qui fructus præbendæ facit os. Hic dicetur abesse (etiamsi steterit in loco) qui abfuerit a servitio tra tres menses. Fuit vero dispensatum cum multis in Polonia ad longum empus ex variis causis & rationabilibus.

Congregatio Concilii censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, ut Canonici tribus mensibus præmissis a residentia abesse possint. 9. Martii 1597.

29. *Ac Collegiatis.*) Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non insignibus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitutæ, & in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset resideri: aut adeo tenues reditus essent, ut Canonicos aliunde non habentes, unde viverent, alere non possint; & sufficit ad excludendum immemorabilem consuetudinem, quod aliqui Canonici resederint, aut resideant. *Infra hoc cap. §. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alii superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant jurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cujus Diœcesi sunt.

30. *Dignitates, Canonicatus, præbendæ.*) Hoc Decreto cavetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, sive portiones, possint vigore alicujus statuti sive consuetudinis, recreationis causa, ab iisdem Ecclesiis abesse.

Abulensium Causa Congregationi sacræ proposita.

Illustrissimi & Reverendissimi Domini; Decanus & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cujusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis causa abesse a servitio & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solum præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones (ac si divinis interessent) lucrari. Verum Reverendissimus Dominus Episcop. videns ex hujusmodi prætensione cultus divini augmentum lædi, eamque esse contra dispositionem Concil. Trident. recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Unum est: An dictum decretum *Sess. 24. de Reform. cap. 12.* sustulerit quascunque consuetudines & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse a residentia, lucrentur quascunque distributiones quotidianas, quocunque nomine nuncupentur, & ex quacunque causa dentur & distribuantur?

Et qualitercunque declaratio super præmissis facienda sit per Sacram Congregationem, supplicatur rescribi D. Episcopo, ut illa in dicta Ecclesia observetur, honorque divini officii retineatur.

Responsio Congregationis sacræ.

Reverendissime Domine: Vidit sacra Congregatio Concil. Trident. Interpretum, libellum, qui cum his erat literis, censuitque, donec & quousque Rota decreverit confirmationem statuti Ecclesiæ Abulensis, validam & legitimam esse secundum Decret. Conc. præfati Sess. 24. de Reform cap. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili. Interea vero absentes non lucrari distributiones quotidianas. Quod ideo ad Amplitudinem tuam perscripsi, ut cum illi nota fuerit Congregationis sententia, eam observandam curet. Rom. die 3. Aug. 1586.

Ita est. Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus

Episcopus potest ob legitimam caussam dare licentiam Canonicis, ut a suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu unius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in aliis Ecclesiis obtinet, ex sententia Congregationis exceptis distributionibus & aliis, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæpius resolutum.* An dignitates, Canonici, vel portionarii Canonicatus, & alii officiales possint abesse a servitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilii censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici, portionarii abesse volunt, tempore Concil. Trident. ipsis permisso.

De aliis, qui non sunt beneficiati & inserviunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuit, sed æqualiter servandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in divinis officiis hoc cap. in fin.

34. *Salvis nihilominus.*) An liceat Canonicis regularibus, & portionariis sæcularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in sæcularibus censuit negative ex hoc textu: in regularibus vero censuit: non comprehendi sub hoc Decreto, verum si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

Indultum Leonis X. tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ, non intelligitur sublatum per hoc cap. quia Concilium revocat tantum institutiones, quæ concedunt absentiam ultra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad residentiam sui beneficii, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficii habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, ex jure enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, ut quis possit abesse causa studiorum a servitio suæ Ecclesiæ, vel servitio sui Canonicatus, non suffragatur ultra quinquennium a die, quo studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu collegiatis, sive Præbendam, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum illius non exspectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quod habentes plures Canonicatus dignitate pares, residere teneantur, ubi pluribus inserviri potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberam, in Canonicatu residere tenetur.

Congregatio Concilii censuit, in obtinente dignitatem, nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per unionem Parochia- 18. Aprilis.
1594.

 lium,

1. Julii, 1597. Congregatio Concilii censuit, Decret. cap. 12. versiculo distributiones, Sess. 14 sublatam esse consuetudinem percipiendi distributiones in absentia, etiamsi immemorabilem.

17. Julii, 1597. Non licere Canonicis prætextu immemorabilis consuetudinis ultra tres menses quotannis ab Ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippe quod hujusmodi immemorabilis consuetudo utroque casu sublata est Decret. cap. 12. Sess. 24.

28. Dec. 1597. Congregatio Concilii censuit, ad obtinendum in Cathedrali Canonicatum, cui est annexus ordo Subdiaconatus, sufficere, quem esse constitutum in tali ætate, ut intra annum possit promoveri ad Subdiaconatum.

2. Januarii, 1598. Congregatio Concilii censuit, distributionem Ordinum in Ecclesia Cathedrali, non adhibito capituli consilio, quemadmodum Concilium mandat Decret. cap. 12. Sess. 24 esse nullam.

10. Aprilis, 1598. Congregatio Concilii censuit, minime esse necesse, Archidiaconos, qui cura animarum omnique prorsus jurisdictione carent, nullosque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, esse præditos qualitatibus, quæ habentur ex cap. 12. ℣. Archidiaconi, Sess. 24.

Nullius die 5. Julii, 1598. Congregatio Concilii censuit, Canonicum tribus mensibus permissis ab Ecclesia abesse volentem, minime teneri petere vel obtinere licentiam ab Episcopo: cæterum quota pars Canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito servitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi jurisdictionem atque arbitrium esse.

Non potest Episcopus facere, ut quibusdam propter graves diuturnasque inimicitias recusantibus in suis Parochialibus residere, & volentibus resignare, de Rectore provideatur, neque unita ab eis quædam simplicia beneficia & oratoria dividere & illis conferre, cum iisdem detractis, reditus Parochialium sufficiant, ad honeste sustentandum Rectorem.

Illis tribus mensibus a jure concessis non est assignanda causa absentiæ, qua quis vult abesse cum licentia sui Prælati, impetrata a Decano vel Præsidente in choro, & frui quibusdam novis distributionibus, per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interessentibus habeantur de Jur. Nemo tamen potest frui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ e præbendis.

Congregatio Concilii censuit, eum, qui cum fidejussione est detentus, ut non possit discedere ab Urbe, non posse cogi ad residendum.

33. *Quolibet anno abesse.*) Archiepiscopus Januensis provideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, ut nulli Canonici possint abesse ab Ecclesiæ suæ servitio ultra tres menses singulis annis, nihilque eis prodest, quod in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, & omnes in contrarium consuetudines per hoc Decretum sunt sublatæ. Attamen Episcopus

piscopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, ut a suis anonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu unius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Cano-catuum, quos in aliis Ecclesiis obtinet, ex sententia Congregationis ex-eptis distributionibus & aliis, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæ-us resolutum.* An dignitates, Canonici, vel portionarii Canonicatus, & ii officiales possint abesse a servitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Con-egatio Concilii censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obti-ntes dignitates, Canonici, portionarii abesse volunt, tempore Concil. rident. ipsis permisso.

De aliis, qui non sunt beneficiati & inserviunt in Ecclesia, Concilium ni-l disposuit, sed æqualiter servandum, quod Concilium mandat circa re-men debitum in divinis officiis hoc cap. in fin.

34. *Salvis nihilominus.*) An liceat Canonicis regularibus, & portionariis cularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eo-m statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? ongregatio in sæcularibus censuit negative ex hoc textu: in regularibus ro censuit: non comprehendi sub hoc Decreto, verum si causa sit ratio-bilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

Indultum Leonis X. tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala. cationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ, non intelligitur olatum per hoc cap. quia Concilium revocat tantum institutiones, quæ ncedunt absentiam ultra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios calo-s & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad resi-ntiam sui beneficii, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficii bendi est eadem ratio, ac si semper resideret, ex jure enim habetur o residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nul-a ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, ut quis possit abesse causa studiorum a servitio suæ Ecclesiæ, servitio sui Canonicatus, non suffragatur ultra quinquennium a die, o studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu collegiatis, sive Præben-n, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum us non exspectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quod habentes plures Canonicatus dignitate pares, idere teneatur, ubi pluribus inserviri potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab marum cura liberam, in Canonicatu residere tenetur.

Congregatio Concilii censuit, in obtinente dignitatem, nullam haben- 18. Aprilis. principaliter curam animarum, sed tamen per unionem Parochia- 1594.

 lium,

lium, quæ ipsi dignitati accessoriæ sunt unitæ, non requiri, ut attigerit 25. annum.

25 Octobr. 1594. Congregatio Concilii censuit, quod si quis indebite conjectus fuerit in carcerem, utique distributiones quotidianæ ei debeantur: pariter censuit, quod fructus massæ grossæ tamdiu debeantur, quamdiu per sententiam non constiterit, juste illum in carcere detineri.

13. Aprilis, 1595. Congregatio Concilii censuit, proviso de dignitate, vel Canonicatu, qui fidei professionem non emisit, possessionem ad fructus faciendos suos minime suffragari.

Episcopo Ulixbonensi scribatur N. residentem in Canonicatu Ecclesiæ Ulixbonæ cogendum non esse, ut resideat in Monasterio N Ordinis Cisterciens. quod obtinet in commendam ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in eo, in quo sibi placuerit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in collegiata, quæ unita sit in Cathedrali, si collegiata sit destructa, potest talis, si non recipiatur in Cathedrali, alibi, ubi habet beneficium, residere, & dignitatis suæ fructus percipere, exceptis distributionibus, & iis si quæ forte sunt, quæ absentes justa de causa non percipiunt.

Parochus, qui habet Parochiam, intra cujus limites adhuc habitant Parochiani, tenetur in ea residere.

35. *Alioquin primo anno.*) Absens per annum a Dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est privatus, & privari debet dimidia parte fructuum; si vero perseveraverit in absentia, privandus est non modo fructibus, sed etiam beneficio.

36 *Ac residentia fecit suos.*) Non tamen si in alio Canonicatu etiam Ecclesiæ collegiatæ alterius Diœcesis resideret.

37. *Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant.*) Canonici vel alii officiales chori, habentes in Cathedralibus vel collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellaniis celebrant, distributiones recipere non debent, prout S. D. N. ex sententia congregationis declaravit: nisi quando sic jussi essent a suo superiore, ut eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, ut ab hujusmodi jussu abstineat in posterum.

13. Sept. 1595. Congregatio Concilii censuit, Canonicum absentem studiorum causa percipere quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas: quod si in hujusmodi distributionibus omnes Capituli reditus consistant, percipere etiam distributiones, dempta tertia parte, quæ inservientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones, Missis aut defunctorum anniversariis applicatas.

Inservientes Ecclesiis sive Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel alias servitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt

omnes

omnes percipere, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, nec detur aliquid eis, qui divinis horis non intersint: at quando salvo debito servitio Parochialium, poterunt etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inserviunt.

Fructuum.) De omnibus fructibus tam præbendæ quam residentiæ Canonici missi ab ipsis Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina; lucrantur distributiones ex Decreto S. D. N. Sixti V.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, ut ex diebus & horis confici possint menses absentiæ, de quibus in hoc Decreto, neque ad constituendum servitium novem mensium colligendas esse punctaturas, quasi ii, qui novem partes punctaturarum ex duodecim, quæ ex servitio totius anni conflantur, deserviendo tulerint, servitio novem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ & servitii sive continui sive interpolati numerandos esse, ut compleant numerum dictorum novem mensium. Et Capellani deservientes capellis mercenariis licite gaudeant Eleëmosynis tempore infirmitatis.

Absentes pro utilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt.

Senio confectis, si alias residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim rigor esset. Nec superior hujusmodi rigidam inquisitionem facere debet addendo afflictionem afflictis; quandoquidem multæ essent annexæ causæ etiam non turpes. Debeatur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

Congregatio Concilii censuit, Canonicos, Episcopum in visitatione comitantes, percipere quidem debere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesiis, in quibus fructus præbendæ sunt distincti a quotidianis distributionibus, universi capitali redditus constent, percipere debere ipsas distributiones dimissa tertia parte, quæ inservientibus accrescit; verum hujusmodi dictis de causis absentes nullo modo posse percipere Eleëmosynam pro anniversariis vel Missis relictam, aut elargitam, nisi ipsi Ecclesiæ per se servitium præstiterint. 5. Decembr. 1596.

Non possunt Canonici, videlicet illi duo associantes suum Prælatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia civitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ nonnisi præsentibus, & inservientibus debentur.

Vacationes omnes unius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatæ sunt: nisi absentes abessent ex causis a jure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione: quæ etiam intelligantur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere, aut quavis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ servitio abfuerit,

abfuerit, vel alio quovis modo distributiones legitime debeat amittere: Nec fas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur, distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget, aut alteri pio loco Episcopi arbitratu.

18. April. 1595. Congregatio Concilii censuit, docentes jus Canonicum in publica universitate, Privilegiis de percipiendis in absentia suarum præbendarum fructibus gaudere, & potiori, quamvis præbendæ, quas obtinent, sitæ sint in Cathedrali ejusdem civitatis, in qua publici lectoris munere funguntur.

2. Jun. 1595. Congregatio Concilii censuit, duos ex Canonicis, qui inservientes Episcopo a chori servitio absunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas.

8. Jun. 1595. Congregatio Concilii censuit, a mandato de residendo in visitatione edicto non dari appellationem ad effectum suspensivum, sed devolutivum tantum.

27. April. 1595. Congregatio Concilii censuit, illa verba Concilii, quæ habentur *cap.* 12. *Sess.* 24. ejusdem Concilii, videlicet possessio eis non suffragetur, intelligenda esse, quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non privare Canonicum supra narratis possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in capitulo, & jus procedendi a die adeptæ possessionis habere, nisi aliud obstet, quamvis professionem fidei minime emiserit.

27. Febr. 1597. Congregatio Concilii censuit, Canonicum in publica universitate sacram Scripturam legentem debere utique, etiamsi non resideat, percipere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas: quod si omnes reditus capituli hujusmodi distributionibus constent, debere percipere distributiones dimissa altera ex tribus partibus, quæ inservientibus accrescit.

Illi qui licentia legitime obtenta, studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis proventibus, qui tantum inter eos dividi solent quotidie, qui sacris intersunt & inserviunt.

Congregatio censuit, distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebite conjectus in carcerem fuerit, & fructus præbendæ sive massæ grossæ tamdiu deberi, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum, juste illum in carcere detineri.

38. *Qui statis horis interfuerint.*) Congregatio Concilii intelligit statas horas, id est, omnes horas, quibus divina celebrantur, licet Glos. *in dict. Clem. Ut ii qui*, ibid. Card. Zabar. num. 12. dicant, de jure posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum, quo disponitur, ut in una hora vel duabus interessentes lucrentur massam grossam sive præbendam, amissis distributionibus quotidianis.

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis nisi irritante aliqua speciali confirmatione, qua non

non est sublata per Concilium Tridentinum. Distributiones vero quotidianæ cæteris quoque horis ex fructibus beneficiorum seu præbendarum proportionabiliter sunt assignandæ, nec negligantur.

Censuit Congregatio, facultatem capitularibus sese invicem substituendi in servitio Ecclesiæ, ab Episcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, ut non eodem tempore eidem servitio sint obstricti. *Infra, hoc cap. §. si factum.*

39. *Recipiant.*) Habeantur tanquam præsentes in choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam.

Non potest declinari, quin 3. pars præbendæ convertatur in distributiones quotidianas ex Decreto Concilii. *Sup. sess.* 22. c. 3. ratione curæ animarum, quæ imminet Canonicatui, qui a Præbenda non est divisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiæ collegiatæ Canonicorum regularium, quo tam ipsi Canonici, quam portionarii, qui sunt sæculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris & Capituli, per quatuor dies abesse possunt, quibus una cum fructibus grossæ, etiam distributiones quotidianas accipiunt, perinde ac si divinis interessent: Sacra autem Congregatio in portionariis sæcularibus absque difficultate censuit amittendas esse distributiones quotidianas, utpote quæ debeantur tantum illis, qui adstant & intersunt facientes officium. Ideoque dicunt esse salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus vero censuit, illos non comprehendi hoc Decreto, & quia habent servitium continuum, si Prior eis concedat licentiam cum rationabili causa, judicavit posse abesse & percipere.

40. *His careant.*) Hoc intellige, nisi residentes in parochialibus nullos reditus ex præbenda haberent, sed omnes fructus in distributionibus essent, tunc habentur pro præsentibus & inservientibus, quo casu nihil ultra servitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reservantes in resignationibus domos Canonicales, easque Laicis locantes, cogendi sunt locare, (justa tamen mercede) dictas domos Canonicis residentibus, ita ut hi præferantur quibuscunque aliis in locatione, cessantibus quibusvis privilegiis inquilinatus.

41. *Non obstantibus quibuscunque statutis & consuetudinibus.*) Non obstat, quod illæ consuetudines non inserviendi essent immemorabiles in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis insignibus. Attamen hoc Decretum fundationes & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemorabili faciant, non excusari, si nullam aliam causam allegant præter hanc. Quod si per se ipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, ut petunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inservire per substitutos, vel saltem unus pro alio, non habeatur ejus ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilii censuit, posse aliquem in una Ecclesia ex privilegio vel consuetudine fungi duplici officio, ut si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diverso jure, cum inter dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42. *Compellantur obire officia.*) Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarii, si tamen alii non sunt Canonici.

43 *Episcopo celebranti*) Comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consisterent in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partem, quæ deservientibus accrescit.

An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum redditus ex variis defunctorum redditibus cum onere Missas aliquot & divina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per se ipsos, & per alios presbyteros quoscunque persolvunt, reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant, ita ut, qui eas obtinent, ad residentiam præcise, etiam per privationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant non posse cogi præcise. Nihilominus fuit decisum, posse cogi præcise ad residendum.

Episcopo Missam privatam celebranti etiam in cathedrali non tenentur Canonici assistere. At in modo assistendi, & inserviendi Episcopo celebranti servanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonicatus ergo & Dignitates obtinentes in cathedrali, omnes Episcopo pontificalia exercenti assistere debent, nisi aliqui legitime absint, etiamsi titulo vacationis: & renuentes Episcopus puniat.

In conferendo Ordines servandum est, *c.* 8. *Sess.* 23. Episcopo exercenti pontificalia extra cathedralem Ecclesiam, in civitate tamen, & non in Diœcesi, tenentur assistere & inservire, qui solent assistere & inservire, exercenti pontificalia in cathedrali.

Pro nominatione existentium in pontificalibus tam in Missa, quam in vesperis, Congregatio censuit servandam esse consuetudinem illius Ecclesiæ: de qua nisi constet, servandum esse id, quod scribitur in Pontificali, etiam non obstante quacunque consuetudine.

Ul. Jan. 1651. Congregatio Concilii censuit, Episcopum privilegio sacris Canonibus concesso posse uti opera duorum Canonicorum, eosque, dum illi inserviunt, debere percipere fructus præbendæ, amissis distributionibus quotidianis, si distributiones quotidianæ semotæ sint a fructibus præbendæ. Quod si omnes fructus in quotidianis distributionibus constent, debere percipere earum duas partes amissa tertia, quæ accrescit inservientibus.

44. Aut

44. *Aut alia Pontificalia exercenti.*) Congregatio censuit, Canonicos accedere debere ad cubiculum Episcopi, quoties ipse non privatim sed Pontificaliter cum cappa, in diebus festivis, & solemnibus voluerit descendere, ut assistat, vel horis divinis, vel Missæ Sacrificio, multoque magis, si ipsemet sit celebraturus, in reditu vero usque ad ostium domus Episcopi, Episcopo præcedente ipsisque sequentibus, comitari debere, in diebus autem feriatis, quando privatim venit in Ecclesia celebraturus, aut aliquid aliud acturus, debere etiam nonnullos ex Canonicis accedere ad ostium Ecclesiæ & Episcopum comitari, idipsumque in reditu observandum.

Præcepit Congregatio servandam esse consuetudinem illam, quæ est in Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua capitulum per Magistrum cæremoniarum deputat aliquos, qui adsint proprio Episcopo pontificaliter celebranti: sint tamen principales dignitates, & Magister cæremoniarum a Pontificali observatione non recedat. Ipsi autem Episcopo celebranti privatim in Ecclesia etiam cathedrali, non debeat aliqui Canonici assistere, secus: si ipse pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Ecclesia cathedrali, quam in ipsa civitate, aut suburbiis. Est etiam dubitatum a capitulo ejusdem Ecclesiæ Seguntinensis, an omnes assistentes deberent esse Dignitates & Canonici, an vero sufficerent illi, quos capitulum nominaverat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, juxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et præsupposita consuetudine, quod Decanus Seguntinensis Ecclesiæ ex statuto fundamentali dictæ Ecclesiæ facto, auctoritate Apostolica sit præsidens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo, & perturbantium officia divina, & quod ille tanquam præsidens chori sit inter Dignitates, & Canonicos tantum: Diaconus vero inter dimidios, ex consuetudine autem non reperiantur, qui debeant esse prædicti assistentes & ministri? quæsitum est, an in hoc casu videretur servanda esse consuetudo Ecclesiæ, quæ rationabilis esse putabatur, & juri conformis, qua dignitates semper deputantur distributis inter omnes oneribus suo ordine, habita ratione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebranti primam Dignitatem obtinentem, pluviali indutum debere in officio presbyteri assistentis inservire, & ipso legitime impedito secundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustrissimi & Reverendissimi Domini: Dignitates & portionarii Ecclesiæ Abulensis noluerunt Reverendissimum D. Episcopum associare, eo quod prætenderent, se non esse comprehensos in Decreto 12. Sess. 24. ideoque totum id onus Canonicis imposuerunt: quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesiæ Abulensis humiliter supplicatum est, ut Domini Cardinales dignarentur curare observari, quod alias fuit declaratum in una Burgensi, ut scil. in dicto decreto associandi D. Episcopum Abulensem comprehendantur omnes dignitates & portionarii dictæ Ecclesiæ, cum etiam sint de capitulo, & non deceat membra a capite discedere. Ad hanc dubitationem Congregatio Cardinalium S. Conc. Trid. Interpretum respondit: Dignitates item & Portionarios Ecclesiæ, æque ac Canonicos debere Episcopum associare, idque Congregatio ipsa vult omnino observari die 25. Maji 1586.

Ad

Ad ipsum vero Episcopum pertinet, ut associationis horam intimet, ne divina extra suas horas fiant, aut cives scandalizentur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ divinæ inchoentur.

Itaque Episcopo rei divinæ peragendæ causâ ad Ecclesiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, unus ex dignioribus de capitulo in porta primaria Ecclesiæ porrigat aspersorium cum osculo: cum vero privatim adit Ecclesiam, tunc ex suis familiaribus unus aquam ad aspergendum, ut est consuetudo, Episcopo porrigat.

Item quando ex consuetudine Episcopus dicit submisse responsorium in processionibus solemnibus, ubi Diaconus & Subdiaconus librum teneat, ea consuetudo est omnino servanda. Est quoque judicatum, ut attendatur consuetudo Ecclesiæ Abulensis, quæ est, quod Dignitates & Canonici assistentes induant se, & non relinquant solum Episcopum accedere ad chorum.

Episcopo consecranti oleum & chrisma, adsint aliqui præsentes, & honorent Episcopum Pontificalia exercentem. Quæsitum fuit, an celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus ministrare debeant? Responsum fuit a sacra Congregatione, hoc in provinciali Synodo statuendum esse, interim vero nihil innovandum ultra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45. *Cæteræ, quæ ad debitum in divinis officiis.*) Improbatur illa consuetudo, quæ dicebatur non posse aliquem in sua Ecclesia campanas pulsare, antequam campanæ Cathedralis Ecclesiæ pulsentur, si quidem perinde omnes possunt (horis tamen debitis) suas campanas pulsare. Pariter improbatur, non posse alios Missas in suis Ecclesiis celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium Missæ majoris in cathedrali. Similiter non posse regulares extra sua claustra per Ecclesiæ districtum processiones facere.

De certa lege in choro conveniendi & permanendi, punctator debet esse Clericus in sacris constitutus, secundum Decretum Concilii Provincialis Compost. &c. revisi per S. D. N. sub Dato Romæ apud S. Petrum, die 17. Octob. 1568. anno 2. vel alia veriori data.

Quoad residentiam vero observetur decretum Concilii de residentia novem mensium: & si aliquod statutum in contrarium sit factum, sit irritum & nullum, ac liti & causæ commissæ in Rota vel alibi cedatur quoad hoc cap.

Quoad remissionem, quæ fit in die cœnæ Domini, seu alio de portionibus aliis accrescentibus ob non residentiam? non fiat, & facta revocetur.

Præ-

Præsupposita immemorabili consuetudine, quæ allegatur pro parte capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad capitulum, nihil innovetur, alias remanet in dispositione juris communis.

46. *Interea vero Episcopus.*) Canonici & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum capitulo, ut eas reponere, & servare possint in Archiviis.

47. *Cum duobus Canonicis.*) Episcopus tenetur consilium hoc petere, non autem sequi: consensus enim capituli non est necessarius. Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere. Item non potest cogere obtinentem capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quod Rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum recte per substitutum satisfit.

Episcopus obtinentes beneficia simplicia cogere non potest personale aliquod servitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine nonnisi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non sufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione posita clausula hæc, scilicet, *quod per se ipsos, & non per substitutum, teneantur servire.*

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 3. a n. 164. Pet. I. edesm. in sum. p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 6. prope fin. pag. 163.

β *Archidiaconi, etiam qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri potest, Magistri in Theologia, &c.*) Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. n. 68. * & Joan. Aloys. Ricc. dec. 581.

† *Doctores aut Licentiati in jure canonico.*) Vide Navar. cons. 1. & 2. tit. de summa Trinit. & fide Catholica. Peregrin. cons. 3. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuensem in tract. de Ecclesia. q. 611. n. 2.

γ *Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, &c.*) Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Dignitates etiam in Ecclesiis collegiatis comprehenduntur, refert, & hanc opinionem sequitur Nic. Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. n. 59. & 62. cum seqq. Contrarium tamen, imo hoc Decretum non habere locum in collegiatis Ecclesiis, tenent Zerol in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia, S. 1. vers. Ad dignitates, & verbo canonica. §. 9. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. qu. 11. art. 2. & in addit ad Bullam compositionis, num. 4. ubi ait, Christophorum Velam Archiepisc. Burgensem contulisse dignitatem scholastriæ collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar. de Campo cuidam scholari, qui non habebat majorem ætatem 17. annorum, & cum litigaretur super hoc, fuisse judicatum, collationem esse canonicam & juridicam.

δ *Et 22. annis non minores.*) Sacra Cardinalium Congregatio censuit hos 22. annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilii censuit, requiri ætatem viginti duorum annorum completam, refert Garc. d. cap. 4. num. 70. (& refertur in dec. 16. p. 4. interpret. Concilii Trid. in recollectis a Farinacio) & hanc opinionem sequuntur Mandos. tr. de

Ætate

Ætate minorum, c. 5. num. 10. P. Molin. de Just. tr. 2. disp. 573. circa prin. Veg. in sum. p. 1. cap. 76. casu unic. P. Lessi. de Justit. lib. 2. cap. 34. num. 108. dicens illam formulam, ut non sit minor 22. annis, insinuare annos 21. debere esse completos. Contra tamen tenent P. Henriq. lib. 14. cap. 8. §. 10. in fine. Emman. Sa verbo Beneficium, num. 31. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo. Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 5. n. 3.

ε Ad dignitatem tamen principalem in collegiata regulariter requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori vel exteriori, resolvit Garc. d. cap. 4. num. 65.

ζ Si aliqua parochialis Ecclesia esset unita alicui Canonicatui Ecclesiæ cathedralis, accessorie sufficere prædictos 22. annos, censet Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 9. n. 4.

η *Provisi etiam de Beneficiis quibuscumque, &c.*) De professione fidei emittenda vide Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 19. n. 7. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 5. n. 15. & lib. 2. cap. 3. num. 4. Petr. Ledesm. in sum. p. 2. tr. 1. c. 4. concl. 10. Sayr. dec. 1. cum seqq. sub tit. de Constit. Flamin. de Resignat. lib. 8. qu. 9. a num. 121. & lib 10. q. 9. Nicol. Garc. de Beneficiis, p. 3. cap. 3. per totum. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 3. coll. 579. novissime P. Sanch. in præcepta Decalogi. lib. 2. c. 5. a princip. Zerol. in praxi Episcopali p. 2. verbo fidei Professio.

* *Curam animarum habentibus.*) Vide Navar. cons. 3. & 4. tit. de summa Trinit. & fide Catholica, & in Manuali c. 25. n. 135.

† *Intra duos menses.*) Vide Navar. cons. 1. & 2. eod. tit.

θ Nec a prædicta Fidei professione in manibus Episcopi facienda excusari Canonicos exemptos ratione suæ exemptionis, resolvunt Navar. cons. 9. sub tit. de Jurejur. in 2. edit. Petr. Ledesm. d. c. 4. post concl. 10. difficult. 5. Sayr. dec. 1. sub tit. de constit. Aloys. Ricc. d. collect. 579. vers. Amplia 1. P. Sanch. d. c. 5. n. 2. & censuisse sacram Cardinal. Congregationem testatur Garc. d. c. 3. n. 21.

ι Nec excusari Prælatos Regulares, imo intra bimestre ab adepta possessione suæ præfecturæ, hanc professionem facere teneri, docent Emm. Sa verbo Fides, in fine Fr. Emm. in sum. tom. 1. c. 100. num. 7. in 2. edit. & quæst. Regul. tom. 2. q. 71. art. 1. P. Sanch. d. cap. 5. num. 3. Sayr. dec. sub tit. de constit.

κ Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum cathedralium, sacra Card. Congregatio in hunc modum censuit. Comprehenduntur, etiamsi fuerint Regulares & computandi sunt duo menses a die electionis, vel quoad mittantur ad participationem massæ capitularis, refert Garc. d. c. 3. n. 16.

λ Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios cujuscunque artis ac facultatis, tenet P. Sanch. d. cap. 5. n. 4.

μ Nec excusari etiam denuo emittere eos, qui eam jam emiserant in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, resolvit sacra Card.

:dia. Congregationis decisionem adducens Garc. d. cap. 3. num. 17. 18.

Provisi, &c.) Hujusmodi Fidei professionem non posse fieri per procuorem, resolvunt Steph. Gratian. discept. forens. c. 166. num. 22. Nic. Garc. :. 3. num. 74. ubi affirmat ita a sacra Cardinalium Congregatione decisioemanavisse. Contrarium tamen, imo hanc Fidei professionem per procuorem fieri posse, tenent Navar. cons. 4. n. 2. sub titul. de summa Trinit. in dit. & cons. 11. n. 2. sub tit. de jurejur. in 2. edit. Petr. Led. d. c. 4. post conclus. difficult. 6. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 7. c. 2. quæst. 6. P. ıch. d. c. 5. n. 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Fidei professio.

Intra duos menses, &c.) Quod non obligat illum, per quem stat, quo mi. possessionem accipiat, resolvit Garc. d. cap. 3. n. 52.

Quod clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fidei proionem facere, non peccat, nec subintrat dispositio Concilii in præsenti, olvit Sayr. decis. 4. sub titul. de constitut.

Quod curatus, qui fidei Professionem intra duos menses non fecit, pomoram purgare, docet Sayr. decis. 4. sub titul. de constitut.

Illum, qui non fecerit professionem intra duos menses, teneri eam poemittere, cum hic terminus non ponatur ad finiendam obligationem, sed differendam executionem, docet Garc. d. cap. 3. num. 29.

In manibus ipsius Episcopi.) Quod sede Episcopali vacante provisus de eficio curato debet facere professionem coram Ordinario capituli sede vate, & non coram capitulo, tenet Garc. d. cap. 3. a num. 26.

Vel eo impedito.) Quod professio Fidei potest fieri coram Vicario Episcoeo etiam non impedito (quia verba hujus text. solum ponuntur ad admoionem, & denotandum convenientius esse, eam facere coram ipso Episcocessante impedimento) resolvit Garc. d. cap. 3. n. 22. & 23.

In Ecclesiis Cathedralibus.) Quod non procedit in canonicis, & dignitaus collegiatæ Ecclesiæ, sacram Cardinalium congregationem censuisse teur Garc. d. c. 3. n. 13. Contrarium tamen tenet Zerol. d. verbo Beneficium, ;. dicto 3. p. 1.

Fructus non faciant suos.) Ad illorum restitutionem in conscientia teneetiam non interveniente aliqua sententia resolvit Garc. d. c. 3. n. 35. & pecmortaliter, n. 64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch. in præcepta Decai, lib. 2. c. 5. n. 10.

Non procedere in distributionibus quotidianis, quæ dantur ratione mierii, & operæ personalis, & laboris: ita ut illas percipiens faciat suas, :rit Steph. Gratian. discept. forens. c. 166. num. 22. & sacram Cardinalium ngregationem censuisse referunt Garc. d. c. 3. num. 60. & Gonzal. ad reg. :ancel §. 7. procem. num. 170. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. col:. 1451. vers. Infertur sexto.

Si ignarus hujus Decreti omiserit Fidei professionem, in foro ex-

externo, non excusari, quia est ignorantia juris clari; in foro tamen interiori, & quoad Deum a mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione fructuum excusari, docent Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. num. 7 in 2. edit. & qu. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. Navar. Cons. 1. num. 2 & 3. sub tit. de summa Trin. in 1. edit. & cons. 4. num. 2. & cons. 3. num. 2. & cons. 7. num. 2. & 3. & cons. 11. num. 3. & cons. 12. num. 2. sub tit. de Jurejur. in 2. edit. P. Azor. d. cap. 2. qu. 2. Flam. de Resign. lib. 10. qu. 9 num. 8. cum seqq. Læli Zechi. de Repub. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pens. c. 9. n. 3. vers. Requiritur etiam. P. Sanch. d. cap. 5. num. 13. Garc. d. c. 3. n. 66. cum seqq.

αα Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pension. c. 13. num. 4. vers. Quod si Parochialis. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 13. num. 4. Flamin. de Resign. l. 10 q. 9. num. 123. & 124. qui, loquendo de Parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ seu pauperibus.

In Canonicis vero, & dignitatibus habentibus fructus in mensa capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad capitulum, resolvit Garc. d. c. 3. a num. 40. ubi a num. 44. dicit: quod debens fructus non potest se componere cum capitulo, soluta aliqua parte, & a num. 52. refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei.

ββ Quod hæc lex non est pœnalis, sed conventionalis, resolvunt P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 2. q. 1. vers. Quæres, an ob professionem, Petr. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 1. c. 4. post conclus. 10. diffic. 18. Garc. d. c. 3. num. 35. Sed hoc Decretum esse pœnale; ac proinde, etiamsi pœnam ipso jure irroget, non obligare in foro conscientiæ, tenent Navar. cons. 3. n. 1. sub titul. de Summa Trinit. in 1. edit. & cons. 12. n. 1. sub titul. de Jurejur. in 2. edit. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. P. Sanch. d. c. 5. n. 10.

γγ *Nec illis possessio suffragetur.*) Vide Sayr decis. 6. de verborum significat. & sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Nec longissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei, quoad fructus percipiendos, quamdiu dictam professionem non emiserit, referunt Flamin. de Resignat. lib. 10. quæst. 9. num. 122. & Nic. Garc. de Ben. p. 3. cap. 3. num. 34. resolvunt Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 119. n. 7. P. Sanch. in præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 5. num. 11. & 12. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 6. col. 826.

BULLA

BULLA S. D. N. D. PII.

Divina providentia Papæ IV.

Super forma juramenti professionis Fidei.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Injunctum nobis Apostolicæ servitutis officium requirit, ut ea, quæ Dominus omnipotens, ad providam Ecclesiæ suæ directionem sanctis Patribus, in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Conc. Trid. dispositionẽ omnes, quos deinceps cathedralibus & Superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarũ dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis curam animarum habentibus provideri continget, publicam Orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere & jurare teneantur: Nos volentes etiam per quoscunque, quibus de monasteriis, conventibus, domibus, & aliis quibuscunque locis Regularium quorumcunque Ordinũ, etiam militarium, quocunque nomine, vel titulo providebitur, idem servari, & ad hoc, ut unius ejusdem fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex Decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, accipi & observari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contravenientes latis juxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium directe præcipiendo mandamus hujusmodi sub tenore: *Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Rom. Ecclesia utitur, videlicet Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum S. Dominum & vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam*

Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; & exspecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi, Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes & constitutiones firmissime admitto & amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto, nec ea unquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse vere & proprie Sacramenta novæ legis a Jesu Christo Domino nostro instituta atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria; scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Trid. Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter corpus & sanguinem una cum anima & divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse. Animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco; Romanoque Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac juro. Cætera item omnia a sacris Canonibus & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & rejectas & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter

teneo,

teneo, eandem integram & inviolatam usque ad extremum vitæ spiritum, constantissime, (Deo adjuvante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, & quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, de more legantur; & ut omnibus facilius pateant, in eis Quinterno describantur ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fr. Cardinalis Cæsios.

Cæs. Glorierius.

LECTÆ & publicatæ fuerunt suprascriptæ literæ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, die vero Sabbathi, nona mensis Decembris. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pii, Papæ IV. anno quarto.

A Lomellinus Custos.

ƌƌ *Neminem etiam deinceps, &c.*) Vide Flam. de Resig. lib. 4. qu. 9. n. 10. non habere locum in Collegiatis Ecclesiis tenent Nav. cons. 3. sub tit. de temporib. Ordin. in 1. edit. Zerol. in prax. Episc. p. 1. verbo Beneficia, §. 5. pag. 46. * Vide etiam Jo. Aloys. Ricc. in prax. var. resol. cap. 238. & seq.

† *Omnis Canonicatus, &c.*) Canonicatus Jurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatos, hoc decreto non esse comprehensos, censuit Sacra Cardinal. Congregatio die 29. Novembris, 1591. ut patet ex dec. 45. relata a Farinacio in 4. p.

ss *Ita tamen ut dimidia saltem pars, &c.*) Vide Zerol in praxi Episc. part. 2. verbo capitulum num. 10. pag. 84. & verbo Canonica. n. 2. pag. 49.

ζζ *Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, &c.*) Vide latissime Nicol. Garci. de Benef. p 3. c. 2. num. 180. cum multis seqq. ubi num. 181. resolvit, quod sub hoc cap. comprehenduntur dignitates principales, & capitula Ecclesiarum collegiatarum. Vide Nav. cons. 2. de clericis non resid. & de Orat. miscel. 59. num. 6. Flamin. de Resign. lib. 10. num. 62. P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 3. col. 816. * Navar. cons. 1. lib. 3. de cler. non resid.

ηη *Aut portiones.*) Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 10. col. 275.

ϑϑ *Aut consuetudines.*) Quod non tollit consuetudinem immemorabilem, ex eo quia immemorialis consuetudo nunquam censetur

sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, docent Flores Var. lib. 2. q. 10. n. 44. Fr. Emmanuel. qu. Regular. to. 1. q. 9. art. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Glos. 33. n. 2 Sed in proposito contrarium censuisse sacram Congregationem Cardinalium refert Garc. loco infra citato † n. 198. & 199.

u Immemorialis consuetudo non excusat a Residentia in cathedralibus, & collegiatis insignibus: in collegiatis autem non insignibus potest excusare, si Ecclesiæ sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut quibus adeo tenues redditus essent, ut Canonicos, aliunde non habentes unde viverent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemorabilem, quod aliqui Canon. resederint, refert Garc. d. cap. 2. num. 197.

xx Ultra tres menses) Sequentes sacræ Congregat. decisiones Doctores infra citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.

λλ Prima est, an illis tribus mensibus a jure concessis sit assignanda causa absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia a Decano, vel præsidente in choro, & frui quibusdam novis distributionibus per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interessentibus habeantur de jure? Congregatio censuit, nullam assignandam esse causam. Secundo, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito servitio, sed tantum eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel capituli. Tertio non posse frui dictis distributionibus, cum sint distinctæ a præbendis, de hac decisione testantur Nic. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 315. Zerol. in prax. Episc. part. 1. verbu Privatio, c. 2. dub. 4.

μμ Secunda. Archiepiscopus Genuensis provideat, ne duos menses, quos habent vacantes Canonici sui capituli, incurrant in Natale, aut Pascha Domini, aut hujusmodi maximas solemnitates, de qua decisione testantur Garc. d. c. 2. n. 316. Læli Zechi. de Repub. Eccles. tit. de Beneficiatis, n. 6. vers. Quod si beneficia, Zerol. d. verbo Privatio. §. 4. dicto 2. præsentiali dub. 3.

νν Tertia. Decretum Concilii c. 12. Sess. 24. concedit Canonicis absentiam trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ servitium totius anni requirunt, refert Garc. dict. c. 2. n. 312.

ξξ Istos tres menses continere 90. dies, & unum mensem continere triginta, & cum Concilium absolute illos concedat, nec exprimat a quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoch. de arbitr. casu 50. a n. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Glos. 11. n. 8. Garc. d. c. 2. n. 306.

oo Ab eisdem Ecclesiis.) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, ut Canonici non possint abesse

esse ab Ecclesiæ suæ servitio utra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quod in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, intelligendumque est, omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garc. d. c. 2. n. 323.

* *Dimidia parte fructuum.*) Vide Trevisanum in decis. 24. lib. 2.

ww *Privetur omnibus fructibus.*) Quod capitulum non potest concedere, ut absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ jam accreverant, interessentibus remittere, docet Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. n. 31. cum seqq.

gg Litem non dici legitimam causam absentiæ, & lucrandi fructus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 1233. Primus est. Si verteretur super juribus ipsius beneficiati, adducit Seyr. decis. 17. de Clericis non resident. Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur residere, refert Rot. collecta a Farin. decis. 108. Tertius, nisi litigetur contra capitulum, quod denegat dare fructus Canonico, numerat Aloys. Ricc. ubi proxime.

ee *Distributiones vero, &c.*) Doctores infra citandi plures casus cumulant, in quibus absens a divinis lucratur distributiones, ac si cum aliis interesset & præsens esset.

rr Primus casus est. Absens a loco beneficii tempore pestis, licet fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex justa causa dari, resolvunt Cov. lib. 3. c. 13. n. 8. ℣. Nono, Rip. de peste, c. 1. n. 145. Alex. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 5. n. 76.

vv Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse divinis officiis, licite percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh. reg. 206. vers. Limita 7. Hojed. de benef. part. 1. c. 17. n. 15. Fusc. de Visitat. l. 1. c. 15. num. 25. vers. Et infirmo, & c. 20. n 26. Seln. de Benefic. part 4. q. 6. n. 9. Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. num. 140. Spin. in Speculo testam. Gloss. 8. princip. num. 30. Monet. part. 2. quæst. 6. num. 7. Procedere etiam si quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fusc. d. c. 20. num. 20. Guttier. d. c. 1. num. 138. Frat. Emmanuel in sum. part. 1. c. 33. num. 6. vers. *De aqui in se inferre.* Monet. d. quæst. 6. a n. 12. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, §. 3. vers. Sexto debentur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si dum erat sanus, interesse solebat horis Canonicis: quod si talis clericus ægrotus non erat solitus residere, & interesse divinis officiis, dum bene valebat, tunc infirmitas illius non judicatur pro præsentia, & interessentia, cum eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentiæ, & tunc quidem Cleribus infirmus non lucrabitur hujusmodi distributiones, resolvunt Nav. de Horis Canon. cap. 11. a num. 9. in finalib. verbis. Cov. d. num. 8. vers. Sexto. Corset. sing. 152. incip. An quilibet infirmus. Fr. Emmen. d. c. 33. n. 6. Monet. d. part. 2. quæst. 6. n. 11. Cald. Pereira de Renov. quæst. 3. n. 23. vers. Unde si Canonicus, P. Henriq. lib.

lib. 13. c. 13. n. 4. in fine, gloss. lit. Y. Spin. de gloss. 9. n. 30. vers. Sed tenendo, Guttier. d. c. 1. n. 130. ubi 1. n. 138. asserit, tunc demum infirmum consequi debere distributiones, quando praesens est in loco, ubi est Ecclesia. Quod Clericus, cujus interest alio se conferre acquirendae sanitatis causa, ut puta ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, ut coeli sibi officientis inclementiam effugiat, lucratur distributiones interim in absentia, resolvit Alex. Monet. de Distribut. quotid. p. 2. quaest. 6. n. 10. Quod etiam Clericus, qui tanquam morbosus, seu infectus morbo aliquo contagioso, veluti lepra, peste, & hujusmodi, a civitate abesse jubetur, lucratur distributiones quotidianas testatur Monet. d. q. 6. n. 11.

ΦΦ Tertius casus. Senex Beneficiarius non residens in Divinis Officiis habet distributiones, quando senio ita confectus est, ut non possit commode personaliter Ecclesiae deservire, referunt Hojed. d. cap. 17. n. 17. Menoch. casu 60. n. 10. Monet. p. 2. q. 7. n. 5.

XX Quartus casus. Non est privandus quotidianis distributionibus ille, qui obses datus est ab Ecclesia, & sic detentus, aut etiam represaliarum causa captus fuit, ac detinetur, firmat Monet. p. 2. qu. 5. num. 56. cum seqq.

ΨΨ Quintus casus. Beneficiarius absens ab officiis divinis propter aliquam necessitatem, vel causam evidenter utilem ipsi Ecclesiae, quod ex consuetudine percipiat quotidianas distributiones testantur Covar. lib 3. Var. cap. 13. num. 8. vers. Octavo Paris. Concil. 32. a. num. 18 vol. 4. Duenh. Reg. 206 vers. Limita Sexto, Hojed. de Benefic. p. 1. 17. n. 19. & p. 2. c. 10. num. 16. Leli. Zechi. de Rep. Eccles. c. 24. num. 6. vers. Quando Navar. cons. 10. a num. 4. sub tit. de Clericis non resid. Gutt. Can. lib. 1. c. 1. n. 144. Monet. p. 2. q. 11. a n. 11. & a n. 36. & 46.

Sextus casus. Inquisitores haereticae pravitatis habentur in omnibus suis beneficiis, dignitatibus, & praebendis pro praesentibus, & residentibus, & percipiunt integros fructus suarum praebendarum, simul cum distributionibus quotidianis, ex privilegio speciali favore Fidei eis concesso a Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roj. de privil. Inquisit. num. 420. & sing. 69. Spin. in Speculo testam. gl. 3. princip. n. 78. ubi dicit, quod hoc privilegium non solum competit inquisitoribus habentibus beneficia simplicia, aut dignitates, sed etiam habentibus beneficia curata, cujus contrarium verius esse resolvit Cavall. Communium contra Commun. c. 55. n. 12.

ωω Septimus casus. Excommunicatus Clericus pro causa Ecclesiae, & defensione suorum jurium lucratur (etsi Divinis non intersit) fructus, & distributiones beneficii, firmat Guttier. Canon. lib. 1. cap. 1. n. 142. & 143. Inferens, num. 150. eas pari ratione lucrari Provisores, & Officiales generales a capitulo Sede Episcopali vacante deputatos, si excommunicentur ob causam officii, cujus est jurisdictio, quam exercent. Quod inique excommunicatus distributiones quotidianas exigere potest, cum eo tempore, quo excommunicatio injusta in-

eum

eum lata fuit, præsens erat in loco beneficii sui, eratque solitus divinis Officiis ante impedimentum excommunicationis adesse, docent Cov. lib. 3. Variar. cap. 135. num. 8. vers. Cæterum. Pet. Navar. lib. 2. de rest. c. 2. n. 238. Fr. Emman. d. cap. 33. n. 6. Perez. lib. 1. vers. Advertendum tamen est, pag. 157. tit. 5. lib. 8. Ordin. Surd. de Aliment. tit. 1. q. 82. n. 15. vers. Alias secus, Guttier. d. c. 1. n. 137. Monet. p. 2. q. 15. num. 32. P. Henriq. lib. 13. c. 13. n. 4. in fine, Sayr. de censur. lib. 2. c. 3. n. 27. Quod injuste etiam suspensus, sive ab officio, sive a beneficio, recuperat distributiones quotidianas, resolvit Monet. p. 2. qu. 15. num. 42. Quod etiam injuste, & absque causa legitima in carcerem inclusus & detentus, etiam semota quacunque consuetudine in contrarium, percipere debeat distributiones quotidianas testantur Covar. d. cap. 13. num. 8. vers. undecimo. Navar. cons. 9. a princip. sub. tit. de clericis non resid. Lælii. Zech. de Repub. Ecclesiast. cap. 24. num. 6. vers. Sexto debentur, Cævall. Commun. contra Commun. quæst. 585. n. 15. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Distributiones, §. 8. debentur. Monet. p. 2. quæst. 5. num. 80. Quod interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiatus, qui consueverat in ea residere, & non dedit causam interdicto, consequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd. p. 1. tract. 12. de Interdicto, pag. 290. in fine. Monet. p. 2. q. 16. num. 29. Quod etiam injuste, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiæ recuperare debeat quotidianas distributiones, constito de injustitia, vel nullitate, resolvit Monet. p. 2. q. 15. a. n. 46. & part. 3. quæst. 7. a n. 46.

ααα Octavus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac si actualiter residerent ex Bulla Clem. VII. incip. Convenit. tradit. Lælii, Zechi. de Republ. Ecclesiast. p. 11. n. 2.

βββ Nonus casus. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Advocati, Procuratores, Fiscales, & Notarii in causis spoliorum, & jurium præfatæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia ex Bulla Sixti V. data Romæ in monte Quirinali sub annulo Piscatoris die 8. Maji 1560. sui Pontificatus anno 6.

γγγ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus visitans Ecclesiam, jura vel redditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, cum visitando prædicta jura, & loca serviat Ecclesiæ in re utili, tradit Monet. part. 2. q. 11. n. 63.

δδδ Undecimus casus. Beneficiati, qui adsunt Concilio generali, lucrantur distributiones quotidianas, resolvunt Rebuff. in praxi p. 3. tit. de Dispens. de non resid, num. 34. Salzed. ad Bernard. c. 52. lit. C. vers. Quartus casus.

εεε Duodecimus casus. Qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui capituli ab eo missus, lucratur distributiones quotidianas, tenet Monet p. 2. quæst. 11. n. 31.

ζζζ Decimus tertius casus. Examinatores beneficiorum a Syno-

do Diœcesana electi, si causa examinis absunt a choro, lucrentur distributiones quotidianas, decidisse sacram Cardin. Congregat. refert Fel. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, num. 13. ad finem. Contrarium tamen resolvit Monet. p. 2. quæst. 11. n. 61.

Quæ statuta, & consuetudines circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

ηηη Valere statutum, vel consuetudinem, qua cavetur servitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum a residentia, lucrarique distributiones quotidianas in absentia, quamvis ipse non intersit divinis, ref. Ivans Cened. p. 3. collect. 15. in fine. Monet. p. 2. q. 7. n. 21. & q. 12. n. 61. & q. 13. n. 41. ubi testatur sacram Cardin. Congreg. in hæc verba decidisse. Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregor. XIII. senibus, & benemeritis misertus mandavit statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non servientibus, qui per quadraginta annos jam servierunt, dubius pertransit Steph. Gratian. discept. forens. c. 298. n. 19.

ϑϑϑ Valere etiam consuetudinem, ut quis in absentia percipiat distributiones quotidianas, quando hujusmodi consuetudo inducta esset sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Covar. l. 3. Var. c. 13. n. 5 in fin. Duenh. Reg. 206. vers. Limita quinto. Hojed. d. c. 17. n. 13. Monet. d. p. 2. q. 12. a n. 45.

ιιι Validam esse consuetudinem, ut distributiones quotidianæ dividantur inter eos, qui intersunt Officio Divino certis horis, licet non intersint omnibus, affirmant Duenh. d. reg. 206. vers. Limita 2. Hojed. p. 1. c. 17. n. 11. Monet. p. 2. q. 12. n. 42. vers. Limitatur.

Validam etiam esse consuetudinem, vel constitutionem, qua cavetur, quod clerici recedentes a choro, dum divinum officium canitur, lucrantur distributiones, si id fieri contingat ob celebrandam Missam, vel Sacramentalem confessionem, resolvit Monet. p. 2. q. 11. a num. 48. vers. Infertur, & n. 52. cum seqq.

κκκ *Statis horis*) Sacra Cardinalium Congregatio censuit intelligi statas horas, id est, omnes horas, quibus divina celebrantur, refert Garc. d. c. 2. n. 488. Et Canonicos non posse juvari aliqua consuetudine, quia teneantur omnibus septem horis inservire, resolvit Theodos. Rubeus inter disceptationes forenses. Steph. Gratian. c. 298. n. 20. ubi n. 21. asserit, celebrantes tempore recitationis horarum, in capellis, in quibus tenentur Missas celebrare, vel devotionis gratia, non debent percipere distributiones illius horæ, etsi permissu superioris id facerent. Et n. 23. dicit quod a præsentia in choro excusatur ille, qui exercet curam animarum immineatem cathedrali, dum tamen in actu administrandi Sacramenta.

λλλ *In usum revocat.*) Vide Navar. conf. 8. de clericis non resig. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 7. c. 7. col. 832.

μμμ *Omnes vero Divina per se, & non per substitutos, &c.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Si factum est aliquod statutum, quod

quod Canonici possint inservire per substitutos, vel alternatim unus pro alio, non habeatur ejus ratio, quia est contra Concilium, refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. Verbo Canonicus §. 5. Garc. dict. cap. 2. num. 498.

mm Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, &c. refert Nicol. Garc. de Beneficiis p. 3. cap 3. num. 495.

zzz Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, cujuscunque qualitatis sint, Episcopo solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti assistere, ac vestibus sacris indutos eidem inservire, necnon munera eisdem dignitatibus, Canonicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Evangelii, Epistolæ, & similium functione, præstatione, incumbentia, & annexa per seipsos subire, & exercere juxta Sacrorum Canonum & Concilii Tridentini dispositionem, ac cujusque Ecclesiæ particularem ordinationem certam esse respondit sacrorum rituum Congregatio: quod si quando aliquis legitimo impedimento detentus: ea per seipsum adimplere non poterit, tunc alios, ejusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris dignitatis, nempe alias dignitates, Canonici Canonicos, & portionarii respective portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum, & ordinem prærogativa confundatur, deputare debebit: idque per Episcopum opportunis remediis, etiam hujus Decreti vigore, providendum fore censuit eadem Congregatio supplicante capitulo, & aliis Ecclesiæ Abulensis portionariis, refert Garc. dict. c. 2. num. 496.

ooo Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quod capellani celebrent: nam istis oneribus Missarum recte per substitutum satisfit, refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. glosf. 5. num. 84.

πππ *Atque in choro ad psallendum.*) Canonicos ex sua institutione, & jure communi, teneri canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, resolvunt Navar. de orat. c. 10. num. 47. & cap. 11. ad finem, & cap. 13. num. 17. & Miscell. num. 79. Petrus Navar. de Restit. lib. 2. c. 2. a num. 219. Sandov. de Officio divino p. 6. c. 16. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap 25. de Canonicis sub num. 6. Ludov. Bei. p. 1. Responf. casuum conscient. casu 55. Arag. 2. 2. q. 83. Art. 12. Jacobus de Graffis aurear. decis. lib. 2. c. 51. num. 12. & c 52. num. 22. & c. 53. num. 5. Petrus Ledesm. in summa part. 2. Tract. 9. cap. 4. concl. 1. diffic. 1. P. Azor. inst Moral. part. 1. lib. 16. c. 11. q. 5. & 7. P. Soar. de Relig. Tract. 4. lib. 4. cap. 12. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori Pœnit. lib. 18. a num. 175. ubi num. 176. resolvit Canonicos, & cœteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare, nec a peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent, nisi justam habeant causam absentiæ; mortale tamen committere, si per contemptum, aut contra Prælati particulare præceptum, fieret talis absentia, & Fr. Emman. in summa Tom. 1. c. 45. num. 5 asserit, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando, teneri restituere distributiones quasi totas, sive etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, testatur Ludov. Lopez. in Instructorio conscient. Tom. 1. c. 264. quem sequitur Veg. in sum. p. 1. c. 128. casu 10.

† *Vestitu insuper decenti.*) Vide Salzedo ad Bern. Diaz. in praxi Can. c. 75. lit. A.

* *Illicitisque venationibus.*) Vide Abb. Trotium de vero & perfecto clerico lib. 2. c. 55. & 56. Menoch. lib. 2. de arbi. cent. 5. casu 413. Salzedo ad Bern. Diaz in praxi can. c. 67. lit. A.

* *Lusibus.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 79. ubi Navar. Menoch. & alios refert.

CAPUT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex unit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo provideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ, &c. Pensionibus beneficia tenuia gravari minime convenit. Suas Parochias singulas singuli Parochiani frequentent.

a Supra Sess. 7. de Ref. c. 6. & 7. & Sess. 14. de Ref c. 9. & infra c. 15.

b C. unio. 10. q. 3. c. & temporis cum seq. 10. q. 1.

Quoniam *a* pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenues redditus habent, & angustos, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiar. necessitati sufficiant, examinet Concilium provinciale, vocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque invicem unire, * vel novis proventibus augere expediat; *b* confectaque de præmissis instrumenta ad summum Roman. Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire judicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim vero, donec prædicta effectum sortiantur, hujusmodi Episcopis, qui fructuum subventione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficiis aliquibus, 1. dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus & præbendæ, nec monasteria, in quibus viget Regularis observantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a summo Romano Pontifice provideri. *a* In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem; non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochia-

rochianorum ſymbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat, *β* in unionibus vero quibuslibet, ſeu ex ſupradictis, ſeu aliis cauſis faciendis, Eccleſiæ Parochiales *γ* monaſteriis quibuscunque, aut Abbatiis, ſeu dignitatibus, ſive præbendis Eccleſiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, ſive aliis beneficiis ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militiisve non uniantur: & quæ unitæ ſunt, *a* 3. revideantur ab Ordinariis, juxta alias decretum in *b* eadem Synodo ſub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obſervetur: nihil obſtantibus in iis quibuscunque verborum formis, quæ hic pro ſufficienter expreſſis habeantur. *δ* Ad hæc impoſterum, omnes hæ Cathedrales Eccleſiæ, quarum reditus ſummam ducatorum mille & Parochiales, quæ ſummam *ε ζ* ducatorum centum, ſecundum verum annuum valorem non excedunt, 4. nullis penſionibus, aut reſervationibus fructuum graventur. In iis quoque civitatibus, ac locis, ubi Parochiales Eccleſiæ 5. certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, ſed promiſcue petentibus Sacramenta adminiſtrant; mandat S. Synodus Epiſcopis, pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute, ut: diſtincto populo in certas, propriasque Parochias, unicuique ſuum perpetuum *c* peculiaremque Parochum aſſignent, qui eas cognoſcere valeat, & a quo ſolo licite Sacramenta ſuſcipiant, † aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque in iis civitatibus, ac locis, ubi nullæ ſunt Parochiales, quamprimum fieri curent: non obſtantibus quibuscunque Privilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a Seſſ. 7. c. 7.
b Supra Seſſ. 7. de Refor. c. 6.
c C. 1. 13. q. 1. c. plures 1. c. 1. de Paroch. & infra 14. de Reform. c. 9.

DECLARATIONES.

1. *Dum tamen curata non ſint.*) Parochialis non debet uniri cathedrali.

Congregatio Concilii cenſuit, cap. 13. Seſſ. 24 dum prohibet Parochiales poſſe uniri Monaſteriis, intelligendum eſſe de Parochialibus, quæ acta, non autem de illis, quæ habita tantum ſupra hominum memoriam Parochiales exiſtunt. Nullius 29. Apr. 1593.

2. *Seu Canonicatus & præbenda.*) Collegiatæ non debent uniri Cathedrali sine authoritate Papæ, qui id quandoque efficere potest, sed cum causæ cognitione particulari seu speciali.

Si duæ Parochiales per consuetudinem, (quæ per 40. annos viguerit) semper tanquam unitæ, uni semper collatæ sine dispensatione fuerint, earum possessor non est molestandus.

Plebania non potest uniri Præposituræ, Rom. 27. Sept. 1574.

18. Martii, 1598. Congregatio Concilii censuit, non posse ab ordinariis fieri uniones Parochialium Ecclesiarum obstantibus Collegiis sæcularium, seu Regularium personarum, obstan. Decret. ejusdem Concilii c 13. Sess. 24. de Reformat. & si factæ fuerint, nullas esse uniones, &c.

Parochiales.) Quæ actu non autem quæ habitu tantum Parochiales existent, ita enim Congregatio Concilii censuit.

Si Parochialis non est unita Canonicatui ab initio, sed ex post facto, non comprehenditur in Concil. Trident. Decreto de Parochialibus loquente.

3. *Revideantur ab Ordinariis.*) Episcopi ex hoc Decreto possunt revidere uniones factas per biennium ante Concilium in forma gratiosa cum clausula, *de non immittendo ad partes, vocatis vocandis, &c.* prout fuit declaratum die 19. Junii 1586 ex cap. 6. Sess. 7.

4. *Nullis pensionibus aut reservationibus fructuum graventur.*) In resignatione Parochialium in Lusitania salva manet pensio resignantibus.

Petente Episcopo Anconitano, ut Canonici Cathedrales non maneant in Parochiis, ne deseratur ibi cultus Cathedralis, ita ut valeant resignare Parochias retentis 30. vel 40. scutis, visum est concedendum, modo addatur clausula: *Petente Episcopo, & servatis servandis.*

Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum & Parochialium, permissum est resignare Parochialem, pensione arbitrio Episcopi reservata.

De Parochia 125. aureorum Episcopo Amadensi, in cujus resignatione vult relinquere 30. titulari visum est concedendum.

Postulatum Brixiani presbyteri ut sibi liceret alteri Parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, rejectum est.

Pro mercede Capellani sufficiunt 50. aurei, attentis tamen rerum circumstantiis merces Vicariis perpetuis assignari debet, nec major 100. nec minor 50. aureorum summa, nisi Vicariis temporaneis solitum fuisset plus assignari. Pius V. in Bull. incipiente. *Ad exequendum*, publicata Kalend. Febr. 1567.

Congregatio Concil. Trident. Interpretum censuit, valorem centum ducatorum, (de quibus hoc Decreto statuitur, ut debeant remanere Rectori Parochialis Ecclesiæ, quæ pensione gravatur) esse intelligendum juxta morem cujusque Regionis.

5. *Certos non habent fines.*) Quæ Parochiæ certos fines non habent, illæ per certum populum & certas familias ita distinguantur, ut Sacramenta non promiscue administrentur.

Episcopus

Episcopus potest curam animarum toti Capitolo Cathedralis Ecclesiæ incumbentem transferre, per vim unionis perpetuæ, in personam seu Dignitatem ejusdem Ecclesiæ. Ita Congregatio mense Octobr. 1586.

REMISSIONES.

* *Tenuitatemque invicem unire.*) Vide Camillum Borrel Consil. 37. Aloys. Ricc. in sua praxi Curiæ Eccles. Neapol. decis. 492. num. 3.

α *In Parochialibus etiam Ecclesiis, &c.*) Vide Guttier pract. lib. 1. q. 17. num. 3. cum seqq. Mandos. Reg. 22. de Unionib. q. 5. num. 3. ad finem, Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 2. num. 20. & gloss. 5. §. 7. num. 61. & 62.

β *In unionibus vero quibuslibet, &c.*) Sacra Cardin. Congregatio ita censuit: Parochiæ, quæ certos fines non habent, sed certum tantum populum, & per certas familias distinguuntur, usque adeo, ut Sacramenta promiscue non administrentur, hoc Concilii Decreto utique non comprehenduntur, refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 96.

γ *Monasteriis.*) Salvari & excipi uniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conservatione Collegiorum, & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem bonarumque artium cultum, resolvit Gonzal. ad Reg 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. n. 46.

δ *Ad hæc imposterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, &c.*) Vide Flam. de Resig. lib. 6. q. 2. num. 31. cum seqq. & num. 34. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 7. c. 21. col. 886. & vide ad quid Flores Vari, lib. 33. q. 2. num. 38. † Marchesan. de commiss. tit. de commiss. appellat. in causa pensionum p. 1. §. num. 93. & 94. cum seqq

ε *Ducatorum centum.*) Juxta valorem ducatorum loci, in quo est beneficium, affirmant sacram Cardinalium Congregationem censuisse. l. el. Zech. de Republ. Ecclesiast. c. 28. num. 4. pag. 323. Marc. decis. 41. Aloys. Ricc. in coll. decis. p. 4. collect. 745. in fine.

ζ Quod ad probationem valoris attenditur tempus quinque annorum, ante, & quinque post, resolvunt Sarnens. decis. 23. Seraphin. decis. 1340. Et quod hujusmodi valor beneficii probandus est de tempore provisionis, & non sufficit probare de antiquo tempore, asserunt Statil. Pacific decis. 35. Verall. decis. 330. part. 3. & non sufficere probationem per famam, asserit Farinac. decis. 39. Et probationem debere esse concludentem, quod scilicet remanserunt centum liberi pro Parocho, resolvit Rot. divers. decis. 280. & decis. 208. lib. 1.

† *A quo solo licite Sacramenta suscipiant.*) Vide Navar. in c. placuit de Pœnit. dist. 6. ex num. 75. Didac. Spino in suo spec. testam. gloss. 15. princ. num. 41.

CAPUT

CAPUT XV.

In nulla provisione, seu admissione ad possessionem cujuscunque beneficii aut distributionum, fiant ullæ fructuum deductiones convertibiles in usus non pios: consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis: cujus est cognoscere de statutis, constitutionibus, &c. contrariis.

α In pluribus Ecclesiis, tam Cathedral. quam collegiatis, & Parochial. ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine, observari intelligitur, 1. ut in electione præsentat. nominat. institut. confirmat. collatione, vel alia provisione, 2. sive admissione ad possessionem alicujus Cathedral. Ecclesiæ, vel beneficii, Canonicat. aut præbendarum, vel partem proventuum seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, 3. seu deductiones ex fructibus, 4. solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur; hæc cum S. Synodus detestetur, β γ mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantum, quas 5. ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas ut pravas ac scandalosas, rejiciant & aboleant. Eos vero, qui adversus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis, *a* contra simoniacos editis, sacris Canonibus & variis summorum Pontific. constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obstantibus quibuscunque statutis, constitutionibus, consuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam Apostol. auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione & intentionis defectu Episcopus, tanquam Apost. Sedis delegatus, cognoscere possit.

a I. q. 1. fere per totam, Conc. Tolet. 8. Can. 3. c. cum semper de confes. toto fere tit. de simon. extra.

DECLARATIONES.

1. *Ut in electione, præsentatione.*) Episcopus etiam cum consensu capituli statuere non potest, ut aliquid minimum solvatur pro ingressu Canonicorum, hoc est enim prohibitum per Bullam Pii V.

2. Sive

Sive admissione ad possessionem.) Episcopus, ubi alias vigebat consuetu-
ut quivis Canonicus pro introitu ad possessionem amitteret omnes fructus
præbendæ per triennium, non potest cum consensu Capituli & Canonico-
statuere, ut quilibet Canonicus provisus a Papa in capienda possessione
supradictorum fructuum solvat eidem fabricæ, seu sacristiæ scuta quin-
provisus vero ab Ordinario scuta decem.

ilet Constitutio facta per Episcopum & capitulum post Concilium Tri-
. ad solvendam certam quantitatem ratione novæ possessionis Episcopa-
Canonicatuum & dignitatum, integre cedat in fabricam: nihil autem ex
nia notariis, cursoribus, campanariis, aliisve Ecclesiæ ministriis, qui-
llias constituta sunt salaria, attribuendum.

o admissione in possessionem Præpositura non potest capitulum collegia-
quicquam exigere ab eo, cujus nomine adepta fuit possessio, nisi ex ali-
ege vel consuetudine id in aliquos pios usus erogandum esset, & si quid
o exactum esset, debet eidem ab eodem capitulo restitui.

Deductiones ex fructibus.) Per hoc Decretum prohibentur capi illi fru-
primi anni, qui aliquibus in locis solvebantur, de omnibus beneficiis
esanis. Itaque Episcopus non potest primi anni fructus alicujus beneficii
etinere vel attribuere pro dationa possessionis, de qua legitime ab eo pro-
est.

Solutiones. Dulciora multa seu banqueta intelliguntur esse de genere pro-
orum a Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo capitulo exigendorum pro
ssione in possessionem alicujus novi Canonici beneficii. Antistes autem in
otione alicujus in Canonicum dulciora aut similia exigens, tamdiu a Pon-
llis officii exercitio maneat suspensus, donec satisfactione prævia per Se-
Apostolicam illi suspensio relaxetur. Capitula vero & Collegiatæ quæ-
ne Ecclesiæ subjaceant interdicto, & singulares personæ excommunica-
s incurrunt sententiam Pontifici reservatam, solo mortis articulo excepto.
tereà Juramenta de dulcioribus præstanda, sunt irrita, necnon ipsi ju-
s in excommunicationem jam dictam incidunt. Pius V. sic statuit in Bulla,
incipit: *Durum nimis, publicata die Kalend. Junii* 1570. Neque vero cujus-
rætextu statuti etiam ex urgenti causa facti pro bono Ecclesiæ, potest co-
vus Canonicus aliquid solvere pro debitis antiquis Ecclesiæ suæ, etiam
ractis pro reparatione & melioratione bonorum, & hoc, attenta Bulla
. & declaratione hujus Decreti.

erpensatur.) Neque hoc Decreto, neque Bulla Pii V. super hac eadem re
comprehenduntur statuta Ecclesiastica deserviendi per annum; vel ali-
tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto inte-
Decreto servitio, idque post obitum hæredibus deberi cum potius sit dif-
quam auferre.

onsuetudinem Ecclesiæ Melphitensis auctoritate Apostolica Leonis X.
rmatam, scilicet ut presbyteri & Canonici ad participationem massæ
communis

communis ipsius Ecclesiæ non admittantur: nisi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis Ordinibus per triennium, & in sacerdotio per annum dictæ Ecclesiæ inservierint: Congregatio respondit sublatam non esse per Concilium hic, aut per Bullam Pii V. super hac eadem re editam. Comprehenduntur autem statuta Ecclesiarum deserviendi per annum vel aliud tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto servitio.

Comprehenditur etiam hoc Decreto, quicquid solvitur pro Missis novis decantandis in Ecclesiis receptivis, ut quis admittatur ad portionem sacerdotalem, etsi tales solutiones cederent in pios usus, non enim sunt beneficia, sed potius spectant ad avaritiam, ut Sess. 22. c. de observandis & evitandis in celebratione Missarum, satis declaratum est.

5. *Ut laudabiles.*) Sed non censentur laudabiles, quæ sunt pro instauratione vel reparatione mensæ capitularis, cederent tamen in utilitatem capitularium singulorum: sed si exstat talis consuetudo, ut fructus, puta cujuslibet præstimonii dimidiandi, postquam vacavit, cederent in utilitatem mensæ Capitularis, talis utique consuetudo per hoc Decretum non est sublata.

Et ita censuit Congregatio in una Burgensi.

Et ita censuit Congregatio in una Paleatina, consuetudinem, quæ id, quod a recepto in Canonicum solvebatur, convertatur in reparationem & instaurationem molendinorum mensæ capitularis, etiam ab hoc Decreto reprobatam.

REMISSIONES.

α Vide Gutier. Canon. quæst. lib. 1. c. 20. num. 27. cum multis seqq.

* Vide etiam omnino Rotam noviss. 660. in recollectis a Farinacio.

β *Mandat Episcopus*, *&c.*) Vide Navar. in Tract. de Orat. c. 7. n. 30. & in Miscell. de Psalter. & Rosario Miscell. 6. num. 3. & cons. 7. de Simonia in 2. edit. Gregor. ad lib. 15. verbo, *Per premio*, tit. 17. part. 1. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Cened. ad Decret. collect. 16. num. 1. ubi etiam resolvit valere consuetudinem, ut Canonicus de novo receptus solvat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

γ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Dulciora multa intelliguntur esse de genere prohibitorum a Concilio Trident. c. 14. Sess. 24. ab aliquo Capitul. exigendorum pro admissione in possessionem alicujus novi Canonicatus, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo possessio beneficii, §. 5. in fine.

CAPUT

CAPUT XV.

In Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum insignium præbendis multis, sed tenuibus & insufficientibus, hæc sit ratio: ut ipsæ præbendæ unione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui divino, non obstantibus, &c.

a In Ecclesiis Cathedralibus, & a Collegiatis insignibus, ubi frequentes, 1. adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, 2. ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, 3. β liceat Episcopis, γ cum consensu Capituli, vel 4. aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, δ iis unire; vel si hac ratione provideri non possit, 5. aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, * si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, ε eos ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeant respondere: non obstantibus quibuscunque constitutionibus, privilegiis, aut quacunque reservatione generali, vel speciali 6. aut effectione: 7. neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus vel suspensionibus. a Sup. c. 12.

DECLARATIONES.

1. *Adeoque tenues sunt præbendæ.*) Per hoc decretum non licet Episcopo unire beneficia Capellanis etiam Cathedralibus, eo quod habeant tenues reditus, cum hoc Decretum loquatur solum de præbendis. Item neque sacristiæ aut fabricæ uniones fieri possunt.

Distributionibus quotidianis.) Idem licere censuit Congregatio, quando nullæ sunt Distributiones, & præbendæ tenues, vel e contra; sic etiam ut hujusmodi unio juxta formam præscriptam fieri possit pro distributionibus quotidianis, dummodo tenues sint præbendæ; secus servandum esse decretum Sess. 21. cap. 3.

2. *Sustinendo decenti Canonicorum gradui.*) Non licet Abbati exempto collegiatæ secularis habenti jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in sua Ecclesia, ubi præbendæ simul cum distributionibus quotidianis

adeo

Mediolanensis. 4. Dec. 1592.

Congregatio Concilii censuit, verba illa: *Liceat Episcopi* ... *piculi*, contenta in cap. 15. Sess. 24. esse intelligenda de ... illius Ecclesiæ, in qua fit reductio Præbendarum.

Liceat Episcopis) Capitulum sede Episcopali vacante n... mere quodcunque beneficium, & sibi unire.

Hoc Decretum non habet locum in suppressionibus ad ... petuis.

Hoc Decretum locum non habet, si solitæ distributiones ... Episcopus duntaxat uti potest remedio c. 3. Sess. 21.

4. *Aliquot simplicia beneficia.*) Congregatio censuit non ... gnitates.

5. *Aliquibus ex iis suppressis.*) Ob tenuitatem præbend... aliquas earum supprimere potest cum consensu capituli. Collegiatæ hanc tenuium præbendarum suppressionem fac... licet sit exemptus, Ecclesia sit insignis: etenim hoc soli... cilium concessit. & quidem cum consensu suorum capitu... *cap.* §. *Sustinendo.*

6. *Aut effectione.*) Idem servandum hic, quod sancta... & S. D. N. Gregor. XIII. decreverunt in unionibus factis... missariis, vid. quod uniones de beneficiis reservatis valid... factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacat... riantur, nullæ sint, & provisa a Sede Apostol. mitti deb... nem dictorum bonorum.

7. *Neque prædictæ uniones.*) Uniri possunt simplicia ben... propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præjudicio ... servata forma hujus Decreti, sed si beneficia viventium c... ri, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, uni... spenditur.

de Union. benef. num. 37. Sbrotz. de officio Vic. lib. 2. q. 115. Steph. Grat. d. c. 278. n. 35.

γ *Cum consensu Capituli.*) Quod hic consensus potest post Unionem intervenire, tenet Steph. Grat. d. c. 278. n. 30. ubi etiam resolvit, nullitatem unionis ob defectum consensus capituli a nullo posse opponi, cum hæc exceptio illi soli concedatur. ✝ Sed vide Ricc. in sum. prax. curiæ Eccles. Neapol. in dec. 487. & seqq.

δ *Iis unire.*) Ut singulis præbendis singula beneficia uniantur, non omnibus simul indistincte unum, aut plura, resolvunt Steph. Grat. discept. forens. c. 274. n 34. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 37. num. 27. ubi etiam refert, Concilium in præsenti non concedere facultatem uniendi mensæ capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum capitularium, quod etiam affirmat Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 1067. in fine.

* *Cum patronorum consensu.*) Vide Jo. Aloys. Ricc. in sum. prax. cur. Eccles. Neapol. dec. 486. ex n. 1. Lambertin. de jure patron. lib. 3. q. 6. art. 2. Rebuff. cons. 20. vers. quinto respondetur.

ε *Eos ad pauciorem numerum reducere.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo beneficia, §. 1. vers. Undecimo, ibi ad dignitates, & ibi, quinto.

CAPUT XVI.

De Constitutione Vicarii, & Oeconomi sede vacante ad Capitulum pertinente.

1. *a* Capitulum, *a* Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. 2. β Item Officialem seu Vicarium * infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui 3. γ δ &c. saltem in jure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, *b* ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. * Et si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcop. in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus vero ad eandem Ecclesiam vacantem promotus ex eis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibus-

a Conc. Chalced. act. 16 c. 25. in fin. Concil. Wormatien. c. 79.

b non liceat alicui 12. q. 2 & c. fin. de supplen. negl. præl. in 6.

quibuscunque officialibus, & administratoribus, 4. qui, Sede vacante, fuerunt a Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constituti, etiamsi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscunque eorum muneris, possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiamsi prædicti officiales, redditis rationibus, a Capitulo, vel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad capitulum pervenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1. *Capitulum Sede vacante.*) Portionarii, quia non sunt de capitulo, non comprehenduntur sub hoc Decreto. Neque Clerus potest se cum Capitulo ad hoc ingerere, ut officialem constituat, aut confirmet.

Panorm. 31. April. 1592. Congregatio Concilii censuit, ex Decreto Concilii c. 16. Sess. 24. a capitulo Sede vacante unum tantum Vicarium esse eligendum, cæterum non esse eo Decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem.

24. Febr. 1594. Congregatio Concilii censuit, existentibus Doctoribus in capitulo, necessario unum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum devolvi.

28. April. 1594. Congregatio Concilii censuit, capitulum ad libitum posse amovere Vicarium, alias per ipsum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium constituere, alioquin devolvi jus deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Episcopum.

2. *Item Officialem.*) Non est de necessitate, ut is, qui assumitur in Officialem, sit de gremio: si tamen adesset idoneus, cæteris paribus esset præferendus. Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diœcesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione Parochialis, *juxta cap.* 18. *sess.* 24. *de Reform.* Quare idem Vicarius absque capitulo Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concursum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti a capitulo constitutus, teneretur procedere cum adjunctis, vel sine, *juxta cap.* 6. *sess.* 25. Et fuit resolutum die ultima Martii, 1588. quod si Episcopus, dum vivebat, habebat auctoritatem procedendi sine adjunctis, etiam poterit Vicarius: sin minus poterat procedere Episcopus sine adjunctis, ita nec possit Vicarius.

offi

80 dies.) Capitulum ad libitum potest amovere Vicarium, alias per Epi-
um electum, aut confirmatum, dummodo intra octo dies alium consti-
: alioquin devolvit jus deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

ensuit Congregatio, facta electione Officialium non posse ad libitum eos
care & novos constituere, nisi vel Oeconomum, vel illos Officiales, quos
n vivente Episcopo capitulum possit deputare.

Saltem in jure Canonico sit Doctor.) Vicarius vacante Episcopali Sede om-
debet eligi Doctor vel Licentiatus, si in capitulo aliqui graduati erant,
ninus, possunt eligi alii idonei, licet non sint graduati. Quinimo, si Epi-
us mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cum non esset Doctor, ca-
um non debet necessario eum confirmare, sed alium, qui sit Doctor, eli-
potest.

ongregatio Concilii censuit, non esse de necessitate, ut Vicarius eligatur 9. Sept.
remio capituli; cæteris tamen paribus præferendum esse capitularem, & 1594.
entibus Doctoribus, vel Licentiatis in jure Canonico eligendum in Vica-
Doctorem, sive Licentiatum in ipso jure Canonico, alias sufficere ut eli-
, qui quantum fieri possit, idoneus sit.

ongregatio Concilii censuit, emolumenta tempore vacationis sedis Epi- 12. Nov.
alis obvenientia ex jurisdictione & sigillo, aut alias undecunque, quæ ad 1594.
opum Ecclesia non vacante pertinuissent, ad capitulum minime spectare,
x Apostolico privilegio illi concessa fuissent, sed debere futuro Episcopo
vari, ex his tamen emolumentis deducendum esse rationabile salarium Vi-
constituendum, & persolvendum; quod si ex privilegio Apostolico ca-
o competerent, non posse Canonicos, si Regulares sint, & tria vota
rint, inter se illa dividere.

plures ad officium Vicarii a capitulo assumerentur, is qui in controversia
tus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilii Tridentini
nere debet, & cæteri removendi sunt. Et quia erat dubium, an id ex-
retur etiam ad Ecclesiam collegiatam defuncto ejus Prælato, qui ordinà-
jurisdictionem, & omnia jura Episcopalia habebat; Congregatio die 22.
mbr. 1585. censuit negative, quia si non est necesse, ut hic Prælatus
nus sit Doctor, ut dictum est supr. cap. 12. præsentis sessionis, ergo ne-
Vicarius ejus.

Qui sede vacante fuerunt à Capitulo.) Capitulum Sede vacante potest eli-
rbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ contra Vicarium
sede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Episcopus po-
t.

it dubitatum, an si iste Vicarius allegaretur suspectus; possent eligi ar-
Et resolutum fuit die ult. Martii 1588. quod non, sed recurrendum esse
pitulum tanquam ad Superiorem.

ngregatio Concilii censuit, Episcopum per se rationem admi- 8. April.
 nistra- 1595.

nistrationis officii gesti a Vicario capitali, sede vacante constituto, exigere, atque alicujus delicti compertum punire auctoritate sibi tributa decreto Conc. 16. *sess.* 24.

22. 1599. Congregatio Concilii censuit, licere Vicario capitali sede vacante instituere præsentatum a patronis.

Item capitulum sede vacante potest facta mentione Vicarii vel aliorum officialium illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire; non tamen impedire futurum Episcopum, quin ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationes actionum, quas Sede vacante fecerint, & eos punire, etiamsi a capitulo fuerint absoluti.

Congregatio censuit Episcopum in capitulo exempto, si velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio capituli deputatis Sede vacante eorum officii & administrationis, non teneri procedere cum adjunctis ex forma c. 6. Sess. 25. nisi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

REMISSIONES.

α Vide Gig. de Pensionib. q. 65. n. 12. Covar. in c. Relatum. in 2. n. 3. de Testam. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 37. col. 349.

β *Item Officialem seu Vicarium infra octo dies, &c.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb capitulum, §. 3. p. 84. Steph. Quarant. in summ. Bullarii, verb. capitulum, Sede vacante vers. 12. Quæro, pag. mihi 142. ibi verum Ubi etiam resolvit, quod stante præfixione termini octo dierum infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum capitulum debere administrare, & in vers. Secundo dubitatur, dicit quod si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarii, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus & habens qualitates Concilii, remanere debet cæteris remotis: & in ℣. Tertio dubitatur, in n. 3. asserit Vicarium constitutum a Capitulo Sede vacante posse revocari ab eodem capitulo durante dicta vacatione, idem tenet Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Vicarius, §. 21. vers. Secundum dubium, ubi id ampliat, etiamsi Canonici jurassent, vel promisissent sub certa pœna eum non revocare.

* Vid. Pavin. de potestate capituli Sede vacante 2. p. princ. qu. 10. num. 1. 2. & 3. Jo. Narbona de appellat. a Vicario ad Episcopum qu. 1. n. 102. & 103. Mastrill. decis. 236. n. 5. & 6. p. 3.

γ *Qui saltem in jure Canonico sit Doctor.*) Quarant, d. verbo capitulum Sede vacante num. 3. vers. In casu vero resolvit, quod si non fuerit Doctor, potest capitulum in ipso actu deputationis dare ei consultorem Doctorem; alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum, partibus non suspectum in casibus, in quibus eo opus erit.

† Vide Peregr. consl. 3. n. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuens. in tract. de Eccles. q. 611. n. 2.

δ De Vicario Episcopi ultra Doctores in tit. de offic. Vicar. lib. 6. agunt late Angel. Sylvest., Rosell. Tabien. Armil. & alii Summistæ verb.

verb. Vicarius. Bertach, de Episcopo lib. 4. part. 7. tit. de Vicario Episc. Rebuff. in praxi tit. de Vicariis Episc. Lali. Zechi de Repub. Ecclesiast, cap. 23. de Vicario Episcopi. Guttier. Canon. lib. 2. cap. 17. Jacob. Sbrozz. in tr. de Vicar. Episcopi. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Vicarius.

s An Vicarius Episcopi debeat esse clericus saltem primæ Tonsuræ? Affirmant Hojed. de Incompatib. benef. part. 2. cap. 10. num. 11. Lancellot. de Inst. Canon. lib. 1. tit. de offic. Vicar. §. 2 Rebuff. d. tit. de Vicar. Episcopi, num. 35. Zech. de Repub. Ecclesiast. cap. 23. de Vicario Episc §. 1. num. 1. P. Soar. tom. 5. de censuris, disp. 2. sect. 3. num. 8. cum seq. Sbrozz. d. lib. 1. qu. 31. Fr. Ludov. de Miranda de Ordine Judiciario qu. 2. art 7. Scheg. in cap. 2. de Judic num. 110. Et an possit esse clericus conjugatus? Negant Rebuff. n. 36. Hojed. num. 11. P. Soar. n. 10. Sbrozz. n. 5. dictis locis Zerol. de verb. Vicarius, dub 7. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. n. 14.

ζ An Vicarius habeat ordinariam jurisdictionem? Affirmat glosa. verb. Officialem, in c. 2. de offic. Vicarii, lib. 6. & verb. Generaliter, in c. Romana, de appell. eod. lib. Bertachin. d. lib. 4. num. 1. Guttier, Canon. lib. 2. c. 17. num. 17. & lib. 3. tract. de Matrim. c. 69 n. 7. Govar. pract. c. 4. n. 8. & lib. 1. var. cap. 20. num. 4. Marant. de ordine jud. par. 4. dist. 5. num. 12. & 13. Azeved. lib. 1. n. 7. tit. 9. lib. 3. novæ recopil. Molin. de Primog. lib. 1. c. 25. num. 13. Corrad. de Benef. p. 2. c. 8. num. 13. P. Molin. de justit. tom. 6. disp. 10. n. 1. & 2. Sbrozz. d. lib. 2 q 55. Mascard. de Probat. concl. 1412. num. 9. & 22. Pavin. de potest. Capituli, Sede vac. p. 1. quæst. 2. n. 2. & 3 & p. 2. qu. 10. num. 3. & 4. Hugolin. de censuris, tab. 1. cap. 1. §. 20. num. 6. Zech. d. c. 23. §. 2. num. 1, Salzed. ad Bern. cap. 75. gl. verbo Dispensat. Soar. de Paz. in prax. tom. 1. temp. 1. n. 6. & 7. & tom. 2. prælud. 3. num. 3. Cardos. in praxi judicum, & advocat. verb. Vicarius, n. 7. Fr. Ludov. Miranda de ordine jud. qu. 2. art. 6. P. Azor. Inst. Mor. p. 2. lib. 1. c. 43. q. 5. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 29. num. 2. Negant Licent. Ant. Gomez. in explicatione Bullæ Cruciatæ, c. 4. num. 21. & 22. Morl. in Empor. juris, p. 1. tit. 2. q. 17.

η An jurisdictio Vicarii mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin. de Primogen. lib. 1. cap. 25. n. 13. P. Sanch. lib. 3. disp. 30. n 1. D. Guttier. tract. de Matrim. c. 69. n. 16. & testatur deceptam P. Henriq. in sum. lib. 7. c. 21. §. 5. in glosa. lit. 6. ubi dicit non expirare per se mortuo Episcopo, sed per capitulum Sede vacante deponi. Unde valere gesta a Vicario ignorante mortem Episcopi longe distantis, resolvunt Stephan. Grat. discep. foreas. cap. 18. num. 50. P. Sanch. lib. 3. de Matrim. disp. 22. n. 59. & disp. 30. n. 4. Guttier. d. c. 69. n. 18.

* *Ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur.*) Vide Soar. de censur. disp. 7. sect. 3. num. 14. Narbon. ubi supra p. 1. num. 122.

CAPUT XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia Ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex: dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant, utram voluerint, & alteram teneant, &c.

a Conc. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioch. c. 3. & Arelat. 1. c. 2. & 22. & Milev. c. 15. c. quia in tantum, c. 2. hæc. & c. cum non ignoret, de præb. cum alleg. sup. Sess. 7. de ref. c. 2. c. referente, & c. de multa, de præbend. 21. q. 1. per tot. c. quia nonnulli. de cleric. non resid.

1. *a* Cum Ecclesiasticus *a* ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum; sancte sacris Canonibus cautum fuit, β γ neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi; verum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens; præsenti decreto, quod in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiamsi Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum ϡ 2. singulis conferatur: quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, ε honeste sustentandam non sufficiat; † 3. liceat nihilominus aliud simplex ζ sufficiens, 4. η &c. dummodo utrumque personalem residentiam non requirat; eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam sæcularia, quam regularia quæcunque etiam ξ &c. commendata, pertineant, 5. cujuscunque tituli, ac qualitatis existant. ς Illi vero, 6. qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; *b* τ cogantur omnino, quibuscunque dispensationibus, † ac unionibus ad vitam non obstantibus, 7. una tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8. τ infra spatium sex mensium 9. dimittere: alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, *c* 10. υ &c. ipso jure vacare censeantur; ac tanquam vacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, provideatur.

b Sup. sess. 7. de ref. c. 4.

c c. execrabilis §. qui vero in extravag. comm. tit. de præb.

DE-

cum Monasterium (quamvis curam habeat animarum) appellatione Parochialis hoc cap. non comprehendatur.

Hoc Decretum licet dicatur in praesenti ligare, incipit tamen Kal. Maji anni 1564.

6. *Qui in praesenti plures parochiales.*) Sub hoc c. non comprehenduntur, qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiae collegiatae, cui a principio cura animarum injuncta est, aut illi principaliter imminet, & non accessorie, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui unam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, unam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum unita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo, cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, ut plures possit retinere, quando timetur, ne Parochiales perveniant ad manus haereticorum.

Habens unam Parochialem, & titulum alterius, cujus fructus omnes alteri sunt reservati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificae secundae vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum hujus cap. quia illa regula requirit titulum coloratum.

Unam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de jure patronatus, nihilominus unum dimittere tenetur ex istis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, in quibus alii habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, ut vel cedenti sibi Parochiam solvat eandem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensione regressus.

7. *Una tantum Parochialis.*) Episcopi Cremonensis petitio, ut quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus solvit pensionem 56. alteram reservatis patruo omnibus fructibus, posset utramque retinere, penitus est a Congregatione rejecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, ut possit quis utramque retinere, usque dum alterius lis terminetur, rejecta est a sacra Congregatione. Unde & petenti ut ex quatuor Parochiis, cum cesserit duabus, & sibi unam reservaverit tit. S. Columbani, liceat titulum retinere, responsum est, ut titulum relinquat, nec eo accedat.

Habens legitime duas aut plures dignitates non curatas & Parochialem suam curatam, unam solam retinere potest.

Non

Beneficia etiam curata aliis beneficiis annexa transeunt in simplicium naturam, dummodo accessorie sint unita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur.

Plura beneficia non possunt obtineri, licet simplicia sint, sine dispensatione Papæ, intellige sub eodem tecto, ac requirentia residentiam.

1. Jul. 1595. Congregatio Concilii censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dummodo plura simul non sint, non posse obtinere plura, quam unum, quamvis illud ad vitam obtinentis honeste sustentandam non sufficeret.

11. Julii, 1598. Congregatio Concilii censuit, Episcopum habenti unum simplex beneficium, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, posse ad ejus simile conferre, sed non posse plura simplicia, usque ad ejus sufficientem sustentationem eidem conferre.

28. Febr. 1598. Congregatio Concilii censuit, obtinentem beneficium simplex ad sui sustentationem sufficiens, posse quidem institui ad illud simplex beneficium itidem sufficiens in eadem Ecclesia, in qua primum existens, sed adepta pacifica possessione secundi vacare primum.

4. *Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat.*) Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in eo, in quo major est necessitas: nec possunt alterutro privari; amittunt tamen distributiones quotidianas ejus beneficii, cui non inserviunt. Secus vero si esset dignitas cum Canonicatu & Parochiali, quia obstat extravagans *execrabiles*.

Congregatio Concilii censuit, non posse ab Ordinariis fieri uniones Parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis Sæcularium seu Regularium personarum, non obstante Decreto hujus Concil. Sess. 24. c. 13. de reform. & si factæ fuerint, nullas esse uniones.

5. *Cujuscumque tituli ac qualitatis existant.*) Non est molestandus is, qui ante Concilium obtinuit unum Canonicatum ab Ordinario, & unam Parochialem, dummodo resideat in Parochiali, ex Bulla Pii V.

Distributiones quotidianæ cujuslibet capellaniæ arguunt residentiam in choro, ideo hujusmodi Capellania incomparabilis est cum aliis beneficiis residentiam requirentibus.

27. Mart. 1594. Congregatio Concilii censuit obtinenti canonicatum, cui post Concilium munus sit injunctum Pœnitentiarii, non posse in eadem Ecclesia una cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicum posse retinere Canonicatum cum dignitate.

Qui in præsenti plures Canonicatus obtinet legitime, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Conc. Trident. confirmationem, Ecclesiam Parochialem, & Monasterium perpetuo commendatum vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi, ut alterutrum dimittat, quasi duas Parochiales obtineat; sed potest utramque retinere, cum

m Monasterium (quamvis curam habeat animarum) appellatione Paro- ialis hoc cap. non comprehendatur.

Hoc Decretum licet dicatur in praesenti ligare, incipit tamen Kal. Maji an- 1564.

6. *Qui in praesenti plures parochiales.*) Sub hoc c. non comprehenduntur, qui in Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiae collegiatae, cui a principio cura animarum injuncta est, it illi principaliter imminet, & non accessorie, comprehenditur in hoc De- eto.

Qui unam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, iam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Paro- ias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum unita, teram dimittere tenetur.

Cum eo, cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, ut plures ffit retinere, quando timetur, ne Parochiales perveniant ad manus haere- :orum.

Habens unam Parochialem, & titulum alterius, cujus fructus omnes alteri nt reservati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem con- rre, sed post adeptionem possessionis pacificae secundae vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum hujus cap. quia illa gula requirit titulum coloratum.

Unam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopa- m & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de jure patronatus, hilominus unum dimittere tenetur ex istis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, in quibus alii habent regressus vel accessus, dum guntur resignare, danda est optio regressario, ut vel cedenti sibi Paro- iam solvat eandem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensio- regressus.

7. *Una tantum Parochialis.*) Episcopi Cremonensis petitio, ut quidam prae- ter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus sol- : pensionem 56. alteram reservatis patruo omnibus fructibus, posset utram- e retinere, penitus est a Congregatione rejecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, ut possit is utramque retinere, usque dum alterius lis terminetur, rejecta est a sacra ngregatione. Unde & petenti ut ex quatuor Parochiis, cum cesserit dua- s, & sibi unam reservaverit tit. S. Columbani, liceat titulum retinere, re- nsum est, ut titulum relinquat, nec eo accedat.

Habens legitime duas aut plures dignitates non curatas & Parochialem sam atam, unam solam retinere potest.

Non

habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & literatas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari.

REMISSIONES.

α Vide Dionys. Carthus. in tract. de pluralitate benef. Hojed. eodem tract. Rebuff. in prax. benef. part. 1. tit. de Dispensat. ad plura beneficia. Cened. ad Decret. collect. 150. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. qu. 73. novissime P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30 tract. 3. cap. 19. num. 275. cum seqq. latissime Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 5. num. 260. cum seqq. * Vide etiam Cavalcan. decis. 17. ex n. 73. p. 2. Objecta de benefic. 2. p. c. 1. ex num. 24. Paul. Fuscum. de Visitat. lib. 2. cap 7. num. 8. Rotam noviss. per Farinac. decis. 624. n. 2. in recollectis anno 1612. & Rot. noviss. decis. 250. in 2. p. ejusdem Farinac.

β *Neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi.*) Sacra Cardinalium Congregatio censuit hoc non habere locum in pensionibus, cum Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti, jam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garc. d. cap 5. num. 310. in fine, vers. Quarto, & resolvunt Hojed. p. 2. c. 7. P. Azor. d. pag. 2. lib. 8. cap. 10. quæst. 8. & c. 12. q. 6. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 5. cum seqq.

γ Congregatio Concilii censuit, hoc decreto non comprehendi titulus beneficiales, seu pia legata cum onere Missas, aliave divina officia celebrandi, quæ neque Ecclesiæ habent aliquam denominationem; conferri tamen consueverunt in titulum simplicis beneficii uni vel pluribus presbyteris ad præsentationem hæredum sive patronorum, & singula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum Congregationis Sanctissimus Dominus noster probavit, & placuit servari stylum cancellariæ, ut unica collatione plura uni conferri possint in titulum simplicis beneficii; refert Garc. d. c. 5. num. 318.

δ *Singulis conferatur.*) Vide Garc. d. c. 5. n. 283. ubi resolvit intelligi cum effectu, ut unum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficii dimittatur primum.

An Coadjutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal. Mendez. lib. 4. divers. juris argument. c. 1. n. 8. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. Glois. 5. §. 9. a. n. 64. & n. 122. Nicol. Garc. p. 4. c. 5. n. 122.

ε *Honeste sustentandum non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex, &c.*) Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, sit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloss. in c. dudum, 2. de electione, verb. Intitulatum, & verb. Retinere. Sylvest. in sum. verb. Beneficium. 4. n. 2. Greg. Lop. lib. 3. tit. 16.

part.

si regressus ei contigisset, ipsam Parochialem cum Archipresbyteratu posset retinere. Si casus prædicti regressus postea evenerit, etiam post Concil. Trident. potest retinere, sed tenetur in Parochiali residere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, nisi distributiones quotidianas.

8. *Infra spatium sex mensium.*) Licet habens duas Parochiales infra sex menses alteram dimittere teneatur, favore tamen militiæ S. Joannis Hierasolymitani, fuit aliquibus concessus annus, si habent Parochiales in Italia: & si extra, fuit datus secundus annus.

9. *Dimittere.*) Etiamsi illæ Parochiales sint de jure patronatus Laicorum, quamvis regressatæ, & etiamsi qui habet regressum, nolit præstare consensum: quia tunc facta ei oblatione resignationis cum honesta pensione (si noluerint acceptare) resignatio fiet alteri, & regressus suspenditur usque ad cessum vel decessum resignatarii.

Habens autem Parochialem, quam ex hoc Decreto dimittere tenetur, si ea est obligata alteri ratione regressus, conveniendus est primo iste habens regressum, an ipse cum aliqua pensione resignanti reservanda, Parochialem velit. Quod si eam recipere recuset, alteri resignare debet cum suspensione regressus.

10. *Ipso jure vacare censeantur.*) Qui non dimittit unam ex duabus Ecclesiis curatis intra tempus a sacro Concilio assignatum, debet condignas pœnas subire & puniri, prout in eo statuitur.

Lib. 3. Decretal. de Præbendis & dignitatibus.

Caput XVIII.

De multa providentia fuit Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum admitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia vero propter præsumptiones & quorumdam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus provenit: nos evidentius & expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, ut quicunque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si forte illud retinere contenderet, etiam alio spolietur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum; & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatē Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idē in personatibus esse decernimus observandum: addentes, ut in eadē Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habe-

Cap. Quia nonnulli sup. Sess. hujus c. 4.

1. Decretal de Conc. præbend. c. nulla.

Apostol. refert Læli. Zechi de Repub. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Gars. d. c. 5. n. 310.

γ Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficiat ad sustentationem; sed si duo non suffecerint, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Gars. ubi proxime, & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita observari in Urbe. Marc. Anton. Genuens. d. cap. 64. num. 3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hojed. part. 2. cap. 1. a num. 3. Azeved. cons. 2. num. 1. Cened. ad Decretal collect. 130. num. 2 Flam. de R. gn. lib. 3. quæst. 1. num 141. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8 Perez de Lara de Anniversar. & Cappellan lib. 2. c. 7 num 12. & videtur sentire Zech. dict. cap de Benefic. vers Ad dignosc endum vero, Zerol. part. 1. verbo Benefic. §. 7. concl. 2. Quintanad. Ecclesiast. lib. 4. num. 119. Quod Episcopus non potest dispensare, ut quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sint sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resolvunt Zerol. d § 7. concl. 7. Quintanad. d. lib. 4. nu 31. P. Azor. d. part 2 lib 3. cap 7. qu. 5. & lib. 6. c. 2. qu. 6. Pat. Valer. Reginald. lib. 30. tract. 3 num. 281. prope finem.

ξ *Commendata.*) Vide supra Sess 7. c. 4. & de incompatibilitate duarum Ecclesiarum commendatarum vide Hojed. p. 1. nu. 13.

ο Congregatio Concilii ita censuit: Non comprehenduntur in hoc Decreto, qui cum Parochiali obtinet Monasterium commendatum cum cura, refert Gonzal. ad regul. 8. n. 65.

π Congregatio Concilii ita etiam censuit: habens Parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur, referunt Gonzal. ubi proxime. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Parochia, §. 5. Nicol. Garsi de benef. part. 4. c. 4. n. 35.

ς *Illi vero*, &c.) Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. c. 17. Collect. 870. Nicol. Garsi. p. 11. c. 5. n. 219.

σ *Cogantur.*) Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. c. 17. §. 5. in gloss. lit. C.

* Navar. in Manuali, c. 25. nu. 129. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. cap 49. lit. D. Friden. Scotum cons. 6. n. 3. 4. & 5. lib. 1. to. 2. Camil. Borell. cons. 32. n. 65.

† *Quibuscunque dispensationibus.*) Vide Spino. in suo speculo testam. gloss. 3. princ. n. 75.

τ *Infra spatium sex mensium.*) Vide Nicol. Garsi. d. p. 11. c. 5. n. 77. ubi resolvit, huic decreto non adversari aliud supra Sess. 7. de reform. cap. 4 quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus, tunc plures parochiales, aut unam cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione seu unione ad vitam, quibus injunxit Concilium; quod

una

part. 1. Ludov. Lopez, in instruct. consc. to. 1. c. 251. Zech. de benefic. & pensionib. c. 5. n. 4. vers. circa tertium. Hojed. p. 1. c. 19. nu. 1. Salon. 2. 2. qu. 63. art. 2. concl. 3. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 12. post princ. & lib 5. c. 19. vers. Consuetudo, qua quis in eadem Ecclesia & p. 2. lib. 3. cap. 7. qu. 4. & c. 8. qu. 6. & c. 9. qu. 3. & c. 10. qu. 4. & c. 11. qu. 23. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 31. n. 2. & 3. Flamin. de Resign. lib. 3. quæst. 1. n. 138. & lib. 5. q. 6. n 115. cum seqq. Veg. p. 1. sum. c. 36. cas. 25. cum duobus seqq. Lud. Beja Respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 26. Petr. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 7. c. 1. concl. 12. diffic. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. Incompatibilia, §. 2. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. a num. 283. Card. Thusc. to. 1. lit. B. concl. 61. † Navar. cons. 1. tit. de constitut. n. 49.

ζ *Sufficiens.*) Quod dicatur beneficium sufficiens, vide apud Gomez. de expectat. num. 107. Nav. de Orat. Miscel. 62 Prosp. de Augustin. in addit. ad Quarant. in summa Bullarii, verb. Beneficiorum resignationes, causa 8. Menoch de Arbitr. casu 216. Hojed. p. 1. c. 19. a num. 62. Flamin. de Resig. lib. 5. quæst. 6. num. 131. cum seq. Zerol. verb. Beneficium, §. 7. conclus. 8. princip. Gonzal ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. num. 39. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 64. num. 3. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. num. 285.

η *Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat.*) Vide Corras. de benef. p. 1. c. 5. n. 2. Hojed. c. 17. num. 30. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 8. quæst. 6. P. Valer. Reginald. d. tract. 3 n. 279. Gars. de Benef. pag. 11. cap. 5. num. 260. & num. 973. sequentes adducit sacræ Cardin. Congreg decisiones.

θ Prima est. Dispensatus legitime, sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest; sciendum tamen est, Ordinarium super hoc dispensandi difficultatem non habere.

ι Secunda. Episcopus ex causa potest dispensare, ut quis possit obtinere duo beneficia disformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de jure in vim S. Concilii Tridentini Decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. n. 381.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium, & ultra detinet, utroque ipso jure excidat in vim d. Decretorum Concilii Tridentini? Congregat. judicavit, si duos hujusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, utroque esse ipso jure privatum. An utriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. de triennali? Congregatio respondit utique non posse: refert Garsia ubi proxime.

μ Quinta. Episcopus habenti unum simplex beneficium, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apo-

ſcopus ſtatim, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, 9. idoneum in ea vicarium, 10. cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore provideatur: 11. Porro Epiſcopus, 12. & qui jus patronatus habet, *r c* intra decem dies, vel aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam 13. coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut poſſit poſtea de cujuslibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et ſi Epiſcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire; 14. per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes qui deſcripti fuerint *a* 15. examinentur ab Epiſcopo, ſive eo impedito, 16. ab ejus Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus: 17. non paucioribus, quam tribus † 18. quorum votis, ſi pares aut ſingulares fuerint, 19. accedere poſſit Epiſcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis 10. in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel ejus Vicario ad minus ſex proponantur; 21. qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur: 22. Advenienteque vacatione cujuslibet Eccleſiæ, 23. tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque ſuccedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint vero hi examinatores, * Magiſtri, ſeu Doctores; aut Licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel alii Clerici, ſeu Regulares, etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, jurentque omnes ad ſancta Dei Evangelia, ſe quacunque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros, *b* r v &c. Caveantque ne quidquam prorſus occaſione hujus examinis 24. nec ante, nec poſt accipiant; alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alii dantes incurrant, a qua abſolvi nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia inpoſterum inhabiles reddantur: Et de his omni-

a Inf. Seſſ. ult. de Reform. c. 5.

b c. quando 24. diſtinct.

omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Provinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint, φ &c. Peracto deinde examine renuntientur, quotcunque ab his 25. γγ idonei judicati fuerint, 26. ætate, 27. moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, a 28. ex hisque Episcopus eum *Sess. 25. eligat, quem cæteris † 29. magis idoneum judicaverit: * 30. cap. 9. atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. 31. Si vero juris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is 32. ζζ ** quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentari teneatur, ut ab eo instituatur. Cum vero institutio 33. ϑϑ ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat, 34. ιι &c. Quod si jus patronatus laicorum fuerit, debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque supra dictis casibus 35. non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, μμ ulla devolutio, 36. aut appellatio, * etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, & Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum, ν ‡‡ alias provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam † factæ, 37. subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic Decreto exemptionibus,

bus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscunque b Universitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscunque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochialis fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subjicere, aut ob apertas factiones seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38. poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur; hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

b Sess. 7. cap. 13.

DECLARATIONES.

1. *Cum Parochialis Ecclesiæ vacatio.*) Hoc Decretum non habet locum, quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est unita accessorie.

Si fuerit capellania pro coadjutoria in Parochiali sita, in ea conferenda servatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima consuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint, etiam ad præsentationem non possint amoveri ad nutum.

2. *Etiamsi cura Ecclesiæ.*) Etiam hoc servatur in Ecclesiis Cathedralibus vel collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per capellanos amovibiles ad nutum capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subjiciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum Parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, proprie ad Episcopos Ordinarios spectant, collatio autem Parochialium ab his facienda est postea, ad quos ante pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias *in forma dignum*, resignant judicio & provisione vicinioris Episcopi.

3. *Uni, vel pluribus curam animarum dare.*) Sed non intelligitur hoc de Canonicis cathedralis vel collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4. *Vel resignationem.*) S. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis; etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum; etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Decretum Concilii Tridentini quod dicit, vacationes omnes de Ecclesiis Parochialibus, etiam per resignationem examine per concursum prævio ab

ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem judicaverit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in favorem certæ personæ, cum non possint dici proprie vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo, non habet locum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ in favorem personæ, quem idem Pontifex admiserit, & mandavit examinari & expediri *in forma dignum*.

Et qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesanatensium, & rejectus est ab examini, de quo fidem examinatorum affert, jussum est eandem appellationem ad suffraganeum Ravennatensium deferre.

In provisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis, non est necessarium hoc examen per concursum, poteftque apponi clausula: *Ut non obstantibus beneficialibus*, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile, alias fieri debet examen per concursum. *Infra* §. *In permutationibus*.

Ad literas Episcopi non probantis examen ejus presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro presbytero, respondetur a Reverendiss. Domino Datario, ut Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet, quod indignum ac inidoneum reddat, transmittat.

In concessione jurium in favorem ejus, qui prætendit habere jus, nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

5. *Ecclesia reservata.*) In beneficiis curatis reservatis Sedi Apostolicæ, & quibusvis aliis ex antiqua consuetudine Ordinarii proponunt edicta concursus, & a Sede Apostolica provisio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, si providendus habet fidem approbationis suæ ab ordinario. De hoc est Bulla Pii V.

6. *Abbatum.*) Abbatis provisione curata beneficia cum vacaverint, Ordinarii edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacaverit, ad quam Abbas aliquis habet jus nominandi, quemcumque Abbas nominaverit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet jus conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quo vocatur per concursum: neque Abbas eam ob causam ullum examinis edictum proponere potest, neque illius officii partem ullam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, a quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, ut ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem parochialem existentium

tium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri a Patriarcha. Habens itaque jus conferendi aliquas Parochiales, quæ sunt in Diœcesi Episcopi suæ provinciæ, non potest eas conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis per Episcopum ejus Diœcesis, in qua sitæ sunt istæ Parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis, in qua sunt, jus habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inserviant, donec de Rectore fuerit provisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi (licet ea sit Episcopi suæ Provinciæ) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad ejusdem Episcopi consensum, & examine ejus præeunte, quod per eum, aut ejus executorem faciendum est, & quamdiu prædictus Episcopus provincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœcesanam habebit. Patriarcha nihil potest aliter committere. Quamobrem Ecclesiarum Rectores, quarum Electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliique presbyteri, qui curam animarum in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopi obtemperent. Nec potest idem Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesin Episcopi sui Provincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel ut sacrum extremæ Unctionis oleum conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, nisi de Episcopi, cujus ipsa Diœcesis est, consensu.

7. *Capitulorum.*) Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad capitulum cathedralis vel collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum, si in ejus Diœcesi Parochialis sita est. Immo vero vacante Parochiali, si ejus collatio spectat ad Archidiaconum, jus examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cujus territorium est in una Diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus ejusdem Diœcesis, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos judicaverit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renuntiati sunt.

Quoties autem vacaverit aliqua Ecclesia Parochialis, cujus collatio spectat ad Præpositum alicujus collegiatæ, debet idem Præpositus curare, ut fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & hujus tenoris, videlicet: quod *protestatur, se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum prævenire, ipsamque conferre illi, quem Episcopus idoneum elegerit ex iis, quos examinatores approbaverint, atque ideo se ei denuntiare, ut edicta proponantur, & curet, ut examen fiat suo tempore,* infra hoc c. §. *Porro Episcopus.*

8. De-

8. *Debeat Episcopus statim.*) Hoc examen agere, edicta proponere, & alias provisiones facere, prout in hoc Decreto, spectat tantum ad Episcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum non obstante etiam, quod ipse inferior ex immemorabili consuetudine haberet hujusmodi jus cumulative in loco suæ jurisdictionis (dummodo in ipsius Episcopi Diœcesi Parochialis posita sit) etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario habeat jus congregandi Synodum.

9. *Idoneum in ea Vicarium.*) Hic Vicarius debet habere custodiam, & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ etiam illius, cujus institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. in c. cum vos; de offic. Ordin.

Mercenarii quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis, quibus elapsis nunquam vel raro sacerdos ipse prorogationem vel novam provisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere jure permisit. An si vicini illi proberent legitime jus patronatus validum, prout Concil. requirit *Sess.* 25. *c.* 9. permittendum esset illis præsentare instituendos, prævio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expresse illis facultatem semel institutos amovendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Ecclesiarum curatarum, seu deputatione Vicarii, ut *Sess.* 6. *c.* 2. *&* *Sess.* 7. *c.* 7. *&* *c.* 8. *&c.* Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori convenientem, quæ tamen non scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis unum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores ullo modo directe vel indirecte, percipiant.

10. *Cum congrua.*) Duorum aureorum (attentis certis circumstantiis) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione, ut constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione gravamen intulerit, poterit tunc Episcopus corrigere.

11. *Porro Episcopus.*) Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cujus Diœcesi Parochialis est. Collatio autem sit ab eo, ad quem de jure spectabat, & si inferior haberet provisionis jus cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, coram Notario declarare, se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, ut proponat edicta, & hac ratione tuebitur provisionis suæ jus. *Supr. hoc c.* §. *Archidiaconus*; *&* §. *Quoties autem.*

Congregatio Concilii censuit, Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo unitis non nisi prævio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficii curati admittere ad concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per 28. Aprilis 1594.

concursum, & sic vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta novi concursus, pro beneficio illo vacante.

12. *Et qui jus patronatus habet.*) Congregatio jam dudum censuit, hoc c. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit juris patronatus Laicorum valide, ideo admittendum esse eum illum, qui intra tempus juris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si a deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13. *Coram deputandis examinatoribus nominabit.*) Cum nominatio patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14. Julii, 1594. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficii curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatum; sed non potest sine concursu, & beneficium, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro concursu.

14. *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*) Congreg. censuit, si unus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & approbari.

6. August. 1593. Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minime esse admittendum ad concursum Parochialis.

Item, uno comparente non debet prorogari terminus; & proponi aliud edictum, sed ille, qui comparuerit, examini subjiciendus est, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accedere; tunc enim poterit Episcopus legitime terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium non videatur necessario requirere edictum per concursum, fuit tamen tutius judicatum aliud edictum proponi, & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, prævio examine, sine concursu beneficium conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum devolutivum, sed non ad suspensivum. & qui transacto tempore comparuit, minime est audiendus aut admittendus ad concursum.

Urbinatensis 4. Maji 1592. Congregatio Concilii censuit, a reprobatione examinatorum, dari appellationem ad effectum devolutionem a diæ sententiæ.

7. August. 1600. Congregatio Concilii censuit, a reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem minus idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum devolutivum, non autem suspensivum.

Con-

Congregatio Concilii censuit, beneficia curam animarum habentia, quæ 26. Jan.
vere sint dignitates, non subjacere concursui. 1601.

Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis, quæ Regularibus conferri consueverunt.

Examen concursus in Parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, ubi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor sive Licentiatus in Theologia, sive in jure Canonico, & in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit provideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi jurisdictionis Venetæ, in Parochialium vacationibus non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, ut Decretum Concilii Tridentini, & motus proprii S. D. N. in hujusmodi omnino serventur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo, sed accessorie unitam habet. *Infra hoc c. §. S. D. N.*

In Parochialibus vacantibus per resignationem, quam vocant in favorem, concursus fieri non debet, cum proprie non dicantur vacare; provisiones tamen istarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concursum provisis, sive resignatariis, & idoneis repertis Parochiales hujusmodi conferant.

In provisionibus a Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignum*, non est necessaria, nec de jure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeo ut familiaris Papæ, qui de ejusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar - Augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulum parochialis a Papa per obitum in curia, alias ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, ut vel ipse cum examinatoribus examinet *in forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans Parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permansit, petiit, ut examinaretur in curia: coram deputatis examinatoribus. & hoc istis partibus concessum fuit.

Habens Parochiam, si per triennium servivit ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remittatur, examinandus ad Ordinarium viciniorem, & simul ad ejusdem examinatores.

Congregatio Concilii censuit in collatione Canonicatus, quamvis ei uni- 30. Jan.
ta sit Parochialis, non oportere observari formam examinis per concur- 1596.
sum.

S. D. N. ex sententia Congregationis Concilii declaravit examen, quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Parochialium, non oportere fieri in provisione dignitatis nuncupatæ, licet ei sit unita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc unita auctoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit, *supra hoc c. §. Examen.*

Petentibus Jesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & unita eorum Collegio regi possit a deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt Illustrissimi Cardinales posse.

15. *Examinentur ab Episcopis.*) Licet Episcopis Capellanos seu coadjutores ad exercendam curam animarum deputatos a Capitulo, seu a quocunque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis absque ejus approbatione curam exercere, vel Sacramenta administrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales saeculares, quarum collatio spectat ad Abbates, & alios collatores inferiores.

16. *Ab ejus Vicario Generali.*) Vicarius Sede Episcopali vacante in locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere potest; sed curare debet, ut elapso anno alii in locum demortuorum sufficiantur, seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium non requiritur examen: si tamen adsit aliqua inaequalitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed absque concursu. Itemque si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. *Sup. hoc c. §. In provisionib.*

17. *Non paucioribus quam tribus.*) Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris, *infra hoc c. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic Decreto, si tertius examinator examinaverit, & sit praesens in approbatione, licet votum suum non applicaverit.

In examine per concursum, examinatores ex praedictis deputatis in Synodo adsint, & idem numerus a Concilio praescriptus in omnibus examinibus, tam ad minores, quam ad majores Parochiales servandus est.

18. *Quorum votis.*) Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam aut secrete fieri debeant: magis tamen expedit, ut examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario jubeant, ut in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, ut Romae fit, Seium vero reprobatum.

19. *Accedere possit Episcopus.*) In hoc casu Episcopus tantum, vel ejus Vicarius habet votum decisivum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus resignatis consanguineos, familiares, tam suos quam resignantium, ex Bulla Pii V. anni ejus 3. Kal. April.

29. April. 1595. Congregatio Concilii censuit, si ex duobus concurrentibus ad Parochialem vacantem, & a tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter vero ab uno approbatus, & a duobus reprobatus, debere utique Episcopum tanquam magis idoneum eligere illum, qui omnia suffragia pro se tu-

lisse

illæ proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedendum, atque approbato petenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda.

20. *In Diœcesana Synodo.*) Eligendi sunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoveri volentes ad Parochiales: eligendi sunt & judices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Concil. Trid. Decreto committendæ sunt.

21. *Qui Synodo satisfaciant.*) Horum officium non expirat per mortem Episcopi.

Congregatio Concilii censuit, examinatores Synodales durare, donec alii in Synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare. Saonensis 1. Febr. 1593.

22. *Adveniente que vacatione, &c.*) Datarius testatur Papam providere de beneficiis vacantibus in mensibus etiam non reservatis, Sede Episcopali vacante, licet de his nulla habeatur reservatio, vel in corpore juris, vel in extravagantibus, vel in regulis.

23. *Tres ex illis eligat Episcopus.*) Hoc servandum est tam in Ecclesiis tenuioris redditus, quam in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trident. non statuit præcise, ut examinatores sint tres, sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaque si tres sunt tantum examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

Congregatio Concilii censuit, licuisse Episcopo secundum ea, quæ proponentur eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamvis unum duntaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus. Forensem-proniensis 19. Aug. 1591.

24. *Nec ante, nec post accipiant.*) Quacunque etiam immemorabili consuetudine non obstante.

Congregatio Concilii censuit, examinatores minime quidquam, etiam post examen accipere posse.

35. *Idonei judicati fuerint.*) An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cum intra annum debeat promoveri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere. 6. Aug. 1593.

26. *Ætate.*) Episcopo Cremonensi postulanti an iis, qui a se scriptum Testimonium adferre volunt, quod sint idonei ætate administrandi Parochiales, dare debeat in genere, an in specie illi Parochiæ? responsum [illegible] esse in genere.

27. *Moribus, Doctrina.*) Præferendus minus doctus (modo idoneus & quando ejus mores sunt noti & approbati) doctiori, cujus vita ignoratur.

Congregatio Concilii censuit, relatione examinatorum renuntiantium unum ex approbatis idoneum quoad scientiam tantum, & quoad vitam, & mores approbationem rejicientium ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d. cap. 18. Sess. 24. vers. peracto. 24. Maji 1601.

28. Et

28. *Ex hisque Episcopus unum eligat.*) Non prohibetur, quod si unus tantum comparuerit in concursu, atque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. *Super hoc cap. §. Item unico.*

29. *Magis idoneum.*) Etiam casu, quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

5. April. 1598. Congregatio Concilii censuit, examinatores Synodales debere renuntiare quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem examinatores pertinere, judicare, quis inter eos sit magis idoneus.

Conchensis 1599. Congregatio Concilii censuit, non pertinere ad examinatores, sed solum Episcopum judicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus.

30. *Illo, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit.*) Constitutiones Sanctæ memoriæ Pii V. super collatione Parochialium Ecclesiarum 15. Kalend. April. 1566. S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congreg. Conc. respondit, non habere locum, nisi in iis Diœcesibus, in quibus fuit coacta Synodus Diœcesana, & in ea juxta formam hujus c. fuerunt deputati examinatores.

31. *Si vero juris patronatus.*) Idem dicendum est & observandum in collatione & institutione Jurispatronatus mixti: scilicet partim Laici, partim Ecclesiastici.

Non habet locum hoc Decretum contra institutionem & fundationem, nam servanda est lex institutione & fundatione posita: attamen præsentatus est examinandus & approbandus ab Ordinario, citra concursum, sive id repugnaret institutioni, sive fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ Patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

Montis regalis 6. August. 1593. Congregatio Concilii censuit, etiam in jure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad Laicos, & pro una ad Ecclesiasticos servandum esse concursum ex Decreto cap. 18. Sess. 24.

22 April. 1599. Congregatio Concilii censuit, beneficia curata jurispatronatus Ecclesiastici esse conferenda prævio concursu, ad eumque omnes, qui concurrunt, esse admittendos, tametsi a Patronis non fuerint nominati, ideoque appellationem præsentatorum ab ipsis Patronis Ecclesiasticis prætendentium alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodo alias legitime constitutus & habitus fuerit, impedire non potuisse.

Die 6. April. 1598. Congregatio Concilii censuit Decretum c. 18. Sess. 24. de Reformatione vers. si vero jurispatronatus, non habere locum adversus Parochialis institutionem, vel fundationem vestigare præsentati idoneitatem, si præscripta fuerit, eam utique omnino esse observandam; cæterum jus patronatus debet hoc casu ab Ordinario examinari, & approbari citra concursum, quamvis lex fundationis repugnaret.

32. *Quem patronus digniorem inter approbatos.*) Ad eundem Patronum Ecclesiæ spectabit (quando duo æque idonei ab examinatoribus fuerint judicati) eligere, utrum voluerit ex approbatis.

Si

Si beneficium curatum Jurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Apostolicæ ...di reservatis vacaverit; Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione Pa...onorum debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam ...ittere instituendum cum fide Ordinarii; sicut fit in aliis curatis, quæ non ...nt de Jure patronatus.

Congregatio Concilii censuit, si institutio ad Parochiales Ecclesias Juris ...tronatus Ecclesiastici facienda sit a summo Pontifice, jus eligendi dignio...m ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus spectare ad Episcopum, ...uti pari modo electio spectat ad eundem Episcopum, quando ab eodem ...ntifice collatio Parochialium facienda sit. 28. April. 1594.

Congregatio Concilii censuit, ad patronum parochialis Ecclesiæ, quæ Ju...spatronatus Ecclesiastici sit, si institutio ad Episcopum pertineat, specta..., eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus, si au...m institutio non ad Episcopum, sed ad alium spectet, debere Episcopum ...igere digniorem, & hunc teneri ipsum Patronum præsentare. Civitatensis 26. August. 1593. 11. Jan. 1594.

33. *Ab alio quam ab hoc Episcopo servetur.*) Etiamsi institutio esset facienda ...Papa: quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio censuit, & San...ctissimus voluit, quia Episcopus melius cognoscit personas. Nullius 29. Jan. 1593.

Congregatio Concilii censuit, verba illa, *ab alio* posita in cap. 18. Sess. 24. ... Reform. ℣. cum vero, &c. intelligenda esse de inferiori collatore.

Si institutio istarum Parochialium de Jure patronatus Ecclesiæ ad inferio...s pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus or...narius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis ...oneum approbatum ab Episcopo; quod si secus factum fuerit, collatio est ...lla.

34. *Quod si Jus patronatus Laicorum.*) Speciale est in jure patronatus Laico...m, ut non requiratur concursus in collatione Ecclesiæ Parochialis; sed si ...sit Jurispatronatus partim Ecclesiastici, partim Laici, servanda est forma ...aminis per concursum hic posita, sicut Concilium præscribit in conferenda ...rochiali, quæ sit jurispatronatus mere Ecclesiastici. Idem dicendum est, ...ando juspatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro una ...rtum ad Ecclesiasticum.

Evenitate vacatione Parochialium de jure patronatus Laicorum, quando ...ures sunt præsentati: requiritur examen per concursum inter ipsos præsen...tos tantum, ut ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus re...nuntiati sunt, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum judicaverit, atque illum & non alterum instituat, juxta hoc Decretum.

Potest & debebit Episcopus cogere provisos post Concilium de beneficio ...rispatronatus ad ostendendum titulum provisionis, & eos quos invenerit ...bere Parochiales hujusmodi sine Approbatione, Ordinarius admittet ad ...vum examen, & illis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoveri a Patronis, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & jus patronatus esset alicujus Communitatis, sed perpetuo illius Ecclesiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratum in præsentatione Communitatis Campi Tosti, quæ allegabat antiquam consuetudinem amovendi Rectorem ad libitum.

29. Jun. 1600. Congregatio Concilii censuit, inter plures ad Patrono ad Parochialem jurispatronatus laicorum cumulative præsentatos, observandam esse formam examinis per concursum.

29. Jun. 1600. Congregatio Concilii censuit, in collatione Parochialium, quæ jure devolutivo conferuntur, servandam esse formam examinis per concursum, quia Patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & jurispatroni illa vice exclusi, res cedit ad Ordinarii potestatem.

Die 16. Jan. 1595. Congregatio Concilii censuit, quod si plures fuerint præsentati super Parochiali de Jure patronatus Laicorum existente, requiratur examen per concursum inter eos præsentatos tantum, ut ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renunciati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illum, & non alterum instituat.

35. *Non cuiquam alteri quam qui ex prædictis examinatis.*) Jurisdictio & quasi possessio immemorabili tempore præscripta a Capitulo exercendi curam in civitate, per deputandos ad id Capellanos adjutores ad nutum amovibiles, non possunt efficere, quo minus deputatos post Concilium liceat Episcopo hujusmodi examinare, & approbare.

36. *Aut appellatio.*) Datur nunc appellatio ex Bulla Pii V. quæ incipit. *In conferendis*, casu videlicet eo, quo Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis post examen per concursum debitum elegerit. Etenim ii, qui rejecti fuerint a mala electione hujusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, &c.

37. *Subreptitia esse censeantur.*) Examen omissum in Parochialibus per concursum vitiat collationes, & provisiones Parochialium Ecclesiarum, factas post publicationem Concilii Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earumque collatio ad Sedem Apostolicam spectat.

38. *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia, &c.*) Ex hoc verbo *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui omnimodam habet jurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediate Sedi Apostolicæ subjectus nullius Diœcesis proprium territorium habens, si habet jus congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc Decretum Episcopo præcipiuntur, præstare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc cap. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt, juxta formam

Con-

Concilii, sed in die pro concursu & examine deputato, duo tantum ex ipsis quatuor comparuerunt, qui examini se subjecerunt, & idonei reperti sunt: dubitatum itaque fuit, an examen prædictum subsisteret, ex quo duo alii adscripti non fuerunt examinati, cum Concilium præcipiat, quod omnes adscripti examinentur? Congregatio censuit examen istud valide subsistere, quia Verba Concilii intelliguntur quatenus veniant ad examen, alias in potestate unius esset nolle venire, impedireque, ne ulterius procederetur, quod dici non debet.

Qui cum sit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute hujus Concilii nullum jus habet) si examini se subjicere vult, audiendus est, idoneus repertus, admittendus seu confirmandus.

Congregatio Concilii censuit, inferiorem Episcopo, qui omnimodam jurisdictionem habeat Episcopalem, nec alicui subdatur, & sit immediate subjectus Sedi Apostolicæ, nullius Diœcesis proprium habeat territorium, habeatque jus congregandi Synodum, & legitime constet illum congregasse, & delegisse examinatores, utique posse concursum instituere, examinare, & approbare, & Oeconomos ac Vicarios deputare, omniaque alia agere, quæ *c.* 18. *sess.* 24. *de reform.* continentur. 5. Dec. 1594.

Ex Bulla Pii V. Quæ incipit: In conferendis, *desumuntur sequentia.*

Collationes, provisiones, & quasvis deputationes Parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & a quibusvis aliis collatoribus tam Ordinariis, quam delegatis, & S. R. E. Cardinalibus, & Sedis Apostolicæ delegatis, vel Nuntiis præter & contra formam a Conc. Trident. traditam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & esse, nullumque ipsis jus aut titulum etiam coloratum possidendi præbere volumus. Et Parochiales Ecclesias hujusmodi, ut prius ante collationes istas vacabant, etiam nunc vacare, easque omnes pro tempore sic vacantes nostræ & Sedis Apostolicæ, & non aliorum, quibus jus conferendi (præterquam si sit Episcopus, vel Archiepiscopus, qui curam dicti examinis juxta Decret. Concil. Tridentini habere non debent) competit, dispositioni reservamus.

Si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, post examen per concursum habitum elegerit, possunt ii, qui fuerunt rejecti, a mala electione hujusmodi ad Metropolitanum; vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, uti Sedis Apostolicæ delegatum, aut alias ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & prælectum

ad

ad novum examen coram ipso appellationis judice, & ejus examinatoribus provocare. Constituto vero de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo per eundem judicem appellationis auctoritate Apostolica (quatenus collatio ad Episcopum, a quo fuit appellatum, spectaret) conferatur: alias eidem magis idoneo per judicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit. Haec tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat, quo minus electio per ordinarium primo loco facta debitae executioni demandetur. & provisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis hujusmodi pendente non amoveatur. Et si quis a sententia per judicem appellationis lata duxerit appellandum esse, tunc ad Sedem Apostolicam appellabit; si quid secus in praemissis omnibus & singulis actum aut intentatum fuerit, irritum est & inane. *Haec Bulla publicata dicitur Kalend. April.* 1567.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resignat. l. 1. q. 7. num. 7. & lib. 8. q. 9. num. 77. cum seqq. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. glos. 6. num. 121. cum seqq. Late Nic. Garsi de Benefic. p. 9. cap. 2. a num. 103. Fr. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tr. 7. cap. 1. conclus. 7. a principio, & praecipue, diffic. 13. cum seqq. * & Farinac. in praestati. Vide etiam Constitutionem Pii V. incip. in conferendis, cujus in proposito meminit Rot. nov. decis. 672. & 674. & late explicatur in decis. 673. & 628. in recollectis a Farinac. Azeved. in l. 1. tit. 16. de los Protomedicos examinatores, lib. 3. recopil. num. 4. Vide quoque decis. 323. in 4. p. civil. Farin. in recentioribus, n. 1. 6. & 8.

Decisiones Illustriss. Cardinalium sacrae Congregationis adductae a Doctoribus infra citatis.

β Prima est: Doctor, sive Licentiatus in Theologia, sive in jure Canonico, & in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit provideri de aliqua Ecclesia Parochiali, referens Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 90. Nicol. Garsi. de Benefic. p. 9. cap. 2. num. 103. & resolvunt Lambertin. de jure patron. p. 1. lib. 2. quaest. 11. art. 8. n. 4. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 5. n. 10. Rebuff. de priv. scholar. privil. 86. n. 4. Flamin. de Resignat. lib. 8. qu. 9. n. 83. & seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Doctor. §. 1. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiae Neapol. c. 85. num. 1. ad finem. P. Less. de Justit. l. 2. c. 34. num. 82. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in sum. Bullarii, verbo Parochialium beneficiorum collat. qu. 1. plures ex antiquioribus refert Cand. ad Decret. collect. 15. a. 5.

γ Se-

γ Secunda. Hoc Decretum non habet locum in resignationibus factis in manibus Papæ in favorem, referunt Flamin. de Resignat. l. 1. qu. 7. num. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. num. 121. cum seqq. ubi etiam resolvit, quod resignatarius provisus a Papa, vel mandatum de providendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet absque concursu & approbari, si idoneus repertus fuerit ad curam animarum, sive resignatarius sit præsens in Curia, sive absens in partibus, de quo etiam vide Gutier Canon l. 2. cap. 11. num. 11. Zerol. p. 1. verbo Parochia. §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genuens. d. c. 65. num. 1. & 2. Prosper de August. ubi sup. q. 3. P. Less. d. lib. 2. c. 34. n. 84.

δ Tertia. In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. In permutationibus tamen Ecclesiarum Parochialium non requiritur examen: si vero adsit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, refert Garz. d. p. 9. cap. 2. num. 165 & vide Flamin. d. q. 9. num. 95. Lælii Zech. de Republ. Ecclesiast. c. 28. de Parocho, n. 6. Genuens. d. c. 65. n. 2. Prosper. de August. ubi sup. q. 3.

ε Quarta. Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo & accessorie unitam habet, refert Garsi. d. p. 9. c. 2. nu. 193. Anastas. Germon. de indultis Cardin. §. quibusvis, nu. 7. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 275. n. 48. * & Joan. Aloys. Ricc. in sua praxi curiæ Archiep. Neapol. decis. 490.

ζ Quinta. Examen concursus non debet fieri in provisione dignitatis Abbatiæ, tametsi unita sit ei Parochialis Ecclesia, dummodo hæc unio auctoritate Sedis Apostolicæ ac perpetuo, & accessorie facta sit, referunt Gars. d. c. 2. n. 193. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. num. 13. & gloss. 6. n. 162. Prosper de Augustino. d. q. 3. P. Less. d. c. 34. n. 82.

η Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis Collegiatis, non est necessarium examen per concursum: quale requiritur in Parochialibus Ecclesiis, refert Garsi. d. c. 2. n. 195.

θ Septima. Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis Regularibus, quæ Regularibus conferri consueverunt, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. n. 162. Garsi. d. cap. 2. n. 197. & 198.

ι Octava. In Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum solitis commendari sæcularibus, non requiritur concursus, refert Garz. d. cap. 2. n. 199.

κ Nona. In Vicariis perpetuis Parochiarum unitarum non debet fieri concursus, sed solum ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ Parochialis est unita, & annexa, deputandi, & instituendi sunt, refert Garsi d. c. 2. n. 289.

λ Decima. Hoc decretum habet locum etiam, quod Parochiales

 liti-

litigiosa fiat, quando in illis Summus Pontifex noluerit collitigantem subrogare, vel jus demortui in alium transferre, nisi constet Sanctitatem suam voluisse dicto Decreto Concilii derogare, refert Nicol. Gars. d. cap. 2. num. 170. vide tamen Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 142.

μ Undecimo. In Parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum, si eam possederit, secus si eam nunquam possederit refert Nic. Gars. d. cap. 2. nu 168. † Plures alias decisiones sacrae Congregationis scitu dignissimas refert Prosper Farinac. in recollect. ab eo circa istum textum a fol. 376. & aliquas etiam retulit. Steph. Gratian. to. 2. disceptat. forens. c. 211. n. 35. & quatuor seqq.

ν *Vel resignationem etiam in Curia.*) Intelligi de resignatione simplici, non vero de illa, quae fit in favorem, resolvit Gonzal. d. gloss. 6. n. 122. & seqq.

ξ *Etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reservata vel affecta fuerit.*) Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit, In beneficiis curatis Sedi Apostolicae & quibusvis aliis, etiam ex antiqua consuetudine, Ordinarii proponant edicta concursus, & a Sede Apostolica provisio fiat, approbatio ab examinatoribus in Synodo Dioecesana deputatis, si habet fidem approbationis ab Ordinario, referunt Anast. German. de Indultis Card. §. Quibusvis, num. 17. Flam. de Resignat. lib. 10. q. 7. num. 12. Gonzal. d. gloss. 6. n. 122. Nicol. Garf. d. c. 2. num. 154.

ο *Porro Episcopus.*) Quod hic etiam intelligitur Abbas, qui habet ordinariam jurisdictionem, refert decidisse sacram Cardinalium Congregationem. Flores Var. lib. 3. q. 14. n. 21.

ϖ *Intra decem dies.*) Quod etiam ultra alios decem dies poterit prorogari, sed non ultra, ex Bulla Pii V. & Concil. Cusent. & Mediolan. Provinc. refert. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verb. Parochia, §. 2. dub. 3.

ϱ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Si termino elapso alter superveniat, ut res integra sit, admittendus est, referunt Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 6. §. 1. n. 115. Nic. Garsi d. c. 2. n. 206.

* *Per edictum etiam publicum, &c.*) Vide Ricc. collectan. 1366. in fin. qui refert cautelam servandam ab inferioribus, quibus competeret jus conferendi aliqua beneficia curata, cujus etiam meminit Farinac. in praesenti mihi 383. super verb. Porro Episcopus.

σ *Ab Episcopo, sive eo impedito, ab ejus Vicario generali.*) Quod per haec verba non tollatur, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum convenire, quod ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen, resolvit Garf. d. c. 2. n. 127.

† *Non paucioribus quam tribus, &c.*) Vide Rotam noviss. decis. 762. n. 4 in recollectis a Farinacio.

* *Sint vero hi examinatores.*) Vide Peregrin. cons. 3. n. 19. vol. 2.

τ *Caveantque, ne quidquam prorsus occasione hujus examinis nec ante, nec post accipiant.*) Vide Zerol. d. verb. Parochia, §. 2. dub. 11. P. Soar. de Relig. lib. 4 de Simonia, c. 49. num. 2. Nic. Garf. d. p. 9. c. 2. n. 368. cum seq. vide quæ tradunt Menoch. de Præsumpt. lib. 5. q. 8. n. 7. Anton. Gabr. lib. 1. de Præsumpt. concl. 13. num. 6. cum seqq. optime Farin. cons. 75. n. 3. & 48. bene Petr. Ledes. d. c. 1. concl. 7. prope fin.

υ Sacra Card. Congregatio ita censuit: Non potest Ordinarius statuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo, pro concursu Parochialium, & si Synodus Diœcesana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum Garf. d. p. 9. cap. 2. num. 374. Contrarium tamen in Ecclesiis Hispaniæ communi usu receptum esse testatur Petr. de Ledesm. d. conc. 7. prope finem, v. *La difficuldad.* p. 159.

φ *Peracto deinde examine, &c.*) Sequuntur decisiones Illustriss. Card. Sac. Congregat. adductæ a Nicol. Garf. in locis infra citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos reperient, refert Nicol. Gars. de Beneficiis, pag. 9. cap. 2. n. 104.

ψ Secunda. Non spectat ad examinatores, sed ad Episcopum, eligere ex approbatis magis idoneum, refert Gars. d. c. 2. n. 108.

ω Tertia. Examinatores debent solum renuntiare duos vel tres, verbi gratia, examinatos idoneos, deinde Episcopus absque votorum calculo suo judicio eligere debet digniorem, refert Gars. d. c. 2. n. 109.

αα Quarta. An si pluribus examinatis aliqui ultra dimidiam vocum fuerint consecuti, & sic approbati, & unus omnia suffragia prospera reportavit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui ultra dimidiam partem vocum habuerunt, cum omnes approbati dicantur? Respondit Congregatio posse, refert Garsi d. c. 2. num. 109.

ββ Quinta. Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secrete fieri debeant, magis tamen expedit, ut examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario jubeant, ut in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, Sejum vero reprobatum, refert Garsi. d. c. 2. n. 107.

γγ *Quotcumque ab his idonei judicati fuerint ætate, moribus &c.*) In dubio, spectare ad examinatores renuntiare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Parochia, §. 2. in princ. Et examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia provideri incumbit, accersitos teneri significare & subscribere, quis sit dignus, & quis dignior, sub peccato mortali, tenent Barthol. Medin. in sum. lib. 1. c. 14. § 32. Fr. Lud. Lopez. in instruct. conscient. tom. 1. c. 127. Petr. Ledesm. in sum. tr. 7. cap. 1. concl. 6. diffic. 13. † Vide Rotam Rom. decis. 654. n. 1. & seq. & decis. 655. in princip. in recollectis a Farinacio.

ꝥ Primo præferri graduatum in aliqua scientia dicit Caputaq. decis. 227. part. 1. & Puté. decis. 200. lib. 3. (* quos refert, & sequitur Rota noviss. decis. 677. num. 1. in recollect. a Farinac.) Secundo originarium civitatis. † Deci. Paris. & alii citati a Rota decis. 628. in princ. & in d. decis. 677. n. 1. in fin. in recollect. a Farinac. Bellarm. decis. 591. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito digniore, juxta l. in Ecclesiis, C. de Episc. & Cleric. resolvit P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 200. Tertio præferri magis literatum asserit Farinacius Rom. decis. 677 Quarto majori habilitate præditum, veluti prudentia, integritate, & maturioritate, refert Farin. decis. 638. & præferri minus dignum, quando in eo concurrunt pietatis, misericordiæ, vel utilitatis publicæ argumenta, testatur P. Valer. Regin. d. num. 200. Quinto præferri minus doctum, modo idoneum, quando ejus mores sunt noti, & approbati, doctiori, cujus vita ignoratur, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 4. n. 112. & Gars. d. part. 9 cap. 2. num. 111. Et quod peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sot. lib. 3. de Just. qu. 6. art. 2. Covar. in reg. peccatum, p. 2. §. 7. num. 4. Petr. Navar. lib. 2. de Restit. cap. 2. num. 120. Valent. 2. 2. disp. 5. qu. 7. puncto 2. §. 2. quæritur. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 15. qu. 1. P. Valer. Regin. d. tract. 3. n. 185. Sayr. dec. 12. de pœnit. Alex. Rauten. dec. 35. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 931. Stephan. Gratian. dec. 97. ubi resolvit, non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori ex aliquo statuto vel lege.

11 An provisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solum de literatura, examen vero circa mores, ætatem & reliqua, Episcopo relinquatur? Resolvit, Congregat. censuisse, teneri facere relationem circa mores, ætatem & reliqua. Nic. Garsi de Benefic. p. 5. c. 7. n. 11. ℣. Ad Tertium, & p. 6. c. 2. n. 238.

† *Episcopus eum eligat, quem cæteris, &c.*) Vide Jo. Guttier. in pract. cap. 11. ex num. 11. lib. 2. Medicis de acquir. rer. dominio gl. 2. p. 3. n. 63. Cavalcan. dec. 11. n. 13. p. 3.

* *Magis idoneum judicaverit, &c.*) Vide omnino Rotam noviss. decis. 672. in recollect. a Farinacio, & dec. 40. in n. 4. de qua per Farinac. part. 1. civil.

ꝣ *Is, quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus judicabit, &c.*) Vide Nav. cons. 5. de jure patron. Marc. Anton. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol. cap. 65. num. 5. Zarol. in praxi Episc. p. 2. verbo jus patronatus, §. 10. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 21. q. 15. Alex. Rauten. Pisana dec. 33. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 2. coll. 278.

12. Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Si Ecclesia Parochialis sit Jurispatronatus partim Ecclesiæ, partim laici, servanda est forma examinis per concursum hic posita, quam Concilium præscribit in conferendis

Paro-

Parochiali, quæ sit jurispatronatus mere Ecclesiastici: & idem dicendum est quando jus patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro una tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonz. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 155. Garsi. d. p. 9. c. 2. n. 278.

ϑϑ *Ab alio.*) Sacra Cardin. Congregatio censuit, verba illa *ab alio*, intelligenda esse de inferiori Collatore, refert Garc. d. c. 2. n. 275.

ιι *Quod si jus patronatus Laicorum fuerit, &c.*) Vide Flamin. de Resign. l. 8 q. 9. n. 111. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Parochia, §. 7. p. 271. Laeli. Zechi de Rep. Eccles. cap. 28. n. 6. p. 425. † Steph. Grat. discept. forens. tom. 2. c. 211. ex n. 30.

κκ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium, quæ sunt juris patronatus laicorum, sed sufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœcesana Synodo deputatis, & idoneus judicetur, prout statuit hic Concil. Trident. non possunt tamen patroni, quacunque consuetudine contraria non obstante, ad nutum amovere semel institutos, & Rectorem deputatum, referunt Flamin. de Resig. lib 8. qu. 9 num. 111. Zech. d. cap. 28. de Parocho, num. 6. Marc. Anton. Genuens. d. c. 65. num. 2. P. Lessi de justit. lib. 2. c. 34. num. 58. & 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glosa. 6. n. 234. Garsi. d. p. 9. c. 2. num. 255.

λλ Sacra Cardinalium Congregatio etiam ita censuit: Veniente vacatione Parochialium de jure patronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantum, ut ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illum, & non alium instituat, juxta hoc Decretum, referunt Gonzal. d. gl. 6. n. 138. Garsi d. c. 2. n. 256.

μμ *Ulla devolutio aut appellatio, &c.*) Vide Azeved. ad l. 1. num. 4. tit. 16. lib. 3. novæ Recopil. p. 376. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. in annot. contra nullit. num. 186. & 209. & d. gl. 6. num. 163. cum seqq. ubi quid in 2. instantia. * Vid. Nic. Garc. de benef. p. 9. c. 2. n. 239. Ricc. in prax. curiæ Neapol. resol. 348. Steph. Grat. dec. 97. n. 17.

νν *Alias provisiones omnes, &c.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Parochia §. 2. p. 270. Comprehendere etiam provisiones Papæ dicit Garci. d. c. 2. n. 366.

ξξ Sacra Card. Congregatio censuit, collationem Parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam & irritam, & præfatas Parochiales eo modo collatas vacare, earumque collationem ad Sedem Apostolicam spectare, refert Zerol. d. verb. Parochia §. 2. dub. 2.

† *Præter supradictam formam.*) Vide Steph. Grat. tom. 2. discept. forens. c. 211. n. 32. 33. & 34.

CAPUT XIX.

Expectativis hactenus concessis uti, nulli fas esto. Reservationes mentales, &c. nulli concedantur.

a Decernit sancta Synodus, 1. Mandata de providendo, & gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius β γ etiam 2. collegiis, a Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. b Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel Monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa abrogata censeantur.

a Vide Sess. 25. c. 9.

b cap. 2. de conc. præb. &c. detestando eo tit. in 6.

DECLARATIONES.

1. *Mandata quæ expectativæ dicuntur.*) Expectativæ sunt omnino sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectativarum abrogatarum intelligi debet, ut sonat ad literam, & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas, ex sententia Congregationis censuit, primarias preces Cæsareæ Majestatis non comprehendi hoc Decreto anno Domini 1575. die Jan. 25. sic dictum est in una Cameracensi.

Ex hoc Decreto Expectativarum abrogatarum colligitur, non posse erigi ab Episcopo Canonicum supranumerarium ad futuram præbendam.

Conchensis 9. Sept. 1592. Congregatio Concilii censuit, expectativas concessas a felicis recordationis Sixto V. & Gregorio XIII. cum paucissimæ sint (nempe, quia mandata sunt de providendo, videntur posse dici per obitum concedentis revocata) non debere a S. D. N. per regulam generalem, sed specialiter revocari, illas scilicet, quæ non fuerunt sortitæ effectum, neque super his lites pendeant. S. D. N. Congregationis sententia audita, cum paucæ sint expectativæ concessæ, inclinavit nolle eas revocare.

2. *Collegiis.*) Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supranumerarios creare super futura præbenda.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. in praxi benefic. tit. de Rescriptis ad beneficia vacantia: optime Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 1. proœm. n. 57. cum multis sequentib. Corras. in Paraphrasi benefic. p. 4. c. 5. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib 30. tract. 3. a n. 266.

β *Etiam Collegiis, universitatibus, &c.*) Quod si non expressisset, non comprehenderentur, resolvit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 37. num. 22.

γ Sacra Cardin. Congregatio ita censuit. Expectativæ sunt omnino sublatæ; etsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert Gonzal. d. §. 1. proœm. num. 63. ubi num. 64. resolvit, ex hoc Decreto expectativarum

ruti abrogatarum colligi, non posse erigi Canonicatum supranumerarium ad futuram præbendam.

δ *Sed nec reservationes mentales, &c.*) Quid mentalis reservatio erat, quando Papa reservabat beneficium, vel in specie, vel in genere, per Bullam, vel per Breve, ut personæ gratæ provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personæ expressæ favorem facta fuerat reservatio; tunc enim dicebatur mentalis; quasi in mente retenta quoad provisionem personæ, resolvit Gonzal. d. §. 1. procem. n. 67.

CAPUT XX.

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodocunque pertinentes in prima instantia coram Ordinariis locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium judicem appellare, imo & ante in aliquo casu. Causas Matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu, quo controvertitur de hujusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito & negligente. Agitur de expensis actorum, & mercede Notarii copiam actorum dantis appellanti, &c.

1.* Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, 2. in prima instantia α coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscantur: atque omnino, saltem 3. β infra biennium a die γ motæ litis *a* terminentur: δ alioquin post *a* Infr. sess. ult. de ref. c. 10. in fin.
id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum judices superiores, alias tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent, nec antea aliis committantur, nec avocentur: ε neque appellationes ab eisdem interpositæ 4. per Superiores quoscunque recipiantur; eorumve commissio, aut inhibitio fiat, nisi a definitiva, vel 5. ζ, a definitivæ vim habente, η &c. & cujus gra- *b* c. nec licuit, 17.
vamen per appellationem 6. a definitiva reparari nequeat. dist. c. majores de
θ Ab his excipiantur causæ, quæ *b* juxta Canonicas san- Bapt. Vigil.
ctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; vel Papa in ep.
quas ex urgenti, rationabilique causa judicaverit sum- ad Eutherium
mus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ infr. & Pela-
Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, * com- gius 2. in 1.
mittere aut avocare 7. ι Ad hæc 8. causæ matrimonia- ep. circa fi. cum sim.

les, † 9. & criminales, 10. non Decani, 11. Archidiaconi, 12. aut aliorum inferiorum judicio, * etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, † & jurisdictioni relinquantur; etiamsi in præsenti inter Episcopum & Decanum, 13. seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacunque instantia pendeat, coram quo, si pars vere paupertatem probaverit, * non cogatur extra provinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa Matrimoniali litigare; nisi pars altera & ꝑ alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuntii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcunque facultatum vigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, ꝑ eoque negligente, procedant; alias eorum processus ordinationesve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. ꝑ Præterea, si quis in casibus a jure permissis appellaverit, aut de aliquo gravamine conquestus fuerit; seu alias ad lapsum biennii, de quo supra, ad alium judicem recurrerit; teneatur acta omnia † coram Episcopo gesta, ad judicem appellationis 14. expensis suis transferre; eodem Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit judici appellationis significare. Quod si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine servetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, * appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui Notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Judex vero, si & ipse impedimenti

hujus

hujus conscius, participesve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout supra; teneatur: non obstantibus quoad omnia supra scripta; 15. privilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantum teneant auctores; & aliis quibuscunque consuetudinibus.

DECLARATIONES.

1. *Causæ omnes.*) Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, & beneficiales in prima instantia, nunquam per signaturam justitiæ aliis committantur. Etsi matrimoniales causæ fuerint, Episcopis vicinioribus; sed si vel de affectis, aut reservatis beneficiis agatur, tunc in Curia committantur.

Provisi per Sedem Apostolicam de beneficiis reservatis, possunt virtute Brevium in favorem literarum, seu nomine Cameræ Apostolicæ ad accipiendam possessionem, coram Auditore ejusdem Cameræ directarum citare, & ad judicium coram eodem Auditore Cameræ vocare possessores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac si coram Ordinario super possessorio tantum causæ ventilarentur, & si sententia super eodem possessorio prolata fuerit, potest pars adversa causam in curia committere.

2. *In prima instantia.*) Congregatio censuit, hoc non procedere in conservatoriis Universitatum, & aliarum, de quibus cap. 6. Sess. 15.

3. *Infra biennium.*) Hoc cap. quo cavetur causas omnes a locorum Ordinariis esse intra biennium terminandas, alioquin post id spatium liberum esse partibus, vel alteri illarum judices superiores adire, non habet locum, si non steterit per judicem, quo minus infra dictum tempus causam diffiniat, sed vel ob qualitatem causæ, vel partium cavillationes. Congregatio enim censuit, si per judicem non stetit, partes alios Superiores adire non posse.

4. *Per superiores.*) Quando legitime appellatur a sententia Episcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apostol. delegatus, ex facultate Decretorum hujus Concilii, nihil est derogatum jurisdictioni Metropolitanorum, *c. Licet. de off. Ord.*

5. *A diffinitiva vim habente.*) Fuit resolutum sub die 4. August. 1588. quod quando fuit appellatum a diffinitivæ vim habente, cujus gravamen per appellationem a diffinitiva reparari nequeat, & gravamen fuerit justificatum, quod tunc Concil non disponat, an causa principalis remittenda sit Ordinario, sed id remanet in dispositione juris communis.

6. *A diffinitiva reparari nequeat.*) Intelligitur etiam hoc de gravamine indebitæ carcerationis. Ideoque Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & finere processum, interim tamen eo remanente in carceribus, donec judex appellationis causâ cognita aliud jusserit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in causis concernentibus explicationem Decretorum Concil. Trident. a cognitione earum abstinere debet.

Congregatio Concilii censuit, gravamen indebitæ carcerationis esse 6. Martii, ex 1598.

ex his, quæ per appellationem a diffinitiva reparari nequeunt, ideoque ab eo ante diffinitivam appellare licere ex decreto cap. 20. circa principium, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & finere processum transferri ad judicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus; donec judex approbationis causa cognita aliud jusserit.

7. *Ad hæc, causæ matrimoniales.*) Hoc Decretum non repugnat, quia Abbatibus habentibus jurisdictionem pleno jure spiritualem & temporalem, causæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res judicatas, quæ innitebantur privilegiis ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in una Salernitana censuit affirmative, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innititur privilegio, non dat plus roboris privilegiis, quam de se habeant, sed solum imponit finem liti.

Constitutiones editæ in Synodo Diœcesana Hispalensi non potuerunt executioni demandari; pendente judicio in Rota super earum nullitate, & prætensis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretum Congregatio; & quidem justis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenditur provenire ex defectu jurisdictionis: quia donec pendet judicium attentatorum, non potest procedi in causa principali, suspendit enim causam tam petitorii quam possessorii. Tertio, quia pendente appellatione nihil est innovandum, *toto titulo ff. lit. pend. nil. inno. c. non solum de appell. in 6. c. appellatione interposita in princ. 2. q. 6. Doct. l. 1. C. de bon. possess.* ita fuit resolutum in Congregatione die 26. April. 1598.

Nullius 5. Jul. 1599. Congregatio Concilii censuit, Archipresbytero, qui nullius Diœceseos existat, & omnimodam jurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales atque literas in forma significavit, pro suis subditis committendas esse.

8. *Causæ matrimoniales.*) Congregatio censuit non sustulisse Concilium immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitime probaverit se admittendum, hanc jurisdictionem exerceat. Sed quasi possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse, & quidem solus jurisdictionem exerceat.

9. *Et criminales.*) Nisi essent in quasi possessione immemorabili, cui in hoc Concilium non derogavit, si hujusmodi quasi possessio probata fuerit tribus sententiis conformibus & continuis.

11. Mart. 1597. Congregatio Concilii censuit, causam etiam criminalem adversus Clericum, quamvis consentientem, non posse absque speciali commissione Papæ signata in prima instantia a D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat.

22. Januar. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decreto ejusdem Concilii c. 20. vers. ad hæc, Sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinem,

nem, secundum quam inferiores Episcopo cognoverint causas matrimoniales & criminales; ideoque si hujusmodi immemorabilem consuetudinem tribus sententiis conformibus probaverint, non esse impediendos eam exercere.

Cæterum antequam hujusmodi probationem per tres sententias conformes ad præscriptum juris legitime præstiterint, Episcopum infra cujus Diœceseos fines is inferior existit, debere hujusmodi jurisdictionem exercere.

Congregatio Concilii censuit, unicam sententiam, quæ transitum fecerit in rem judicatam, ad effectum decisionis Congregationis Concilii tribus æquipollere. 12. Febr. 1598.

10. *Non Decani.*) Hoc de sæcularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Sed per hoc non prohibetur, quo minus Decani possint visitare subditos suos, aliaque obire munia.

Hoc Decretum non se extendit ad illos, qui nullius Diœceseos sunt, sicut nec ad Decanum & Capitulum ab Ordinarii jurisdictione exemptos, nec ad eos, quibus ex privilegio Apostolico, & consuetudine etiam immemorabili causarum & controversiarum, contra & in ipsos, personasque ipsis subjectas ratione contractus cognitio competit. Itaque Abbates, Præpositi, seu Archipresbyteri nullius Diœceseos, qui Ordinarii jurisdictione ab immemorabili tempore citra funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

Congregatio Concilii censuit, jurisdictionem criminalem, quam N. Archipresbyter prætendit sibi ademptam esse, nisi probaret per tres sententias conformes, se ab immemorabili tempore eam jurisdictionem exercuisse: interim vero, quod hujusmodi probationem per tres sententias conformes præstiterit, Archiepiscopum, intra cujus Diœceseos fines Archipresbyteratum existere proponitur, debere eam jurisdictionem exercere. 18. Mart. 1598.

Quando inferiores Ordinarii volunt procedere in criminalibus, si legitime constet de immemorabili quasi possessione Archipresbyteri in cognoscendis decidendisque causis criminalibus suorum Clericorum, Decretum hoc non derogavit huic immemorabili quasi possessioni, unde in ea Archipresbyter conservandus. Supr. hoc cap. §. *Causæ matrimon.*

11. *Archidiaconi.*) Hoc Decretum non impedit, ut Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentium percipiuntur, hujusmodi jurisdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Conc. Sess. 21. c. 1. de reform. matrim. competit. *Infra hoc cap.* §. *Si autem.*

12. *Aut aliorum inferiorum judicio.*) Non comprehenduntur inferiores Prælati, qui sunt nullius Diœceseos. *Hoc sæpe resolutum est.*

Facta visitatione, & servatis de jure servandis non potest cogi unus suam innocentiam, & ex eadem causa coram Episcopo denuo purgare, nec debite punitus, ab eodem denuo potest puniri.

13. *... Archidiaconum.*) Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui

qui sunt in Dioecesi Episcoporum; non autem in illis, qui nullius Dioeceseos, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & caeteri hic nominati, non possint cognoscere causas matrimoniales, hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & caeteri hic expressi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimoniis, vel aliis similibus, Concilium nihil eis praejudicavit: oportet tamen remanere salvam dispositionem c. 1. supr. eadem sess. de reform. matrim. *Paulo sup. hoc. cap. §. Archidiaconi.*

14. *Expensis suis transferre.*) Non contrariatur, *c.* 3. *supr. sess.* 13. nam ibi non loquitur de Notario, hic vero de Notario.

15. *Privilegiis.*) Nota Concilium duntaxat privilegiis & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum praetextu excludatur Episcopus, volens visitare, corrigere & emendare.

REMISSIONES.

* Pro ornatu hujus textus vide late tradita a Farinacio in declaration. Sacrae Congreg. ab eo recollectis a fol 395. in impressis Lugduni, & quae notant Aloys. Ricc. dec. 503. & sequent. in prax. var. resolut. 125. & 130. Don. Garsias Mastrilli. decis. 236. ex num. 4. pag. 3.

α *Coram Ordinariis.*) De inferioribus etiam habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resolvunt Nav. cons. 2. num. 4. sub tit. de foro comp. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 4. Farinac. p. 4. decis. 100. Flamin. de resign. lib. 3. q. 11. n. 19. ubi n. 22. resolvit, quod sub verbo Ordinarii comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 29. n. 5. & 17. Guttier. de Matrim. c. 66. n. 14.

β *Infra biennium.*) Vide Monald. cons. decis. 94. Aloys. Ricc. in collectaneis decis. part. 4. collect. 1353. in fine. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Instantia. vers. Quarto, & vers. Sexto, tenet hoc tantum fallere in Curia Romana, ubi lis sive instantia nunquam extinguitur, nisi per sententiam.

† Vide Paz. in prax. tom. 1. in princ. annot. 2. ex num. 9. cum seqq. & tom. 2. praelud. ult. Trevisan decis. 71. num. 14. lib. 2.

γ *Mota lites.*) Quando dicatur lis mota; Vide Rebuff. in l. litis nomen 35. pag. 406. ff. de verbor. signific. Cabed. p. 2. decis. 15. n. 11.

δ *Alioquin post id spatium, &c.*) Quod consensus prorogandi jurisdictionem tollitur litigantibus in prima instantia, resolvit Soar. de Paz. in praxi tom. 2. praelud. ult. n. 18. cum seqq.

ε *Neque appellationes, &c.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Appellatio, §. 1. p. 29. Soar. de Paz. in praxi tom. 1. p. 5. in procem. n. 25. ubi n. 26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam a judice ordinario, quam a delegato, tam in prima instantia, quam in secunda, quia non est correctorium juris communis, sed potius declaratorium. * Vide etiam in praxi tom. 2. p. 2. c. uni. n. 108. & p. 5. cap. uni. num. 14. Greg Tholosan. de appellation. lib. 1. c. 14. n. 21. Stephan. Gratian. decis. 97. ex n. 1. & 14.

ζ Vid

ζ *Vel a diffinitiva vim habente.*) Quod sententia, per quam denegatur appellatio, sit interlocutoria, habens vim diffinitivæ, asserit Valasc. cons. 47. Idem de præcepto de solvendo testatur Rot. Lucens. dec. 80. Et de sententia, qua judex pronuntiavit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, & quod ab ea possit appellari, affirmant Gamma dec. 159. n. 2. Vivi. dec. 302. Et quod possit appellari à sententia rejectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. discept. forens. c. 77. num. 11. cum seqq. Surd. decis. 36. Et a sententia delationis juramenti alteri parti per judicem factæ; non diffitentur Mynf. cent. 1. observ. 39. Lancelot, de Attent. p. 2. c. 12. limit. 50. n. 190. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 1. in annot. n. 195. Et quod possit appellari a sententia missionis in possessionem, tenet Steph. Gratian. decis. 60. Et ab omissa condemnatione expensarum, firmant Gam. dec. 65. Guid. Papæ decis. 42. Et quod possit etiam appellari a sensentia sequestrationis mulieris, resolvit Ann. alleg. 82. & a sententia pronuntiantis, executionem esse revocandam, probat Amatis decis. 19. Et a sententia absolutionis instantiæ dicunt Crescent. dec. 9. Cabe. p. 2. Aresto 32 in fine. Et a sententia legitimationis personarum. Capell. Tholos. decis. 38. Et a sententia admissionis articulorum amplectuntur Gonzal. d. §. 1 in annot. n. 191. Steph. Gratian. d. c. 74. n. 15. Et ab incidentibus in causa suspicionis officialium, probat Vincent. de Franch. decis. 408.

η An ab interlocutoria, in qua judex declarat se competentem, detur appellatio? Negant, Gam. decis. 159. & 362. Marc. Anton de Amatis dec. 26. Cabe. part. 1. decis. 156. procedit Ordin. Regia Lusitanorum lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, *Porem no casu*; quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de judicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guid. Pap. dec. 10. Mynsing. cent. 3. observ. 35. Aloys. Ricc. in Coll. dec. p. 4. Coll. 1306. in principio. Thom. Valasc. tom. 1. Alleg. 53. n. 5. ubi resolvit, quod in causa Remissionis provocantis ad Ordines non expedietur provocatio a judice, qui super ea judicavit per gravamen, sed per appellationem procedit Ordin. Regia Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 28. ibi, *Posto que no caso per que saon remetidos.*

ϑ *Et cujus gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat.*) Casus damni irreparabilis vide apud Joseph. Ludov. Peausina dec. 83. per totam. Ann. Alleg. 82. Surd. dec. 36. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Appellatio. §. 6. Quarant. in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 18. auctoritas, num 20. Ignat. del Villar. in Sylva respons. lib. 1. respons. 15. num. 6. latissime Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 1. in annotat. n. 189. cum multis seqq. Steph. Grat discept. forens cap. 77. † Ricc. dec. 505. n. 4. Vide text. in l. 2. ff. de appell. recip. & l. 3. regni Castellæ tit. 23. partit. 3.

ι Quod idem resolvendum sit, & procedat hic text. quamvis tale gravamen possit reparari, sed magna cum difficultate, aut præjudicio partis, asserunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 1. num. 177. Bernard. Greva.

Greva, ad pract. Cameræ Imp. lib. 1. concl. 29. n. 6. Aloys. Ricc. Curia Archiep. Neap. dec. 93. * & dec. 505. n. 2.

κ Quod captura afferat damnum irreparabile, & a sententia interlocutoria ut quis in carcerem conjiciatur, potest appellari, affirmant Soar. & Donat. a Fin. tom. 2. Commun. opin. lib. 9. tit. 3. n. 2. Maynard. dec. 25. lib. 2. Aloys. Ricc. in Coll. dec. p 3. Coll. 642. vers. Primo, Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo, per quod num. 31. D. Barbos. in l. 2. ff. Soluto Matr. in princip. p. 2. num. 33. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in Summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 18. auctoritas, num. 20. lit. H. pag. 64. & 71. ubi refert sacram Cardinalium Congreg. in hæc verba censuisse: Sanctissimus D. N. audita relatione Congregationis Concilii, declaravit ita esse intelligendum, & ideo ab hujusmodi gravamine appellari posse, & Ordinarium teneri processum transferre ad judicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec judex appellationis causa cognita aliud jusserit.

λ Quod tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin. Reg. Lusitan. lib. 3. tit. 69. §. 1. Hippol. in l. 1. ff. de quæst. num. 34. Clar. lib. 5. §. finali, qu. 64. n. 27. Azeved. lib. 3. n. 6. tit. 18. lib. 4. novæ Recopil. Caran. Ritu 249. Aloys. Ricc. d. Collect. 642. vers. Secundo, & Curiæ Archiep. Neap. dec. 13. Zerol. d. verbo Appellatio, §. 9. ubi resolvit, quod quando omnia rite & recte processerunt, ut quia datæ fuerunt, & repulsa concessa, cum essent petita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis juribus cum ejus procuratore & advocato, & judicia non sunt evacuata per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potius appellari ad dilatandum, & ad differendum sceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio a comminata tortura.

μ Quod a sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resolvunt Duenh. Reg. 52. fallent. 2. Rebuff. ad leges Galliæ, tit. de Frivolis appell. in Rub. sub. gl. 1. in fine vers. Fallit quando gravamen Gonzal. d. §. 1. in Annot. n. 179.

ν Quod sententia de compromisso faciendo, vel non, contineat gravamen irreparabile, docet Montald. Cont. dec. 39. p. 2. Et de Decreto condemnationis ad triremes idem resolvit Vinc. de Franch. dec. 139.

ξ *Ab his excipiuntur causa, &c.*) Quid in beneficiis reservatis ratione manus appositionis, an possit cognosci in Curia in prima instantia; Sacra Cardin. Congreg. decrevit, quod sic, teste Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 52. n. 36. & sequenti †. Vide text. in c. nec licuit 17. dist. & in cap. majores, de Baptis. & Martam voto 209. per totum.

Auditores Cameræ causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes avocare posse, etiamsi extra Curiam contraxerint, & licet pendeant coram Ordinariis, resolvunt Lanc. de Attentatis, lite pen-

pendente, limit. 15. num. 8. cap. 20. limit. 26 Flores Vari. qu. lib. 1. quæst. 12. n. 48. & Steph. Gratian. discept. foreal. cap. 118. in fine.

o *Manu propria subscribendum.*) Vide Marchesan. in prax. commiss. 6. commiss. n. 52.

π *Ad hæc causæ matrimoniales, &c.*) Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 26. n. 1. Soar. de Paz. tom. 2. prælud. 1. n. 8. ubi etiam resolvit, hoc Decretum non procedere in judicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum gravissimarum.

† Vide Mich. Agiam. de exhibend. auxil. fundamento 15. p. 513. Salzed. ad Bernar. Diaz. in prax. can. c. 3. lit. A. Bobadill. lib. 2. sua politica c. 17. n. 32. Tiber. Decian. consf. 98. n. 5. & 6. vol. 2.

* *Aut aliorum inferiorum judicio.*) Vide Prosp. Farinac. dec. 100. per totum vol. 1. crim. Rotam novis. dec. 713. in recollect. a Farin.

† *Episcopi tantum examine.*) Vide Menoch. cons. 69. n. 10.

* *Paupertatem probaverit.*) Vide Martam. d. voto 209. n. 7.

ϱ *Et alimenta & expensas litis velit subministrare.*) Vide Crescent. dec. 233. Aloys. Ricc. in Collect. dec. p. 4. Collect. 853. in med.

σ *Eoque negligente.*) An propter negligentiam Episcopi devolvatur jurisdictio ad Archiepiscopum? Affirmant Afflict. in cap. Imperialem, §. præterea, n. 33. de prohibita feudi alien. per Feder. Prosp. de August. in addit. ad Quaran. in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 19. auctoritas, in fin. lit. M.

τ *Præterea si quis in casibus a jure permissis, &c.*) Vide Steph. Gratian. discept. forens. c. 121. n. 15. ubi a num. 18. cum multis seqq. dicit, quod hæc Concilii dispositio habet locum etiam in actis factis in partibus coram judice delegato. Et procedere in quocunque judice censuisse Rot. in una Majorig, Officii Pœnitentiariæ 1591. coram Illustriss. Blanchetto, refert Aloys. Ricc. in Collect. dec. p. 4. Collect. 1356.

* Vide etiam Manticam dec. 2. ex n. 1.

† *Acta omnia, &c.*) Vide Paz. in prax. tom. 2. p. 5. cap. uni. num. 7. & 14. Petr. Greg. Tholosan. de appellation. lib. 6. c. 7. n. 3. Rotam Romanam in dec. 69. n. 3. in recollectis a Farin. & dec. 107. 656 & 812. Aloys. Ricc. dec. 510. n. 3. vers. Cæterum. Leonin. dec. 106. n. 4. Farinac. dec. 114. vol. 2. crim. & etiam dec. 116. 125. 143. 144. 161. & in dec. 178. 188. & dec. 200. & Giurbam. in dec. 29. n. 1. 6. & seq.

* *Notarius congrua mercede accepta, &c.*) Vide Paz. in d. 5. p. c. uni. n. 14. Greg. Tholosan. d. c. 7. n. 3. & c. 9. & ex n. 2. quæ dicta sunt sup. in sess. 13. c. 3. de reform.

υ *Et aliis quibuscunque consuetudinibus.*) Sacram Cardin. Congreg. censuisse, immemorabiles sub hoc Decreto non comprehendi, resolvit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 33. n. 5. † & Farinac. in præsenti, & Seraphin. dec. 585. num. 2. Steph. Grat. discept. forens. tom. 3. cap. 492. n. 5. & 6. & Garc. de benefic. 3. p. c. 2. n. 194.

CAPUT

CAPUT XXI.

Hoc Capitulum continet aliquid particulare.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla unquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa posita in decreto, publicato Sessione prima, sub beatissimo Domino nostro Pio IV. *a* videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coërcendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur, explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut in prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque novi quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

a Sup. Sess. 11.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Conceptionem Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proxime venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreviandi; in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus jam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si vero opportunum videbitur & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

Quæ est nona, & ultima

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Cœpta die 3. absoluta 4. Decembr. 1563.

Decretum de Purgatorio.

a β γ Cum Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris literis, & antiqua Patrum traditione, in sacris

teris Conciliis; & novissime in hac oecumenica Synodo docuerit, α Purgatorium esse; animasque ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juvari: præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem vero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, evulgari, ac tractari non permittant. Ea vero, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt; tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, Eleëmosynæ, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta pie, & devote fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, * vel alia ratione debentur; non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter & accurate persolvantur.

α 1. Cor. 3.

REMISSIONES.

α Vide Valverd. Bellarm. & Leusen. in suis tract. de Purgatorio, Castro adversus hæreses, verbo Purgatorium. P. Sot. de Instruct. Sacerd. lect. 1. de Purgatorio. Theod. Peltan. de Purgat. Cordub. lib. 1 q. 9. de Indulgent. Gregor. de Valentia, tom. 4. disp. 11. de locis seu receptaculis animarum post mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz. *en el trattado del juyzio final.* c. 6. §. 2. P. Soar. tom. 4. disp. 45. sect. 1. optime el Doctor Martin. Carrillo *en la explication de la Bulla de los defunctos*, in princ. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11.

β De loco Purgatorii, vide Valent. d. q. 1. puncto 2. P. Soar. d. disp. 45. sect. 2. D. Martin. Carrillo ubi supra p. 1. cap. 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 2. n. 17. cum seqq.

γ Quas poenas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Patr. Soar. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog. q. 4. de Purgat. diffic. 3. Joan. Leusen. de fidelium animarum Purgat. lib. 1. c. 2. Vivald. in Candel. aureo, p. 1. de Purgat. num. 8. Card. Bellarm. lib. 2. de Purgat. c. 10. cum quatuor seqq. P. Valent. disp. 11. q. 1. punct. 2. P. Soar. tom. 4. disp. 46. sect. 1. & 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 3. n. 19. cum seqq. D. Martin. Carrillo ubi supra p. 1. c. 3.

* *Et quæ pro illis ex testatorum fundationibus.*) Vide Didac. Covar. in c. 3. n. 5. & in c. hæredes n. 1. & 4. de testam. & lib. 3. var. resol. c. 6. & quos retulimus supra Sess. 22. c. 8.

De Invocatione, & veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

* Mandat sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primævis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, imprimis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruant, β docentes eos, Sanctos una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile esse suppliciter eos invocare; & ob beneficia impetranda a Deo per filium ejus Jesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos vero, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, invocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, invocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori unius mediatoris Dei, & hominum Jesu Christi; vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente supplicare, impie sentire. Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt

a 1. Cor. 3. Christi, *a* & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum γ memorias frustra

b Conc. Nic. 2. frequentari; omnino damnandos esse, *b* prout jam pridem eos damnavit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque

lebitum honorem, & venerationem impertiendam,
uod credatur inesse aliqua in iis Divinitas; † vel vir-
ropter quam sint colendæ; vel quod ab eis sit aliquid
dum, vel quod fiducia in imaginibus sit figenda; ve-
lim fiebat a Gentibus, quæ in idolis *a* spem suam col- *a* Ps. 134.
ant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur
rototypa, quæ illæ repræsentant: ita ut per imagines, *b* Conc.
osculamur, & coram quibus caput aperimus, & pro- Nic. 2.
imus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ act. 3.
tudinem gerunt, veneremur. * Id quod Conciliorum,
rtim vero secundæ Nicænæ Synodi decretis contra
num oppugnatores est sancitum.
ud vero diligenter doceant Episcopi, per historias
riorum nostræ redemptionis, picturis, vel aliis simili-
ibus expressas, erudiri, & confirmari populum in ar-
s fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum
ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum per-
non solum quia admonetur populus beneficiorum,
nerum, quæ a Christo sibi collata sunt, sed etiam,
Dei per Sanctos miracula & salutaria exempla oculis
um subjiciuntur: ut pro iis Deo gratias agant, ad
orumque imitationem vitam moresque suos compo-
excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum,
l pietatem colendam. Si quis autem his decretis
aria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has
n sanctas & salutares observationes, si qui abusus
serint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehe-
er cupit, ita ut nullæ falsi dogmatis imagines, &
ius periculosi erroris occasionem præbentes, sta-
tur. Quod si aliquando historias, & narrationes sa-
scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, &
ari contigerit; doceatur populus, non propterea di-
atem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel co-
ius, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio
anctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, &
inum sacro usu tollatur, omnis turpis quæstus elimi-
r, omnis denique lascivia vitetur, ita ut procaci venu-
imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum

celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad commessationes, atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, aut tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, *a* cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius observentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda esse nova miracula, nec novas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, *ζ* adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea judicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat: Episcopus, antequam controversiam dirimat, Metropolitani, & comprovincialium Episcoporum in Concilio Provinciali sententiam exspectet; ita tamen, ut nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

a Psal. 92. 2. c. decret. de Immun. Eccl. in 6.

REMISSIONES.

a Vetustissimam esse in Ecclesia Dei, & a sanctis Patribus comprobatum usum sanctarum imaginum pictarum, earundemque adoratio pluribus testimoniis confirmatur, & resolvunt Sim. Majol. in tract. de sacris imaginibus. Alphons. a Castro lib. 8. adversus hæreses, verb. Imago. Sebast. Medices in summa omnium hæresum, p. 1. verb. Imago. Guilhelm. Duran. in rationali divin. offic. lib. 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. instit. c. 33. a princ. Barthol. a Med. p. 1. instr. *de Confessores*, c. 14. §. 1. post med. Card. Bellarm. in disp. fidei Cathol. controv. 7. lib. 2. Azeved. l. 3. a princ. tit. 1. lib. 1. novæ Recop. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 9 Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de Repub. Christiana, cap. 7. fol. 199. Navar. in Man. c. 11. n. 21. vers. 7. & c. 27. n. 196. Sarm. lib. a Selectar. c. 14. n. 2. Valent. 2. 2. disputat. 6. q. 11. puncto 6. P. Soar. in 3. p. D. Thom q. 25. art. 3. disp. 54. per septem sectiones. Vasq. de Adorat. imag. lib. 3. disp. 3. a num. 78. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 6. col. 855. cum seqq. & c. 8. col. 864. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 55. art. 1.

a Vide etiam Majol. de sacris imaginib. per tot. maxime centur. 15.

et

ex c. 14. & centur. 7. c. 2. & 4. & relatoi a nostro Petro Cened. in collectan. 22. ad sextum, & in collect. 52. ad decretales ex n. 1.

β *Docentes eos Sanctos una cum Christo regnantes.*) Vide Navar. in tract. de Orat. Notab. 1. n. 21. D. Cyprian. Epist. 57. & ibi latam additionem Jac. Pamelii n. 14.

γ *Memorias frustra frequentari.*) De Peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Joseph. de Siguenza in vita D. Hieronymi lib. 4. c. 9. pag. mihi 451.

† *Inesse in eis aliqua divinitas, &c.*) Vide Majolum dicta centur. 7. c. 2. Conrad. Brun. de caeremon. Ecclesiast. lib. 6. c. 7. fol. mihi 206.

* *Quorum illa similitudinem gerunt, venerentur.*) Vide B. Augustin. in tom. 9. operum suorum l. uni. de visitatione infirmorum. Azeved. late in l. 3. tit. 1. lib. 1. novae Recopil.

δ *Ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*) Vide late Thom. Sanch. in praecep Decal. lib. 2. c. 43. n. 6. ubi num. 7. cum Philiarc. de officio Sacerd. tom. 1 p. 2. lib. 2. cap. 9. in fine resolvit, nec in altari domus privatae licere eam imaginem Sancti non canonizati tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & n. 10. asserit, solas reliquias Sancti canonizati posse Episcopum approbare, ut publice venerentur.

ε *Nec novas reliquias recipiendas.*) Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Sanctorum reliquiae antiquae habendae sunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: si vero sint novae, Episcopus servet hoc Decretum.

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 8. coll. 866.

De Regularibus & Monialibus.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quae sequuntur, statuenda esse censuit.

CAPUT I.

Secundum tenorem & rigorem suae regulae indispensabiliter vivant Regulares, idque observari curent Superiores valde stricte.

Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex Monasteriis pie institutis, & recte administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est, vetus & regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conservata est, perseveret, praecipere; prout hoc Decreto praecipit: a ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, ad regulae, quam professi sunt, praescriptum vitam instituant, & componant; atque inprimis 1, quae ad suae professionis

 per-

perfectionem *a* ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respective essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent. β Omnisque cura & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & provincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur; *b* cum compertum sit, γ ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. Si enim illa, quæ bases sunt, & *c* fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conservata, totum corruat ædificium, necesse est.

a Clem. exivi. §. cum igitur, inprimis, de verb. sig.

b c. cum ad monasterium, in fin. de statu mon.

c c. cum Paulus, 1. q. 1.

DECLARATIONES.

1. *Quæ ad suæ professionis perfectionem.*) Censuit tamen Congregatio, quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum ante fuerunt, & providere, ut professionem trium solemnium votorum quamprimum emittant, ex instituto religionis S. Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, ut habitum mutent, vel ut velo nigro utantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremo infra septa monasterii illas claudere debet, *infra sess. 25. de Reform. Regul. c. 5. §. Clausuram.*

REMISSIONES.

a *Ut omnes Regulares, &c.*) Vide optime Nav. in cap. Nullum 14. q. 2. n. 24. & 32. & in c. Statuimus, 19. q. 3. n. 66. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 37. art. 3. & tom. 3. q. 29. art. 14. P. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defensione Societatis Jesu c. 18.

β *Omnisque cura & diligentia a superioribus, &c.*) Vide Fr. Emman. tom. 2. qu. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in reformatione debeant se habere, vide q. 73. art. 4.

γ *Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.*) Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 26. art. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 390. & 396. vers. Octavum.

CAPUT II.

Proprietatis vitium a Monasteriis extruditur: cuncta collata legata convenienter distribuuntur. Proprietarius biennio esto elinguis in Capitulo, & de eo taceatur.

1. *a* * Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat β &c. bona immobilia, vel mobilia

ilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo
ɔ eis acquisita *a* tanquam propria, aut † etiam nomine a c. 8. & c.
ɔnventus, 2. possidere, vel tenere; sed statim ea 3. Su- cum ad Monasterium,
erieri tradantur, 4. conventuique incorporentur, * 5. de stat. reg.
Iec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Re-
ulari concedere, † etiam ad usumfructum, vel usum,
lministrationem, aut commendam. 6. Administratio
ıtem bonorum Monasteriorum, seu conventuum ad
ılos officiales eorundem, 7. ad nutum Superiorum amo-
biles, pertineat. Mobilium vero usum ita Superiores
ermittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam
rofessi sunt, conveniat; 8. nihilque superflui in ea sit:
. nihil etiam, quod necessarium, eis denegetur. * 9
'uod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut
ɔnvictus fuerit; 10. is biennio activa & passiva voce
rivatus sit, atque etiam juxta suæ Regulæ, & Ordinis
ɔnstitutiones puniatur.

DECLARATIONES.

1. *Nemini igitur Regularium.*) Regulares tam fœminæ, quam masculi,
u possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus, per
os provideatur primo, ut subveniatur necessitatibus earum, vel eorum,
ibus munera destinata fuerunt.

2. *Possidere vel tenere.*) Moniales tanquam proprium possidere nihil pos-
ıt, etiam de eo, quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis a paren-
ıus donatur, etiam hoc posito, quod Monasterium esset pauperrimum.

3. *Superiori tradantur.*) Moniales & Regulares cæteri res etiam parvi
ɔmenti sibi donatas, aut alias acquisitas, uti proprias, retinere non pos-
ıt, sed superiori resignandæ sunt.

4. *Conventui incorporentur.*) Quicquid singulæ moniales, quocunque titu-
, acquisierint, totum ad Abbatissæ manus deferri oportet: quæ inprimis
hujusmodi acquisitionibus subveniat arbitrio suo necessitatibus illius mo-
ılis, cujus opera vel contemplatione fuerunt datæ; quod vero reliquum
t, convertat in communem usum totius Monasterii, curabit, ut victus
ɔnialium quotidianus communis sit, & in usu.

In causa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta est monialis
Francisci, sibique permittente filio reservavit circiter 200. aureos ad
ım suum, quia contra Concilium est moniales habere aliquid proprium,
ım est dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ providebit necessitati
ius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel eleëmosynam, vel aliquid, quod Sacra-
n Virginum manibus elaborandum sit, det Abbatissæ, vel illis;

quae ab ea praepositae sunt, modo praesente earum procuratore; neque alii det, neque cum ea quisquam praeterea alloquatur.

5. *Nec deinceps liceat superioribus.*) Nisi soli Papae, qui solet monachis concedere vim testandi, dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur.

Ex dispositione inferiorum Summi Pontificis, non licet Regularibus possidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia superflua, obstante hoc Decreto.

6. *Administratio autem bonorum.*) Electio officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterii spectat Superiores: & ideo licet Episcopus sit eis Superior, ipsi tamen possunt eligere officiales, non autem id faciat Episcopus.

Officiales electi pro administratione bonorum Monasterii, a Superioribus ejusdem, possunt (prout magis expedire videbitur) redditus ipsorum Monasteriorum in loco convenienti, etiam extra Monasterium conservare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis monialibus.

Moniales deputatae in officiales redditunm Monasterii a suis superioribus, illos administrare possunt sine ullo peccato.

7. *Ad nutum Superiorum amovibiles pertineat.*) Ii autem solum sunt, qui distributionem bonorum habent, nam alios amovere non possunt ad nutum.

Moniales ergo illae, quae a Capitulo sui Monasterii in officiales hujusmodi eligi solebant, propter administrationem bonorum immobilium dicti Monasterii, si dicto Monasterio visum fuerit, amoveri possunt.

Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & Officiales possint amoveri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni juris communis; & statutorum sacrae religionis.

Civitates sunt nonnullae, quibus a Sede Apostolica concessa fuit administratio bonorum temporalium ex custodia clausurae, & facultate, hac adhibita moderatione (*uti debent*, videlicet, *& quoad temporalia, & clausuram tantum*) electi ergo a civitate, gubernent Monasteria monialium, cum interventu tamen, & consensu Superiorum dictorum Monasteriorum, & quidem sicut ipsi laici sint aetatis saltem 40. annorum, & praetextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut eorum Monasteria ingredi, nisi cum necessitas sui officii id postulaverit, & tunc quoque nonnisi in praesentia Superiorum ipsarum monialium.

8. *Nihilque superflui in ea sit.*) Superiorum arbitrio, & praesidentiae stare debent regulares, quoad mobilium superfluitatem, vel convenientiam: nisi de excessu arbitrii constiterit, habita videlicet ratione personae, officii, & regularis status paupertatisque, quam professi sunt, & caeterarum itidem qualitatum.

9. Ni-

9. *Nihilominus, quod sit necessarium.*) Superiore quantumvis requisito, necessaria suis regularibus negante, vel subtrahente, licet ipsis clam, vel eo invito, illa sibi comparare seu retinere, etiamsi ideo necessaria negentur, quia monasterii facultates non suppetunt, si præfata necessitas sit ad individui sustentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non possunt.

Si moniales victui, & vitæ suæ aliter consulere non possint, nisi sustentarentur artificio operum, quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones, & venditiones facere, modo stricta earum & honesta clausura servetur, prout illarum instituta, & Concil. Trid. Decreta postulant. *Infra cap.* 3. §. *In prædictis.*

Præsupposito quod Superiores Regularium non possint eis concedere licentiam possidendi immobilia superflua, juxta novissimam decisionem Congregationis, per talem licentiam regulares ipsa immobilia vel mobilia superflua possidentes, a culpa, vel a pœna non excusantur. Nec credendum est Superioribus asserentibus se posse concedere licentiam possidendi mobilia aut immobilia superflua.

10. *Biennio activa & passiva voce privatus sit.*) In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMISSIONES.

α Vide Fr Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & q. 125. art. 4. & tom. 3. qu. 29. art. 8. 10. & 12. Aloys. Ricc. in Collect. decis. part. 3. Collect. 519. Late Fr. Joan. de la Cruz de statu religionis, lib. 1. cap. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 17. n. 397. cum sequent.

* Vide etiam Franc. Vivi. decis. 314. n. 12. lib. 2. Camil. Borrel. cons. 7. per totum. maxime n. 57. Ricc. in prax. var. resol. c. 194.

β Bona immobilia, vel mobilia.) Sacra Cardin. Congreg. ita censuit: Regulares tam fœminæ, quam masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, a quibus primo subveniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt. Itaque monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum, relictum, datum, donatumve fuerit, vel earum labore, vel industria partum, tradi debet Abbatissæ, quæ ex eo primum monialis ipsius, cujus causa id quæsitum est, necessitati providebit, reliquum conferri debet in usum Monasterii, referunt Navar. in Comment. 2. de Regularib. n. 18. & in tract. de Reditib. Eccles. q. 1. n. 84. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q. 2. prope finem.

γ An liceat Monialibus fœminis autem, & consensu Superiorum retinere & possidere redditus, sive census certos ad vitam sibi a parentibus, propinquis, vel amicis assignatos ad suæ vitæ usus necessarios? Vide Sylvestr. in Summ. verbo Religio. 6. nu. 7. vers. Tertium. Cordub. tr. Casuum conscientiæ, q. 54 Petr. Nav. de Restit. tom. 2. lib. 3. c. 1. a n. 166. Barthol. Humada l. 14. gloss. 2. tit. 7. part. 1. Navar. Comment. de Regul. num. 14. P. Azor. d. p. 1. lib. 12. cap. 9. q. 2. Latissime Fr. Joan. de

la Cruz. de statu relig. lib. 1. c. 3. dubit. 2. ubi resolvit religiosos habentes census, & redditus annuos, non peccare, & asserit Concilii prohibitionem habere tantum locum in redditibus, ut propriis, & irrevocabilibus per Prælatos, & sine eorum licentia distrahendis: dicit etiam Clem. VIII. in Motu, qui incipit Religiosæ Congregationis, edito 3. Kal. Jul. anni 1594. multa vetare religiosis utriusque sexus exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

? An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem? Negant D. Thom. 2. 2. qu. 88. art. 11. ad 3. & quæst. 185. art. 8. Navar. de Reditib. Ecclesiast. p. 1. defens. monitu 11. & 13. P. Molin. de Justit. tract. 2. disp. 140. ad finem. Petr Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 10. cap. 8. ad 4. & tract 32. c. 3. *del estado de los Obispos*, concl. 25. vers. *digo lo tercero*. P. Lessi de Justit. lib. 2. c. 41. n. 29. & c. 40. n. 113. Ribad. d. c 18. ubi solus asserit Papam in effectu dispensare cum Religioso Episcopo, ut sit Dominus, & habeat proprietatem redditum. Et quod possit dispensari cum monacho in sensu diviso, id est faciendo de monacho non monachum, & extrahendo eum a Religione, resolvunt Valent. d. tom. 3. disp. 10. quæst. 4. p. 2. P. Vasquez disput. 105. n. 104. P. Azor. instit. mor. p. 1. l. 12. c. 6. P. Lessi d. c. 41. a n. 4. P. Val. Reg. in praxi fori pœn. lib. 18. num. 397. vers. neque vero. Motta lib. 2. c. 2. §. 7. n. 10. asserentes text in c. *Cum ad monasterium, in fine, de statu Monach.* intelligi in sensu composito, id est cum monacho manente monacho

s Quod professio facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valeat, sed vitietur ex tali adjectione, utpote contra substantiam illius, resolvunt Abb. in c. fin. n. 7. de Condition. appofit. & in c. fin. num. 6. Qui clerici vel voventes, Bern. Reg. 521. Garc. Reg. 320. n. 2. Menoch. lib. 3. de success. creat. §. 21. n. 177. Spin. in Speculo testam. gl. 12. n. 12. Caval. comm. contra commun. q. 85. Fr. Ludov. Lop. in inst. Conscient. tom. 2. p. 2. c. 42. circa finem. P. Lessi. de Just. lib. 2. cap. 41. num. 63. Joan. Ramirez. de Confirmat. D. Jacobi, cap. 11. a num. 18. P. Azor. d. p. 1. lib. 12. c. 5. quæst. 2. asserentes etiam tex. in d. c. fin. *Qui Clerici, vel Monachi*, intelligi retentione, seu reservatione bonorum ad usum profitentis in domo propria, pro suis necessitatibus, tanquam obedientiarii, & ex voluntate Prælati.

† *Tanquam propria.*) Vide Hondedeum in cons. 78. n. 12. vol. 2.

* *Conventuique incorporentur.*) Vide Panorm. in c. ne religiosi, n. 3. *de regular.* Trevisan. decis. 41. n. 6. lib. 1. & decis. 30. eod. lib. post Zabarel. cons. 6. n. 2. Menoch. cons. 722. ex n. 59. Honded. cons. 76. n. 12. vol. 2.

† *Alicui regulari concedere, &c.*) Vide Navar. cons. 20. ex n. 2. lib. 3. de regularib. Rotam novis. decis. 216. n. 12. p. 2. divers. Honded. d. cons. 78. n. 44. vol. 2.

Ni-

ihil etiam, quod ſit neceſſarium, eis denegetur, &c.) Juxta illud Apo-
.d Tim. 1. c. 6. & Lucam actuum 4. Bortel. d. conſ. 17. num. 64.

Quod ſi quis aliter, &c.) Vid. Nav. in c. non dicatis 12. q. 2. notab. 1. 41.48 cum ſeqq. & in c. Nullum 18. q. 2. n. 3. cum ſeqq. Lud. Beja Reſp. n conſc. p. 3. caſu 36. fol. 380. & p. 4. caſu 17. fol. 418. & caſu 32. fol.

CAPUT III.

ia monaſteria, præter monaſteria Minorum de Obſer-ia & Capucinorum, poſſunt poſſidere bona immobilia. ıres non recipiantur in monaſteriis, quam honeſte ſu-ſtentari poſſint ex redditibus aut Eleëmoſynis.

'oncedit ſancta Synodus omnibus monaſteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, & men-ıtium *a* exceptis domibus fratrum S. Franciſci, † Ca-norum, & eorum, 1. *a* qui Minorum de Obſervan-ocantur, etiam quibus aut ex conſtitutionibus ſuis prohibitum, aut ex Privilegio Apoſtolico non erat eſſum, ut deinceps 2. bona immobilia * eis poſſidere t. † Quod ſi aliqua loca ex prædictis, quibus aucto-: Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſſum erat, poliata ſint, eadem omnia illis reſtituenda eſſe de-it, *b* 3. In prædictis autem monaſteriis, & domi-:am virorum, quam mulierum bona immobilia poſ-ıtibus, vel non poſſidentibus, 4. γ) is tantum numerus ituatur, ac inpoſterum conſervetur, qui vel ex reddi-propriis monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſy-:ommode poſſit ſuſtentari. 5. ε nec de cætero ſimilia erigantur ſine Epiſcopi, in cujus diœceſi erigenda , licentia prius obtenta.

a c. exiit, qui ſeminat §. porro de verb. ſig, in 6.

b Conc. Arel. 4. c. 8. Conc. Moguntiacum, c. 19. c. 1. & c. auctoritate, de inſtit. cap. quoniam ut ait, de vit. & hon. cleric. c. unico, §. ſane ut hoc, de ſtatu rel. in 6. Nal. 21. Mart. 1591.

DECLARATIONES.

ıgregatio Concilii cenſuit, poſſe Epiſcopum compellere regulares ad ıs proceſſiones accedere recuſantes, facultate ſibi tributa Decreto c. 13. Seſs. 25. de regul. & controverſias præcedentiæ amota omni ap-ione componere ad præſcriptum dicti c. 13. obſervata tamen quoad Re-s & confraternitates, conſtitutione ſanctæ mem. Greg. XIII. de hac ta.

Qui Minorum de obſervantia vocantur.) Hi poſſunt perquirere & colligere inque eleëmoſynas exceptis pecuniis. In hac autem exceptione Fratrum um de obſervantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

Con-

Hispalensis 26. Mart. 1591. Congregatio Concilii censuit in exceptione Fratrum Minorum de observantia, quæ habetur in Decret. c. 3. Sess. 25. de Regul. exceptis domibus non comprehendi Moniales S. Claræ.

2. *Bona immobilia.*) Executio hujus Decreti competit Episcopis, & regularibus respectivè, *Pius V. in Bulla publicata* 4. *Kal. Jun.* 1566.

3. *In prædictis autem.*) Monialibus, quæ non habent aliunde, unde commode se sustentare valeant, licet artificio & manibus propriis victum sibi quærere, dummodo honesta & stricta earum clausura servetur prout a Conc. Trid. decretum est, & visum est Congregationi. *Sup. hujus sess.* 6. *c.* 2. §. *si moniales.*

4. *Is tantum numerus.*) Ordinarii monialiumque Superiores nullatenus permittere debent, ut plures in illarum Monasterium recipiantur, quam ex propriis monasterii redditibus vel consuetis eleēmosynis possint sustentari.

In constituendo ergo numero monialium observari debet hujus Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est; sed prout qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod datur a moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine proprie vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ, quæ monasterium ingressa est.

5. *Nec de cætero similia loca erigantur.*) Monachi non possunt Monasteria ædificare in Parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Licet nova monasteria erigi sine consensu Episcopi non possint, fabrica tamen eorum jam cœpta sine licentia perfici possunt.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Tract. de Orat. c. 22. n. 82. Fr. Emm. qu. Regul. to. 3. q. 29. art. 4. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 12. c. 23. q. 8. Fr. Joan. de la Cruz de stat. Relig. lib. 1. c. 4. * Vide etiam tradita per Rotam novis. decis. 730. in recollectis a Farin. Honded. cons. 76. num. 24. & 33. vol. 2. Lud. Molinam Theol. de justit. & jure to. 1. disput. 139. colum. 1. Jo. Steph. Duranti in suis q. notatis utriusque juris qu. 6. Grilenzoniu cons. 1. num. 11. & 26. Navar. de Regular. commentar. 2. n. 50. & 54. Menoch. cons. 1014. nu. no. 13. & Mantic. decis. 225.

† *Fratrum sancti Francisci, &c.*) Vide Hond. cons. 76. n. 25. & 26. vol. 2.

β *Qui Minores de Observantia vocantur.*) Sacra Card. Congreg. ita censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de observantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

* *Ut deinceps bona immobilia, &c.*) Vide Camil. Borrel. cons. 19. per totum ac præcipue n. 57.

† *Iis possidere liceat, &c.*) Vide Honded. d. cons. 76. n. 3. 7. 8. 28. 29. & seq.

γ *Is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel* ex

ex redditibus, Vide cap. 1. §. sane} de statu Regul. lib. 6. Navar. in tract. de Reditib. Eccles. q. 1. monitu 62. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales §. 6. p. 255. Pat. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quæst. 1. Quarant. in Summa Bullarii, verbo Monasteria monialium, p. 359.

δ Utrum, cum expletus numerus personarum religiosarum, quæ ali possunt ex annuis redditibus monasterii, possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote super illum numerum admitti? Affirmant Navar. d. monitu 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. c. 9. n. 17. P. Val. Reg. in praxi fori pœn. lib. 23. n. 149. resolventes textum in præsenti cum similibus intelligendum esse prohibere, ne quando plures fœminas monasterium alere non potest, quam in eo jam sint, non admittantur aliæ sine dote, expensis monasterii alendæ.

ε *Nec de cætero similia loca erigantur tam mulierum, quam virorum, sine Episcopi, in cujus diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.)* V. F. Emm. to. 1. q. 23. art. 7. & to. 2. q. 49. art. 3. F. Joan. de la Cruz de statu Rel. l. 2. c. 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Monachi. §. 1. & 2. ubi dicit, sacram Card. Congreg. censuisse in hæc verba: Monachi non possunt ædificare monasteria in Parochia, in qua id non habent sine cognitione, & licentia Papæ.

CAPUT IV.

Regularis subjiciens se obsequio alicujus alterius loci aut personæ prætextu pii operis, sine Superioris licentia, puniendus est; sicut & a conventu recedens ad superiores, nisi ab eis fuerit appellatus: Regulares studiose vivant in communitate.

α Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis aut cujusvis pii operis prætextu, *a* subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis aut alterius cujuscunque personæ, seu loci; neque ei aliquod privilegium, aut facultas ab aliis super eis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. βγ Nec liceat Regularibus a suis conventibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum, 1. tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in conventibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

a c. quanto. de 29. ord. Clem. ne in agro. §. quia vero, de statu mon.

DE-

DECLARATIONES.

1. *Tanquam desertor sui instituti puniatur.*) Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideo excommunicati per Concil. Trident.

REMISSIONES.

α Vide P. Val. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. c. 28. num. 403. cum sequentib. Fr. Jo. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 6. de voto Obedientiæ.

β *Nec liceat Regularibus a suis conventibus recedere, &c.*) Vide Navar. Comment. 2. de Regularib. n. 21. & Comment. 3. n. 50. Fr. Emm. to. 1. q. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Clavi Regia lib. 2. c. 17. n. 37. cum seqq. P. Azor. instit. Moral. p 1. lib. 12. c. 11. q. 7. vers. Caeterum & q. 8. resolvit tuto religiosum e monasterio fugere posse, cum in eum plus æquo superior sævierit, si certo, & evidenter constiterit de superioris sævitia.

γ Apud Religiosos adire superiorem ob justum gravamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præsenti, docet Navar. in c. Non dicatis, 12. q. 1. n. 61. quamvis prædictus accessus ob hanc causam ad superiorem fieret sine licentia, & consensu sui superioris, resolvit. Fr. Emman. to. 1. qu. 30. art. 30. asserens opinionem D. Bannes in 2. 2. qu. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de injustitia gravaminis: qui etiam Fr. Emm. d. to. q. 29. art. 1. refert per sacram Congreg. Illustr. Card. esse interpositum decretum anno Dom. 1587. ut appellatio hoc ordine prosequatur a Guardiano ad Provincialem, a Provinciali ad Generalem, & a Generali ad Protectorem, a Protectore ad sacram Congregat. refert etiam Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6, dub. 4.

CAPUT V.

Adnitantur Episcopi, ut procurent observari clausuram monasteriorum, adhibito etiam brachio sæculari, si necesse fuerit. Qui ingredi valeant licite monasteria, aut egredi. Monasteria monialium exposita malorum hominum prædæ, sunt intra urbes transferenda.

α c. periculoso, de stat. mon. in 6. Decretal. lib. 6. de stat. Regularium. c. 1.

Bonifacii α Octavi constitutionem, quæ incipit, *Periculoso*, renovans sancta Synodus, 1. universis Episcopis sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasteriis sibi subjectis ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate 2. clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maxime procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium, ut præbeatur, omnes Christianos Principes

hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis
, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæ-
ɔus injungit. *a* β Nemini autem Sanctimonialium *a* Conc. Ca-
3. post professionem exire a monasterio etiam ad bilon. 2. c.
tempus, quocunque prætextu, γ &c. nisi ex ali- 37.62.& 63.
gitima causa, 4. ζ, ab Episcopo approbanda: in-
quibuscunque & privilegiis non obstantibus *b*. 5. *b* Conc. Ma-
·edi autem intra septa monasterii nemini liceat, ι tiscon. 1. c.
:unque generis aut conditionis, κ &c. sexus, ξ vel 2. Conc. A-
fuerint, 6. sine Episcopi, vel Superioris * . licen- relat. c. 7.
n scriptis obtenta, π sub excommunicationis pœ-
ɔso facto incurrenda *c*. 7. ς Dare autem tantum *c* c. defini-
ɔpus, στ vel Superior licentiam debet in casibus mus, 18.q.2.
ariis, neque alius ullo modo possit, etiam vigore
:unque 8. facultatis, vel indulti hactenus concessi,
posterum concedendi. υ Et quia monasteria Sancti-
ılium 9. extra mœnia urbis, vel oppidi constituta, 10.
um hominum prædæ, & aliis facinoribus 11. sine
æpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, &
uperiores, si ita videbitur expedire, & sanctimo-
ex iis 12. ad nova, vel antiqua monasteria intra ur-
vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam
o, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes
vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas pa-
ompellant.

DECLARATIONES.

niversis.) Episcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi
te sanctæ obedientiæ debent publicare in suis civitatibus, & Diœcesi-
lam Pii V. de clausura monialium, & efficere, ut in omnibus Mona-
:lausura servetur, juxta formam Bullæ ejusdem.

:opus debet providere de iis, quæ faciunt ad clausuram monialium &
rum necessitatibus. Unde & monasteria regularibus subjecta potest
: in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

uit Congregatio, Episcopum Diœcesios in Monasteriis alteri Episcopo
s ex Concil. Trid. jus visitandi habere quoad clausuram, & eandem
tem quoad alia, quam habet in monasteriis regularibus sibi subjectis:

usuram Sanctimonialium.) Moniales Tertiariæ, quæ tria vota sub-
stan-

stantialia solemniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad observandum clausuram. In aliis autem Tertiariis, quæ dicta vota non emiserunt, servanda est præcise Bulla Pii V. edita anno 1566. 4. *Kal. Junii.* Sicque declarandum est Breve alias a Pio IV. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiariis Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit, ut permanerent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio juxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ & generaliter in omnibus Tertiariis hujusmodi, ubicumque degentibus, deinceps observetur, nulla habita amplius ratione jussionis factæ ab eodem Pio V. ut ipsis Tertiariis solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorumque reverterentur. Cum enim nulla super hac jussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantum literæ, partim a Congregatione Concilii, partim a nonnullis protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harum Tertiariarum Monasteriis scriptæ fuerint, ob id rectius est ad præscriptum dictæ Bullæ jamdiu editæ & passim observatæ redire.

Moniales licet prætendant se subesse suæ propriæ Provincialissæ, Ordinarius tamen eas coërcere debet, toties quoties judicaverit expedire, in iis præsertim, quæ spectant ad clausuram. Concessio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quam ab alio concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiariis, prohibet puellis, quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si vero sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuo servandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & sæcularis brachii invocationem, omnibusque aliis juris & facti remediis omnino cogendæ sunt & compellendæ. In aliis vero a quibus hæc tria vota non sunt emissa, servandum est præscriptum Bullæ Pii V. editæ 4. *Kal. Junii, Pontificatus sui anno* 1. quæ sic incipit: *Cum pastoralis officii*, ubi vult Tertiarias non professas ab Ordinario & earum superioribus appellandas & inducendas ut profiteantur, & post professionem clausuræ se subjiciant: quod si recusaverint, & inventæ fuerint scandalose vivere, esse severissime puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus vivere sine professione & clausura, ut in futurum nullam personam aliam in suum Ordinem, religionem aut Congregationem recipiant.

Congregatio censuit, comprehendi sub constitutione sanctæ memor. Pii V. *de clausura monialium sub data Romæ* 1566. 4. *Kalend. Junii, anno primo*, quandam religiosam domum *de paupere vita*, nuncupatam, quæ castitatis simplex votum emittunt, non autem votum clausuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus, nolentibus emittere professionem, vel optantibus extra clausuram vivere, omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuo, ut in futurum nullam

lam aliam prorsus in suum Ordinem Congregationemve accipiant. *Supra hoc c. S. Monacha.*

Censuit Congregatio ob causam concedere, ut monialis possit exire e Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterii, ut exercitari possit, ubi sunt reliquiæ. Hac eadem de causa a Sede Apostolica fuit semel concessum, ut in domum parentum accedere possit saltem semel per mensem.

3. *Post professionem exire.*) Monialibus a monasterio exire non licet, etiam cum causa probabili, nisi adsit communis consensus Superioris regularis & Episcopi illius.

4. *Ab Episcopo approbanda.*) Moniales subjectæ potestati regularium si sine Bulla & licentia Ordinarii egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiores (de quorum licentia e Monasterio fuerunt egressæ) ab eodem Ordinario puniri non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Exeundi a Monasteriis justam causam hanc moniales non habent, ne curam nepotum suorum gerant, etiamsi nullum alium propinquum haberent nepotes.

Ex causa Sedes Apostol. concessit quibusdam monialibus, ut transirent ad aliud monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Superiorum.

5. *Ingredi autem intra septa.*) S. D. N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis approbavit declarationem alias factam a sanctæ memoriæ Pio V. ut liceat mulieribus ingredi prima claustra monasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis divina celebrare, & non aliter.

Cadavera eorum, qui cupiant in Monasteriis monialium sepulturæ tradi, respondit S. D. N. Gregorius, poni debere in exteriori Ecclesia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis alias edita, quod si aliquorum est consuetudo accedendi ad Monasteria Monialium regularibus subjecta, sine licentia Episcopi, ea debeat observari: Dubitatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, ut Ordinarii concedant licentiam ingressus ad monasteria regularibus subjecta privative ad ipsos superiores regulares? Congregatio censuit, si consuetudo sit introducta post Concilium, quod ea debeat observari. Et dato, quod a superioribus regularibus hujusmodi licentiæ ingressus concedi debeant privative ad Ordinarios, an possint tamen Ordinarii aliquam super ipsarum licentiarum concessione superintendentiam habere, & qualem? Congregatio censuit, quod etiam sit servanda consuetudo. Si autem ex aliqua causa expedire judicaret, ipsas licentias improbare, ex toto non poterit, verum posset aliquem particularem accedentem impedire, si probabiliter sic expedire videretur.

Ingredi intra septa Monasterii, nec religiosis ipsis licet, etiam ut satisfaciant sedanti voluntati, qui in Monasteriis monialium voluerunt quo-

libet anno anniversarium celebrari: nam hoc casu satisfaciendum est, celebrando anniversarium in exteriori Ecclesia.

Puella introduci potest intra claustra monasterii monialium, ad hoc, ut educetur ibi, etiam absque licentia Ordinarii, quoad Monasteria regularibus subjecta, obtentis tamen licentiis ab ipsa Congregatione causa præsupposita, non autem ex sola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarii & Superiorum. Illa autem, quæ habitum regularem suscipere vult & ibi permanere, potest ibidem commorari per aliquot dies, ut magis perspicere possit, quid agere debeat.

Nobili fœminæ, cujus progenitores Monasterium monialium fundarunt, concessum fuit ex magna causa, ut etiam cum duabus aliis Matronis, bis in anno in illud ingredi possit, dummodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monasteria, ut in eis perpetuo vivant, retento sæculari habitu, a Sede Apostolica permittitur, dummodo ingrediantur de consensu Abbatissæ, & majoris partis monialium & licentia in scriptis a Superiore habita modestoque habitu incedant, legemque communem clausuræ observent: quod si semel egrediantur, in ea monasteria iterum ingredi non permittantur. Permissum etiam quandoque fuit mulieribus habentibus virum absentem, ad tempus in Monasteriis monialium permanere.

Licet Episcopo vel Superiori in Monasteriis sibi subjectis dare licentiam recipiendi puellas in Monasteriis, & ibi commorandi, ut recte in moribus instruantur, non obstante Concilii Tridentini hoc cap. Nec vero Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monasteriis monialium, educationis gratia recipi possint. Quod si forte ratio aliqua vel statutum religionis alicujus monasterii aliter prohiberet, recipiendæ non essent ullo pacto.

Possunt ordinarii jure proprio puellas, de quibus controvertitur, in Monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamen puellæ, quæ educationis gratia degunt in Monasteriis, debent ibi manere sine ancillis, nec inde exire (nisi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ sunt ad clausuram, & ad cætera, sicut ipsæ moniales. Item statutum est de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi suæ tuto ali nequeunt, si quidem illæ, etiam victu a propinquis suppeditato, sunt in Monasteriis collocandæ. Cæterum puellæ, quæ sunt in Monasteriis monialium educationis gratia, debent restitui patri, quandocunque eas petierit.

Puellis, quæ in Monasteriis educationis gratia sunt, licentiæ dari debent, inde recta ad balnea curandæ valetudinis suæ gratia exeundi, iisdemque permitti debet, ut in idem monasterium redire possint: si tamen recta a balneis se recipere voluerunt.

Puellæ, quæ de licentia Superioris monasterii, de eo exierunt curandæ vale-

studiais causa, rursus in eo admitti debent, modo ab earundem Su-
riore licentiam in scriptis impetrent, & Abbatissæ ac reliquarum mo-
lium accedat consensus Et in eo vestitu in monasterio manebunt, qui
ginali modestiæ ac pudori conveniat, nullamque secum famulam ducant,
dum ibi erunt, servare debent clausuræ eandem legem, quam moniales
vant, neque ibi permanere permitti debent ultra ætatis suæ annum 25.
o ex loco si semel exierint, nullam postea reintrandi habeant faculta-
a.

Episcopus potestatem facit puellæ redeundi & commorandi in Monasterio,
quo alias commorabatur causa educationis, si ex eo exivit morbi fu-
randi causa, modo id fecerit de ejus licentia, sed serventur omnes con-
iones, quæ alias in literis hujusmodi præscriptæ fuerunt.

In monasteriis monialium tolerari debent puellæ, quæ delectæ sunt ex
spitalibus & aliis piis locis, donec offeratur facultas eas nubendi, quæ
et inserviant Monasteriis monialium, non possunt tamen privatim cuiquam
niali inservire. Et hæ puellæ, cum pro-ducuntur in publicum, omnes
ocessionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adjungantur,
confecta processione ad Monasterium revertantur, & quamdiu ibi sunt,
usuram servare teneantur, & reliquam vivendi rationem, prout ipsæ
oniales, & nullas secum habere ancillas, nec singulæ inde possunt exire,
i postea nunquam in idem Monasterium redituræ.

Recte curavit D. Episcopus Abulensis, ne Abbatissa & moniales quædam
rnardinæ ancillas sæculares in habitu sæculari agentes, & exire quan-
cunque vellent ex monasterio prætextu servitii præsumentes, haberent.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus destitutæ sunt, & ideo sine dote
Monasterium adduci non possunt, si misericordiæ causa admissæ fuerunt,
lerari debent in Monasteriis, modo supradictis legibus obediant, in fu-
rum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ possunt in Monasteriis monialium manere, si Ordinarii &
bbatissæ monialium earumque Superioris concessus accesserit, ipsæque
læ maneant in Monasteriis, neque inde exeant nisi in Monasterium am-
ius postea non rediture, reliquisque in rebus omnibus, præsertim in iis,
uæ ad clausuram pertinent, leges servent monialibus præscriptas. Viduæ
tem, quæ viris mortuis honestatis causa se contulerunt in Monasterium
odo sint bonæ existimationis & famæ, legibusque supradictis monialium
reant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ hujusmodi recipi debent,
si moniales fieri velint. At vero mulier sæcularis, quæ jam est intra se-
a Monasterii, expellenda est, si isthuc sine licentia Sedis Apostolicæ
gressa est, & contra majoris partis monialium intentionem.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium monia-
um, his conditionibus uti debent, ut nullas secum ducant ancillas,
eo animo ingrediantur, ut nolint inde amplius exire, & dum apud

moniales sunt, his clausuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

Non potest Episcopus licentiam dare viduæ Monasterium ingredi volenti, in habitu laicali permanere, etiamsi ibi usque ad finem vitæ suæ permaneret, nec amplius exire vellet: quia in istis nulla adest causa necessaria.

Mulier conjugata, si sit in Monasterio monialium, & constitit, quod si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in Monasterio relinqui debet, sed sine ancillis & ullo famulatu extraneo, teneturque clausuram & alia, prout ipsæ moniales, servare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterii apud maritum, & ob id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet, ut ingrediatur Monasterium monialium, si modo constitutiones monasterii non repugnent, & accedat consensus Abbatissæ, & monialium, & ministri Provincialis, aut alterius earum superioris: sed ingrediatur sine ancillis, & servet clausuram & reliqua, prout ipsæ moniales. Et causa ingressus cessante debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem monasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sævitiam timent, si sunt extra culpam, quamdiu justam timendi causam habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari.

Causa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, ut secum retinere possint famulam sæcularem cum eisdem legibus clausuræ & habitus, quibus supra. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessa revocatur.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur a Sede Apostolica, ab eadem etiam fuit aliquando dispensatum, ut famulam sæcularem haberent cum eisdem legibus.

De virgine uxore N. Civis Panormitani, quæ separata est a viro in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, ut si exiens ibi subit vitæ discrimen, patiatur esse in Monasterio, modo quantum ad clausuram attinet, servet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignorosæ, ut propter fluxum sanguinis possit a marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, rejecta est.

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admissæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt e monasterio exire, nisi in id non rediture, & dum in eo manent, servare debent clausuram & reliqua, sicut ipsæ moniales. Itemque de lite Comitissæ Sancti Severini, quæ interea, dum filius adolescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, ut ingrediatur, nec inde exeat, nisi non amplius ingredi volens, & quamdiu ibi erit, quod ad clausuram attinet, observet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sorores, quæ aliqua gravi infir-

firmitate teneantur, etiam non ſine mortis periculo, multo minus, quan- filiæ aut aliæ profeſſionem emittunt, vel habitum ſuſcipiunt religionis.

Congregatio Concilii cenſuit, non eſſe permittendum, quampiam mulierem, 24. Febr. etsi Regia dignitate inſignitam, vel ex Regia ſtirpe profectam fundatri- 1598. mve, Monaſteria Religionis fratrum minorum S. Franciſci de Paula intrare.

Sæculares omnes ab ingreſſu monaſteriorum monialium prorſus prohibendi nt, & monialibus expreſſe præcipi debet, ne in monaſterium ullos ſæcula- s admittant: deinde excommunicationis pœna ſæcularibus ipſo facto incur- nda, ſi auſi fuerint ea monaſteria introire, denuntianda eſt. Nihilominus uſa evidentis utilitatis monialium licentia concedenda eſt ab Ordinario pro- ratoribus earum in monaſteria ingredi, modo ætas & morum gravitas ea ſit m eos commendat.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhoneſte vixerint, in ſa- arum virginum monaſteriis permanere, & præſertim ſi non conſuevit mona- rium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam a Supe- re monaſterii in ſcriptis licentiam impetraverunt, neque Abbatiſſæ, neque liquæ moniales conſenſerunt, neque poſt ingreſſum monaſterii clauſuram ſer- verunt, neque aliquam vivendi rationem, quam moniales ſervant.

Quandoque fuit ex gratia a Sede Apoſtolica conceſſum, ut aliquæ mulie- s ſemel ingrediantur ſepta Monaſterii Carthuſienſis, cum licentia tamen periorum, cauſa viſitandi quandam Capellam. Quoad acceſſum autem colloquium cum monialibus ad crates, ſervanda eſt conſuetudo etiam in naſteriis ſubjectis regularibus, alias nemo ex conſuetudine poſſit acceder ſine licentia Epiſcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda eſt a regularibus, quando monaſteria ipſis gularibus, non autem Epiſcopis ſunt ſubjecta. Item poteſtas accipiendi, dimittendi facultates, ad eos pariter ſpectare dicitur, qui monaſteria bent.

Congregatio Concilii cenſuit, Epiſcopum non poſſe impediri a Regulari- 28. April. s, quo minus ingrediatur ſepta Monaſterii ipſis Regularibus ſubjecti, ad 1594. ectum videndi, ſi clauſura ſervata fuerit, nec ne.

Congregatio Concilii cenſuit, licentias ingrediendi intra ſepta Monaſte- 19. Jun. rum monialium Regularibus ſæcularibus, ex vera tantum neceſſitate con- 1597. dendas, ſpectare duntaxat ad ipſos ſuperiores Regulares.

Congregatio Concilii cenſuit, Epiſcopum poſſe moniales Regularibus ſub- 17. Jul. 159 ctas in iis, quæ clauſuram concernunt, toties viſitare, quoties vere cog- verit expedire.

6. *Sine Epiſcopi vel ſuperioris licentia.*) Cum aliquibus valde njunctis, vel aliis præcipuis perſonis, quæ neceſſitatibus monia- m ſubveniunt, non poteſt Superior diſpenſare, ut viſitent moniales loco per Superiorem deputato intra ſepta monaſterii, prout Con-

 grega-

gregatio censuit: quinimo debet cogere dictas moniales ad praecise servandum Decretum Concil. Trident. & Bullam Pii V. de clausura monialium.

Congregatio Concilii censuit, facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus Regularibus subjectis, spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitime praescripta, ut hujusmodi licentia etiam quoad Monasteria, quae Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiori Regulari conjunctim obtineretur, tunc enim consuetudinem esse observandam.

7. *Dare autem tantum Episcopus.*) Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterii monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarii urbis Romae.

Episcopus concedere debet licentiam in casibus necessariis mulieribus honestis, petentibus tamen, quae curam habent de Monasteriis Convertitarum.

Tollantur Ecclesiae, quae sunt intra claustra monasterii ex Decreto Concil. Trident. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in poenam excommunicationis, quam Episc. suo edicto proposuit. Sic Congregatio censuit 9. April. 1687. Si tamen Regulares illi haberent ex privilegio, quod non possunt excommunicari, non erant excommunicati, sed debebant puniri a suis superioribus alia poena. Et regulares sic excommunicati non possunt absolvi a suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reservavit.

8. *Facultatis vel indulti*) Mulieres cujuscunque sint status aut conditionis praetextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorum regularium ordinum, etiam mendicantium excommunicationem ipso facto incurrunt, cujus absolutio Romano Pontifici reservatur, excepto mortis articulo, Pius V. in constitutione regularium personarum publicata 23. Octobr. 1566.

9. *Extra moenia urbis vel oppidi constituta.*) Monasteria monialium extra moenia urbis, & oppidi (etiam posito, quod ea sint exempta & immediate Sedi Apostol. subjecta) possunt Ordinarii tanquam Sedis Apostolicae delegati, intra urbis moenia transferre juxta hoc Decretum.

Quando vero ex permissu Sedis Apost. transferuntur moniales de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, ut nonnisi a paucis conspiciantur. Deducantur autem a personis gravibus & honestis, ac proximioribus seu conjunctis.

10. *Malorum hominum praeda.*) Moniales, quae habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio urbano ejusdem ordinis collocari debent: non sunt tamen in plura urbana monasteria distribuendae, dum proprium aedificatur, quia hoc non convenit statutis ejusdem monasterii.

11. Sint

11. *Sine ulla sæpe custodia sunt exposita.*) Non habet locum hoc decretum in illis monasteriis, quæ longe distant ab urbibus, vel oppidis, & a frequentissimo pago circumcirca custodiuntur.

12. *Ad nova vel antiqua monasteria.*) Translatio monasterii monialium, cui imminet scandalum, est facienda ad illud ejusdem ordinis monasterium, nec redditus monasterii translati sunt illi monasterio applicandi, sed uniendi sunt monasterio, in quod fuit translatum licet non possit de Seminario providere. Translatio monialium de suo loco ad alium ejusdem ordinis est facienda propter supervenientiam aëris pestilentis. Monachæ Collegii Nolani propter pestilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt transitum ad aliud monasterium sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, ut si ita est, benigne concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire probetur, permissum est, ut novitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13. *Reducantur.*) Unio monasteriorum monialium facienda est, cum legitima causa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

In Sexto tit. de statu Regularium.

Periculoso & detestabili quarundam monialium statui, (quæ honestatis laxatis habenis, monachali modestia sexusque verecundia impudenter abjectis, extra sua monasteria nonnunquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius cui suam integritatem voluntate spontanea devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) providere salubriter cupientes, præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, universas & singulas moniales præsentes atque futuras, cujuscunque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cætero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacunque ratione vel causa, (nisi forte tanto, & tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque gravi periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhonestæ personæ nec etiam honestæ, (nisi rationabilis & manifesta causa existat, ac de illius ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem: ut sic a publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino servire Deo valeant liberius, & (lasciviendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sane ut hoc salutare statutum commodius valeat observari, districtius inhibemus, ne in monasteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in sorores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis sive proventibus, absque penuria sustentari: si secus actum fuerit, irritum decernentes.

Verum quando Abbatissa vel Priorissa cujusvis monasterii pro feudo, quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacra-

cramentum præstare, (nisi quod per procuratorem illud præstet, possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quam primum commode poterit, seu fidelitatis præstito sacramento, ad ipsum monasterium e vestigio reversura : si quod in fraudem residentiæ sive moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porro ne moniales causam seu occasionem habeant evagandi, Principes sæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus & obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas & Priorissas ac moniales quascunque monasteriorum suorum curam, administrationem negotiave gerentes, quibuscunque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant ne pro constituendis procuratoribus, (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis hujusmodi easdem oporteat evagari. Si qui vero contra præsumpserint, exhortationi hujusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cum sit juri contrarium quod mulieres, (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & a via deviet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiasticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis Prælatis superioribus & inferioribus quibuscunque injungimus; quod & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt, agere coram ipsis aut in curiis eorundem, sive sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites vel quicquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum esset concedere jura, nisi essent, qui ea executioni debite demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis universis districte in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate ac diœcesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario jure subjectis sua ; in iis vero quæ ad Romanam immediate spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate: Abbates vero, & alii tam exempti quam non exempti, prælati Ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcunque in monasteriis hujusmodi sibi subjectis, de clausura convenienti ubi non est, ipsorum monasteriorum expensis, & fidelium Eleemosynis, quas ad hoc procurent, diligentius facienda, & de ipsis monialibus includendis, quam primum commode poterunt, providere procurent : si divinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam evitare : contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo : invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarii locorum, quoad alia nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c. 27. n. 108. & in c. Non dicatis, 12. q. 11. n. 51. & n. 72. & in comment. 4. de Regularib. n. 39. Patr. Azor. instit. Moral. part. 1. l. 12. c. 8. a princ. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales. §. 3. pag. 34. & §. 16. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 802. * Grilenzon. cons. 64. Gutier. in q. can. lib. 1. c. 14.

† *Invocato etiam ad hoc.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 251. novæ editio. ex n. 5.

β *Nemini autem Sanctimonialium liceat, &c.*) Vide Navar. in c. Statuimus 19. q. 3. n. 47 Gutier, Canon. lib. 1. q. 14. a n. 1. Paul. Fusc, de Visitat. lib. 2. c. 18. a n. 17. Cened. ad Sextam collect. 31. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 12. c. 8. q. 3. Late, Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. cum seqq.

γ *Nisi ex aliqua legitima causa.*) Summus Pontifex Pius V. per suam Extravag. incip. Cura Pastoralis statuit, ut nulla alia ex causa vel occasione, nisi magni incendii, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales e monasterio exire possint, late refert Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 4.

δ. An vero liceat Monialibus exire e monasterio ob alias causas præter jam dictas? Vide Navar. Comment. 4. de Regularib. n. 48 & in c. Statuimus, 19. q. 3. n. 49. Gutier. Canon. lib. 1. c. 14. a n. 7. Cened. ad Sextam coll. 31. n. 2. P. Azor. d. c. 8. qu. 2. vers. Tertio. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 16, vers. Secundo dubitatur Fr. Joan. de la Cruz. d. dub. 4. vers. An vero liceat, ubi resolvit, illud esse licitum in causis similibus, v. g. in casu hostium invadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in aliis infirmitatibus contagiosis, & nocivis communitati monialium: & in vers. Secunda conclusio ait, quod satis pia & probabilis est sententia Navar. in d. c. Statuimus. n. 4. extendens dictum Decretum Pii V. ad infirmitatem soli moniali nocivam: cui exeundo a monasterio remedium adhibetur, si alias periculum vitæ, aut gravis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. * Stephanus Quarant. in Summa Bullarii, verb. Monasteria monialium, pag. mihi. 350.

ε An sit causa legitima ingrediendi, ut quia mater, aut soror, aut consanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem gravi morbi laborantem? Negative sacram Cardin. Congreg. censuisse testantur Zerol. d. verbo Moniales, §. 8. vers. Secundo, Fr. Emman. tom. 1. qu. 64. a n. 11. Fr. Joan. de la Cruz. d. c. 5. dub. 2. concl. 3. not. 3.

ζ *Ab Episcopo approbanda.*) An approbatio causæ ad exeundum pro monialibus Religiosis subjectis debeat fieri per suum Generalem, vel Provincialem? Sacram Card. Congreg. censuisse, non tantum licentiam suorum superiorum, sed etiam Episcopi requiri, affirmat Fr. Emman. qu. Regul. tom. 1. quæst. 49. art. 6. Sed in Hispania, cum exeunt Moniales solam superiorum licentiam esse necessariam testatur. Fr. Joan. de la Cruz. c. 5. dub. 3.

η An moniales possint transire de uno monasterio ad aliud, vel causa novæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel perfectionis. Affirmat auctoritate Episcopi Navar. cons. 57. num. 6. de Regularib. & cons. 5. num. 3. & 6. de statu Monach. Sacr. tamen Congreg. censuisse, in his recurrendum esse ad sedem Apostolicam refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales. §. 16.

θ *Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat.*) Quæ personæ ingredi possint, vide apud Motam prop. Greg. XIII. pag. mihi 709. & Concil. Brachar. 4. act. 5. de Monialibus. Aviles ad c. 1. Prætor. fol. 50. n. 20. Lali. Zech. de casibus reservatis casu 10. in princip. Paul. Fusc. de Visitat. l. 2. c. 18. a n. 24. Fr. Emman. tom. 1. qu. 46. art. 1. cum seqq. & qu. 47. art. 4. cum seqq. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 6. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. † Vide etiam Thom. Cerdan. de Tolledo in suo tract. visita. de la carcel. c. 5. n. 9. in fin.

ι *Cujuscunque generis & conditionis.*) Summus Pontif. Greg. XIII. Bul. 40. & 41 revocat licentias personarum, cujusvis status etiam Ducissarum, Comitissarum, & Marchionissarum, quarum prætextu Monasteria intrare conabantur, & sub excommunicatione sibi reservata præcipit illis, ne istarum licentiarum prætextu monasteria monialium, vel earum loca intrare audeant; nisi in casibus necessariis, & cum licentia superioris in scriptis juxta hunc textum: & Abbatissis, Præsidentibus, Conventibus, atque aliis superioribus præcipit sub excommunicatione Papæ reservata, nec non privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum, quemquam dicta monasteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant, refert Fr. Joan. de la Cruz d. dub. 2. vers. Prima Conclusio.

κ *Sexus.*) Sacra Card. Congreg. ita censuit: Mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sævitiam timent, si extra culpam sunt, quamdiu justam causam timendi habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari, in posterum vero hujusmodi mulieres non debent recipi refert Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Moniales, §. 12.

λ Item Sacra Cardin. Congreg. sic censuit: Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quod timet, ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, ut possit ingredi monasterium Monialium, si modo constitutiones monasterii non repugnent, & accedat consensus Superiorum, Abbatissæ & Monialium, & causa cessante ingressus, debet inde exire, & si semel exierit nunquam postea in idem monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram sicut aliæ moniales, & stare sine ancillis, &c. referunt Zerol. d. verbo moniales, 12. & Fr. Joan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3. in fine.

μ Quæ conditiones requirantur, ut puellæ educationis causa possint

sint recipi in monasteriis Monialium; vide apud Steph. Quarant. in Summa Bullarii, verbo Monasteria monialium. p. 346. Fr. Joan. de la Cruz d. dub. 2. prope finem: decem & septem decisiones sacræ Congreg. circa receptionem puellarum & aliarum mulierum, quoad educationem, & mansionem in Monasteriis, recenset Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 10. optime Zerol. d p. 1. verbo Moniales, §. 10. ubi asserit Sacram. Card. Congreg. censuisse, quod puellæ educationis gratia, licet sacro vestitu indutæ non sint, non prohibeantur in monasteriis Monialium retineri cum sequentibus. Conditionibus. 1. Ut, sine ancillis. 2. Ut si semel egrederentur, non amplius possint illuc reverti. 3. Teneantur ad clausuram observandam, quemadmodum ipsæ moniales. 4. Quod recipiantur cum licentia in scriptis superiorum. 5. Et de consensu Abbatissæ. 6. Quod si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, ut supra de consensu Abbatissæ, & monialium exierint a Monasterio, rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & monialium. 7. Quod utantur eo vestimento, quod virginali modestiæ & pudori conveniat. 8. Quod non sint super numerum præfixum. 9. Quod quolibet semestri eis anticipata solvatur portio pro alimentis. 10. Quod sit locus separatus a loco, ubi degunt aliæ moniales professæ, & novitiæ pro dormitione, & laborario. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & majores vigesimo quinto dicit per sacram Cardin. Congreg. decisum Zerol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 11.

9 An licent mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat Fr. Joan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 1. conclus. 1. ubi refert Summum Pontif. Pium V. excommunicare cum reservatione mulieres monasteria Religiosorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi revocat, & asserit confirmare Gregor. XIII. imponendo excommunicationem latæ sententiæ, dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probatque sub dictis decretis non comprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & concl. 3. refert, omnibus mulieribus libere concedi cum aliis Catholicis personis licentiam accedendi ad Monasteria, & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia divina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadavera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

§ *Vel ætatis fuerint.*) Quod infans discretione carens admittatur ad claustrum Monialium, resolvunt P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. cap. 42. §. 3. in gl. lit S. Navar. Comment. 4. de Regul. num. 59. P. Paulus Comitol Respons. Moral. lib. 6. q. 19. ad fin. & q. 22. Pat. Azor. institut. Moral. part. 1. lib. 13. cap. 8. q. 5. Fr. Joan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2 conc. 3 ubi resolvit, quod Concilium excludens omnes cujusvis ætatis, loquitur de habentibus usum rationis, & de illis, qui ad peccatum movere possunt: ut sunt fatui, qui licet intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat. Navar. in c. statuimus, 19. q. 3. n. 59.

ο *Vel ſuperioris.*) Quod Concilium loquatur de illis ſuperioribus, qui habent jurisdictionem ordinariam, non privatam, affirmat Vinc. Grilenzonius in conſ. 46. ex n. 9. & 18. cum ſeq.

ξ *Licentia in ſcriptis obtenta.*) An neceſſaria ſit licentia in ſcriptis pro caſibus, communiter occurrentibus, ut pro ingreſſu Medici, Confeſſoris, Viſitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera paſſim ſunt neceſſaria? Negat Fr. Joan. de la Cruz a concl. 3. notab. 3.

π *Et ſub excommunicationis pœna.*) Quod poſſint judices Eccleſiaſtici omnibus magiſtratibus ſæcularibus injungere pœnam excommunicationis, ut præbeant auxilium brachii ſæcularis, reſolvunt plures Doctores, quos citavi ſupra Seſs. 24. de Reformat. Matrimonii c. 8. num. 6.

ϛ *Dare autem tantum Epiſcopus, &c.*) An hoc Decretum includat Epiſcopos ingredientes Monaſteria ſibi non ſubdita ſine licentia ſuperiorum in ſcriptis? Affirmant Navar. Comment. 4. de Regularibus, q. 14. n. 39. ad med. verſ. 4. Steph. Grat. diſcept. forenſ. cap. 393 num. 5. & 20.

σ *Vel ſuperior.*) An proviſor a Capitulo nominatus ſit ſuperior ad licentiam concedendam reſpectu Monialium Epiſcopo ſubditarum? Affirmat Joan. de la Cruz dict. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 1.

τ Quod validum ſit ſtatutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad Monaſteria exempta Monialium ſubdita Regularibus, qui non ſubſunt jurisdictioni Epiſcoporum, exiſtentia intra ſuam Diœceſim, reſolvit poſt Gemin. in cap. 1. §. & quoniam num. 8. de ſtatu Regul. lib. 6. optime Steph. Grat. diſcept. forenſ. cap. 383. num. 23. cum ſeqq. & aſſerit comprehendere tam ſubditum, quam non ſubditum, ex eo, quod Epiſcopus imponens pœnam eunti ad Monaſterium, iſtud ire eſt delinquere, & hic delictum eſt factum in loco non exempto, licet ſit conſummatum in loco exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Jaſon conſ. 83. incip. in caſu præſenti col. 2. ad med. verſ. circa 2. dub. n. 3. Roland. conſ. 33. n. 16. lib. 3.

υ *Et quia Monaſteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, &c.*) Vide Zerol. in praxi Epiſc. part. 1. verbo Moniales, §. 17. ubi dicit Sacram Card. Congreg. cenſuiſſe, iſtam translationem faciendam eſſe ad aliud Monaſterium ejuſdem Ordinis, & hoc quando immineret ſcandalum, vel propter ſupereminentem aëris peſtilentis cauſam, quæ monaſterii translatio debet fieri ſimul cum introitibus, & redditibus, quos illud habeat.

CAPUT VI.

Omnes ſuperiores eligibiles eligantur collatione ſuffragiorum ſecretorum: Abſentium vota non ſuppleantur: aliter eligi ſe permittens exiſtat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

1\. a In electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium,

lium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium 2. nomina nunquam publicentur. Nec imposterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, 3. aut alios quoscunque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si vero contra hujus Decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; &, si inposterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeantur.

DECLARATIONES.

1. *In electione Superiorum quorumcunque.*) Congregatio censuit, electionem esse nullam: quando aliqui ex electoribus unam schedulam recipiunt, unico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, reponunt in capsula. Similiter, quando accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & unam, quam voluerint, reponunt, & alteram scindunt. Et scriba poterit revelare talem, qui habuit tantum unam schedulam, vel talem, qui habuit duas. Monendus est autem sic electus, non legitime se electum fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus & admonendus, ut petat a Sanctissimo confirmationem.

Et Abbatissarum.) In electione Abbatissæ, de qua hic, Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipso sumpto vota singularum monialium oretenus expressa audire.

In electione Abbatissarum vota oretenus accipi possunt a Superioribus, cum duobus testibus.

Ubi sunt tres vocales, quorum unus potest eligi in discretum, & per consequens necesse est, ut alter aliorum duorum, qui remanent, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta, dubitatum fuit, an possit fieri electio discreti, quæ non sit contra hujus decreti formam; Congregatio censuit posse, si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, ut puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta, c. *Quapropter de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam hujus Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare, ut valeat, S. D. N. tamen dispensat, consideratis circumstantiis.

2. Ne-

2. *Nomina nunquam publicentur.*) Ita stricte hoc Decretum est intelligendum, ut si post electionem factam in Bullis confirmationis, seu patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

3. *Aut alios quoscumque titulares.*) Omnes Titulares, quamvis principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sint, sunt tamen prohibiti ius ferre suffragia in electione superiorum: non tamen ii, qui titulares perpetuo sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, a quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Ungariæ, Hierosolymæ. Procuratores vero legitime constituti cum generali mandato ad eligendum non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

Congregatio Concilii censuit, omnes Titulares quamvis pluraliter ad effectum electionis constituti non sint, prohibitos esse decreto c. 6. Sess. 25. de reg. ferre suffragia in electione superiorum. Non tamen eos, qui Titulares perpetui sint, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, a quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Ungariæ, Hierosolymitani.

Item ex Decreto d. c. 6. non esse prohibitum superioribus Ordinum, quibus id ex regula conceditur, ut aliquem fratrem idoneum sui loco delegent, seu mittant ad Capituli generalis celebrationem, ut suo nomine electionem faciat, si ex institutis & decretis Religionis suæ, licet superioribus absentibus & legitime impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui suo loco & nomine in electione suffragium ferat.

REMISSIONES.

a Vide Navar. cons. 4. sub tit. de Electione & cons. 83. de Regularib. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 51. a. 6. & 8. Zerol in praxi Episc. p. 1. verb. Abbatissa, §. 6. pag. 284 P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 2. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 751. Quarant. in summa Bullarii verb. Abbatissa, ubi refert constitutionem Gregor. XIII. Romæ publicatam die 4. Januar. 1583. incip. Exposuit debitum, quæ in fine sic ait: Districtius inhibentes omnibus, & singulis dictorum Monasteriorum conventibus, superioribus, & personis aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantum eligere & præficere ullo modo audeant, vel præsumant, & administrationi Monasterii per triennium a die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso iterum eligi possunt.

* *Abbatum.*) Vide Franc. Vivium decis. 314. lib. 2.

CAPUT

ennio 1. ſeſe in congregationes redigere, juxta formam Conſtitutionis Innocentii III. in *a* Concilio generali, quæ incipit: In ſingulis; ibique certas generales perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quod ſi in his negligentes fuerint, 2. liceat Metropolitano, in cujus Provincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis convocare. Quod ſi infra limites unius Provinciæ non ſit ſufficiens talium Monaſteriorum numerus ad erigendam congregationem, poſſint duarum, vel trium provinciarum Monaſteria unam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in ſuæ Congregationis Monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii Præſides, ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturque ſuæ congregationis Monaſteria frequenter viſitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obſervare, quæ in ſacris Canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quod ſi etiam, Metropolitano inſtante, prædicta exequi non curaverint; Epiſcopis, in quorum Diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis ſubdantur.

a c. in ſingulis de ſtatu mon. Decr. lib. 3.

DECLARATIONES.

1. *Seſe in Congregationes redigere.*) Dubitatum fuit a quibusdam, quis numerus requireretur ad legitime convocandum? Congregatio cenſuit, quod major pars requiratur ad congregandum, quia univerſitas conſiſtit ſaltem in duabus partibus.

Rurſus ex ſententia Congregationis poſſunt legitime congregati requirere, & monere, non autem compellere quæcunque Monaſteria Provinciæ. De Monaſteriis vero extra Provinciam, ſi in ea non ſit ſufficiens numerus Monaſteriorum, idem cenſuit Congregatio.

Ultimo, ſi Monaſteria ſint intra limites, cenſuit poſſe deliberare, & definire, quæcunque negotia videbuntur, quia poteſtas eſt penes Congregationem iſtam.

2. *Liceat Metropolitano.*) An convocare Monaſteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantum, an vero ipſis renuentibus ad ipſos Capitulares, ita ut diſpoſitio Concilii non intret, niſi data utrorumque negligentia? Congregatio cenſuit, die 5. Februar. negative, quia Epiſcopus procedit in ſæcularibus; in regularibus vero poteſtas congregandi ſpectat ad caput, quia ſunt mortui mundo, & Concilium hoc vult, quod Metropolitanus ſive Epiſcopus, in cujus Diœceſi ſunt ea Monaſteria, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, &c.

Episcopus benedicere debet Abbatissam, si intra annum a die, quo ad illud Monasterium fuit electa, petiit ab Episcopo benedici, & si fit solitum illis Abbatissis benedici, Episcopus benedicit Abbatissam, & consecrat moniales exemptas, & ad ea observanda compellit, si procrastinent.

4. *Episcopus sive alius Superior.*) Hic actus accipiendi vota in electione Abbatissae delegari potest.

5. *Non ingrediatur.*) Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis iis monialibus tantum, quae erunt necessariae.

6. *Vota singularum audiat.*) Superior, qui electioni Abbatissarum praeest, potest una cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum monialium, oretenus expressa audire.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 1. q. 15. art. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Abbatiss §. 1. pag. 26. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 10. a princip. P. Valer. Regin. in praxi fori poen. lib. 30. tract. 3. n. 166. in princip. Nic. Garf. de Beneficiis, part. 7. cap. 4. n. 42. & 71.

* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 22. n. 25. Vivi. decis. 314. n. 16. lib. 2. Vincent. de Anna alleg. 51. ex n. 7.

β *Quocumque modo obtinet.*) Vide Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 18. num. 40.

γ *Is vero, qui electioni praeest Episcopus, &c.*) Vide Navar. in cap. Statuimus, 19 q. 3 num 59. Fr. Joan. de la Cruz de statu relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 3. prope fin. ubi resolvit, hoc limitandum esse, nisi Praelati prudenter judicent, non posse fieri canonice dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortam, aut ob alias justas causas a superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPUT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores, & non subdita Episcopis, singulis trienniis sese in Congregationes unius vel diversae provinciae redigant, & deputati ibidem reforment reformanda, ac visitent: negligentia omittentium id facere, digna est, cui annectatur subjectio respectu Episcopi illius Dioecesis.

α Monasteria omnia, quae generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicae protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infra annum a fine praesentis Concilii; & deinde quolibet triennio

nnio 1. sese in congregationes redigere, juxta formam Constitutionis Innocentii III. in *a* Concilio generali, quæ incipit: In singulis; ibique certas generales personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis Congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint, 2. liceat Metropolitano, in cujus Provincia prædicta Monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis convocare. Quod si infra limites unius Provinciæ non sit sufficiens talium Monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium provinciarum Monasteria unam facere Congregationem. Ipsis autem Congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ Congregationis Monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturque suæ congregationis Monasteria frequenter visitare; & illorum reformationi incumbere; & ea observare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curaverint; Episcopis, in quorum Diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis subdantur.

a c. in singulis de statu mon. Decr. lib. 3.

DECLARATIONES.

1. *Sese in Congregationes redigere.*) Dubitatum fuit a quibusdam, quis numerus requireretur ad legitime convocandam? Congregatio censuit, quod major pars requiratur ad congregandum, quia universitas consistit saltem in duabus partibus.

Rursus ex sententia Congregationis possunt legitime congregati requirere, & monere, non autem compellere quæcunque Monasteria Provinciæ. De Monasteriis vero extra Provinciam, si in ea non sit sufficiens numerus Monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Ultimo, si Monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare, & definire, quæcunque negotia videbantur, quia potestas est penes Congregationem istam.

2. *Liceat Metropolitano.*) An convocare Monasteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantum, an vero ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares, ita ut dispositio Concilii non intret, nisi de utrorumque negligentia? Congregatio censuit, die 5. Februar. negative, quia Episcopus procedit in sæcularibus, in regularibus vero potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult, quod Metropolitanus sive Episcopus, in cujus Diœcesi sunt ea Monasteria, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, &c.

Decretis Concilii Tridentini in Confessarios monialium, quæ subjectæ Regularibus. *Infra cap.* 10. §. *Præter.*

REMISSIONES.

* Declarationes aliquas Sacræ Congregationis in proposito vide Gallemart. in præsenti fol. 590. & seqq.

CAPUT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sancti-moniales, quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium, ut ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerint bis aut ter in anno, &c.

Attendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum *a* admoneantur Sanctimoniales, *a* ut *β* saltem singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. 1. *γ* Præter Ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius 2. ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3. qui omnium Confessiones audire debeat. *δ* Quod vero sanctissimum Christi Corpus intra chorum, vel septa Monasterii, & non in publica Ecclesia conservetur, prohibet sancta Synodus; non obstante quocunque indulto, aut privilegio.

a Clem. ne in agro q. sane de stat. mon.

DECLARATIONES.

1. *Præter Ordinarium Confessorem.*) Confessores hujusmodi in Monasteriis monialium, quæ sunt sub Cura Regularium, non sunt examinandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen hujus Decreti Episcopus potest dare confessarium monialibus subjectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, ut Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

2. *Ab Episcopo.*) Hunc confessarium poterit Episcopus dare Monialibus etiam non subjectis, & quem maluerit, vel Regularem sc. alicujus Ordinis, vel etiam sacerdotem sæcularem.

Episcopus non habet jurisdictionem in moniales, quæ privilegio vel indulto Papæ sunt immunes, nisi in iis, quæ ad clausuram & ad spiritualium rerum curam pertinent.

3. *Qui omnium Confessiones audire debeat.*) Est in arbitrio tamen cujusque monialis, ut extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quod est materia favorabilis.

Sanctiſſimum Chriſti Corpus.) Euchariſtia non in choro monialium reſervetur, ſed in choro exteriori, non obſtante quacunque conſuetudine contraria.

REMISSIONES.

α *Admonentur.*) Non eſſe obligatorium præceptum, reſolvit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 73. in fine.

β *Ut ſaltem ſemel ſingulis menſibus, &c.*) Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Moniales, §. 7. pag. 235. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 26. a. 1.

γ *Præter Ordinarium, &c.*) Vide Navar. conſ. 19. n. 5. de Pœnit. & Remiſſ. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 185 & ſufficere, ſi examinatus ſit a ſuo ſuperiori ad audiendas Confeſſiones Monialium, reſolvit P. Azor. inſtitut. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. quæſt. 2. verſ. Quæres, an Confeſſarii.

δ *Quod vero ſanctiſſimum Chriſti, &c.*) Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

CAPUT XI.

Ubicunque imminet cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de Monaſteriorum familia, viſitet Epiſcopus, & Sacramentorum miniſtros, etiam ad nutum amovibiles deputet, exceptis Monaſteriis Abbatum, Generalium, aut Capitum Ordinum, &c.

1. α In Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, 2. quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quam ſæculares, hujusmodi curam exercentes, ſubſint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, 3. jurisdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, * in cujus Diœceſi ſunt ſita. *a* Nec ibi aliqui, etiam 4. ad nutum amovibiles, 5. deputentur, niſi de ejusdem conſenſu, 6. ac prævio examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo, excepto Monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis Monaſteriis, ſeu locis, in quibus 7. Abbates, † Generales, aut Capita Ordinum * ſedem Ordinariam principalem habent: 8. atque aliis Monaſteriis, † ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium ſuperiores jurisdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: ſalvo tamen eorum Epiſcoporum jure, qui majorem in prædicta loca vel perſonas jurisdictionem exercent.

a Cap. qui religioſis, 18. q. 2.

 DE-

DECLARATIONES.

1. *In Monasteriis.*) S. D. N. Pius V. dixit (quidquid Concilium vid disposuisse in hoc Decreto) excipiendas eas Ecclesias, in quibus re habeat spiritualem & temporalem jurisdictionem. Voluit tamen ut in bus Ecclesiis Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum cetur, habeant Ordinarii facultatem, eas Ecclesias, & personas ivi curam exercentes visitandi & corrigendi, in his duntaxat, quæ ad curam, & sacramentorum administrationem spectant, ita ut ab hoc to nullus censeatur exemptus.

Cisterciensis 7. April. 1592. Congregatio Concilii censuit jurisdictionem tributam Episcopo Concil. cap. 11. Sess. 25 de Regul. in personas exercentes curam rum, & administrationem Sacramentorum, in Monasteriis Regul quibus incumbit animarum cura, competere etiam Præpositis juris nem quasi Episcopalem habentibus.

Item eam jurisdictionem esse cumulativam cum ea, quæ competi rioribus Regularibus; cæterum si Præpositi Decreta, hac in re a ribus Regularium Decretis discrepent, prævalere atique & obse esse Decreta Præpositi.

2. *Quibus incumbit animarum cura.*) Non intendit hoc Decretum giis derogare, nisi in his tantum, quæ ad curam animarum, & ad Sacramentorum administrationem pertinent, atque concernunt.

3. *Jurisdictioni, Visitationi.*) Episcopus habet jus visitandi Paro sitam in sua Diœcesi, in iis, quæ spectant ad curam animarum, lice Parochia sit sub cura Canonicorum Regularium, Vicariumque ex ipi nonicis Regularibus ab eorum Superioribus nominatum, & prævi mine per Episcopum ipsum, vel ejus Vicarium faciendo idoneum, probatum, ad nutum tamen hujus Superioris amovibilem, deputare non obstantibus quibuscunque. Equites Hierosolymitani, quatenus ficia curata non obtineat, ab Ordinariis visitari non possunt.

2. Mart. 1595. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse ex c. 7. Sess. 7. Ecclesias Parochiales unitas Monasterio Canonicorum Regularium, generalis in eo sedem ordinariam principalem habeat.

18. Mart. 1593. Congregatio Concilii censuit, exercentes curam animarum in Par libus Hierosolymitanæ Religionis, teneri accedere ad Congregat quæ jussu Episcopi ad casus conscientiæ differendos habentur.

4. *Ad nutum amovibiles deputentur.*) Non in omnibus Monasteriis illis, scilicet, quibus a primæva eorum institutione cura animarum net, quam iis, quibus postea annexa fuit, possunt ab Ordinariis pe Vicarii deputari, sed tantum a Superioribus eorum, prævio tame mine ipsorum Ordinariorum, juxta præscriptum hujus Decreti.

4. Febr. 1595. Congregatio Concilii censuit, nominationem Vicariorum sæcul amovibilium in beneficiis curatis unitis spectare ad Episcopos; Vi rum vero Regularium in vim certæ constitutionis a Pio V. e spectare ad eos, in quorum Ecclesiis unitis ipsi Vicarii ponentur, ill

n esse praevio concursu, sed tantum examine & approbatione Episcopo- n deputandos: & quando dicti Regulares in Vicarios deputabuntur, ipsos ieri cum alio Regulari cohabitare.

5. *Deputentur.*) Petentibus Jesuitis, An Parochia Toletana in Monasterium cta, & unita eorum collegio, gubernari possit a deputato ab ipsis, modo approbatus ab Ordinario, censuerunt posse, sicut etiam monachi possunt, d id approbarentur.

6. *Ac praevio examine.*) Hoc decretum habet etiam locum in Capitulis Ec- siarum, in quibus exercetur cura animarum, licet sint in possessione prae- ta deputandi Capellanos amovibiles, aut per seipsos curam animarum vel- t exercere, absque examine per Ordinarium, aut ejus Vicarium faciendo, electio spectat ad Rectorem, sive Abbatem, approbatio ad Episcopum, cujus consensu Vicarius amovibilis est deputandus.

praevio examine.) Etiamsi essent in possessione immemorabili aliter faciendi.

. *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum.*) In Monasterio, in quo Ge- alis alicujus religionis regularium Sedem ordinariam principalem habet, t personae saeculares sint in eodem monasterio, curam animarum exercen- , quantum ad curam ipsam, & administrationem Sacramentorum spectat, iam visitationis seu jurisdictionem habeat Episcopi Ordinarii Dioecesis il- , in qua monasterium est fundatum.

Congregatio Concilii censuit, ea verba *Abbates, Generales*, posita in cap. Sess. 25. de Regul. esse conjunctim intelligenda, ita ut ea exceptio lo- tur de Abbatibus, qui iidem sint generales. Caurlens. 5. Maji, 1592.

Congregatio Concilii censuit, Episcopos non posse visitare Ecclesias Pa- rochiales, in quibus Abbates jurisdictionem episcopalem, & temporalem Parochiam & Parochianos exercent, nisi Episcopus majorem in illis locis, ersonis jurisdictionem exerceat. 20. Nov. 1592.

. *Atque aliis Monasteriis seu domibus.*) Habet locum hoc Decretum etiam cclesiis saecularibus illius oppidi seu loci, in quo Abbates, & alii Regu- s Superiores eandem jurisdictionem habent.

arochiales unitas Monasteriis, quae habent jurisdictionem, Ordinarii vi- e possunt & personas, tantum quoad ea, quae ad curam animarum per- nt. In his quoque Parochialibus possunt visitari a Superioribus Regulari- Capellani ad nutum amovibiles, dummodo approbati sint ab Ordinariis.

ongregatio Concilii censuit, exceptionem positam in c. 11. Sess. 25. de gul. vers. & exceptis, procedere quoad regulares Ecclesias, in quibus Abbates Regulares commorantur, & quae dependent a Monasteriis, in ius duo Abbates generales aut capita ordinum sedem ordinariam principa- habent, etiamsi in illis Ecclesiis Regularibus dependentibus non vigeat ilaris observantia, ideoque Episcopum ab hujusmodi Ecclesiarum visita- e debere omnino abstinere. 2. Sept. 1599.

Q q 4 Ordina-

Ordinarius non habet jus visitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 36. art. 4. † & quæ refert Farinac super hoc decretum.

* *Correctioni Episcopi, &c.*) Decretum hoc & similia loquentia de Episcopis locum etiam habere in Præposito. Congregatio Concilii censuit, ut testatur Rota Rom. decis. 796. n. 4. in recoll. a Farinac.

† *Abbates, &c.*) Vide Mich. Aziam. de exhibend. auxil. fundamento 5. p. mihi 3.

* *Aut Capita ordinum, &c.*) Vide Farinac. in annot. hujus decreti.

† *Atque aliis Monasteriis.*) Vide Francisc. Vivium decis. 314. n. 5. & 6. lib. 2.

* *Monialium, &c.*) Vide Ricc. in praxi var. resol. cap. 285. n. 2.

Quia circa hujus & aliorum quorundam Capitum materias nonnulla a S. D. N. Gregorio XV. fel. record. constituta sunt, de quibus varii & magna ex parte falsi rumores percrebuerunt; ac præsertim quia Declaratio per ipsummet Pontificem eidem Constitutioni postmodum adhibita, hactenus multos latuit; opportunum visum est hic apponere Pontificiam illam Constitutionem, & Declarationem. Ita habet:

S. D. N. D. GREGORII PAPÆ XV.

CONSTITUTIO

De Exemptorum Privilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem verbi DEI.

Gregorius Episcopus servus servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Inscrutabili Dei providentia universalis Ecclesiæ regimini, meritis licet imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ sollicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipue incumbere, ut a dignis, & probatis tantum Sacerdotibus sancte administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atque

ut

ut Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissime custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubriter exequendum. Sane Tridentinæ Synodi decretis provide cautum est, nullum Presbyterum, etiam regularem, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Nec non ut in Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ; tam regulares, quam sæculares ejusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diœcesi sunt sita. Itemque ut Episcopi universi sub obtestatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasteriis sibi subjectis Ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui; & ubi inviolata est, conservari maxime procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atque ut regulas in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant. Verum, quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare; ut Decretis ejusmodi aliquid adjungatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuo valitura Constitutione decernimus, statuimus & declaramus, ut deinceps tam regulares, quam sæculares quomodolibet exempti, sive animarum curam personarum sæcularium Monasteriis, seu domibus regularibus, aut qui-

busvis aliis Ecclesiis, vel beneficiis sive regularibus, sive sæcularibus, incumbentem exercent: sive alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent, prævia Episcopi licentia & approbatione; sive quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicujus ex illis administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerant: in his, quæ ejusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plene in omnibus subjiciantur. Ad hæc tam regulares, quam sæculares hujusmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quo minus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus subjectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confessores vero sive regulares, sive sæculares, quomodocunque exempti, tam ordinarii, quam extraordinarii ad Confessiones monialium, etiam regularibus subjectarum audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo Diœcesano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad ejusmodi Monasteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam regularibus subjectarum, pertinentia, sive regulares extiterint, sive sæculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus regularibus singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque juris remediis cogi, & compelli queant. Liceatque Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, ut ejusmodi Confessores atque Administratores amoveant, iisque Superioribus id facere detractantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amovendi, quoties & quando opus esse judicaverit. Ac similiter possit Episcopus, una cum Superioribus regularibus quarumcunque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocunque

nomine

nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque ulla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac demum habeat Episcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoscunque exemptos tam sæculares, quam regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut qui suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum non petita illius benedictione, aut ipso contràdicente, prædicare præsumpserint. Ita ut Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere libere & licite valeant. Decernentes sic per quoscunque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Auditores, nec non Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; Irritum quoque & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius instituti, etiam necessario, & in individuo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tam sæcularium, quam regularium locorum, nec non illorum, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus: exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis; Conservatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minime teneantur, & quibusvis aliis,

sub

ſub quibuscunque tenoribus, & formis ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis & iteratis vicibus approbatis, & innovatis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet; tenores hujusmodi ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præſentibus adverſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſe derogamus cæterisque contrariis quibuscunque. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, ut ea tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas Lateranenſes & Principis Apoſtolorum de urbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, ut earundem præſentium literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Prælati, ſeu Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in judicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, declarationis, Decretorum, derogationis, mandati & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud St. Petrum anno incarnationis M. DC. XXII. Nonis Februarii, Pontificatus noſtri Anno Secundo.

V. D.

S. de Urſinis.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

De

Declarationes aliquot sacræ Congregationis Concilii Tridentini, super constitutione S. D. N. Gregorii Papæ XV. de exemptorum privilegiis, &c.

Posita Constitutione sanctissimi Domini nostri de exemptorum privilegiis, &c. dubitatur.

Primo, an liceat Episcopis visitare altaria regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarium sæcularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum sæcularium?

Secundo, an Episcopi possint Regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus aut certarum personarum confessiones audiant, vel alias illorum privilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

Tertio, an facultas Episcopis per constitutionem attributa, in exemptos tam sæculares, quam regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

Quarto, an eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

Ultimo an per eandem constitutionem in illis verbis *possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se vel per alium interesse ac præsidere*, jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur?

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum censuit constitutionem S. D. N. de exemptorum privilegiis nequaquam subjicere Regulares exemptos, quibus cura personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum jurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis, personis sæcularibus administrandis, iidem regulares delinquunt, ac propterea

Ad primum dubium respondit. Episcopis non licere in vi hujus constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum personarum sæcularium; nec loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi Confessiones personarum Sæcularium audiuntur.

Ad secundum, hac in parte constitutionem S. D. N. nihil novi juris induxisse, nec ullam novam auctoritatem Episcopis in regulares attribuisse, ideoque in vi ipsius constitutionis non posse Episcopos regularibus præscribere, ut certis tantum in locis ac temporibus aut certarum personarum confessiones audiant: Vel alias illorum privilegia in Sacramentis administrandis restringere aut moderari.

Ad tertium censuit ejusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad quartum non competere. Ad

Ad ultimum jus confirmandi Abbatissas minime fuisse Episcopis per constitutionem attributum.

Quæ cum S. D. N. relata fuissent, ejus Sanctitas sacræ Congregationis sententiam in omnibus approbavit.

R. Cardinalis Ubaldinus.
Prosper Jajinanus Sacræ Congreg. Secret.

CAPUT XII.

Conformentur Regulares sæcularibus in observatione censurarum Episcopalium & dierum festorum, qui servantur per diœcesim.

a c. de lit. 13. dist.

1. a Censuræ & interdicta, *a* nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata; 2. mandante Episcopo, *b* a Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur, 3. Dies etiam festi quos in diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus 4. serventur.

DECLARATIONES.

A regularibus in eorum Ecclesiis publicentur.) Improbatur vero imo contra Bullam in cœna Domini, quod possint publicare monitiones, sive bullas sine expressa licentia Ordinarii.

Exstant Perusii quam plurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cætera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pollariorum, & ista tria collegia per plures annos vendiderunt plus offerenti facultatem vendendi diebus festis, & sic ille solus, qui plus offerebat, vendebat, nempe unus pro quolibet exercitio seu collegio, & istud pretium semper converterunt in luminaria, & collationes, hominibus dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquissima consuetudine: verum cum tractetur de vendendo merces diebus festis, & sic de non sanctificando dies festos, quæsitum fuit an sapiat aliquid peccati, vel tolerari possit? Congregatio censuit tolerari posse, cum talis consuetudo non sit nutritiva peccati sed inducta propter necessitatem, & ideo excusatur: atque ita tenent communiter Summistæ.

1. *Censuræ & interdicta.*) Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & unius hominis, Regulares publicare & servare debent.

2. *Mandante Episcopo*) Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui sublius Diœcesis sunt.

3. *Dies etiam festi.*) Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicujus Ecclesiæ observant, Regulares, etiam eorundem ritu tales dies festos observent, licet ex observatione dictorum dierum festorum ritus prædictorum in suis officiis observandis intactus remanere non possit.

22. April. 1599. Congregatio Concilii censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum

ac

messium, ac recollectionis fructum, vel ubi necessitas urgeat, aut ideat pietas.

An in die festi ab Episcopo constituti, & a Regularibus servandi ex Decreto oncil. cap. 12. Sess. 25. de Regul. permanere debeat regularium ritus in eo- n Ecclesiis, quoad Epistolas, Evangelia, & similia.

Congregatio Concilii censuit, debere permanere, sed in sacris Concioni- s & lectionibus servari ab ipsis debere illa Evangelia & Epistolas, quibus rus sæcularis utitur pro more, & instituto illius Ecclesiæ. Die 3. Jun. 1600.

4. *Serventur.*) Eorum Regularium ritus permanent illis diebus, quoad le- ones, Epistolas, Evangelia, & similia. In sacris vero lectionibus & concio- ue, servari debent ab ipsis illa Evangelia & Epistolæ, quibus Clerus sæ- laris utitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

Pro parte Episcopi Salamantinensis Ecclesiæ a Sacra Rituum Congregatione ositum fuit, an ceremoniale Episcoporum nuper editum, tollat immemo- biles Ecclesiarum consuetudines? Salamantina 10. Jan. 1604.

Eadem sacra Rituum Congregatio respondit ut alias, sæpe ceremoniale aceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesiarum consuetu- nes, maxime si consuetudo immemorabilis legitime præscripta sit. Et ita solvit, & declaravit die 10. Jan. 1604.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. c. 42. §. 3. in fin. Frat. Emm. in ad- t. ad Bullam Cruciatæ, fol. mihi 29. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. . 2. c. 7. dub. 2. optime egit colendiss. Præceptor meus D. Antonius Homen. c. Cum & plantare §. Quod si templarii p. 2. de Privil. ubi in hæc verba, ajor dubitandi ratio est, an per Conc. Sess. 25. de Reg. c. 12. & c. 22. re- cata sint privilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdi- , & admittendos laicos ad Divina eodem tempore; Partem affirmativam afstanter tuentur Navar. in Man. c. 27. n. 190. & latius ex professo Cons. 7. Privil. in novis, cujus sententiam verissimam esse contendit. Nic. Garci. de n. p. 3. c. 2. a n. 278. & consultos ab Episcopo Abulensi respondisse Illu- issimos Cardinales, testatur idem Garc. p. 5. c. 8. num. 87. vers. ad 8. ubi oposita quæstione prædicta in hæc verba responderunt, Privilegia si ante ncilium concessa fuerunt utique revocata existunt. Contrariam senten- am negativam, quod Trident. Decreto speciali Regularium privilegia, ut o suis festis, vel aliis certis diebus non serveat interdicta, non sint revocata entur. P. Henriq. lib. 13. c. 48. §. 1. Sayr. de censur. lib. 5 c. 13. num. 24. 25. Fr. Emm. in Bullam Cruciatæ §. 5. n. 15 & in addit. num. 13. & 35. & æst. Regul tom. 2. quæst. 11 art. 1. Fr. Joan. de la Cruz. d. c. 7. dub. 2. ncl. 2. Hæc sapientissimus D. Præceptor.

* Vide etiam Fr. Michaël Agiam de exhibendis auxiliis fundamento 5. pag. . Seraph. decis. 960.

β *A regularibus.*) Vide Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 108. art. in fine.

CAPUT

CAPUT XIIII.

Controversias de præcedentia e vestigio componat. Exempti omnes ad supplicationes publicas accedere compellantur, exemptis quibusdam.

1. α* Controversias omnes de præcedentia, quæ persæpe cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, 2. tam sæculares quam regulares, cum 3. in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, β Episcopus, 4. amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque, 5. γ componat † δ Exempti autem omnes, 6. ε tam clerici sæculares, quam regulares, quicunque, etiam monachi, 7. ad publicas processiones vocati 8. accedere ζ compellantur; iis tantum exceptis, η qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.

DECLARATIONES.

1. *Controversias omnes.*) Controversias omnes pendentes dirimere Episcopus hodie potest, finitas autem innovare non potest ex Bulla Pii V. in favorem Regularium edita.

14. Febr. 1594. Congregatio Concilii censuit Episcopum ex c. 13. *vers.* 25. *de Regul.* controversias super præcedentia in processionibus, & aliis similibus ortas inter personas Ecclesiasticas, tam sæculares componere.

19. Apr. 1596. Congregatio Concilii sæpius declaravit in Conciliis Provincialibus attendendum esse in præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam.

Item Commendatarios Monasteriorum, sive Abbatiarum in Conciliis Provincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisque Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando Capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes usum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere dignitates, & post dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedralium.

2. *Tam regulares, quam sæculares.*) Nullæ immunitates Religioni Hierosolymitanæ concessæ obstant, quo minus ejus sacerdotes inservientes Ecclesiis vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant, etiam compelli.

Ubi ex consuetudine contra cap. *Statuimus de major. & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris junioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate hujus Decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quam rege-

regulares & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non habet in iis, qui perpetuo in strictiori clausura vivunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ Crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

Congregatio Concilii censuit, Regulares quantumvis exemptos, teneri accedere ad omnes & quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico vel honore. 22. Jan. 1598.

Congregatio Concilii censuit, si Monachi, seu Regulares fere ultra medium milliare a Civitate distent, non esse utique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto cap. 13 Sess. 25. de Regul. Cesenatensis 5. Maji 1592.

3. *In processionibus publicis.*) Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere, atque edicere, quo, & qua processiones dirigi, quasvè ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et regulares, qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitrarias, & alia juris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, ut eant ad processiones publicas, ut puta in festo Corporis Christi, in Litaniis & Jubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint ejus generis, quod Bulla S. D. N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conventibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc bulla incipit, *Et si mendicantium*, Pii V. publicata 27 Kalend. Junii 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conventus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in choro canteat, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent.

4. *Amota omni appellatione.*) Intelligi ad effectum suspensivum, sed cum convenit; a sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum devolutivum.

5. *Componat.*) Id est, Brevi manu summarie, ac de plano, sine strepitu & figura judicii expediat universa.

6. *Tam Clerici.*) Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Ecclesiasticum in civitate aut diœcesi obtinentes. Et, si monachi fere ultra medium milliare a civitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascunque publicas pro bono publico vel honore.

Congregatio Concilii censuit, Sacerdotes nullum officium, utut beneficium Ecclesiasticum in civitate vel Diœcesi obtinentes, seu habentes non esse ab Episcopo compellendos ad ullas processiones accedere. 9. Maji 1597.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse compellere Canonicos, & alios presbyteros, beneficia vel officia Ecclesiastica obtinentes, ut accedant ad omnes & quascunque processiones publicas vel indictas pro bono publico vel honore. 17. Julii 1597.

7. *Ad publicas processiones vocati.*) Vocentur ad quascunque pro-

 cessiones

cessiones publicas & consuetas, vel indictas, pro bono publico, vel honore non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum: sed Congregatio probavit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in propriis Ecclesiis hujusmodi orationi insistere posse.

8. *Accedere compellantur.*) Etiamsi sint Sacerdotes Hierosolymitani.

Sacerdotes inservientes Ecclesiis Religionis equitum Hierosolymitanorum compelli possunt ab Ordinario, ut ad processiones publicas accedant. *Supra hoc c. §. Tam Regulares.*

21. Maji 1601. Congregatio Concilii censuit, Regulares degentes in Monasteriis, quae per dimidium milliare distant a civitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones.

An antiquitas monialium a tempore ingressus & suscepti habitus regularium, an vero emissae professionis computari debeat, Congregatio censuit attendendum esse tempus professionis.

Exemptis in processionibus locum assignandum, quem habere volent.

REMISSIONES.

a Vide Menoch. Cons. 126. a nu. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa praecedentiam fratrum Mendicantium, & Confraternitatum laicorum in processionibus, ut patet ex ejus Constitut. Romae publicata die decimo septimo Junii anno 1585. incip. Exposcit pastoralis officii, quam refert Stephan. Quarant. in Summa Bullarii verbo praecedentia, pag. 386. * Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5 pag. 23. Felin. Lancelot. Chessan. & Paulum Fuscum relatos a Petro Cenedo in Collectan. 45. ad decretum n. 3. Tiber. Decian cons. 67. vol. 2. Gamma in decis 1. num. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Card. circa hoc decretum. Martam. de Jurisdict. 4. p. casu 113. n. 20. Franc. Salgado de Reg. protect. tom. 1. p. 2. cap. 9. per totum: maxime a n. 5.

β Episcopus amota omni appellatione.) Vide Fr. Emm. q. Regul. to. 3. q. 37. art. 3. * Salgado supra n. 9.

γ Componat.) Quod in praecedentiis, & processionibus debeat attendi consuetudo loci, asserunt Medices Marchiae decis. 21. Seraphin. decis. 335 & decis. 663. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*) Vide decis. 88. Interpretum Concilii in recollectis a Farinacio 4. part. & Franc. Salgado d. c. 9. a n. 15.

δ Exempti autem omnes, &c.) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Processiones, §. 2. Fr. Emman. to. 3. q. 36. art. 1. Aloys. Ricc. Curiae Archiep. Neap. decis. 90. late Stephan. Grat. dec. 232. Bald. decis. 339. p. 2. * Hugolin. de offic. & potest. Episcop. c. 20. §. 2. n. 4.

ε Tam Clerici saeculares quam Regulares.) Sacra Card. Congreg. censuit, Clericos omnes dioecesanos, quantumvis exemptos, si beneficia

etiam

[redacted]

regulares & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non habet in iis, qui perpetuo in strictiori clausura vivunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ Crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

Congregatio Concilii censuit, Regulares quantumvis exemptos, teneri accedere ad omnes & quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico vel honore. 22. Jan. 1598.

Congregatio Concilii censuit, si Monachi, seu Regulares fere ultra medium milliare a Civitate distent, non esse utique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto cap. 13. Sess. 25. de Regul. Cesenatensis 5. Maji 1592.

3. *In processionibus publicis.*) Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere, atque edicere, quo, & qua processiones dirigi, quaeve ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et regulares, qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitrarias, & alia juris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, ut eant ad processiones publicas, ut puta in festo Corporis Christi, in Litaniis & Jubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint ejus generis, quod Bulla S. D. N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conventibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc bulla incipit, *Et si mendicantium*, Pii V. publicata 17 Kalend. Junii 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conventus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent.

4. *Amota omni appellatione.*) Intelligi ad effectum suspensivum, sed cum convenit; a sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum devolutivum.

5. *Componat.*) Id est, Brevi manu summarie, ac de plano, sine strepitu & figura judicii expediat universa.

6. *Tam Clerici.*) Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Ecclesiasticum in civitate aut diœcesi obtinentes. Et, si monachi fere ultra medium milliare a civitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascunque publicas pro bono publico vel honore.

Congregatio Concilii censuit, Sacerdotes nullum officium, neque beneficium Ecclesiasticum in civitate vel Diœcesi obtinentes, seu habentes non esse ab Episcopo compellendos ad ullas processiones accedere. 9. Maji 1597.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse compellere Canonicos, & alios presbyteros, beneficia vel officia Ecclesiastica obtinentes, ut accedant ad omnes & quascunque processiones publicas vel indictas pro bono publico vel honore. 17. Julii 1597.

7. *Ad publicas processiones vocati.*) Vocatus ad quascunque processiones

cessiones publicas & consuetas, vel indictas, pro bono publico, vel honore non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum: sed Congregatio probavit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in propriis Ecclesiis hujusmodi orationi insistere posse.

8. *Accedere compellantur.*) Etiamsi sint Sacerdotes Hierosolymitani.

Sacerdotes inservientes Ecclesiis Religionis equitum Hierosolymitanorum compelli possunt ab Ordinario, ut ad processiones publicas accedant. *Supra hoc c.* §. *Tam Regulares.*

21. Maji 1601. Congregatio Concilii censuit, Regulares degentes in Monasteriis, quæ per dimidium milliare distant a civitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones.

An antiquitas monialium a tempore ingressus & suscepti habitus regularium, an vero emissæ professionis computari debeat, Congregatio censuit attendendum esse tempus professionis.

Exemptis in processionibus locum assignandum, quem habere volent.

REMISSIONES.

α Vide Menoch. Cons. 126. a nu. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & Confraternitatum laicorum in processionibus, ut patet ex ejus Constitut. Romæ publicata die decimo septimo Junii anno 1585. incip. Exposcit pastoralis officii, quam refert Stephan. Quarant. in Summa Bullarii verbo præcedentia, pag. 336. * Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5 pag. 23. Felis. Lancelot. Chassan. & Paulum Puscum relatos a Petro Cenedo in Collectan. 45. ad decretum n. 3. Tiber. Decian cons. 67. vol. 2. Gamma in decis. 1. num. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Card. circa hoc decretum. Martam. de Jurisdict. 4. p. casu 113. n. 20. Franc. Salgado de Reg. protect. tom. 1. p. 2. cap. 9. per totum: maxime a n. 5.

β *Episcopus amota omni appellatione.*) Vide Fr. Emm. q. Regul. to. 3. q. 37. art. 3. * Salgado supra n. 9.

γ *Componat.*) Quod in præcedentiis, & processionibus debeat attendi consuetudo loci, afferunt Medices Marchiæ decis. 21. Seraphin. decis. 335 & decis. 663. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*) Vide decis. 88. Interpretum Concilii in recollectis a Farinacio 4. part. & Franc. Salgado d. c. 9. a n. 15.

δ *Exempti autem omnes, &c.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Processiones, §. 2. Fr. Emman. to. 3. q. 36. art. 1. Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. decis. 90. late Stephan. Grat. dec. 232. Bald. decis. 339. p. 2. * Hugolin. de offic. & potest. Episcop. c. 20. §. 2. n. 4.

ε *Tam Clerici sæculares quam Regulares.*) Sacra Card. Congreg. censuit, Clericos omnes diœcesanos, quantumvis exemptos, si beneficia etiam

CAPUT XV.

Professio tamen valide emittitur anno decimosexto ætatis expleto.

1. *a* &c. In quacunque Religione: *a* tam virorum, quam mulierum 2. professio non fiat ante 3. decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore quam *ζ* &c. 4. per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur, *b* 5. Professio autem antea facta, sit nulla; nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulæ vel Religionis, vel Ordinis observationem: 6. aut ad alios quoscunque effectus.

a c. Consul. 87. q. 2. c. ad Apostol. de Regul. & c. non solum. eo tit. in 6. *b* c. ad nostram. c. cum virum, &c. postulasti eo tit. & cap. 1. in 6.

DECLARATIONES.

1. *In quacunque religione.*) Hoc decreto. & 19. *infra* §. *Quicunque regularis*, non comprehenduntur omnes regulares, militares: sic etiam Rota decidit in una Triasorensis pensionis, coram Reverendo Seraphino 11. Dec. 1570. etenim non veniunt in odiosis.

2. *Professio non fiat ante 16. annum.*) An professus tacite, jam dudum sit vere professus, sicut qui expresse post annum professus, & tacita professio sit per hoc c. sublata: Congregatio censuit esse vere professum, si modo cætera adsint, quæ jus requirit ad inducendam tacitam professionem & respondit hanc non esse exclusam per dictum Decretum, servato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales, quæ ejus Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitam professionem emiserint, etsi palam & expresse id faciendum non fuit, cogendæ non sunt ut expresse profiteantur. Etenim singula Monasteria liberum habent tacite vel expresse profitendi.

Congregatio Concilii censuit, Oratricem asserentem habitum per eam gestum, distinctum fuisse distinctione patenti ab habitu professis fieri solito, minime tacitam emisisse professionem. Neapolitana 9. Sept. 1593.

3. *Decimum sextum annum completum.*) Non relevat, quod moniales seu regulares fuissent deceptæ circa ætatem admissæ ad professionem. Corrigitur hic caput primum de Regularibus in 6. ut in minore 14. annis, &c.

4. *Per annum.*) Continuum scilicet in probatione intra claustra, non autem interpolatum; nec Privilegium aliquod suffragatur, cum censeatur sublatum, *inf. c.* 28.

Congregatio Concilii censuit, annum probationis ad emittendam professionem in Religione debere esse continuum, non autem interpolatum. 17. Nov. 1597.

An vero qui vovit ingredi religionem, & in ea perseverare, si ingressus intra annum probationis recedens reverteretur ad sæculum, sit liber a voto ex mente hujus Decreti Concilii; cum non possit renuntiari anno probationis, sicut de jure communi? Congregatio declaravit, hoc Decretum

Concilii nihil dispofuisse de voto, cum professio non sit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt, ut quis post ratum matrimonium religionem ingredi possit, dubitabatur quid fieret, si unam religionem ingressus, de illa transeat ad aliam, aut plures, & ita tempus professionis differatur? an scilicet talis compelli possit ad tempus hoc breviandum, maxime cum iste transitus ex una ad aliam religionem fieri videatur in fraudem ejus, qui in sæculo remansit: Congregatio anni 1598. respondit, non posse compelli.

Puella ex illegitimo & damnato coitu nata nullo Concilii decreto habitum religionis sumere, in eoque profiteri prohibetur.

Hoc anno probationis durante si novitia, (curandæ valetudinis causa) de licentia superiorum e Monasterio exierit, & postea revertatur, eodem tempore professionem emittet, perinde ac si nunquam egressa fuisset.

24. Aug. 1597. Congregatio Concilii censuit, moniales nullo pacto ad professionem admittendas, nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterint, quemadmodum disertis verbis cavetur decreto 15. *sess.* 25. *de Reg.* neque ullam rationem habendam contrariæ consuetudinis etiam immemorabilis, utpote sublatæ, *Decret. cap.* 22. *sess.* 25.

Itidem moniales virgines, quas solas consecrare fas est, ante 25. annum completum non esse consecrandas.

5. *Professio ante facta sit nulla.*) Professio facta a moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid si ex instituto alicujus regulæ professio non fiat ante 18. annum completum, ut sunt de S. Francisco de Paula) an sit eorum professio nulla, si jam emiserint post tempus Concilii, sed ante tempus in eorum regula statutum? Siquidem ex verbis regulæ non annullatur talis actus professionis, sed tantum imponitur pœna eum rejiciendi, & eget confirmatione superioris? Censuit Congregatio professionem tenere, *arg. cap. Ad Apostolicam de Regular.*

Lucensis 6. Aug. 1593. Congregatio Concilii censuit, ex professione, sive tacite sive expresse intra annum probationis emissa, non obligari aliquem, neque in specie, neque in genere Religioni.

22. Sept. 1594. Congregatio Concilii censuit, eum, qui emisit professionem intra annum, nec deinde emisit tacitam, non esse obligatum ad religionem, neque in genere, neque in specie.

6. *Aut ad alios quoscumque effectus.*) Si mulier 12. annis major ingrediatur Monasterium, & intra duos menses habitum susceperit, expleto 16. anno, & elapso anno probationis, professionem emittat juxta hoc Decretum, interea vero expectet, donec annus probationis labatur, & professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.

Con-

Congregatio alias respondit, tacitam professionem induci per annum & diem computandum a die post decimum sextum annum expletum ejus, qui Monasterium ingressus est.

Item Congregatio censuit, tacitam professionem in his Decret. 15. & 16. non esse exclusam, servato tamen tempore ibi praefixo, & concurrentibus aliis ad tacitam professionem requisitis. *Supra hoc c. in initio.*

In religione sancti Basilii approbata in sui initio fiebat expressa professio trium votorum, sed tempore, quo (de cujus initio non est memoria) regulari observantia collabente, ejus Monasteria commendata fuerunt, desiit emitti consueta professio, quia nec erat caput aliquod religionis. Dubitatur itaque an illi, qui hujusmodi religionis habitum de manibus Commendatarii, vel Prioris, vel expresse professione suscepta, per aliquot annos gestarunt, tacite professi intelligantur quoad regulam sancti Basilii? Congregatio censuit tacite professos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffinivit, caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odiosis non veniant Hierosolymitani *Sylv. ver. relig. n. 4. Supra hoc c. §. in quacumque.*

Congregatio Concilii censuit, etiam milites Hierosolymitanos hodie debere, antequam professionem emittant, per annum in probatione manere, postquam eorum constitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilii Decreta sunt relatae, & a sede Apostolica confirmatae. 3. Jan. 1599.

Licet Hierosolymitani milites dicantur regulares, idque juxta *Abb. Rub. de Regul.* tamen non comprehenduntur sub hoc cap. unde & in his non requiritur aetas praescripta per Concilium.

Post professionem quilibet regularis etiam extra claustra degens, si moriatur cum habitu, jure omnia bona sua mobilia & immobilia acquirit Ordini, in quo professus est, & visa quadam Bulla Pii V. paulo post Rota decreverat in favorem militarum, quod ipsi per Concilii verba non comprehenderentur. At novissime mense Julii 1592. censuit Congregatio, milites Hierosolymitanos e novo ipsorum statuto inhaerente hoc Decreto comprehendi.

Post professionem vero quilibet regularis etiam extra claustra degens, sive moriatur cum habitu, sive sine, cuncta bona sua mobilia & immobilia acquirit ordini, in quo professus est: Vide Bullam Pii V.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. quaest. 2. art. 7. & tom. 3. qu. 13. art. 4. & q. 15. art. 1. 2. 7. & 8. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 12. c. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib. 18. num. 385. cum seq. Petr. de Ledesm. in sum. part. 2. tract. *del estado de los Relig.* cap. 7. * Vide etiam Navar. cons. 5. n. 4. lib. 1. de his, quae vi metusve causa fiunt. Honded. cons. 78. n. 22. vol. 2. Molin. Theolog. tom. 1. de Justit. & jur. q. 139. col. 6. fol. mihi 542. Didac. de la Mota de confirmat. Ordin. S. Jacobi lib. 2. c. 1. §. 4. n. 5. & §. 12. n. 9. & Rotam novis. decis. 591. p. 1. diversor.

β An per Concilium in præsenti sublatæ sint tacitæ professiones? Affirmant aliquas tantum, non omnes esse abrogatas, Frat. Emman. tom. 3. q. 17. art. 1. P. Azor. d. c. 4. q. 6.

γ An Milites in emittenda professione comprehendantur sub hoc Decreto? Affirmant Navar. conf. 5. sub tit. de his, quæ vi. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 8. n. 2. concl. 1. Steph. Grat. discept. forens. c. 363. n. 27. Negant Rot. noviss. part. 1. decis. 191. Fr. Lud. Beja Respons. casuum conscient. part. 4. casu 28. per totum, late Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. a n. 61. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 44. n. 8. Flamin. de Resignat. lib. 6. q. 2. n. 117. cum seqq. ubi n. 120. dicit, Milites Hierosolymitanos comprehendi sub hoc Decreto ex novo ipsorum statuto, huic Decreto adhærente.

† Stephan. Gratian. disceptat. 457. ex n. 31. Ricc. collect. 216.

δ *Ante decimum sextum annum completum.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo moniales, §. 2. pag. 233. P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 12. c. 2 col. 1167. & l. 13. c. 9. col. 1316. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 24. n. 22 Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. l. 1. c. 8. dub. 2 & 4. Petr. Ledesm. in summ. p. 2. tract. *del estado de los Religiosos en commun.* c. 7. Neque h c casu malitiam supplere ætatem asserit Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neap. dec. 122. * Vide Guttier. l. 2. canon. q. c. 1. n. 107. Joan. Steph. Duranti Tholosan. qu. juris. notatiss. qu. 3. & ibi Jacob. Ferrer. ejus additionator, Rotam noviss. dec. 175. n. 7. de qua per Farinacium in p. 1. civil.

ε *Quem per annum.*) An continuus debeat esse? Affirmant Navarr. cons. 52. sub tit. de Regular. n. 2. P. Henriq. in sum. l. 13. c. 40. §. 2. in medio, Flamin. de Resign. lib 3. q. 13. n. 11. † Honded. d cons. 78. n. 17. Cabedo lib. 2. divers. juris argum. c. 15. num. 2. 3. & 4. Jac. Ferrer. ad Steph. Duranti quæstionum juris notatissimar. q. 3. Rota noviss. decis. 175. a n. 1. per Farin. p. 1. civil.

ζ Quod potest compleri extra monasterium cum licentia, resolvunt Navar. d. cons. 52. n. 4 & cons. 41. n. 3. de Regul. & cons. 10. de Clericis non resid. n. 3. Flam. d. q. 13. n. 12. Fr. Emm. tom. 3. qu. 15. art. 8. Fr. Beja Resp. casuum cons. p. 4. casu fin. in ultimis verbis.

η Quod annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum expleverit annum decimum sextum, ut vi talis probationis possit probatus admitti ad professionem expleto 16. anno, tenent Navar. cons. 30. de Regul. n. 1. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 9. P. Val. Reginal. d. lib. 18. n. 389. prope finem.

θ An novitius etiam de consensu Prælati, & conventus, possit renuntiare anno integro probationis? Negant Navar. cons. 13. sub tit. de Reg. Beja d. casu fin. vers. Tertio, ubi a princip. probat professionem novitii ante annum probationis factam in mortis articulo esse validam: teneri tamen novitium, si convaluerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de novo emittere, vide Fr. Emm. tom. 3. q. 15. a. 6. Pet. de Ledes. d. c. 7. conc. 2. diff. 1.

ι *Professio autem antea facta sit nulla.*) Vide Bejam, d. p. 4. casu 7. Fr. Emm. tom. 3. q. 17. art. 5. & vide ad quid P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 24.

diſp. 24. n. 6. & lib. 7. diſp. 37. n. 45. cum ſeqq. Et quod allegans ſe non eſſe profeſſum, probare debeat, decidit Rot. diverſ. deciſ. 216. part. 2. Nec in dubio profeſſionem præſumi affirmat Pute. deciſ. 108. lib. 1. Profeſſio vero an poſſit per teſtes probari? Vide apud Vincent. de Franch. deciſ. 483. † Honded. conſ. 78. n. §6. Stephan. Duranti q. jur. q. 5.

* *Aut ad alios quoſtunque effectus.*) Vide Trev. in dec. 33. lib. 1.

CAPUT XVI.

Renuntiatio aut obligatio quæcunque fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, alioquin eſt nulla. Novitii inventi habiles ſine mora admittantur ad profitendum, aut e monaſteriis ejiciantur. Nihil innovatur in pio inſtituto clericorum Societatis Jeſu. Ne illaqueentur novitii aut novitiæ, &c.

1. α β γ Nulla quoque δ renuntiatio. 2. aut obligatio ε antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuſcunque cauſæ piæ, valeat, 3. niſi ζ cum licentia η Epiſcopi ſive ejus Vicarii fiat, 4. intra duos menſes * proximos ante profeſſionem; ac 5. non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione: aliter vero facta etiamſi cum hujus favoris expreſſa renuntiatione, etiam jurata, θ ſit irrita, 6. & nullius effectus. *a* ι Finito tempore novitiatus, 7. Superiores novitios, 8. quos habiles invenerint, 9. ad profitendum admittant, aut e monaſterio eos ejiciant. † Per hæc tamen ſancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, κ quin Religio Clericorum Societatis Jeſu juxta pium eorum inſtitutum, a ſancta Sede Appoſtolica approbatum, Domino & ejus Eccleſiæ inſervire poſſint. λ * Sed neque ante profeſſionem, excepto victu, & veſtitu, novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prætextu, a parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus monaſterio, 10. aliquid ex bonis ejusdem tribuatur; 11. ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totam, vel majorem partem ſubſtantiæ ſuæ monaſterium poſſideat, nec facile, ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit: quin potius præcipit ſancta Synodus, 12. ſub anathematis pœna dantibus & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & 13. ut abeuntibus ante pro-

a c. cum cauſam in fin. de elect.

professionem * omnia restituantur, quæ sua erant. Quod ut recte fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

DECLARATIONES.

1. *Nulla quoque renuntiatio.*) Hoc caput non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasteriis, neque procedit hoc c. in testamento aut ultima voluntate, vel eleëmosynis.

2. *Aut obligatio antea facta.*) Vox *antea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideoque valida est donatio facta ante susceptionem habitus. non autem illa, quæ a tempore susceptionis processit duos menses, qui sunt ante professionem.

Quod Decretum Concilii respondit Congregatio, se non comprehendisse quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleëmosynæ nomine Monasterio dentur, sive deponantur in publico Banco, sive penes alium, qui eas Monasterio dare debeat post Professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in eventum restitutionis, ac etiam in inventionem mutui colorati, quod parentes novitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerarent: etenim omnibus istis modis lex Concilii circumvenitur.

Quod si renuntiatio ante susceptum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis, (quamvis renuntians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel renuntiatia facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ; tunc tanquam facta in fraudem hujus canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sententia Congregationis.

22. Jan. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decretum c. 16. in principio vendicare sibi locum in testamentis, atque aliis ultimis voluntatibus.

18. Mart. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decretum Concilii cap. 16. Sess. 25. de Regularibus, non vendicare sibi locum in donationibus, vel renuntiationibus ante habitus susceptionem, etiam animo & proposito religionem ingrediendi factis.

3. Mart. 1594. Congregatio Concilii censuit, decretum Concil. Trident. cap. 16. sess. 25. de Regul. non habere locum in donationibus, & renuntiationibus factis ante susceptionem habitus.

3. *Nisi cum licentia Episcopi.*) Hac licentia omissa, & professione sequuta nulla est renuntiatio.

4. *Intra duos menses proximos,*) Renuntiatio a novitiis facienda intra duos menses ultimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi ultra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neque enim renuntiatio facta cum licentia Episcopi sive ejus Vicarii intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitime potuisset, censebitur invalida, ex eo quod actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

Congregatio Concilii censuit, renuntiationem factam cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii intra duos menses proximos tempore, quo professio emitti legitime potuisset; non censeri invalidam ex eo, quod ipsa actualis professio per aliquot menses dilata fuerit. 17. Oct. 1594.

Congregatio Concilii censuit, Decretum *cap.* 16. *sess.* 25. *de Regul.* in princ. vendicare sibi locum etiam in his, quæ excedunt annum 16. & illa verba, ante facta, quæ ibidem habentur, non referri ad ætatem renuntiantis, sed ad duos menses proximos ante professionem. 15. Jan. 1601.

5. *Non alias intelligatur.*) Si renuntians, tempore renuntiationis compleret 16. annum, renuntiatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarii, juxta hoc Decretum infra duos menses proximos ante professionem.

6. *Et nullius effectus.*) Idem dicendum est, si renuntians esset tacite professus, licet renuntiasset duobus mensibus, ut hic ante professionem expressam.

7. *Superiores, novitios, &c.*) Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita licentia S. D. N. explicante hunc textum Illustrissimo Cardinali Caravallanensi, censuit Congregatio sub die 29. Julii 1570. quod dictum tempus novitiatus est arbitrarium.

7. *Quos habiles invenerint.*) Si inhabilitas ex infirmitate proveniat, poterit prorogari tempus, donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis.

Ad profitendum admittant.) Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde propabiliter dubitans non fuisse baptizatam, denuo ad cautelam baptizata fuit, debeat denuo emittere professionem, & dato quod sic, debeat expectare per annum: Respondit & resolutum fuit, professionem primam eam ligere, verum debere eam ad majorem cautelam iterum emittere professionem non expectato alio anno, & fuit alleg. Abb. c. 1. & 2. de presb. non baptizato.

9. *Ad profitendum admittant.*) Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans se non fuisse baptizatam, de novo ad cautelam baptizata fuit, debeat de novo emittere professionem, & dato quod sic, an debeat exspectare per annum? Fuit resolutum sub die 10. Dec. 1588. professionem ligare, verum debere eam ad majorem cautelam iterum emittere professionem; exspectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in cap. 1. & 2. de presb. non baptizato.

10. *Neque aliquid ex bonis ejusdem tribuatur.*) Ne quidem eo casu, quo aliquid tribueretur non ex puellæ bonis propriis, sed ex illorum bonis, qui sunt parentes vel consanguinei

Cum dubitatur, an puella sit legitime professa, & an donatio facta monasterio fuerit libera & valida: Episcopus debet eam amovere a monasterio in loco tuto, & neutri parti suspecto collocare, ibique eam diligenter interrogare,

11. Ne

11. *Ne hac occasione discedere nequeat.*) Quod si discesserit intra tempus probationis & dos soluta esset? erit restituenda hæredibus una cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, deducto tamen victu & vestitu, non tamen pacto. quo talia diceret, antequam habitum in Monasterio susciperet: *etiamsi pactum esset irritum, & si esset immemorabilis consuetudo restituendi.* Debetur dos promissa monasterio pro Moniali defuncta professa, non obstantibus alimentis persolutis eidem Moniali, dum ipsa viveret & pacto: quod semper esset eis persolvenda dicta alimenta, donec solveretur dos.

12. *Sub anathematis pœna dantibus.*) Non incurrit ipso facto, & absolutio non est reservata Papæ.

Puellæ, quæ sunt in Monasteriis, finito tempore Novitiatus, sunt ad professionem admittendæ, si habiles inveniantur; si vero non, ejiciantur a monasterio.

Professus in una Religione ad aliam translatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apostolica, non potest renuntiare anno probationis, ut in hoc Decreto: nec illa renuntiatione per superiorem facta, ad ipsam professionem intra annum potest recipi, sed iterum debet profiteri juxta formam hic traditam.

31. Maji, 1597. Congregatio Concilii censuit, tempus anni ad emittendam professionem a Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari.

13. *Et ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur.*) Etiam cum fructibus, si qui sint, deductis tamen alimentis & Monasterio præstitis. *Supr. hoc c. §. ne hac occasione.*

Si Novitius sit sui juris, & non habeat parentes, non potest in ingressu Religionis præter victum aliquid donare Religioni, amore Dei, ut Congregatio respondit, ex verbis expressis hujus Decreti. At dubium autem, an idem possit in ipsomet ingressu donare se ipsum, & omnia bona sua Religioni, ut fiebat olim, dummodo in istis casibus non sit posita pœna excommunicationis? respondit similiter Congregatio, omnes hujusmodi donationes, quæ fiunt ab iis, qui, ut Novitii fiant, ingrediuntur animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 47. art. 8. P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 12. c. 2. col. 1169. P. Molin. de Just. tr. 2. disp. 139. ℣. Antequam P. Less. eod. tract. l. 2. c. 41. dub. 4. n. 40. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 18. num. 397. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 2. collect. 454. Caval. Communium contra Communes q. 806. n. 13. cum seq. latissime Alvar. Valasc. de Partitione, c. 16. n. 12. cum seqq. Lusid. Benedict. Ægid. in Repet. lib. unic. C. d. Sabrosanct. Eccles. p. 4. §. 2. per totum.

β Hoc Decretum non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resolvunt Navar. Comment. a. de Reg. num. 30. Gasp. Thesaur. dec. 56. l. 2. Henriq. dec. 21. P. Azor. d. p. 1. l. 12. c. 2.

c. 2. q. 14. Fr. Emman. tom. 3. q. 16. art 1. Aloys. Ricc. in coll. dec. col. 548. P. Less. de justit. l. 2. c. 41. num. 40. Valasc. d. c. 16. a num. 13. Las. Ægid. d. §. 2. n. 21. cum seq. & n. fin.

γ *Renuntiatio.*) Procedere in renuntiatione beneficii, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi paulo ante professionem, quando scilicet ad illam est receptus a fratribus, & omnia sunt parata, ita ut moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resolvunt Fr. Emman. tom. 1. qu. 32. a 2. Flam. de Resig. l. 3. q. 13. num. 3. cum seq. P. Azor. instit. Moral. p. 2. l. 7. c. 20. q. 6. † Renuntiatio autem facta a novitio profiteri nolente in religione, si efficiatur postea Episcopus, an revocetur? Affirmat Aloys. Ricc. in sua praxi variar. resolut. c. 152.

Utrum dos data puella pro ingressu religionis, si moritur ante professionem acquiratur monasterio, vel a proximioribus vendicari possit, quæri solet? & ad favorem proximorum consulte responderunt post Calderin. Menoch. cons. 396. n. 3. Honded. cons. 44. & Ricc. in prax. var. resolut. c. 138. ex n. 1.

δ *Antea facta.*) Utrum renuntiatio seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu & intuitu ingressus Religionis, stante dispositione hujus c. valida sit? Negat P. Less. de just. l. 2. c. 41. n. 40. vers. Secundo. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renuntiatione facta ante susceptionem habitus. Quarant. in summ. Bullarii, verbo Monasteria & conventus, pag. 330. ỳ. Dubium illud. Steph. Gratian. decis. 37. n. 2. Alvar. Valasc. d. c. 16. n. 22. cum seqq. Benedict. Ægid. in Recept. d. l. 1. p. 4. §. 2. n. 22. ad finem. * Vide Gasp. Ant. Thesaur. lib. 2. quæst. forens. q. 56. n. 7.

ε Utrum Testamentum ante ingressum Religionis factum secuta professione rumpatur? & an ante professionem possit expresse revocari: Vide Graff. §. Testamentum. q. 34. n. 2 Fachin. lib. 6. Controv. c. 14. & 15. Carol. Tapi ad auth ingressi, verbo, Ideoque nec de his, annum. 47. C. de Sacros. Eccles. Menoch. de Success. creat. l. 2. §. 25. num. 20. & de Success. progress. lib. 1. §. 1. num. 52. Guttier. in c. Quamvis pactum, verbo, Dum nuptui tradebatur, num. 4. & Can. lib. 2. c. 1. Molin. l. 2. de Primog. c 9. a n. 38. Matiens. l. 1. gl. 3. num. 4. tit. 4. l. 5. novæ Recopil. Cornel. ad Gum. l. 3. Tauri num 13. Spin. de Test. in gl. Rub. p. 6. num. 3. P. Molin. de Just. tr. 2. disp. 139. & disp. 604. num 3. Cov. Comm. contra Comm. q. 61. & 221. P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 12. c. 8. Castill. quotid. l. 1. de Usufr. c. 65. n. 6. & l. 3. c. 12. num. 30. plures ex antiquiorib. refert. Gened. ad Decretum coll. 50. num. 3. & ex nostris Lusi. Gam. decis. 316. num. 5 & 6. & dec. 375. n. 5. Cost. in c. si pater. verb. Testatorem, n. 8. & 10. Cald. Pereira in l. si curatorem, verb. Sine curatore, num. 53. & de Nomina. qu. 6. num. 5. cum seqq. & de potest. elig. c. 3. numer. 17. Valasc. de Partitionibus c. 16. num. 14. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. q. 9. a 3.

ζ *Cum licentia.*) Quod debeat intervenire ante actum, vel in ipso actu, affirmant juxta Bart. doctrinam in l. si quis mihi bona, §. jussum, ff. de

de acque hared. Tiraq. de jure mar. gl. 6. n. 3. cum seqq. Chasan. in consuet. Burg. Rub. 4. §. 2. glos. *Sans licence*, fol. 130. & §. 7. glos. *exem.* fol. 160. Cened. pract. & Canon. qu. lib. 1. q 30. n. 78.

η *Episcopi.*) Non sufficera superioris, tenet Fr. Emman. tom. 2. q. 47. a. 14.

* *Intra duos menses.*) P. Molina q. 139. col. 6. in fin. pag. mihi 542. Emman. Rodriquez in sum. c. 90. tom. 1.

ϑ *Sit irrita, & nullius effectus.*) Vide Navar. cons. 7. & 8. de donation. P Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. 72.

ι *Finito tempore.*) An professio possit differri? Vide Navar. cons. 29. de regul. & vide quid cons. 30. Fr. Emman. tom. 3. q. 15. art. 10. in fin. & q. 17. a. 5.

† *Aut e monasterio eos ejiciant.*) Vide Honded. cons. 78. num. 49. 65. & seq. vol. 2.

κ *Quid religio Clericorum societatis Jesu.*) Vid. Jos. Lud. Perus. decis. 77. Et quod sint veri Religiosi, tuentur P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 13. c. 7. col. 1302. Fr. Emman. tom. 1. q. 56. art. 1. & vide quid tom. 2. q. 47. a. 16. Fr. Jo. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 2. concl. 5. vers. Ex dictis.

λ *Sed neque ante professionem.*) Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 47. art. 5. & q. 48. art. 5. Valasc. de partit. c. 16. num. 32. Steph. Grat. disc. pt. for. c. 363. ad quartum. Paul. Fuscum. de visitat. lib. 2. cap. 15. & 54. & in singulari 32. lit. C. Patr. Molinam. d. q. 139. col. 6. & seq. Rodriquez d. q. 47. n. 9. Cavallos in q. 439. cum sequent.

μ *Omnia restituantur.*) Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Moniales, §. 3. p. 2. eod. verb. vers. 1. p. 73. † Trevis. decis. 97. per tot. lib. 1.

ν *Censuras Ecclesiasticas, &c.*) Quid si hoc non fuisset expressum? Vide Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 7. disp. 33. n. 23.

CAPUT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint majores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Praefecta Monasterio certiorem faciat Episcopum ante mensem finiti novitiatus.

1. α Libertati professionis Virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus statuit, atque decernit, ut, si puella, quae habitum regularem suscipere voluerit, 2. major duodecim annis sit, 3. non ante eum suscipiat, β nec postea ipsa, vel alia 4. professionem emittat, 5. quam exploraverit Episcopus, * vel eo absente, vel impedito,

dito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, 6. Virginis voluntatem diligenter, 7. an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat? & si voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas juxta monasterii illis, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum, 8. libere ei profiteri liceat, 9. Cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, 10. teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere, quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit,

DECLARATIONES.

1. *Libertati professionis.*) Virgines antequam ingrediantur Monasterium, adducantur ad matronas honestas, nec sanguine illis conjunctas, nec aliquo modo suspectas, ubi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Episcopo earum voluntates. Etenim omnimoda libertas requiritur in Monasticæ vitæ delectu, pro qua libertate obtenta est causa cujusdam Dominæ ad annullandam ejus professionem metu reverentiali factam, anno 1586. mense Februar.

Ex puella, cujus deliberatio in dubium revocatur, Ordinarius diligentissime quærere debet, an Deo religiose inservire, atque inter moniales, apud quas est, professionem emittere, an vero nubere velit: & hoc fieri debet necessariis interrogationibus, & quicquid respondet, describi debet a publico Notario, præsentibus testibus idoneis: quæ quidem puella, si ob aliquam causam probabilem videtur Ordinario non esse examinanda ad monasterii crates, examinari debet in Ecclesia ejusdem Monasterii, vel alio religioso loco, qui aptior & commodior videbitur *infra hoc cap.* §. Episcopo N.

2. *Major 12. annis sit.*) Congregatio censuit, non esse dispensandum, ut puellæ, quæ duodecimum annum non compleverunt, possint habitum in Monasterio suscipere.

3. *Non ante eum suscipiat.*) Utramque spectat ad Episcopum, tam ante susceptionem habitus, quam ante professionis emissionem explorare voluntatem puellæ, non obstante, quod Monasterium sit Regularibus subjectum, vel alias exemptum a Jurisdictione Episcopi.

4. *Professionem emittat.*) Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella in 12. ætatis anno matrimonio conjuncta, & Religionem ingressa sit, cogendus est sponsus per quatuor annos exspectare, usque dum illa profiteatur, nec permitti potest transire ad vota, ubi illa per annum in dicta Religione permanserit, prout responsum fuit a sacra Congregatione anno 1580.

Virgines a quibus facienda est professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta, Ordinarius obtinere debet a Monasterio ingressum.

Episco-

Episcopo N. scriptum est, ne extra cancellos monialium examinaret puellas facere volentes professionem, vel si haberet causam, justam vel certam suspicionem, examen faceret in Ecclesia Monasterii, vel in Ecclesia alia.

5. *Quam exploraverit Episcopus.*) Congregatio censuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis susceperunt, antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandam. Quo igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperunt, tamen ab ipsis examinentur.

Quam exploraverit Episcopus.) Per hoc decretum Episcopi debent illas bis examinare, primo ante susceptionem habitus, deinde ante professionem, virgines, quibus est facienda professio, nisi clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta, Ordinarius abstinere debet a monasterii ingressu.

6. *Exploraverit virginis voluntatem.*) Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante 12 annum ad habitum suscipiendum, cujus causa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non est autem voluntas Congregationis neque Concilii, ut ante illam ætatem puella admittatur.

Virginis voluntatem.) Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, quia cum requiruntur voluntatis exploratio, non est ejus voluntas, neque consilium ante illam ætatem.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio ad petitionem illius, qui vult illam in uxorem ducere, sed expectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio, quod instigetur a Monialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterii, vel in aliam propinquiorem & commodiorem (prout magis convenire judicabit) ubi voluntatem ejus explorare possit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam justam causam subesse apparebit, tunc non alio in loco, quam ad crates ferreas Monasterii voluntatem puellæ explorabit.

Burgensis 21. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, explorationem voluntatis puellarum profiteri volentium ad præscriptum Decreti cap. 12. Sess. 25. de Reg. utroque tempore; scilicet ingressus, & professionis faciendam, & Archiepiscopum pertinere, quamvis Monasterium ab ejus jurisdictione exemptum existat.

7. *An coacta, an seducta sit.*) Congregatio censuit, quod inclusa per vim in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam causam passa est, curari debet, ut indemnitati ejus provideatur, eorum impensis, qui talem vim intulerunt, qui debent etiam severe castigari. Sed si puella monialis effici velit, desiderii ejus compos est facienda, licet pater ejus contradicat.

8. Li-

8. *Libere ei profiteri liceat.*) Puellis, quæ susceperunt sacrum habitum in aliquo Monialium Monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 21. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, utrum velint professionem emittere vel non; si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea, quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9. *Cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret.*) Postquam Episcopus hac de re, & ingressuræ voluntate certior factus fuerit, infra 25 dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic sacra Congregatio.

Si Monialis, aut novitia neget se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra Monasterium.

10. *Teneatur Præfecta Monasterii.*) Si Superior Monialium alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit, contra Decreta Concilii facit. Item si moniales professionem fecerint, antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trident. faciunt. Prior casus si evenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem sacris Virginibus, a quibus non solum habitus est susceptus, sed jam professio facta est, etiamsi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo statu permanere; prout Concil. Trident. statuit. In Abbatissas tamen animadvertere potest, debentque per eundem Ordinarium moniales, earumque superiores admoneri, ne illis Virginibus dent sacrum habitum, nihilominus patiantur in religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario. Contra facientes ergo poterit idem Ordinarius coërcere, non solum pœnis a Concil. Trident. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & aliis juris remediis, non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Sumptus a Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi taxentur ab Ordinario, & definiantur rebus necessariis, pecunia vero reservata ad earum vestitum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Joan. de la Cruz. de statu Relig. lib. 1. c. 8. in fine.

β *Nec postea ipsa vel alia professionem emittat.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Moniales, pag. 232 & pag. 258 vers. Ad 14. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. col. 1160. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. qu. 12. art. 2. novissime P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 14. c. 18. n. 32. cum seqq.

* *Quam exploraverit Episcopus.*) Vide Honded. in cons. 78. num. 14. 49. & 52. vol. 2. Menoch. cons. 396. in n. 22.

CAPUT XVIII.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam aut quamcunque mulierem ad ingrediendum Monasterium, emittendam professionem, & ad id favorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus juris.

a Anathemati sancta Synodus subjicit omnes, & singulas personas, cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque 1. ß &c. coëgerint aliquam virginem vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam *a* præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, ß vel ad suscipiendum habitum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem, quique consilium, auxilium, vel favorem dederint; quique scientes eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritaten interposuerint. *b* ζ Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint. Eaque omnia, & singulà, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subjectis Episcopo, sed in aliis quibuscunque. *c* Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitiæ appellantur, in quibus constitutiones earum serventur.

a c. de lapsis, c. Episcop. 11. q. 6. c. Impudicas, c. Si homo 27. q. 1.

b Concil. Tolet. 3. c. 10 c. puella, 20. q. 2. c. ult. 32. q. 2.

c Concil. Tolet. 4. c. 30. in fin.

DECLARATIONES.

1. *Coëgerint aliquam Virginem.*) Si Pater naturalem filiam ea lege institueret hæredem, ut in Monasterium ingrediatur, & nisi ingrediatur, instituit, ac fundat Monasterium, filiæ vero naturali relinquit pro alimentis aureos 25. videretur quidem, quod filia esset ad ingressum religionis coacta, & quod locum haberet iste præsens textus. Contrarium tamen verius est, quia textus hic loquitur per verbum *coëgerint*, & sic intelligitur de hac vi incussiva, quæ non est in casu prædicto, in quo non potest considerari alia causa, quam inductiva. Ista quoque filia, etsi erat naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna monasterio struendo deputata poterit ideo prætendere; quia mens testatoris videtur fuisse, ut haberet monasterium hæredem. Et ita censuit Congregatio sub die 18. Julii 1573.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 19. §. 4. vers. Secundo. P. Soar. tom. 5. de Censur. disput. 23. sect. 5. n. 8 P. Azor inst. Moral part. lib 13. c. 5. col. 1160. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 375. latissime P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 4. per totum Fr Emman. tom. 2. q. 14. art 3 & q. 17. art. 18. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig lib. 1. c. 8. dub 4. vers. Nota. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verb Moniales. vers. Ad 22 pag. mihi 261. Pet. de Ledesm. in summ. p. 2. tract. *del estado de los Religiosos* c. 5. concl. 9.

β *Coëgerint.*) Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 13. c. 9. q. 3. vers. Præterea.

γ An cogens mulierem monasterium ingredi excommunicetur ingressu non sequuto? Negat Sayr. decis. 56. sub tit. de sentent. excommunicat.

δ An parentes, qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 2. c. 21 quæst. 15.

ε *Vel ad suscipiendum.*) An cogentes fœminam ad monasterii ingressum, non ut profiteatur, nec ut habitum sumat, sed ut ubi sæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, pœnas contentas hic incurrant? Affirmant Navar. cons 56. sub tit de sentent. excomm. in . edit. & consil. 6. tit. de Regularib. in 2. edit. P. Soar. tom. 5. disp. 23. sect. 5. n. 9. P. Sanch. d. c. 4. n. 12. Zerol. in praxi Episc. part. 2. verb. Moniales vers. 13. pag 73.

ζ *Similiquoque.*) Vide Cened. ad Decret. collect. 49. n. 2. & ad Decret. collect. 165. n. 5. in Clavi Regia lib. 5. cap. 1. n. 27. cum seqq.

CAPUT XIX.

Modus procedendi in causa, qua quis prætendit se per vim, aut ante ætatem debitam professum fuisse. Quod si habitum antea susceptum dimiserit, puniatur tanquam Apostata, & nullo Religionis juvetur privilegio. Laxior Religio non quæratur, nec occulte habitus Religionis feratur.

α β 1. Quicunque γ Regularis prætendat, *a* se per vim & δ metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse, † aut quid simile, 2. velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum: non audiatur. 3. ε nisi intra quinquennium tantum a die professionis: & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit ζ coram Superiore suo, & Ordinario: *b* Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum

a c. puella 20. q. 1. c. cum virum de reg.

b Conc. Arel. 1. c. ult. Conc. Arel. 2. c. 25.

 dum

dum quamcunque causam admittatur: sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam Apostata puniatur: interim vero nullo privilegio suæ Religionis juvetur. Nemo etiam Regularis cujuscunque facultatis vigore 4. 5
transferatur ad laxiorem Religionem, nec detur licentia cuiquam Regulari, occulte ferendi habitum suæ Religionis.

DECLARATIONES.

1. *Quicunque Regularis.*) Milites S. Joannis Hierosolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2. *Velitque habitum dimittere.*) De iis, qui exire volunt, committatur Ordinario loci, simul cum Superiore Monasterii, ubi emiserunt professionem.

3. *Nisi intra quinquennium.*) Non dentur prorogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium, ut omnino non audiantur ante Concilii confirmationem, nisi juxta formam Concilii Trid. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex sententia Congregationis Concilii declaravit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo elapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum uxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordinarii obedientia ex Brevi Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S. Basilii, ubi per quinquennium demoratus est, ibique professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demum examinata fuit ejus vita a Prælato Religionis prædictæ, cui clare omnia sua peccata confessus est. Quibus auditis Prælatus eum habitu privare voluit, imperans ut aut ad uxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem censuit, scribendum esse Ordinario loci dictæ uxoris, qui (prout juris est) in isto casu procedat. Tangitur hæc quæstio per Abb. *in cap. Consulsuit, & cap. Veniens de convers. conjug.*

Nullius 1. Decemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare conjunctam coram proprio superiori Regulari illius Monasterii, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, ubi existit Monasterium, in quo professus est.

1. Mart. 1598. Felicis recordationis Greg. XIII. ex sententia Congregationis Concilii declaravit eos, qui per vim, & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo elapso non esse audiendos tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Die 6. Mart. 1598. Congregatio Concilii censuit, in causis nullitatis professionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & superiore regulari non terminantur, esse locum Decreto Concilii; cap. 20, Sess. 25. in princ. vers. atque omnino.

4. Transf-

4. *Transferatur ad laxiorem Religionem.*) Si quis sit translatus ad laxiorem familiam, etiam ejusdem Religionis, debet se conformare bonæ regulæ & modo vivendi illius Monasterii, ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionem non fiat, nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capitali.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. Professio. § 2. vers. Verum. Navar. comment 4 de Regular. n. 73. q. 77. Fr. Emman. qu. Regular. tom 3. q. 17. art. 16. Fr. Jo. de la Cruz. de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers. Secunda conclusio. P. Less. de Just. l. 2. c. 41. dub. 7. num. 63. latissime P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 37. * Vide etiam late tradita a Vincent. Grillenz. in cons. 74. & Riccio in sua prax. var. resol. c. 31.

β *Quicunque.*) Quod quæcunque etiam, resolvit Zeroi. in praxi Episc. p. 1. verb. Moniales, ℣. ad secundum respondetur, pag. mihi 233.

γ *Regularis.*) Quod etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 8. n. 61.

δ *Et metum.*) An professio ob metum reverentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regular. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 932 prope finem.

* *Ante ætatem debitam professum fuisse.*) Vide Navar. de Regular. comment. 4. n. 73. & Honded. cons. 78. n. 31. vol. 2.

ε *Nisi intra quinquennium.*) Vide Flam. de Resign. lib. 13. qu. 5. num. 45. cum seqq. Zerol. d. part. 1. verb. Professio. §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 4. col. 1177 Spin. in Speculo Testam. gl. 12. princip. num. 62. cum seq. Fr. Lud. Beja Respons. casuum conscient. p 4 casu 18. Flores Var. lib. 3. qu. 23. num. 68. ubi resolvit, hoc Decretum non procedere, quando illud quinquenium semper cucurrisset tempore inhabili, utpote vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & ejus causa, aut vero durante aliqua causa nullitatis irremissibilis alicujus inhabilitatis personalis.

ζ *Coram Superiore suo & Ordinario.*) Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3. pag. mihi 348. Lud. Bejam. Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. fol. 424. verso.

η *Transferatur ad laxiorem Religionem.*) Vide Navar. cons. 56. sub tit. de Regular. num. 3 P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 12. vers. In Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. c. 19. n 412. cum seqq. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 3. collect. 521. late Fr. Joan. de la Cruz. de statu relig. lib. 1. c. 7. dub. 3. Sayr. dec. 55. de Regularib. ubi resolvit, quod non obstante hoc Decreto Concilii Trident. & jure communi, Generalis, & Superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de justa causa transitum concedere potest, cum mens, & intentio Concilii non fuerit, jurisdicas tollere facultates, hæc Sayr. dicto loco.

9 An Regularis Professus in una Religione & strictiorem ingrediens, si ante emissam professionem redeat ad primam, intelligatur redire ex tunc, an vero ex nunc? Vide Triv. Rot. Venet. dec. 33. part. 1. ubi resolvit, quod intelligitur redire ex tunc, non vero ex nunc.

i Occulte ferendo habitum suae Religionis) Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 96. art. 3. Sanch. tom. 5 disp 23. sect. 4. num. 34. P. Valer Regin. in praxi fori poen. lib. 18. n. 406. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. l 1. c 7 dub 4. & c. 2. dub. 4 resolvit Episcopum monachum teneri portare habitum suae Religionis, & peccare mortaliter, si deferat habitum suae Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam apostatam, docet Petr. de Ledesm. in Summa part. 2. tract. 32 c. 3. prope finem.

CAPUT XX.

Abbates, qui sunt Ordinum capita, & alii praedictorum Ordinum Superiores in praedicta monasteria jurisdictionem exercere consueti eam omnino exerceant, visitent loca praetacta, quorum Superiores a Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

a Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac caeteri praedictorum Ordinum Superiores, *β* Episcopis non subjecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus suo quisque loco, atque ordine ex officio visitent, etiam si commendata existant. 1. Quae cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, *a* quae alias de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque, quicunque praedictorum Ordinum monasteriis praesunt, praedictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quae sunt Ordinum Capita, juxta sanctae Sedis Apostolicae, & cujusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt hujusmodi commendae, Priores claustrales, aut in Prioratibus, conventum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum visitatoribus instituantur. *γ* In caeteris omnibus praefatorum Ordinum 2. privilegia, & facultates, quae ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illaesa.

a Sup. Sess. 21. de reform. c. 1.

DE-

[redacted]

DECLARATIONES.

Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint.) Prioratus, qui suis Capiti-
ubsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari
possunt.

Privilegia & facultatis.) Hodie ex Bulla Pii V. in favorem Mendican-
edita, moniales omnes pleno jure Episcopo non subsunt, etenim Re-
es sunt exempti & liberati a Superioritate, dominio & jurisdictione
oporum, juxta ipsorum Regularium privilegia Apostolica. Hæc vero
fuit tandem reducta ad viam juris communis, & terminos Concilii
ent. per Gregorium VIII.

REMISSIONES.

Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 12. c. 18. vers. Sexto.

Episcopis non subjecti.) An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum
arium exigendo rationem a Rectoribus & ab Oeconomis, visitando
ratrias & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3.

In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, &c.) Vide Fr. Em-
tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPUT XXI.

nasteria collapsa restituantur, personæ nonnisi Regu- r iis præficiantur. Quidam Commendatarii tenentur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

um pleraque monasteria, *a* etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ, ex mala eorum, quibus commissa unt, administratione, non levia passa fuerint tam in itualibus, quam in temporalibus detrimenta: cupit ta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplin omnino revocare. Verum adeo dura, difficilisque præsentium temporum conditio, ut nec statim omni-, nec commune ubique, quod optaret, remedium it adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde præ-is salubriter aliquando provideri possit; primum lem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro pietate & prudentia curaturum, quantum hæc tem-a ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata eriuntur, & quæ suos conventus habent, 1. Regu-s personæ *a* ejusdem Ordinis expresse professæ, quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ vero inposterum vacabunt, *y* nonnisi Regulari-spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quoad ea

a Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. in Bulla de Reform. Curia.

b Sup. Sess. 14. c. 10.

ea vero monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, sive Abbatiæ, sive Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; tenentur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, 2. infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendatæ prædictæ ipso jure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit: mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta provisio subreptitia esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adjuvetur.

DECLARATIONES.

1. *Regulares personæ, ejusdem Ordinis expresse professæ.*) Quærebatur, an ubi Monasteria commendata habent certum numerum professorum, & servitiorum, quibus decedentibus, in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alii subrogantur, jus admittendi novitios ad loca præfata & ad alias portiones perpetuo instituendi pertineat ad Priores & Monachos ex hoc Decreto, vel ad Commendatarios, quibus talium monasteriorum regimen & administratio in spiritualibus & temporalibus plenarie committi sole? Congregatio Concilii, die 14. August. 1585. censuit, tale jus ita demum pertinere ad Commendatarios, si monasteria non existant sub aliqua Congregatione, habente Regulares superiores, & consuetudo Commendatariorum excluditur.

Hoc decretum restringitur ad ea monasteria, quæ membra sub se habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) sine membris tamen sunt.

6. Junii 1600 Congregatio Concilii censuit, si beneficium hujusmodi sit sæculare, nihil subesse difficultatis, ut Michaël non teneatur habitum Religionis suscipere & profiteri, quod si a principio fuerit Regulare, & postea immutaverit statum concurrentibus his, quæ a jure communi requiruntur ad inducendam hujusmodi mutationem, itidem cogi oratorem non posse, ut habitum Religionis assumat, in eaque profiteatur. Quod si beneficium sit regulare talequeque nunc permaneat, collationem oratori, qui sæcularis est, tanquam de sæculari factam viribus carere.

2. *Infra sex menses religionem.*) Prioratus ob non susceptionem habitus & professionem non emissam intra tres menses restituendus, & prior ipse redarguendus.

REMISSIONES.

a *Ejusdem Ordinis expresse.*) Quod extranei, id est, alterius religionis alumni non possunt assumi ad Prælationes illius Religionis, ubi

non ſunt profeſſi, niſi id auctoritate Apoſtol. concederetur, vel conſuetudine introductum ſit, ut ex certo alio gremio eligendo aſſumatur, reſol. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom. 2 quæſt. 52. art. 8.

β *Quæ vero impoſterum, &c.*) Vide Flamin. de Reſign. lib. 4. q. 5. n. 2.

γ *Nonniſi Regularibus.*) Hæc verba eſſe conſultiva, docet Stephan. Grat. c. t. forens. c. 125. n. 12. * Vide Hieron. Cavallos in ſuis comment. q. 8 n. 3.

δ *Infra ſex menſes religionem, &c.*) Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. num. Et quod Reges Hiſpaniæ ſint adminiſtratores Ordinum Militarium, non Magiſtri, & non faciant profeſſionem, aſſerit Fr. Emman. tom. 2. 121. art. 3.

CAPUT XXII.

Superiora decreta omnino obſerventur, & quidem ſtatim ut potuerint obſervari.

Hæc omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſervari ſancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monaſteriis, Collegiis, ac domibus quorumcunque monachorum, ac Regularium, nec non quarumcunque Sanctimonialium Virginum, ac Viduarum, etiamſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, vivant, & quocunque nomine appellentur, ſub quacunque regula, vel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, vel gubernatione, vel quavis ſubjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscunque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcunque; α non obſtantibus eorum omnium, & ſingulorum privilegiis, ſub quibuscunque formulis verborum conceptis, 1. ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non conſtitutionibus, & regulis etiam juratis, atque etiam conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vere Regulares tam viri, quam mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula vel ſtatutis vivunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi eos ab eorum inſtituto, & obſervantia ſancta Synodus amovere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, ut omnia, & ſingula ſupradicta quamprimum executione demandentur; præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſteriis ſibi ſubjectis, & in omnibus aliis, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbati-

bus & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia provincialia suppleant, & coërceant. Regularium vero Capitula Provincialia & Generalia, & in defectum Capitulorum Generalium Concilia provincialia, per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur, ad laudem Dei omnipotentis.

DECLARATIONES.

1. *Ac mare magnum appellatis.* Omnia priviledia Sedis Apostolicæ etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino, sunt sublata, & ad terminos Concilii redacta. Pius IV. in constitutione edita anno 6. Pontificatus sui.

Per hanc derogationem Maris magni non possunt Regulares, cujuscunque Ordinis illi sint, in casibus Episcopis reservatis absolvere prout etiam annotatum est. cap. 2. Sess. 14 de servandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta hujus Concilii nihil derogant privilegiis Religiosorum, nisi quatenus Concilio ipsi sunt contraria.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regal. to. 1. q. 8. art. 6. & to. 2. quæst. 108. art. 2. in fine, & quæst. 112. art. 1. tom. 23. quæst. 23. art. 5. & in expl. Bullæ Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33.

β *Non obstantibus.)* Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 73. art. 3.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

CAPUT I.

Episcopi exemplo bono sint omnibus hominibus, abstineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: similiter & Cardinales.

α Optandum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant,

* α nec

* *a* nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si per præpositos suos viderint, non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam, cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animadvertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ad vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: imprimis vero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ non tantopere commendat Deo; † *b* sanctæ humilitatis exempla petere possint. β Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio *c* Carthaginensi, non solum jubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint; verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota ejus domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. *d* Omnino vero eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum & Apostolorum *e* Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, γ quæ Dei sunt, † ε consanguineis donent; sed, si pauperes sint, iis, ut pauperibus distribuant: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa, immo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, † ζ ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscunque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, *f* sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit; quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem, cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos convertant.

a c. magna de voto, & qualiter & quando, de accus. sup. Sess. 22. de Refor. c. 1. in princ.

b Psal. 101. Eccl. 3. 35. & 66. Matt. 10. & 18.

c Conc. Carth. 4. c. 15. Conc. Tolet. 2. c. 7. c. Episcopus, 41. dist. c. pro reverentia, 44. dist. sup. Sess. 3.

d Conc. Antioch c. 25. c. quisquis, c. sint manifesta, c. res Eccl cum seq. 22. q. 2.

e Canon Apost. 39. & 75. dist. 86. c. est probanda.

f Conc. Later. sub Leone X. Sess. 9. de ref. Curia.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 20. n. 69. vers. Secundum. P. Lenesm. in Sum. p. 2. tract. cap. 3. *del estado de los Obispos.* conclus. 24. dub. 2.

* *Vocatos esse intelligant.*) Vide supra Sess. 22. cap. 1. in principio de reformat. c. magna; de voto.

Quæ nos tantopere commendat Deo, &c.) Ut in Psal. 101. & Ecclesiast. 3. 35. & 66. Matth. c. 10. & 18. cum simil.

β *Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c.*) Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 1. c. 8. q. 6. vers. At enim contra hoc, p. 837.

γ *Quæ Dei sunt.*) Vide Innocent. in c. Cum super. n. 3. de causa possess. & propr. Tiraq. de Constit. limit. 16. n. 3. Navar. comment. 2. de Regul. n. 3.

δ *Consanguineis denent.*) Vide Cavall. commun. contra commun. q. 388. n. 43. Fr. Ludov. Bejam. Respons. casuum conscient. d. 2. cap. 25. fol. 246. Pat. Paul. Comit. Respons. Moral. lib. 1. q. 70. num. 20. Cald. Pereira. de potestate elig. c. 13. num. 13. * Vide etiam Sarmiento de redit. Eccles. 4. p. 4. 6. n. 15. Guttier. lib. 2. pract. q. 114. n. 16. Cavalcan. decis. 29. n. 56 & 57. p. 2. Ab intestato autem consanguineos proximiores, & non Episcopum, vel Ecclesiam eis hodie succedere debere, affirmant relati a Cened. collect. 12. ad Decretales ex n. 15 quibus accedunt alii congesti per Azed. in l. fin. tit. 8. lib. 5 novæ recopil maxime num. 4. Didac. Covarr. in c. cum in officiis, de testam. num. 9. vers. Sed. & quantum. Navarr. Didac. Perez. Gregor. Lopez. & alii relati, & sequuti a Salzedo ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 132. in lit. A. Ludov. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c 10. num. 54. Didacus Spino olim Præceptor meus Salmantinus in suo speculo testam. in glos. 13. rubrica num. 15. ac etiam Palati. rubr. Jul. Clar. Avendanus, Matienc. Guttier. Barbos & alii relati & sequuti per Hier. Cavall. in d. q. 388. ex num. 36. 38. & 42. quibus accedunt Bellon. cons. 3. n. 8. & Joan. Roland. cons. 11. num. 61. vol. 4. Meres de majorat. 1. p. q. 1. n. 54.

ε An Prælati possint bona Ecclesiæ suis cognatis in Emphyteusim concedere? Vide Concil. Brachar 4. act. 5. c. 28. Menoc. cons. 79. n. 1. & 4. cum seqq. Surd. de Alim. tit. 8. privil. 92. n. 2. Flam. de Resignat. lib. 9. q. 17. n. 124. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 9. c. 2. Cardoso in praxi judicum, verb. Emphyteusis, n. 21. Cald. d. c. 13. n. 8. & 11.

† *Eos S. Synodus monet.*) Vide Sarmientum. d. q. 6. n. 15. & 16. Guttier. d. n. 16. Cavallos. d. q. 388. n. 62. & 63.

ζ *Ut amorem humanum, &c.*) Vide Navar. de Spoliis Cler. §. 19. n. 2.

CAPUT

CAPUT II.

oſeſſio fidei emittenda eſt ab omnibus gradum aliquem nominatum adepturis, aut beneficium Eccleſiaſticum obtinturis, ipſis univerſitatibus, verbi divini interpretibus, ac Doctoribus.

Cogit temporum calamitas, & invaleſcentium hæreſum malitia, ut nihil ſit prætermittendum, quod ad pulorum ædificationem, & Catholicæ fidei præſidium deatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus Paarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnis aliis, qui de jure, vel conſuetudine in Concilio Provinali intereſſe debent, ut in ipſa prima Synodo Provinciali, ſt finem præſentis Concilii habenda, ea omnia, & ſingu-, quæ ab hac ſancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam cipiant; nec non veram obedientiam ſummo Romano ontifici ſpondeant, & profiteantur, ſimulque hæreſes nnes a ſacris Canonibus, & Generalibus Conciliiis, præſernque ab hac eadem Synodo damnatas, *a* publice deteentur, & anathematizent. Idemque inpoſterum quicune in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcoposie promovendi, in prima Synodo Provinciali, in qua ipſi terfuerint, omnino obſervent. Quod ſi quis ex ſupradiis omnibus, quod abſit, renuerit, Epiſcopi comprovinales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub œna divinæ indignationis teneantur; interimque ab ejusem communione abſtineant. Cæteri vero omnes, ſive in ræſenti, ſive infuturum beneficia Eccleſiaſtica habituri, & ui in Synodo Diœceſana convenire debent, idem, ut ſupra ı ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faiant, & obſervent: alias ſecundum formam ſacrorum Caonum puniantur. Ad hæc, omnes ii, ad quos univerſitaum, & 1. ſtudiorum generalium cura, viſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eiſdem Univerſitaibus Canones, & decreta hujus ſanctæ Synodi integre reciiantur, ad eorumque normam Magiſtri, Doctores, & alii n eiſdem Univerſitatibus ea, quæ *b* Catholicæ fidei ſunt, oceant, & interpretentur, ſeque ad hoc inſtitutum initio cujus-

a c. ſicut & c. excommunicamus, in 2. de hæret. c. 2. in fide ſum. Trin. cum ſim.

b Vide Seſſ. 5. c. 1. de reform.

terit, abstineant se tam in procedendo; quam definiendo a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto, sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos, 9. per mulctas pecuniarias, 10. quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, * per suos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum aliaque juris remedia procedere, & causas definire. 11. Quod si executio realis, vel personalis adversus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga judicem contumacia, *a* tunc eos etiam anathematit mucrone arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis vel personalis, ut supra, fieri poterit, erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit; licebit judici hoc spirituali gladio † in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente saltem bina monitione, etiam per edictum id postulet. ♪ Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui * prohibere Ecclesiastico judici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint observata; cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *b* 12. excommunicatus vero quicunque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis, per annum insorduerit; etiam contra eum tanquam de hæresi suspectum, procedi possit.

a c. si quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

b c. rogo, cum seqq. 11. q. 3. c. nulli. cum desideres, & c. si concubinæ de sent. Excomm.

DECLARATIONES.

1 *Quamvis excommunicationis gladius.*) Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet, sicut a Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, ut Apostolicæ Sedis delegatus, nisi in casibus a jure expressis.

Sobrie tamen.) Gladius excommunicationis maxima cum circumspectione est exercendus, ne despectus Ecclesiasticæ disciplinæ oriatur.

Cum ordinarius tanquam delegatus mandat aliquid sub pœna excommunicationis (quod in defectum vel alias acquiri potest) potest appellari etiam quoad effectum suspensivum, ita ut excommunicatio

tio poſtea lata, ſit nulla. Congregatio enim reſpondit, debere ipſum tanquam delegatum abſtinere ab hujuſmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ nonniſi in ſubſidium eſt exercenda, ab ea tamen (ſi cui comminetur) dari utique appellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illæ*) Vicarius Generalis, & ad id facultatem habens ab Epiſcopo, poteſt ſine prævia cognitione facta ab ipſomet Epiſcopo, excommunicationem ad finem revelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipſe Vicarius cognitionem adhibeat, & quamvis nonnulli Illuſtriſſ. DD dubitarent ex illis verbis, *a nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo*, quia taxative alios excludunt, Congregatio tamen ſub die 18. Februarii, 1583. primam firmavit reſolutionem.

4. *Ad finem revelationis.*) Excommunicationes, quæ ad finem revelationis fieri ſolent, concedi non poſſunt a Commendatore Abbatiæ hominibus ſibi ſubjectis, quæ dicitur eſſe nullius diœceſeos, minuſque a vicini Epiſcopi juriſdictione ejuſdem Abbatiæ, cum ea vere Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, ſit nullius diœceſeos. Dicatur propterea, ſi quibus hoc remedio opus erit, confugiendum eſſe eis ad ipſam Sedem Apoſtolicam; a qua hujuſmodi generis excommunicationes impetrent. *Infra hoc cap.* §. *A nemine*, & §. *Epiſcopus non poteſt.*

5. *A nemine prorſus.*) Vicarius tamen generalis poteſt has excommunicationes decernere adhibita cauſæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiam nullius Diœceſeos (etiamſi in ſuis territoriis juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habeant, etiam privative quoad Epiſcopum) Epiſcopis inferiores, qui ante Concilium hujuſmodi excommunicationes concedebant, vel ex jure proprio, vel ex privilegio, vel etiam ex immemorabili conſuetudine, hodie non poſſunt, ſed tantum Epiſcopi. Ideo eos, qui ſunt nullius Diœceſeos, & quicunque alicui Epiſcopo non ſunt ſubjecti, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ, ipſam ſanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Supra hoc c.* §. *ad finem.*

Et hæc poteſtas competit Vicario Capituli Sede vacante, ut reſolutum fuit die 14. Auguſti 1586. quia ad Capitulum tranſeunt, ea ſunt juriſdictioni neceſſaria, ut eſt excommunicatio.

Epiſcopus non poteſt concedere excommunicationes, quæ ad finem revelationis (ut ajunt) fieri ſolent, hominibus beneficii, quod ſit nullius Diœceſeos, minuſque poteſt concedi ab obtinente dictum beneficium: ſed eis confugiendum eſt ad Sedem Apoſtolicam, ſi quando his excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex ſententia Pii IV. die 6. Octob. 1579. *Sup. hoc c.* §. *ad finem.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Epiſcopis ſolis ſunt decernenda, & inferiores Ordinarii, etiam exempti, & immediate Sedi Apoſtolicæ ſubjecti ac nullius Diœceſeos, ea concedere non poſſunt, ſed ad Sedem Apoſtolicam pro eis eſt recurrendum, cum nec

Episcopis vicinioribus ea concedere permittatur. *Hoc sæpe declaratum supra hoc cap.*

22. Jan. 1598. Congregatio Concilii censuit. Abbati aliive inferiori, quamvis nullius Diœcesεos existat, & jurisdictionem quasi Episcopalem obtineat, post Concilium non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis vel subtractis fieri solent, decernere, sed debere ejus subditos ad eas obtinendas sedem Apostolicam adire: idemque esse observandum, si hujusmodi inferior intra fines alicujus Diœceseos existens jurisdictionem quasi Episcopalem privative ad Episcopum habeat, sitque privilegio sedis Apostolicæ immediate subjectus, nam jus hujusmodi excommunicationes decernendi in ejus subditos, neque ad ipsum, neque ad Episcopum pertinere, sed adire sedem Apostolicam oportere. Quod si inferior jurisdictionem quidem quasi Episcopalem in certa parte Diœceseos habuerit: si appellationes ab eo ad Episcopum devolvantur. hanc facultatem in illius subditos ad Episcopum etiam pertinere, nisi, ubi ea jurisdictio esset inferiori per privilegium quæsita, ex tenore privilegii aliud resultaret.

Taurin. 27. Aug. 1592. Congregatio Concilii censuit, si juxta cap. 3. Sess. 25. de Reform. literis monitorialibus ad finem revelationis, quæ etiam pro rebus subtractis ferri possunt, relaxatis, propalatum aliquid revelans fuerit, posse actorem contra eos, qui aliquo judicio laboraverunt, sive causa fuerit civilis, sive criminalis, judicium experiri, in eoque se legitime probaverit obtinere, & si executionem judicati neque realem, neque personalem habere voluerit, tunc, & non prius licere Judici spirituali gladio excommunicationis, si causæ qualitas id expostulaverit, in eos condemnatos uti.

6. *Præterquam ab Episcopo.*) Vicario etiam licet, sed ex speciali mandato, & non alias, non autem Commendatario, neque ab Episcopis in beneficiis commendatis, si nullius Diœceseos erunt. *Et hoc valde sæpe.*

An possit Episcopus delegare Vicariis foraneis facultatem concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, non obstante decreto c. 3. Sess. 25. dum tamen expresse, & in specie hujusmodi facultas tribuatur.

6. Jun. 1592. Congregatio sibi certo persuadet, per Episcopum id non, nisi personis circumspectis & gravibus, quorum noverit prudentiam & judicium, esse commissum.

7. *Et conscientia sit positum.*) Episcopus non debet facultatem concedendi literas monitorias pro rebus perditis committere quibusvis foraneis personis, sed eis duntaxat, quæ graves, honestæ & cæteris bonis qualitatibus sint præditæ.

In causis vero judicialibus.) Excommunicatio lata a Judice Ecclesiastico, priusquam legitime constet de impedimento, vel perturbationibus, propter quas non potest devenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione; debent tamen Ordinarii

dinarii curare, ut in excommunicationibus proferendis observetur decretum a Concil. Trid. hoc cap.

8. *Quandocunque executio realis.*) Excommunicatio lata a judice Ecclesiastico priusquam legitime constet de impedimendo vel perturbationibus, ob quas non potest devenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione. Debent tamen Ordinarii curare, ut in excommunicationibus proferendis observentur Decreta Conc. Trid.

9. *Per mulctas pecuniarias.*) In mulctis, quae ex ordinatione Concilii Tridentini sunt applicandae locis piis, idem Concilium Tridentinum est observandum.

10. *Quae locis piis.*) Poenae fori Ecclesiastici piis locis sunt applicandae, nec valet consuetudo contraria, per quam pars poenarum applicatur Vicario, vel Camerae Episcopali, etiam in minima parte.

11. *Quod si executio realis.*) Si sint duo in solidum obligati pro eodem debito, & contra unum tantum deveniri potest ad executionem realem vel personalem, non debet laxari censura (etiam ad instantiam creditoris) contra eum, circa quem non potest deveniri ad executionem realem aut personalem. Ita Congregatio die 12. Decemb. 1585.

Congregatio Concilii censuit, si sint duo in solidum obligati in forma Camerae pro eodem debito, & contra unum tantum possit deveniri ad executionem realem, vel personalem, non posse contra alterum, contra quem non potest fieri executio realis vel personalis, ad instantiam creditoris in subsidium relaxari censuras. Ult. Jan. 1600.

12. *Excommunicatus vero.*) Excommunicatus tanquam contumax a contumacia, si coram Ordinario compareat, & sit paratus stare juri, debet per eundem absolvi.

An si judex deficientibus caeteris remediis velit excommunicare Canonicos ex hoc cap. 3. necessarium sit, ut ex actis constet, realem & personalem executionem fieri non posse, an vero sufficiat hanc constare extra judicium? Congregatio censuit debere ex actis constare: sed si non sic potest constare, respondit, quod sufficiat probari per nuntii relationem, alias exequi non posse.

REMISSIONES.

α Vide Quarant. in summa Bullar. verbo Concilium provinciale, vers. Trigesimo sexto in fine. Sayr. in Clavi regia, lib. 9. c. 15. n. 20.

* *Aut levibus ex rebus.*) Vide Fr. Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 11. p. 45. & seq. Farinac. in prax. crim. q. 97. n. 98.

β *Quapropter excommunicationes illae, quae monitionibus praemissis, &c.* Ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem revelationis sub excommunicationis poena vide Joan. de Nevizan. in sua Sylva nup. lib. 3. verbo Monitoriae, Navar. in Repert. c. inter verba 11. q. 3. concl. 6. Carol. 66. Franc. Marc. decis. 850. 852. & 853. Achil. de Graffis, decis. 6. de Sent. excomm. Zerol. in

 praxi

praxi Episcop. p. 1. verbo Excommunicatio, pag. mihi 134. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 11. Pat. Henriq. in Sum. lib. 5. de Excomm. cap. 18. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 59. art. 4. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarantam in Summa Bullarii. verbo Excommunicatio ad finem revelationis, pag. 231. & verbo Archiepisc. auctoritas, vers. 10. Auctoritas in fine, pag. mihi 77. resolvit, quod si Episcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem revelationis denegaret, licet parti appellare ad Metropolitanum, quamvis resideat in ejus arbitrio eas concedere. Ut prædictarum litterarum monitorialium concessio obtineatur, quod debent quinque concurre, asserunt Doctores infra citati. Primum esse, quod nominatim contra testes non concedantur ratione formæ, nisi prævia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter: quamvis sine Canonica monitione non procedatur ad excommunicationem, dicit Franc. Marc. decis. 851. & 853. per 2. per text. in c. constitutionem, de Sentent excomm. lib. 6. Secundum esse, quod res, pro qua hujusmodi literæ conceduntur, non sit minimi, aut exigui momenti, refert Franc. Marc. decis. 803. p. 2. & Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. dec. 90. Tertium esse, quod contineant clausulam justificativam, alias sunt invalidæ, decidit Sayr. decis. 3. de Censib. & decis. 3. de Clerico excomm. minist. Quartum esse, quod Adversarius non sit certus, alioquin via ordinaria esset expediendum, testatur Alexan. Raud. decis. 60. Quintum esse, quod dentur hæ literæ monitoriales in subsidium, id est, deficiente alia probatione, resolvit Sayr. decis. 4. de censib.

† *Ad finem revelationis, &c.*) Vide Maur. Burgium de modo proced. ex abrupto, centur. 11. q. 8. n. 233. & alios relatos per Ricc. collectan. 120. part. 1. & collectan. 1422. Pag. 4.

γ *Præterquam ab Episcopo.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Vicario, vers. 17. p. 338. Quid in Vicariis Episcoporum? Vide P. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 29. n. 16.

* *Causaque diligenter, &c.*) Vide text. in c. Episcopi, in c. nemo Episcoporum, & c. nullus sacerdotum 11. q. 3. in c. Sacro. de sent. excomm. Covar. D. Tho. & alios relatos per Salzed. Bern. Diaz. in praxi can. c. 38. lit. B. & in c. 76. lit. C.

† *In causis vero judicialibus, &c.*) Vide Guttier. de juram. confirm. 1. p. cap. 17. num. 9. Seguram in director. Judicum 2. p. c. 13. n. 34. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. c. 151. n. 5. Pax. in prax. tom. 2. c. uni. n. 7. & 8. Bobadillam in tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 17. n. 169. Jac. Berritam cons. 3. n. 36. & in cons. 4.

* *Personarumque districtionem, &c.*) Vide Covar. 1. lib. variar. c. 2. n. 9. Salzed. ad Bern. Diaz. supr. in c. 122. lit. A. & Bobadillam. d. c. 17. n. 195. Azeved. in l. 5. tit. 1. lib. 2. novæ recopil. n. 77.

† *Hoc spirituali gladio, &c.*) Vide Azeved. in lib. 3. tit. 2. n. 3. lib. 1. novæ recop. Bobadil. d. lib. 2. cap. 15. per totum.

δ *Nefas autem sit, &c.*) An per hoc Decretum videantur prohibi-

tæ

ta tuitivæ appellationes? Negant Barth. Humad. lib. 13. Gloss. 4. tit. 13. p. 2. Vivald in Candelab. p. 2. in Explicat. Bullæ Cœnæ Domini casu 16. a. n. 114. Latissime Azeved. lib. 2. vers. Item & decimo quarto tit. 6 l. 1. Recop.

[a] *Sæculari cuilibet magistratui, &c.*) Vide Cenedo in collectan. 17. ad decretales n. 2. post Vivald. Azeved. & alios, & Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 102. lit. A. Bobadil. d. lib. 2. c. 18. n. 139.

[s] *Per annum insorduerit.*) Vide Cov. in c. Alma mater. p. 1. §. 7. a n. 10. Mandos. in Annal. cas. a n. 90. & in praxi tit. de Ingrat. c. 5. Decah. Reg. 153. vers. Quarto amplia. Rebuff. in Repet. cap. Postulasti, de Clerico excomm. minist. a n. 108. & in praxi tit. declarat. novæ provis. verbo Teque absolventes n. 10. Maran. de Ordine judic. p. 6. cap. de contumacia. n. 35. Simanch de Cathol. instit. cap. 14. a n. 2. & c. 27. n. 4. Paul. Fusc. de Visit. lib. 1. c. 29. n. 8. Perez. l. 1. vers. Et excommunicatus persistens tit. 5. & l. 9. in Gloss. verbo, *est muiori descomulgado*, tit. 19. l. 8. Ordin. Humad. lib. 32. Gloss. 2. a princ. tit. 19. p. 1. Salzed. in praxi c. 116. a n. 4. Azeved. ad lib. 14. n. 14. tit. 1. lib. 4. novæ recop. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Clericus, pag. 78. ad fin. Fr. Emm. q. Regul. to. 2. q. 103. art. 3. in fine. † (Jo. Gut. in q. can. lib. 1. c. 12. num. 20. Cened. plures referens collect. 13. ad decretum.) Gonz. ad Reg. 8. Cancel. gl. 15. n. 103. cum seq. Stephan. Grat. discep. forens. c. 119. n. 2. cum seq. qui duo posteriores resolvunt, quod si quis fuerit excommunicatus propter debitum civile, ob non solutionem alicujus rei, non habebit locum hujusmodi privatio propter insordescentiam.

CAPUT IV.

Episcopi, Abbates, & Generales Ordinum possunt pro sua conscientia statuere omne, quod magis expedire judicaverint circa Missarum numerosarum recitationem.

[a] Contigit sæpe in quibusdam Ecclesiis vel 1. tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel Eleëmosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inveniatur, qui velit huic se muneri subjicere; unde depereunt piæ testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur; Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest impleri; facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diœcesana, [b] itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in præ-

dictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, 2. statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, 3. ut eorum semper defunctorum 4. commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

DECLARATIONES.

3. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, ex decreto Concilii, c. 4. Sess. 25. non licere Episcopo reducere onera Missarum beneficio in fundatione apposita.

28. Jan. 1600. Congregatio Concilii censuit, redditus pia testantium voluntate pro Missarum celebratione aliisque piis usibus relictos, posse ab Episcopo in distributiones quotidianas, neque in alium usum, quantumvis pium, ullo modo converti.

1 *Tam magnum Missarum.*) Caput hoc intelligendum est de Missis tantum & non de aliis suffragiis.

Hoc decretum habet locum etiam in reductione Officiorum pro defunctis.

Improbata fuit certa taxa Eleemosynarum, pro Missis a testatoribus præscriptis. Non intelligitur hoc Capitulum de Missis in fundatione impositis, sed de relictis.

2. *Statuere circa hæc, quidquid, &c.*) Congregatio censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Cleri; debere tamen eum requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus a jure expressis de Synodo.

3 *Ut eorum semper defunctorum.*) Hæc dictio *semper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, sed intelligi debet *semper singulis Missis*, quas jure reductionis celebrari contigerit.

4. *Commemoratio fiat.*) Hic satis fit per intentionem applicationis Missarum per preces, quæ offeruntur in secundo Memento, & per Collectas fieri possunt. Religiosi, qui ob paupertatem Sacerdotum Missarum oneri satisfacere nequeunt in suis Capitulis provincialibus, prout magis expedire judicaverint, providere poterunt.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Bracher. act. 4. cap. 26. in fine. Seraph. dec. 611. Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 252. n. 13.

β *Itemque Abbatibus & Generalibus Ordinum.*) Optime Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Missa §. 3. pag. 128. Fr. Emman. qu. Regul. to. 1. q. 43. art. 13.

CAPUT V.

Rebus bene constitutis, & certum onus annexum habentibus nihil omnino detrahatur.

Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis Ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex

ex beneficiorum quorumcunque 1. erectione, seu fundatione aut aliis constitutionibus, 2. qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta, in beneficiorum collatione, seu in α quacunque alia dispositione, 3. eis non derogetur. β Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocunque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in nulla provisione detrahatur: & aliter facta provisio surreptitia censeatur.

DECLARATIONES.

1. *Erectione seu fundatione.*) Habens Cappellam, non tenetur promoveri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non sit, ut Capellanus per seipsum Missas celebret: attamen interea debet curare, ut per alium Missæ in illa Capella celebrentur; nec erit satisfactum oneri, si Missæ in alia Ecclesia erunt celebratæ.

2. *Qualitates aliquæ requiruntur.*) Congregatio censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente Patronorum consensu, derogare qualitatibus in beneficii fundatione appositis: ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat; non posse Episcopum illud ei conferre, qui nequaquam fuerit hujusmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Missam, nisi ex fundatione cautum sit, *ut per seipsum &c.*

3. *Eis non derogetur.*) Ne quidem de consensu patronorum, quorum circa hoc nulla est potestas, sed omnino observari debet fundatio. Itaque sublata est facultas, de qua Doctres in *c. cum accessissent, de Const. ubi Abbas, n.* 5.

REMISSIONES.

α *Quacunque alia dispositione.*) Quod valet conditio posita in fundatione beneficii, quod tale beneficium conferatur consanguineis, resolvunt Hojed. de benefic. p. 1. c. 23 n. 132. & c. 24. num. 107. Lambertin. de jure patron. p. 1. lib. 1. q. 9. princip. a n. 109. & lib. 1. p. 2. art. 2. q. 2. princip. a n. 1. Sebast. Medices de acquir. rerum domin. Glos. 1. p. 3. n. 352. Azeved. l. 14. n. 13. tit. 3. lib. 1. novæ Recopil. & lib. 5. n. 2. tit. 6. eod. lib. * Rota novis. decis. 194. n. 1. de qua per Farin. 2. p. civil. Vide etiam tradita per Azeved. in l. 9. tit. 6. lib. 1. novæ recop. n. 6. Gutier. cons. 1. n. 1. 11. 17. & 19. ubi quæ stante hoc decreto Episcopus non potest dispensare cum præservato, nec pro una vice, alternando qualitates a testatore requisitas adhuc cum consensu patroni, quod etiam Azeved. d. tit. 6. in lib. 5. num. 2. nisi consensus præstaretur a fundatore.

β *Idem in præbendis.*) Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. glos. 9. §. 2. n. 19. & vide quid Glos. 29. n. 3.

CAPUT VI.

Præscribitur modus, quem observare debet, Episcopus visitans Capitula exempta, ac personas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quam aliter.

a Sup. Sess. 6. de ref. c. 4.

b Infr. c. 14. & sup Sess. 24. de Matri. c. 8.

c c. qualiter c. 2. de accus. & c. tuæ, de pœn.

d Concil. Cart. 4. c. 35. c. Epis. in Ecclesiis, 95. dist.

1. a Statuit sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum sub fel. rec. Paulo III. *a* quod incipit, 2. Capitula Cathedralium, observetur, non solum, 3. *β* quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus, 4. contra aliquem ex contentis, 5. in dicto Decreto procedat, ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infra scripta omnia locum habeant, videlicet 6. *γ* ut Capitulum initio cujuslibet anni 7. eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, * & assensu Episcopus, 8. vel ejus Vicarius, tam 9. in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusive, 10. coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, 11. aut consueto tribunali, procedere teneatur. ‹ Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: & si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio devolvatur; & juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosque producant juris effectus. *b* 11. In criminibus tamen 13. ex incontinentia provenientibus, de qua in Decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne judicium eludatur, & ideo opus sit 14. personali detentione, † *c* possit initio solus Episcopus 15. ad summariam informationem; & necessariam detentionem procedere: servato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti * ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. *d* Episcopis præterea ubique is honor

tri-

tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in Choro & in Capitulo, 16. in Processionibus, & aliis actibus publicis sit 17. prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & 18. præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. 19. Quod si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur. *a* 20. Episcopi ipsi, 21. Capitulum convocent, 22. vota exquirant, & juxta ea concludant. Absente vero Episcopo omnino hoc 23. ab iis de Capitulo, ad quos hoc de jure, vel consuetudine spectat, perficiatur, 24. nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus 25. Capituli jurisdictio, & potestas, si quæ eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. 26. Qui vero non obtinent dignitates, 27. nec sunt de Capitulo, ii omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subjiciantur: ¿ non obstantibus, quoad supra dicta, privilegiis, etiam ex fundatione competentibus, 28. nec non consuetudinibus, 29. etiam immemorabilibus, † sententiis, juramentis 30. concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, *b* salvis tamen in omnibus privilegiis, quæ Universitatibus Studiorum generalium, † seu earum personis sunt concessa. 31. Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant; in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive Concordiis, seu quocunque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quam præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit.

a c. novit. cum seq. de his, quæ fiunt a prælat. sine cons. cap.

b c. jur. alleg. in meo tract. de privilegiis scholarium, maxime privil. 64. cum seq.

DECLARATIONES.

1. *Statuit sancta Synodus.*) Decretum hoc loquitur solum de Capitulis exemptis, & iis, quæ consuetudine aut alio speciali jure se tuebantur adversus Episcopos, ea autem jura Episcopo sunt restituta; sed illis non utetur nisi cum consilio, & assensu duorum electorum ex capitulo, &c. Non exempta autem capitula non comprehenduntur, etiamsi multa habeant privilegia.

2. *Capitula Cathedralium.*) Hoc Decretum non pertinet ad Ecclesiam cathedralem tanquam cathedralem, sed tanquam exemptam: unde collegiata, quæ prius non erat exempta, sed in omnibus Episcopo subjecta, si postea est erecta in Cathedralem, non comprehenditur hoc Decreto.

Si Capitula, de quibus hoc Decretum & supra Sess. 6. c. 4. sunt exempta a jurisdictione Episcoporum, tenentur servare Decretum illius Concilii Provincialis, cui interfuit Episcopus.

3. *Quando Episcopus visitaverit.*) Debere ita observari Congregatio Concilii censuit. *Vide quæ supra notata sunt sess. 6. c. 4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt proposita varia dubia. *Primum.* An in visitatione Abulensis Ecclesiæ, vel personarum Episc. necessario deberet assumere Notarium & Secretarium Capit. vel potius unum ex suis Notariis quem ipse ad hoc elegisset, cum in Concil. Trident. hoc c. 6. expresse sit dispositum, quod acta fiant coram Notario Episcopi? *Secundum*, an Episcopus visitando possit solus sine adjunctis Capitularibus peccata & excessus Capitularium (quos correctione & punitione dignos reperit) corrigere, punire & emendare? *Tertium*, an Episcopus vel ejus Vicarius, quando simul cum adjunctis Capitularibus, extra visitationem, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt juxta formam Concil. Trident. hoc c. 6. debeat ei servire Fiscalis ipsius Episcopi, qui crimina accuset & prosequatur? vel potius, an ad hoc munus sit assumendus & nominandus alius Fiscalis ex servitoribus vel Capellanis dictæ Ecclesiæ Abulensis?

Ad hæc ita responderunt Domini Cardinales, & quidem ad *Primum*, quod in visitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Episcopo esset assumendus, non illi tamen Capitulo suspectus. Ad *Secundum*. Non teneri Episcopum in præfata visitatione adhibere adjunctos Capitulares; & aliquod crimen posse per se corrigere & punire, non tamen pœna ordinaria, sed ea, quæ ad morum magis emendationem, quam punitionem respiciat. Ad *Tertium*. Posse eundem Episcopum assumere fiscalem vel alium, quem ipse deputare maluerit.

Ex parte ejusdem Episcopi denuo proposita fuerant hæc dubia? *Primum* est: An Episcopus solus, absque adjunctis Capitularibus possit Capitulum visitare. *Secundum*: An hæc visitandi facultas extenderetur etiam ad res & bona Capituli, ejusque administratores. *Tertium*: An hujusmodi decisio haberet locum etiam casu quo administratio rerum & bonorum inter Episcopum & Capitulum esset communis. *Quartum*: Quatenus Episcopo competat facultas visitandi, etiam tunc, cum administratio est communis, an præscribendus sit modus Episcopo, ne immutet aut tollat decreta ab administratoribus facta, ne eorum potestas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*: An liceret Episcopo exigere juramentum a visitatis. *Sextum*: An de rebus scandalosis tantum, & publicis, an etiam secretis & occultis in visitando posset inquirere. *Septimum*. An essent danda transumpta eorum, quæ Episcopus visitando punitione digna reperisset. *Octavum*: An Capitulum possit visitari ab Episcopo in sua domo Episcopali, an in loco Capitulari tantum. *Nonum*: An Episcopus visitando possit recusari, tanquam suspectus. *Decimum*: An Episcopus visitans, juramentum, & acta visitationis in scripturam redigere possit, præsertim si respiciebant personas Capitulares, contra quas nonnisi cum adjunctis est procedendum, juxta hoc cap. *Ad primum, de visitatione*, respondit Congregatio, Episcopum posse. Quod si (ut prætenditur) Capitulum

pitulum habet statutum ab Apostolica Sede confirmatum. Hunc articulum Congregatio rejecit ad Rotam, dummodo interea non retardetur visitatio. *Ad secundum* respondit, facultatem visitandi etiam ad res & bona Capituli, ejusque administratores extendi, alias elusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum usurpatores non castigaret. *Ad tertium* respondit, prædictum Episcopum etiam eo casu visitare posse, non excedendo tamen terminos visitationi præscriptos. *Ad quartum*, nullum alium Episcopo præscribendum modum quam quod juxta visitationis limites se contineat. *Ad quintum*, de juramento, non licere in visitatione præparatoria; secus in Capitulo; an autem depositiones testium sint redigendæ in scripturam? Congregatio dixit maturius utraque parte informata, se deliberaturam. *Ad sextum*, respondit posse etiam in iis. *Ad septimum*, de transumptis dandis, posse itidem in præparatoria, secus vero in Episcopali. *Ad octavum* dixit, Episcopum non posse nec potuisse visitare in domibus Episcopalibus, sed cum visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ipsum, quo Capitulares congregari & eorum actus expediri consueverunt, si tamen id congrue fieri potest: sin minus ad locum congruum & commodiorem. Sed semper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties prosequi voluerit visitationem alicujus particularis personæ de Capitulo. *Ad nonum* respondit, sæpe dictum Episcopum recusari non posse, nec cum generalem visitationem aggreditur, nec cum ad specialem descendit, si modo sine strepitu & figura judicii procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, sed eas tantum, quæ morum emendationem respiciunt, & modum corrigendi non excedant. *Ad decimum, & ultimum*, de redigendis in scripturam juramento & actis visitationis, respondit, id non posse.

Congregatio censuit de voto Rotæ, hoc Decretum non solum comprehendere Capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia rite se posse tueri, non modo adversus visitationem, ut c. 4. Sess. 6. sed etiam adversus ea, quæ hic disponuntur, quando agenda sunt extra visitationem, sive vigore privilegiorum etiam ex fundatione competentium, nec non consuetudinum etiam immemorabilium, sententiarum, juramentorum & concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores.

Fuit dubitatum, an portionarii, qui habent vocem in Capitulo, possent visitari ab Episcopo absque adjunctis: & fuit resolutum, quod sic, quia etiamsi habeant vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo sint Canonici tantum. *Fel. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo, non operatur, quod quis sit de Capit. *gl. & Dd. in Clem. 2. de ætat. & qualit.*

Con-

casu quo portionarii de consuetudine, aut ex privilegio Apostolico vel Ecclesiæ statuto in capitulo vel semper vel plurimum haberent vocem.

8. *Vel ejus Vicarius.*) Congregatio censuit, Vicarium non teneri procedere cum adjunctis, nisi prout tenetur Episcopus.

9. *In formando processum.*) Aliter tamen censuit Congregatio, quando a capitulo uniuscujusque Ecclesiæ collegiatæ non ea omnia observari debeant, quæ decreta sunt hoc capitulo.

10. *Coram Notario tamen ipsius Episcopi.*) Etiam in visitatione, quando est adhibendus Notarius. non tamen ad electionem Vicarii cum adjunctis. Id servandum est tam in extrajudicialibus, quam in judicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Episcopo procedant in causis Canonicorum: nullum tamen jus habent in electione Fiscalis, qui intervenire solet in criminibus Canonicorum reorum, sed ejus electio ad Episcopum pertinet.

Excluso Notario capituli, electio Fiscalis ad Episcopum solum pertinet, Episcopus vero potest assumere suum Fiscalem vel alium quemcunque voluerit deputare.

11. *Aut consueto tribunali.*) Ad electionem Episcopi vel ejus Vicarii, dummodo non fiat in Ecclesia, Vicarius Episcopi debet convenire in consueto tribunali, eo casu quo procedit cum adjunctis, quod erat in Ecclesia Salamantina in claustro, dummodo sit extra corpus Ecclesiæ.

Episcopus potest sedere pro tribunali quocunque loco Diœcesis non exempto, ubi maluerit. *Ita c. cum Episc. de off. Ord. in 6.*

12. *In criminibus tamen.*) Episcopus in visitatione potest inquirere de criminibus occultis, & non solummodo de publicis & notoriis.

Cum magister Capellæ, cæterique cantores & Organista sint de capitulo, an istos Episcopus punire sine adjunctis possit? Congregatio censuit, nisi hæ personæ comprehendantur in confirmationibus Apostolicis, ex consilio in hoc cap. omnes, qui non obtinent dignitates, neque sunt de capitulo, in causis Ecclesiasticis Episcopo subjici.

13. *Ex incontinentia.*) In crimine concubinatus potest Episcopus solus ad informationes & carcerationem procedere, ubi de fuga timetur, idque absque monitione, & forma hic præscriptis.

14. *Personali detentione.*) Carceres pro capitularibus delinquentibus in domo Episcopi esse debent.

In loco decenti custodiantur, licet cononici sint custodiendi in loco decenti, carcer tamen debet esse in domo Episcopali, & non in Ecclesia.

15. *Ad summariam informationem.*) Etiamsi absque monitione illa, de qua infra c. 14.

Congregatio Concilii censuit, Decretum d. c. 6. Sess. 25. habere locum in his tantum capitulis, quæ exemptione, consuetudine, aut alio speciali jure se tuebantur adversus jurisdictionem Episcopi, tanquam adepta esset capitulis tantum hujusmodi exemptio, aut aliud jus speciale, quo ante 23. Aug. 1599.

Conci-

Concilium arcebantur; tum etiam jurisdictionem, quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Episcopo esse restitutam, qui tamen non aliter ea uti plane debet, aut potest, quam cum consilio & assensu duorum Canonicorum a Capitulo ad praescriptum ejusdem Concilii electorum.

De quorum consilio & assensu Consilium & assensus duorum Canonicorum a Capitulo pro causis criminalibus electorum ab Episcopo quaerendum non est, si Capitulum totum deliquerit, aut illi duo electi.

Episcopus visitans tenetur dare transumptum, si receperit aliquod delictum carceratione vel castigatione dignum.

Mulctae, quae exiguntur a Capitularibus, non sunt aliquibus eorum functionibus applicandae, veluti portionibus, sed piis locis.

Episcopi convocare Capitulum ad libitum possunt, dummodo non proponant de re ad commodum suum vel suorum spectante. Capitulum quoque ipsum potest, quandocunque voluerit, se congregare. *Infra hoc c. §. Quod si aliquid.*

16. *In processionibus.*) Ad Episcopum pertinet cum consil. Capituli decernere & edicere, quo & qua dirigendae dedu.eadaeque sint processiones, non obstante immemorabili consuetudine, prout est in Decreto Concilii.

Hoc Capituli consilium declaravit eadem Congregatio intelligi oportere in processionibus duntaxat publicis, non autem in privatis. Privatas autem processiones illas intellexit, in quibus alieni seu externi Clerici non evocantur, sed a Capitularibus & Cathedralibus tantum fiunt ob aliquas particulares causas. Porro in publicis processionibus absente Episcopo eandem facultatem habet Vicarius Generalis in processionibus decernendis & dirigendis, quam Episcopus habere consuevit.

17. *Sit prima sedes.*) Per haec verba fuit resolutum, quod Rector Parochialis Ecclesiae Ripae Transenensis, qui ex immemorabili consuetudine deferebat in publica processione Sacramentum Ecclesiae, *juxta Clementinam unic. de reliquiis & vener. sanct. & sup. Sess. 13. Can. 6.* cedat Episcopo nuper electo, qui vult per se Sacramentum hujusmodi deferre. Sic Congregatio censuit de mense April. 1573.

18. *Et praecipua auctoritas.*) Non potest tamen solus Episcopus sine consilio Capituli edicere & erigere processiones, sed tenetur illud adhibere, sicut dicitur in hoc Decreto.

19. *Quod si aliquid Canonicis.*) Episcopo ex Decret. hujus c. quod ad convocationem Capituli spectat, ea duntaxat auctoritas est attributa, ut eo casu solo possit ipse suo arbitrio Capitulum convocare, vota requirere, & juxta ea concludere, dummodo non sit actum de re ad suum vel suorum commodum spectante. In reliquis Concilium suum unicuique jus reservavit. Eadem tamen Congregatio censuit, Episcopum convocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus judex esse non potest. Et qui de re spectante ad Episcopalem dignitatem potest esse judex, convocare potest Capitulum.

20. Episco-

:o. *Episcopi ipsi.*) Eo casu, quo res esset pertinens ad commodum Episcopi, ıcilium declaravit, quod Capitulum non potest convocari sine consensu & ılentia Episcopi, reliquos autem casus reliquit in terminis juris veteris. In ›itulis ergo non exemptis, quæ Ordinario subsunt, est servandum jus comne.

!piscopus controversiam habens cum Capitulo, non potest domi suæ Capiıım congregare, sed debet ad aulam capitularem convocare, in qua solitum Capitulum semper convenire.

ı1. *Capitulum convocent.*) in domibus propriis posset convocari Capitulum ı, quo non haberent Episcopi locum ad hoc specialiter deputatum & cetem, in quo solitum esset convocare, & congregare Capitulum.

!piscopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi suæ gregare, sed idem debet in aula capitulari convocari, in qua antea solitum semper Capitulum convocari.

)ubitatum fuit, an decretum Concilii hoc c. quo conceditur facultas Epipis convocare Capitulum, nisi de re ad suum vel suorum commodum speıte agatur, sit intelligendum, quando res ad se vel ad suos privato nomine tinet: an vero etiamsi pertinet ratione dignitatis Episcopalis? Congregacensuit, quod Episcopus convocare non possit Capitulum in illis casibus, ;uibus judex esse non potest, & si de re spectante ad Episcopalem dignitaı potest esse judex, convocare potest Capitulum Abb. in c. venerabile de ıl. in fin.

:apitulum N. prætendit, Episcopum non posse visitare personas capitulaalibi, quam in loco vel Camera Capituli, Congregatio censuit in loco deti.

2. *Vota exquirant.*) Episcopus non habet vocem in Capitulo.

3. *Ab iis de Capitulo.*) Absque consensu Episcopi.

/isitatio ad favorem cap. 4. sess. 7. & cap. hujus, eatenus competit ex his :retis, Episcopo, ut etiam liceat Decano & Capitulo Regulares personas Capitulo subjectas cumulative cum Episcopo, vel seorsum etiam ab eodem, a tamen excludendo ipsum Episcopum toties, quoties sua auctoritate uti erit) visitare, corrigere, & emendare, juxta antiquam & immemoram hactenus observatam consuetudinem.

4. *Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.*) Hoc intelligendum est, si Capiım est exemptum. Et ita observari jussit Congregatio cum Vicario Tarannsi.

5. *Capituli jurisdictio, & potestas.*) Declaratum fuit, debere hoc fieri juxta suetudinem & statuta hactenus observata, & idcirco non poterit cogi Ceılum ad tenendum Secretarium, qui sit Clericus in sacris constitutus, sed est habere laicum; Punctator vero debet esse Clericus in sacris constitutus, ındum Decretum Provincialis Compostellæ, revisum per S. D. N. anno 1565. ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ›bservetur, quia Concilium in hoc nihil innovat.

26. Qui

26. *Qui vero non obtinent dignitates.*) Qui non obtinent dignitates, nec sunt de capitulo portionarii, si in Cathedrali habent stallum, in choro vestem canonicalem, & votum consultivum; sunt de capitulo & comprehenduntur hoc Decreto.

Dubium faciebat Doctrina Innoc. *in c. 2. ad finem de instit.* ubi requirit, quod quis habeat jus Canonici, per ea quæ cumulat Fel. Sed visum fuit sacræ Congregationi Illustriss. Cardinalium, quod propter votum consultivum, quod habent illi portionarii, dicantur esse de capitulo, quantum ad dispositionem hujus cap. Nam qui habet vocem in capitulo, habet jus Canonici. *Fel. in c. cum acc. num. 34. de constit.* quid autem de dignitatibus faciendum sit, tenendum est, sicut per eum ibidem dicitur.

27. *Nec sunt de Capitulo.*) Et si subsint capitulis, vel illis inserviant, aut famulentur foris, aut in ipsa Ecclesia quantum ad divina & non aliter.

28. *Nec non consuetudinibus.*) Congregatio censuit non obstare, quod Vicarius Archiepiscopi possit intervenire in capitulo, & in eo præsidere, si tali facultas ei ante Concilium, ex constitutionibus aut consuetudine, vel alio quocunque jure legitime competebat, juxta Decretum ejusdem Concilii in fine. Præsertim si illud capitulum nullo exemptionis, aut speciali jure juvetur adversus omnimodam subjectionem: in his tamen in quibus esset agendum in Capit. de respectante ad Archiepiscopum, seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, ut ne ejus Vicarius interfit.

1. Jul. 1597. Congregatio Concilii censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Cleri, debere tamen eum exquirere consilium capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus a jure expressis.

29. *Etiam immemorabilibus.*) Derogatio immemorabilis, de qua hoc cap. extenditur ad disposita c. 4. Sess. 6. supra.

30. *Concordiis.*) Re proposita a Rota, & perlata ad Illustriss. Cardinales, & in congregatione maturata, Illustrissimi censuerunt derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam a Sede Apostolica confirmatas comprehendere: quia attendenda est potius mens quam verba legis, & ita fuerat resolutum sub die 15. April. 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota S. D. N. hunc textum declaravit ex congregationis sententia, cum suis derogationibus non comprehendere concordias a Sede Apostolica confirmatas.

28. April. 1594. Congregatio Concilii censuit, concordias confirmatas a Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorabilis, fuisse a Concil. Trid. *cap. 6. sess. 25. de Reform.* derogatum.

Fuit autem propositum in congregatione: an intelligatur de concordiis confirmatis in forma communi, an vero de illis tantum, quæ ex certa scientia sunt confirmatæ? Die 13. Nov. 1586.

Congregatio censuit, esse præservatas ex hoc textu, & ex c. 4. Sess. 6. concordias confirmatas ex scientia cum causæ cognitione duntaxat.

Se-

Super interpretatione c. 4. Sess. 6. & c. 6. Sess. 15. Conc. Trid. facta per Dun. de Rota instante Sacra Congregatione Illustriss. Cardinalium ejusdem Concilii: Respondit sic Decanus: De Ordinatione Sacræ Congregationis Illustriss. Cardinalium Conc. Trident. fuit propositum in Rota dubium, quod erat inter D. Episcopum Gadicensem, & Decanum, & capitulum ejusdem Ecclesiæ super interpretatione tam cap. 4. Sess 6. quam hujus cap. & partibus hinc inde informantibus fuerunt Cardinales omnes sine difficultate in voto, quod vigore suarum constitutionum possint per Episcopus & alios majores Prælatos, capitula cathedralium & aliarum majorum Ecclesiarum, illarumque personæ visitari, corrigi & emendari, etiam auctoritate Apostolica: non solum si capitula hujusmodi, ac personæ vellent se tueri exemptionibus; sed etiam consuetudinibus, sententiis, juramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores. Itaque Sacra Synodus comprehendit non solum capitula exempta, sed omnia alia prætendentia se posse tueri adversus visitationem, sub vigore constitutionem, &c. Notissimum enim est, indefinitum in lege æquipollere universali: præterea satis dixisset, *Nullus exemptionibus*, si nihil ultra impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluisset; quod non est dicendum stantibus subsequentibus verbis, scilicet: *consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, &c.* Quam interpretationem clarissime comprobant verba, quæ sunt initio hujus capitis. scilicet: *Statuit S. Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, &c.* Quæ autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit: Et hoc tenendum est, etiam casu quo agendum sit extra visitationem, derogaturque privilegiis etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus etiam immemorabilibus, sententiis, juramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, sicuti dicitur in hoc cap.

31. *Hæc autem omnia & singula.*) S. Synodus in favorem Episcoporum addit *omnia & singula*, (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Ecclesiis, in quibus Episcopi aut eorum Vicarii, ex constitutionibus vel privilegiis aut consuetudinibus, sive concordiis seu quocunque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem & jurisdictionem, quem præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hic in præsenti decreto dicitur: Ex quibus verbis tollitur unum motivum deductum per informantes pro parte ejusdem capituli, quo dicebatur præsentis capitis tenor non continere derogationem statutorum d. capituli. Sed aperte ex verbis proxime relatis constat de contrario, cum solum præserventur constitutiones in favorem Episcoporum. Ex quibus infertur, prædicta omnia verba multo fortius habere locum, si capitulum neque sit exemptum, aut consuetudinem non habeat, aut sententias, aut juramenta, aut concordias.

REMISSIONES.

a Vide Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 751. per totum: ubi in fine refert, mense April. 1614. Illustriss. Card. censuisse, textum nostrum procedere etiam in portionario, ita ut Canonici possint in conjudices eligi, & hujusmodi portionarios haberi pro votandi ut Canonicos, & posse agere sicut Canonicos pro concernentibus Ecclesiæ utilitatem, resolvit Verall. decis. 91. p. 1. * Idem Ricc. resol. 39. in prax. resolut. Vide

 etiam

etiam supra Sess. 6. c. 4. de reform. & Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit, & Rotam noviss. decis. 17. ex num. 1. de qua per Farin. p. 1. civil. ubi etiam decis. 57. 62. & 168.

β *Quando Episcopus visitaverit.*) Visitationem capitulorum, & Personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulative, non privative ad Abbates & Decanos, & alios, quibus, ante Concil. competebat jus visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, per Illustriss. Card. decisum refert Steph. Gratian. discept. forens. cap. 154. n. 40. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. proœm. n. 81.

γ *Ut Capitulum initio cujuslibet anni, &c.*) An habeat locum in capitulo exempto ab Episcopo? Affirmant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum. vers. Ad 8. p. 84. Rot. Rom. divers. dec. 205. & 308. p. 2. quam refert Aloys. Ricc. d. collect. 751. in prin. n. 1.

δ An si collectores cameræ Apostol. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati, si sunt Canonici, vel alias beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi possint? Sacram Cardinalium Congregationem censuisse Episcopum non posse, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 51. n. 82.

* *De quorum consilio, &c.*) Vide Achil. de Graffis decis. 57. Quod hæc forma sit servanda tam in casibus gravioribus, quam levibus, decrevit Rota novissima decis. 738. in recollectis a Farinac.

ε *Unum autem tantum sit.*) Quod si discordent? Vide Guttier. pract. l. 1. q. 49. * & q. 93.

† *Personali detentione.*) Vide text. in c. qualiter 24. de accusat. & in c. tuæ. 6. de pœnis Bern. Diaz. in prax. crim. c. 84. Farin. in prax. crim. q. 1. maxime, ex n. 8. & in q. 47. n. 153. cum seq. & n. 210.

* *Juxta qualitatem delicti, &c.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. c. 124. lit. A.

ζ *Non obstantibus, quoad supradicta, privilegiis.*) Locum non habere in concordiis a Sede Apostolica ex certa scientia confirmatis, docet Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 25. n. 14. † Vide Rotam noviss. decis. 715. jure collect. a Farin. n. 4.

† *Consuetudin. etiam immemorabilibus.*) Vide Horatium Lutium. de privil. scholar. privileg. 64. Salzed. ad Bern. Diaz. in d. c. 3. pag. 10. decis. Rotæ 715. n. 4. in recollectis a Farinacio.

* *Concordiis.*) Vide Achil. de Graffis decis. 60. Cæsarem de Graff. decis. 88. Rotam noviss. decis. 715. n. 3. & 4. in recollect. a Farin.

† *Universitatibus studiorum generalium, &c.* Vide Seraph. decis. 585. num. 2.

CAPUT

CAPUT VII.

Accessus aut regressus ad beneficia Ecclesiastica tolluntur. Coadjutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

α &c. Cum *a* in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decertis contraria; nemini inposterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cujuscunque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis, ac in quibuscunque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1. In Coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterii urgens necessitas aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem; is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a jure & decretis hujus sanctæ Synodi in Episcopis & Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

a c. ad Apostolicam 8. q. 1. c. ex transmissa & c. ad extirpandas successiones de fil. presb. c. consuluit. de jur. pat. c. ad hæc de deci. Conc. Ro. temp. Hilarii c. 5.

DECLARATIONES.

1. *In Coadjutoriis.*) Episcopo cuidam petenti, ut possit facere Coadjutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum, ut eligat Vicarium ad vitam, vel coadjutorem, &c. cum non obstet præsens Capitulum.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resign. lib 6. quæst. 5. n. 96. (& in tr. de confident. benefic. q. 27. a n. 72.) P. Azor. inst. moral. p. 2. lib. 9. c. 21. col. 883.

β De Coadjutoria vide Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. a n. 30. cum seqq. latissime Nicol. Garf. de benef. p. 4. c. 5. per totum.

γ Quando concedi soleant Coadjutoriæ. Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 9. n. 43. cum seqq.

δ *In Coadjutoriis, &c.*) Vide P. Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 2. col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. n. 33. & 34.

CAPUT VIII.

Beneficiati sint hospitales. Hospitalia regantur prout fert fundatio, patiuntur proventus, ac bona, Episcopus ad hæc advigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam observari curet, adhibitis pœnis.

a c. 1. & c. quiescamus, 42. dist. cap. Archid. 25. dist. c. volumus 89. dist. c. quia ad fin. & c. Mos 12. q. 8. c. quoniam 16 q. 1. b Matt. 25.

α Admonet sancta Synodus quoscunque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, a ut hospitalitatis officium a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, promte, benigneque exercere assuescant, memores, eos, qui hospitalitatem amant, b Christum in hospitibus recipere. Illis vero, quæ hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipue instituta, 1. in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam in Ecclesiis suis unita obtinent, vel si Ecclesiæ Parochiales* hospitalibus forte unitæ aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint, præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant; c juxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innovatam, quæ incipit, quia contingit. β Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliorum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, convertantur, prout Ordinario, cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc eventum, γ in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus, aut si id non possit, ipse prout supra, utiliter provideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cujuscunque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiamsi laici fuerint, qui ad-

c Clem. quia contingit, de rel. dom. & sup. sess. 7. c. ult.

administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, re ipsa obire cessaverint, non solum per Ecclesiasticas censuras, & alia juris remedia ad id compelli possint, sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo privari possint; aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur; nec administratio seu gubernatio hujusmodi locorum uni & eidem personæ ultra triennium † deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quoad omnia supradicta, quacunque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscunque.

DECLARATIONES.

1. *In commendam.*) Hospitalia ob rationabilem causam quandoque a Sede Apostolica ad quatuor menses tantummodo commendantur, cum clausula, *quod omnes fructus in usus pauperum convertantur.*

Petenti Cardinali de Pisis, ut Hospitale Placentinum vacans morte ejus familiaris, sibi solum ad sex menses commendaretur. Congregatio censuit dandum & custodiendum ad quatuor menses per Breve, cum onere tamen, ut postea de idoneo viro provideatur ex hoc Decreto & modo interim ipse nullos fructus inde percipiat, sed omnes in usum Hospitalis convertat.

Congregatio censuit comprehendi Hospitale, cujus a 300. annis citra collatio & institutio in perpetuum titulum dari consuevit, quia Concilium excipit unum casum duntaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

Qui eorum institutioni proximior sit.) In Hospitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo, juxta proprium institutum Hospitalis, licet videantur recipiendi proximiori morbo laborantes, juxta verba Concilii, non tamen ejiciendi sunt, si qui alioquin pauperes, diverso morbo laborantes, aut alii miserabiles reperiantur, cum vere mens Concilii fuerit providere, ne qui possident hospitalia, omnes fructus in usus proprios convertant, sub prætextu, quod non inveniantur infirmi secundum primam institutionem hospitalis.

2. *In eorum fundatione vel institutione.*) Congregatio Concilii die 4. Febr. 1581. censuit posse, & debere admitti id, quod aliter fieri cautum est in fundatione.

REMISSIONES.

a An possit aliquis compelli ad hospitalitatem: Vide Laram in l. si quis a liberis, §. & si impubes, n. 37. Menoch. de arbitr. casu 182. num. 43. P. Henriq p. 2. sum pag. m hi 1147. Tiraq. de poenis tem. causa 44. n. 10. Spin. in Special. Testam. gl. 6. princ. n. 8.

* *Hospitalitas forte mutet*, &c.) Vide Nicol. Garc. de benefic. p. 1. c. 3. ex n. 2.

§ *Quod si hospitalia*, &c.) Vide Fr. Eman. quaest. Regular. tom. 2. q. 84. art. 2 vers. Secundum Zerol in praxi Episcop. p. 1. verb. Hospitale, n. 8.

† *Ultra tenementum*, &c.) Vide Nicol. Garciam d. c. 3. n. 7.

CAPUT IX.

Quomodo probandum jus patronatus: cui deferendum: similiter etiam vetitæ nonnullæ accessiones, quædam vero minime. Legatur, & teneatur hoc Capitulum.

a &c. Sicuti legitima patronatuum jura † tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in servitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. ¿. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit sancta Synodus, ut titulos juris patronatus sit ex *a* fundatione; * vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis 1. ostendatur; sive etiam 2. § ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, , qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum juris dispositionem; † In iis vero personis, seu Communitatibus, , vel Universitatibus, in quibus id jus plerumque 3. ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, * plenior, & exactior probatio † ad docendum verum titulum requiratur, 4. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, † non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, * quæ omnes effectum sortitæ sint, 5. authenticis scripturis probentur. 6. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscunque aliis beneficiis, in Cathedrali, 7. vel collegiata Ecclesia, seu facultates, 8. & privilegia concessa tam in vim patronatus, quam alio quocunque 9. jure nomi-

a Sup. Sess. 14. de Ref. c. 12. c per mentis cum seq. 6 q. 1. & c nobis, de jur. pat.

nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant (λ exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, μ aliosque sublimes, ac supremos Principes, jura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & *a* quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, ν & irrita, cum quasi possessione inde secuta, intelligantur, Beneficiaque hujusmodi tanquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac provisiones hujusmodi plenum effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. 10. Quod si ad inferiores institutio pertineat, 11. ab Episcopo tamen, juxta alias statuta ab hac sancta Synodo examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta 12. irrita sit, & inanis ξ Patroni autem beneficiorum, cujuscunque Ordinis, & dignitatis, etiamsi Communitates, Universitates, Collegia quæcunque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, proventuum, obventionum quorumcunque beneficiorum, etiamsi vere de jure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, 13. nullave causa, vel occasione se ingerant, * sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacunque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum jus patronatus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant, 14. si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subjiciantur; & dicto jure patronatus, ipso jure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis † factæ de beneficiis liberis ad Ecclesias juris patronatui, etiam laicorum subjectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcunque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera ejusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub jure patronatus constituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cujusvis instantiam fient; quacunque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacunque in iis verborum forma, seu dero-

a Not. præced. 19. sess. 24.

b Sup. sess. 24. de ref. c. 18. & sess. 14. de reform. c. 13.

gatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum vacaverint, libere, ut antea, conferantur. *a* Quæ vero a quadraginta annis citra * factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, revideantur, & examinentur: ac quæ per surreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Ecclesiis, quibuscunque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis impediantur, 15. diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime evidentem Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum revocent, atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant, non obstantibus privilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a Sup. sess. 7. de ref. c. 6.

DECLARATIONES.

Per antiquissimum temporis cursum.) Hæc verba censuit Congregatio die 4. Februar. 1581. intelligenda esse prout de jure.

Qui hominum memoriam excedat.) Requiritur tempus immemorabile, quod probandum est per testes sexaginta annos, per scripturam centum, Rota sic tenet.

Ex fundatione vel dotatione.) Congregatio Concilii censuit hæc verba accipienda esse disjunctive; nam sufficit alterum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, sive multiplicatas præsentationes ut in Concilio.

Jus patronatus acquisitum per augmentum tertiæ partis dotis ante quadraginta annos a die Confirmationis Concilii numerandos, validum est, si vero est acquisitum intra annos quadraginta, Episcopus ibi tanquam Apostolicæ Sedis Legatus illud examinare debet, & quod non repererit in evidentem Ecclesiæ dignitatem factum, revocabit, restitui tamen debet patronis id, quod hoc nomine datum fuit, prout in fine hujus Decreti statutum est.

Ex authentico documento.) Jus patronatus probatum solo documento funda-

fundationis absque aliqua præsentatione, non tollitur a concilio, vide decis. Rotæ de præbend. in novis, nisi tantum temporis præteriisset, quantum jure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.

1. *Ostendatur.*) Non est satis asserenti, sibi competere Jus patronatus ex fundatione, vel dotatione; quod una præsentatio de Anno 1554. & altera 1561. effectum sortita fuerint, sed ostendatur, prout Congregatio censuit die 4. Februarii 1581. *Infra hoc c. §. multiplicatis.*

Congregatio Concilii censuit, Jus patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tempus, supra hominum memoriam, tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamquam etiam in dictis præsentationibus nulla apparet mentio factæ fundationis, & dotationis. 23. Jun. 1494.

Congregatio Concilii censuit, Jus patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam, quod nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, ut in iis personis, in quibus jus plerumque ex usurpatione quæsitum præsumi solet, ultra immemorialis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. 25. Octob. 1594.

Congregatio Concilii censuit, Decretum c. 9. sess. 25. ejusdem Concilii requirens, ut patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, quæ juxta formam ibidem præscriptam probari debeat, vendicare sibi locum tam in petitorio, quam in possessorio. 15. Febr. 1594.

Item patronatus, ex privilegio ante Concilium concessos, esse eodem Decreto sublatos, tametsi inserta esset ipsi privilegio clausula, ut perinde habeantur, ac si essent ex fundatione, vel dotatione.

Item censuit, non posse patronum repelli a sua quasi possessione, præsentandi, si adhibita causæ cognitione super jure patronatus post Concilium Ordinarius a Patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum ejusdem præsentati de validitate juris patronatus iterum contigerit dubitari; secus autem si simpliciter Patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuisset. Item censuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuisse causæ cognitionem in probando jure patronatus, cum servata fuerit forma a Concilio tradita. *Infra hoc c. §. diligenter.*

2. *Multiplicatis præsentationibus.*) Jus patronatus ex solis præsentationibus continuis ultra hominum memoriam probatur, licet in eis, nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Hoc decretum Concilii habet locum, & in petitorio, & in possessorio, unde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi prius cognito jure patronatus ex Decreto Concil.

3 *Ex usurpatione potius quaesitum.*) Quoad usurpationem bonorum Ecclesiasticorum, quae praesumit in Dominis Oppidorum & terrarum habentibus perpetuam jurisdictionem, Congregatio Concilii censuit Barones, & alios Dominos jurisdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

Nullius, 25. Octob. 1592. An c. 9. Sess. 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem & exactiorem probationem Juris patronatus iis personis, communitatibus, in quibus usurpatio plerumque praesumitur, nec vult immemorabilium aliter suffragari, nisi praesentationes etiam continuatae non minori, quam 50. annorum spatio, quae omnes effectum sortitae sint, authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes excludatur.

4. *Nec immemorabilis temporis.*) Ad probandum privilegium patronatus in Conventuali Ecclesia ex causa fundationis, & dotationis, & quidem in ejus limine fundationis concessum fuisse sufficit immemorabilis, junctis multiplicatis praesentationibus. quae secundum formam Concilii hoc cap. effectum sortitae fuerunt. Sic enim Congregatio die 4. Decemb. 1586. censuit ex verbis Concilii, etiam casu quo super hoc nullum fuerit privilegium, aut nullum reperietur fundationis instrumentum.

Congregatio censuit, ut ad conficiendam immemorabilem consuetudinem concurrant anni elapsi usque ad terminum controversiae motae, non tantum tempus diversum ad publicationem Concilii attendendum sit.

5. *Authenticis scripturis probentur.*) Non possunt repelli probationes oblatae a Patronis, ut eorum patronatus declaretur esse ex Concilio, salvis tamen exceptionibus tam hujus Decreti, quam juris communis. Probatio ergo, quae fit per solos testes, & non per authenticam scripturam, rejicitur.

Congregatio Concilii censuit, probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes regulariter excludatur.

6. *Reliqui patronatus.*) Congregatio die 4. Decembris 1586. censuit esse sublatos patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & dotatione.

15. Febr. 1594. Congregatio Concilii censuit, si jus patronatus ex augmento dotis concessum fuerit super 40. annos, ante diem Kal. Maji 1564. illud non fuisse abrogatum, aut irritum factum a decreto Concil. Trident. *cap.* 9. *sess.* 25. *de Reform.* si vero concessum sit a 40. annis citra, esse diligenter ab Ordinario uti delegato Sedis Apostolicae cognoscendum, & si non repererit, illud ob maxime evidentem Ecclesiae necessitatem, legitime esse constitutum, revocandum esse, reddito tamen Patronis eo, quod ab illis idcirco datum est.

Reliqui patronatus.) An patronatus in Ecclesiis conventuali censeri debeant sublati hoc vers. reliqui. Congregatio die 4. Dec. 1486. censuit esse sublatos patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Jus praesentandi v. g. ad mansionarios datum capitale

tuìò censendum est, esse ex privilegio, quando capitulum non fundavit, nec dotavit, nec habet immemorabilem. Ideo sublatum est hoc decreto.

7. *Vel Collegiata Ecclesia.*) Si de beneficiis simplicibus agatur, præsentatio non potest institui a Canonicis, priusquam fuerint examinati ab Episcopo, & idonei reperti. Si vero de parochialibus Ecclesiis agatur, servanda est forma examinis, quæ præscribitur Sess. 24. cap. 16.

8. *Et privilegia concessa.*) Super hæc verba fundabat se quidam Episcopus, dicens jus eligendi (quod ex consuetudine competebat cuidam capitulo cujusdam Ecclesiæ collegiatæ ad canonicatus vacantes) per Concilium hoc esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum congregatione reprobatum; nam textus ille restringit se ad jus eligendi in jure patronatus elective, non autem in aliis electionibus, quæ de jure communi capitulis competunt cum Prælato inferiori.

9. *Jure nominandi, eligendi, præsentandi.*) Hoc jus præsentandi v. g. ad mansionarios, tantum censendum est esse ex privilegio, quando capitulum non fundavit, nec dotavit, vel habet immemorabilem, ideo sublatum est hoc Decreto. Qui dicit se habere jus patronatus ex privilegio, admittendus est ad probandum immemorabilem.

Jus patronatus ex privilegio Episcopi concessum, in cujus pacifica possessione extitere prætensi patroni per 140. annos, cum constet de titulo ex privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest, & hoc ob malam fidem.

Jus præsentandi ex privilegio Episcopi concessum, in cujus pacifica possessione existere probant patroni per 140. annos, cum constet de titulo ex privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem. Ideo per hoc decretum sublatum remanet dubium (an immemorabilis prosit propter clausulam derogativam in fine cap. quæ referenda sit etiam ad Jus patronatus ex privilegio, sed in hoc subsistit Congregatio 1573.

10. *Quod ad inferiores institutio.*) Quando concilium hic se remittit ad statuta, alias in hac sancta Synodo, intelligit textum sess. 7. c. 13. ut sit sensus: Beneficium juris patronatus, quando est simplex, licet possit ab inferiores institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Junii, 1573.

Congregatio censuit cognitionem validitatis & invaliditatis juris patronatus controversi ad Episcopum duntaxat, non autem ad inferiores, qui jus habent instituendi, pertinere; secus vero, si hujusmodi inferiores Ordinarii in eo loco haberent jurisdictionem.

11. *Ab Episcopo examinentur.*) Etiamsi institutio pertineret ad monachos, non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio libere pertinet ad inferiores, sed bene se extendit ad omnia beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates & alii ex fundatione exemptionem prætendentes in Ecclesiis suis, coram se præsentatos instituere non possunt absque Episcopi examine. Congr. enim Concilii illud censuit ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud objiciatur, quam dicta exemptio: & aliter factam institutionem irritam esse & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos hujusmodi a se ad patronorum præsentationem institutos omnimodam jurisdictionem habere, seque illorum Ordinarios esse, & ideo dictam declarationem sibi non obesse, quo minus absque Episcopi examine & approbatione præsentatos instituere possint; Congregatio censuit eis obesse eam, etsi Ordinarii institutorum sint, & in eos jurisdictionem habeant, alias eam irritam esse institutionem.

12. *Irrita sit & inanis.*) Non sufficit, quod præsentatus fuerit alias examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad aliquod beneficium curatum, sed de novo oportuit eum esse examinatum.

13. *Nullave causa, vel occasione se ingerant.*) Qui tempore quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed est patronus in potentia (utpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitul. sed is alia pœna puniri poterit, quia bona aliena invasit, vel surripuit. Sic Congregatio censuit, in una Murana. Quod si ipse patronus vellet a præsentato conducere bona juris patronatus (enim verbum *ingerere*, sonat rem agi per viam illegitimam, titulus vero locationis est legitimus) major pars Illustrissimorum respondit, hoc capitulum habere locum etiam eo casu.

14. *Si secus fecerint, excommunicationis, &c.*) Pœnæ appositæ in hoc Decreto referuntur non solum ad alienantem bona beneficii patronatus, sed etiam ad usurpantem fructus illius.

Quæ vero a quadraginta annis.) Isti quadraginta anni numerandi sunt a die confirmati Concilii; nam licet a die, quo vellet Ordinarius inquirere super validitate juris patronatus, essent transacti 40. anni; hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.

15. *Diligenter agnoscatur.*) Si Ordinarius post Concilium cognovit de jure patronatus & admisit post Concilium, non potest patronus repelli a sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere propter obitum illius præsentati: secus autem, si simpliciter ejus præsentatio fuisset admissa absque causæ cognitione.

30. April. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decretum ejusdem Conc. cap. 8. Sess. 25. in principio habere locum tam in petitorio, quam in possessorio.

In totum revocent.) Jus patronatus minus legitime constitutum Episcopi revocent, soluto tamen patronis, quidquid Ecclesiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

REMISSIONES.

a Vide Matth. Soar. in pract. & Ordine visitandi c. 6. num. 1. Cabed.

de

de patronat. Regiæ Coronæ, c. 34. latissime Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 18. n. 19. cum multis seqq. novissime P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 210. * & quæ notat Farin. circa istum textum ex declarat. Congreg. Rota noviss. dec. 634. in recollectis a Farinacio. Majetarius var. resol. lib. 1. resol. 104. num. 24. & in resol. 105. num. 1.

Decisiones Illust. Card. adductæ a Gonzalez locis infra citatis.

β Prima. Hoc decretum Concilii habet locum in petitorio, & in possessorio. Unde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi prius verificato jure patronatus ex decreto Concilii refert Gonzal. ad reg. 8. cancell. gl. 18. n. 23. † & notat. Ricc. decis. 153. n. 47. in praxi fori Eccl. sed videndus erit Grilenzon. cons. 21. n. & 18.

γ Secunda. Non potest repelli a sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super jure patronatus post Concil. Ordinarius a patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum ejusdem præsentati, de validitate juris patronatus contigerit dubitari; secus autem, si simpliciter patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuerit, refert Gonzal. d. gl. 18. n. 26. * & Ricc. d. dec. 151. n. 48.

δ Tertia. Jus patronatus ex solis præsentationibus continuis ultra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione, refert Gonzal. d. Gloss. 18. num. 46. † Ricc. sup. dec. 142. n. 12. Grilenzon. cons. 41. n. 33.

ε Quarta. Pro forma requiritur, ut probatio fiat per Authenticas scripturas, & regula est constituenda, quod probatio per testes non sufficiat, refert (* Ricc. dec. 140. n. 4. & dec. 148. in praxi fori Eccl.) Gonzal d. gl. 18. n. 79. & n. 82. resolvit, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuæ præsentationes, quod tunc satisfieret menti Concilii: vide tamen Steph. Grat. discept. forens. c. 168. num. 21.

† *Legitima patronatuum jura.*) Vide supra allegat. 96. Spino in suo speculo testam. gl. 4. princ. n. 44. Cenedo alios referens in collect. 21. ex n. 3. p. 3. Covar. in pract. c. 36 n. 3. 4. & 7. Mandos. in regul. 1. de reformat. q. 8. Lambertin. de Jure patron. 1. p. lib. 2. art. 12. q. 6. & in 3. p. a. 3. 8. & 13. q. 9. princ. Cephal. cons. 681. n. 3. vol. 5.

ζ *Ut igitur debita in omnibus, &c.*) Quibus modis probetur jus patronatus? vide Mascard. de Prob. concl. 956. & concl. 1216. Farin. dec. 540. n. 2. & dec. 542. n. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo jus patronatus pag. 180. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 1. collect. 58. An sufficiat fama, Mascard. concl. 753. n 47. * Vide etiam Rotam novissimam dec. 533. 536. 537. & 540. 541. 557. in recollect. a Farinac. ac etiam dec. 563. 564. & Rotam noviss. decis. 13. de qua per Farin. p. 1. civil. Vincent. Grilenzon. cons. 41. Rotam novis. decis. 751. in p. civil. Farinac.

η An

q An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Testam. gl. 4. princip. in fin. Valasc. consult. 263. num. 9. cum seqq. Gonzal. d. gl. 18 n. 48. ubi quid si constet de invalido titulo, de injusto principio.

* *Ex fundatione*.) Ut in cap. piæ mentis cum seq. 16. q. 1. & in c. nobis de jure patronat. & in Sess. 14. c. 12 de Reformatione supra, de quo late Caval. in suis pract. quæst. comm. quæst. 282. Camil. Borrel cons. 25. n. 5 & Ricc. dec. 140. tit. de jure patronat. ex num. 1. Rota novisſ. dec. 565. in recollectis a Farinac.

9 *Sive etiam ex multiplicatis præsentationibus, &c.*) Vide Menoch. cons. 336. & lib. 3. de Præsumpt. q. 90. n 3. cum seqq Mascard. concl 103. n. 9. Gonzal. d. gl. 18. num. 44 cum seqq. Caval. dec. 17. p. 1. ubi resolvit, ad minus debere esse tres, nec omnes necessarias esse de tempore immemorabili decidit. Aloys. Ricc. dec. 29.

ι *Qui hominum memoriam excedat.*) Quot annorum debeat esse tempus immemorabile ad probandum jus patronatus? Per spatium sexaginta annorum probari tenent. Osasc. dec. 150. Vincent. de Franch. dec. 166. Spatium tamen centum annorum desiderari asserunt Capell Tholos. dec. 440. Farin. in dec. novis. 584. * & Majetar. var. resol lib. 1. resol. 104. n. 24. in fin.

(Quomodo testes debeant deponere ad effectum probandi titulum immemorabilem? notat, novis. in dec. 688 in recol. a. Farin.

An patronus, qui est in quasi possessione præsentandi post Concil. si de novo vacet beneficium, & iterum præsentet, teneatur ad instantiam fisci de novo docere de titulo, vel prius debeat fieri institutio, & manuteneri in possessione? Patronum esse manutenendum in quasi possessione salvis juribus fisco in petitorio, decidit Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. dec. 63.

† *Aliasve secundum juris dispositionem.*) Vide Menoch. cons. 402. ex n. 11. vol. 5. & quæ pulchre notat Ricc. in dec. 145. ex n. 19. tit. de Jure patronat. Rotam. diversor. dec. n. 1. p. 1. Verall. dec. 133. p. 2. Grilenzon. cons. 41. a n. 25.

z *Vel universitatibus, &c.*) Vide Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1240. * dec. 145. n. 24. prax. Mantica in dec. 234.

* *Ex usurpatione potius præsumi solet, &c.*) Vide Verallum dec. 128. p. 2. Cavalcan. dec. 17 a n. 4. p. 2. & dec. 11. ex n. 2. p. 3. Ricc. collect. 58. p. 1. ubi tam collect. 220. in fine Rotam novis. dec. 542. n. 3. & 4. ac dec. 578. 579. & 590. in recoll. a Farin. & dec. 634. & 788. & 880. n. 5. Mantic. dec. 234. n. 1.

† *Plenior & exactior probatio, &c.*) Vide Cavalcan. in dec. 11. n. 29. p. 3. Farin. in dec. novis. 590.

† *Etiam continuata, &c.*) Vide Ricc. dec. 147. sua praxis fori Eccles. n. 32. Rota novis. dec. 600. recoll. a Farin.

* *Quinquaginta annorum spatio, &c.*) Vide late tradita per Aloys. Ricc. in dec. 46. n. 25. sua praxis fori Eccles. & Rotam novis. decis. 688. in recoll. a Farin.

λ Ex-

λ *Exceptis patronatibus, &c.*) Vide Gutier. pract. l. 3. q. 31. n. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 24 n. 160. & vide quid Gloss. 18. n. 97. cum seqq. * Azeved. in l. 5. tit. 6. novæ Recop. n. 1. & in l. 1. n. 7.

μ *Aliosque sublimes, ac supremos principes, &c.*) Qui sint isti magnates, vide Gonz. ad reg. 8. Cancel. gl. 18. num. 66. cum seq. & gl. 24. a n. 10.

ν *Et irrita, &c.*) Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. fin. n. 47. & 48.

† *Adhac ut liceat Episcopo, &c.*) Vide sup. sess. 14. de Reform. c. 13. & sess. 24. de Reform. c. 18. & tradita a Cavall. d. decis. 11. n. 1. p. 3.

ξ *Patroni autem beneficiorum.*) Vide Spin. in Speculo Testam. glos. 4. princ. n. 91.

* *Nullave causa vel occasione se ingerant, &c.*) Vide Aloys. Ricc. decis. 165. tit. de Jure patron. in praxi fori Eccles. n. 84. & 85.

† *Per viam unionis, &c.*) Ricc. in d. praxi Curiæ Eccl. decis. 492. n. 5.

* *Quæ vero a 40. annis citra, &c.*) Vide Gabriel. cons. 195. Ricc. decis. 367. n. 94. suæ praxi fori Eccles.

CAPUT X.

Præter Ordinarios locorum quædam personæ qualificatæ designentur a Capitulis, coram quibus ac eorum substitutis causæ Ecclesiasticæ spirituales tractentur. Breviter terminentur causæ.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincque interdum judicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis provincialibus aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, *a* juxta Constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit: Statutum; & 1. alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ ad spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim 2. ex designatis mori contigerit, 3. substituat Ordinarius loci cum Consilio Capituli alium in ejus locum, usque ad futuram provincialem aut diœcesanam Synodum: ita ut habeat quæque Diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus hujusmodi causæ a quolibet Legato vel Nun-

a c. Statutum de resc. in 6. vid. paulo post.

Nuntio, atque etiam a Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcunque aliorum Judicum, aliis quam his facta, surreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscunque judices, *a* ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu litis contestatione, seu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

a Vide sess. 24. c. 20. c. fine. in litibus, & c. fi. de dol. & contu. c. 2. de re jud. & c. constitutus, de procur.

DECLARATIONES.

1. *Alioquin ad id aptas designari.*) Harum personarum qualificatarum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen privative ad alios spectare Congregatio respondit: Et si is, qui tempore commissionis causarum reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter judices Synodales, commissionem resignaverit, poterit eadem de causa cognoscere, quia sufficit ab initio fuisse capacem. Sic fuit dictum die 2. Martii 1587.

Ad id aptas designari.) Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen privative ad alios spectare Congregatio respondit.

An is, qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter Judices Synodales, si dignitatem resignaverit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter.

Congregatio censuit die 21. Maji 1587. etiamsi eam resignasset, de eadem causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

2. *Ex designatis mori contigerit.*) Habet hic textus etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparetur morti.

3. *Substituit Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum.*) Congregatio censuit Consilium Capituli requiri pro forma. Ordinarius ergo non poterit illud præterire, attamen non tenebitur illud sequi.

In Sexto. tit. De rescriptis.

Statutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, ut nullis nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejus de cætero committantur; nec audiantur alibi, quam in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commode copia peritorum haberi.

CAPUT

CAPUT XI.

Ecclesiarum bona non elocentur cum præjudicio successorum, quocunque indulto non obstante. Jurisdictiones quoque Ecclesiasticæ non locentur, & concessæ elocari irritantur, &c.

a &c. Magnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, y repræsentata pecunia in successorum præjudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, *a* nullatenus in præjudicium successorum validæ intelligantur; quocunque indulto, aut privilegio non obstante: nec hujusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur. Non liceat * etiam 1. jurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere; aliterque concessiones etiam a Sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes vero rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, 2. quas, a triginta annis citra, 3. ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus, ad viginti novem, seu bis viginti novem annos, vocant factas; Synodus Provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse judicabunt.

a c. de precariis, 11. q. 2. & c. 2. de precar.

DECLARATIONES.

1. *Non liceat etiam.*) Jurisdictionem Ecclesiæ locari prohibetur, quod procedit etiam in quolibet minimo officio jurisdictionem habente, non obstante quacunque consuetudine contraria.

2. *Jurisdictiones Ecclesiasticas.*) Sub iis comprehenduntur etiam Jurisdictiones damnorum datorum.

3. *Quas a 30. annis citra.*) Intelligendum a 30. annis citra, usque ad confirmationem Concilii.

4. *Ad longum tempus.*) Dominus proprietatis, si tempus præfixum esset finitum, ita ut deberet confirmare Emphyteusim, continuetur, si electi deputati a Synodo, vel ipsa Synodus Provincialis judicaverint non esse locationem factam in damnum Monasterii, ipse autem D. curare debet, ut quamprimum fiat hoc judicium

Congregatio Concilii censuit, neque constitutionem Pauli II. neque Concil. Trident. decretum derogasse dispositioni c. Terulas. 12. quæst. 2. 11. Januar. 1596.

X x S. D. N.

S. D. N. Papæ Urbani VIII. Decretum de non alienandis bonis Regularium.

Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. interpretum, rerum experimento edocta, quantum religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebro faciant Regulares, Apostolicis privilegiis innixi, ac proinde operæ pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali S. D. N. jussu Generalibus, & Provincialibus capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscunque aliis Superioribus Regularibus, cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel instituti, infra fines Europæ existentibus, omnium rerum & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos seu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam in casibus a jure permissis, fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, absque ipsius Congregationis Concilii expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda: sub pœna privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque activæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant, sublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apostolicarum Constitit. & præsertim felic. rec. Pauli II. quæ incipit: *Ambitiosa*, in suo robore permansuris. Alienationes vero, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & concessiones quascunque contra hujusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitas sua auctoritate, ipso jure nullas, atque irritas decernit: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum; tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium, etiam S. Joan. Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius instituti, etiam necessario, & in individuo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque; nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, nec non irritantibus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam excommunicationis, seu extensionis, concessis & iteratis vicibus approbatis, & innovatis; etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis eorum-

eorumque totis tenoribus, ac formis specialis & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alias expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, quoad ea, quæ præsenti Decreto, ac prohibitione adversantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter & expresse, Sanctitas sua auctoritate derogat, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, die 7. Septemb. 1524.

Cosmus Card. de Torres.

REMISSIONES.

α Vide P. Rebello de Oblig. justit. p. 2. lib. 14. q. 5. a n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 25. c. 43. n. 539. * Vide etiam Valasc. de jure emphyt. quæst. 10. n. 5. Gigant. de pension. q. 88. Azeved. in l. 33. tit. 3. lib. 1. & in l. 1. tit. 5. eod. lib 1 nova Recop. n. 5. Vinc. Grilenzon. consf. 21. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de locat. & conduct. resol. 3. n. 7.

β Utrum valida sit per priores saltem tres annos locatio, de rebus Ecclesiæ ultra triennium facta in Lusitania, & ubi extravagans Paulina recepta est; Affirmat. P. Rebello d. lib. 14. q. 6.

γ *Repræsentata pecunia.*) Ante diem solutam intelligit Gutier. de Juram. Confirm. part 3. c. 3. n. 2. vide quid D. Barbos. in l. si filiofam. §. ult. n. 27. ff. solut. matr. Valasc. de jure Emphyt. q. 10. num. 5. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Alienatio rerum Eccles. ℣. ad 7. p. 14. novissime Cald. Pereira de Renovat. q. 20. n. 3. & de Emptione, cap. 26. num. 8. ubi etiam an locatio judicetur usuraria, si ob repræsentatam solutionem conductor dimidium lucri faciat.

δ *Nullatenus in præjudicium successorum, &c.*) An Prælatus vel beneficiarius, succedens in officio vel beneficio, tenetur stare locationi per suum prædecessorem factæ? Negant, si Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet reditus suæ dignitatis vel beneficii in suam utilitatem, ad tempus jure vel Synodali constitutione permissum, ipseque ante tempus locationis expletum decedat, secus pro illo anno cœpto, & quando terræ essent satæ, fructus pendentes de proximo colligendi, per gloss. receptam in cap. fin. ne Prælati vices suas. Covar. var. l. 2. c. 15. num. 6. Molin. de Primogen. lib. 1. c 21. a princ. Caroc. de Locato. part. 3. tit. de rebus Ecclesiæ locandis, q. 1. cum seqq. Mich. Grass. tom. 2. commun opin. lib. 4. tit. 43. num. 40. pag. 656. & ibi Vivi. num. 123. pag. 661. Spin. in Speculo Testam. gl. 19. in princ. num. 41. Cardoso in praxi judicum, verbo fructus, num. 23. & verbo locatio n. 6. Stephan. Gratian discept. forens. c. 37. a n. 18. Rip. observ. 115. Bald. dec. 229 Statil. Pacif. dec. 192. Card. Pute. decis. 176. lib. 1. Aloys. Ricc. in collect. dec. part. 4. collect. 1007. & collect. 1055. in fine, remissive, Guttier. de tutel. part. 2. c. 20. num. 10. P. Molin. de justit. tract. 2. disp. 492. vers. Quod denique. Flamin. de Resignat. lib. 1. quæst. 10. num. 47. D. Barbos. d. §. ultim. a n. 17. Morl. in Emporio juris p. 1. tit. 10. q. 2. num. 20. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 25. cap. 43. num. 538. cum seqq. ex antiquioribus plures refert Cened. ad Decret. collect. 70. n. 5. D. Mart. de jurisd. p. 4. casu 48. num. 8. & in votis noviss. dec. voto 180. Cardin. Tusc. verbo

Locatio, concl. 419. Cardin. Mantic de Tacitis, & ambig. convent. lib. 5. tit. 13. num. 21. Cold. quæst. forens. lib. 1. q. 32.

* *Non liceat.*) Vide Greg. Lopez. in lib. 8. tit. 17. part. 1. Salycet. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 4. lit. B.

s *A triginta annis citra.*) Vide Cened. ad Decretal. collect. 102. num. 3. in fine. † Vide Avendan. de exequend. mand lib. 1. cap. 4. n. 37. Covar. lib. 2. var. resol. c. 17. n. 6. Grilenzon. consf. 32. n. 18.

CAPUT XII.

Decimarum solutiones fiant: impedientes fieri excommunicentur, nec absolvantur, nisi plena restitutione secuta: subveniendum recte est, tenuioribus qui præsunt Ecclesiis.

a Conc. Matisc. 2. c. 5. Conc. Ticin. vers. in sacris Exod. 22. 23. Lev. 27. Num. 18. Tob. 3. Malac. 3. c. decimas, 16. q. 1. c. decimas, cum seq. 16. q. 7. c. parochianos, c. ex transmissa & cap tua de decim. b c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. pervenit. c. non est, c. tua, & c. in quibusdam, de dec. Clem. 1. eod. tit.

Non *a* sunt ferendi, qui variis artibus decimas, Ecclesiis convenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis solvendas temere occupant, & in rem suam vertunt; cum decimarum solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, 1. cujuscunque gradus, & conditionis sint, 2. ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, inposterum Cathedrali, aut quibuscunque aliis Ecclesiis vel personis, † quibus legitime debentur, 3. integre persolvant. * *b* Qui vero eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ab hoc crimine, *ß* nisi plena restitutione secuta, absolvantur. Hortatur dehinc omnes & singulos pro Christiana charitate, debitoque erga pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, large subvenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam, non graventur.

DECLARATIONES.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilii censuit, si decimæ sint impositæ rei, quia ab initio fuerunt concessæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, ut ex eis decimæ solvantur, tunc ad quoscunque pervenerint, etiam mendicantes, teneri eas solvere; si vero debeantur pro administranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non administrant, mendicantes ad eas non teneri, si tamen a solutione decimarum Sedis Apostolicæ privilegiis eximantur.

Con

Congregatio Concilii censuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Ecclesia etiam ante factam Ordinum distributionem, in ea saltem ætate oportere esse constitutum, ut intra annum ad Subdiaconatum possit promoveri.

Qui ex antiqua consuetudine non solvebat decimas, ex hoc Decreto ad eas solvendas cogi non potest.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 19. dub. 4. per totum. * Vide etiam Covar. lib. 1. var. c. 17. Bolog. concil. 29. a num. 1. Trevisan. dec. 29. lib. 1. Guttier. in quæst. can. c. 21. lib. 2. & Azeved. in l. 1. n. 4 & 5. tit. 4. lib. 1.

† *Vel personis, &c.*) Vide Trevisan. dec. 15. lib. 1. Bobadill. in lib. 2. politicæ, c. 18. n. 146. ubi alios refert.

* *Integre persolvant, &c.*) Ut in c. omnis 16. q. 7. & in c. pervenit & in c. non est, & in c. tua, & in c. in quibusdam, de decim. & in Clem. 1. eod. tit. Camil. cons. 20. n. 33. 60. & per totum.

β *Nisi plena restitutione.*) Vide novissime P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. c. 20. n. 19.

CAPUT XIII.

Quarta funeralium solvatur omni loco, cui hactenus solita est pendi, non obstantibus quibuscunque.

α Decernit α sancta Synodus, quibuscunque in locis, jam 1. β ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ 2. solita esset persolvi, 3. ac postea fuerit ex quocunque privilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscunque locis piis concessa, eadem posthac integro jure & eadem portione, quæ antea solebat, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscunque. α De sepul. extra in 6. & in Clem.

DECLARATIONES.

1. *Jam ante 40. annos.*) Non comprehenduntur monasteria ædificata a 40. annis citra, aut quæ indies ædificantur, præsupposito, quod hujusmodi monasteria sunt ejus religionis, cui a Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralium non teneatur Episcopo solvere.

A dispositione igitur Concil. Trident. in hoc cap. non sumitur argumentum, quod a monasteriis ædificatis ab annis 40. citra, non persolvatur quarta funeralium Episcopo, nisi monasteria per Sedem Apostolicam ad solutionem hujusmodi quartæ partis funeralium non teneantur. Item mona-

sterium Fratrum Minorum S. Francisci de observantia a 30. annis fabricari ceptum, post hoc Decretum non debet solvere quartam funeralium Cathedrali, prout Congregatio censuit, hujusmodi Monasteria non comprehendi, vel teneri quartam funeralium persolvere Episcopo, praesertim praesupposito privilegio, quod Julius III. concessit religioni Fratrum Minorum S. Francisci.

Rossanensis 21. Sept. 1591. Congregatio saepius respondit, Decreto Concilii cap. 13. Sess. 25. non comprehendi Monasteria aedificata a 40. annis citra, vel quae indies aedificentur, praesupposito, quod sint ejus Religionis, cui a Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralium non teneantur solvere Episcopo.

3. Martii 1594. Congregatio Concilii censuit, Concilium Tridentinum *cap.* 13. *Sess.* 25. *de Reform.* non sustulisse privilegium supra 40. annos ante Concilium certis religionibus concessum, ad percipiendum quartam funeralium.

Cathedrali.) Non potest Episcopus applicare fabricae Ecclesiae suae census & libellos, quos Rectores Ecclesiae possident, nec prohibere, quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab haeredibus defunctorum.

Congregatio censuit, onus probandi possessionem solutionis quartae funeralium, ante quadraginta annos ipsius cathedralis Episcopo incumbere.

2. *Solita esset persolvi.*) Regularibus, qui sunt in quasi possessione non solvendi quartam Episcopo seu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40 annos non solvi solitam ab eorum monasteriis, sed onus probandi Regulares ante 40. annos esse solitos solvere, spectat ad praetendentes Episcopos seu Parochos.

3. *Ac postea fuerit ex quocunque privilegio.*) Idem si ante 40. annos, dummodo privilegium non sit in usu.

In privilegiis, quae S. D. N. Mendicantibus concessit, ea mens fuit, ut Parochi invitentur, quartae funeralium ante 40. annos cum cathedrali Episcopo incumbere. Non potest autem Episcopus applicare fabricae suae Ecclesiae census, quos Rectores Ecclesiarum possident, nec prohibere, quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab haeredibus defunctorum.

REMISSIONES.

α Vide Petr. de Perus. in tract. de Canonica Paroch. Bertachin. de Episc. part. 4. lib. 4. num. 40. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 2. cap. 25. n. 10. Chopin. de sacra polit. tit. 7. n. 13. & 14. Guttier. de Juram. conf. part. 2. cap. 4. n. 2. Card. Thusc. tom. 6. verbo Quarta, concl. 21. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 39. art. 2. Late Fr. Joan. de la Cruz. de statu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 5. * & Farinac. in declarat. Card.

β *Ante annos quadraginta.*) Sacra Cardin. Congreg. censuit, non comprehendi in dictis verbis Concil. Monasteria aedificata a quadraginta annis citra, vel quae indies aedificantur, &c. refert. Fr. Joan. de la Cruz. d. dub. 5. concl. 2. in fin. † Vide decis. 91. Congregationis Card. in recollectis a Farinac.

CA-

CAPUT XIV.

Datur salutaris ac expeditus modus procedendi contra pestem fœculentam ac luculentam clericorum concubinariorum per ipsos Episcopos; sive illi Clerici sint in beneficio, sive non.

• Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus immundoque concubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. *a* Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ revocentur; populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit: prohibet sancta Synodus quibuscunque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo *β* vel extra detinere; aut cum illis ullam consuetudinem habere audeant: *γ* alioquin pœnis 1. a sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. 2. Quod si a Superioribus moniti, 3. † ab iis se non abstinuerint; 4. ♭ tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem, cum eadem vel alia fœmina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur, & si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, * ac officiis & pensionibus quibuscunque Ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis inposterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum superioribus, cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium

a Sup. Sess. 24. cap. 8. de Ref. Conc. Cart. 3. c. 18. Conc. Nicæ. c. 3. Conc. Matis 1. c. 1. Conc. Arel. 2. c. 3. Conc. Tolet. 2. c. 3. Conc. Bracc. 1. c. 15. Conc. Turon. 2. c. 10. 11. & 12. Conc. Mogunt. c. 49. c. interdixit, 32. dist. c. cum omnib. c. volumus & c. fœminas, 8. dist. c. 1. cum mult. seqq. de cohab. cler. & mulier.

fortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adjungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas *a* excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio, aut exemptio † 5. prædictam executionem impediat aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, 6. non ad Archidiaconos, * nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura judicii, † & sola facti veritate inspecta procedere possint. 7. Clerici vero beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, juxta *b* delicti & contumaciæ perseverantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis juxta sacros canones, puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab hujusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo provinciali admoniti, se non emendaverint; *c* ipso facto sint suspensi: & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

a c. 2. cum seq. de coh. Cler. & mul. & si concubinas deserit ex comm. Conc. Aurel. 3. c. 4.

b Sup. c. 6. & in aliis locis sup. alleg. Conc. Tolet. 4. c. 4. V de 8. Tol. c. 5.

c Cap. quorundam 34 dist. Conc. Aurelian. 5. c. 3.

DECLARATIONES.

Hoc decretum de concubinatu & aliis impudicitiæ sordibus Clericorum, non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

1. *A sacris Canonibus.*) Patroni possunt (si ad eos spectat præsentatio alicujus beneficii per concubinarium detenti) vel alii laici parochiani pro suo interesse, in quo ab his percipiunt Sacramenta, accusare eos.

Quinimo potest Ordinarius procedere contra ipsos de jure, non exspectata forma hujus Textus, & vi hujus literæ, est enim intolerabile peccatum.

2. *Quod si a superioribus moniti.*) Specialiter monendi sunt, non autem solum generaliter, puta per edictum. Et hæc monitiones ex hoc Decreto non sunt faciendæ tantum in visitatione, sed & in aliis quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter unam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

Poterit Episcopus contra omnes procedere, etiam incarcerando, quando timetur de fuga, juxta traditam formam in cap. 6. hujus Sessionis, idque absque monitione.

Pœna, de qua in vers. *quod si a superioribus moniti*, &c. non habet locum in Clericis, si primo deliquerint, etiamsi edicta generalia Ordinarii præcesserint, sed incurritur, ubi Clericus secundo deliquit. Pro primo

punit

puniri debet aliis pœnis a sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis: & demum si monitus fuerit, & quidem speciali admonitione secundo delinquat, privatur tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus, vel dignitatis divinis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctæ, eadem pœna censetur repetita in vers. Si vero in delicto eodem, &c. Sin autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas.

3. *Ab iis se non abstinuerint.*) Episcopus procedere potest per denuntiationem ex officio, vel alio, qui sibi placuerit, modo.

4. *Tertia parte fructuum.*) Si resignatio parochialis vere fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis privaret, eadem dictæ resignatio suum effectum sortiri debet, nec eam potest Ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere. Itaque pœna, quæ statuitur in hoc capitulo, non transit ad successorem in beneficio, si concubinarius jure privatus beneficio illud resignat.

5. *Prædictam Executionem impediat.*) Prædictam executionem exemptio aut appellatio ante vel post difinitivam sententiam, suspendere non potest.

6. *Non ad Archidiaconos.*) Congregatio censuit, hoc non habere locum in immemorabili.

7. *Clerici vero.*) Si Clerici concubinarii, notorii sunt, etiam hodie ipso jure a divinis suspensi; (prout in vetere jure) sunt.

REMISSIONES.

α Vide Bern. Diaz. in pract. c. 73. Clar. §. Fornicatio, num. 9. vers. clericus autem concubinarius, Guid. Papæ decis. 558. Hieron. de Monte Var. juris, q. 18. n. 48. Humad. l. 32. gl. 5. n. 6. tit. 5. p. 1. & l. 43. gl. 2. n. 3. tit. 5. p. 1. Perez. lib. 23. ✝. Quæri tamen potest. tit. 3. lib. 1. Ordin. Matiens. l. 6. gl. 2. a n 23 tit. 8. lib 5. novæ Recop. Menoch. de Arbit. casu 418. Rebuff. de concord. tit. de publicis concub. vers. Prima ergo pœna. Petr. de Bello in encom. Eccles. class 1. c. 4. §. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo concubinarii, §. 3. p. 60. P. Comit. Respons. Moral. lib. 1. q. 57. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 30. tract. 3. num 154. vers. Decimum. Aloys. Ricc. in col. decis. p. 4. collect. 857. Th. Valasc. tom. 1. Alleg. 34. num 7. optime Petr. de Ledesm. p. 2. sum. tract. 27. c. 18. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in d. c. 79. lit. B. Azeved. in l. 1. tit. 19. lib. 8. novæ recopilat. præcipue n. 113. Prosper Farinac. cons. 80. n. 63. volum. 1. Vincent. Grilenzon. in cons. 19. ex n. 12. & 19.

β *Vel extra detinere.*) Quod procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus, resolvunt Nav. cons. 4. sub. tit. de Adulter. Sayr. decis. 4. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 821. in fine, dicit probabile, sed contrarium probabilius, Petr. de Ledesm. d. c. 18. diffic. 5.

γ *Alioquin pœnis.*) An pecuniariis? Affirmat Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 99.

† *Quod si a superioribus moniti,*) Vide Prosp. Fariaac. in d. conf. 80. n. 13. 47. 51. 59. 61. & 62. vol. 1.

♂ *Tertia parte fructuum.*) An etiam distributionum quotidianarum? Affirmant Suyr. decis. 7. de verbor. signific. quem refert Aloys. Riccius in collect. 857. vers. Amplia 2. Petr. de Ledesm. d. cap. 18. diffic. 2.

* *Tunc beneficiis, pensionibus, &c.*) Vide Nicol. Garciam de Benefic. p. 1. c. 5. §. 2. n. 229. & 304.

† *Aut exemptio, &c.*) Vide Seraphin. decis. 960.

* *Non ad Archidiaconos, &c*) Vide Aloys. Ricc. decis. 581.

† *Sine strepitu & figura judicii, &c.*) Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon c. 12. lit. C. in fin.

ε *Episcopi quoque, &c.*) Vide P. Soar. tom. 5. de censur. disput. 31. sect. 5. ad fin. P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib. 32. tract. 2. n. 65. vers. Item ex Concilio, P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 15. suspens. 27.

CAPUT XV.

Contra Clericorum filios.

a Conc. 9. Tolet. in c. 10. c gravius animadvertit. c. proposuisti, 92. dist.

b Ab Alex. 3. p. 19. c. 3. & in Conc. 2. Lat. c. 14. e. 2. & per totum, de fil. presb.

1. Ut *a* paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, 2. α longissime arceatur; β non liceat γ &c. filiis Clericorum, 3. qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, 4. in Ecclesiis, ubi eorum patres 5. δ &c. beneficium aliquod Ecclesiasticum 6. habent, aut habuerunt, * 7. quodcunque etiam dissimile beneficium obtinere, 8. *b* ε &c. nec in dictis Ecclesiis 9. quoquo modo ministrare, 10. nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. 11. Quod si in præsenti pater, & filius 12. ε in eadem Ecclesia beneficia ε obtinere 13. reperiantur; 14. υ cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam 15. intra trium mensium spatium: alias ipso jure eo privatus existat, & super iis quæcunque dispensatio surreptitia censeatur. φ Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus Decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur, nec collationes secutæ, vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

DE-

DECLARATIONES.

1. *Ut paterna incontinentia.*) Hoc decretum a jure communi differt in quinque. Primo, quod non solum ratione successionis, (prout de jure communi,) sed etiam ob incontinentiæ memoriam invaluit hæc prohibitio. Secundo, quod ratione talis memoriæ legitime arceatur quis non solum immediate, prout de jure communi, sed mediate. Tertio, quod non solum prohibetur successio in beneficio eodem, sed & in alio quocunque, etiam dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesia. Quarto, quod non solum prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Ecclesia, in qua Pater obtinet, sed etiam ministrare, cum jure communi tantum pater ministrare prohibeatur. Quinto, quod nec pensiones super fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filii.

2. *Longissime arceatur.*) Hunc textum sacra Congreg. censuit procedere non solum in filio respectu Patris, sed etiam in nepote respectu avi, propter verbum, *longissime*, quod excludit omnem personam etiam mediatam, ut dictum est. Vide infra hoc cap. §. *Stante.*

Congregatio Concilii causa alias mature discussa censuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto cap. 15. Sess. 25. Bracharensis 17. Octobr. 1592.

3. *Qui non ex legitimo matrimonio nati sunt.*) Filii illegitimi Clericorum non prohibentur a Conc. Trid. cum patribus habitare.

4. *In Ecclesiis, ubi eorum patres.*) Filii Presbyterorum Decreto hoc Concil. Trid. non prohibentur retinere beneficium legitime obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem ejusdem Concilii e vita migravit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

Illegitimus, cui Pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu alias illi unitam, in qua etiam eadem matrix habet quædam jura Parochialia, salvo hoc decreto, nisi unio facta sit per viam subjectionis Ecclesiæ matricis. Quod si beneficia sunt unita æque principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt, si vero non sunt unita æque principaliter, sed accessorie, tunc possunt, si tamen dictæ Ecclesiæ unitæ non teneantur ministrare in principali.

Habens Canonicatum in Ecclesia, in qua pater ejus similiter Canonicatum obtinuit, non potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere.

Pater, qui est Coadjutor filii in Canonicatu, cedere tenetur omne jus filio, posset tamen sibi aliquem servare fructum aut pensionem.

Non sunt tolerandi in Ecclesia, sed expellendi Canonici illegitime ex presbyteris & solutis mulieribus nati. Non comprehenditur hoc Decreto is, qui literis Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta, cessit in favorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum est de eo, qui literas expedivit, possessionem accepit per procuratorem, quamvis nunquam

nunquam in Ecclesia ministrasset, nam per provisionem acquiritur jus in re, & causatur vitium in persona filii per Patris intitulationem. Abbas in c. *transmissa n. 6. de filiis presbyt.*

5. *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.*) Concilium Tridentinum non prohibet, quia Pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficia in ea, sed id fiat ab altero causa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus.

Ad Episcopum N. scribatur, ut desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua Pater celebrat ob devotionem, cum neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus a Concilio.

6. *Habent, vel habuerunt.*) Non dicitur ille habuisse, ad hoc ut comprehendantur sub hoc capitulo, qui provisus, sed literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri, super *hoc c. Non sunt.*

Hæc verba, *habent, vel habuerunt.*) Intelligantur de futuro, scilicet post publicationem Concilii, non autem ante Concilium. Congregatio censuit, eum comprehendi hoc Decreto, qui per procurationem acquirit jus in re, hæc enim causat vitium in persona filii per Patris institutionem. Si vero per solam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cum vel literas non expediverit, nec possessionem ceperit, secus censuit Congregatio, quia ante literarum confectionem gratia non est perfecta, sed informis.

Præsumpta dispensatio, quæ fundatur in Regula de Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *ut late in c. 4. Seff. 7.*

7. *Quodcumque etiam dissimile.*) In Ecclesiis quæ dicuntur esse sorores aliarum Ecclesiarum, (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residens præsupponitur residere in principali, non potest Pater residere in una, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologalem in Ecclesia, in qua ejus filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio, qui suum Canonicatum dimittere tenebatur; ob suarum virtutum merita & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, dummodo idem Pater abstineret ab Ecclesia, sed legeret per substitutum ab Episcopo eligendum, cui assignetur aliqua portio arbitrio ejusdem Capituli & Episcopi.

22. Dec. 1594. Congregatio Concilii censuit, re mature discussa patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediate beneficium filii, licet filius, quamvis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediate beneficium patris.

8. *Nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare.*) Dubitatum fuit, an filius illegitimus laicus, qui in Ecclesia, in qua pater beneficium habet, non habet portionem, sed ut Cantor musicæ tantummodo in Ecclesia cantat, prohibeatur cantere per istum textum? Congregatio die Decembr. 1574. censuit affirmative, quia Concilium dicit, *quoquo modo ministrare,* eadem enim ratio est, sive ministret in officio; sive in beneficio, infr. *hoc c. §. Quoquo modo.*

N.

Filius Clerici hoc decreto non prohibetur, quo minus tanquam Capellanus amovibilis deservire possit atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amovibili inservierit in eadem Ecclesia.

In civitate Leodiensi sunt plures collegiatæ: Decani & Canonici vigore cujusdem statuti accedunt per certas processiones in certis festis diebus anni ad cathedralem, & ibi canunt unum versiculum, seu collectam, hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum unius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cum prædicta teneatur præstare in cathedrali, in qua Pater ejus Canonicus fuit? Congregatio censuit, filium prædictum illegitimum, incapacem esse hujus Decanatus, quia quoquo modo inservire dictæ Ecclesiæ videtur.

9 *Quoquo modo ministrare.*) Non solum filius non potest retinere beneficia in ea Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tanquam Musicus simplex, sup. *hoc c.* §. *Nec indictis.*

10. *Nec pensiones.*) Idem decretum locum non habet in iis Filiis presbyterorum, qui pensionem super beneficio a Patre obtento ante Concil. Trident. & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente pensionem in Ecclesia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem resignavit, fuit dispensatum.

Filius illegitimus presbyteri dimidium beneficium habens in illa Ecclesia, in qua Pater ejus olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem.

Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater ejus absque legitimo titulo, & minus pacifice aliquamdiu possedit, die 4. Septembr. 1586.

11. *Quod si in præsenti.*) In petitione presbyteri N. de resignatione Canonicatus nepoti coadjutori, quæ ideo fit, ut ejus filius possit obtinere eum, quem habet in eadem Ecclesia Canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum, ita tamen ut interim ab Ecclesia omnino abstineat.

Illegitimo N. habenti beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non servit, utpote jacens in lecto paralyticus, concessum est, ut retineat, quia non potest permutare.

Congregatio Concilii censuit Decretum c. 15. Sess. 25. minime prohibere, ut nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod avus habuit, obtinere non possit. 1. Mart. 1598.

Spurii petentes in posterum pro transitu ad honorem, afferant Testimonium & Episcopi commendationem, & majoris partis sui capituli.

Postulantibus, dum vivit alter, vel pater, vel filius, ut alteruter possit ire ad aliam Ecclesiam, & altero mortuo, de consensu Episcopi & capituli liceat alii ad primam Ecclesiam redire, concessum est.

Stan-

maxime in Hispania absque aliqua Episcopi vel alterius superioris auctoritate, ut in illis succedant clerici de parentela, asserit Gonzal. d. glosa. 5. n. 33. & seqq.

* *Aut habuerunt.*) Vide tradita per Vincent. Grilenzonium cons. 69. ac etiam in cons. 7. n. 13. & 14.

Decisiones Illustriss. Cardin. adductæ per Garsiam in locis infra citatis.

α Prima. Congregatio Concilii censuit, canonicum illegitimum, cujus pater possessionem alterius canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Ecclesia non ministraverit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius canonicatus, comprehensum esse decreto Conc. sess. 25. cap. 15. illum vero, cujus Pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit conferri canonicatum ejusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apost. expedivit, neque unquam habuit possessionem, non comprehendi, refert Garsi. de Benef. p. 7. cap. 3. num. 55.

λ Secunda. Non dicitur habuisse ad hoc, ut comprehendatur sub hoc c. ille, qui fuit provisus, & litteris non expeditis, & possessione non habita, cessit alteri, refert Garsi. d. c. 3. n. 56.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus, non potest obtinere beneficium quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacifice possedit, refert Garsi d. c. 3. n. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere possit Ecclesiam filialem, quando ejus pater obtineret matricem? Fuit dictum: posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice, refert Garsi. d. c. 3. num. 63. ubi etiam dicit procedere quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta a matricibus, & n. 65. resolvit, quod si unio facta sit accessorie, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere unitam, tanquam Vicarius perpetuus, seu tanquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta. Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Congregatio respondit excludi, & refert Garsi. d. c. 3. num. 66.

ϖ *Nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare.*) Neque Missam ibi celebrare, aut Epistolam canere, neque Sacristæ aut cantoris officio fungi posse resolvunt Navar. consil. 1. quæst. 17. sub tit. de constitut. Sayr. decis. 1. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis part. 4. collect. 1367. vers. Tu amplia. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 397. num. 26. cum seqq. ubi n. 28. testatur, quod nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficii alterius Ecclesiæ annexi, de quo etiam Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. dec. 3.

ϖ Sacra Cardin. Congregat. ita censuit, Concil. Trident. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab alte-

altero devotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus, refert Nicol. Garsi d. cap. 3. n. 73.

ς Item censuit, filios illegitimos clericorum non prohiberi a Concil. Trident. cum patribus habitare, refert Gars. d. cap. 3. n. 74.

σ *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*) Sacra Cardin. Congregat. ita censuit. Idem esset, si unum tantum, sed esset in persona patris & filii cum alternativa residentia, quo casu fuit decretum, quod pater in totum cederet fillo totum jus, quod haberet, reservata sibi pensione & perpetuo abstineret a servitio.

τ *Obtinere.*) An collatio ei facta sit ipso jure nulla? Affirmat Seyr decis. 3. de Constitut.

υ *Cogatur filius, &c.*) Vide Flamin. de Resign. lib. 3. q. 18. n. 38.

φ *Ad hac reciproca, &c.*) Vide Nav. cons. 5. de Renunt. Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 56. n. 9. & faciunt quæ scribit Flamin. de Resign. lib. 14. qu. 9.

CAPUT XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non convertantur in simplicia. Vicario, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

Statuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocunque nomine, appellentur; quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent, *a* illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo 1. congrua portione, non convertantur: non obstantibus quibuscunque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis vero, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiamsi in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur; si congrua portio fructuum Vicario, quocunque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus, intra annum a fine præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii, *a* juxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III, assignetur. Quod si id commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, benficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

a Sup. Sess. 7. de ref. c. 7.

DECLARATIONES.

1. *Congrua portione.*) Congrua portio fuit declarata esse 24. aureorum singulis annis.

REMISSIONES.

a *Quomodocumque retinent.*) Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Unio. §. 3. pag. 348. † Vide etiam Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 13. Hier. Cavallos in suis pract. quæst. com. q. 281. Ricc. in sua prax. Curiæ Neapol. decis. 492. num. 5. Garsi. de benefic. p. 22. c. 3. num. 87.

CAPUT XVII.

Episcopi ubique vivant tanquam Patres & Pastores secundum gradus sui decorum, nullibi autem indigne se demittant.

Non potest sancta Synodus non graviter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status *a* oblitos; Pontificiam dignitatem non leviter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare hæc, & similia detestatur sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, **b* atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & gravitatem pertinentes renovando, præcipit, ut ab hujusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in Ecclesia, quam foris suum gradum & ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint, reliquis vero tam Principibus, quam cæteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

a Vide Concil. Agat. c. 23. nec Epis. posteriorem sinit priori præponi. & 3. Braccar. c. 24. c. quanto, de off. ord. & sup. sess. 24. de reg. c. 4.
b Sup. c. 6. c. Valent. 63. dist. c. Episc. in Ecclesiis 95. dist. c. quis dubitet. c. duo sunt, cum seqq. 9. dist. & c. solitæ de major. & obed. 22. Aug. 1596.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, decretum cap. 17. qui v. non obtinent dignitates, Sess. 25. præservare nedum dignitates, quæ habent administrationem cum jurisdictione, sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbavit.

REMISSIONES.

* *Conciliaque generalia, &c.*) Vide supra hac ead. Sess. cap. 6. & textum in c. Valentinianus 63. dist. & in cap. Episcopus in Ecclesiis 95. dist. in cap. duo sunt, & in cap. quis dubitat cum seqq. 96. dist. & in cap. solitæ, de majorit. & obedient.

CAPUT

CAPUT XVIII.

Canones exacte serventur ab omnibus indistincte, si quando in eis dispensandum, id valide, mature, & gratis fiat, alioquin dispensatio sit surreptitia.

Sicut publice expedit, legis vincula quandoque relaxare, ut plenius, evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem solvere exemploque potius, quam certo personarum, rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum dare. *a* Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indistincte observandos. Quod si *α* urgens, justaque ratio, & major quandoque utilitas postulaverint, cum aliquibus dispensandum esse; *b* id *β* causa cognita, ac summa maturitate atque gratis, a quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur.

a Cap. si Roman. 19. dist. c. si quis omnem, 1. q. 7. c. 1. de const.
b c. 1. de voto.

REMISSIONES.

α Urgens justaque.) Ad dispensationem debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilem causam, juxta viri boni arbitrium, resolvunt P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 19. num. 194. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 1. dub. 1.

β Causa cognita.) Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 8. num. 3. & lib. 8. disp. 17. n. 10.

CAPUT XIX.

Quicunque Domini temporales locum ad Monomachiam concedentes sint ipso facto excommunicati, & privati certis privilegiis ab Ecclesia obtentis. Ipsi quoque duellantes & eorum patrini gravibus pœnis plectantur.

a &c. Detestabilis, *c* duellorum usus fabricante diabolo introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales; qui locum ad *d* monomachiam in terris suis, inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur, & si feudalia sint, directis Do-

c cap. 1. de torneam.
d de eo & Nicolaus 1. decretorum suorum tit. 12.

Dominis statim acquirantur. 1. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur; excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam, incurrant; & ut homicidæ *a* juxta sacros Canones, puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, 2. qui consilium in causa duelli, tam in jure, quam facto dederint; aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur; non obstante quocunque privilegio; seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

a c. 2. de cleri. pugn. in duel. de torneam. per totum & toto tit. de hom.

DECLARATIONES.

1. *Qui vero pugnam.*) Qui ex condicto & statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum, etiamsi nulli patrini sociive ad id vocati fuerint, vel loci securitas habita, nullæve provocatoriæ literæ aut denunciationes chartulæque præcesserint, censuris & pœnis a Concil. Trident. impositis perinde teneantur, ac si publico & consueto abusu singulare certamen iniviissent, juxta Bullam Gregor. XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2. *Qui consilium.*) Locorum Domini si certamen hujusmodi ex condicto hujusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium & favorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex proposito spectatores, vel socios quovis modo se præbentes, eisdem pœnis subjaceant: etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non stetit, quominus illa committeretur. Ita Gregor. XIII. in eadem jam dicta Bulla. Attamen S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione respondit postmodum hoc Decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in privatis habere locum. Novissime pro hac materia videnda est Bulla S. D. N. Clementis VIII. edita Kalend. Septemb. 1592. quæ incipit: *Detestabilis duellorum usus.*

REMISSIONES.

a Vide Ordin. Regiam Lusitanorum lib. 5. tit. 43. Sylvest. Cajetan. Armil. & alios Summistas verbo Duellum. Salzed. ad Bern. in pract. c. 100. Azeved. lib. 18. n. 10. tit. 8. novæ Recop. Navar. consil. 1. & 2. de Purgat. vulgari. Bannes in 2. 2. quæst. 64. art. 7. dub. 3. Menoch. illust. c. 49. n. 11. cum seqq. Valent. 2. 2. disp. 3. quæst. 17. puncto 1. Farin. in praxi crim. l. 4. qu. 119. n. 28. & consil. 9. lib. 1. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 3. quæst. 61. art. 1. vers. 12. Zerol. in praxi Episcop. verbo Duellum. Quarant. in Summa Bullarii cum addit. Prosper. de Augustino verbo Duellum, pag. mihi 218. Sayr. in Clavi Regia, lib. 7. c. 13. n. 11.

cum

um seqq. & de censur. lib. 3. c. 31. a num. 29. novissime Petr. Caball. in ract. de omni genere homicidii a num. 76. cum multis seqq. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 117. num. 4. Et ex doctissimis Religiosis Societatis Jesu Vide Patr. Henriq. in Summ lib. 13. cap. 9. §. 3. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 6. q. 13. cum seqq. P. Mon. de justit. tract. 3. disput. 17. P. Martin. Delr. Disquisit. Magic. lib. 4. ap. 4. quæst. 4. sect. 2. optime P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. c. 7. a n. 73. novissime P. Sanch. in Præcepta Decalogi, l. 2. c 39. n. 9. cum seqq. * Vide etiam Castil. a Bobadilla in lib. 2. suæ Politicæ c. 4. ex num 39. Jo. Ramirez. de confirmatione Ordinis Divi Jacobi c. 13. a n. 25. Ricc. in sua prax. var. resolut. cap. 170. Doctor Vincentius Blasio om. 2. histor. Ecclesiast. & secular. Regni Aragon. lib. 3. c. 11. fol. 253. teph. Gratian. disceptat. forens. tom. 3. disp. 410.

β Constitutionem Clem. VIII. incip. Illius vices, quam edidit an. Dom. 591. renovare Bullam quandam de hac re editam a Pio IV. & confirmare alteram. Gregor. XIII. incip. Ad tollendam, editam anno Incarnat. 1582. . Decembris, refert late, & eleganter P. Valer. Reginald. d. lib. 21. num. 82. cum seqq. ubi resolvit, Gregor. XIII. in prædicta Bulla extendere impositas in Concilio, in præsenti pœnas adversus omnes illos, qui on publice quidem, privatim tamen ex condicto statuto tempore, & in oco convento monomachiam commiserint, etiamsi nulli patrini, sociive d id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæ provocatoriæ literæ, ut denuntiationis chartulæ præcesserint. Quas etiam pœnas extendere tetatur contra locorum Dominos, si certamen ex condicto permiserint, aut uantum in se fuerit, non prohibuerint, nec non contra eos omnes, qui uellum hujusmodi fieri mandaverint, instigaverint, auxilium, consilium, el favorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia bsidia, scienter subministraverint, aut ex proposito spectatores, vel soos, si se quovis modo præbuerint, etiamsi illi, qui ad locum destinatum ugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per se ipsos on steterit, quo minus illa committeretur.

γ Utrum liciti sint illi conflictus particulares, qui inter hostes solent eri tempore belli, inter unum & unum, decem & decem, &c. Vide Cat. 2. 2. quæst. 95. in fine. Petr. Navarra lib. 2. de Restit. c. 3. n. 295. & 96. Patr. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 39. a n. 12. Pat. Valer. eginald. d lib. 21. n. 79.

δ Utrum Concilium in præsenti procedat, quando duellum fuerit commissum in loco privato, & non tuto, sine patrinis, sociis ad id vocatis, sine provocatoriis litteris, & chartellis ac etiam pugna non perfecta? ffirmant P. Valer. Reginald. in citato loco, Joseph. Ludov. Perus. de. s. 11. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 616. Farinac. d. cons. num. 34. Quarant. d. verbo Duellum vers. Novissime, ubi refert ita eclarasse S. D. N. Clement VIII. die 2. Septembr. 1592. Negant resolventes, Concil. in præsenti de solo duello solemni, quod auctoritate ublica & patrinis fiebat, loquutum fuisse, Babadil. in sua Polit. l. 2. c. . n. 41. & post. Navar. & P. Soar. P. Sanch. d. c. 39. n. 22.

ε An pro honoris defensione duellum licitum sit? Negant Bernard. Grava. ad pract. Camera imper. lib. 2. concl. 100. consil. 1. P. Valer. Regin. d. lib. 22 n. 80. ubi etiam resolvit, nulla unquam de causa licitum fuisse duellum suscipere.

ζ *Inter Christianos concesserunt.*) An procedat inter fideles? Negant P. Mart. Delr. d. q. 4. num. 16. P. Sanch. d. cap. 39. num. 29. ubi secus dicit, si Christiano pugnaturo cum infideli in suo regno locum concederet.

η *Intuerat*) Vide P. Valer. Reginald. d. lib. 22. n. 76. post princip. ubi resolvit, non obstare, quod Concilium in præsenti utatur verbis imperativi modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per judicem, quia ea non diriguntur ad judicem, ut consequatur requirere illius actionem, sed ad reum, quem per imperium efficax ligavit.

ϑ *Careant Ecclesiastica sepultura.*) Morientes in duello sepultura privari, resolvunt D. Martin. Carillo, *en la Explicacion de la Bulla de los defunctos*, part. 2. cap. 4. n. 55. P. Valer. Reginald. d. lib. 22. n. 76. vers. Accedit. Ricc. in prax. var. resol. c. 170. Steph. Gratian. discep. 140.

CAPUT XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conservare omnia sancita, quibus immunitas Ecclesiastica declaratur, a prædictorum Principum Officialibus minime lædenda, sed bene conservanda.

* Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscunque impedimentis conservari, præter ea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei Ecclesiæque protectores esse voluit, jus suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam *a* subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores ordines reverentiam revocaturos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, *a* & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed una cum ipsis principibus debitam sacris summorum *b* Pontificum, & Conciliorum constitutionibus observantiam præstent. Decernit itaque

a c. Conc. §. hinc 17. dist. 1. quis dubitet, c. duo sunt, & c. sin. 96. dist.

b Pii. 2. ep. 5.

que & præcipit, *a* sacros Canones & Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones, in favorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innovat, † exacte ab omnibus observari debere. Propterea que admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes & omnes & singulos, cujuscunque status & dignitatis extiterint; ut quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici juris sunt tanquam Dei præcepta, * ejusque patrocinio recta venerentur; nec ab ullius Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve Dominis temporalibus seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur, sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque jurisdictionem impediunt, animadvertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant, *b* imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua inprimis auctoritate ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet: quo cultus divinus devote exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu & ædificatione populi permanere valeant.

a c. pervenit. 86. d. c. si quis suadente, 17. q. 4. toto tit. de immunit. Eccl. c. quamquam de cens. in 6. c. felicis de pen. eo. lib. Conc. Ticinen. vers. statuimus, & vers. sancimus, Conc. Aquisgra. c. 9. Conc. Lateran. sub Leone X. sess. 9. & 10.

b c. Valentinian. 63. dist. c. Ecclesiæ in cap. fin. 87. dist. c. Constant. & c. ult. 36. dist.

REMISSIONES.

* Vide Guttier. lib. 3. pract. quæst. 1. & 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ c. 14. per totum, & præcipue n. 3. in fin. & num. 17. Farin. in prax. crim. quæst. 28. ex num. 74. Joseph. de Sesse in suo singulari tractat. Inhibition. cap. 8. §. 4. num. 26. & in cap. 9. §. 1. Michael. Agiam. de exhibend. auxil. fundamento, 22. fol. mihi 85: Martam de jurisdictione 4. p. centur. 2. casu 101. & 102. Cened. in suis pract. qq. in quæst. 4. n. 1. & 2.

a Et Canonicis sanctionibus constitutam.) Utrum exemptio Clericorum quoad forum, sit juris humani an Divini? Vide Covar. Pract. c. 31. num. 2. Medin. in Cod. de Restit. quæst. 15. Chassan. ad consuetudin. Burgund. Rub. 1. §. 3. fol. 30. n. 27. cum seq. Menoch. Illustri. c. 22. num. 8. & de successi. creat. §. 22. num. 48. Navar. in cap. Novit. not 3. num. 52. de Judic. Perez. lib. 1. tit. 3. lib. 1. Ord. pag. 55. Humad. lib. 14. tit. 1. part. 6. gloss. 2. num. 6. Surd. consil. 391. n. 46. & 55. Anastas. Germon. de Sacrorum immunit. lib. 3. c. 15. à n. 15. Farinac. in praxi crim. quæst. 8. num. 2. Flamin. de Resig. lib. 7. quæst. 9. num. 5. Garsi de nobil. gloss. 9. n. 1.

n. 1. Morel. in Emporio juris p. 1. tit. 2 quæst. 12 Caval Commun. contra Commun. quæst 550. Soar. de Paz, tom. 2. prælud. 2. num. 2. P. Molin de Just. tract. 2. disp. 31. concl. 1. & 3. Valasc consl. 100. num. 8. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit Resp Moral. lib. 1. quæst. 92. Sayr. in Clavi Regia. lib. 12. cap. 8. num. 16. cum seqq. D. Mart. de jurisdict p. 4. casu 64 n. 1. Castill. Quotid. lib. 2. c. 5. num. 29. cum seqq. Cened. ad Decret. collect. 37. num. 2 & Can. quæst. lib. 1. quæst 4. per totum. Ex nostris Lusitanis Fr. Emman. quæstion. Regul. tom. 2. quæst. 61. art. 2. Cabed. part. 1. dec. 83. num. 10. novissime Cald. Pereira in Comment. ad leg. unic. Cod. ex delictis defunct. part. 1. num. 54. Fr. Anton. de Sposa in Relect. de Censuris Bullæ Cœnæ cap. 19. disp. 91.

† *Præsenti etiam decreto innovat, &c.*) Vide Paz. in prax. tom. 1. p. 5. cap. 3. §. 3. ex num. 16 Bajard. ad Jul. Clar. in quæst. n. 5. Farin. d. qu. 28. num. 1. & 5. D. Sesse d. §. 4 num. 2. Joan. Guttier. practic. quæst. lib. 1. qu. 1. n. 7.

* *Tanquam Dei præcepta.*) Vide Bobadil. d. lib. 2. c. 11. n. 258.

CAPUT XXI.

Quomodo decreta hujus Concilii intelligantur, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

Postremo S. Synodus omnia & singula sub quibuscunque clausulis & verbis, quæ de morum reformatione atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis; in hoc *a* sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita Decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur.

a Supr. Sess. 7. de ref. in princ.

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea juxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

* *Ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur.*) Utrum derogatione speciali opus sit in concessionibus Sanctissimi Domini nostri Papæ adversus Concilium factis? negative respondit sacra Cardinalium Congregatio, & sequuta est Rota coram Pamphil. in causa sancti Angeli pensionis 16. Decembr. 1594. & in alia Ferentina pensionis 23. Januarii 1602. coram Domino Ottembergo n. 3. relata a Marquisano de commission. pag. 1. tit. de commissione appellat. in causis pension. §. 1. fol. mihi 535.

CON-

CONTINUATIO SESSIONIS DIE IV. DECEMBRIS.

Decretum de Indulgentiis.

a Cum potestas conferendi Indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atque hujusmodi potestate divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus Indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem juxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus vero, qui in his irrepserunt, quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti Decreto generaliter statuit pravos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocunque provenerunt, cum ob multiplices locorum, & provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque hujusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo Provinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cujus auctoritate & prudentia, quod universali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

REMISSIONES.

a Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. cap. de Indulgent. Navarr. in particulari opere. P. Valent. tom. 4. disput. 7. quæst. 10. P. Soar. tom. 4. prope finem. P. Henriq. in summ. part. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 7. a num. 94. cum seqq. P. Ægid.

P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 12. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. part. 1. lib. 6. de indulgent.

* *Pravos quæstus omnes.*) Vide supra sess. 21. de reformat cap. 9. Hugolin. de offic. & potest. Episc. part. 2. c. 41. §. 3. n. 1.

De delectu ciborum, jejuniis, & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quæ sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater & magistra, statuit: nec non ea, quæ tam in hoc Cocilio, quam in aliis Oecumenicis statuta sunt, quibuscunque fidelibus sedulo commendent; omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus & jejunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, 1. ut dierum festorum devota & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, *b* obedire Præpositis suis; quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

a c. non decet 82. dist. Vig. in epi. ad Ether. in fi. Felix. 1. in epi. 3.

b c. qui suis, 93. dist. c. quia frater 7. q. 1. Luc. 10.

DECLARATIONES.

1. *Ut dierum festorum devota & religiosa celebratio.*) Nihil innovandum in consuetudine hucusque tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed fiunt peractis sacris in festo alicujus Sancti, ante ejus Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice Librorum & Catechismo, Breviario & Missali.

Sacrosancta *c* Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc huic operi ab eis extremam manum impositam esse, nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, distincte & commode possit a sancta Synodo dijudicari, præcipit,

c Sup. Sess. 18. in prin.

cipit, ut quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut ejus judicio, atque auctoritate terminetur, & evulgetur. Idemque de *a* Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1. & de Missali, & Breviario fieri mandat. *a* Vide Sess. 24. cap. 7.

DECLARATIONES.

De Missali.

1. *Et de Missali.*) Pius V. in Bulla posita in Missali Romano, ex Decreto Conc. Trid. a se restituto, sustulit omnes alias cæremonias, preces & ritus ex aliis Missalibus, quantumvis vetustis hactenus observari consuetos, derogans consuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Missali, quam cum hoc reformato, qui aliter ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, si scienter & absque justa & rationabili causa id faciant.

De loco Oratorum.

Declarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscunque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præjudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum suorum jura, & prærogativas illæsas & salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebatur.

De recipiendis & observandis Decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inveterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda unquam fuerit, aut tam certo statutum; quod non humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter sancta Synodus id potissimum curavit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnavit, & anathematizavit, & definivit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani orbis Provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, & universali periculo ab Ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam pub-

publica, quam desiderarunt, invitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius adventuros, ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis depravari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus devote recipiantur, & fideliter observentur. Quod si in his recipiendis 1. aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulant, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit S. Synodus, Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim Provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium judicaverit vel commodiore quacunque ratione ei visum fuerit, Provinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & observandis Decretis Concilii.

1. *Aliqua difficultas oriatur.*) Causis gravibus, quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clausula, quæ in causa Salmantinensi prius apposita fuit, scilicet, *committatur in Rota cum facultate inhibendi, prævia tamen matura causæ cognitione, & decretis Concilii in hac parte editis diligenter prius consideratis, & discussis in Rota.*

Decreta & literæ Congregationis Concilii semotis litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia vel decretum aliquod est iterum faciendum.

S. D. N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilii eas tantum materias, de quibus Concilium disposuit; eas autem, de quibus Concilium nihil decrevit, reliquit in terminis, in quibus erat ante Concilium; & ideo, si qua ipsis Regularibus privilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ decretis Concil. non adversantur, Sanctitas sua non sustulit.

In una Piscjensi, Rota avocavit ad se quasi possessionem: opposuit se Præpositus, qui cum Abbate de Florentina litigabat super jure visitationis de Decreto Concilii, c. 8. sess. 21. Congregatio consulto respondit, licuisse Rotæ avocare sibi quasi possessionem, & posse procedere in causa ad ulteriora.

Cum dicitur, *ante publicationem Concilii*, non intelligitur in aliqua particulari Diœcesi, sed ante Kalend. Maji, 1564. secundum declarationem Pii IV, modo accedant reliqua.

S. D, N

S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pii IV. salvas esse, de quibus literæ Apostolicæ jam expeditæ, vel supplicationes signatæ & registratæ fuerunt.

Episcopo Leodiensi, qui quæsivit, an publicatio Concilii Tridentini facta in urbe, liget Leodienses, ubi nec hodie per Episcopum publicatum fuit? Respondit Congregatio, ligare debere, modo concurrant, quæ supra Sess. 24. de reform. Matrim. 1. §. *Post triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilii, sub Paulo III. & Julio III. in Sessione.

Quoniam *a* diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concil. quoad dogmata aut morum reformationem statuta, & definita sunt; vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

a Supra Sess. 1. 6. 7. 13. & 24.

Recitata sunt.

De fine Concilii, & Confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reverendissimique Patres: Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ Oecumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. record. Paulo III. & Julio III. quam sub S. D. N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita sunt, *b* Confirmatio nomine sanctæ hujus Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes a Beatissimo Romano Pontifice petatur?

b Juxta Gel. Pap. super Concil. Chalc. & Pelagium PP. 2. in ep. Decret. & Marc. in ep. Decret. ad Episc. Antioch. provin. & Concil. Chalc. Act. 3. & Nic. c. 1. apud Gratian. c. 19. Si Romanorum.

Responderunt: Placet.

Postmodum Illustrissimus & Reverendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: Post gratias Deo actas Reverendissimi Patres ite in pace. *Qui responderunt:* Amen.

ACCLA-

ACCLAMATIONES PATRUM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo PIO Papæ, & Domino nostro Sanctæ Universalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus; Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserva multos annos.

Card. *Beatissimorum summorum Pontificum animabus Pauli III. & Julii III. quorum authoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & serenissimorum Regum, qui hoc universale Concilium promoverunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuspubl. & Principibus nostris, multi anni.*

Resp. *Pium & Christianum Imperatorem Domine conserva, Imperator cœlestis terrenos Reges, rectæ fidei conservatores custodi.*

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus cum multis annis magna gratiæ.*

Resp. *Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.*

Card. *Reverend. Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctiss. Episcopis vita & felix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus veritatis perpetua memoria. Orthodoxo senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta Oecumenica Tridentina Synodus: ejus*

ejus fidem confiteamur, ejus decreta semper servemus.

Resp. *Semper confiteamur, semper servemus.*

Card. *Omnes ita credimus, omnes idipsum sentimus: omnes consentientes & amplectentes subscribimus. Hæc est fides B. Petri & Apostolorum: Hæc est fides Patrum: Hæc est fides Orthodoxorum.*

Eesp. *Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis & gratia primi & magni supremi Sacerdotis Jesu Christi Dei, intercedente simul inviolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus sanctis.*

Resp. *Fiat, Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Resp. *Anathema, anathema.*

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent a civitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilii; aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet Legati VI. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum VII.

LAUS DEO.

Concordat cum Originali: in cujus fidem subscripsimus:

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, ejusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinensis Diœcesis, ejusdem Concilii Notarius.

CON-

CONFIRMATIO CONCILII.

Nos Alexander, S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus & attestamur. qualiter hodie, die Mercurii, XXVI. Januarii, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri D. Pii, Divina providentia Papæ IV. anno quinto, in Consistorio secreto apud S. Petrum, Reverendiss. DD. mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reversi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilii Oecumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis vestræ & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii a Sanctitate vestra confirmatio omnium & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub Sanctitate vestra in eo decreta & definita sunt. Quapropter nos Joannes Cardinalis Moronus & Ludovicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii Oecumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viso & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reverendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc verba:

Petitioni nomine Concilii Oecumenici Tridentini super ejus confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta & definita sunt, auctoritate Apostolica; etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi & inviolabiliter observari mandamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Ita est.

A. Cardinalis Farnesius, Vicecancellarius.

BUL-

BULLA S. D. N. PII, DIVINA PROVIdentia PAPÆ IV. super Confirmatione Oecumenici Generalis Concilii Tridentini.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus & Pater Domini nostri JESU Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam tot procellis & tempestatibus agitatam atque vexatam, & gravius indies laborantem, apto tandem ei subvenit optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum jam pridem in civitate Tridentina Oecumenicum & generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab ejus autem successore Julio in eandem urbem revocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata literis, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & sacrarum literarum scientia, divinique & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per literas, ad Legatos nostros scriptas, ultro permiserimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sunt, tractanda, definienda, statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac urbe indiximus, quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque & gratias divinæ Majestati merito persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus, spem magnam & prope certam attulerit, fore, ut majores indies

ndies fructus ad Ecclesiam ex ipsius' Decretis, constitutionibusque perveniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, Decretorum suorum omnium, quæ nostro & Prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, Decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum literis prius, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus imprimis auxilio invocato, cum ea Decreta omnia Catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmavimus; & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac servanda esse decrevimus; sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pænis a sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis & singulis venerabibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum Prælatis, cujuscunque status, gradus, Ordinis, & dignitatis sint, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem Decreta & statuta in Ecclesiis suis, civitatibus & Diœcesibus, in judicio, & extra judicium diligenter observent, & a subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari: contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas etiam in ipsis Decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri JESU Christi obtestamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, divini honoris & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reverentia, ad ejusdem Concilii exequenda, & observanda Decreta, Prælatis cum opus fuerit, auxilio & favore suo adsint, neque adversantes sanæ ac salutari Concilii doctrinæ opiniones a populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandam præterea perversionem, & confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in Decreta Concilii comentarios & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate, inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cujuscunque sint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocunque honore, ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis vero, quicunque fuerint, sub excomunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos comentarios, glossas, annotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii Decretis quocunque

cunque

nque modo edere, aut quidquam quocunque nomine, etiam sub ætextu majoris Decretorum corroborationis, aut executionis, ove quæsito colore, statuere. Si cui vero in eis aliquid obscurius tum & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione aut deione aliqua egere visum fuerit; ascendat ad locum, quem Dominus egit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium Magistram, jus auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnot. Nos enim difficultates & controversias, si quæ ex iis Decretis tæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipsa oque sancta Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de nos merito confisa est, omnium Provinciarum necessitatibus ea ratio, quæ commodior nobis visa fuerit, providere: Decernentes nihiminus irritum, & inane; si secus super his a quoquam quavis auoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ut hæc autem omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis i possit: volumus, & mandamus, ut hæ literæ per aliquos curiæ ostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in cclesia Lateranensi, tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnis interfit, congregari solet, palam & clara voce recitentur; & postam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Canllariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur, um autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in ma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christianominis provincias & regna divulgari possint. Transumptis quoie earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica onstitutæ munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandaus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc aginam nostræ Confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservaonis, voluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, vel ei usu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, idignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, nno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo, Sexagemo quarto, Septimo Kalend. Februarii, Pontificatus nostri anno uinto.

go PIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Fr. Card. Pisanus Episcop. Ostiensis Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episcopus Portuen.
Ego Jo. Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicedecan. Episcop. Sab.

. . . .

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli Major. Pœnitent.

. . . .

. . . .

. . . .

Ego Jo. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Jo. Michaël, Card. Saracenus.

. . . .

Ego Joannes B. Cicada, Cardinalis S. Clementis.
Ego Scipio, Card. Pisarum.
Ego Joan. Cardinalis Romanus.
Ego F. M. G. Cardinalis Alexandrinus.
Ego Clemens, Cardinalis Aræ cæli.
Ego Jac. Card. Sabellus.

. . . .

. . . .

Ego B. Cardinalis Salviatus.
Ego Ph. Cardinalis Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . .

. . . .

Ego Fr. Cardinalis Pacieccus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Joan. Franc. Cardinalis de Gambara.
Ego Carolus, Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Francis*cus, Card. Gonzaga.*

. . . .

Ego Gui. Asc. Diac. Cardin. Cam.
Ego Vitellotius, Cardinalis Vitellius.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ant. Florebellus Lavelli
H. Cum

BU

BULLA S. D. N. D. PII DIVINA PROvidentia PAPÆ IV. super Declaratione temporis ad observanda Decreta sacri œcumenici & generalis Concilii Tridentini.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Sicut ad sacrorum Conciliorum Decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta sacri generalis Conc. Trident ad reformationem, & jus positivum duntaxat spectantia, eos ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad provinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad Religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ ejusdem Concilii Decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures res hujusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem, jusque positivum tantum spectantes, quæ observari aut evitari debeant. Nos itaque ut omnis controversia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, juri, & æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sac. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem mensis Januarii, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & jure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones novæ vim nonnisi post certum tempus obtineant, æquum nobis & justum visum est, prædicta Decreta omnia ad dictam reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, Kal. Maji proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus a quoquam, quacunque dignitate, auctoritate & potestate prædito, contigerit judicari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ, apud sanctam Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo

ſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, Quintodecimo Kal. Augu-ſti Pontificatus noſtri anno quinto.

Fed. Card. Cæſius.
Cæ. Glorierius.
H. Cumyn.
Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a Nativitate Domini Milleſimo, Quingenteſimo, Sexageſimo quarto; Indictione ſeptima, die vero vigeſima menſis Julii, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pii, divina Providentia Papæ IV. anno quinto, retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Urbe, & ſancti Joannis Lateranenſ. nec non Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Jacobum Carra, & Julium Parinum, Prælibati S. D. N. Papæ Curſores

Antonius Clerici, Magiſter Curſorum.

MOTUS PROPRIUS S. D. N. PII, DIVIna Providentia PAPÆ IV. per quem deputantur octo Reverendiſſ. Cardinales, qui faciant obſervari reformationes ab ipſo editas, nec non decreta ſacri œcumenici, & generalis Concilii Trid.

PIUS PAPA IV.

Motu proprio, &c. Alias Nos nonnullas conſtitutiones & ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac ſacræ Pœnitentiariæ noſtræ, ac Vicarii noſtri, ac ejus officii, nec non Camerarii & Cameræ Apoſtolicæ, ac illius cauſarum Auditoris, nec non palatii Apoſtolici cauſarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Urbis noſtræ ac Romanæ Curiæ tribunalium & officiorum concernentes, edidimus, quæ tamen, (ut intelleximus) ab eorundem officiorum & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obſervantur. Cum autem enixæ noſtræ voluntatis ſit, illa, ut & pariter decreta ſacri Concilii Tridentini, in his, quæ ad eorum officia ſpectant, ab eiſdem omnino obſerventur: Nos propterea conſiderantes, parum eſſe jura condere, niſi ſint, qui ea executioni demandari faciant, & in præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officii nobis (meritis licet imparibus) injuncti obligamur, ſalubriter, & utiliter providere, præfataſque conſtitutiones & ordinationes, ac decreta Concilii, quas & quæ hic haberi volumus pro expreſſis, inviolabiliter obſervari volentes: Venerabili fratri noſtro Joanni Epiſcopo Tuſculan. Morono, Jo Michaëli Sanctæ Anaſtaſiæ Saraceno, ac Joan Baptiſtæ Sanct. Clementis Cicadæ, nec non Michaëli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S Mariæ in Ara cœli, & Ludovico Sancti Cyriaci in Thermis Simonettæ, ac Carolo Sancti Martini, in montibus Borromæo presbyteris,

yteris, nec non Vitellotio Sanctæ Mariæ in Portico Vitellio nuncupatis, titulorum, Diacono, Cardinalibus committimus & mandanus; quatenus ipsi, seu eorum major pars, conjunctim vel divisim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum literarum, constitutionum, & decretorum prædictorum constitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata juxta tenores eorum, ac literarum desuper confectarum, per quoscunque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum judices & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter observari faciant, & cum effectu: nisi tam in executione dictorum Concilii, quam dictarum literarum nostrarum aliqua dubietas aut difficultas emerserit: quo casu ad nos referant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ac eos, qui literis & Decretis prædictis, & eorundem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc prout ex eadem die, & e contra, illorum officiis privatos, nec non ad illa, & alia Romanæ curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis eisdem officiis sic privatis, illa tanquam per privationem vacantia a Datario nostro vendi, & a quibusvis personis idoneis pro pretio convenienti emi, libere & licite posse auctoritate nostra curent, nuntient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nuntiamus, decernimus & declaramus. Non obstantibus quibusvis constitutionibus Apostolicis, ac pœnitentiariæ & curiarum; nec non tribunalium prædictorum statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis illis, ac dictis officialibus & tribunalibus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocunque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, easque adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Placet, Motu proprio I.

Datum Romæ, apud sanctum Marcum, 4. Non. Aug. Anno 5.

BULLA S D. N. D. PII PAPÆ IV. REvocatoria Privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarum, quibuscunque locis & personis concessarum, in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilii Tridentini contrariantur.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

In principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiæ, curæ & sollicitudini

licitudini noſtræ commiſſæ, ſalubrius, neque injuncto nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio decentius præſtare poſſumus, quam quod providentiæ noſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimum auſpiciis, ſummaque ſanctorum Patrum concordia per Dei miſericordiam feliciter abſolutum fuit: ita, per univerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, ubi ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis, ab omnibus æqualiter obſervetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria & ad univerſalem morum reformationem valde utilia decreta atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente ſint edita, quibus multa atque diverſa privilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſervatoriæ, indulta, & ut vocant, confeſſionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis tam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quam Collegiatis Eccleſiis, Monaſteriis, Conventibus, & aliis religioſis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus, nec non ſancti Spiritus in Saxia, S. Joannis Lateranenſis, ac Incurabilium de Urbe S. Antonii Viennen. & S. Bernardi Juren. aliiſque Hoſpitalibus, Militiis, eorumque Capitulis & Conventibus, ac Univerſitatibus, etiam Studiorum generalium collegiis, tam Sæcularibus, quam Eccleſiaſticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apoſtolorum de Urbe, quam aliis Fabricis S. Cruciatæ, aliiſque piis locis & operibus, nec non Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis & aliis Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quam diverſorum Ordinum & militiarum regularibus, ac etiam laicis cujuscunque dignitatis, & ſtatus ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, Imperiali dignitate fulgentibus utriusque ſexus perſonis, nec non aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque nuntiis, tam perpetuo, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, ejusque Legatos hactenus, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum conſilio, diverſimode, variiſque temporibus in genere vel ſpecie, ex quavis etiam honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries confirmata & innovata fuerunt; in pleriſque contrariantur. Nos, quibus imprimis cordi eſt, tam ſancta, & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos, ut par eſt, effectus ubique conſequi, & ab omnibus obedienter obſervari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conſervatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunque Apoſtolicarum & aliarum literarum deſuper confectarum, proceſſuumque decretorum & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & plene inſertis habentes: *Motu* proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod eadem omnia & ſingula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, diſpenſationes, conſervatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, **Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & in ſingulis, in quibus**

illa

illa ſtatutis & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipſo jure revocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Concilii terminos atque limites reducta ſint & eſſe cenſeantur, nec quidquam adverſus ipſa decreta & ſtatuta, quominus ubique & apud omnes obſerventur, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi & reputari debere, ac ſi nunquam emanaſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, ac etiam ſtatuimus & ordinamus. Decernentes nihilominus, omnia & ſingula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum & diſpenſationum, facultatum, Conſervatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium & aliarum quarumcunque gratiarum hujusmodi; poſt id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta & geſta quomodolibet fuerunt, & in poſterum fient, in his, in quibus dicti Concilii decretis adverſantur, nulla, invalida & irrita eſſe & cenſeri, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur, qualificato tam in foro, (quod ajunt) fori, quam conſcientiæ ſuffragari poſſe & debere. Et ita per quoscunque locorum Ordinarios, aliosque Judices & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiamſi S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari & definiri debere, ac quidquid ſecus, a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quingenteſimo Sexageſimo quinto, Tertiodecimo Kalend. Mart. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Cæſ. Glorierius.

P. Epiſcopus Narnien. *H. Cumyn.*

Anno a Nativitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quinto, Indictione ſexta: die vero vigeſima quarta menſis Februarii, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri Domini Pii divina providentia Papæ IV. Anno ejus ſexto, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apoſtolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Curſores.

Philibertus Chapuis, Magiſter Curſorum.

ORATIO HABITA IN SESSIONE nona & ultima sacri Concilii Tridentini, celebrata duobus continuis diebus, tertia & quarta Decemb. 1563. PIO IV. Pont. Max. a R. P. D. Hieronymo Ragassono Veneto, Episcopo Nazianzeno, & coadjutore Famagustano.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ ad pie credendum, & ad bene vivendum pertinent.

AUDITE hæc omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium jam diu cœptum, aliquando intermissum, distractum varie atque divulsum, nunc demum, singulari Dei omnipotentis beneficio, summa atque incredibili omnium Ordinum ac nationum voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem felicissima Christiano populo illuxit, in qua templum Domini disturbatum frequenter ac dissipatum reficitur & absolvitur: & navis hæc una bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam utinam conscendere nobiscum ii voluissent, quorum imprimis gratia hæc ipsa navigatio instituta fuit: atque ædificii hujus construendi participes exiterent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; majoris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certe culpa non accidit.

Nos urbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domus illorum fere limine positam elegimus: nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perdiu expectavimus; neque hortari ac rogare unquam destitimus, ut ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus satis, ut puto, a nobis consultum est. Etenim, cum duo essent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac vere Evangelicæ illis in rebus, quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæque opportune his temporibus viderentur, explicata & confirmata, disjectis omnibus ac dissipatis errorum tenebris, doctrina; alterum disciplinæ Ecclesiasticæ, cujus potissimum depravatione illi se a nobis defecisse affirmant, fuit restitutio; utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulate præstitimus.

PRINCIPIO enim sancta hæc Synodus, (facta ex laudabili majorum nostrorum consuetudine suæ fidei professione) ut quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimoniis atque præsidiis in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris ac novi Testamenti libros, qui essent sine ulla dubitatione recipiendi,

endi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, pie prudenter enumeravit, ac ne de verbis quidem ulla ex variis vernibus oriri posset difficultas, certam ac definitam de Græcis & braicis translationem approbavit. Hinc omnium hæresum caput ue arcem aggrediens, de humanæ naturæ corruptis initiis ea stat, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De justificatione nceps, (res magna, & cum antiquis, tum a nostri temporis hæres mirum in modum oppugnata) ea definit, quibus & perniciosissi eo in genere opinionibus occurreretur, & recte sentiendi ratio 'o quodam ordine, atque admirabili sapientia, (ut in illis Dei spiım facile agnoscas) demonstraretur. Præstantissimo hoc post hoıum memoriam decreto hæreses fere universæ jugulantur, & ısi caligo a Sole discutiuntur ac dispelluntur: eaque claritas, isque endor veritatis apparet, ut tantum lumen quin videat, dissimulare ı nemo possit. Subsecuta est salutaris septem divinorum Ecclesiæ ramentorum tractatio: primum simul de omnibus, post de unoque separatim. Hic vero quis non videt, quam distincte, explicaabundanter illuminate, (& quod caput est) vere tota cælestium rum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna multiplie doctrina, quid aut sequendum aut fugiendum sit, potest ullo ıdo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occasion inveniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque vire dubitare imposterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipsis ibusdam quasi stillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, ıc nobis adfuisse tam copiose perspiciatur? Accesserunt ad hæc sacrosanctæ Missæ Sacrificio, & de Communione sub utraque spe-, & parvulorum, decreta: quibus quidem nihil sanctius, nihil utis, ut de cœlo lapsa, non ab hominibus composita videantur. Adıgetur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctom veneratione, Invocatione, Imaginibus, & Reliquiis doctrina, a non solum hæreticorum fraudibus & calumniis obsistetur, sed ırum etiam Catholicorum conscientiis plane satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata aplantur, & fauste ac feliciter erunt peracta, neque aliud quidquam eterea eo in genere a nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandis, cum nonnulla essent, æ non rite omnino ac recte servarentur, accuratissime, Patres amssimi, curastis, ut pure illa & caste, atque ex more institutoque ıjorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæm, omnem, (ut dicunt) irreverentiam a divina Missarum ceıratione abstulistis: vagis, ignotis & criminosis sacerdotibus ıctum hoc offerre Sacrificium interdixistis: rei hujus sacratissie usum a privatis domibus & profanis in sacra & religiosa lorevocastis: molliores cantus & symphonias, deambulationes, lloquia, negotiationes a templo Domini submovistis. Ita Ecsiastico unicuique gradui leges illæ a vobis præscriptæ sunt, tradito illis divinitus ordine, abutendi nullus utique locus inquatur. Ita nonnulla Matrimonii impedimenta, quæ ansam quasi

quasi quandam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, removistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitime connubii fœdus ineuntibus intereclusistis. Quid de furtivis tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa convocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter unam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque ullos in orbe terrarum universo angulus reperiatur, quem labes hæc non invaserit, curandum merito fuisset, ut communi huic malo communi etiam consilio provideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, gravissimorum delictorum ac scelerum occasio prudentissima ista vestra ac prope divina sanctione penitus ablata est, & Christianæ Reipublicæ gubernationi sapientissime consultum. Accedet ad hæc utilis inprimis ac necessaria multorum in Purgatorii, Sanctorum Venerationis, Invocationis, Imaginum & Reliquiarum, atque Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimarum faciem inquinare atque turpare mirum in modum videbantur.

ALTERA vero pars, in qua de labenti ac prope cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissime etiam absoluta fuit atque perfecta. Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præstent, quique populi commodis, non suis inserviant; & prosint potius, quam præsint. Enuntiabitur atque explanabitur frequentius & studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

ADERUNT suis gregibus & invigilabunt Episcopi, cæterique, quibus animarum cura commissa est, neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impure & flagitiose vivendum, aut ad male & perniciose docendum privilegia: nullum sine pœna crimen, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium Sacerdotum multitudini optime provisum est: certæ unusquisque Ecclesiæ, statutoque operi, unde ali possit, adscribetur.

AVARITIA, quo nullum vitium est tetrius, præsertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, ut par est, conferentur. Ex una Ecclesia plures, ex pluribus una, ut populi commodum & ratio postulabit, constituetur. Eleëmosynarum quæstores, (ut appellant) qui sua non quæ JESU Christi quærentes, magnum nostræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus evellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manareque indies latius non desistebat; neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac provisionibus potuit. Quamobrem quis nonnisi sapientissime factum dixerit, ut membrum hoc, in quo sanando diu ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

PORRO DEO cultus tribuetur potius &: accuratius, atque ita

ita, qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant: in quo præclare illud fuit excogitatum, ut qui sacris essent initiandi, ii moribus atque litteris in unaquaque Ecclesia a prima ætate instituerentur, ut quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Jam vero provincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum utilitatem, non ad querelam & sumptum renovatis: tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodius facultate: Pænitentia publice in usum revocata: Hospitalitate tum Ecclesiasticis hominibus, tum piis locis indicta, in Curatis sacerdotiis conferendis memorabili ac pene cœlesti ratione constituta: beneficiorum (ut ajunt) pluralitate sublata: hæreditaria sanctuarii Dei possessione prohibita: modo excommunicationibus imposito ac terminato: primis judiciis iis in locis, ubi lites oriuntur, assignatis: singularibus certaminibus interdictis, omnium hominum, ac sacrorum inprimis, luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ fræno quasi quodam, quod excuti non facile possit, injecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus hujusmodi prudentissime sancitis, quis non videt vestras vos, PP. optimi, hac etiam in re partes cumulatissime executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribus corrigendis: sed nescio an unquam diligentius atque distinctius. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos: si usum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos, si vitam, innocentissimos. Numerus hic quoque fuit, ut, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est: nostrorum adversariorum argumenta & rationes ita tractatæ, ut eorum tum causa, non nostra agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, ut quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires ac nervi probarentur. Quæ enim inter idem sentientes, idem spectantes, discordia potuit existere?

QUÆ cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam) summopere fuisset, ut una cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita provisum est, ut alia ratione provideri, si affuissent, non potuisse videretur. Legant illi, quæ de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter: & si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem avertant: & si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac si ad communem matris Ecclesiæ complexum, unde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est,

P. A.

P. A. efferentes a nobis animos conciliandi, conferentientes in fide atque officio retinendi, si, quae hoc in loco verbis sancivimus, re ipsa in nostris Ecclesiis praestemus. Leges enim optimae sunt, mutae tamen res est. Quid Hebraeo populo Dei ipsius ore latae leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedaemoniis, Solonis Atheniensibus ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptae, utilitatis attulere? Sed cur externa atque antiqua nimis commemoro? Quae ad bene beateque vivendum instituta atque praecepta, ex unius Christi Domini nostri vita atque doctrina desiderare aut possumus aut debemus? Quid item fuit a majoribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad praeclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum ac paratum tamdiu habemus: verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemur, clarissimi, & vivae atque loquentes leges simus, & norma quasi quaedam, ac regula, ad quam aliorum actiones & studia dirigantur: atque ita sibi unusquisque persuadeat, nihil e Christianae reipublicae commodo ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiose praestiterit.

Id curandum nobis cum antea fuit: tum multo erit imposterum accuratius. Etenim, si magistri nostri ac Salvatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere, postquam docuimus, qui faciamus, quae esse poterit excusatio? Quis ferre nos ac pati poterit, si, cum non furandum esse demonstraverimus, ipsi furemur? si, cum non moechandum, moechemur? Sanctos a S. Concilio, innocentes atque integros ab integritatis praeceptis & innocentiae, firmos in fide, atque constantes a fidei nostrae firmata doctrina discedere minime convenit. Ac tales quidem exspectant nos populi nostri, qui nostrum jam diu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur, fore, ut hanc temporis usuram majori praesentes studio sarciremus. Sed fiet id a vobis, ut spero, Patres sanctissimi diligenter: & quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo atque hominibus facietis. Nunc, (quod hujus temporis est) Deo primum ipsi maximo atque immortali maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non secundum peccata, quae fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis; sed diem hunc laetissimum, quem videre multi concupiverunt, nobis non solum videndum, sed etiam celebrandum, incredibili cum totius Christiani populi assensu atque approbatione, sua magna benignitate concessit. Pio deinde IV. summo nostro atque optimo Pontifici gratiae perpetuo ac singulares habendae sunt: qui, cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi desiderio exarsit, ut in eo suas omnes curas & cogitationes defigeret. Nuntios statim, viros probatissimos, ad indicendum illis nationibus atque provinciis Concilium misit, pro quorum imprimis salute convocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt:

cum

tuta omnia atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, ut in Angliam trajicerent: Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cum interesse illi Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli fere Episcopi convenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus eis paulo post tertius, novem menses, atque eo amplius, justum ad Synodum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes expectaverunt: cum interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam ut Patres quamplurimi, quam optimi, & quamprimum huc accederent & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos huc Oratores mitterent: ut communi omnium voto atque consilio communis hæc causa gravissima omnium atque maxima tractaretur. Quid vero postea omni cura, solicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilii hujus amplitudinem, libertatem & commodum pertinere aliquo modo videretur; O singularem Pastoris & Patris nostri pietatem atque prudentiam! O summam etiam ejusdem felicitatem, cujus auctoritate atque auspiciis jactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit & conquiescit. Te Paulum III. te Julium mortuos appello; quamdiu, quantoque studio videre, quod nos videmus, exoptastis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem vere, tibi atque ex animo, Pio, sanctissim. ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum divinæ in te benevolentiæ argumentum est) Dominus reservavit: quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, ut te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quam citissime reddat, & quam diutissime conservet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari jure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarunt, animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conservavit, & nos ut tutam tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnamque nostris animis securitatem, assidua trium suorum Legatorum summorum virorum, præsentia ac prope pignore, attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirifice fuit.

Ille a se atque a nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in quibus versantur, tenebris, eruere, atque ad sanctæ hujus Synodi clarissimam lucem aspiciendam adducere maximopere laboravit. Regum præterea Christianorum ac Principum, in Concilio hoc amplissimis suis legationibus ornando, & suos vestræ authoritati fasces submittendo, pia maxime voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Jam vero quis est, Illustrissimi Legati & Cardinales, qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curastis. Vos nulli corporis

corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum res exitum, quod alii multi vestri similes frustra tentaverunt, quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quandam ac propriam lætitiam habere tu Morone Illustriss. atque ornatissime debes: qui cum vigesimo ab hinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac prope divina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque ulla unquam ætas de tuis laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctiss. quam bene de Christiana republica vestris his præstantiss. actionibus meruistis? quanta vestrum uniuscujusque nomini commendatio, quanta gloria a Christiano populo universo tribuetur? Vos vere Patres, vere Pastores, & agnoscent omnes, & prædicabunt, vobis suam unusquisque vitam atque salutem acceptam libentissime referet! O diem illam populis nostris jucundissimam atque lætissimam, in qua primum revisere illis nos atque amplecti a templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

Sed fac, tu Domine Deus noster, ut tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminavimus, uberem fructum afferat, fluatque ut ros eloquium tuum: atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut unum sit omnium ovile, & unus pastor, atque is potissimum PIUS IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

FINIS.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM
I CONCILIUM TRIDENTINUM COPIOSISSIMUS.

B.

Car-

Collo-

D.

Con-

Festi

Hære-

L.

Le-

N.

Pœ-

Præ-

V.

X.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM
ET MAGIS NOTABILIUM IN HOC TOTO DECLARATIONUM ET REMISSIONUM OPERE contentarum, clarissimus & fidelissimus.

A.

Ætas

Cor-

D.

Digni-

E.

H.

I.

 fine

Mili-

Paro-

S.

Finis Indicis Declarationum & Remiffionum.

CATA-

CATALOGUS LEGATORUM,
PATRUM, ORATORUM, ET THEOLOGORUM,

Qui

Ad Sacrosanctam Oecumenicam Tridentinam Synodum convenerunt a principio usque in finem, qui fuit die IV. Decembris, M.D. LXIII. sub Pio IV. Pontifice Maximo: quorum Nomina, Cognomina, Patriæ, & Dignitates infra continentur.

Cardinales Legati.

Hercules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ novæ, Mantuanus, obiit Tridenti die secunda Martii, 1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Susannæ, Neapolitanus, obiit Tridenti die XVII. Martii 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci Ord. Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Joan. Moronus S. R. E. Card. Episc. Prænestinus, Mediolanensis, in demortui Card. de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentii in Palisperna, Polonus, Warmiensis.

Ludovicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci: Thermis Mediolanen.

Marcus Syticus S. R. E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim Apostolorum, de Altaemps Germanus.

Bernardus Navagerius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Nicolai inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus a Lotharingia S. R. E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archiepisc. Rhemensis, Gallus.

Ludovicus Madrutius S. R. E. Diac. Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur juxta eorum loca, quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant a manu dextera Legatorum, videlicet.

Antonius de Mulito, Moravus, Archiepisc. Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascovitius, Croatus, Episc. Quinque Ecclesiensis, Orator Cæsareus pro regno Hungariæ.

Valentin. Herbutus Polon. Episc. Præmisliensis, Orator Sereniss. Regis Pol.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis. Episc. Augustensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Carthonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ missus in locum Joannis Strozii.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hispanus, Orator Religionis Jerosolymitanæ.

Oratores sæculares sedebant a manu sinistra Legatorum.

Sigismundus a Thun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Lu-

Ludovicus de Lansac. Renaldus Ferrerius Præsidens in Parlam. Parisiensi, & GuidoFaber, Judex Major Tolosæ. } Oratores christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugalliæ.

Nicolaus de Ponte, Doctor & Eques, & MatthæusDandalus Eques. } Oratores Sereniss. Dominii Venetorum.

Melchior Lussi, Eques Auratus, Orator septem Cantonum Helvetiorum.

Augustinus Paumgartner J.U.D. de Monachio, Orator excellentissimi Alberti, Ducis Bavariæ.

Claudius Fernandez Quingnonii; Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum illustrissimi Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariæ missus. Obiit Tridenti die XX. Decemb. 1563. post finem Concilii, ibique sepultus est.

Hic separatim ab aliis Oratoribus sedebat apud Reverendissimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius, Justinopolitanus, Jerosolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiensis.

Joan. Trivisanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli III.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiscopus Amalphitan nunc Episc. Bovinus.

Petrus Laudus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus Archiepisc. Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepisc. Spalatrensis.

Sebastianus Leccavella, Græcus, Ord. Præd. Olim. Archiepisc. Naxiensis, nunc Episc. Lateranensis.

Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepisc. Granatensis.

Antonius Altovitus, Florentinus, Archiepisc. Florentinus.

Cæsar Cibo Genuensis, Archiepisc. Taurinensis, Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Julii III.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiepiscopus Bossanen. nunc Episc. Caputaquen.

Joannes Brunus de Olichinio Macedo, Regni Serviæ Primas, Archiepisc. Antibaren,

Joannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepisc. Rossanen.

Joannes Baptista Ursinus, Romanus, Archiepiscop. S. Severinæ.

Archiepiscopi Pauli IV.

Ludovicus Beccatellus Bononiens. Archiepisc. Ragusinus.

Mutius Calinus, Brixiensis, Archiepiscop. Jadiensis.

Sigismundus Saracenus, Neapolitan. Archiepisc. Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hisp. Archiepisc. Calaritanus.

Julius Pavesius, Brixiensis, Ord. Præd. Archiepisc. Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Braccaren.

August. Salvago, Genuensis, Ord. Prædicat. Archiepiscopus Genuen.

Archiepiscopi Pii IV.

PhilippusMocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepisc. Nicosien.

Guiliel-

Guilielmus d'Avanson. Gallus Archiepisc. Ebredunen. Abbas Montis Majoris prope Arelate.
Antonius Gaucus, Venetus, Archiepiscop. Corcyrensis.
Germanicus Bandinus, Senensis electus, Archiepisc. Senarum.
Marcus Antonius Columna Romanus, Archiepiscopus Tarentinus nunc Cardinalis tit.
Gaspar de Fosso, Consentinus, Ord. S. Francisci de Paula Calaber, Archiepisc, Rheginus.
Antonius de Muglitio, Moravus, Orator Cæsareus, Archiep. Pragensis.
Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.
Caspar Cervantes de Grata, Hispanus, Archiep. Messanensis, nunc Salernitanus, & Cardinalis.
Leonardus Martinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiep. Lancianens.
Octavianus Præconius, Siculus Messanensis, Ord. Min. Convent. S. Francisci, Archiep. Panormitan.
Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.
Antonius Justinianus Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiepis. Naxien.
Antonius Plutæus, Nicien. Archiepisc. Barensis.

Episcopi Leonis X.

Vincentius Nicosantius de Fano Episc. Arbensis.
Joannes Franciscus de Fisco, Genuen. Episc. Andriens.
Joannes Thomas de S. Felicio, Neapolitan. Episc. Caven. senior.

Episcopi Adriani VI.

Quintinus de Rusticis, Rom. Episcopus Milleten.

Episcopi Clementis VII.

Lucas Bizantius de Catharo, Episcopus Catharen.
Aloysius Pisanus, Venetus, Episc. Patavinus, nunc Cardinalis.
Alex. Piccolhomineus, Senen. Episcop. Pientin.
Dionysius Græcus, Ord. Min. S. Francisc. de Observant. Episc. Millopotamen. Senior.
Gabriel le Veneur, Gallus Episcopus Ebroicensis.
Guillielmus Barton. de Montibus, Gallus, Episcopus, Lector.

Episcopi Pauli III.

Antonius a Camera, Sabaudus, Episcop. Bellic.
Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitan. Episc. Caranien.
Bernardus Bonjannes, Romanus, Episcopus Camerin.
Fabius Mirtus, Neapolitanus, Episc. Cajac.
Scipio Bongallus, Romanus, Episc. civitatis Castellanæ.
Georgius Cornelius, Venetus, Episcop. Tarvisinus.
Vincentius Durantius, Brixiensis, Episcopus Thermularum.
Mauritius de Petra, Papien. Episcopus Viglenen.
Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Episc. Marsicen.
Joannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episc. Minerbien.
Gabriel de L'onueri, Gallus, Episcopus Andegav.
Leonardus Haller, Germanus, Episcop. Philadelphien.
Ludovicus Vanninus de Theodolis, Forolivien. Episcopus Britonorien. obiit Tridenti die 11. mensis Januarii 1563.
Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episc. Caprulanus, nunc Britonoriensis.
Julius Contarenus Venetus, Episc. civitatis Bellunen.
Thomas Casell. Rossanen. Ordin. Præd. Episc. Caven. Junior.

Hippo-

lytus Arivabenus, Mantua-
Episc. Hieragetren.
ymus Machabæus, Roma-
Episc. Castrensis.
Augustinus, Hispanus, Epi-
. Olcen. & Jacensis.
s Neclantus, Florentinus,
. Præd. Episc. Clodien.
lomæus Sirigo, Cretens.
cus, Episc. Castellaneten.
as Stella, Venetus, Ord.
d. Episc. Justinopolitan.
du Vall. Gallus, Episcopus
ensis.
s Antonius Pantusa, Con-
inus, obiit Trident. die 27.
obris, 1562. Episcop. Litte-
is.
es Baptista de Crossis, Man-
ius, Episc. Rigensis.
es Xuarez, Lusitanus, Ord.
ugustini, Episc. Conimbri-

ous Ricabella, Recanaten.
c. Recanaten.
es Jacobus Barba, Neapolita-
Ord. S. Augustini, Episco-
Lateranen.
el a Turre, Utin. Episcopus
eten.
ejus Zambeccarius, Bono-
. Episc. Sulmonen.
es Beroaldus, Panormitanus,
c. S. Agathæ.
ius Scarampus, Aquensis,
c. Nolanus.
ius de Comitibus, Genuen.
Præd. Episc. Brugnacen.
Foggia, Rossan. Episcop.
riatic.
Comes, a Cambata Brixiens.
c. Tortonen.
es Baptista de Bernardis, Lu-
Episc. Adjacen.
us Perezius de Avala, Hispa-
, Episc. Segobiensis.
ius Psalme, Gallus Episc.
dun,

Alphonsus Roserus, Ferrarien.
Episc. Comalcent. nunc Ferra-
rien.
Julius Parisianus, de Tolentino,
Episc. Ariminen.
Bartholomæus Sebastianus, Hispa-
nus, Episc. Patten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus,
Episcopus Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Epi-
scop. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus,
Episc. Parisiens.
Bartholomæus de Capranica, Ro-
manus, Episc. Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episc.
Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episcop.
Chironens.
Albertus Duimius de Clericis,
Ord. Præd. de Carnato, Epi-
scopus Veglen.
Joannes Antolinez de Bricianos
de la Ribera, Hispanus, Episco-
pus Juvenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Epi-
scopus Xantonen.

Episcopi Julii III.

Marcus Gonzaga, Mantuanus
Episc. Aufferen.
Ascanius Gherardinus de Amelin,
Episcop. Cattacon.
Baldovinus de Baldovinis, Pisanus,
Episcop. Aversanen.
Petrus Franciscus Pallavicinus,
Genuen. Episc. Alerien.
Ægidius Fuscararius, Bononien.
Ord. Præd. Episc. Mutien.
Timothæus Justinianus de Chio,
Græcus, Ord. Præd. Episc. Ca-
lamonensis.
Didacus de Almansa, Hispan. Epi-
scopus Dorien.
Lactantius Rovetella, Ferrarien.
Episc. Asculanus.

Am-

Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen. Episc. Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episcop. Viterbien.
Honoratius Fasearellus, monachus Ord. S. Benedicti Neapolitanus, qui obiit Romæ in mense Martio, 1564. Episc. Insulanus.
Petrus Camajanus, Aretinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus, Trojanen. Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Capullata, Placentinus, Episcop. Lacedon.
Gaspar. de Casal. Lusitanus, Ord. S. Augustini Episc. Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episc. Auximanus.
Joannes de Morvillier, Gallus, Episc. Aurelianen.
Julius Gentilius, Torion. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Roman. Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaele, Hispan. Ord. S. Francisci de observantia, Episc. Montis Mariani.
Hieronymus Melchioribus, Recanaten. Episc. Maceraten.
Petrus de Pertis de Monte Aretinus, Episc. Lucerinus.
Cæsar Jacumellus, Romanus, Episcopus Bellocastren.
Julius Gritus, Venetus, Episc. Parentin.
Jacobus Silverius Piccolhomineus de Cælano, Episc. Aptatinus.
Ludovicus de Bresse, Gallus, Episcopus Melden.
Jacobus Magnanellus, Senen. Episcopus Grosset.
Joan. Andr. Gracius de Tibure, Episc. Tiburt.
Franc. Richardotus, Burgund. Episcop. Atrebat.
Carolus Cicada, Genuen. Episc. Albiganen.
Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen. Episc. Ileinen.
Accisculus Mova de Conteras, Hispan. Episc. Vincent.
Galeacius Roscius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Episc. Assisien.
Jacobus Maria Sala, Bonon. Episcopus Vivarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episcopus Hesinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Episcopus Fugucinus.
Agapitus, Belhomo, Romanus, Episc. Casertanus.
Julius Cananius, Ferrarien. Episcopus Hadriensis.
Julius Gallettus, Pisanus, Episc. Alissan.
Hieronymus Burgensis, Gallus, Episc. Catalonen.

Episcopi Pauli IV.

Scipio Astensis, Ferrarien. Episc. Casalen.
Didacus Sarmiente de Soto major, Hispanus Episc. Astoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Episcopus Essaphen.
Faustus Gaffarellus, Romanus, Episc. Fundanus.
Bellisarius Baldinus, Neapolitanus, Episc. Latinen.
Urbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
Jacobus Suretus, Græcus, Episcop. Milopotamen. junior.
Joan. Baptista Osius, Roman. Episc. Reatinus, obiit die 12. Novemb. 1562.
Marcus Laureus, Tropiensis, Ord. Præd. Episc. Campanien.
Franciscus de Banquere, Gallus, Episc. Metensis.
Jo. Franciscus Commendonus, Venetus, Episcop. Zazinthen. nunc Cardinalis.

Caro-

us de Graffis, Bononien.
fc. Montis Falifci.
Gallego, Hifp. Epifc. Ge-
den.
nymus Gallego, Hifpanus,
fc. Oveten.
iles Rettinger, Germanus,
fc. Laventinus.
de Rubeis, Polian. Epifc. S.
nis, obiit Romæ in menfe
rtio, 1564.
de Munnatores, Hifpanus,
d. S. Auguftini Epifc. Segobien.
ifcus Balneo, Hifpanus, Epi-
p. Arienfis.
entius de Luchis, Bononien.
ifc.. Anconitanus.
pejus Piccolomineus de Ara-
nia, Epifc. Tropien.
is Barbadicus, Venetus, Epi-
pus Curfolen.
cifus Bachodius, Sabaudus,
ifc. Gebeanen.
lus d'Agennes Gallus, Epi-
pus Cenomanen.
onymus de Nichifola, Vero-
n. Ord. Præd. Epifc. Theanen.
us Antonius Bobba, Cafalen.
pifc. Auguften. nunc Cardi-
lis.
bus Lomellinus, Meffanen.
pifc. Mazarien.
atus de Laurentiis, de Afculo,
pulus, Epifc. Arianen.
us Contarenus, Venetus, Epi-
opus Paphen.
us Danefius, Gallus, Epifc.
auren.
onymus Savorganus, Foro-
lien. Epifc. Sibicen.
ippus du Becc, Gallus, Epifc.
enet.
olus de Rove, Gallus, Epifc.
aeffion.
rgius Drafcovitius, Croatus,
pifc. Quinque Ecclefien.
ncifcus de Aguierre, Hifp.
pifc. Crotonen.

Andreas de Guefta, Hifpan. Epifco-
pus Legion.
Antonius Gorrioneto, Hifp. Epi-
fcopus Almerien.
Angelus Maffavellus, Septempe-
danus, Epifc. Teletinus.
Antonius Ciurelia, Barenfis, Epi-
fcopus Budnenfis.
Dominicus Cafablancha, Meffa-
nen. Ord. Præd. Epifcop. Vi-
cenfis.
Petrus Faunus, Coftacciarius, Epi-
fcopus Aquen.
Jo. Carolus Bovius, Bonon. Epifc.
Oftunen. nunc Archiepifc. Brun-
dufinus.
Hugo Boncompagnus, Bonon. Epi-
fcopus Veftanus, nunc Cardina-
lis tit. S. Sixti.
Salvator Pacinus de Colle, Epi-
fcopus Clufinus.
Lupez Martinez, Hifpanus, Epi-
fcopus Elnen.
Carolus d'Efpinay, Gallus, Epi-
fcopus Dolenf.
Ægidius Spifame, Gallus, Epi-
fcopus Niverne n.
Antonius Sebavianus Minturnus,
de Traject. Epifcopus Uxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus,
Epifcopus Nemaufen.
Dominicus Bollanus, Venetus,
Epifc. Brixien.
Joannes Antonius Vulpius, Co-
men. Epifcopus Comen.
Ludovicus de Ginolhac, Epifcop.
Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bo-
nonien, Epifc. Feltren.
Joannes de Quignones, Hifpanus,
Epifc. Galaguritan.
Didacus Covarruvias de Leyva,
Hifp. Epifc. Civitaten.
Philippus Gerius, Piftorien. Epifc.
Ifclanen. nunc Affifien.
Joan. Antonius Facchinettus, Bo-
nonien. Epifc. Neocaftren.

Episcopi Pii IV.

Joan. Fabricius Severius, Neapolitanus, Episcopus Aceren.
Martinus Rithovius, Flander. Episcop. Ipren.
Antonius Havetius, Ord. Præd. Flander. Episc. Namurcens.
Constantinus Bonellus, Foretran. Episc. civitatis Castelli.
Julius Superchius, Ord. Carmelitarum Mantuanus, Episcopus Accion. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episc. Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episc. Cremonen.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episc. Massar.
Ludovicus de Bueil, Gallus Episcopus Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.
Joan. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episc. Zachinti, & Cephaloniæ secundus.
Joannes Andreas Bellonius, Messanen. Episc. Massalubren.

. . . .

Fredericus Cornelius, Venetus, Episc. Bergomen.
Stephanus Bouther, Gallus, Episc. Corisopiten.
Joan. Paulus Amanius: Cremen. Episc. Angelon.
Alexander Sfortia de sancta Flora, Episcop. Parm. nunc Card. tit. S. Mariæ in via.
Antonius de Cirier, Gallus Episcopus Abrincen.
Andr. Mocenius, Venetus, Episcopus Nimosien.
Benedictus Salvinus, Firmanus, Episc. Verulanus.
Guilielmus Cassador, Hispanus, Episc. Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispan. Episc. Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hispanus, Ord. Præd. Episc. Dertusen.
Julius Magnanus, Placentinus, Ord. Min. Convent. S. Francisci, Episc. Calven.
Valentin. Hubertus, Polonus, Episcop. Præmisil.
Simon Aleotus, Forojulien. electus Forojul. mortuus est Tridenti, die 20. Augusti, 1562. Episc. Forojulien.
Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd. Episc. Niochen.
Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Trojanus.
Melchior Avosmediano, Hispan. Episc. Guadicen.
Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episc. Papiensis.
Didacus de Leon. Hispan. Ord. Carmelitarum, Episc. Columbrien.
Annibal Saracenus, Neapolit. Episc. Licien.
Paulus Jovius, Comensis, Electus Episc. Nucerien.
Hieron. Trivisanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus est Tridenti die 9. Septemb. 1562. Episcop. Veronen.
Hieronymus Ragozzonus, Venetus Episcopus Famagustan.
Romulus de Valentibus, de Trebia Episc. Conversan.
Lucius Maranta, Venusinus, Episcopus Lavellen.
Simon de Nigris, Genuen. Episcopus Sarzanen. mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus, Tropiea. Episc. Oppiden.
Julius Simonetta, Mediolanen. Episcopus Pisauten.

: Albret, Gallus Episcop.
narum.
Guidius, Volaterranus,
Pennen. Adrien.
Remirez, Hispan. Episc.
orien.
s del Gado, Hispan. Epi-
Lucensis.
Clausse, Gallus, Episc.
n.
Gibertus de Nogueras,
Episc. Aliphan.
Annius, Neapolitanus,
Hipponen. & Coadjutor
is.
: Maria, de Salviatis, Ro-
Episc. S. Pauli.
s Priulus, Venetus, Epi-
Æmonicen. nunc Vin-
is.
Lilius Bononien. Episco-
otanus.
nus Guerrinius · feretra-
Episc. Imolen.
Oyerllaithe, Hibernus,
Rossen.
is Valete, Episc. Vabien.
ignatellus, Neapolitanus,
Monopolitan.
le Vicecomitibus, Mediol.
p. Vintimilien. mortuus
tit.
Colosuarinus, Hungarus,
ræd. obiit Tridenti die 24.
ab. anno 1562. Episc, Ca-
lis.
Duditius Bardellatus,
rus Episc. Thinien. nunc
ae Ecclesien.
: Bencius, Politian. Episc.
polit.
is Abondius, Castilloneus,
pus Bobien. nunc Card.

is Falefchi, Polonus, Epi-
Theodosien.
s Ohairt, Hibernus, Ord.
Episc. Agaden.

Donaldus Magongial, Hibernus,
Episc. Raporen.
Guido Ferrerius, Pedemontanus,
Episc. Vercellen. nunc Card tit.
Joan. Baptista Sighicellius, Bono-
nien. Episc. Faventinus.
Sebastianus Vantius, de Arimino,
Episc. Urbevetanus.
Joan. Bapt. Lomellinus, Messanen.
Episcop. Gardien.
Joan. Bapt. Milanesius, Florent.
Episc. Marsican.
Augustinus Moligratus, Vercellen-
sis, Episc. Trivicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Episc.
Savonen.
Fabricius Landrianus, Mediol.
Episc. S. Marci.
Bartholomæus Ferrantius, Ameri-
nus, Episc. Amerinus.
Petrus Fragus, Hisp. Episc. Usellen.
Hieronymus de Gaddis, Florenti-
nus, Episc. Cortonen.
Franciscus Contarenus, Venetus,
Episcop. Paphen.
Joannes Delphinus, Venetus, Epi-
scopus Torcellanus.
Alexander Molus, Comen. Episco-
pus Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus,
Ord. Præd. Episc. Argolicen.
Franciscus Raguseus, Ord. S. Fran-
cisci de Observantia, Episc. Mar-
chanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Clara-
vallen.
Simplicianus Abb. S. Salvatoris
Papiæ, de Vultulina, Congrega-
tionis Cassinen.
Stephanus Catanius, Novarien. A.
S. Mariæ gratiarum, Placentin.
Congregationis Cassinen.
Augustin. Loscus, Hispanus, Abbas
S. Benedicti de Ferraria, Con-
gregationis Cassinen.

Eutychius Cordes, Antverpienf. Abb. fancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.

Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Lunevillan.

Cosmas Damianus, Hortulani. Hispan. Abbas Villæ Bertrandi.

Generales.

Vincentius Justinianus, Genuensis, Generalis Ordin. Præd.

Franciscus Zamora, Hispanus, Generalis Ord. Min. de Observantia.

Antonius de Sapientibus, Augustanus, General. Ord. Min. Conventualium.

Christophorus Patavinus, Generalis Ord. Eremitarum S. Augustin.

Joan. Baptista Migliavica, Asten. General Ord. S. Mariæ Servorum.

Stephanus Fazinus, Cremen. Provincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.

Jacobus Lainez, Hispan. Præpositus Generalis Societatis JESU.

Thomas .... civitatis de Castello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro sacro Concilio missi.

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ, nunc Cardinalis tit. sancti Nerei, & Achillei.

Scipio Lancellottus, Romanus, Advocatus Consistorialis.

Joannes Baptista Castellius, Bononien. Promotor.

Michael Thomasius, Majoricen. Doct. Decretorum.

Theologi a summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Prædic. Hispan. obiit Tridenti, mense Aprilis, 1563.

Alphonsus Salmeron, Hispanus, Societ. JESU.

Franciscus Torensis, Doctor Theolog. Hispanus.

Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.

Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferrariæ, Ord. Prædic.

Frater Hieronymus Bravo, Hisp. Ordin. Prædic.

Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordin. Prædic. in demortui F. Petri de Soto locum, nunc illustrissimi Domini Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis missi a Carolo IX. Gallorum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.

Joannes Peletier.

Antonius Demochates.

Nicolaus de Pris.

Jacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reverendissimi Joannis Ursini Episcop. Trecorensis.

Simon Vigor.

Richardus du Pré.

Natalis Paillet, obiit Tridenti 7. Kal. Decemb. 1562.

Robertus Fournir.

Antonius Coquier.

Lazarus Bloychot.

Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi missi a Philippo II. Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortulanus, Electus Abb. Villæ Bertrandi.

Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus. Canonic. Caurien.

Ferd. Vellosillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.

Thomas Dassio J. U. D. Canonicus Valentin.

Anton. Covarruvias, Licentiat. Auditor. Granaten.

Ferdinandus Mencacensis, Decret. Doctor.
Frater Joannes Ramirez, Hispan. Minister Provinc. Divi Jacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in Curia Regis Hispaniæ.
Frater Michael de Medina, Hispan. Ord. Min. sacræ Theol. Doctor.
Frater Joannes Lobera, Hispanus, sacræ Theologiæ Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri Provincialis Divi Jacobi submemorati.
Cosmas Palma Fonteyns, sacræ Theol. Doctor Hispan. Hortolani Abb. descript. & comes.
Frater Joannes Gallo, Hispanus, Ordin. Prædic.
Frater Petrus Ferdinandez, Hispanus, Ord. Præd. in societate Magistri Gallo.
Frater Desiderius de S. Martino, Panorm. Ord. Carmelitar.
Michael Bajus ab Atho, sacræ Theolog. Doctor.
Joan. Hessels, a Lovanio, sacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Jansenius, Hulstensis, sacræ Theologiæ Doctor.

Theologi missi a Rege Portugalliæ.

Frat. Franciscus Forieto, Ord. Præd.
D. Jacobus a Payva de Andrade, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentissimo Duce Bavariæ.

Joan. Cuvilonius, Flander. ex Societ. JESU.

Procuratores Episcoporum absentium.

Marchantus, Doctor Theologus, pro illust. Cardinale de Mendoza, Episc. Burgen.
Joan. Gothardus, Cler. sæc. Germanus, pro Rev. Episc. Ratisbonen.
Georgius Hochenvatter, Cleric. sæcul. Doctor, Theologus, Suffraganeus, pro Rev. Episc. Basilicensi.
Frater Felicianus Ninguarda a Morbivio Ord. Præd. pro illustriss. Domino Salisburgen. Orator.
Petrus Cumel, Doctor Theolog. Canonicus Malacitanus, pro Reverend. Malacitano.
Joannes Delgadus, Doctor Theologus, Canonicus Tudensis, pro D. Joanne de S. Æmiliano Reverendiss. Episcopi Tudensi.
Caspar Cardillus. Villalpandeus, Segob. Doctor Theologus, pro Reverend. Episc. Abulen.
Frater Joannes de Ludenna, Doctor Theolog. Ord. Præd. pro Reverend. Episc. Saguntino.
Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Min. pro Reverendiss. Episc. Palent.
Cæsar Ferrantinus, Suessanus, Doctor Theologus, pro Reverend. Episc. Suessano apud Reverendissimum Illerdensem.

Procuratores Ordinum.

Joan. Cotignon, Doct. Gallus, Prior & Procurator Ord. Cluniacensis.
Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monasterii de Recluso, Procurator Generalis Ord. Cisterciensis.

Theologi sæculares & Doctores Juris Canonici.

Georgius Girard, Gallus, Doctor Theolog. cum Rev. Andegavensi.
Gentianus Hervetus, Gallus, cum Illustrissimo & Reverend. Cardinale a Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Rev. Salmanticen.

Matthæus Guerra, Consentius, Calabr. Presb. sæcularis, cum Reverend. Episc. S. Marci.
Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato S. Conc.
Joan. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card Seripando, Legato Sacri Concilii.
Petrus Morcatus Theologus, cum Reverend. Vicenti.
Trigillus Doctot Theologus. Canonicus Legionen. cum Reverendiss. Legionen.
Sobanus, Doctor Theologus, cum Reveren. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Rev. Conymbricensi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Rever. Salmantino.
Joannes Villetta, Doctor Theologus, cum Reverend. Barcinonen.
Joannes Fonseca, Doct. Theol. cum Rever. Archiepiscopo Granaten.
Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, cum Rev. Episc. Pampilon.
Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hispan. Doct. Theolog. cum Reverend. Guadixien.
Michael Ytero, D. V. I. cum Reverend. Episc. Pampilonen.
Josephus Puebla, Doctor Theologus, cum Rev. Episc. Civitaten.
Joannes Chacon. Doctor Juris Canonici, cum Reverendiss. Episcopo Almerien.
Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reverend. Episcop. Oveten.
Benedictus Arias, Montanus, Ord. S. Jacobi, Doct. Theologus, cum Reverend. Segobien.
Joannes Parcelona, Theologus, cum Rever. Uscellen.

Doctores Galli. Ordinis S. Benedicti.

Joan. Corthongne, Doctor Theol.
Joan. de Verdun. Doctor Theolog.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.
Seraphinus de Gaballis, de Brixia, Provincialis Terræ sanctæ, cum Reverend. suo Generali.
Heliseus Capys, Venetus Theologus, cum Reverendissimo Archiepiscopo Pragen.
Petrus Aridien, Gallus, cum Reverendiss. D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi, Gallus. Inquisitor Avenione, Vicarius congreg. Franciæ, cum Reverend. D. Nemausensi.
Joannes Matthæus Valdina, cum Reverendiss. D. Tarentin.
Petrus Martyr. Coma, Hispan. cum Reverendiss. D. Gerundensi.
Petrus Zatores, Hisp. cum Reverendiss. D. Dertusensi.
Antonius de Grosupo, cum Reverend. D. Viglivanensi.
Aurelius de Chio, cum Reverend. D. Spalatrensi.
Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reverend. D. Nicosienti.
Marcus Medices, Veronen. cum Reverend. D. Ceneten.
Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reverend. D. Brixiensi.
Michael de Ast, Genuensis, Prior S. Laurentii.
Constantinus Coccianus, Isorella, cum Rev. D. de Monte Politiano.
Henricus de S. Hieronymo, cum Reverend. D. Braccarensi.
Ludovicus de Soto Major, cum Reverendissimo D. Georgio de Tayde.
Baptista de Lugo, cum Reverend. D. Veronensi.
Hieronymus Barolus, Papien.

Ne-

Nomina Fratrum Theologorum beati Francisci de Observantia cum suo Generali.

Aloysius de Burgo novo, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bononien. Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.
Thomas de Soglianor, Italus, Provinc. Bononiæ Minister.
Antonius de Padua, Lusitanus, Ord. Secretarius.
Bonifacius Ragusæus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episc. de stagno in Dalmatia.
Angelus de Petriolo. Italus, Lector sacræ Theologiæ Perusiæ.
Angelus Justinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Januæ.
Vincentius deMessine, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.
Julius Pallitanus, Urceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergoni.
Jacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reverend. Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium, existentium in sacro Concilio cum Reverendo Patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus a Lugo, socius Religionis.
Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustris.
Joannes Tertius, Bergomen, Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus, de Florentia, Regens in Conventu sanctæ Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus a Lugo.
Joannes Baptista Chisulphus, Ordinis scriba.
Antonius de Grignano Regens S. Antonii de Patavio.

Lucius Angosiola, Placentinus Regens S. Francisci Bononiæ.
Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & inquisitor Paduæ.
Octavianus Charus, de Neapoli. Regens S. Laurentii de Neapoli.
Antonius Posius de Monte Ilcino. Regens in conventu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonaventura Meldulen. Regens in conventu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conventu Ferrariæ.
Antonius a Cubalo, Feltren.
Andreas Chynopius, de Amandum, cum Reverend. D. Cathenzario.
Balthazar Crispus, Neapolitanus, cum Reverendiss. D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reverendiss. D. Salviato, nunc Procurator Generalis.
Joan. Paulus Recanatensis cum Reverend. D. Quinque Ecclesien. Oratore pro Regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustr. Card. Seripando, Legato.
Cherubanus Lavosius de Cassia, cum Reverendiss. D. Vercellen.
Gabriel Veratellus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior conventus S. Marci in urbe Tridentina.
Joannes Baptista Burgos Valentinus Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Rever. D. Pragen. Oratore.
Ægidius Volaterranus, cum Reverendiss. Episcopo Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilii Prædicator celeberrimus.
Adamantius Florentinus, qui est cum Illustr. Card. Madrutio.

Aurelius Corinalienf. cum D. Oratore Helveticorum.

Balthaffar Maffanus, cum Rever. Epifc. Catanien.

Sebaftianus Fanenfis, ejusdem Ordinis Scriba.

Chriftophorus de Sanctoris, Burgenfis, Hifpanus.

Simon de Brazzolatis, Patavinus.

Anglus Ferrus, Venetus, cum Reverendiff. de Ofma.

Petrus Lufitanus, cum Reverendiff. D. Leirienf.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Joan. Jacobus Cherecatus, Vincentinus, Provincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ord.

Theodorus Mafius, Mantuan. cum Reverendiff. D. Cremonenfi.

Silvefter, Confeff. Illuft. Card. Mant.

Lucretius Afolanus cum Reverend. D. Patriarcha Venetiarum.

Nicolaus Gallus, cum Reverendiff. Patre Generali.

Eraldus, Gallus, cum Reverendiff. Patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reverendiff. Patre Generali.

Anglus Ambrofianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Servorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.

Amaqa, pro congregatione Servorum, cum Reverendiff. D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilii Tridentini.

Epifcopus Cavenfis, Commiffarius.

Epifcopus Telefinus, Secretarius.

Ludovicus Pondonius, Magifter Cæremoniarum.

Antonius Manellus, Depofitarius.

Cantores Sacri Concilii.

Simon Bartholinus, Perufinus.

Joan. Aloyfius de Epifcopis Neapol.

Bartholomæus Conte, Gallus.

Matthias Albo, de Fulgineo.

Francifcus Buftamante, Hifpanus.

Joan. Antonius Latinus, Beneventan.

Francifcus Druda, Gallienfis.

Lucas Longinquus, Gifonen.

Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarii.

Marcus Antonius Peregrinus, Comenfis.

Cynthius Pamphilus, de S. Severino.

Hieronymus Gambarus, Brixienfis Forenfis.

Curfores Sanctiff. D. N. & facri Concilii.

Nicolaus de Matthæis, & Jacobus Carra } Allobroges.

NUMERUS PRÆLATORUM

cujuscunque nationis, qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum convenere.

Prælati				*Prælati*	
Itali	187.	per Procuratores	2.	Ungari	2.
Galli	26.	per Procuratores	1.	Angli	1.
Germani	2.	per Procuratores	4.	Hiberni	3.
Hifpani	31.	per Procuratores	4.	Flandri	2.
Lufitani	3.			Croati	1.
Græci	6.			Moravi	1.
Poloni	2.			Illyrici	3.

INDEX

INDEX LIBRORUM PROHIBITORUM

Ex Concilio Tridentino præscriptus,

AUCTORITATE

PII QUARTI

PRIMUM EDITUS,

POSTEA VERO A SIXTO V. AUCTUS

Demum Clementis VIII. jussu recognitus.

Additis regulis, ac exequendæ prohibitionis ratione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosanctum Catholicæ fidei depositum, sine quo Deo placere, aut æternam salutem consequi nemini licet, ut salvum in Ecclesia Dei perpetuo conservaretur, posterisque inviolatum traderetur, pastoralis Romanorum Pontificum vigilantia, summo semper studio, & contentione laboravit. Ipsi enim a Christo Domino, hujus tam pretiosi depositi auctore, & illud fideliter custodiendi, & bonum semen patris familias, ab inimici hominis zizaniis discernendi, & Ecclesiam salutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, summamque potestatem, in Beatissimo Petro Apostolorum Principe acceperunt. Quocirca sanctæ memoriæ Gelasius Primus. & Gregorius IX. aliique complures Romani Pontifices, prædecessores nostri, zelo zelati pro domo Domini exercituum, ut hanc Fidei Catholicæ, doctrinæque integritatem, salvam incorruptamque in Ecclesia Dei retinerent, Apostolici animi magnitudine, pro muro domus Israel adversus ejusdem fidei hostes seipsos opponentes, ne illorum dolis & insidiis imprudentes & simpliciores homines caperentur, lucem a tenebris, prava a rectis sejunxerunt, quæ sequenda, quæ cavenda essent, Christi fidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, perniciosis & apocryphis, singulari diligentia distinxerunt, postremo hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac ve-

nenata scripta, Conciliorum decretis, Pontificiis constitutionibus, aut alio opportuno censuræ genere condemnarunt. Sed cum nostris hisce calamitosis, & novissimis temporibus, antiquus humani generis hostis, a sua malitia nunquam recedens, ad eandem Catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam pestiferas hæreses, & detestabiles errores, aut novos conflasset, aut veteres ex inferis excitasset; sacra Tridentina Synodus pestilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreverat, coërcere atque auferre cupiens, primum quidem doctissimos aliquos viros delegit, qui de tota re cognoscerent, & deliberarent, deinde vero, cum ii in negotio non parum progressi essent, justis de causis eadem Synodus permota, ad ipsam Apostolicam Sedem, integram rem deferendam statuit. Itaque fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, qui tunc ad Ecclesiæ gubernacula sedebat, Prælatis quibusdam, doctrina & prudentia præstantibus, adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quasdam, per suas literas in forma Brevis, promulgavit, & ejusmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis, opportune providit. Cæterum, licet illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc constituta, tamen cum Sathanæ astutia, in hujusmodi librorum editione nova indies mala crescerent (nam post illud tempus alii etiam libri perniciosi partim conscripti, atque editi, partim qui scripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione simpliciores, & incauti homines in errores induci facile poterant;) propterea piæ mem. Sixtus Papa V. prædecessor noster, multis illustratis, atque ad regulas adjectis necessariis rebus, mandavit, ut nonnulli alii ejusdem generis libri, eidem Indici adderentur. Verum cum idem Sixtus, re minime absoluta, ab humanis excesserit: Nos animarum saluti, quantum cum Domino possumus, consulentes, quod jam pridem utiliter cœptum, & a multis diu desideratum erat, hoc tempore omnino perficiendum, atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri nostro Marco Antonio Episcopo Prænestino de Columna, & dilectis filiis nostris Augustino S. Marci de Verona, Simeoni S. Anastasiæ de Terrano, Hieronymo S. Mariæ super Minervam Asculano, Frederico S. Mariæ Angelorum in thermis, Borromæo Francisco, S. Mariæ Transpontinæ Toleto, Titulorum Presbyteris, nec non Ascanio S. Mariæ in Cosmedin. de Columna Diacono, Cardinalibus super hujusmodi Indice per nos deputatis, aliisque piis, & eruditis viris in consilium adhibitis, ea omnia, ac singula, quæ a Sixto V. ut supra diximus, instituta erant, diligenter examinanda commisimus, quæ cum magno studio visa, ac Deo favente, demum absoluta fuerint: Nos tam eandem Pii Prædecessoris Constitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus, pro expressis, quam hæc ipsa illis addita, prout inferius descripta sint, omnia & singula auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tam Universitatibus, quam singularibus personis ubique locorum existentibus, sub eisdem pœnis in dicta Pii Constitutione contentis, observari præcipimus, & mandamus. Quo autem facilius negotium, cum prohibitionis, tum expurgationis & impressionis librorum, peragatur, eas omnes facultates, privilegia, & indulta, quæ fel. rec. mem. Pius V. Magistro sacri Palatii primum, deinde

Greg. XIII.

Greg. XIII. & Sixtus V. Cardinalibus Congregationibus prædictæ concesserunt, quorum tenores hic volumus haberi pro expressis, confirmamus, & quatenus opus est, innovamus in his omnibus, quæ additis in hoc Indice non adversantur, volumusque propterea ac decernimus, ut si quæ imposterum dubitationes aut controversiæ, circa ipsum Indicem illiusque Regulas, aliaque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorum Cardinalium, seu aliorum, qui pro tempore super Indice hujusmodi deputati fuerint, referantur, & ex sententia eorundem Cardinal. nobis, aut successoribus nostris, si rei gravitas id postulaverit, consultis, declarentur, & decidantur, quorum auctoritatem, tum permittendis, tum prohibendis, expurgandis & imprimendis libris, aliisque ad eam rem pertinentibus, explicandis volumus esse præcipuam, atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquisitoribus, Universitatibus, Magistris, Doctoribus, Bibliopolis, Impressoribus, Mercatoribus, Gabellariis, cæterisque omnibus cujuscunque gradus, ordinis aut dignitatis, tam Ecclesiasticis sæcularibus, vel regularibus, quam laicis, quocunque honore vel dignitate præditis, inviolabiliter observari. Non obstantibus Apostolicis, ac universalibus, provincialibus, & synodalibus Conciliis, edictis generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis statutis. & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficiente derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Decernentes earundem præsentium exemplis, etiam expressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Prælati alicujus Ecclesiastici obsignatis, eandem haberi fidem, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Tusculi, sub annulo Piscatoris, die decima septima Octobris millesimo quingentesimo nonagesimo quinto; Pontificatus nostri Anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

PIUS

PIUS PAPA IV.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

[illegible]

m adversus eas Regulas prohibitionemque fecerit, is quidem, qui hæ- orum libros, vel cujusvis auctoris scripta propter hæresim, ac falsi dog- is suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso jure in mmunicationis pœnam incidat, eamque ob causam in eum tanquam de esi suspectum inquiri & procedi liceat: præter alias pœnas super hoc, ab stolica Sede sacrisque canonibus constitutas. Qui autem libros alia de a prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum Episco- um arbitrio severe se noverit puniendum. Non obstantibus constitutioni- & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque, aut si quibus com- iter, vel divisim ab eadem Sede indultum, ne excommunicari possint, literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad um, de indulto hujusmodi mentionem. Ut hæc autem ad omnium noti- perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus & idamus, ut hæ literæ per aliquos curiæ nostræ cursores in Basilica Vati- Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis po- s, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara vo- ecitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, ique Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur: ibi- , ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum em inde amovebuntur; earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & sin- os, qui his literis comprehenduntur, post tres menses, a die publicationis ffixionis earum, numerandos, volumus perinde adstrictos & obligatos esse, i ipsæmet illæ editæ lectæque fuissent. Transumptis quoque earum, quæ u alicujus publici Notarii scripta subscriptave, & sigillo aut subscriptio- licujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fi- sine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Datum næ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 24. Martii 1564. Pon- atus Nostri Anno Quinto.

Antonius Florebellus Lavellinus.

IN

IN INDICEM LIBRORUM prohibitorum, confectum a deputatione Tridentinæ Synodi Regulæ & observationes.

Præfatio R. P. P. Francisci Foretii, Ord. F. Præd. S. Theol. Professoris, & ejusdem Deputationis Secretarii.

Cum sancta oecumenica Tridentina Synodus, iis rationibus adducta, quæ in secundæ Sessionis Decreto sub Beatissimo Pio IV. Pont. Max. explicatæ sunt, censuisset, ut Patres aliquot, ex omnibus fere nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent, in eam tandem sententiam post diuturnam deliberationem venerunt, ut judicarent, nihil utilius fieri posse, quam si Romanus ille prohibitorum librorum Index, ab Inquisitoribus Romæ postremo confectus, paucis tantum demptis, atque etiam additis, retineretur; quippe qui cum magna maturitate a multis viris doctis compositus, plurimos comprehendat auctores, atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur.

Quoniam vero intelligebant, propterea aliquibus Provinciis, ac locis hactenus eum Indicem receptum non esse; quod in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti privati magno incommodo afficerentur, atque animadvertentes etiam in eo esse nonnulla parum explicate posita, quæ interpretatione indigerent, re multum diuque deliberationibus agitata, ac viris etiam ex omni natione, Theologicæ facultatis scientissimis, in consilium adhibitis, subjectas Regulas componendas judicarunt, ut quoad ejus fieri posset, dictorum hominum commodis, & studiis, salva veritate ac religione prospiceretur.

Illud igitur inprimis observare oportet, unamquamque pene alphabeti literam, tres habere classes.

In prima non tam libri, quam librorum Scriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæresis suspecti fuerunt, horum enim Catalogum fieri oportuit, ut omnes intelligant, eorum scripta non edita solum, sed edenda etiam prohibita esse.

Sed illud etiam animadvertendum est, quod licet multi prætereà sint, qui justissimis de causis in hanc classem referri poterant, Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat institutum, ut eos ad unum perquirerent, sed iis pene contenti fuere, qui in Romano Catalogo descripti sunt, de aliis vero ejusdem generis auctoribus, idem ab Ordinariis & Inquisitoribus statuendum existimarunt.

In secundam Classem non auctores, sed libri sunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non sanam, aut suspectam, aut quæ offensionem etiam in moribus rectum fidelibus afferre potest, rejiciuntur, etiamsi auctores, a quibus prodiere ab Ecclesia, nunquam desciverunt.

Tertia vero, & ultima classis, eos libros complectitur, qui sine Scriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quam Romana Ecclesia tanquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contrariam, refutandam ac repellendam esse decernit.

Non

›n enim omnes libros, qui no-
auctoris non præferunt, dam-
os putarunt, quandoquidem
viros doctos & sanctos novi-
ut Christiana quidem Resp. ex
m vigiliis fructum caperet,
vero inanem gloriam evita-
, libros optimos sine nomine
sse, seu eos tantum, qui aut
do pravam, aut dubiam fidei
:inam, sive moribus pernicio-
continent.
: vero, qui sint hujusmodi, aut
censeri debeant præter eos,
ı hoc Catalogo descripti sunt:
:opi, & Inquisitores una cum
ologorum Catholicorum con-
dijudicabunt.
d propter nostrorum tempo-
malitiam, ne in posterum libri
nomine auctoris edantur, de-
› quartæ sessionis Tridentini
:ilii, sub fel. rec. Paul. III. quod
it, *Sed & impressoribus, &c.*
'isum est.

REGULA I.

RI omnes, quos ante annum
I, D. XV. aut summi Pontifi-
Concilia œcumenica damna-
, & in hoc Indice non sunt,
m modo damnati esse censean-
sicut olim damnati fuerunt.

REGULA II.

resiarcharum libri, tam eo-
rum, qui post prædictum an-
hæreses invenerunt, vel su-
:unt, quam qui hæreticorum
:a, aut Duces sunt, vel fuerunt,
:s sunt Lutherus, Zwinglius,
inus, Balthasar Pacimontanus,
'hwenckfeldius, & his simi-
ujuscunque nominis, tituli,
argumenti existant, omnino
ibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omnino damnantur.

Qui vero de religione non tractant a Theologis Catholicis, jussu Episcoporum & Inquisitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri etiam Catholice conscripti, tam ab illis, qui postea in hæresim lapsi sunt, quam ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremium rediere, approbati a facultate Theologica alicujus Universitatis Catholicæ, vel ab inquisitione generali, permitti poterunt.

REGULA III.

Versiones scriptorum etiam Ecclesiasticorum, quæ hactenus editæ sunt a damnatis auctoribus, modo nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur.

Librorum autem veteris testamenti versiones, viris tantum doctis, & piis, judicio Episcopi concedi poterunt; modo hujusmodi versionibus tanquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam sacram scripturam, non autem tanquam sacro textu utantur.

Versiones vero novi Testamenti, ab auctoribus primæ classis hujus Indicis factæ nemini concedantur, quia utilitas parum, periculi vero plurimum, lectoribus, ex earum lectione, manere solet.

Si quæ vero annotationes cum hujusmodi, quæ permittuntur, versionibus, vel cum vulgata editione circumferuntur, expunctis locis suspectis a facultate Theologica alicujus Universitatis Catholicæ, aut Inquisitione generali, permitti eisdem poterunt, quibus & versiones.

Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia

blia Vatabli dicitur, aut partes ejus, concedi viris piis & doctis poterunt.

Ex Bibliis vero Isidori Clarii Brixiani prologus, & prolegomena præcidantur; ejus vero textum vulgatæ editionis esse existimet.

REGULA IV.

Cum experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari lingua, passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem, detrimenti, quam utilitatis oriri, hac in parte judicio Episcopi, aut Inquisitoris stetur, ut cum consilio Parochi, vel Confessarii, Bibliorum a Catholicis authoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerunt ex hujusmodi lectione non damnum, sed fidei, atque pietatis augmentum capere posse; quam facultatem in scriptis habeant.

Qui autem, absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Bibliis Ordinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit.

Bibliopolæ vero, qui prædictam facultatem non habent, & Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint: vel alio quovis modo concesserint: librorum pretium, in usus pios ab Episcopo convertendum, amittant; aliisque pœnis pro delicti qualitate ejusdem Episcopi arbitrio subjaceant.

Regulares vero, nonnisi facultate a Prælatis suis habita, ea legere, aut emere possint.

OBSERVATIO

Circa quartam regulam.

Animadvertendum est circa supra scriptam quartam regulam Indicis fel. rec. Pii Papæ IV. nullam per hanc impressionem, & editionem de novo tribui facultatem Episcopis, vel Inquisitoribus, aut Regularium superioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia, vulgari lingua edita, cum hactenus mandato & usu sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis sublata eis fuerit facultas concedendi hujusmodi licentias legendi, vel retinendi Biblia vulgaria aut alias S. Scripturæ tam novi, quam veteris Testamenti partes, quamvis vulgari lingua editas; ac insuper summaria & compendia etiam historica eorumdem Bibliorum, seu librorum S. Scripturæ, quocunque vulgari idiomate conscripta, quod quidem inviolate servandum.

REGULA V.

Libri illi, qui hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cujusmodi sunt Lexica, Concordantiæ, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & hujusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis, Episcopi & Inquisitoris, una cum Theologorum Catholicorum consilio, sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGULA VI.

Libri vulgari idiomate de controversiis inter Catholicos & hæreticos nostri temporis disserentes, non passim permittantur, sed idem de iis servetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis, statutum est.

Qui vero de ratione bene vivendi, contemplandi, confitendi, ac similibus argumentis, vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est, cur prohibeantur, sicut nec sermones populares, vulgari lingua habiti.

Quod si hactenus in aliquo regno, vel provincia, aliqui libri sunt

pro-

ıibiti, quod nonnulla contine-, quæ ſine delectu ab omnibus non expediat, ſi eorum aucto- Catholici ſunt, poſtquam emenfuerint, permitti ab Epiſcopo nquiſitore poterunt.

REGULA VII.

ri, qui res laſcivas, ſeu obſcœıas, ex profeſſo tractant, narıut docent, cum non ſolum fiſed & morum, qui hujusmodi rum lectione facile corrumpi it, ratio habenda ſit, omnino ibentur: & qui eos habuerint, re ab Epiſcopis puniantur.

ıtiqui vero ab Ethnicis conti, propter ſermonis elegan-, & proprietatem, permittunnulla tamen ratione pueris egendi erunt.

REGULA VIII.

ri, quorum principale argunentum bonum eſt, in quibus ın obiter aliqua inſerta ſunt, ad hæreſim, ſeu impietatem, ıationem, ſeu ſuperſtitionem ant, a Catholicis Theologis iſitionis generalis auctoritate ırgati, concedi poſſunt.

em judicium ſit de prologis, nariis, ſeu annotationibus, quæ nnatis auctoribus, libris non natis, appoſitæ ſunt: ſed poſtnonniſi emendati excudantur.

REGULA IX.

ri omnes & ſcripta, Geomaniæ, Hydromantiæ, Acromanyromantiæ, Onomantiæ, Chiıntiæ, Necromantiæ, ſive in us continentur ſortilegia, veia, auguria, auſpicia, incantas artis magicæ, prorſus rentur.

ıiſcopi vero diligenter provit, ne Aſtrologiæ judiciariæ libri atus, indices legantur vel hatur, qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitisve caſibus, aut iis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid eventurum affirmare audent.

Permittuntur autem judicia & naturales obſervationes, quæ navigationis, agriculturæ ſive medicæ artis juvandæ gratia conſcriptæ ſunt.

OBSERVATIO

Circa nonam Regulam.

Circa Regulam 9. ejusdem Indicis, ab Epiſcopis, & Inquiſitoribus, Chriſti fideles ſedulo admonendi ſunt, quod in tegentes, aut retinentes contra regulam hanc, libros hujusmodi Aſtrologiæ judiciariæ, divinationum & ſortilegiorum, rerumque aliarum in eadem Regula expreſſarum, procedi poteſt, non modo per ipſos Epiſcopos, & ordinarios, ſed etiam per Inquiſitores locorum ex conſtitutione fel. rec. Sixti Papæ V. contra exercentes Aſtrologiæ judiciariæ artem & alia quæcunque divinationum genera, librosque de eis legentes, ac tenentes, promulgata ſub datum Romæ ad S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1585. *Nonis Januarii, Pontificatus ſui anno* 1.

REGULA X.

In librorum, aliarumve ſcripturarum impreſſione ſervetur, quod in Concilio Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſione decima ſtatutum eſt.

Quare ſi in alma urbe Roma liber aliquis ſit imprimendus, per Vicarium ſummi Pont. & ſacri Palatii Magiſtrum, vel perſonas a Sanctiſſimo Domino noſtro deputandas, prius examinetur.

In aliis vero locis ad Epiſcopum, vel alium habentem ſcientiam libri vel ſcripturæ imprimendæ ab eodem Epiſcopo deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis,

 ejus

ejus civitatis, vel diœcesis, in qua impressio fiet, ejus approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum, propria subscriptione gratis, & sine dilatione imponendam sub pœnis, & censuris in eodem contentis approbetur, hac lege & conditione addita, ut exemplum libri imprimendi authenticum & manu auctoris subscriptum, apud Examinatorem remaneat.

Eos vero, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi ante examinati probatique fuerint, iisdem pœnis subjici debere judicarunt Patres deputati, quibus impressores; & qui eos habuerint, & legerint, nisi authores prodiderint; pro auctoribus habeantur.

Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, & in fronte libri scripti, vel impressi authentice appareat, probatioque & examen ac cætera gratis fiant.

Præterea in singulis civitatibus, ac diœcesibus, domus vel loci, ubi ars impressoria exercetur, & Bibliothecæ librorum venalium sæpius visitentur, a personis ad id deputandis ab Episcopo, sive ejus vicario, atque etiam ab Inquisitore hæreticæ pravitatis, ut nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes vero librarii, & quicunque librorum venditores, habeant in suis Bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum subscriptione dictarum personarum, nec alios libros habeant aut vendant, aut quacunque ratione tradant, sine licentia eorundem deputandorum, sub pœna amissionis librorum & aliis arbitrio Episcoporum, vel Inquisitorum imponendis, emptores vero, lectores, vel impressores eorundem arbitrio puniantur.

Quod si aliqui libros quoscunque in aliquam civitatem introducant, teneantur iisdem personis deputandis denuntiare, vel si locus publicus mercibus ejusmodi constitutus sit, ministri publici ejus loci prædictis personis significent, libros esse adductos.

Nemo vero audeat librum, quem ipse vel alius in civitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, nisi ostenso prius libro, & habita licentia a personis deputandis, aut nisi notorie constet, librum jam esse omnibus permissum.

Idem quoque servetur ab hæredibus exequutoribus ultimarum voluntatum, ut libros a defuncto relictos, sive eorum Indicem, illis personis deputandis offerant, & ab iis licentiam obtineant, priusquam eis utantur, aut in alias personas, quacunque ratione eos transferant.

In his autem omnibus, & singulis pœna statuatur, vel amissionis librorum, vel alia; arbitrio eorundem Episcoporum vel Inquisitorum, pro qualitate contumaciæ vel delicti.

Circa vero libros, quos patres deputati aut examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, ut rursus excuderentur, concesserunt, quidquid illos statuisse constiterit, tam Bibliopolæ quam cæteri observent.

Liberum tamen sit Episcopis aut Inquisitoribus generalibus, secundum facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis aut provinciis, vel diœcesibus expedire judicaverint.

Cæterum nomina cum librorum, qui a patribus deputatis purgati sunt, tum eorum, quibus illi hanc provinciam dederunt, eorundem

depu-

atorum Secretarius, Notario universalis Inquisitionis Ro- descripta, Sanctissimi Do- nostri jussu tradidit.

extremum vero omnibus ius praecipitur, ne quis au- contra harum Regularum prae- um, aut hujus Indicis prohi- em, libros aliquos legere, abere.

od si quis libros haereticorum ujusvis auctoris scripta, ob im, vel ob falsi dogmatis ionem damnata, atque pro ., legerit, sive habuerit, sta- n excommunicationis senten- incurrat.

i vero libros, alio nomine in- tos legerit, aut habuerit, er peccati mortalis reatum, afficitur, judicio Episcopo- severe puniatur.

OBSERVATIO

Thalmud & aliis Libris Hebraeorum.

amvis in tertia classe Indicis praedicti Pii Papae IV. sub lite- ThalmudHebraeorum ejusque ae, annotationes, interpretatio- & expositiones omnes prohi- tur, sed quod si absque nomine lmud, & sine injuriis & calum- in Religionem Christianam ali- ndo prodiissent, tolerarentur, tamen Sanctissimus Dominus erClemensPapa VIII. per suam titutionem contra impia scripta bros Hebraeorum, sub Datum nae apud S. Petrum anno Incar- onis Domini M. D. LXXXII. ie Kal. Martii, Pontificatus sui o secundo, illos prohibuit atque navit: mens ipsius non est, eos pterea nullatenus etiam sub illis ditionibus permittendi aut tole- di, sed specialiter & expresse sta- : & vult, ut hujusmodi impii Thalmudici, Caballistici, aliique ne- farii Hebraeorum libri omnino dam- nati & prohibiti maneant & cen- seantur, atque super eis & aliis li- bris hujusmodi, praedicta constitu- tio perpetuo & inviolabiliter ob- servetur.

De libro Magazor.

Ad haec sciant Episcopi Ordinarii, & Inquisitores locorum, librum Magazori Hebraeorum, qui continet partem officiorum, & caeremonia- rum ipsorum, & Synagogae, Lusita- nica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quavis alia vulgari lin- gua, praeterquam Hebraea, editum jam diu ex speciali decreto rationa- biliter prohibitum esse. Idcirco pro- videant illum nullatenus permitti aut tolerari debere, nisi Hebraica lingua praedicta.

Instructio eorundem, qui libris tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligen- tem ac fidelem (ut par est) operam sunt daturi.

Ad fidei Catholicae conservatio- nem, non satis est, quinam ex jam editis libris damnatae lectionis sint, cognoscere (quod Indice, & Regulis confectis per Patres a ge- nerali Tridentina Synodo delectos praecipue sancitum est) nisi illud etiam caveatur, ne vel iidem denuo pullulent libri, vel similes alii emer- gant & propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes justa ac merita dam- natione digni judicentur.

Ut igitur, quicunque posthac seu veteres seu novi libri edentur, quam maxime puri, & tam in iis, quae ad fidem, quam quae ad mores perti- nent, incontaminati existant, quid circa malorum librorum interdictio- nem, ad eos penitus abolendos, tam ab Episcopis & Inquisitoribus, quam a caeteris, quorum ad id in Ecclesia

Dei ſtudium valere, & auctoritas poteſt, (præter ea quæ Tridentinorum Patrum Regulis ſupradictis decreta ſunt, publica utilitas exigat, capitibus infra poſitis, diligentius ſancitur eiſdemque ſtatuitur, quæ omnino inpoſterum, tum ab iiſdem Epiſcopis & Inquiſitoribus aliiſque, ut præfertur, in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum a Correctoribus in librorum ac cæterorum quorumcunque ſcriptorum correctione atque emendatione, tum a Typographis, in ipſorum librorum impreſſione (pœna pro arbitrio Epiſcopi, & Inquiſitoris adverſus eoſdem Typographos conſtituta) inviolate ſunt obſervanda.

Romæ vero hæc omnia certo a ſe, propoſitis edictis præſcribendo tempore præſtari curabit Sac. Pſal. Magiſter.

DE PROHIBITIONE *LIBRORUM*. §. I.

Curent Epiſcopi, & Inquiſitores, ut ſtatim, atque hic Index fuerit publicatus, eorundem Juriſdictioni ſubjecti, ad ipſos deſcripta ſigillatim deferant nomina librorum omnium & ſingulorum, quos apud ſe in eodem Indice prohibitos quiſque reperiet.

Ad hujuſmodi vero libros ſic ſignificandos infra certum tempus ab Epiſcopo, vel inquiſitore præſcribendum, omnes cujuſcunque gradus, & conditionis extiterint, ſub gravi pœna eorum arbitratu infligenda, teneantur.

§. II.

Si qui erunt, qui librum unum, aut plures, ex prohibitis, qui ad præſcriptum regularum permitti poſſunt, certa aliqua ex cauſa poteſtatem ſibi retinendi, aut legendi fieri, ante expurgationem deſiderent; concedendæ facultatis extra Urbem, jus erit penes Epiſcopum, aut Inquiſitorem; Romæ penes [...] ſtrum ſacri Palatii.

Qui quidem gratis eam, & manu ſua ſubſignato tribue[...] triennio in triennium renov[...] ea inprimis adhibita conſide[...] ut nonniſi viris dignis, ac [...] & doctrina conſpicuis, cu[...] ctu, ejuſmodi licentiam [...] tur, iis autem inprimis, [...] ſtudia utilitaris publicæ, [...] Catholicæ Eccleſiæ uſui eſſ[...] pertum habuerint.

Qui inter legendum, quæ [...] repererint, animadverſione [...] notatis capitibus, & foliis ſig[...] Epiſcopo, & Inquiſitori ten[...]

§. III.

Illud enim Catholicæ fidei [...] vandæ neceſſitas extra It[...] maxime cum ab Epiſcopis, & [...] ſitoribus, tum a publicis Univ[...] tibus, omni doctrinæ laude [...] bus poſtulat, ut eorum libror[...] dicem confici, & publicari [...] qui per eorum regna, atque p[...] cias, hæretica labe infecti, ac [...] moribus contrarii, vagantu[...] illi propriæ nationis, ſive [...] lingua conſcripti fuerint.

Utque ab eorum electione [...] retentione, certis pœnis ab i[...] Epiſcopis, & Inquiſitoribus p[...] ſitis, eorundem regnorum, a[...] vinciarum homines arceant.

Ad quod exequendum, Apo[...] cæ Sedis Nuntii, & Legati [...] Italiam, eoſdem Epiſcopos, I[...] ſitores, & Univerſitates ſ[...] excitare debebunt.

§. IV.

Iidem Apoſtolici extra It[...] Nuntii ſive Legati, nec no[...] Italia Epiſcopi, & Inquiſitores, curam ſuſcipient, ut ſingulis [...] catalogum diligenter collect[...] librorum in ſuis partibus impr[...] rum, qui aut prohibiti ſint, aut

atione indigeant, ad sanctam
m Apostolicam vel Congre-
nem Indicis ab illa deputa-
transmittant.

§. V.

scopi, & Inquisitores, seu ab iis-
lem subdelegati, & deputati
in Italia, quam extra, penes se
ant singularum nationum In-
,ut librorum, qui apud illas
nati ac prohibiti sunt, cogni-
em habentes, facilius prospice-
ssint, an etiam a suæ jurisdi-
is terris eosdem recognitos,
e vel retinere debeant.

§. VI.

niversum autem de malis, &
rniciosis libris id declaratur,
statuitur, ut qui certa aliqua
a. initio editi, ac deinde pro-
i, ac damnati a Sede Apostoli-
nt; eosdem quoque, in quam-
ne postea vertantur linguam,
ri ab eadem Sede, ubique gen-
, sub eisdem pœnis interdi-
& damnatos.

CORRECTIONE. §. I.

eant Episcopi, & Inquisitores
conjunctam facultatem, quos-
ne libros juxta præscriptum
Indicis, expurgandi etiam
cis exemptis, & nullius, ubi
nulli sunt Inquisitores, Epi-
scoli.

rorum vero expurgatio, non-
iris eruditione & pietate in-
us committatur, iique sint
nisi forte considerato genere
aut eruditione eorum, qui ad
igantur, plures, vel paucio-
idicentur expedire.

emendatio confecta erit, nota-
pitibus, paragraphis, & foliis,
illius, vel illorum, qui expur-
unt subscripta, reddatur eis-
piscopis & Inquisitoribus, ut
rtur, qui, si emendationem ap-
verint, tunc liber permittatur.

§. II.

Qui negotium susceperit corri-
gendi atque expurgandi, cir-
cumspicere omnia, & attente notare
debet, non solum quæ in cursu ope-
ris manifestę se offerunt, sed si quæ
in scholiis, in summariis, in margini-
bus, in indicibus librorum, in præfa-
tionibus, aut epistolis dedicatoriis
tanquam in insidiis, delitescunt.

Quæ autem correctione, atque
expurgatione indigent, fere hæc
sunt, quæ sequuntur.

Propositiones hæreticæ, erroneæ,
hæresim sapientes, scandalosæ, pia-
rum aurium offensivæ, temerariæ, &
schismaticæ, seditiosæ, blasphemæ.

Qui contra Sacramentorum ri-
tus, & cæremonias, contraque re-
ceptum usum, & consuetudinem
sanctæ Romanæ Ecclesiæ, novi-
tatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam novitates vocum
ab hæreticis excogitatæ, & ad fal-
lendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ
legentium animos, in recto, Ca-
tholicoque sensu, ad nefarias opi-
niones adducere possunt.

Verba sacræ Scripturæ, non fide-
liter prolata, vel e pravis hæreti-
corum versionibus deprompta, nisi
forte afferrentur, ad eosdem hære-
ticos impugnandos & propriis telis
jugulandos & convincendos.

Expungi etiam oportet verba
Scripturæ sacræ, quæcunque ad
profanum usum impie accommo-
dantur, tum quæ ad sensum detor-
quentur abhorrentem a Catholico-
rum Patrum, atque Doctorum
unanimi sententia.

Itemque epitheta honorifica &
omnia in laudem hæreticorum
deleantur.

Ad hæc rejiciuntur omnia, quæ
superstitiones, sortilegia ac divi-
nationes sapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ humani arbitrii libertatem subjiciunt, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & principum detrahunt, bonisque moribus & Christianæ disciplinæ sunt contraria, expungantur.

Expungendæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & jurisdictionem Ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis, tyrannicam politicam fovent, & quam falso vocant rationem status, ab Evangelica & Christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem ac personas lædunt & violant.

Facetiæ etiam, aut dicteria in perniciem, aut præjudicium famæ & existimationis aliorum jactata, repudientur.

Denique lasciva, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscœnæ imagines, prædictis libris expurgandis impressæ extent, etiam in literis grandiusculis, quas initio librorum vel capitum imprimi moris est, hujus generis omnia penitus oblitterentur.

§. III.

In libris autem Catholicorum recentiorum, qui post annum Christianæ salutis 1515. conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, sin minus omnino deleatur.

§. IV.

In libris autem Catholicorum veterum nihil mutare fas sit, nisi ubi aut fraude hæreticorum, aut Typographi incuria, manifestus error irrepserit.

Si quid autem majoris momenti, & animadversione dignum occurrerit, liceat in novis editionibus, vel ad margines, vel in scholiis adnotare, ea inprimis adhibita diligentia, an ex doctrina locisque collatis ejusdem auctoris sententia difficilior illustrari ac mens ejus plenius explicari posset.

§. V.

Postquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi, & Inquisitoris impressus: qui libros expurgandos habeant, poterunt de eorundem licentia juxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac perpurgare.

DE IMPRESSIONE LIB.

§. I.

Nullus liber in posterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen & patriam præferat auctoris.

Quod si de auctore non constet, aut justam aliquam ob causam, tacito ejus nomine, Episcopo, & Inquisitori liber edi posse videatur, nomen illius omnino describatur, qui librum examinaverit atque approbaverit.

In his vero generibus librorum, qui ex variorum scriptorum dictis aut exemplis aut vocibus compilari solent, is, qui laborem colligendi, & compilandi susceperit, pro auctore habeatur.

§. II.

Regulares præter Episcopi & Inquisitoris licentiam (de qua regula decima dictum est) meminerint teneri se sacri Concilii Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem a Prælato, cui subjacent, obtinere.

Utramque autem concessionem,

quæ appareat, ad principium operis imprimi faciant.

§. III.

Curent Episcopi & Inquisitores, pœnis etiam propositis, ne impressoriam artem exercentes obscœnas imagines turpesve etiam in grandiusculis literis imprimi consuetas, in librorum deinceps impressione apponant.

Ad libros vero, qui de rebus Ecclesiasticis, aut spiritualibus conscripti sunt, ne characteribus grandioribus utantur, in quibus expresse apparebit alicujus rei prophanæ, nedum turpis, obscœnæve species.

Qui etiam invigilabunt summopere, ut in singulorum impressione librorum nomen impressoris, locus impressionis & annus, quo liber impressus est, in principio ejus, atque in fine annotetur.

§. IV.

Qui operis alicujus editionem parat, integrum ejus exemplar exhibeat Episcopo vel inquisitori, id, ubi recognoverint, probaverintque, penes se retineant, quod Romæ quidem in archivio Magister sacri Palatii, extra urbem vero in loco idoneo, quem Episcopus, aut inquisitor elegerit, reservetur.

Postquam autem liber impressus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquo modo publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuscripto apud se retento diligenter contulerit, licentiamque ut vendi, publicarique possit, concesserit.

Idque tum demum faciendum cum exploratum habebitur, Typographum fideliter se in suo munere gessisse, neque ab exemplari manuscripto vel minimum discessisse.

Qui contra facere ausus fuerit graviter & severe puniatur.

§. V.

Curent Episcopi, & Inquisitores, quorum muneris erit facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis, spectatæ pietatis & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide & integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito, Dei duntaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi utilitatem.

Talium autem virorum approbatio, una cum licentia Episcopi, & inquisitoris, ante initium operis imprimatur.

§. VI.

Typographi, Bibliopolæ, coram Episcopo aut Inquisitore, & Romæ coram Magistro sacri Palatii jurejurando spondeant, se munus suum catholice, sincere, ac fideliter exequuturos, hujusce Indicis decretis ac regulis, Episcoporumque & Inquisitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad sum artis ministerium quemquam scienter admissuros, qui hæretica labe sit inquinatus.

Quod si inter illos insignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam catholicam juxta formam a Pio IV. fel. rec. præscriptam, eorundem superiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. VII.

Liber auctoris damnati, qui ad præscriptum regularum expurgari præmittitur, postquam accurate recognitus & purgatus, legitimeque permissus fuerit, si denuo sit imprimendus, præferat titulo inscriptum nomen auctoris, cum nota damnationis, ut quamvis quoad aliqua liber recipi, auctor tamen repudiari intelligatur.

In ejusdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recentis emendationis, ac permissionis mentio fiat, exempli gratia, Bibliotheca a Conrado Gesnero Tigurino, damnato authore, olim edita ac prohibita, nunc jussu Superiorum expurgata, & permissa.

INDEX AUCTORUM ET LIBRORUM PROHIBITORUM.

AUCTORES PRIMÆ CLASSIS.

A.

Abydenus Corallus, alias Huldricus Huttenus.
Achilles Pyrminius Gaſſarus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandenburgenſis.
Albertus Draco.
Alexander Alexius Scotus.
Alexius Brenicerus.
Alphonſus Æmilius Chemnicenſis.
Ambroſius Interbocenſis.
Ambroſius Morbanus Uratislavienſ.
Andreas Altameri.
Andreas Bodenſtein Caroloſtadius.
Andreas Cratander.
Andreas Dietherus.
Andreas Fabricius Chemnicenſis.
Andreas Fricius, Modrevius.
Andreas Hypperius.
Andreas Knopen.
Andreas Muſculus.
Andreas Oſiander.
Andreas Poach.
Angelus Odonus.
Antonius Alicus vel Halicus.
Antonius Anglus, auctor libri de origine Miſſæ.
Antonius Brucciolus.
Antonius Corvinus.
Antonius Otho.
Aretius Felinus, qui & Martinus Buccerus.
Arnoldus Montanii.
Arſatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Auguſtinus Mainardus Pedemontanus.

APPENDIX. A.

Abdias Liberinus, vel Liberinus Abdias.
Abdias Prætorius.
Abrahamus a Munsholt, Antverpienſis.
Abrahamus Muſculus.
Achatius Brandeburgenſis.
Adamus Hoppius.
Adamus Paſtoris.
Adamus Schmid, vel Schuberti.
Adamus Siberus.
Æmilius Portus, Franciſci filius.
Albertus Hardembergius.
Albertus Lytichius.
Alceus Antonius.
Alexander Novellus.
Alexander Seton, Scotus, *Apoſtata, qui ſcripſit anno* 1541.
Alexius Alexander Lipſienſis.
Alphonſus Conradius, vel Conradus.
Ambroſius Lobwaſſer.
Ambroſius Reudenius.
Ambroſius Wolfius, vel Wolfius.
Andreas Celichius.
Andreas Corninus.
Andreas Critius, Polonus.
Andreas Ellingerus.
Andreas Freihub.
Andreas Fulda.
Andreas de Corliz, Profeſſor Lipſ.
Andreas Gorrutius.
Andreas Hondorfius.
Andreas Jacobi Gopingenſis.
Andreas Kreich.
Andreas Lang.
Andreas Muncerus.
Andreas Otho Hertzbergenſis.
Andreas Pancratius.
Andreas Petrius.
Andreas Pouchemius.
Andreas Schoffius, vel Scoppius.
Andreas Volanus.

An-

Andreas a Skenve.
Antonius Cevalerius.
Antonius Cooke.
Antonius Corrante.
Antonius Fayus.
Antonius Ghelbius, Linconiensis.
Antonius Herfortus.
Antonius Mochexus.
Antonius Paquius.
Antonius Probus.
Antonius Sadeel.
Antonius Schotus, Anglus.
Antonius Pelearius.
Augustinus Marloratus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. A.

In Actis Æneæ Sylvii prohibentur ea, quæ ipse in Bulla retractationis damnavit.

Alcuini, seu potius Calvini commentarii in libros de Trinitate.

Antonii Francisci Doni literæ. Antonii de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris, & Papæ, & de Conciliis. Auguft. de Roma Nazareni Episcopi; tractatus de Sacramento Divinitatis JEsu Christi, & Ecclesiæ. Item tractatus de Christo capite & ejus inclyto principatu. Item tractatus de charitate Christi circa electos, & de ejus infinito amore. } Donec expurgentur.

APPENDIX. A.

Adriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.

Alberti Argentinensis Chronicon editio Basileensis. Alberti Krazii Hamburgensis, Historiæ, seu Chronicæ editæ Francofurti. } Nisi corrigantur.

Alphonsi Enriquez defensio pro Erasmo, contra EduardumLæum & contra Universitatem Parisiensem.

Amati Lusitani Centuriæ: donec expurgentur.

AmbrosiiCatharini Polyti, quæstiones duæ de verbis, quibus Christus sanctissimum Eucharistiæ sacramentum confecit.

Andreæ Corvi, liber de Chiromantia.

Andreæ Masii, Commentaria super Josue, usquequo emendentur.

Annales gentis Silesiæ, Joachimo Cureo auctore.

Annotationes super institut. Joan. Schneidewini, nisi emendentur.

Antiochi Tiberii lib. de Chiromantia.

Antonii Bonfinii, commentaria de pudicitia.

Antonii Poli veneti, Lucidarium potestatis papalis.

Antonii Revelini Exegesis dictionum in Psalmos. Antonii de Rampilogis, Figuræ Bibliorum. } Donec expurgentur.

Apologia FratrisMichaelis Medinæ Berlacensis adversus F. Dominicum Soto Segobiensem pro fratre Joanne Fero.

Apologia Wilhelmi, Principis auranici, Comitis Massoviæ, contra Principem Parmensem.

Apologia Zasii, contra Joannem Eckium.

Arnaldi de villa nova opera, nisi expurgentur.

Augustini Eugubin. Cosmopeia, nisi fuerit ex emendatis, & impressis Venetiis, 1591.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. A.

APPENDIX. A.

unicus Regis vita functus
per E. D. L. I. C. Parisiis
Jacobum Petit. 1586.
a contra status Burgundiæ.
vinatricis encomia, & pa-
ia diversorum auctorum,
quos est unus Philipp. Me-
:on.

ICTORES PRIMÆ Classis. B.

ar Hiebmajer.
hasar Pacimontanus.
Lasdemius.
omæus Bernardi.
omæus Conformi.
omæus Rosinus.
omæus Westmerus.
Græningensis, alias Wes-

Joannes Herold Acropolita.
tus Morgenstern.
tus Schurmegistus.
rius Diaconus, Andega-
i.
inus Ochinus, vel Oni-
s, Senensis.
us Rotmannus.
inus Zieglerus.
dus Hallerus,
us Pirkaimerus.
us Theobaldus.
as Ambrosius.
Martinus.
erus Henricus.
hagius Pomeranus, seu Jo-
Bugenhagius Pomeranus.

APPENDIX. B.

ar Bidenbachius.
hasar Ralde.
r Sartorius.
omæus Bernardus Grim-
nlis.
omæus Fontius.
omæus Tremelius Gothe-

omæus Genhard.
omæus Hoffmann.

Bartholomæus Traheron.
Basilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernensis.
Benedictus Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Bernardus Knipperdollingus.
Bertholdus Sprocovius.
Bertrandus Loquæus.
Boquinus Petrus.
Brentius, vel Prontius.
Bruno Quinos.
Bullingamus Anglus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. B.

Baptistæ Cremensis opera omnia, quamdiu emendata non prodierint.

Bartholomæi Joannes, de adventu Antichristi.

Beati Rhenani scholia in Tertullianum.

Benonis liber, de vita Hildebrandi.

Bertrani liber, qui inscribitur de corpore & sanguine Christi.

Boccatii Decades, sive novellæ centum, quamdiu expurgatæ non prodierint.

Brunonius Heindelii Querfurdensis poëmatum libri septem.

APPENDIX. B.

Bartholomæi Canse opera omnia.

Bartholomæi Caranzæ, Mirandensis Catechismus.

Bartholomæi Coclicis Anastasis Chiromantiæ, & Physionomiæ.

Bartholomæi Ferrariensis de Christo JEsu abscondito libri sex quousque expurgentur.

Beati Rhenani epistola de primatu Petri, ubicunque reperiatur, sive seorsum, sive libro decimo operis ad Fridericum Nassavum.

Benjamin Cantabri Itinerarium.

Bern-

Bernhardi Lotii Hadamarii, ſeu Gerardi Lotii Hadmarii, collectio trium librorum racemationum Brunonius Seilli de Miſſa publica proroganda.

Bernardi Toleſii de natura rerum. Item de ſomno. Item quod animal univerſum ab unica animæ ſubſtantia gubernatur. } Donec expurgentur.

Bernardi Tomitani expoſitio in Matthæum.

Bononia. ſive de libris ſacris convertendis in vernaculam linguam, libri duo, auctore Friderico Furio Pæriolano Valentino.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. B.

Belial, ſive de conſolatione peccatorum.

Beneficium Chriſti.

Bernenſis diſputatio.

Bernenſis reformatio contra Miſſam.

Brevis & compendioſa inſtructio, de religione Chriſtiana.

Brevis tractatus ad omnes, in Chriſtianam libertatem malevolos.

Brevis paſtorum Iſagoge.

APPENDIX. B.

Baſilienſium Miniſtrorum reſponſio contra Miſſam.

Biblia hæreticorum opera impreſſa vel eorundem annotationibus, argumentis, ſummariis, ſcholiis & indicibus referta, omnino prohibentur.

Bibliotheca ſanctorum Patrum Pariſiis edita, & per Margarinum de la Bigne in unum collecta,

Bibliotheca ſtudii Theologici ex operibus SS. Hieronymi, Auguſtini & reliquorum, confecta, vel ſub alio titulo. } Donec expurgentur.

Bibliotheca Studii Theologici, ex pleriſque Doctorum priſci ſæculi monumentis collecta, apud Joannem Criſpinum, ſeu alibi impreſſa. } Donec expurgentur.

Brutum Fulmen Papæ Xiſti Quinti, adverſus Henricum Regem Navarræ, & Henricum Borbonium, Principem Condenſem, una cum proteſtatione multiplicis nullitatis.

AUCTORES PRIMÆ Claſſis. C.

Cælius Horatius Curio.

Cælius ſecundus Curio.

Calvinus.

Capito Wolphangus Fabricius.

Caroloſtadius.

Carolus Molinæus.

Caſpar Cruciger.

Caſpar Beucerus, Budiſſinus.

Caſpar Taube-us.

Caſſander Ruenſis.

Caticus Cogelius.

Chriſtianus Beyer.

Chriſtianus Lorichius, Heſſus.

Chriſtophorus Clarius.

Chriſtophorus Cornerus ex Fagis.

Chriſtophorus Froſchoverus.

Chriſtophorus Hegendorphius.

Chriſtophorus Hoffman.

Chriſtophorus Melhoverus.

Chriſtophorus Rheiter.

Chriſtophorus Traſibulus.

Claudius Senarelanus.

Claudius Taurinenſis, qui ſcripſit de imaginibus.

Clemens Marot.

Conradus Clauſerus.

Conradus Cordatus.

Conradus Daſypodius.

Conradus Geſnerus.

Conradus Gibelus, vel Grebellius Tigurinus.

Con-

Conradus Lagus.
Conradus Lycostenes.
Conradus Pellicanus.
Conradus Perca.
Conradus Schreck.
Conradus Somius.
Conradus Treuye de Fridesleven.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leovitius.

APPENDIX. C.

Carolus Christophorus Beierus.
Carolus Jonuileus.
Carolus Utenhovius.
Cassiodorus Reimius.
Christianus Granundt.
Christianus Hasiander.
Christophorus Fischer, vel Fischerus.
Christophorus Godmannus.
Christophorus Imlerus.
Christophorus Ireyus Passaviensis.
Christophorus Lasius.
Christophorus Marstaller.
Christophorus Moshuiensis.
Christophorus Openhemius.
Christophorus Ogehin, Otingensis.
Christophorus Pezelius.
Christophorus Ricardus.
Christophorus Spangenbergius.
Christophorus Stolberg.
Christophorus Stymmelius.
Churrerus Conradus.
Clemens Schuberus.
Clementius Gulgielmus.
Conradus Badius.
Conradus Churretus.
Conradus Breccherus.
Conradus Hersbachius.
Conradus Lautenbach, vel Lutenbach.
Conradus Merckalinus.
Conradus Neander Bergensis.
Conradus Porta.
Conradus Ulmetus.
Conradus Wolffpiata.
Constantinus de la Fuente, Hisp.

Coptus Balthasar.
Coranus Antonius.
Cyriacus Spangenbergius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. C.

Capricci del Bartaio, Joannis Baptistæ Gellii, quamdiu emendatus non prodierit.
Chumani Elimspachii, de tabernis montanis.
Chronologia ex sacris literis.
Cyri Theodori Prodromi epigrammata.

APPENDIX. C.

Cardani Opera de sapientia.
De varietate.
De subtilitate.
De consolatione.
Commentaria in quadripartitum Ptolomæi, de genituris, & reliqua omnia, quæ de Medicina non tractant.
} Nisi corrigantur.

Cassiani Constantinopolitani, de libero arbitrio collatio illa, quæ Hagennoæ impressa est, per Joannem Sicerum 1528.
Christophori a capite Fontium libri de necessaria correctione Theologiæ scholast.
De Missæ Christi ordine, & ritu.
Epitome novæ illustrationis Christianæ fidei.
} Omnino prohibentur.

Reliqua vero ipsius opera item prohibentur, donec expurgentur.
Chronica Turcia collecta a Philippo Lonicero, cui est adjectum opus quoddam.
Joannis Aventini hæretici in quo declarantur causæ miseriarum, &c.
Continuatio temporum Ger-
} Nisi emendentur.

mani cujusdam, ab anno ſalutis 1513. usque ad an. 1549. quæ ſolet addi Chronico Euſebii, ab eo loco ubi incipit, Nova temporum continuatio, &c.
Chronologia Gerardi Mercatoris, quæ a Sleidano, & damnatis auctoribus ſumpta eſt. } Niſi emendentur.

Claudii Baduellis, liber de ratione vitæ ſtudioſæ & literatæ in matrimonio collocandæ.

Claudii Eſpencæi commentaria de continentia, & in Epiſtolam ad Titum.
Clemens Scuberii, liber de ſcrupulis Chronologorum. } Niſi corrigantur.

Commentaria Rabbi Salomonis, & Chimi & Rabbini Hieroſolymitani, & ſimilium, ſuper vetus teſtamentum tam ſcripta Hebraice, quam latine translata, per Conradum & Paulum Fagium hæreticos.

Concilium Abbatis Panormitani, pro Concilio Baſileenſi.

Conciones Fr. Thomæ de Senis falſo adſcriptæ, & quæ revera ſunt Bernardini Ochini hæretici.

Conradi Clingii opera omnia, donec expurgentur.

Coropœdia, ſive de moribus, & vita Virginum ſacrarum, Caſpare Styblino auctore.

Incertum Auctorum Libri prohibiti. C.

Capita fidei Chriſtianæ contra Papam & portas inferorum.

Capo Finto.

Carontis, & Mercurii Dialogi.

Catalogus Papæ & Moyſis.

Catalogus teſtium veritatis, ex ſanctis Patribus.

Catecheſis puerorum in fide, literis & moribus.

Catechiſmus Eccleſiæ Argentoratenſis.

Catechiſmus, pro Eccleſia Wittebergenſi.

Catechiſmus, cui titulus eſt, Catechiſmus major & minor.

Catechiſmus, cui titulus, Qual maniera, &c.

Catechiſmo, cioe, Formulario, per inſtruire, & ammaeſtrare i fanciulli, nella religione Chriſtiana fatto a modo di dialogo.

Catechiſmus, ſive explicatio Symboli Apoſtolici.

Catechiſmus parvus, pro pueris in ſcholis nuper auctus.

Catechiſmus, ſuper Evangelium Marci.

Catechiſmus ſive Symboli expoſitio.

Catechiſmus Tubicenſis.

Cauſæ, quare Synodum indictam a Romano Pont. Paulo III. recuſarint Principes, Status & Civitates Imperii, profitentes puram & Catholicam doctrinam.

Centum gravamina.

Centum & quatuordecim ſententiæ Patrum de officio verorum Rectorum Eccleſiæ.

Chriſtiana inſtitutio.

Chriſtianæ juventutis crepundia.

Chriſtiana reſponſio miniſtrorum Evangelii Baſileæ, cur Miſſam, &c.

Chriſtianæ ſcholæ, Epigrammatum libri duo, ex variis Poëtis excerpti.

Civitatis Magdeburgenſis, publicatio literarum ad omnes Chriſti fideles, anno 1550.

Clavicula Salomonis.

Collatio divinorum, & Papalium canonum.

Collectanea demonſtrationum, ex Prophetis, Apoſtolis, & Doctoribus

bus Ecclesiæ, quod Spiritus sanctus a solo Patre procedit.
Colloquium Coclei, & Lutheri.
Colloquium Marpurgense.
Colloquium Wormatiæ institutum, anno 1549.
Comœdiæ super quæstione, quæ est major consolatio morientis, &c.
Comœdiæ, & Tragœdiæ aliquot ex veteri testamento, collectore Joanne Operino.
Commentarius de Anglo Melanchtonis.
Commentaria Germanica, in Cornel. Tacitum.
Commentaria in priorem Timothei epistolam a viro summæ pietatis conscripta.
Concilium Pisanum, quod verius conciliabulum dicendum est.
Conciliabulum Theologicum adversus bonarum literarum studiosos, &c.
Conciones de decem præceptis dominicis.
Concordantiæ principum nationis Germanicæ, de astutiis Christianorum, vel Curtisanorum.
Confessio Ecclesiæ Tigurinæ.
Confessio fidei Augustanæ.
Confessio fidei Baronum, & nobilium Bohemiæ.
Confessio Saxonica.
Confessio Wittebergensis.
Confutatio determinationis Doctorum Parisiensium contra Martinum Lutherum.
Confutatio unius, & viginti propositionum, de differentia legis & Evangeli.
Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliæ.
Consiglio d'alcuni Vescovi congregati in Bologna.
Contra Regulam Minoritarum, & universas perditionis sectas.
Contra sanctos Zevlleysten.
Conventus Augustensis.
Copia d'una lettra scritta alli 4. de Gennaro M. D. L.
Coptis Christianus.
Cordigeræ navis conflagratio Dialogus.
Cymbalum mundi.

APPENDIX. C.

Calvinianus candor.
Cantica selecta veteris, & novi Testamenti, cum hymnis & Collectis, seu orationibus purioribus, quæ in orthodoxa atque Catholica Ecclesia cantari solent, addita dispositione, & familiari expositione Christophori Corneri.
Carmina & Epistolæ de conjugio, ad Davidem Chitræum hæreticum.
Carmina amicorum, in honorem nuptiarum R. & virtute doctrinaque præstantis viri Stephani Isaici, verbi divini, apud Heidelbergenses Ministris.
Catechesis doctrinæ Christianæ in usum scholarum Pomeraniæ.
Catechesis religionis Christianæ, quæ traditur in Ecclesiis & Scholis Palatinatus.
Catechismus, pro Ecclesia Antverpiensi, quæ confessionem Augustanam profitetur.
Catechismus Genevensis.
Catechismus Latino-Germanicus.
Centuria prima Monasteriorum Germaniæ sive Chronologia.
Chiromantiæ libri omnes, & præsertim Patritii Tricasii Mantuani, & expositio ejusdem Tricasii super Coclitem.
Chronicon prodigiorum & ostentorum.
Chronographia Ecclesiæ Christianæ, impressa Basileæ, apud Nicolaum Bryllingerum, 1551. & ubicunque impressa fuerit.

Chro-

Chronologia ex ſacris literis.
Chronologicarum rerum libri duo.
Circulus charitatis divinæ, ſive ſub alio titulo, circulus divinitatis.
Collectio figurarum omnium ſacræ ſcripturæ.
} Niſi expurgentur.
Colloquium Altemburgenſe.
Colloquium Badenſe.
Colloquium Bernenſe.
Colloquium Clerici & Militis.
Colloquium Herphordienſe.
Colloquium Jeſuiticum.
Colloquium Lipſienſe.
Colloquium Marpurgenſe.
Colloquium Pariſienſe.
Colloquium Poſſiacum.
Colloquium Schmalcaldicum.
Colloquium Wittenbergenſe.
Comœdia Tragica Suſannæ, quæ quandoque cum nomine, quandoque etiam ſine nomine Auctoris prodiit, utraque prohibetur.
Comœdiæ, & Tragœdiæ, ex novo & veteri Teſtamento impreſſæ Baſileæ 1540. per Nicolaum Bryllingerum.
Comitia Spiræ & Wormatiæ.
Commentarium Bibliorum.
Commentarius captæ Urbis ductore Borbonio, ad exquiſitum modum confectus.
Compendium ſive Breviarium textus & gloſſæ Maron. in omnes veteris teſtamenti libros.
Compendium orationum, impreſſum Venetiis per Junctam & alios donec expurgatum fueri,.
Concordia pia, & unanimi conſenſu repetita confeſſio fidei,& doctrinæ Electorum, Principum, & Ordinum Imperii, atque eorundem Theologorum, qui Auguſtánam confeſſionem complectuntur.
Confeſſio Anglinacar.
Confeſſio Antverpienſis.
Confeſſio Argentinenſis.
Confeſſio doctrinæ Saxonicarum Eccleſiarum, Synodo Trident. oblata, anno 1551.
Confeſſio fidei, de Euchariſtiæ Sacramento, per Miniſtros Eccleſiæ Saxonicæ.
Confeſſio fidei Miniſtrorum Wirtembergenſium.
Confeſſio Miniſtrorum JEſu Chriſti.
Confeſſio pia doctrinæ, quæ nomine Chriſtophori Ducis Wirtembergenſis, & Trecenſis Comitis, &c. fuit propoſita per legatos ejus, die 24. menſis Januarii; anno 1552. congregationi Conc. Trid.
Confeſſio religionis, ſeu fidei Chriſtianæ ſacratiſſimo Imperatori Carolo Quinto Cæſari Auguſto, in Comitiis Auguſtæ, anno Domini 1530. per Legatos Civitatum Argentorati, Conſtantiæ, Memmingæ, & Lindaviæ exhibita.
Confeſſio Waldenſium.
Conſilium Pauli Tertii, datum Imperatori, in Belgiis, cum Euſebii Pamphili pia explicatione.
Conventus Genevenſis, ſive concilium Miniſtrorum Genevenſium in diverſorio quodam, juxta Genevam habitum anno 1515.
Convivia ſeu colloquia Tyronum.
Catecheſis, ſive prima inſtitutio, aut rudimenta religionis Chriſtianæ Hebraice, Græce, Latine explicata, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Franciſcum Raphelingium.

AUCTORES PRIMÆ Claſſis. D.

David Gregorius ex Delphis.
David Pfeifferus Lipſius, vel Pfeſſinger.

De-

effer.
Faventius, qui eft Me-
n.
ıs Cellarius.
Melander.
s Caramanius.
s Melguitius.

PENDIX. D.

Bodembergius.
el Hoffmannus.
ossanus.
ytræus.
ræus.
ngius.
oner.
etterus.
itthedus.
oitus.
Gorrwifus.
de Baldach.

orum Auctorum Libri prohibiti. D.

Monarchia.
lis Chytræi liber de au-
e & certitudine, Christia-
rinæ, ac ratione difcendi
giam.
Erafmi Roterodami, Col-
um liber, Moria, lingua,
ni matrimonii inftitutio.
rdicto efu carnium, ejus-
araphrafis in Matthæum,
Bernardino Tomitano in
n linguam converfa eft.
ero opera ipfius, in quibus
gione tractat, tamdiu pro-
fint, quamdiu a facultate
gica Parifienfi, vel Lova-
expurgata non fuerint.
ero ex editione, quam
Paulus Manutius permit-
Interim vero, quæ jam
unt expunctis locis fufpe-
idicio alicujus facultatis
gicæ Univerfitatis Ca-
vel inquifitoris alicujus
lis permittantur.

APPENDIX. D.

David de Pomis Hebræi, de Medico Hebræo enarratio Apologetica, quamdiu emendata non prodierit.
x Defiderii Erafmi Roterodami Adagia jam pridem edita a Paulo Manutio permittuntur.
Dialogus Petri Mochi, de cruciatu, exilioque cupidinis.
Dialogus Potaul Charon.
Didaci Stellæ commentaria in Evangelium Lucæ, nifi fuerint ex impreffis ab anno 1531.
Duareni Liber de S. Ecclefiæ minifteriis permittitur, fi tamen correctus fuerit.
Libellus vere eidem adjunctus, ab hæreticis factus, cui titulus eft, pro libertate Ecclefiæ Gallicanæ, adverfus Romanam aulam defenfio Parifienfis Curiæ Ludovico XI. Gallorum Regi quondam oblata omnino prohibetur.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti. D.

Declaratoria Jubilæi.
Decretum Noribergenfe, editum Anno 1523.
Defenfio pro Zwinglio.
Defenfio adverfus axioma Catholicum, id eft, criminationem Roberti Epifcopi Abricenfis.
Defenfio adverfus Joannem Eckium.
Dialogi de Mercurio, & Charonte.
Dialogus de doctrina Chriftiana.
Dialogus Karftans, & Regellianus.
Dialogus de morte Julii II. Papæ, five Julius.
Dialogus Murnarus Liviathan.
Dialogus obfcurorum virorum, in quo tres colloquuntur Theologi.
Dialogus Orat. Pontificis Romani, & illius, qui eft Pontifici a confeffionibus.

us Cordus.
rchiusMion, qui & Musculus.
APPENDIX. E.
undus Halen, Hordevolus, vel Nordovolegius.
ndus Gest, Anglus.
ndus Grindallus, Anglus.
ndus Bunnius.
ius Hunnius.
non Pragensis.
Palingenius.
nus Sarecenus Genuensis.
ius Albertus.
s Thomas.
dus Scnepsius.
tus Vogelin.
s Heinduhich.
ius Cleberus.
rtorum Auctorum Libri prohibiti. E.
APPENDIX. E.
enta Magica Petri e Abano. } Nisi expurgentur.
iridion doctrinæ ristianæ, Concilii Coniensis. } Nisi expurgentur.
iridion Militiæ Christianæ, auctore Joanne to Lanspergio, seu e nomine auctoris, pressum Compluti. } Nisi expurgentur.
ome omnium operum C. Aui Augustini per Joannem Piscatem, illæ quæ impressæ sunt r Joannem Grispinum.
bii Candidi plausus luctificæ ortis.
nen ordinandorum Joannis Feri, i sit ex impressis ab an. 1587.
torum incerti nominis Libri prohibiti. E.
nenta Christiana, ad instituendos pueros.
rationes Epistolarum, & angeliorum.
iridion Christianismi.
iridion piarum precationum.
rammaton Christianæ sectæ, libri duo, ex variis Christianis Poëtis decerpti.
Epistola Apologetica ad sinceriores Christianismi sectatores, per Phrisiam Orientalem, &c.
Epistola Christiana, de Cœna Domini.
Epistola directa ad pauperem, & mendicam Ecclesiam Lutheranam.
Epistola de non Apostolicis quorundam moribus, qui in Apostolorum se, &c.
Epistola de Magistris Lovaniensibus.
Epistola Ministri cujusdam verbi Dei, de Ecclesiæ clavibus, Sacramentis, veraque Ministrorum Spiritus electione.
Epistolæ piæ & Christianæ.
Epistola, & præfatio in decalogum.
Epistola S. Ulrico adscripta.
In Epistolam ad Timotheum, commentaria.
Epitome Belli Papistarum, contra Germaniam atque Patriam ipsam Cæsare Carolo V. Duce.
Epitome decem Præceptorum, prout quemque Christianum cognoscere decet.
Epitome Ecclesiæ renovatæ.
Epitome responsionis, ad Martinum Lutherum.
Esdræ Lamentationes Petri.
Espositione dell' Oratione del Sinore in volgare composta per un Padre non nominato.
Evangelicæ Conciones.
Evangelium æternum.
Evangelium Pasalli.
Exameron Dei opus.
Expositio Symboli Apostolorum, Orationis Dominicæ & Præceptorum.
APPENDIX. E.
Elogiæ aliquot de morte Conjugis, & librorum, quæ sunt Joannis Pistorii Hæretici.
Enchiridion Manuale Romæ excusum, apud Thomam Membr:unium

nium (ut quidem apparet in frontispicio) ut vero in calce legitur. Trecis, ubi eum librum excudebat Franciscus Trumesui.

Enchiridion parvi Catechismi Joannis Bretii, in colloquia redactum.

Enchiridion aliud piarum precationum, cum Kalendario, & passionali (ut vocatur) Wittembergiæ, apud Joannem Luft, anno 1559.

Enchiridion Principis & Magistratus Christiani, quod refertur ad Petrum Ægidium, & Cornelium Scribonium.

Epigrammatum Flores, nisi corrigantur.

Epistola consolatoria, ad Reverendos & gravissimos Theologos.

Epistola Luciferi, ad malos Principes Christianos.

Epistolæ consolatoriæ collectæ per Cyriacum Spangenbergium.

Epistolæ obscurorum virorum.

Epitome Chronicorum, & Historiarum mundi, velut Index, primæ & secundæ impressionis, in quo sunt impressæ atque figuratæ Imperatorum imagines.

Epitome figurarum Sacræ Scripturæ.

Epitomatæ Historiæ, de bello Religionis.

Epitome Historiarum Sacrarum, & locorum communium.

Ethicæ Christianæ libri tres, in quibus, &c.

Evangelium, Lætum Regni Nuncium.

Excerpta quædam capita, ex scripturis omnibus fidelibus necessaria.

Exempla virtutum & vitiorum.

Exemplarium sanctæ fidei Catholicæ, quocunque idiomate impressum.

Exemplorum variorum liber de Apostolis & Martyribus, sive seorsum, sive conjunctus Catalogo S. Hieronymi de Ecclesiasticis scriptoribus.

Exercitatio vitæ spiritualis.

Explicatio Symboli, per Dialogos.

Explicatio primi, tertii, quarti, & quinti cap. Act. Apost.

Expositio secundæ Epistolæ D. Petri & Judæ.

Expositio nominis JEsu juxta mentem Hebræorum, Gabalistarum, Græcorum, Chaldæorum, Persarum, & Latinorum.

Expositio super Cantica Canticorum Salomonis.

Expositio in Epistolas Pauli ad Romanos, & ad Galatas, cujus præfatio in epistolam ad Romanos incipit, Varias narrationes, & Et in expositione primi cap. ad Romanos, cujus initium est Cum beatus Apostolus Romanis scribere instituisset.

AUCTORES PRIMÆ Classis.

Fabricius Capito Wolphangus.
Fabricius Montanus.
Felicianius de Civitella.
Felix Malleolus Tigurinus.
Felix Mansius.
Firmanus Clorus, qui & Viret.
Franciscus Bertus.
Franciscus Burgandi.
Franciscus Cotta, Lemburgius.
Franciscus Enzinas.
Franciscus Korbius.
Franciscus Lambertus.
Franciscus Lamberti.
Franciscus Lismanius.
Franciscus Niger Bassanensis.
Franciscus Portus, Græcus.
Franciscus Stancarus.
Fridericus a Dinheim.
Fridericus Jacob.
Fridericus Myconius.
Fridericus a Than.

Fr

Fridolinus Brombach.
Fridolinus Lindiverus.

APPENDIX. F.

Faustus Sozzinus.
Filis Pastor in Austria.
Filis Pastor Halberstadiensis, vel Heiberstatiensis.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Bigor.
Franciscus Burgonius.
Franciscus David.
Franciscus Hortomannus.
Franciscus Funius.
Franciscus Perren.
Franciscus Puccius Filidinus, *falsè usurpans cognomen Pucciorum.*
Franciscus Rablerius.
Fridericus Beuthusius.
Fridericus Dedekindus.
Fridericus Petri.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. F.

Fabulæ Laurentii Abstemii, & Gilberti cognati.
Francisci Balduini J C.Constantinus Magnus, sive de Constantini Imperatoris Legibus Ecclesiasticis, atque civilibus commentaria.
Franc. Franchini, liber Poëmatum.
Francisci Trachlæi Statii Propedeumata oratoria.
Francisci Zabarellæ, liber de Schismate, atque ejusdem libri Præfationes, Argentinæ impressæ, donec expurgentur.
Friderici Fregosi tractatus de Oratione, de justificatione, de Fide & operibus, & præfatio in Epistolam S. Pauli ad Romanos, qui tamen falsò illi creditur adscriptus.
Friderici Futii Ceriolani Valentini Bononia, sive de libris sacris, in vernaculam linguam convertendis.

APPENDIX. F.

Fabritii Liber octavus Epistolarum, ad Fridericum Nauleam, qui est Roberti a Mosheim.

Farrago Poëmatum Leodegarii a Quercu, nisi emendetur.
Flores historiarum, per Matthæum Westmonasteriensem editi, anno 1573. Londini. — Nisi emendentur.
Fratris Francisci de Evia, præparatio mortis.
Francisci Gregorii Veneti Harmonia mundi & problemata sacræ Scripturæ.
Francisci Guicciardini, historia Latine reddita, per Cælium secundum Curionem.
Francisci Irenici Ettelingracensis, Germaniæ Exegeseos volumina duodecim.
Francisci Polygrani assertiones quorundam Ecclesiæ dogmatum. — Donec expurgentur.
Francisci Patritii Nova de Universis Philosophia, nisi fuerit ab auctore correcta, & Romæ cum approbatione R. Magistri sacri palatii impressa.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti. F.

Farrago Concordantiarum insignium totius Bibliæ.
Fasciculus rerum expetendarum & fugiendarum.
Forme della Oratione Ecclesiastiche, & il modo di administrati Sacramenti, e di celebrare il Santo Matrimonio, auctor creditur esse Calvinus.
Francisci nocturna apparitio.
Fundamentum malorum, & bonorum operum.

APPENDIX. F.

Fasciculus Myrrhæ Genevæ impressus. Fidei Christianæ capita, contra Papistas.

Geor-

rgius Hanfelt.
rgius Henninges.
rgius Toye Bedfordienfis.
rgius Kupelich.
rgius Lysleinius.
rgius Meckart.
rgius Mylus.
rgius Niger.
rgius Nigerinus.
rgius Princeps Anhaltinus.
rgius Randt.
rgius Schmalzing.
rgius Scholtz.
rgius Schon.
rgius Lilberfchag.
rgius Schonius.
rgius Spintlerus.
rgius Tilenus.
rgius Waltherus.
rgius Neomagus, five Noviomagus.
manus Bayer.
hardus, qui & Conradus.
gorius Pauli.
gorius Perlirius Lubecenfis.
gorius Verfer.
ielmus Barlouve.
ielmus Bidambachius.
ielmus Garcus.
ielmus Colus.
ielmus Feuguereius, vel Fuiereus.
ielmus Fulcus.
ielmus Hieron.
ielmus Rodingus Haffus.
ielmus Sarcerius.
ielmus Turacrus.
ielmus Tulnerus.
ielmus Udalus.
ielmus Witakerus.
ielmus Widephus.
ielmus Witte.
ielmus Wittengamus.
ielmus Xilander.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. G.

ufridi de monte Electo, tractaus fuper materia Conc. Bafilienf.

Georgii Caffandri Hymni Ecclef.
Gratia Dei de monte Sancto, Epiftolæ piæ & Chriftianæ.
Griphii precationes Dominicæ.
Gulielmi Ochami opus Nonaginta dierum.
Item dialogi, & fcripta omnia contra Joannem vigefimum fecundum.

APPENDIX. G.

Gafparus Caballini Tractatus commerciorum, & ufurarum, redituumque pecunia conftitutorum, & monetarum.
Ejusdem Tractatus de eo, quod intereft. Et de dividuo, & individuo, qui omnes funt Caroli Molinæi, mutato tantum auctoris nomine. } Nifi emendentur.

Gafparis Stiblini Coropœdia.
Gaudentii Merulæ Memorabilium liber nifi emendetur.
Georgii Nigrini Conciones.
Georgii Victorii poëmata.
Gulielmi Grattaloræ opera, quamdiu emendata non prodierint.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. G.

Geographia univerfalis.
Germanicæ nationis Lamentationes.
Giudirio fopra le lettere di tredici huomini, ftampate l'ann. 1555. quale recognofce effer del Vergerio.

APPENDIX. G.

Genefis cum Catholica expofitione Ecclefiaftica.
Geomantiæ libri omnes.
Gefta Romanorum.
Gloffa ordinaria Genevenfis.
Gloffæ ordinariæ fpecimen.
Gratianus ante Jefuita, id eft, annorum ex fcriptis auctorum Theologorum a Gratiano in illud volumen (quod Decretum appellatur)

latur-) collectorum, & doctrinæ Jesuiticæ ex variis istius nuperæ sectæ Mateologorum scriptis excerptæ, collatio, a quodam veritatis studioso instituta, & nunc primum in lucem edita.

AUCTORES PRIMÆ Classis. H.

Hadrianus Junius.
Hartmannus Bayer.
Hartmannus Palatinus I. C.
Heberus.
Hedio Gasper.
Helias, vel Helius Eobanus Hessus.
Helias Pandochæus, qui & Postellus.
Heliodorus Alexiacus.
Henricus VIII. Anglus.
Henricus Bomius.
Henricus Bullingerus.
Henricus Cornelius Agrippa.
Henricus ab Emsidel, vel Einsidel.
Henricus ab Eppendorff.
Henricus Lupulus.
Henricus Pantaleon.
Henricus Scotus.
Henricus Tollius.
Henricus Zatphanus.
Henricus Welphius Lingen.
Henricus Utingerus.
Hermannus Bodius.
Hermannus Bonnus.
Hermannus Buschius, Pasiphilus.
Hermannus Hessius.
Hermannus Italus.
Hermannus Hisswik.
Hermannus Luscus.
Herzetus.
Hieronymus Bassanus.
Hieronymus Calo Pisaurien.
Hieronymus Galatheus.
Hieronymus Kauscher.
Hieronymus Marius, vel Hieron. Massarius.
Hieronymus de Praga.
Hieronymus Sabri, de sancto Gallo.
Hieronymus Savonem.
Hieronymus Schurpff.
Hieronymus Vicellerius.
Hieronymus Wolphius.
Hiob Gast.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, alias Heremias, alias Landus
Hugo Latimerus.
Huldricus Euchaustius.
Huldricus Huttenus, sive de Utten.
Huldricus Multius, Hugwaldus.
Huldricus Zwinglius, Toggius.

PPPENDX. H.

Hallerus Bartoldus.
Hamelus Godoffredus.
HartmannusScoperus, Novoforensis Noricus.
Helias Hutterus.
Helias Palingenius.
Helias Scadæus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Boëtius.
Henricus Brinkelous, *qui edidit libros sub nomine Roderici Moysis.*
Henricus Ersforhen, vel Ersforden.
Henricus Eritzberg.
Henricus Hartopæus.
Henricus Hussanus.
Henricus Mylius.
Henricus Modec.
Henricus Molierus.
Henricus sive Nicolaus, *sive libri omnes H. N. signati.*
Henricus Petrus.
Henricus Rhodus, vel Rothus.
Henricus Senensis.
Henricus Steinius Mungerus.
Henricus Stephanus.
Henricus Tylo.
Henricus Tholosanus.
Henricus Wolphius.
Hermannus Figulus.
Hermannus Hamelmannus.
Hermannus Pacificus.
Hermannus Bastringius.
Hieronymus Hamboldus, vel Hanboldus Ratisbonensis.
Hieronymus Henninges.
Hieronymus Mancellius.

Hieronymus Panchus.
Hieronymus Peristerius.
Hieronymus Pumekhius.
Hieronymus Valler.
Hieronymus Vehus.
Hieronymus Walterus.
Hieronymus Wildembergius, Aurimontanus.
Hieronymus Zanchius, vel Pancus.
Himmanuel Tremmelius.
Hovardus.
Hugo Hugaldus.
Hugo Surcaus cognomine Rosiere.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. H.

Henrici Bebelii Justingens. Facetiæ, institutio puerorum, triumphus Veneris.
Hieronymi Gebulieri liber de sacrilegio. Item exhortatio ad sacram Communionem.
Hieronymi Messi Discursus, Proverbia, & Prognostica.
Hieronymi Savonarolæ Ferrariensis sermones, qui olim in Romano Indice prohibiti fuere. non legantur, donec juxta censuras Patrum deputatorum emendati prodeant, & sunt hi.
In Exodum sermo primus, incipiens: Domine quid multiplicati, &c.
Item sermo secundus, incipiens: Essendo noi, &c.
Item sermo tertius, super In exitu Israel.
Item sermo VI. in illud, Quanto magis opprimebat eos, &c.
Item sermo X. in illud, Clamor ergo filiorum Israel, &c.
Item sermo XII. in illud: Respondens Moyses, &c.
Item sermo XX. in illud Psal. Palpebræ ejus interrogant filios hominum, &c.
Item exhortatio habita ad populum incipiens, Havendosi a fare, &c.
Item in concionibus per totum annum, Concio VII. super Ruth ejus initium est. Il lume naturale della religione, &c.
Item in concionibus super Amos, & Zachariam, concio XII. in illud: Audite verbum hoc vaccæ pingues, &c.
Item in Job concio XIII. incipiens: Beatus vir qui corripitur a Domino, &c.
Item in Ezechielem sermo XXI. in illud: Dixit Dominus, audite me transire per mediam civitatem, &c.
Item semo XXXII. in illud: Et post omnes abominationes tuas, &c.
Item sermo XII in illud: Et factus est sermo Domini ad me, &c.
Item Concio tertia in octava Epiphaniæ incipiens: Ecce Gladius Domini, &c.
Item liber inscriptus, Dialogo della Verita.
Hippophili Melangæi Theologiæ compendium.
Item expositio in Evangelium S. Matthæi.
Hirenæi Tripolitani Aphorismi, ex Ambrosio, Augustino, & Lactantio.
Hugonis Hulgald Epistolæ.

APPENDIX. H.

Hadriani Barlandi, institutio hominis Christiani.
Hadriani Damman, Gandavensis liber inscriptus, Imperii ac Sacerdotii ornatus, Diversarum item gentium peculiaris vestitus, cum Commentariolo Cæsarum, Pontificum, ac Sacerdotum.
Henrici Decimatoris Giffhornensis silva vocabulorum & phrasium, cum solutæ, tum ligatæ orationis, &c. } Nisi corrigantur.
Henrici VIII. Angli, liber de Sacra-

Joan.

APPENDIX I.

imus Stigius.
imus Vomburg.
es Amplia Polonus.
es Atrocianus.
es Avenarius, vel Haber-
an.
es Avicinus.
es Palæus.
es Beltzius.
es Buccerus Lubecensis.
es Borstyus.
es Bradfordus.
es Brandmullerus.
Brentius Filius.
Bussebius.
Galfidus.
Cajus.
Candidus.
Cheysespergensis.
Choreander.
Christophorus Fuchs.
Clerus Hertzbergensis.
Cogelerus.
Conradus Vimerus.
Crispinus.
Cronerus, vel Crumerus.
Cuno.
Darrius.
Dansu, vel Dousa.
Felde.
Fernarius.
Filpotus.
Gallus,
Garcætus.
Garnicrius.
Gregorius Godelmannus.
Griffin.
Gulielmus Stuckius, Ti-
inus.
Hartongus.
Hedericus.
Hedlerus.
Heidenreich.
Hertzberg.
Hugo.
Jacobus Grineus.
Lezlerus Scaphusianus.
Irenæus.

Joan. Judex.
Joan. Juellus Anglus.
Joan. Kenerus.
Joan. Kneustobtus.
Joan. Knoxus, Scotus.
Joan. Langus, Silesius.
Joan. Lambert, alias Nicols.
Joan. Lapæus.
Joan. Leonis Nardi.
Joan. Leumelarius, vel Leuclarius.
Joan. Lobartus Borrusius.
Joan. Lorichius Adamarius.
Joan. Loyselerius.
Joan. Mackbray.
Joan. Magerius.
Joan. Major, Poëta.
Joan. Manlius, vel Milius.
Joan. Mosellanus.
Joan. Matthæus Schmalcaldens.
Joan. Mercerius.
Joan. Monhemius.
Joan. Nisæus.
Joan. Odembach.
Joan. Oldus.
Joan. Olearius, Wessaliensius.
Joan. Ornæus.
Joan. Palmerius.
Joan. Pandochæus.
Joan. Pappus.
Joan. Parckhurstus.
Joan. Pfeil.
Joan. Plogh, Nortingamiensus.
Joan. Poinerus.
Joan. Pontisella.
Joan. Possellius.
Joan. Pulsanus.
Joan. Raynaldus.
Joan. Rhodius.
Joan. Richardus, Osanæus.
Joan. Rosa.
Joan. Ruffel.
Joan. Ryches.
Joan. Salmuth.
Joan. Schechsius.
Joan Schorus.
Joan. Schumanierus.
Joan. Sertanus.
Joan. Soterus.

Joannes Steurlin.
Joannes Strauss.
Joannes Tassin.
Joannes Toratius, Aquiloficanus, vel Tosarius, *qui inverso nomine est, Joan. Sartorius.*
Joannes Ursus.
Joannes Wessembecius.
Joannes Wabalius, Montensis.
Joannes Wirlingus.
Joannes Wirgislus.
Joannes Vntenhovius.
Joannes Zangerus.
Jodochus Harchius, Montensis.
Jodochus Hokerius.
Jonas Francus.
Jonas Grafferas.
Josephus Grabius, Averbacensis.
Josias Loner, vel Josua Loner.
Josua Lagus.
Josue Opitius.
Isaac Feguenkius.
Justus Ruperius.
Justus Velsius Hagensis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. I.

Jacobi Bophart, de studio literarum, & juventute erudienda libellus.
Jacobi Brunsuicensis, Catechesis puerilis.
Jacobi Fabri Commentaria in Evangelia.
Item in Epistolas S. Pauli.
Item in Epistolas Canonicas.
Item de tribus Magdalenis.
Item in Psalmos, tamdiu prohibita sint, quamdiu ab alicujus Universitatis Catholicæ facultate Theologica, vel jussu inquisitionis generalis emendata in lucem prodierint.
Jacobi Ottheri Sermones.
Item speculum fatuorum.
Jacobi Scepperi, vel Scæpheri Tremoniani, Monomachia Davidis & Goliath.

Joannis Cuspiniani liber inscriptus Imperatorum & Cæsarum vitæ, cum imaginibus ad vivam effigiem expressis, donec corrigatur.
Joannis Fabricii Montini Poëmatum liber.
Joannis Gertopii Recriminatio adversus Eduardum Leum Anglum.
Joannes Lubecensis. de Antichristi adventu, & de Missa Judæorum.
Joannis Pici Carthusiensis, Paraphrases & annotationes in Psalmos.
Joannis Reuchlini speculum oculare, de verbo mirifico, ars Caballistica.
Joannis Soteris liber, sive epigrammata, ex variis auctoribus collecta.
Joannis Sutel, de terribili excidio Hierosolymitarum.
Joannis Weschelburgensis, de signis & miraculis falsis, & de superstitionibus.
Juliani Golen. de certitudine gratiæ Dei, & salutis nostræ tractatus.

APPENDIX. I.

Jacobi a Burgundis, Apologia ad Carolum Cæsarem.
Jacobi Sebecii liber de una persona & duabus naturis Christi.
Innoccius de Manettis Florentinus de dignitate & excellentia hominis, donec emendetur.
Joachimus super titulum, ff. de jurejurando.
Joannis Baptistæ Folengi Commentaria super epistolas Canonicas S. Petri, & S. Jacobi, & super primam Epistolam S. Joannis.
Joannis Bodini Andegavensis, Dæmonomania omnino prohibetur, liber vero de Republica, & Methodus ad facilem historiarum cognitionem, tamdiu prohibita sint, quousque ab Auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatii prodierint.

OBSERVATIO

De libris Joannis Bodini observatione addita regulis Indicis.

C*um in appendice secundæ classis sub litera I. dicatur (Joannis Bodini Andegavensis Dæmonomania omnino prohibetur , liber vero de Republica , & Methodus ad facilem historiarum cognitionem , tamdiu prohibita sint , quousque ab auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatii prodierint.) Id quidem per errorem fortasse librarii factum creditur : nam liber de Republica ejusdem Joannis Bodini, primum Die XV. Mensis Octobr. M. D. XCII. deinde liber Dæmonomaniæ die primo mensis Septembr. M. D. XCIV. ab eodem Sanctissimo Domino nostro Papa simpliciter damnati sunt , ac proinde uterque damnatus & prohibitus censendus.*

Joannis Casi. Sphæra civitatis , hoc est, reipublicæ, recte ac pie secundum leges administrandæ ratio.
Jo. Corasi liber de universa Sacerdotum materia.
Joannis Drusii opera.
Joannis Feri omnia.
} Donec expurgentur.

Excipiuntur tamen ejusdem Feri Annotationes, & commentaria in S. Matthæi , & S. Joannis Evangelia, ac in ejusdem S. Joannis Epistolam primam, Romæ recognita & impressa.

Joanni Fischerio , liber falso adscriptus, de fiducia & misericordia Dei.

Joannis Forsteri Dictionarium Hebraicum.

Joannis Lalamantii Medici exterarum fere omnium præcipuarum gentium anni ratio & cum Romano collatio. } Nisi corrigantur.

Joannis Mahusii Aldenarden Epitome Annotationum Erasmi in novum Testamentum.
Joannis Matthæi Toscani, Psalmi Davidis.
} Nisi corrigantur.

Joannis Nevizani Assensis I.C. Sylva nuptialis, donec emendetur.

Joannis Pauli Donati libellus de reservatione casuum.

Joannis Peregrini Petrosellani , liber convivalium sermonum.

Joannis Petri de Ferrariis, practica Papiensis nisi corrigatur.

Joannis de Roa d'Avila Apologia de juribus Principalibus defendendis & moderandis juste.

Joannis Rutheni tabulæ, locorum communium utriusque Testamenti.
Joannis Scapulæ , Lexicon Græco - Latinum.
Joannis Schneidewini , super instit. Commentaria, seu Annotationes.
} Nisi corrigantur.

Joannis Wietii Medici , libri quinque de præstigiis dæmonum, Incantationibus & veneficiis.

Julii Cæsaris Scaligeri , Commentarii in Theophrasten, & Poëmata.
Joseph Scaligeri liber de emendatione temporum.
Juliani Tabæotii, de quadruplici Monarchia.
} Donec emendentur.

Julii Felsii Krisis, veræ , Christianæque Philosophiæ comprobatoris , atque æmuli, quique Antichristi doctrinam sequitur, per contentionem, comparationemque descriptio.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. I.

Imperatorum & Cæsarum vitæ.

Instructio Visitationis Saxonicæ.

Interpretatio nominum Chaldæorum.

In-

Lucas Sternberger, Moravus.
Ludovicus Berquinus.
Ludovicus Evans.
Ludovicus Helmboldus.
Ludovicus Levatherus, vel Levaterius.
Ludovicus Rabus.
Ludovicus Villebois.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. L.

Laurentii Vallæ de falsa donatione Constantini.
Item de libero arbitrio.
Item de voluptate.
Lelii Capilupi Cento ex Virgilio, nonnisi expurgatus legatur.
Lucæ Bertini liber inscriptus: Oraculo della renovatione della Chiesa.
Luciani Mantuani, annotationes in Commentum D. Joannis Chrysostomi in Epistolam ad Romanos.
Luciani Samosatensis Dialogi, videlicet mors Peregrini & Philopatris.
Ludovici, seu Laocini Chalcondylæ Atheniens. de origine & rebus gestis Turcarum, libri decem, Conrado Clauserio interprete cum annot.
Ludovici Pultii Poëmata, nempe odæ, sonetti, canzoni.

APPENDIX. L.

Laurentii Vallæ Annotationes in novum Testamentum, & liber de persona contra Boethium, nisi corrigantur.
Laus Matrimonii, & congestio bonarum mulierum, ex diversis historiis M. Petri Lesvander.
Lelii Capilupi Centones ex Virgilio, Romæ anno 1590. impressæ permittuntur.
Levinii Lemnii Medici Zirizei, occulta naturæ miracula. } Donec expurgentur.
Lexicon Simonis Schardii } Donec expurgentur.

Ludovici Barbonii Principis Condæi literæ. } Nisi prius repurgentur.
Ludovici Carviali, Dulcoratio amarulentiarum Erasmicæ responsionis ad Apologiam ejusdem Ludovici Carviali. } Nisi prius repurgentur.
Ludovici Castelveterii, opera omnia.
Ludovici, imperatoris nomine, liber fictus, contra sacras imagines.
Ludovici Vives Valentini, Annotationes in S. Augustinum, nisi expurgentur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. L.

Lamentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio & querimonia Missæ.
Liber inscriptus, de auctoritate, officio & potestate Pastorum Ecclesiasticorum.
Liber inscriptus, Augustini & Hieronymi Theologia.
Liber inscriptus, alcuni Importanti Loghi tradotti fuori de l'Epistole Latine di M. Francisco Petrarcha, &c. contre sonetri suoi, & XVIII. stanze del Bernia, avanti il, XX. canto, &c.
Libellus aureus, quod idola, &c.
Liber inscriptus, Basiliensis Ecclesiæ cur Missam, &c.
Liber inscriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inscriptus, Capo finto.
Liber inscriptus, de cœna Dominica.
Liber inscriptus, consilium de emendanda Ecclesia.
Liber inscriptus, consilium Pauli III. datum Imperatori in Belgis, cum Eusebii Pamphili pia explicatione.
Liber inscriptus delle commissioni, & facolia che Papa Giulio III. ha dato a M. Paolo Odeschalco.
Liber inscriptus, de disciplina puerorum

AUCTORES PRIMÆ *Classis.* M.

Musculus.
Myconius Osvaldus,

APPENDIX. M.

Magdalena Aymairus.
Manson Anglus.
Marcus Andreas Falkenbergerus.
Marcus Beumlerus, Tigurinus.
M. Marcus Mennigus.
Martinus Agricola.
Martinus Crusius.
Martinus Faber.
Martinus Hellingus.
Martinus Hofmann.
Martinus Kemnitius, vel Chemnitius.
Martinus Lochandrus, Gorlicensis, Silesius.
Martinus Mollerus.
Martinus Morlin.
Martinus Salbach.
Martinus Schalingius, Farens.
Matthæus Beroaldus.
Matthæus Chemnitius.
Matthæus Colseburgius.
Matthæus, seu Matthias Bresserus.
Matthæus Huttenus.
Matthæus Ludike.
Matthæus Veigel.
Matthæus Wessenbeccius.
Matthæus Bergius, Brunsuicensis.
Matthias Eberhart.
Matthias Erbius, aut Erbenus, vel Herbenus.
Matthias Ludecus.
Matthias Ritter.
Matthias Schneider.
Matthias Tinctorius.
Matthias Vehus.
Melchior Bischoff.
Melchior Neofarius.
Melchior Specker.
Melchior Wildius.
M. Mento.
Metterus Mentrius, *adversus Balcarium Episcop.*
Metterus Hammerus.
Michael Aichlerus, vel Eychelerus.
Michael Cælius.
Michael Dilerus.
Michael Hagerus.
Michael Hampelus.
M. Michael Hinning. Dresdensis
Michael Hermannus.
Michael Himmel.
Michael Mestlinus.
Michael Neander Soraviensis.
Michael Rennerus.
Michael Renningerus, Anglus.
Michael Scrinius Dantiscanus.
Michael Uranius.
Minus Cellius.
Moyses Pelachetus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. M.

Marci Pagani Carminum Liber, cui titulus est, Triumpho Angelico. Et alter qui dicitur, Sonnetti diversi di Marco Pagano.
Massutii Salernitani, Novellæ.
Merlini Angli liber obscurarum prædictionum.

APPENDIX. M.

Maccaronicorum Opus, Merlini Coccai, Poëtæ Mantuani, nisi repurgatum fuerit.
Mahometis Sacracenorum Principis, ejusque successorum vitæ. Item Alchoran cum præfatione Martini Lutheri.
Martini Eisengrenii tractatus Apologeticus, de certitudine gratiæ, pro Canone 3. Sess. 6. Concilii Trid.
Martini Martinez, Cantapretensis, Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex impressis ab anno 1582.
Melchior Klingius, in præcipuos secundi libri Decretalium Tit. & in Institutiones Juris Civilis.
Michaelis Carranzæ, annotatio marginalis in D. Ildefonsum.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti. M.

Maniera di tenere ad insegnare i figliuoli Christiani.

Nicolaus Eibenius.
Nicolaus Fiorus.
Nicolaus Grimoaldus.
Nicolaus Hemmingius, vel Keningius.
Nicolaus Agenteuffel.
Nicolaus Lefferus.
Nicolaus Opton.
Nicolaus Rudingerus.
Nicolaus Schmidius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. N.

Nicolai Clemingis, opera illa tantummodo permitti poterunt, quæ juxta censuras Patrum deputatorum emendata excudentur.
Nicolai Franci carmina, contra Petrum Aretinum.
Nicolai Rodingi exhortatio ad Germaniam. Item prædicationes carminice conscriptæ.
Nicolai Wimmanni Colimbeses, sive de arte natandi Dialogus.

APPENDIX. N.

Natalis Bedæ, liber confessionis.
Nibius Thessalonicensis, contra PP. alias Illirico suppositus.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. N.

Nomenclator insignium scriptorum.
Notariæ artis Opera omnia.
Nota veræ Ecclesiæ.

APPENDIX. N.

Narratio eorum, quæ contigerunt in patria inferiori, anno 1560.
Nicromantiæ Opera, & scripta omnia.
Novæ glossæ ordinariæ, donec melioraDominus, &c. sive in Evangelium secundum Matthæum, Marcum, & LucamCommentarii, ubicunque impressi fuerint.
Novæ precationes, ex optimis quibusque scriptis, præcipuorum nostri sæculi Theologorum.

AUCTORES PRIMÆ Classis. O.

Oecolampadius Joannes.
Ortholphus Marolt, Francus.
Osiander Andreas.
Oswaldus Myconius.
Otho Brunsfelsus.
Otho Cerberus Papergens.
Otho Henricus.
Otho Venetius.
Otho Werdmillerius.
Othonellus Vidaphii.

APPENDIX. O.

Osiander Lucas.
Oswaldus Betus.
Otho Griphius, Guarinus Cattus.
Otho Wissenburgius, sive Limburgensis.
Otho Zanoer.
Ovenus Guntherus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. O.

Ogeri Dani Fabulæ.
in Ovidii Metamorphosios libros commentaria, sive enarrationes allegoricæ, vel tropologicæ.

APPENDIX. O.

Olimpiæ Fulviæ Moratæ, Dialogi, Epistolæ & Carmina.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. O.

Oeconomia Christiana.
Onus Ecclesiæ.
Opera divina della Vita Christiana.
Orandi modus.
Orationes Dominicales Gryphii.
Oratio pro Julio II. & Ligure, a quodam bene docto & Christiano perscripta, liber sic inscriptus.

APPENDIX. O.

Optima ratio componendæ religionis, quæ sit.
Opus magni lapidis, per Ludicarium.
Oratio Dominica, cum aliis quibusdam precatiunculis Græce: cum Latina versione, e regione posita,

AUCTORES PRIMÆ Classis. P.

APPENDIX. P.

Phi-

Philippus Merzilius.
Philippus Morneus.
Philippus Nicol.
Philippus Rusticus.
Philippus Wagnerus.
Philkintonius pseudo - Episcopus Dunilmensis.
Primus Tuberus Carniolanus.
Procopius Lupacius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. P.

Pauli Dolsii psalteriumGræco carmine versum, cum præfatione.
Philippi Melanchtonis.
Petri Aretini Opera omnia.
Petri Legnæi parabolæ.
Petri Mosellani Protegensis Pædalogia in puerorum usum conscripta.
Petri de Virea peregrinatio Hierusalem.
Philippi Catti Liber adversus Henricum Brunswicensem.
Poggi Florentini, Facetiæ.
Polydori Virgilii, de inventoribus rerum liber, qui ab hæreticis auctus, & depravatus est.
Pompeii Barbæ, liber de secretis Naturæ.

APPENDIX. D.

Panoplia omnium illiberalium, Mechanicarum, aut Sedentariarum artium cum imaginibus auctore HartmannScoppero,Novoforensi, Norico, Franckfurti ad Mœnum 1568.donec expurgetur.
Papyrii Massonii libri sex, de vitis Episcoporum Urbis Romæ, nisi fuerint ex correctis ab auctore, cum approbatione Magistri Sacri Palatii.
Paraphrasis Cornel. Chaldaica in sacra Biblia.
Pauli Diaconi historia impressaBasileæ 1569. nisi deleatur epistola, quæ habetur in ejus principio, quæ est non probati auctoris.
Petri de Abbano,Opera Geomantiæ & ejusdem de omni genere divinationis Opera.
Petri Bernandez de Villegas, Archidiaconi Burgensis, Flosculus Sanctorum.
Petri Guntheri, Rhetorica, nisi expurgetur.
Petrus Pompanatius, de Incantationibus.
Petri Romani, circulus Divinitatis.
Petri de Vineis, Quærimonia Friderici secundi Imperatoris.
Polydori Virgilii de inventoribus rerum liber Romæ jussu Gregor. XIII. 1576. expurgatus & excusus permittitur.
Postillæ Draconis, per annum.
Practica Musica Hermanni Finchii.
Præfatio JacobiHartelii,in 25 Canonicorum sententiasGræco-latinas.
Psalmi aliquot Davidici per Henricum Stephanum, & quosdam alios Græco carmine traducti.
Psalterium Hebraicum; Græcum, Latinum, cum annotationibus, impressum per Sebastianum Munsterum.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. P.

Paralipomena rerum memorabilium.
Pasquillus Fagius.
Pasquillus Germanicus.
Pasquilli omnes, ex verbis sacræ scripturæ confecti.
Pasquilli omnes,omnesque conscriptiones, in quibus Deo aut Sanctis aut Sacramentis, aut Catholicæ Ecclesiæ & ejus cultui, aut Apostolicæ Sedi quomodocunque detrahitur.
Pasquillus proscriptus, a Tr. Conc.
Pasquillus Semipoëta.
Pasquillorum Tomi duo.
Pasquini, & Marphorii Hymn. in Paulum. 3.
Passio Martini Luth. secundum Marcellum.

lus Morison, Anglus.
ius Sanson.
us Tavernon.
dus Trackius, de Todyng-

dus Wick.
tus Anglus.
tus Bhnnes.
tus Baus.
tus a Moshaim.
tus Stephanus.
Naial.
phus Gualternus, Tigurinus.

APPENDIX. R.

erus Reinecius, Steinche-
ius.
ldus Marcanus, Westphalus.
dus Coxus.
dus Feutus.
dus Wisle.
sonus Bangarensis.
tus Crowleus.
tus Hornus.
tus Recordus.
tus Wakelfelde.
tus Warsonus.
phus Hospinianus.
phus Lamanus.
phus Ladolif.
phus Snellius.

torum Auctorum Libri prohibiti. R.

nundi de Sabunde prologus Theologiam naturalem.

APPENDIX. R.

di Dinothi, de re-
s, & factis memo-
libus, loci commu-
historici. Et ejus-
adversaria Historica. } Donec corrigantur.

si falso adscriptus, liber de
cia, & misericordia Dei.

ertorum Auctorum Libri prohibiti. R.

brevis sacrarum tractanda-
m Concionum.

Ratio cur, qui confessionem Augustanam profitentur, &c.
Ratio, & Methodus consolandi periculose decumbentes, &c.
Receptatio omnium figurarum sacræ Scripturæ.
Reformatio Ecclesiæ Coloniensis.
Regis & Senatus Anglici sententia, de Concilio, quod Paulus Episcopus Romanus, Mantuæ futurum simulavit.
Restitutionum doctrinæ, & vitæ Christianæ liber, per Monasterienses Anabaptistas editus.

APPENDIX. R.

Ratio & forma publice orandi Deum, atque administrandi Sacramenta in Anglorum Ecclesia, quæ Genuæ colligitur.
Recantatio de inferno.
Rerum in Gallia ob religionem gestarum libri tres.

AUCTORES PRIMÆ Classis. S.

Sapidus Poëta. Staplerus.
Schneppius, vel Scekius.
Sebaldus Hayrentius.
Sebaldus Heyden.
Sebastianus Castalion.
Sebastianus Francus.
Sebastianus Froschelius.
Sebastianus Lepusculus.
Sebastianus Meyer.
Sebastianus Munsterus.
Servetius Hispanus.
Simon Grinæus. Simon Hessus.
Simon Musæus. Simon Salzerus.
Stephanus Doletius.
Swenckfeldus.

APPENDIX. S.

Sadaellus Antonius.
Samuel Fischer.
Samuel Hebelus.
Samuel Newheuser.
Samuel Radispinner.

San-

Sandes Wigomienfis, Pfeudo-Epifcopus.
Scamlerus Petroburgenfis, Pfeudo-Epifcopus.
Sebaftianus Figulus.
Sebaftianus Henricpetri.
Sebaftianus Lupulus.
Sebaftianus Sperber.
Sebaftianus Spadler.
Sigrifidus Saccus.
Sigifmundus Suevus.
Simon Grædicævus.
Simon Mayer.
SimonPauli, vel Paulus Sucrinenfis.
Simon Siderus.
Simon Simonius.
Simon Schneyderus.
Stanislaus Sarnicius.
Stephanus Gerlachius.
Stephanus de Malefcor.
Stephanus Reich.
Stephanus Szedinus.
Stephanus Wacker.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. S.

Sigesberti liber, contra Papam Gregorium, & contra Epiftolam Pafchalis Papæ.
Seraphini Firmani Apologia, pro Baptifta de Crema.
Stephani Winctionienfis Epifcopi liber de vera obedientia.

APPENDIX. S.

Silva nuptialis Joannis Nevizani Aftenfis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindii Epiftola de Magiftratu & Miffa.
Suidæ hiftoria, nuper Bafileæ impreffa, quamdiu annotationes marginales, & indices emendentur.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti. S.

Scholia in Epiftolam Pauli III. Pont. Max. Scripta quædam Papæ, & Monarcharum de Concilio Tridentino, &c.
Sententiæ pueriles.
Sermones Convivales.
Sermones de providentia.
Similitudinum & diffimilitudinum liber.
Simplex & fuccinctus orandi modus.
Simpliciffima & breviffima Catechifmi expofitio.
Simulacri, Hiftorie & Figure della Morte.
Somnium & Vaticinium Efdræ, de fatis Monarchiæ Romanæ.
Speculum cœcorum, ad cognitionem Evangelicæ veritatis.
Swermænica doctrina.
Summa totius Scripturæ.
Summa in Smaragdum, fuperEvangelia & Epiftolas totius anni, tam feparatim, quam una cum ipfo auctore impreffa.
Supplicatio quorundam apud Helveticos Evangeliftarum, ad Epifcopum Conftantienfem.
Supplices hortationes, di novo mandata alii Inutiliffimo Cæfare Carolo Quinto.
Supputatio annorum mundi.
Syncrama Clariffimorum virorum, qui Galæ convenerunt fuper verbis Cœnæ Domini.
Synodus Marpurgenfis.

APPENDIX. S.

Sanctæ Inquifitionis Hifpanicæ artes.
Sanctorum Patrum meditationes, quibus Dominicæ paffionis myfterium explicatur, atque hiftoria de paffione Chrifti expenditur.
Scholæ Chriftianæ, libri duo.
Scripta eruditorum virorum, de Cœna Domini.
Scriptorum publice propofitorum, a Profefforibus in Academia Wittebergenfi.
Sententiæ fanctorum Patrum de Cœna Domini.

Ser-

Sermo divinæ majestatis voce pronuntiatus, in monte Syna.
Signa sacra, & origo Missæ.
Solida refutatio compilationis Zwinglianæ & Calvinianæ per Theologos Wittebergicos.
Somnium Viridarii, alias disputatio inter Clericum & Militem.
Speculum justitiæ.
Speculum vitæ aulicæ, &c. sub titulo: Poëtici Libri.
Spiritus sancti figuræ, aut typi, originale peccatum depingentes.
Statera prudentum.
Stratagemata Sathanæ.
Summa purioris doctrinæ, per Mansfeldenses ad Gallicam Ecclesiam missa, &c.
Synodus sanctorum Patrum, convocata ad cognoscendam, & dijudicandam controversiam, multos jam annos Ecclesiam Christi gravissime exercentem, de majestate corporis Christi.

AUCTORES PRIMÆ Classis. T.

Theobaldus Gertachius Billicanus.
Theobaldus Bibliander.
Thomas Blaurerus.
Thomas Grammerus.
Thomas ab Hofen.
Thomas Muncerus.
Thomas Neogeorgius.
Thomas Blatterus.
Thomas Venatorius.
Thomas Wolphius.
Tilemanus Heshusius,
Timotheus Neocorus.

APPENDIX. T.

Thalmanus Benedictus.
Theodoricus Schneppius.
Theodorus Beza, Vezelius.
Theodorus Neogeorgius.
Theodorus Sneppius.
Theodorus Zwingerus.
Theophilus Baldanus.
Theophilus Freurelius.
Theophrastus Paracelsus.
Tobias Brunon.
Thomas Beconus.
Thomas Carthurightus.
Thomas Copperus.
Thomas Corbeu.
Thomas Dranta.
Thomas Erastus.
Thomas Gottisfordus.
Thomas Gybsonus.
Thomas Leverus.
Thomas Paynell.
Thomas Scheltbachius, vel Seltbachius.
Thomas Swinetront.
Thomas Thanholtzner.
Thomas Wilonus.
Thomas Wistadius.
Timotheus Kirchnerus.
Tristamus Kevellus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX. T.

Targum, hoc est, Paraphrasis Cornelii Chaldaica, in sacra Biblia, interprete Paulo Fagio.
Theatrum vitæ humanæ, primum a Conrado Lycosthene Rubeaquensi inchoatum, deinde a Theodoro Zwingero absolutum cujuscunque sit impressionis, nisi corrigatur.
Theodorici Nemiensis, vel a Niemen Historia de schismate.
Thesaurus Linguæ Græcæ, Henrici Stephani.
Thesaurus linguæ Hebraicæ Sancti Pagnini, auctus opera Joannis Mercurii, & Antonii Cavallarii. } Donec expurgentur.
Thomæ Elisii. Clypeus piorum Catholicorum. } Donec expurgentur.
Thomæ Phreigii opera omnia.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. T.

Thalmud Hebræorum, ejusque glossæ, Annotationes, interpreta-

APPENDIX. T.

AUCTORES PRIMÆ Claffis. V.

APPENDIX. V. &

Wilhelmus Bidenbachius.
Wilhelmus Clebitius.
Wilhelmus Nolderus.
Wilhelmus Sarcerius,
Wilhelmus Fischerus.
Wolphangus Amling.
Wolphangus Ammonius.
Wolphangus Ampelandeus.
Wolphangus Audingus.
Wolphangus Bisbachius.
Wolphangus Camlingus.
Wolphangus Finkelhaus.
Wolphangus Maler.
Wolphangus Martius.
Wolphangus Ochelius.
Wolphangius Periſterus.
Wolphangius Prisbachius.
Wolphius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti. V.

Viti Amerbachii Antipadoxaa. Item commentaria in Pythagoræ & Phocylidis poëmata.
Item Hiſtoria de Sacerdotio Chriſti.

APPENDIX. V.

Valentini Forſterii de ſucceſſoribus ab inteſtato, donec expurgetur.
Verani Modeſtini Pacimontani, de Officio Pii viri tractatus.
Vincentii Ciconiæ Veronenſis, Ennarrationes in Pſalmos niſi corrigantur.
Uldarici ad Papam Nicolaum Epiſtola.
Uldarici Zaſii opera omnia, donec corrigantur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti. V.

Valdenſium confeſſio & Apologia fidei, ad Uladislaum Regem Ungariæ.
Varia doctorum. piorumque virorum, de corrupto Eccleſiæ ſtatu poëmata.
Viridarii ſomnium, de poteſtate Papæ & principum ſæcularium.
Viſitatio Saxonica.
Vita & geſta Hildebrandi.
Vitæ Patrum cum Præfatione Martini Lutheri.
Vitæ Pont. Rom. Wittebergæ impreſſæ.
Un breve modo, qual deve tener ciaſcun patre.
Unio diſſidentium Tripartita.
Univerſitatis Wittebergenſis ſeria actio apud Principem Fridericum.

APPENDIX. V.

Vita juventutis, cum Annotationibus, ſeu additionibus Philippi Melanchthonis.
Wittebergica acta Synodalia, a quodam collecta & per Wittebergicos Theologos probata, contra Illyricanos.
Wormatienſes Articuli.
Urſulæ Munſterbergenſis Duciſſæ defenſio, quare vitam monaſticam deſeruerit.

AUCTORES PRIMÆ Claſſis. X.

Xyſtus Beteleus. Auguſtanus.

AUCTORES PRIMÆ Claſſis. Y.

Yonellus, vel Juellius, Anglus.

AUCTORES PRIMÆ Claſſis. Z.

Zeſius Keyſersbergenſis.
Zwinglius.

APPENDIX. Z.

Zacharias Hofmarius.
Zacharias Prætorius.
Zacharias Schliterus.
Zacharias Urſinus, Heidelbergenſis.

REVO-

REVOCATIO

Quarumcunque Licentiarum Legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuscunque personis ab omnibus etiam Romanis Pontificibus concessarum,

GREGORIUS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.

APOSTOLATUS Officium Nobis, nullo licet meritorum suffragio, divina providentia commissum postulat, ut ad ea vigilantiæ nostræ partes propensius intendamus, per quæ religio Catholica, ubi divina gratia illæsa viget, conservetur, & ubi restitutione indiget, restituatur. Quapropter cum librorum prohibitorum lectio magno esse sinceræ fidei cultoribus detrimento noscatur & sicut accepimus, licentiæ libros hujusmodi legendi nimis excreverint: Nos, ut huic malo mature occurratur, & in posterum quam cautissime licentiæ hujusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus providere volentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscunque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, vel alias quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis cujuscunque gradus & conditionis existentibus etiam per literas Apostol. ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocunque & ex quacunque causa, tam per literas in forma Brevis, quam aliter quomodocunque a Nobis, seu prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu ab habentibus a Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem concessas, earum tenorem præsentibus pro expressis habentes, tenore præsentium revocamus cassamus & annullamus, ac pro revocatis cassatis & annullatis haberi, nullique in posterum suffragari. Quinimo libros per licentias hujusmod permissos legentes aut habentes pœnas in sacris Canonibus Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Decernentes, ut præsentes literæ postquam in valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, nec non acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menses ex tunc proximos, omnes, & singulos ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent, quodque dictis duobus mensibus durantibus, ii, qui libros prohibitos hujusmodi habuerint eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quantocius comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciverint, eos denuntiare teneantur, neque de cætero similes licentiæ, nisi a Congregatione Sancti officii quæ singulis hebdomadis coram Nobis haberi solet, concedantur, ac quod earundem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent adhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXX. Decembris M.D.C. XXIII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Anno a Nativitate D. N. JESU CHRISTI millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, Indictione sexta, die vero secunda mensis Januarii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XV. Anno ejus secundo, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ fuerunt ad valvas Basilicarum S. Joannis Lateranensis & Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, nec non in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Brandimartem Latinum Apostolicum Cursorem.

Octavius Spada, Mag. Curs.

F I N I S.

